magyar

Blochner Gyula

épitész

lásd

Nemesvári 21. l.

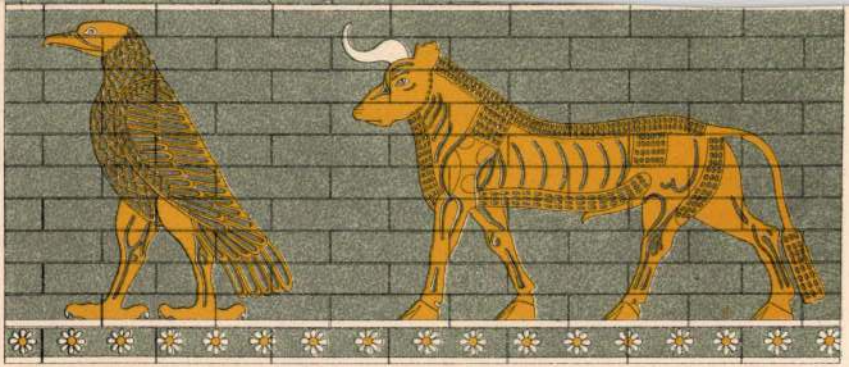

DRUCK v. J.G. FRITZSCHE. G. GROTE SER-CTO. (MÜLLER-GROTE & BAUMGÄRTEL), BERLIN.

GLASIERTE THONPLATTE MIT KRIEGERFIGUREN AUS SCHLOSS NIMRUD.

BRUCHSTÜCK EINES FRIESES VON GLASIERTEN THONPLATTEN AM FUSSE DER MAUER DES HAREMSPORTALS IM PALAST ZU KHORSABAD.

Blockner Gyula

ujpesti fa és feinipari
szaliskolai igazgató,
mérnök

ha kell lásd

Ugro 485. l

(Szemelyi adat-
tár.)

HELYSÉG

ZÁGRÁB

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Dom

KOR

X – XI

ŐRZÉSI HELYISÉG

Kincstár

TULAJDONOS

Érseki székesegyház

MÉRET

TÁRGY

Elefántesonttábla

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

Elefántesontfaragvány, XVII.
vól ismeillesztve; rajta

FÉNYKÉP, RAJZ

Blockner Gyula
építész

Blockner Gyuláné sz. Mautner Ilonka megtört szívvel jelenti, hogy eszményi lelkületű, szeretett férje,

Blockner Gyula

okl. építészmérnök, az újpesti m. kir. állami fa- és fémipari szakiskola ny. igazgatója, hadirokkant, e. e. százados, több hadi és polgári kitüntetés tulajdonosa,

hosszú szenvedés után, 64 éves korában örökre eltávozott.

Március 23-án, vasárnap déli 1 órakor kísérjük utolsó útjára a rákoskeresztúri temetőben.

Emlékének kegyelettel áldoznak sógorai, sógornői, rokonai és barátai.

Áldott legyen emléke!

Pest, 1941. márc. 22.

Blockner Gyula

építész.

Szül. Székesfehérvár 1877.

Oklevelet nyert 1900.

Műegyetem 4. l.

Blockner Gyula

épitész
a felső ~~épitész~~ ipariskola tanára

1919-24.

lásd okv

78. l.

Jesch 115. l.

Perényi Zsigmond.

Derékig, állva, k
bapisza s hosszú sza
prémgallérú s szegés

Olajfestés, v
Az 1848-di

Blockner Gyula

épitesz

mél. Székesfehérvár

1877

l.

Gulyás Magyar Irók

III 541, 542 h.

Blockner Gyula

építészmérnök

életrajz, archép

lárd

Früh Dóm Pestm

I. k. 121, 122. l.

MOB kis. 3213.

Blockner Gyula

102-134
Blockner Gyula okl. építészmérnök, áll. fa- és fémipari szakiskolai ig., Ujpest, Horthy Miklós-út 26. 294-198

Bptaöb. 1940. sept.

megszünt telefon

273. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Gör polgármes-
tere az erődít-
mény-maradv-
ányok konzer-
válása tárgyá-
ban.

A beadvá

Melléklete

Egyúttal e

Előirat szá

Utóirat sz

Blockner Gyula

épitész

Blockner Gyula okl. épitész-mérnök, áll. fa- és fémipari szakiskolai ny. ig., Ujpest, Viola-u. 1. 294-198 **helyett: 295-064**

Bptárb 1940. nept

mehszünt telefon

Blodinai Klucsik Vilmos

építész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - egy borkóstoló diszterem tervével szerepel.

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Bloem A.

rajzolta és Sadler Tobiás metszette Pongrácz István jezsuita szerzetes portréját (A volt bécsi udvari könyvtárban)

Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából I–III. rötet, Budapest I. kötet 1912.

13 l.

MDK

A.Bloem.Del.

Szelepcsényi György esztergomi érsek, rm.
/17.sz./

Tört. Képcs. graf. kiáll. 1907. 54. l.

D Bloemaert Cornelius

rézkarcoló

11581.

III. Ferdinand,

Térdig, trónuson állva, kissé jobbrafordultan és olykép van ábrázolva, hogy jobb kezében jogart tart, balját pedig az asztalon fekvő országalmán nyugtatja. Fejét babérkoszorú disziti s öltözete: vért felette az aranygyapjas rend jelvényével és brokát palást. Közelében párnázott támlásszék és az irás mellett császári korona van. Felirata:

FERDINANDVS III. CAESAR SEMPER AVGVSTVS

ezután: Majestas si diva daret sub imagine formam,
Non nisi FERDINANDI Caesaris illa foret
jelzése pedig legalól balra: Iacobus Bichi delin.
jobbra: C. Bloemaert sculp: Romae.

Rézkarcz, méretei 29.7:20.1 cm.

Sz. n. 12-913
793-913-5
Át. lelt. 10012.

6 K

Bloemaert, Cornelis

M DK

rézmetszete Nicolaes Nomsz (+ 1626) teolo-
gust ábrázolja ravatalán, a haar-
lemi Pieter de Grebber rajza vagy
festménye alapján.

(ill)

Pigler, A. Portraying the dead
Acta Historiae Artium IV Tom. 1956. 1-2 n.
370.

Ð Bloemart * rajzoló
Meyssens rézm

tovább

Apaffi Mihály erdélyi
fejedelem ovál mell-
képe 1666-ból, Rézm.
Felirata Michiele A-
baffi Principe di Tran-
silvania etc. Anno
1666.

Majláth tört. kiáll

176. l

* melyik?

Talán inkább Bloemen A

De erre mind adatom

KIR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

intetes Orsz.Bizottságának

Budapest.

zágos Bizottsága könyvtára részére
loséda Tivadar könykereskedőtől vásá-
Tejében a f.évi 20768 sz .rende-
1 K.40 f.-ről bemutatott számadás
or lesz elfogadható, ha a beszerzett
tokról szóló részletes számla a
ttal egyetemben pótlólag beküldetik.

Bloemart A

Meyssens

Avvabb
2

Hasszán pasa budai vezir 1630-ban mellképe oval keretben Rezm fentiertől -

Majláth tört. kiáll
185. l.

Ugyanazok:

Hasszán temesvári pasa. Mellkép oval keretben Rezm.

u. o. 186. l.

G R A F

MAGYAR

BENCZUR GYULA (1844—1920)
A Szent Korona adományozása
Papír, ceruza.

FESZTY ÁRPÁD (1856—1914)
Sipoló Pán
Papír, vízfestmény.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 39. l. — Gerevich PA, 254. l. — Gerevich IPGY, 95. l.

KELETY GUSZTÁV (1834—1902)
Mentés
Papír, vízfestmény

KOSZKOL JENŐ (szül. 1868)
A Bakócz-kápolna
Papír, vízfestmény.

A Mátyás-kálvária
Papír, vízfestmény.

Bloemart

Meyssens

Kucsuk Mehemed
váradi pasa mellrepe
oval keretben. Rézm.

Magláth tört. kiáll

193. l.

ás a szóban levő munkák felülvizsgálata

l kérem a csatolt ellennyugtát aláirva

végett megküldeni.-

évi szeptember hó 24-én.

A hivatal főnöke:

Németh József

~~kir. főmérnök.~~

22 angol kereskedelmi hajó *elsüllyesztése*

Berlin, március 24.

(Német Távirati Iroda.) **Az Atlanti-óceán északi részén működő német csatahajóraj által elsüllyesztett huszonkét angol kereskedelmi hajó életben maradott legénységének vallomása szerint az angol hajók értékes hadianyagot, repülőgépalkatrészeket és lőszert is szállítottak.** *(MTI.)*

A magyar villamosipar képviselői *Belgrádban*

Belgrád, március 24.

Bud János dr. nyug. miniszter vezetésével vasárnap este Belgrádba érkeztek a magyar villamos ipar képviselői is. A kiküldöttek látogatást tettek a Jockey-klubban. Ma Beslics közlekedésügyi miniszternél tesznek látogatást.

A külföldi követelések bejelentési kötelezettsége Japánban

Moszkva, március 24.

(KH.) **Március 24-én, hétfőn lép életbe a japán kormány új rendelete, amelynek értelmében minden japán állampolgár köteles bejelenteni külföldi vagyontárgyait és követeléseit a pénzügyminisztériumban. A rendelet célja — moszkvai értesülések szerint — Japán külföldi követeléseinek zár alá vétele esetére az ebből származó károk megelőzése lenne. A japán pénzügyminisztérium állítólag arra gondol, hogy a nyilvántartás alá kerülő külföldi követelések felhasználásával a fontosabb nyersanyagokból előre nagyobb mennyiségeket halmozzon fel.**

Temesváron is tilos *a magyar cégfelirat*

Temesvár, március 24.

(Bud. Tud.) **Temesvár főpolgármestere belügyminiszteri rendeletre való hivatkozással, Temesvár város egész területén azonnali hatállyal elrendelte valamennyi magyarnyelvű felirat és cégtábla levételét és románnyelvű felirattal és cégtáblával való kicserélését. Tilos a vendéglők árlapjain is a magyar szöveg használata. Ez alól kivételt csak az elsőosztályú nagyvendéglők étlapjai képeznek, amelyen a román és a német szöveg mellett magyar szöveg is szerepelhet.**

Temesvár, március 24.

(Bud. Tud.) **Temes-Torontál, Arad, Krassószörény és Bihar megyékre vonatkozó érvénnyel rendelet jelent meg, amelynek értelmében városokban az előadásokat éjfél után egy órakor be kell fejezni és a nyilvános helyiségeket be kell zárni.**

Községekben tíz órakor kötelező a zárás, illetve az előadások befejezése. Gyalogjárók, bérautók, autobuszok és villamosok közlekedése reggel öt órától éjszaka két óráig van megengedve a városokban, falvakban pedig reggel öttől este tizenegy óráig. Három személynél több ember csoportosulása vagy az utcán való ácsorgás tilos.

Temesvár, március 24.

(Bud. Tud.) **A temesvári ügyvédi kamara elhatározta, hogy tisztázza a kamara tagjainak etnikai származását. Ezért felszólította ügyvédtagjait, hogy írásban tegyenek jelentést népi származásukról.**

A BRIT HONVÉDELMI POLGÁRŐRSÉG SZERVEZETE

London, március 24.

(KH) **A brit hadsereg hivatalos közlönye a honvédelmi polgárőrség (Home guards) fejlődését jelző, újabb adatokat közöl szombati számában. Ezek szerint a polgárőrség állománya jelenleg másfélmillió fő, a tagok átlagos életkora igen magas: 45 év. Ez annak a következménye, hogy a polgárőrség tagjainak legnagyobb része a világháborút járt frontharcosokból kerül ki.**

A honvédelmi polgárőrséget a hadsereg szervezésétől eltérően különleges létszámú hadosztályokba tömörítették. Minden ilyen hadosztály három, körülbelül 1200 főből álló dandárra oszlik. Egy-egy dandárban pedig három zászlóalj van. Minden zászlóaljnak 75 könnyű, gyors páncélos jármű áll rendelkezésére, ezek kis harckocsik és nehéz géppuskákkal felszerelt páncélgépkocsik.

Eszerint a polgárőrség egy hadosztályának kocsiparkja 675 páncélos járműből áll. A polgárőrség páncélos járművei sokkal kisebbek, könnyebbek és gyorsabbak, de ezzel szemben gyengébben páncélozottak is, mint a hadsereg harckocsijai.

Ezeknek a műveknek ugyanis csak az a céljuk, hogy a polgárőrség alakulatait viszonylagos biztonságban, de annál gyorsabban szállíthassák el egyik pontról a másikra és így lehetővé tegyék a home guards-ok összpontosítását azokon a helyeken, ahol azt a pillanatnyi szükség megkívánja.

Nem merek hazamenni

sorsjegy nélkül, mert április 5-én megkezdődnek az új osztálysorsjáték húzásai.

A BALATONI INTÉZŐBIZOTTSÁG érdekes propagandaakciót kezdett. Felkérte ugyanis az ismertebb balatoni villa- és telektulajdonosakat, valamint a Balatonon nyaraló orvosokat, ismertessék a vidéki városokban, klubokban, egyesületekben, iskolákban, főleg pedig a szülői értekezleten a Balatonnak gyógy- és üdülőértékeit.

„Gyilkosok akarják kezükbe kaparintani az ország és mindnyájunk sorsát..."

Dr. Buzássy Lajos ügyész súlyos vádbeszéde a Klima-ügyben

Második hete tárgyalja a büntetőtörvényszék ötöstanácsa *Héthelyi* Ferenc dr. elnök vezetésével *Klima József és 26 társának bűnügyét.* Ma fontos tanuk kihallgatására tér át az ötöstanács és ma hangzanak el a *bizonyításkiegészítő* indítványok is, amelyekkel valószínűleg még a mai napon végez a bíróság, úgy, hogy szerdán már a vád- és védőbeszédekre kerül a sor s *a nagyarányú nyilasbünperben szombatra már ítélet is lesz.*

Héthelyi elnök a tárgyalás megnyitása után bejelentette, hogy *sürgönyileg idézett be két tanút, akiknek kihallgatását nyomban foganatosítja.*

Az első tanú *Nagy* Lajos volt, majd *Biró* János tanú lépett a bíróság elé. *Biró* előtt, aki már nem emlékezett a történtekre, az elnök ismertette a rendőrségen felvett vallomását. Ezek szerint *Biró* János, aki a nyilaskeresztes párt tagja volt, találkozott *Magyarival* az utcán.

Beszélgetés közben Magyari felszólította őt, hogy lépjen be a rendvédelmi alakulatba.

Ennek a felszólításnak nem tett eleget, felesége lebeszélte róla. *Grünzweig* egy értekezleten pedig említette neki, hogy *külön csoportban* vonulnak fel október 6-án és megkérte, hogy jöjjön el ő is. *Biró* János azonban nem a *Klima-féle* rendvédelmi alakulattal vett részt a felvonulásban, hanem egy másik nyilascsoportban.

— Látja, a rendőrség előtt így vallott — állapította meg az elnök — és határozottan rendvédelmi alakulatról beszélt.

— Féltem a rendőrségen és ezért mondottam így.

— *Bántalmazták vagy megverték a rendőrségen?*

— *Nem.*

— Megállapítom — mondotta *Héthelyi* elnök, — hogy *a rendőrségen tett vallomását teljes egészében fenntartotta az ügyész úr előtt is.* Az ügyészségen talán nem alkalmaztak kényszert?

— *Nem* — válaszolta halkan a tanú.

A büntetőtörvényszék ezután vitéz *Komlóssy* Ferenc rendőrfőfelügyelőt és *Szentannay* Lázár fegyver- és robbantási szakértőket hallgatta ki, akik a statáriális bíróság előtt előadott szakvéleményüket tartották fenn.

A védelem a bizonyítás kiegészítésére tett indítványt, amelyet a *bíróság elutasított.*

Általános figyelem közepette dr. Buzássy Lajos ügyész állott fel ezután szólásra és megkezdte vádbeszédét.

— A mi népünk alkotásánál, örökölt faji tulajdonságainál fogva általában nem hajlamos a rendbontó, romboló tanok befogadására és követésére — mondotta többek között. —

— Magyarország nem a forradalomnak, hanem a szabadságharcnak hazája volt mindenkor.

— De mint minden nép, úgy a magyar is megfertőzhető felforgató eszmékkel és, *sajnos, sokan vannak, akik egyenesen erre törekszenek.* Évek óta folytatott célzatos és folyamatos agitációval állandóan bujtogatják a nehéz sorban élő, reményükben csalódott embereket és *izgatnak a fennálló társadalmi és állami rend ellen.*

A kisebb értelmi és erkölcsi ellentálló erővel bíró rétegek aztán prédájává válnak az izgatásnak és vállalkoznak olyan tettekre, amelyekért bűnhődniök kell akkor is, ha rossz szellemeik ki is vonják magukat az igazságszolgáltatás jól megérdemelt sujtó keze alól.

— Micsoda emberek akarják — folytatta emelkedett hangon *Buzássy* ügyész — kezükbe kaparintani az ország és mindnyájunk sorsát?

— Gyilkosok! Gyilkosok, akik kézigránátokkal akarnak országot felépíteni, holott bombákkal az országot csak romba dönteni lehet, de felépíteni soha!

— *Ezek az emberek akarják az országot vezetni?* Ezek, akiknek olyan csekély az intelligenciájuk és akik sohasem lehetnek alkalmasak arra, hogy bármilyen kis vezető szerepet játszanak! ...

Az ügyész ezután részletesen foglalkozott a vádlottak szerepével, majd megállapította, hogy *lényegileg beismerő vallomásuk a vádirat szervezkedést igazolja.*

— Magyarország nyugalma és békéje érdekében — emelte fel hangját az ügyész — a legszigorúbb ítélet kiszabását kérem ezért Klima József és társaira.

Ezután a védőbeszédekre került a sor, azonban *a védők indítványt terjesztettek elő a tárgyalás elnapolására.*

A törvényszék helytadott a védelem indítványának és elnapolta a tárgyalást: az ügy folytatását április 2-ára tűzte ki.

Szerdán új építkezésekről döntenek a városházán

A főváros magánépítési bizottsága szerdán tart ülést és ebből az alkalomból ismét *számos új nagy bérházépítés engedélyezése iránt beérkezett kérelmet tárgyalnak. Hatemeletes bérház építésére* kér engedélyt a *Batimentum Építő és Áruforgalmi kft.* a *Pannónia*-utca 68. szám alatti és *Koch* Károly a *Pannónia*-utca 13. számú telkeken. Ötemeletes bérházakat akar építeni özv. dr. *Lenhossek* Mihályné a *Damjanich*-utca 29, *Nagy* Jenő Károly a Kende-utca 14/a és *Sándor* Károly a *Fehérvári*-út 19. szám alatti telkeken. Négyemeletes bérházak építésére kértek engedélyt dr. *Bosch* Lóránd a *Csalogány*-utca 7, *Rosenberg* József a *Pengő*-utca 5, *Parkváros rt.* a *Lajos*-utca 49/c, vitéz *Lukói* Emilné a *Lajos*-utca 49/a, ifj. *Király* Lajos és József a *Kettőskereszt*-utcában.

Az OTI a Károly király-út 11. szám alatti leboutandó ház helyén részben hat-, részben négyemeletes bérház engedélyezéséért folyamodik.

Ifj. *Király* Lajos és József az *Ezredes*-utca sarkán részben öt-, részben négyemeletes bérházat szándékoznak építeni. Háromemeletes bérházak építéséért folyamodtak: ifj. *Király* Lajos és József az *Ezredes*-utcában, *Geiger* Ferenc a *Szőlő*-utcában, *Börterics* Ferenc a *Budafoki*-út 93/a, *Kelemen* József a *Márvány*-utca 24 és dr. *Lazarovits* Lajos a *Margaréta*-út 17. szám alatti telken.

A Svájci-út 11. szám alatt egy alkalmi érdekeltség kétemeletes társasszálló építésére kért engedélyt.

A MUNKAADÓK TESTÜLETEINEK Állandó Bizottsága határozatilag kimondotta, hogy e hó 25-én, kedden a nagybani kereskedések üzleteiket egész napon át, az áruházak egy órától, a többi kiesinybeni, valamint az élelmiszerüzleteket két órától kezdve zárva tartják.

AZ ERDÉLYI PÁRT március 31-én, hétfőn nagyszabású pártértekezletet tart Budapesten. Az értekezleten, amely az erdélyi helyzetre vonatkozó összes fontos kérdéseket vitatja meg, a párt valamennyi törvényhozó tagja résztvesz.

A BALATONI INTÉZŐBIZOTTSÁG új balatoni térképet ad ki. A kétszázezres arányban készülő térképeket a Térképészeti Intézetben rendelték meg.

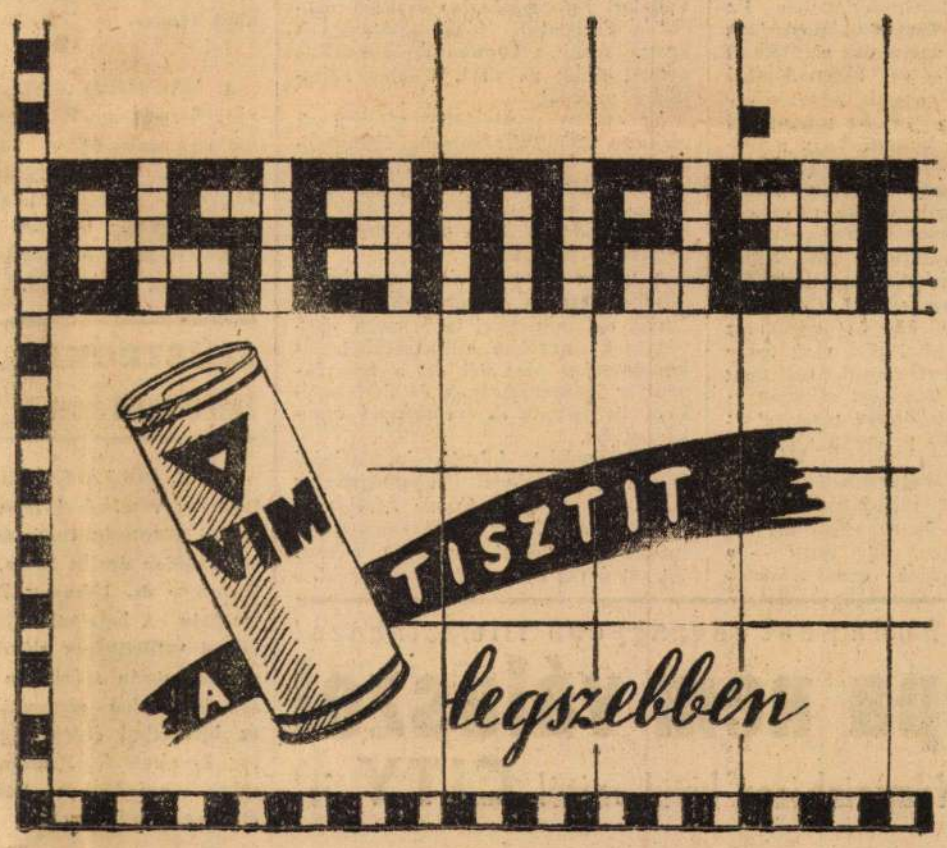

Romániában 25 százalék kukoricalisztet *kevernek a kenyérhez*

Bukarest, március 24.

(Bud. Tud.) **Március 25-étől kezdve Romániában az egységes kenyér előállításához 25 százalék kukoricalisztet kell felhasználni az eddigi 20 százalék helyett. Egységes kenyeret csak 700 grammos súlyban szabad sütni és egy kenyér ára 10 lei. A kenyér frissen nem árusítható, csak a sütés után következő napon.**

Az erdélyi hadirokkantak kivonultak a Honsz viharos közgyűléséről

Ünnepélyes keretek között leplezték le a Honsz székházában a kormányzó arcképét

A *Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége* legfőbb védnökének, *nagybányai vitéz Horthy* Miklós, Magyarország kormányzójának arcképét *vasárnap délelőtt ünnepélyes külsőségek között leplezte le a HONSz székházának dísztermében.*

Megjelentek az arcképleleplezési ünnepségen a visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi részek frontharcos kiküldöttei is Bartha Ignác országgyűlési képviselő vezetésével.

Dr. vitéz *Árvátfalvy Nagy* István országos elnök üdvözölte a megjelenteket, majd az ünnepi beszédet dr. *Darás* Sándor közalapítványi főtanácsos mondotta.

— Az elmúlt húsz esztendő alatt — mondotta — mindig éreztük hadirokkantak, hogy van egy igaz barátunk, Magyarország Főméltóságú Kormányzója és a hősi tábor az első perctől kezdve a szeretet horgonyát ott akasztotta meg Buda várában.

— Most, midőn arcképét leleplezzük, ezt azzal a kívánsággal tesszük: amig ez az épület áll, ez a kép ragyogja be annak minden helyiségét, *ide jöjjünk erőt meríteni.*

A szónok utolsó szavaira a termet zsúfolásig töltött közönség felállott helyéről, miközben lehullott a lepel, a *Főméltóságú Ur életnagyságú arcképéről.*

Az ünnepség után a hadirokkantak átvonultak a Mária kongregáció épületébe, ahol a *HONSz országos küldöttközgyűlést tartott.*

Vitéz *Árvátfalvy Nagy István* elnöki megnyitója és a tárgysorozat letárgyalása után került sor a tiszti kar megválasztására.

Mielőtt a választást megejthették volna, a közgyűlés egy része bizalmatlansági indítványt nyujtott be vitéz Árvátfalvy Nagy István eddigi elnök ellen és kérték, hogy a szavazást titkosan folytathassák le.

A közgyűlés titkos szavazással úgy határozott, hogy *egyelőre nem tölti be az elnöki tisztséget, hanem annak betöltését egy későbbi időpontra összehivandó közgyűlésre bízza.*

A szavazást követőleg viharos közbeszólásokra került a sor és dr. *Pável* Ágoston, aki mint korelnök a szavazás ideje alatt betöltötte az elnöki tisztet, csak nehezen tudta a közbeszólókat lecsendesíteni.

A vihar elültével az erdélyi csoport vezetője kijelentette, hogy látva a hadirokkantaknak a közgyűlésen tanusitott viharos magatartását, amelyet az erdélyiek, akik az itteni viszonyokat még nem ismerik, nem értenek meg, a HONSz erdélyi csoportja kivonul a közgyűlésről.

Ezután megválasztották a társelnököket, alelnököket, az igazgatóság, valamint a választmány tagjait.

A HONSz elnöki teendőinek ideiglenes ellátásával dr. Cseh-Szombathy László főorvos, volt országgyűlési képviselőt bízták meg.

A közgyűlés végén a különböző csoportok képviselői szólaltak fel és a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák sérelmeit tették szóvá. A közgyűlés a késő délutáni órákban ért véget.

A Belvárosi Takarék közgyűlése

A Belvárosi Takarékpénztár R. T. 1941 március 22-én tartotta *dr. Héder Lajos* m. kir. kormányfőtanácsos elnöklésével 48. évi rendes közgyűlését. Az intézet évi jelentése kiemeli, hogy az elmult év eseményeinek hatása alatt a betétek erős hullámzásnak voltak kitéve, ennek ellenére azonban a takarékkönyvecskékre és folyószámlákra elhelyezett betétek a Belvárosi Takarékpénztárnál az elmult évben 12 százalékkal, 23,257.000 pengőről 26,068.000 pengőre emelkedtek. A betétemelkedés lehetővé tette új hitelek folyósítását és az intézet további jelentékeny részesedését az elmult év állami hitelműveleteiben. Ez a váltó- és folyószámla-kihelyezések emelkedésében, valamint az állami kincstárjegyek és az államadóssági kötvények állományának növekedésében is kifejezésre jut. Az intézet évi jelentéséből az is kitünik, hogy a Belvárosi Takarékpénztár R. T. hitelüzletének súlypontja az elmult évben is a köz- és magánmunkák megelőlegezésére esett, s ezáltal főleg a kisipar vállalkozásait mozdította elő. Különös figyelmet szentelt az intézet továbbá a kiskereskedelmi hitelüzlet ápolásának is. A kis- és középipar vállalkozásainak hitelekkel való fokozottabb mértékű támogatásával függ össze az intézet kezességi állományának emelkedése 5,254.000 pengőre az előző évi 3,675.000 pengővel szemben.

A Belvárosi Takarékpénztár R. T. elmult évi bevételei is jelentős emelkedést tüntetnek fel az előző évi bevételekkel szemben, úgy hogy — a kiadások és lefrások emelkedésének ellenére — a tiszta nyereség 350.517.34 pengőt tesz ki az előző évi 325.115.70 pengővel szemben.

A közgyűlés az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentését az előterjesztett mérleg- és eredményszámlával együtt egyhangúlag elfogadta és a felmentéseket megadta. A közgyűlés — az igazgatóság javaslatára — ugyancsak elhatározta, hogy az elért tiszta nyereséget az intézet belső erőforrásainak további gyarapítására használja fel. Ehhez képest a kimutatott 350.517.34 pengő tiszta nyereségből 150.000 pengőt a rendes tartalék, 45.000 pengőt az Elismert Vállalati Nyugdíjpénztár és 5000 pengőt a tisztviselői jóléti intézmények javára fordít, a fennmaradó 150.517.34 pengőt pedig az 1941. üzletév számlájára viszi át.

Az ezután megtartott választások során a lelépő igazgatósági, felügyelőbizottsági és választmányi tagokat a közgyűlés újból megválasztotta. Ugyanez alkalomból a közgyűlés *vitéz Szénásy Bélát* a választmány új tagjává választotta.

A napirend után *dr. Papp József* felsőházi tag és *dr. csongrádi Forgó István* ny. miniszteri tanácsos a részvényesek nevében elismerésüket és köszönetüket fejezték ki a takarékpénztár igazgatóságának és tisztviselői karának odaadó és eredményes munkásságáért.

A közgyűlést követő igazgatósági ülésen a Belvárosi Takarékpénztár R. T. igazgatósága *Hayde Sándor* és *dr. Szepessy József* cégvezetőket helyettes igazgatókká, *dr. Rósa Ferenc* intézőt pedig cégvezetővé nevezte ki.

RÖVID NAPIHÍREK

A SZÁZESZTENDŐS KIRÁLYI MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT tavaszi népszerű estélyeinek sorozatában Surányi János egyetemi nyilvános rendes tanár „A több és jobb termelés útjai" címmel előadást tartott. Tájékoztatást nyujtott a búza és kukoricakérdésről és megvilágította a takarmánytartósítás és a talajvédelem néhány fontos kérdését.

●

CAVALLIER JÓZSEF, az Országos Szociálpolitikai Intézet főtitkára, március 26-án, szerdán este fél 9 órakor a Lipótvárosi Társaskörben (V., Szent István-körút 1) „A szociális kérdés lényege" címmel tart előadást.

●

A PROTESTÁNS IRODALMI TÁRSASÁG választmányi és közgyülést tart kedden, 25-én délután 6 órakor a Ráday-teremben. A tagokat ezúton is meghivják.

●

„AZ EGYHÁZADÓ ÉS AZ EGYHÁZKÖZSÉG ALAPKÉRDÉSEI AZ EGYHÁZI ÉS VILÁGI JOG SZERINT" cimen irt rendkivül érdekes szakmunkát dr. Móra Mihály kúriai tanácsjegyző. A szerző nemcsak a magyar bíróság és közigazgatás gyakorlatát kisérte figyelemmel, hanem az egyházi fórumokat is. Minden tekintetben értékesitette az élet gyakorlati tapasztalatait, közölve nem egy olyan határozatot is, amely eddig még nem jelent meg nyomtatásban.

●

A MÁTYÁS KIRÁLY GIMNÁZIUM „Dr. Cavalloni Ferenc" ifjúsági Aero Köre március 23—25-ig repülőmodell-kiállítást rendez.

●

A VOLT BUDAPESTI 1. HONVÉD TÁBORI ÁGYUSEZRED és az abból alakult honvéd tüzérezredek tiszti, altiszti és legénységi állományú tagjait felkérik, hogy a vitéz tiszabeői Hellebronth Antal ny. tüzérségi tábornok, a Vitézi Rend főkapitány-helyettesének fővédnöksége mellett megalakult czredemlékmű-bizottsággal (V., Báinány-utca 22. I. 3.) címüket közöljék.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

A BUDAPESTI ORVOSOK TURISTA EGYESÜLETE március hó 26-án, szerdán este 7 órakor tartja évi közgyülését, amelyen a Dalmady Zoltán emlékelőadást Kubányi Endre egyetemi tanár „Szervek és szövetek átültetése a modern sebészetben" cimen tartja. Az előadás a Poliklinika tanácstermében (VII., Szövetség-u. 14.) lesz.

●

A MAGYAR GOETHE TÁRSASÁG március 30-án, vasárnap délelőtt 11 órakor az Otthon Körben előadóülést rendez.

●

A MAGYAR-JUGOSZLÁV TÁRSASÁG báró Láng Boldizsár titkos tanácsos elnöklésével most tartotta közgyülését. A közgyülés a belgrádi Jugoszláv-Magyar Társaság elnökét, Djurisic Vojin belgrádi főpolgármestert, a Magyar-Jugoszláv Társaság disztagjává választotta.

EZÜSTRÓKÁK, BOLERÓK
kabátok. Szőrmekülönlegességek
FRIEDMANN SZŰCS Károly király-út 9., félemelet.

A DR. PÖLTZEL JENŐ miniszteri tanácsos vezetésével működő Balatoni Intéző Bizottság tudományos előadássorozatában április 23-án, szerdán este 7 órakor dr. Dornyay Béla múzeumigazgató «A balatoni múzeum kincsei» cimen vetitettképes előadást tart. Az előadás során számtalan eddig teljesen ismeretlen régészeti, mütörténeti és történelmi érdekességü ritkaságról fog beszámolni. Balaton-kutató tudósaink közül tübben hozzászólnak az érdekes előadáshoz.

Megjelent az adóbevallási tájékoztató a gazdák részére

Miután a pénzügyminiszter utasította az adóhivatalokat, hogy az olyan adózókkal szemben, akiknek jövedelme túlnyomórészt mező- és erdőgazdaságból származik és akik adóbevallásukat legkésőbb március 31-éig önként benyujtják, a birság kivetését mellőzzék és ezen túlmenően egyéni kérelemre április 15-éig még további halasztás kérhető; az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara adóbevallási tájékoztatót szerkesztett a gazdák részére. Ez a 24 oldalas, igen időszerű tájékoztató teljesen díjmentesen áll a gazdaközönség rendelkezésére. A két gazdaérdekképviselet ezúton is felhivja tehát a gazdaközönség figyelmét, hogy minél előbb forduljon tizfilléres levélbélyeg megküldésével az OMGE, illetve az Országos Mezőgazdasági Kamara titkári hivatalához (Budapest, IX., Közteleku-tca 8, illetve V., Szabadság-tér 10), hogy amig a példányok ki nem fogynak, lehessen az ezirányú kéréseket kielégiteni. Mindkét gazdaszerv titkári hivatala postafordultával intézi el az ezirányú kéréseket.

A kávések teljesítették *a főpincérek kívánságait*

A főpincérek több izben szóvá tették az utóbbi hetekben, hogy a kávéházi alkalmazottak úgynevezett *«felosztási kulcsának»* életbeléptetése folytán *a kávéházakban alkalmazott főpincérek kereseti és megélhetési viszonyai megnehezültek.*

Ezt egy legutóbbi tanácskozás alkalmával a Budapesti Kávések Ipartestülete is megállapította és minthogy a kávésipartestület tagjai a főpincérrendszer fenntartását kivánják, hajandók a mostani nehéz viszonyok mellett anyagi áldozatot hozni.

Kimondották, hogy a főpincért az üzem érdekében semmiféle anyagszolgáltatással (gyufa, fogvájó, ujság, szódabikarbona) nem lehet megterhelni. A főpincérnek, amennyiben a kiszolgálási díjon kívül egyéb jövedelme nincs, a heti fizetést meg kell adni.

A főpincér a leltárért csak akkor felelős, ha azt kifejezetten elvállalta és ennek fejében megfelelő ellenszolgáltatásban részesül.

A főpincérek szerint egyes munkaadók *a főpincérektől óvadék helyett készpénz-kölcsönt kérnek, vagy a napi bevételek elszámolása cimén nagyobb összegü hiteleket vesznek igénybe,* illetőleg ezt az alkalmazás feltételéül tekintik. A Kávés Ipartestület kimondta, hogy *ha ilyen esetek előfordulnak, azokat teljes mértékbe nelitéli* és az ipartestületi szék előtt eljárás megindítását tartja szükségesnek.

A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya zárószámadásai

A *Salgótarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulat* folyó hó 22-én megtartott rendes évi közgyülése az 1940. üzletév zárszámadásait megállapitotta és a lefolyt üzletévre részvényenként P 1.75 osztalék fizetését határozta el. Az osztalék folyó hó 24-től kerül kifizetésre.

Elhatározta továbbá a közgyülés az alaptőkének 364.000 darab, egyenként 30.— pengő névértékü, bemutatóra szóló új részvény kibocsátása által 10,920.000.— pengővel 38,220.000.— pengőre való felemelését és az új részvényeknek a régi részvényesek részére való felajánlását olymódon, hogy minden 5 régi révszvény után 2 uj részvény vehető át. Egy új részvény vételára bélyegilletékkel és költséggel együtt 36.— pengő.

Az új részvényekre az elővételi jog a belföldi részvényesek tulajdonát képező és nosztrifikált régi részvények alapján Budapesten a társulat főpénztáránál (V., Arany János-utca 25) és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál (V., Gróf Tisza István-utca 2) folyó hó 27-től folyó évi április hó 5-ig gyakorolható.

Az európai kontinensen (Magyarország kivételével) lakhellyel bíró külföldi részvényeseink elővételi jogukat 1941. évi március hó 27-től április hó 26-ig, egyéb külföldi részvényeseink pedig 1941. évi március hó 27-től május hó 10-ig bezárólag Wienben, a Creditanstalt-Bankverein, vagy a Länderbank Wien A.-G. wieni pénzintézetek, vagy Zürichben, a Schweizerische Kreditanstalt zürichi pénzintézet útján gyakorolhatják.

Aki elővételi jogával élni kivan, tartozik a szelvényiven lévő «A» jelü elővételi jog-szelvényt számjegyzék kíséretében, az elővételi jog gyakorlására kitüzött fenti időpontokig a megjelölt pénztintézeteknél benyujtani és egyidejüleg az új részvényenként megállapított 36.— pengő vételárat befizetni.

Az elővételi jog elenyészik, ha azt a fenti időpontokig a részvényesek nem gyakorolják.

Repülőgépkiállítás

Május 2-án a Városligetben megnyílik az első budapesti *Hadi, Sport- és Közlekedési Gépjármü és Repülőgép Kiállítás,* amelynek díszvédnöke a Kormányzó. A kiállítási nagybizottság élén gróf *Andrássy* Sándor v. b. t. t. áll. A kiállítás bizonyságát szolgáltatja majd annak az örvendetes ténynek, hogy *Magyarországon szárazon, vizen és levegőben a legkorszerübb, legmodernebb és a maguk nemében legtökéletesebb gépjárművekkel van felszerelve.* A közérdekü és népmüvelési célu kiállítás egyúttal alkalmat nyujt a visszatért területek lakosságának és a külföldnek arra, hogy közlekedési viszonyainkat megismerje.

— **Halálozás.** Dr. *Kertész* László v. klinikai tanársegéd, OTI orvos Budapesten, 39 éves korában vasárnap meghalt. Temetése kedden d. u. 4 órakor lesz a farkasréti temetőben a r. kat. anyaszentegyház szertartása szerint.

Vasárnap délben nagyszámú rokonság, előkelő barát, tisztelő és tanitvány kisérte utolsó útjára Blockner Gyula épitészmérnököt, az újpesti fa- és fémipari szakiskola volt érdemes igazgatóját a rákoskercsztúri temetőben. Az elhunytat legbensőbb barátja, dr. Friedmann Dénes újpesti főrabbi melegszavú búcsúztatója és Abrahamsohn főkántor gyászszolozsmája után tanártársai, az intézet ifjúsága és baráti köre nevében méltatták az elhunyt szakember és pedagógus kiváló érdemeit és egyéniségének szeretetreméltóságát. A ravatalt a minisztérium, az ipari szakoktatás reprezentánsai és a hűséges tanítványok tömege vette körül és helyezték koszorúikat a sírra.

Szűk lett Budapest legnagyobb filmszínháza!
Európa nem válaszol
URÁNIA filmszínházon kívül mától CITY is!

AZ ARANY HIÉNÁI
A VASÖKLŰ TEX ÉS BARÁTAINAK UJABB IZGALMAS KÜZDELME A LÁNGOLÓ HATÁROKON TÚL
STAN és PAN
A MUZSÁK KERTJÉBEN

PREMIER MA! KIZÁRÓLAGOSAN RIALTO

magyar

Bloem A.

németalföldi vajdolo és rezm
1674 Bécs.

Szelepcsényi György:

Mellig, kissé balra, tojásdad medaillonban. Fején caputium van, srövid haját, bajuszt és körszakált hord. Ingének galléra látható s hasitott ujú brokát köntöse felett láncon keresztet visel. Felirata a kép alatt hat sorban:

> Georgio ~~Pod~~ Pohroncio Szelepcheny Arcivescovo Di Strigonia Locigz, E Supremo E Perpetuo Conte Dell Istesso Contado Primate D'Ungheria, Legato Nato Supremo Secretario Cancelliere, E Consegl.re Secreto Di S. M.ta Ces.a E Luogotenente D'Ungheria etc. =

s legalól balra: „A. Bloem del."
s jobbra: „J. F. Leonart scul."

Réimetszet, méretei a vonalkeretnek 18.3 : 15.2 s a réilapnak 22.8 : 15.9 cm.

Ltsa 3952.

Bloem A
rajzolo

Gvaldo g: Hist. di Leopoldo Ces. III. 724./2.

„Georgio Pohroncio

Szelepcheny, Arcivescovo

di Strigonia Lociqz, e Supremo e Perpetuo Conte dell' Istesso Contado Primate d' Ungheria, Legato Nato Supremo Secretario Cancelliere, e Consegl.re Secreto di S. M.ta Ces.a e Luogotenente d' Ungheria etc."

Mellkép, ov. ker.
Méretei 15·2: 18 cm.

Signat.:

„A Bloem. del." „J. F. Leonart scul."

Bloemen, Adriaen van,

flamand festi

L.

megirva

Szendrey - Szentiványi

214. l.

Leltár. 19

I. Vagyon

1. Készpénzkészlet
2. Váltó
3. Követelés
4. Áru
5. Berendezés

A vagy

II. Teher

1. Tartozás
2. Elfogadvány

A teher

Bloem A.

Tokaj ostrova

l.

Harsányi

33. l.

12. 4.

Bloem, A. rajzolo

Böner J. A

vezin

mind
ied.

Piccolomini Otto
hadvezér arcképe
Rézm.

l.

Harsányi

15. l.

Tek.

„Europa"

Film Könyv és Lapterjesztő rész.

Budapest.

V. Rothermere u. 12. III. 2.

Bloem A. rajzolo

Meyssenc, Cor. rézm

nincs
céd
2

Gróf Daskovich Miklós, kir. komornok arch.

l. Harsányi

14. l.

[néme

Bloem A., németalföldi rajzoló (a XVII. második felében Bécsben. I. Lipót ciaskaj és m. kir. aly képmásán kívül számos osztrák, [olasz, török stb. elöldökatona és polgári személy arcképét rajzolta, melyek több mester rézmetszetében F Gvaldo G. Hist. di Leopoldo Ces. c. müve I–III. kötetében jelentek meg. Ezek közül m. vonatkozásuak Szelepcsényi György esztergomi érsek (J. F. Leonart metszetében), Draskovics Miklós gr (Cor. Meysens metszetében) és Tokaj ostroma, melyet B. maga metszett rézre. Más műben jelent meg Boldog P. Pongrácz István T jezsuita vértanu arcképe (~~melyet~~ Sadler Tobiás metszetében.

F 1674. Bécsben

T kassai

k„Lekintetes
zóttságának

Budapest

kiigazitóttlegtöbb adot
iselőtestületi tagók
1886évi XXII t. cz. 33 §sa
tt, sezen felvétel az 1905
–905 kgy. szám alatt hó„
határozattal megerősít„
lkéretik: miszerént
megbizóttját lehetősür„
közölni szíveskedjék.

Bloem A.

Thieme-Becker

IV. k. 128. P.

(Bloemen Adriaen van cikkében)

Bloem A

(Bloemart A. vajz.)

Meyssens rezin

tovább

Draskovich Miklós gróf kir. fajtonálló mester mellkepe oval keretben. Rezin

Majláth tört. kiáll

18 z. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

702/1908. sz.

Nagyságos Ho l l ó

szobrász

A késmárki Thököly
van szerencsém kérni Nagyság
dó emléktáblára vonatkozó hö
mutatni szivesked jék.

Egész sereg ostromképet látunk a nemzeti múzeumi gyüjteményekben, a Hatvan,[208] Palota,[209] Pápa,[210] Sziszek,[211], [212] Tata,[213] Tokaj (H. Bloem),[214] Fülek,[215] Petrinia[216] körül lejátszódó hadi eseményekről. Különösen ritka az 1601 aug. 3-i goroszlói csata lapja, a küzdő magyar lovasok hiteles viselettörténeti forrás számába menő alakjairól.[217] Kanizsa ostromáról is több jó egykori metszetet ismerünk.[218]

9

Bloem(en)A

rejmetszö

XVII. sz.

Rónai jegyz. VII

Több magyar vonatk. és rajz metszet.

Krenner József IX. 109

Giorgizza István:

Mellig, kissé jobbra, tojásdad medaillonban. Sisakját toll disziti, hosszú hajat s bajuszt hord s arcza leberetvált. Köntöse be van gombolva s felöltője lehajtott gallérú. A keret disze babérlevél füzér. Felirata a kép alatt:

„Stefano Giorgizza Principe Di Moldavia",

alól balra: „A. Bloem del:"
s jobbra: „Il Bianchi scul."

Rézmetszet, méretei a háttérnek 18.8: 15.3 s a rézlapnak 21.7: 15.7 Cm.

Metszette: Bianchi

Ltsza 1542.

39/94 № 538.

Galga szultán:

Mellig, hétnyolczad jobbra, tojásdad keretben. Prém kucsmáját tollak diszitik, bajuszt hord s szakála leberetvált. Bal kezében levélvégű jogart tart s végig begombolt köntöse brokátból való. Felirata a kép alatt két sorban:

„Svltan Galga Generale De Tartari
Fratello Del Gran Cam."

s alól balra: „A. Bloem del:"
s jobbra: „Lerch sc:"

Rézmetszet, méretei a háttérnek 18.6 : 15.2 s a rézlapnak 22.4 : 16. cm.

Metszette: Lerch.

Lasza 6329.

39/94 № 530.

Gualdo G.: Hist. di Leopoldo Ces. „459."

„Carlo Principe
di Lorena Generale Della Cavalleria di
Sua Maesta Cesarea, &c. Anno 1670."

Mellék, ov. ker.
Méretei 14·5 : 18·2 cm.

Signat.:

„A, Bloem, deli," „F, Vanden Steen, S.M.C, Fe."

Bloem A

Gualdo G: Hist. di Leopoldo Ces. I. 480.

„ Sedey Achmet Pascia Generale de Turchi." (1659).

Nettép, ov. ker.

Méretei 15·4 : 18·6 cm.

Signat:

„A. Bloem delin:" „Lerch Sc."

Bloem A.

Gualdo G:

Hist. di Leopoldo Ces. I. 442.

" Stefano Giorgizza
Principe di Moldavia "

Mellrép. ov. ker.

Méretei 15·3 : 18·8 cm.

Jelzése (a kép alatt):

" A Bloem. deli. "

" Il Bianchi scul. "

?

Gvaldo G: Hist. di Leopoldo Ces. III. 526.(2).

„D. Paolo Spinola, Marchese delos Balbas...
Cons^re^ di Stato di S. M^ta^ Catto^ca^ e Suo Amb^re^
Alla Cesarea in Vienna,"

Mellrép, ov. ker.
Méretei 15·2 : 18·2 cm.

Signat.:

„A. Blom, deli," „Corn, Meÿssens, Fe, Viennae."

Blom A

Gvaldo 9: Kiss. di Leopoldo Ces. II. 96. (A lapon: „91").

(Tokaj, 1662.)

Látkép. A középterben balra a város, jobbra a vár; az előtérben ostromló ágyúk és 2 csapat török menetoszlop, a háttérben a szőllőhegyek.

Helmagy. a felső jobb sarokban (A–F.)

Méretei 37 : 29.5 cm.

Signat.:
„A. Bloem. del. et. F."

?

Gualdo G.: Hist. di Leopoldo Ces. III. 224.

„ Giovanni di Leszlo Palatino
Posnania &."
(1667).

Mellrép., ov. ker.
Méretei 15 : 18 cm.

Bloem A

Signat.:
„A. Bloem. del." „ Lerch sc:"

Gualdo G: Hist. di Leopoldo Ces. I. 92.

„ Vincislao Principe di
Lobkowitz,

Duca di Sagan, Conte di Sternstein Sr. di Chlomiz, e Ravdniz Cavaliere del Toson d'Oro, Primo Consigliero di Stato, et Maggiordomo Maggiore di Leopoldo Imperatore. &"

Mellrép., ov. ker.
Méretei 14·5 : 17·4 cm.

Signat.:

„ A. Bloem del:" „ F. vander Steen. S.C.M. sculp:"

Gualdo fj: Hist. di Leopoldo Ces. II. „23."

„Kior Assan Pascia".

(1661).

Mellrép, ov. ker.

Méretei 15·7 : 21·8 cm.

Signat.:

„A Bloem. deli."

„Bonacina Scul."

Gualdo G.: Hist. Leopoldo Ces. II. 18. lap után. („238“.)

„Haly Agha
General de Giannizzari“.
(1661.)

Mellrép, ov. ker. (~~Fent jobbra „238“ sz.~~)
Méretei 14.9 : 18.5 cm.

Signat.:

„A, Bloem del.“ „Cor Meijssens, fe, Vienna“

Gvaldo G:
Hist. di Leopoldo Ces. II. „24."

„Vssain
Pascia di Timizvar."

Mellrép, ov. ker.
Méretei 15: 18·7 cm.

Signat.:
„A. Bloem, deli," „Cōr, Meijssens, Fe, Vien"

Gualdo G. Hist. di Leopoldo Ces. II. 34.

„Giovanni Ricardo Conte di
Starenberg
Generale di Battaglia de gli Eserciti di
S, M, Cesª, etc. Anno 1661."

Mellrép ov. kér.
Méretei 15·4 : 18·4 cm.

Signat.:
„A, Bloem, deli," „Cor, Meijssens, Fe, Viennæ."

Gvaldo G:

Hist. di Leopoldo Ces. T. „34." (2.)

„ Ferdinando Conte di Hohenfeld Barone di Aistersem, et Allmegg Consigliere, e Cameriere di S. M. Cesa. Vice Presidente della Camera Aulica e Commissario Generale de gli eserciti Cesarei: &."

Metszép, ov. ker.

Méretei 14·8 : 18 cm.

Signas.:

„ J. Vander Steen, S.M.C. f..." „ A. Bloem del."

Gvaldo 9: Hist. di Leopoldo Ces. II. „98."

„Kvtschiut Mehevmet Pascia di Varadino".

Mellrép, ov. ker.
Méretei 15·4 : 18·8 cm.

Signat.:

„A, Bloem, deli," „Cōr, Meÿssens, Fe, Viennae"

Gualdo g: Hist. di Leopoldo Ces. II. 238 3/3.

„Achmet Chiray

General de Tartari Figlio del gran Cham".

(1663.)

Mellrép. ov. ker.

Méretei 15 : 18.8 cm.

Signat.:

„A. Bloem. deli."

„Cor. Meijssens. Fe. Vien."

Gualdo 9:
Hist. di Leopoldo Ces. T. „169".

„Ferdinando Carlo
Arciduca d' Austria"

Mellkép, ov. ker.
Méretei . . . ig: 15·5 cm.

Signat:

„A. Bloem, deli." „Cor. Meijssens, Fe, Viennae."

Gualdo 9: Hist. di Leopoldo Ces. II. „273."

„ Carlo Giuseppe

Arciduca d' Austria &c"

(1663.)

Mellrép, ov. ker.

Méretei 15·2 : 18·4 cm.

Signat.:

„ A, Bloem, deli," „ Frā, Vanden, Steen, S.M.C. Fe"

Gvaldo G: Hist. di Leopoldo Ces. II. „239."

„Giovanni Gregorio Gika Principe di Valacchia".

Mellrép, ov-ker.
Méretei 15·3 : 18·7 cm.

Signat.:

„A. Bloem, deli"

„Cōr, Meÿssens, Fe, Viennæ"

Gualdo G: Hist. di Leopoldo Ces. II. 276.

" Leopoldo Guglielmo
marchese di Baden &c. Maresciallo di Campo
generale per S. M. Ces.a e Sacro Romano Imperio
generale in Schiavonia, &c.

Mezzotinto ov. ter. 15·5: 19 cm.

Signat.:

" A. Bloem, deli. " " Cor. Meyssens, Fe, Vienna. "

Gualdo f.: Hist. di Leopoldo Ces. II. „404."

„ Nicolo Draskowich Conte perpetuo di Trakostyan, Signor in Owar Klenownik et Winicze Supremo Conte del Contado Rossonia, Cons^re, Camariero di S. M. Ces^a, e Maestro delli Giamitori Regali del Regno d' Ungaria, &c."

(1664.)

Mellrép, méretei 15.4: 18.6 cm.

Signat.:

„A. Bloem, deli." „Cor. Meijssens, Fe. Viennæ."

Gualdo G:
Hist. di Leopoldo Ces. T. „460". (2.)

„ Giovanni Conte di Sporck Signore di Lisav. Connive, e Cumulat &c Del Cons°. di Guerra, e Generale della Cavalleria di Sua M^ta Ces^a "

Mellrép. ov. ker.
Méretei 15: 18·7 cm.

Signat.:

„ A. Bloem, deli."

„ Cor. Meyssens, Fe, Viennae."

Gualdo G.:
Hist. di Leopoldo Ces. II. 461.

„ Giberto Pio di Savoia Principe di San Gregorio .... Capitan della Guardia de Trabanti .... e Colonello di Fanteria di S. M^ta Ces^a, &c."

Mellrép., ov. ker.
Méretei 15·2 : 17·8 cm.

Aláírás:
„ A. Bloem deli." „ Cor. Meÿssens, Fe. Viennae."

Bloem A.

Gvaldo G.:
Hist. di Leopoldo Ces. III. 2. kép (a dedicatio után).

„Leopoldo (I.)
Augustissimo Imperatore de Romani &."

Mellkép, hadi szerektől é jelvényektől környezett
ovalis keretben, felül a császári koronával.

Méretei 18 : 28·2 cm.

Signat.:

„A. Bloem del."

Bloem A

Gualdo III. 275.

Hermano Marchese di Baden
Capitan generale dell'Artig-
lieria di sua Maestà
Cattolica nei Paesi
Bassi e suo Colonello
del Circolo di Borgogna
anno 1671.

A. Bloem deli J. Franck sc.

Mell Kap.

25 C.	Krizánt
26 P.	Dömötör
27 S.	Szabina
28 V.	Simon és J.
29 H.	Narczisz
30 K.	Kolos
31 S.	Ref. eml. ü.

Izraelit. naptára.

Tisri – Marchesv. 5661.

3. Jom Kippur
6. Sab. Haazinu
8. Sátor. ü. 1. n.
9. Sátor. ü. 2. n.
13. Sab. Ch. Ham.
14. Hosana Raba
15. Semini Azer.
16. Simch. Thora
20. Sab. Beresith
23. Ros Chodes
24. 1. Marchesv.
27. Sabbat Noah

☽ Első negy: 1-én 10 ó. 11 p. éjjel.
☍ Holdtölte: 8-án 2 ó. 18 p. d. u.
☾ Utolsó negy.: 15. 10 ó. 51 p. d. e
☌ Ujhold: 23-ikán 2 ó. 28 p. d. u.
☽ Első negy.: 31-én 9 ó. 18 p. d. e.

Október 14-től október 20-ig.

Gualdo Priora. Nob. di Leop.

I. 482.

Costantino Serbano
Principe di Valachia
A. Bloemen del. H. Branchi fec.
mezzo foglio

24 H.	Gellért
25 K.	Kleofás
26 S.	Jusztina
27 C.	Dömjén
28 P.	Venczel, A.
29 S.	Mihály
30 V.	Jeromos

12 Guido

Csütörtök

13 Amát

Péntek

14 Kereszt felmag.

Szombat

15 Nikoméd

Herczeg Pálffy-sorsjegyek huzása.

Izraelit. naptára.

Ellul—Tisri
5660 5661.

1. Sab. Softim
8. Sab. Ki Tecze
15. Sab. Ki Szova
22. Sab. Niczavim
24. 1. Tisri 5661. Ujév 1. nap
25. Ujév 2. nap
26. Gedalja böjt
29. Sab. Vajelech

Első negyed: 2-án 8 ó. 56 p. reggel.

Holdtölte: 9-én 6 óra 6 perczk. reggel.

Utolsó negyed: 15-en 9 ó. 57 p. este.

Ujhold: 23-án 8 óra 57 perczkor este.

Szeptember 9-től szeptember 15-ig

Gualdo Priorato I. 614.

Sultan Galga Generale
de Tartari fratello
del Gran Cam.
A Ploem del. Lerch sc.

Mellkép gömb.
Keretben
Lapmapp.

24 Ráfael főangyal

Csütörtök

25 Margit, Krispin

3% Magyar jelzálog-hitelbank nyeremény-kötvények.

Péntek

26 Dömötör vért.

Szombat

27 Szabina vért.

26 P.	Dömötör
27 S.	Szabina
28 V.	Simon és J.
29 H.	Narczisz
30 K.	Kolos
31 S.	**Ref. eml. ü.**

Izraelit. naptára.
Tisri – Marchesv. 5661.

3. Jom Kippur
6. Sab. Haázinu
8. Sátor. ü. 1. n.
9. Sátor. ü. 2. n.
13. Sab. Ch. Ham.
14. Hosana Raba
15. Semini Azer.
16. Simch. Thora
20. Sab. Beresith
23. Ros Chodes
24. 1. Marchesv.
27. Sabbat Noah

Első negy: 1-én 10 ó. 11 p. éjjel.
Holdtölte: 8-án 2 ó. 18 p. d. u.
Utolsó negy.: 15. 10 ó. 51 p. d. e.
Ujhold: 23-ikán 2 ó. 28 p. d. u.
Első negy.: 31-én 9 ó. 18 p. d. e.

Október 21-től október 27-ig.

Bloemen Adrian

~~Bloemaert, Abraham~~

~~hollandi festi~~

~~1564–1657~~

l

Mihalik Miklósbört

28.l

48

Bloemen, Adriaen van, flamand, festő; szül. 1639-ben Antwerpenben. Jan Peetersnél tanult s utóbb Bécsben telepedett le, ahol 1694-ben még élt.

Magyar vonatkozású művei:

1. Tokaj látképe, az előtérben a várat ostromló törökökkel. Jelzése: A. Bloem. del et fec. Rézmetszet.

2. Pongrácz István jezsuita páter mellképe, megkínoztatásának és halálának négy kisebb képével. Aláírás: R. P. Stephanus Pongracz Vngarus Alvinciensis ē Pro- / vincia Austriae Societatis Jesv, in odium orthodoxae fidei / occisus Cassouiae 8 Septembris Anno 1619. aetatis suae 36. Re- / ligionae vitae 18. Jelzése: A. Bloem. del. / Tob. Sadler sc. Rézmetszet. 8.-r.

3. Szelepcsényi György esztergomi érsek arczképe. Aláírás: Georgio Pohroncio Szelepcheny, Arcivescovo / Di Strigonia Lociqz, E Supremo E Perpetuo / Conte Dell' Istesso Contado Primate D'Un- / gheria, Legato Nato Supremo Secretario Can- / celliere, E Consegl^re Secreto Di S. M^ta. Cesa E Luo- / gotenente D'Ungheria etc. Jelzése: A. Bloem. Del. — J. F. Leonart scul. Rézmetszet. Méretei: 22·8 : 16 cm.

4. Gróf Draskovich Miklós arczképe; ovál keretben. Jelzése: A. Bloem. deli. — Cor. Meyssens. Fe. Viennae. Rézmetszet. Méretei: 24·5 : 15·5 cm.

Bubics Zsigmond: Magyarországi várak és városoknak a M. N. Múzeum könyvtárában létező fa- és rézmetszetei. Budapest, 1880. 72. l. — *Peregriny János dr.:* A Magyar Történeti Képcsarnok lajstroma. Budapest, 1894. 56. l. — *Thieme—Becker:* Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1910. IV. 128. l. — *Tört. Képcsarnok* grafikai kiállításának leíró lajstroma. Budapest, 1907. 54. l.

Bloem A

rapolo

Gualdo Priorato II. 608.

Giov. Massim. Conte di Lamberg
Barone di Ortenegg et Ottenstein
de Paesi Ereditari nel Cragno
e Schiavonia .. Signor della
Signoria di Steyer .. Consiglier
di Stato

A Bloem del. F. van den Steen S.C.M.
sculp.

wellkep.

19
Január vért.

Csütörtök
20
Euszták vért.

Péntek
21
Máté apost.

Szombat
22
Vill. Tamás

25 K.	Kleofás
26 S.	Jusztina
27 C.	Dömjén
28 P.	Venczel, A.
29 S.	Mihály
30 V.	Jeromos

Izraelit. naptára.

Ellul—Tisri
5660 – 5661.

1. Sab. Softim
8. Sab. Ki Tecze
15. Sab. Ki Szova
22. Sab. Niczavim
24. 1. Tisri 5661. Ujév 1. nap
25. Ujév 2. nap
26. Gedalja bőjt
29. Sab. Vajelech

☽ Első negyed: 2-án 8 ó. 56 p. reggel.
☺ Holdtölte: 9-én 6 óra 6 perczk. reggel.
☾ Utolsó negyed: 15-én 9 ó. 57 p. este.
● Újhold: 23-án 8 óra 57 perczkor este.

27 S.	Szabina
28 V.	Simon és J.
29 H.	Narczisz
30 K.	Kolos
31 S.	**Ref. eml. ü.**

Izraelit. naptára.

Tisri—Marchesv.
5661.

3. Jom Kippur
6. Sab. Haázinu
8. Sátor. ü. 1. n.
9. Sátor. ü. 2. n.
13. Sab. Ch. Ham.
14. Hosana Raba
15. Semini Azer.
16. Simch. Thora
20. Sab. Beresith
23. Ros Chodes
24. 1. Marchesv.
27. Sabbat Noah

☽ Első negy: 1-én 10 ó. 11 p. éjjel.
☺ Holdtölte: 8-án 2 ó. 18 p. d. u.
☾ Utolsó negy.: 15. 10 ó. 51 p. d. e.
● Újhold: 23-ikán 2 ó. 28 p. d. u.
☽ Első negy.: 31-én 9 ó. 18 p. d. e.

Szeptember 16-tól szeptemb. 22-ig

7-től október 13-ig

Gualdo Prior. II. 282.

Fedrico Marchese di
Baden et Hochberg,
Landgravio di Susenberg
Conte di Sponheim et
Eberstein Signor di Rötten
et Badenweiler, Lahr
et Mahlberg ect.

A Bloemdeli. Cor. Meyssens fe
Viennae

[illegible]
nagy parolla

3
Kandid vért.

Csütörtök

4
Asszisszi Ferenc

Péntek

5
Placzid vért.

Szombat

6
Bruno hv.

26 P.	Dömötör
27 S.	Szabina
28 V.	Simon és J.
29 H.	Narczisz
30 K.	Kolos
31 S.	Ref. eml. ü.

2

Izraelit. naptára.
Tisri — Marchesv. 5661.

3. Jom Kippur
6. Sab. Haázinu
8. Sátor. ü. 1. n.
9. Sátor. ü. 2. n.
13. Sab. Ch. Ham.
14. Hosana Raba
15. Semini Azer.
16. Simch. Thora
20. Sab. Beresith
23. Ros Chodes
24. 1. Marchesv.
27. Sabbat Noah

☽ Első negy.: 1-én 10 ó. 11 p. éjjel.
☺ Holdtölte: 8-án 2 ó. 18 p. d. u.
☾ Utolsó negy.: 15. 10 ó. 51 p. d. e.
● Újhold: 23-ikán 2 ó. 28 p. d. u.
☽ Első negy.: 31-én 9 ó. 18 p. d. e.

Ferdinand Károly főherczeg. 10073

Mellig, balra, caputiummal, nagy parokával, vértbe öltözve és tojásdad medaillonban. Felirata a kép alatt:

FERDINANDO CARLO ARCIDVCA D´AVSTRIA

fölül jobbra: 169.
alól balra: A. Bloem, deli
és jobbra: Cor, Meyssens, Fe, Viennae.

Rm., mér. a rl. 24.6 : 16.3 cm.

Szn. 104-900.
332-900-57.

Spinola Pál. 10292.

Derékig, jobbra, tojásdad medaillonban. Hosszú haja vállaira omlik, nyakkendője csipkéből való, vértet visel. Felirata a kép alatt négy sorban:

D PAOLO SPINOLA, MARCHESE DELOS BALBASSES
DVCA DI SESTO c, CAV DEL ORDINE DI S, GIACOMO
GRANDE DI SPAGNA CONS, DI STATO DI S,M, CATTO
E, SVO AMB ALLA CESAREA IN VIENNA,

alól balra: A, Blom deli,
jobbra: Corn, Meyssens, Fe, Viennae.

Rm., mér. a vk. 18.2:15 cm.

Szn. 196-900.
332-900-148.

Stahremberg G.R. 10295.

Mellig, jobbra visszanézve, tojásdad medaillonban. Haja hosszu, vértje fölött kendőt visel. Felirata a kép alatt három sorban:

GIOVANNI RI ARDO CONTE DI STAREMBERG GENE
RALE DI BATTAGLIA DE GLI ESERCITI DI S.M. CESA c.
ANNO 1661.

legalol balra: A, Bloem. deli.
jobbra: Cor, Meyssens, Fe, Viennae.
és fölül jobbra: 34.

Rm., mér. a vk. 18.5:15.1 cm.

Szn. 199-900
332-900-151.

Piccolomini O. 10262.

Derékig, jobbra, nyölczszögletes keretben. Lehajtott széles gallérja csipkés, vértbe öltözött és jobb vállán át kendőt vetett. Felirata a kép alatt öt sorban:

OTTAUOI PICCOLOMINI D´
ARAGONA DUCA D´AMALFI GE-
NERALE DELL ARMI DI FERDI-
NANDO TERZO AUGUSTISSIMO
IMPERATORE.

legalól balra: A. Bloem delin.
jobbra: J.A. Böner sc: Norib:

Rm., mér. a vk. 18.5:15.2 cm.

Szn. 187-900.
332-900-139.

J Károly József főherczeg 10153

Gyermekkorában, mellig, balra, tojásdad medaillonban. Hosszú haja vállaira omlik és lehajtott széles gallérja csipkével szegélyezett. Felirata a kép alatt:

CARLO GIVSEPPE ARCIDVCA D´AVSTRIA c.

fölül a jobb sarkon: 273.
legalól balra: A. Bloem, deli.
jobbra: Fra. Vanden. Steen. S.M.C. Fe.

Rm., mér. a vk. 18.5 : 15.5 cm.

Szn. 139-900.
332-900-92.

Károly Lothringeni herczeg 10148

Mellig, balra fordul, tojásdad medaillonban. Hosszú haja vállaira omlik és vértje felett kendőt visel. Felirata a kép alatt három sorban:

CARLO PRINCEPS DI LORENA GENERALE DELLA
CAVALLIERA DI SVA MAESTA CESAREA, c.
ANNO 1670.

fölül jobbra: 172.
alól balra: A. Bloem, deli.
és jobbra: F. Vanden Steen. ¢ S.M.C. Fe.

Rm., mér. a vk. 18.3 : 14.6 cm.

Szn. 133- 900.
332-900-86.

I. Lipót. 10181.

Derékig, balra, hadi ékitményektől körülvett tojásdad keretben. Nagy parókája göndör, vértbe öltözött és palástját bal vállára vetve viseli. Felirata a kép alatt:

LEOPOLDO AVGVSTISSIMO IMPERATORE DE ROMANI

és ezután balra: A. Bloem del.

Rm., mér. a vk. 87.7:18.2 cm.

Szn. 150-900
332-900-103.

Herman badeni őrgróf 9975

Mellig, balra néz, tojásdad medaillonban. Parókát és vértet visel. Felirata a kép alatt négy sorban:

HERMANO MARCHESSE DI BADEN CAPITAN GENERALE
DELL´ARTIGLIERA DI SVA MAESTA´CATTOLICA NEI
PAESI BASSI, E SVO COLONELLO DEL CIRCOLO DI
BORGOGNA c ANNO 1671.

legalól balra: A Bloem, deli
jobbra: Corn, Meyssens, Fe. Viennae.

Rm., mér. a rl. 25.3: 15.7 cm.

Szn. 63-900.
332-900-16.

Bloem A.

Tokaj. T. 968.

A középtért a város és a bástyákkal megerősitett vár foglalja el, melyet az előtérben török csapatok ágyúkkal ostromolnak; a háttérben pedig a hegyek aljában, a Tisza tulsó partján, város bontakozik ki. Felirata

alól jobbra: A. Bloem del et. F.
fölül balra: 91.
magyarázó szövegének kezdete: A. Tokay és befejezése: F. Weinberge.

Rm., mér. a rl. 29.8: 37.5 cm.

M.D.I.

Jan Frans van Blaemen

festő

Olasz táj.

(A Szépművészeti Museum tulajdona)

Borovicny Albert: A XVII. sz. tájképfestészete. IV. előadás

Bp. 1910

magyar

Bloesz Károly

fotó

l. Blöss K.

Tekintetes

Országos Mü

Tisztelettel jelentem, hogy
rendich templomát
márczius hó 14-15én
meggyőrödést szerezten
templom jó ékessig
oltár igen jó mü
van terverve, a me

Blomlein Simon „festő"

M.D.K.

Pozsonyból 1512-től még
éven át tanult Szilériánál
Niclas von Lemberg-től

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai
Akadémiai Kiadó, Bp. 1967. 60, és 96. old.

magyarva

Blondeau J.

mül. ~~1639~~ 1655 Köml Langresben, † 1698 Róma)

Tökölyi Imre mellképe oval keretben. Az arckép alatt Tökölyi elfogatásának jelenete.

T. mivel a császári udvarral alkudozott, 1685-ben Kara Ibrahim nagyvezér parancsára elfogták s bilincsekben szdrianápolyba vitték.

Rézm. Fenti műnek

Majláth tört. kiáll

465. l.

olf épitésvezető úr
ida-Hunyadra.
g elismerem, hogy
agner Rudolf épités-
vajda-hunyadi
s réstére 2000 kor.
ttöczer koronát

ébjebb tisztelettem
ával maradok
nak
alázatos szolgája

Möller István
műépitész

Blondeau, Jacques, flamand rézmetsző; szül. 1655-ben Antwerpenben, megh. 1698-ban Rómában. Magyar vonatkozású műve egy politikai czélzatú, Thököly ellenes rézmetszet. Aláírás: Ritratto Al Natvrale Del Ribelle Emerico Tekeli Nato L'Anno / 1656. E Fato Prigione Dall' Aga' De Gianizzeri D'Ordine del Gran / Tvrco In Varadino Il Di 18 Ottobre 1685 /. Alul a háttérben Nagyvárad látképe. Jelzése: J. Blondeau sculp. 4.-r.

Thieme—Becker: Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1910. IV. 134. l. — *Tört. Képcsarnok* grafikai gyűjteménye, Budapest.

Blondeau J.

rezin

zul. 1638. Langresben

+ 1692.

Rabatta Rezső gróf

táborok (megh. Pozsony-

ban 1688) mellképe

ovál keretben

Rezin

Magláth tört. kiáll

208. l.

KÉTOSZLOPOS JORDESZ SZŐNYEG
(215. kép)

Tükre piros. Lantalakú boltíves ímafülkével és két szalaggá stilizált virágos oszloppal. Türkiszkék boltmezeje virágos gallyakkal díszített. Kék keretét palmettás, leveles és virágos indás dísz tölti ki.
Mérete 185 × 125 cm.
Kis-Ázsia, XVII. század.

KÉTOSZLOPOS JORDESZ-SZŐNYEG
(216. kép)

Fehéralapú. Imafülkéjében szalagidomú két oszlop. Boltmezejében és két boltsávjában piros gránátalmás díszek. Külső és belső keretszegélyében szegfűvirágok sorakoznak egymás mellé. Keretében fekete alapon S idomú levelek és rozetták váltakoznak.
Mérete 165 × 127 cm.
Kis-Ázsia, 1700 körül.

JORDESZ IMASZŐNYEG

Piros tükre lépcsős ívű fülkével zárul. Elrongyolódott kék boltmezejében nagy szegfűvirágokkal. Sárga alapú keretében gránátalmás, virágtöves és nagyleveles — ú. n. heráti — mustrával.
Mérete 170 × 125 cm.
Kis-Ázsia, XVIII. század e. f.

JORDESZ HÁZASSÁGI SZŐNYEG

Fehér alapú. Piros közepén két szalagidomú oszloppal díszített kettős fülkével. Benne három virágcsokorral. Kettős boltmezejében és boltsáv-

Blondeau Jacques

flamand rézmetsző

L.

Szendrey - Szentiványi

214. l.

Blondeau, Ja.

Caprara E. 10016

Mellig, jobbra, tojásdad medaillonban. Vértbe van öltözve s nagy göndör parókát visel. Felirata a kép alatt koronás czimertől megszakitott három sorban:

CONTE ENEA CAPRARA....GENTILHOMO DI CAMERA
DELLA MAESTA CESAREA...CONSIGLIERE DI GVERRA
EMARESCIALLO....GENERALE DI CAMPO.

s legalól balra: Ja Blondeau sculp.
jobbra: Romae Jo. Jacobus de Rubeis Formis ad Temp. S.M. de Pace.

Rm., mér. a med. 20 : 16.8 cm.

Szn. 79-900.
332-900-32.

BLONDEL kályhás XIX. szd. MDK.

Ybl Ervin: A budai várpalota helyreállítása a XIX szd. derekán
Tanulmányok Bp. multgából. 1956. XI. köt. 319,

Jacques François Blondel

Rózmetszetei felhasználásával készült
németnyelvű lézikönyvei szinte valamennyi
cékbeli lőműveszmesternél megvoltak. Ő tette
Magyarországon is népszerűvé a lesárives, homorú
beletű sávozásos lapszilépzést.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

470.old

Ø Blonem, A

hátterű tojásdad medaillonban. Fején si-
köst, tollak diszítnek; bajusza s húllamos
lt. Köntösének négy gombolója látható s
széles. Felirata a kép alatt:

Principe Di Valacchia &c."

del:"

vonalkeretnek 18.8 : 14.9 sa réslapnak 21.1 : 15.5 cm.

39/94 № 534

Konstantin Serban:

Mellig, balra, négyszögletes
sak van, melyet elöl, a lófarkak
haja hosszú s arcza leberetv
palástjának lehajtott gallérjá

„Constantino Serbano

s legalól balra: „A. Blouem
s jobbra: „Il. Bianchi fec:"

Rézmetszet, méretei a
Metszette: Bianchi I.

Ltsza 8078

Ø Blonem, A

Konstantin Serban:

Mellig, balra, négyszögletes hátterű tojásdad medaillonban. Fején sisak van, melyet elől, a lófarkak közt, tollak diszítnek; bajusza s húllamos haja hosszú s arcza leberetvált. Köntösének négy gombolója látható s palástjának lehajtott gallérjá széles. Felirata a kép alatt:

„Constantino Serbano Principe Di Valacchia 81."

s legalól balra: „A. Blonem del:"
s jobbra: „Il. Bianchi fec:"

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 18.8 : 14.9 s a réclapnak 21.1 : 15.5 cm.
Metszette: Bianchi J.

Ltsza 8078

39/94 № 534

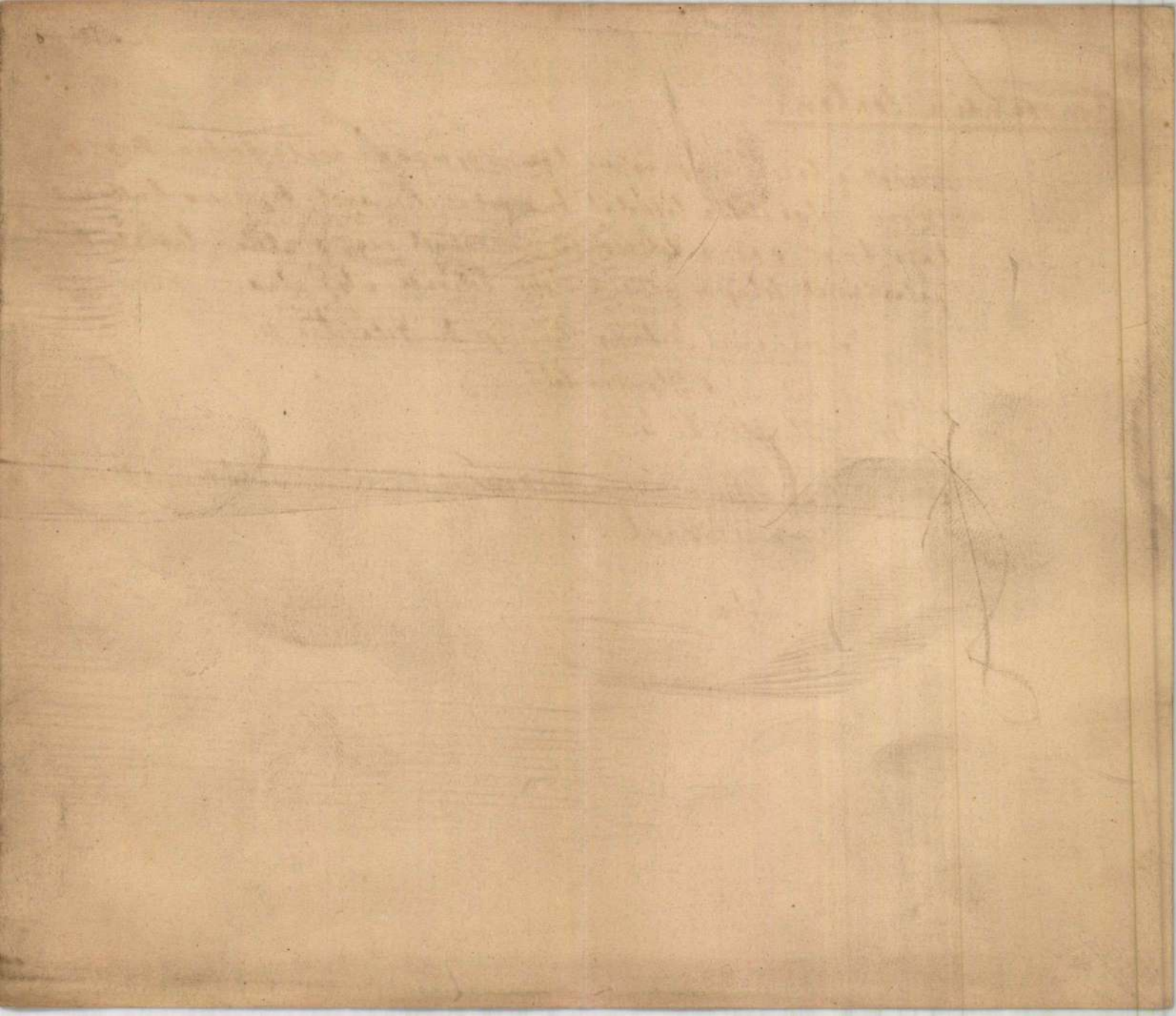

Prachtausgaben. Die hervorgehendsten Stecher
ahrhunderts sind vertreten: *Picart*, *Boucher*,
· Graphiker von Ende des XVIII. Jahrhunderts
Johannot, *Grandville*, *Doré* und Andere mehr.
ppenverzierten Bücherzeichen versehen.
Károlyi-Bibliothek dem Publikum, in der Hoff-
seltene und wohl nichts bald wiederkehrende

Bänden bestehende Werk mag in diesem Fa
interessiert haben, weil darin auch die ungaris
bene Dokument in ungarischer Sprache, sowi
schen Bibelübersetzung, Platz gefunden hat.

Wir haben noch eine besondere Merkwü
grosses Quantum von *Americana* — von ungl
des XIX. Jahrhunderts.

Stünden uns bezüglich der Provenienz
keine Belege zur Verfügung, so wäre es woh
Doch ist es uns gelungen zu ermitteln, dass
jedoch längst in Vergessenheit geratenen ung
Mathematiker *Karl Nagy* stammt. Dieser hatt
nommen; er stand daselbst in grossem Ansehe
nen Kenntnissen und Büchern beladen heim. I
dieses hervorragenden Mannes zu würdigen, r
Es ist wahrscheinlich, dass er die hier vorh
Károlyi damals überlassen hatte, als er v
absolutischen Gewalt ins Ausland floh. Die S
schriften, die sich auf den Eisenbahnbau, auf
Verwaltungsfragen, sowie auf das Freimaur
zu erwähnen, dürfte etwa der vollständige
Journal, erschienen in New-York im Jahr 1832
bahn — von Seltenheit sein und vielleicht jez
Enstehung finden. Von Interesse ist auch: ?
Guide, 1832; dann eine ähnliche Publikation:
and Northern States, New-York, 1832; ein geo
von *Bouchon* (Paris, 1825), *Bradford*, *Geograph*
D'Orbigny, L'homme Américain (Paris, 1839), ei

Zu guter Letzt wären noch zwei Merkw
genommen nicht zur Bibliothek gehören, sich,
nicht aus derselben auszuschliessen waren. Di
52 Aquarellen, eines schöner als das andere,
sowie einiges Figürliche aus der Levante und
Werke von *Friedrich Horner* und *Rudolf Mül*

Blooteling A.

verm.

l.

Szilagyi: Magy. nem-
zet tört. VII. 700 l.

BUDAPEST
934 AUG 18 13
Sa

Blooteling (Blo-
teling) Abraham

l.

Ikel Bpgrafát

125.17

Blootelíng Ábrahám

rezin

Lipót Csaszár magyar
király archépe, a hatter-
ben Buda várával - Rezin-
Felirata. Folio.

Glorieuse Victorie van
syn Keyserlyke Mayestydt
op de stercke Stadt Offen
Stormenderhant ingenomen
den 2 sepr. 1686 door den
Heer Hartoogh van Lotte-
ringe ende de Gealieerde
Leegers. - Czután jön a negy
soros Explicatio.

Repr.
Angyal Dávid. Késmárki
Thököly Imre 1657 - 1705. II rész
Magy. Tört. Életrajzok. Bp. 1889.
180. l. után

XIX. *dr. Moravcsik Gyula* (1941)
XX. egyelőre betöltetlen (1941)

h) a Földtani Intézet és kísérletügyi intézetek vezetői közül a földmívelésügyi miniszter úr hozzájárulásával meghívott tagok:

I. *dr. Lóczy Lajos* (1942)
II. *Dicenty Dezső* (1939)

V. Hivatal.

(Budapest, VIII., Múzeum-körút 6—8.)

Titkár: *dr. Párdányi Miklós* nemzeti múzeumi alkönyvtárnok
Beosztva: *dr. Meznerics Ilona* leánygimnáziumi r. tanár.

Bloss Antonius ötvösmester XVII.sz.
Nagyszeben.

Arch.Sieb.1903.32.köt.42.l.

megírva

Bloss Antal

özv.

L.

Szudrey-Szentiványi

214.1.

1. Tartozás

2. Tiszta vagyon

Szentiványi Zsuzsanna

Bloss. Antal

nagyszebeni ötvös

XVII. sz.

Roth V.: Geschichte des deutschen Kunstgewerbes in Siebenbürgen. (Studien zur deutschen Kunstgeschichte.) Strassburg 1908. 67 l.

SZABAD MŰVÉSZET
SZERKESZTŐSÉGE
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9-11
TELEFON: 426-139

dr.Szentiványi Gyula

B u d a p e s t

Lágymányosi ut 16.szám.

Bloss Antal

magyarebeni
ötvös
XVI–XVII. sz

l.

Korrespondenzblatt

1885. 134. l.

Münch.

f. 48

2 Bd. 8°

Neumaier

Johann

Geschichte der christlichen Kunst,

der Poesie, Tonkunst, Malerei, Architectur
und Sculptur;
von der ältesten bis auf die neueste Zeit

I. I–X + 1. – 414. M.

II. I–VIII + 1. – 394. M.

Schaffhausen

Blosz Antal

nagyszebeni ötvös
1608.

egy erüst kannája
az alábbi templom
kincstárában.

irod
2

Reiss Hermst

55. l.

mint tanu

mint tanu

Bloss Antal

ötv.

l.

Kőmagyötöj

1380. sz.

Bloss Antal

ötvös Nagyszeben

Kőmagyötöj. 245 cl.

1380

608 FB

Antonius Bloss, M 1608. (A: IV,11, Gy: 75.)

Fedeles kanna, testén gyümölcs és csigák. — *Deckelkanne, am*

Leib Früchte u. Schnecken.

M—H 26

Bruckenthal-Museum. Roth: 219, 568.

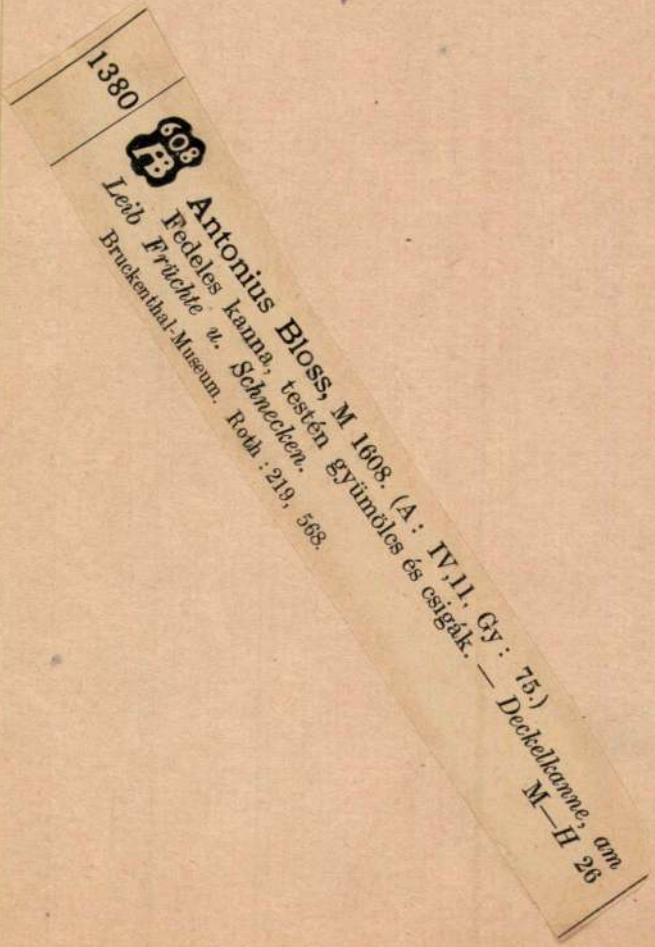

Blasius Antal

Nagyneben 1608. 5 tőrös

Révai XXI. 668. l.

Bloss (Blaas) Antal
magyarországi ötvös

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

l.
Arch. Ért 1906.
56. l.

Franklin-Társulat nyomdája

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

.....

úrnak
úrnőnek

.....

.....

Budapest

.....

mogiwa

Blos János

ötös

L.

Szendrey-Szentiványi

214. l.

29.

	7175 —	
	2357 40	
	4200 —	13732 40
		13732 40
		58217 60
		13732 40
ge		44485 20
		43259 92
29.		44485 20
		1225 28

Blos János

Kolozsvár ötvös

1730*

l, Okv

Szádeczky:

Iparfejl.

II. 44. l

* Ez. ebben

4-ik ichmester

volt.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Blos János, ötvös. 1730 körül Kolozsvárt élt.

Szádeczky Lajos dr.: Iparfejlődés és a czéhek története Magyarországon. Budapest, 1913. II. 44. l.

nyegyira

Blos A., ntal ölvös l. Blass A.

L.

Szendrey-Szentiványi

214. l.

		Mérleg
		Tőkének
	1.	A megnyitó tiszta vagyon
2.		Folyószámla (Nagy Jáno
		Árúnak
	7.	2 havi hitelre számla sz
3.		Árú
		Folyószámlának (Szá
	13.	2 havi hitelre számla szerin

Bloss János (Hans)

özv.

L.

Szendrey - Szentiványi

214. l.

Mérleg 1931 okt

38,762 —
20,000 —
108,100 —
4200 —
171062

Bloss János

ötv.

l.

Kőmagyőtvj

1338. sz.

A katalógus szövegét
Budapesti Hirlap nyomdája;
inek felvételeit: *Patrás István;*
omású sokszorosí-
Athenaeum rt. nyomdája

T 3

1338

Johannes (Hannes) Biot's, e. 1580, † 1585. (A: II.20.
Gy: 40.) Műve nem ismeretes. — Arbeit nicht bekannt.

HA. — Halmi Artúr díja.
KE. — Kitüntető elismerés.
SB. — Sommssich Béla gróf díja.
KT. BK. — Képzőművészeti Társulat Barta Károly ifjúsági díja.
BKTN. — Barta Károly táj és népéleti díj.
JJ. — Jendrássik Jenő-díj.
DK. — Demokrata Kör díja.
BM. — Bruck Miksa-díj.
HK. — Horváth Károly-díj.
KT. — Károlyi Tibor-díj.
KM. — Képzőművészek és Műbarátok díja.
A. — Akvarel-díj.
BD. — Bardócz Dezső-díj.
JG. — Jellinek Gida-díj.
SzFKA. — Székesfőváros kis aranyérem.
JK. — Jubileumi király-díj.
SzI. — Szent Imre-díj.
BA. — Baruch Aladár-díj.
SÖ. — Saxlehner Ödön-díj.
Y. — Vallásalap-díj.
G. — Grafikai díj.
KKM. — Komáromi Kacz Endre Mészölydíja.
BKA. — Barta Károly akt-díj.
ÁG. — Állami grafikai díj.
M. — Művészet díja.
MKE. — Magyar Képzőművészek Egyesület díja.
Sz. — Szinyei-díj.
MM. — Munkácsy Mihály-díj.
GV. — Grünwald Vilmosné díja.
RJ. — Radisics Jenő-díj.

Bloss, Hans

Ötvöslejcz 1575

Magyszeben

Korrespondenzblatt

1913. 33. l.

Bloss János (Hans), ötvös. 1580—1585-ig a nagyszebeni ötvösök közt szerepelt.

Gyárfás Tihamér: A nagyszebeni ötvösök mesterjegytáblája. *Arch. Ért.* 1910. 414. l. (Mesterjegye közölve a 410. lapon.)

Bloteling, Abraham MDK

kiváló németalfoldi rézmetsző
17.o.

Rézkarc: "Glorieuse Victorie.... 2 sep 1686.."

Sign: A. Blooteling excudit Cum Privilegio.

Előtérben a Lotharingiai herceg nagy lovas alakja a háttérben végig a vár ostroma.

49.o. 125. szám. [redacted].

/dr.Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. 86 és XVI o. Bp. 1937.

Blotius, Hugo

Uralkodók képei, XVI. sz.

Arch.Közl. 1871. VIII. 199.

megírva

Bloweber Dániel

ötvös

L.

Szendrey-Szentiványi

214. l.

Kerekes Im

1931 okt 21	Áruért	2.	20.000—

Blowelber János (Hans)

ötvös

L.

Ment

				à		Összeg			
				Pengő	fill.	Pengő	fill.		
Szendrey-Szentiványi									
214. l.									

M. F. Ö. Árukönyv.

Jött Vétel

193 / hó	nap		nyitott	csu
okt	1.	Készlet leltár szerint	120	
"	1.	" " "		15
"	31.	Nyereség		
			120	150

Blowebér János

ötv.

l.

Kőmagyötvi

170. sz.

VI. Aréna-út 41
Szépmüv. Muz. BUD

170 HB **Johannes (Hans) Blowe[r]er,** e. 1564. (Lb. 9.)
Műve nem ismeretes. — *Arbeiten nicht bekannt.*

Γb

v-Szabó László egyetemi tanárnak, a
és tudós írójának nagyérdekü müve.

X. SZÁZADBAN A viselkedés tudomá-
könyvben az olvasók, keresztmetsze-
rakoztató könyvben a modern életnek,

---

akoztatja az olvasó előtt az egyéni
egtanit sportszerüen gondolkozni és
a sportok világtörténelmén.

---

yvben férfi és nő megkapja kódexét
es öltözködésnek, az estélyi ruhától
tig. A cicoma világtörténelme ez a
éskézikönyve.

ó. Egy egy kötet ára 1.- pengő

reskedésében: Budapest, VII.Erzsébet
, 2, 3. a Nemzeti Színház művészbe-
ldéki rendelésnél kérjük az összeget
beküldeni, mert az utánvételezés a
.lap száma: 26.085

1937. 21

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
171		Valószínűleg ugyanaz. — *Wahrscheinlich derselbe.* Kókuszserleg foglalatja, fedelén harcos alakkal. — *Fassung eines Kokosnußpokals, auf d. Deckel Kriegerfigur.* Wendlinger J. Bp.

segédeszközeit köszönhetjük, ez okból mindig arról szólnak, hogy e pecsétszerű, sokszor pecséteknek nevezett jegyeket bele kell ütni a tárgyakba.

Magyarországon a XIV. századig vezethető vissza a bélyegzett jegyek használata. E gyakorlat talán a Nyugatról származik, de eddig még ott sem tisztázták a kérdést, hogy mikor és hol lett szokássá a nemesfémből készült tárgyak bélyegzése.* Az V—VIII. században Bizáncban kialakult, bonyolult bélyegzési rendszerhez a magyarországinak nyilván nincs köze, bár a középkorban gyakori bizánci kapcsolataink mellett arra gondolhatnánk, hogy a fémbélyegzés — amely Rosenberg Márk véleménye szerint a Keletről Róma érintése nélkül jutott el a Nyugatra — esetleg éppen Magyarországon

mégirva

Blowcber Tamás

ötvös

L.

Szendrey - Szentiványi

214. l.

BLÖCHEL Caspar ötvös

TBM 25(1996) 370

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. I. 67

Név: Blöckel Kaspar

Foglalkozás: arany műves (Goldschmidt)

Szárm.hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal.állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1768. XII. 5.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

megirva

Blödtner, Cyriacus

Magyarország Eszvátos térképe a bécsi hadi levéltárban 1716 ból-

l.

Komáromy József:

Adatok Jászberény multjából. Jászberény, 1939. 18. l.

Barabás interpellációjának hire eljutott Károly királyig és
főudvarmestere utján beszerezte a képviselőház üléséről szóló

fiával együtt meghatva helyeztek virágot Madách Imre sirboltjára.

Madách Aladár halála után az alsósztregovai birtokot Madách Imre kincseket érő relikviáival együtt Madách Aladár két előkelő, fenkölt gondolkodásu leánya örökölte.

A koronázási ebéd

Két és féléve dult már a háboru, mikor Ferenc József halála után Károly király a trónra került. 1916 december harmincadikára tüzték ki a koronázási ünnepségeket, amikre még élénken emlékezünk. De azt már érdemes följegyezni, hogy hogyan maradt el a koronázás alkalmával a magyar nemzeti érzületet sértő Gotterhalte, amelyről soha nem akartak lemondani az osztrák szertartásmesterek. Eredetileg a koronázási programban benne szerepelt a Gotterhalte. A függetlenségiek törték a fejüket, hogy tekintettel a háborus időkre, hogyan lehetne a sulyosabb affért elkerülni. A képviselőház december 15-iki ülésén Barabás Béla sürgős interpellációt terjesztett elő. Az inter-

Blödner C.

1716

l.

Eperjessy 1929

68. l.

69. l.

Többnyi

Ü V É S Z E T E

Blödtner

ezredes

térkepész

l.

Kogumagtérkép

11. l.

Érkezett 1904. március 20.

211/1904. Ü. (Budapest, 1904. március 16-án 1658. Ü. a.)

Kultuszminiszter az Uhl-féle lepkegyűjteménynek megvételét jóváhagyja s a főfelügyelőség által kiegészített gyűjteményt állami letétképen a pécsi városi múzeumnak ajándékozza. (Levirat a városi múzeum igazgatóságához és a lepkék ládáiba, csomagolva feladattal postán, 1904. IV. 25.)

Blödtner Cyriacus

téképész

l.

Durst 14. l.

MOB kat. 3348.

ny

7

y kapu homlokzata.

m távlat és fő homlokzat.

és a pleb. T. hiszmetige

dván Sz. Benedek 18.

Kerept és kerept. medenge.

az előtérben mind nagyobbra nőnek a küzdők alakjai s az egyes párharcok, kivált a hagyományos lovascsatajelenet a lebukó lovakkal. Az előtérben, mély árnyékban (mint Tempesta képein) áll a vezérkar, ezidőtájt főként Badeni Lajosnak, majd a legendás hírű Savoyai Jenőnek alakja. Ezeket a művész sokszor az előtérben magasodó képzeletbeli dombra helyezi s jóval felnagyítja, hogy a háttér mélységet kapjon. A főcél a mind nagyobb mozgalmasság, a barok pátosz és lendület, amely a másodrangú metszők képein sokszor áttekinthetetlen, zűrzavaros gomolyaggá fokozódik s a képet szinte élvezhetetlenné teszi. Az ég — mint azt már Dahlberg metszetein is láttuk — a komor képhez illően viharos felhőkkel terhes, amit a lőporfüst csak fokoz. Ezt a formulát a kivitelben a metszők tehetsége módosítja. A hadállásképek fejlettebb műszaki tudást igényeltek. Mindamellett az új változatok már kevés fejlődési lehetőséget nyujtottak.

* * *

Igy látjuk német metszeteken a zalánkeméni csata jelenetét nagy távlati beállításban, a hadrendek felvonulásával ;[425] a zentai csatát Montalegre képén,[426] a Sacra Lega lapjain[427] olasz metsző munkájában és sok más lapon.[428]

Számos metszet, térrajz és városkép készült Temesvár 1716-i ostromáról.[429]

Művészileg érdekesebb termést köszönhetünk Savoyai Jenő két nagy döntő diadalának, a pétervárad és a belgrádi ütközetnek. A pétervárad csata ábrázolásai közül[430] kiemeljük Blödner Cyriacus császári őrnagy-mérnöknek a helyszínen[431] rajzolt képét,

az újjáépítő XVIII. század kora már nem a harc dicsőségét zengi. E hosszú nyugalmi idő alatt veszi át újra a régi vezetőszerepet a katolicizmus : az Egyház reneszánsza a vezérszólam a magyar orkeszterben. A barok katedrálisok, püspöki paloták, plébániatemplomok, a szerzetesrendek templomainak illuzionista freskói az Ég diadalát és a lélek harcait hirdetik, de nem a földi fegyverek csatazaját. Az új kastélyok falfestményeiben is a letűnt antik világ alakjai népesítik be a falakat ; a század allegorizáló-szimbólikus hajlama itt is megnyilatkozik. A magyar barok egyrészt vallásos-heroikus, másrészt hitregebeli-allegorikus szelleme kevéssé emlegeti a régi véres küzdelmeket, amelyekre, úgylátszik, a nemzet nem is szívesen emlékezett. Buda, Eger, Szigetvár, Székesfehérvár, Várad, Komárom, Esztergom véráztatta sáncainak omladékain, Mohács mezején újra virágok nyiltak s az elmult századok milliónyi mártírjának véres árnya az új kor békés oltárkép- és freskófestőit már nem ihlette meg.

A magyar fegyverek nem pihentek a XVIII. században sem s szép számban akadtak festők és rajzolók, akik a Rákóczi-kor, Savoyai Jenő csatáit, Mária Terézia háborúit, majd II. József hadjáratait, végül a napoleoni kor harci jeleneteit megörökítették.

* * *

A törökkori csataképfestés és rajzolás utolsó hullámai még a XVIII. század első negyedére is átrezegnek s Savoyai Jenő diadalmas hadjáratait kísérik. Zenta, Zalánkemén, Temesvár és Péterváradi csatái állanak az érdeklődés homlokterében.

Blödtner Cyriacus

kartogr.

1716.

l.

Eperjessy 1928.

11. l.

12. l.

Szavoyai Jenőnek
egyik legkiválóbb térké-
pésze. Az 1716-ös mor-
szág hadjáratról 4 perga-
ment lapon művészi ki-
viteln szines képekkel
díszített térképet kész-
itett. Megrajzolta a
petervaradi csata
(1716.) térképet. Az
utóbbi A. Corvinus vezmet-
szetében megjelent.

LOSONC, Rákoc
Telefon 217.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Blödtner (Blödner)

Cyriacus, kartografus.

mérnökkari őrnagy, Savoyai Jenő egyik legkiválóbb térképésze. 1716. részt vett a törökön elleni ~~a~~ mország hadjaratban, ~~[illegible]~~ ~~[illegible] térképet~~ s arról 4 pergament lapon műnészi kivitelű színes képekkel díszített térképet készített, mely a bécsi Hadilevéltárban van. Az 1716. [illegible] Pétervárad csatáról (Kulon F ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~, amely ~~[illegible] A. Corvinus [illegible]~~ ~~[illegible] is készitett~~. szintén a Hadilevéltárba került.

F térképet rajzolt

a Karlovitz közti

Erről A. Corvinus rézmetszetet készitett, melyen az ütközet térrajza alatt ‡ a csata képe van Savoyai Jenő, a győztes hadvezér lovas alakjával.

‡ Brajza ~~[illegible]~~ után

Blödner, Cyriacus, mérnökkari őrnagy, térképrajzoló. 1716-ban részt vett a pétervári csatában s megrajzolta annak térképét. Lásd még *Corvinus J. A.* alatt.

Bubics Zsigmond: Magyarországi várak és városoknak a M. N. Múzeum könyvtárában létező fa- és rézmetszetei. Budapest, 1880. VII. l. és 53. l. — *Szendrei János dr.:* A magyar viselet tört. fejl. Budapest, 1905. 4. l.

BLÖKL KASPAR

budai ötvös mester a XVIII. szmásodik felében

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 230. l

megirva

Blömlein Symon

von Preszburge

Boroszló

XV–XVI. sz

lásd

Magyar Könyvszemle

1926. 236. l.

M. D. K.

BLÖSE, Georg

Vogel, alkalmarottija 1802

Z-S. Vogel 205.

Blöss Károly
festő

l.

Lykanemzromantik
116,144. l.

GRASSELLY LÁSZLÓ
Nagyatád

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Bloesz Károly, festő; szül. 1839-ben Brassóban. 1863-ban a müncheni képzőművészeti akadémián ~~végezte tanulmányait.~~ tanult.

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képzőművészeti akadémián. *Művészet.* 1912. 181. l.

(Műv. 1.)

Blöss Károly

festő

Brassóból, 1858-

ban 19 éves

Blöss Károly, festő, Brassóból, 19 éves korában, 1858 okt.-ben iratkozott be és 1862 ápr.-ig a festészeti szakosztály növendéke volt.

lása

Fleischer Béla 32 l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

II. 1970. Bloesz Károly, 24 éves, született Brassóban, Erdélyben, kath., atyja foglalkozása olvashatatlan, gyakorlati festőiskola, 1863 okt. 26., ugyanekkor megkapja a matrikelt.

Som 181. l.

in und den umliegenden Gegen-
valamint környékét térrajz-
a sastól tartott iratteker-
meswarer Thor' befejezésű ma-
fölül két sorban:

lin, avec ses Environs
e apartien a l'Autriche, et verd a

riginalzeichnungen gestochen 1788
S. C. M.
gefast ist oesterreichisch, grün türkisch.
ria Compagnie am Michaelerplatz.

6.3: 31.6 cm.

megirv

Bloesz Károly

festő

L.

Szendrey-Szentiványi

214. l.

Blöss Karl

Geb. in Kronstadt
19 J. alt, Maler

1858-59

Bècsi akadèmia
Ujhèzy

58
19
1859

Kengyel, honfoglalaskori V. 171.

megirva

Blössing J.

vezető mérnök

a gyulafehérvári erő-
dítési igazgatóság
egyik

lásd

Borbély Andor:

Erdélyi városok képes-
könyve 1736-ból.
Kolozsvár 1943

~~6-12~~. l.
8, 9. l.
12. l

1) Brassó alaprajza -
2) Medgyes látképe

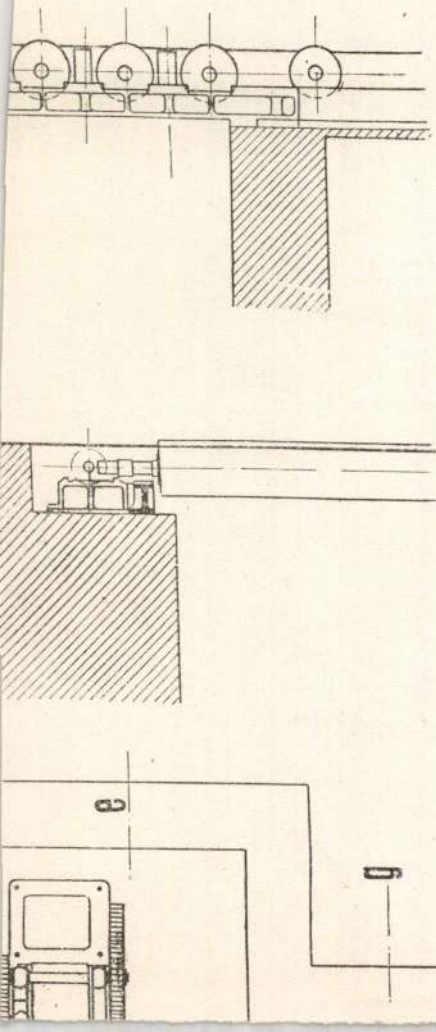
a
b

Blössing J.

1734. ~~III. Károly megbi-~~
~~zásából~~ a szamosujvári
vár kultó erőditéseit ujjá
épitette. A vár árok kiépi-
tése az T örménnyek kötelessé-
ge volt, amelynek 1736.
tettek eleget.

T az ő felügyelete alatt az
B. készitette az ~~XVIII~~ 1730 evben
~~elsőjelen~~ elején Brassó és
előváros anak alapraj-
zát és Medgyes erdélyi
szász város látképét.
E ~~[illegible]~~ rajzok az erdélyi vá-
rosok és várak azon kézira-
tos képeskönyve számára
készültek, amelyet Johann
Conrad Weiss mérnökkari
alezredes ⊥ 1736 gyűjtött
önze.

+ a gyulafehérvári
erőditési igazgató

ig az illetőknek szabályszerüen kiál-
nyugtáira fizesse ki és tárcám fentmeg-
917. évi XV. t. c. alapján járó ujabb
olja el.-

ásolat hiteléül:

ató.

Blössing J.

mérnök 1736

laid

E. Borbély Andor:

Erdélyi városok képes-könyve 1736-ból

Kolozsvár, 1943. [illegible]

Könyvtáramban

[és mérnök

1538

Blössing, épitő. A XVIII. század első felében a várművek igazgatóságánál működött. 1734-38 ig az ő tervei és vezetése alapján épitettek meg a szamosujvári vár ~~kerítését~~.

Szongott Kristóf. Szamosujvár monogr. 1901. I. 7-8 l.

Kihagytam

Szamosujvár.

Eredeti neve Perla. Az olasz eredetű szó; ásványt jelent. 1410-ből ismerjük a vár alatt elterülő falunak ezt a nevét, a név egészen a XVI. század közepéig fennmaradt. A falu feletti várat már 1291-ben Perlaki-nak nevezik. Birtokosa 1456-ig a Lackfi-, utánuk egyre a Báthory család volt. I. Mátyás a várat, falut s a hozzátartozó uradalmat Kinizsi Pálnak adományozta. Perla közelében volt a legendás Bálványos vár, amely romjaiból építette az újvárat 1540-ben fráter György. (Szamos-újvár vagy Bálványos-újvár.) Ebben az időben maga Martinuzzi a vár tulajdonosa. 1552-ben I. Ferdinánd Szamosujvárat Báthory András erdélyi vajdának adományozta. 1553-6 ban Dobó István a vár kapitánya. 1556-ban a kolozsvári országgyűlés emlékezik a vár felett s Izabella királynénak adja. 1609-ben Báthory Gábor fejedelem Kendi Istvánnak adományozta. Bethlen Gábor uzsont 25 dasabont családot adományozott meg a várral hadigyalitatás fejében. A fejedelemség korszaka után, a XVIII. század elején költöztek az ónodiak Szamosujvárra s innen kezdve vált ez a város a hazai ónműipar-nak uj fővárosává. 177- ben III. Károly király a szamosujvári uradalmat - a várat azonban nem - a görög katholikus oláh püspökségnek adományozta, 1737-ben azonban ugyanő 90 esztendőre elzálogosította az egészet - magát a vár kivételével - a szamosujvári ónműiparnak 100.000 forintért. III. Károly a várat ujraerődítéssel látta el. A külső erődítéseket 1734-ben Blondel mérnök épitette ujjá. A várárok kiépítése az ónműipar költségére volt, amelyet 1736-ban letett elyet. II. József császár határozta el, hogy a várat fegyintézetté alakítja át. 1786. aug. 18-án és 19-én lajtorjákkal vették parancsát; az első fegyenczszállítmány 1787 ben érkezett meg a várba.

1594. szept. 11-én Szamosujvárott tartotta meg Báthory Zsigmond fejedelem Kovacóczy farkast és Báthory Boldizsárt.

Természetes, hogy ez a nagyszabású és változatos sors nagyhatású nyomát a Szamosujvári váron is. Az épület épitőmüvi részletei még a XIV. századból valók. A Kengyelnő"-torony és a kápolna gyönyörü részletkovácsolatok. A vár egyik főrésze a „Martinuzzi épület", amelyet fráter György emelt. A kápolna a portása azonban csak 1760-ból való, mária Terézia korából, noha a kiválóan renaissance ablakai is,

vannak. A kápolna oltárát 1780-ban emelték. A „Martinuspénzt" Kapy'a felett a barát címere és felirata látható.

A vár második fórize a „Rákóczi épület", amely során található nem csekély értékben a Rákóczi fejedelmek alkotása. Legalább is Alpár Ignác azt állította, hogy a „Rákóczi épület" a boltozatai VI. századi késő gótikus stílusúak, noha már reneszánsz hatást is tanúsítanak. Sőregei viszont azt állította, hogy ezek a boltozatok Rákóczi Kora előtti, tehát XVII. századiak. Bizonyos, hogy a bástyák egy része a két Rákóczi hőzet építtette. A várról 1670-ben Priorato, 1844-ben pedig Pataki József metszi rézmetszetet készített térképet. II. József korában a fegyintézet alakította ki a történelmen nagyobb arányú átalakítást szenvedett, de képe lényegén a XIX. század második felében változott meg. Az ötvenes években lebontották a Rákóczi féle ágyúbástyát; 1857-ben a vár egy részét is. Ekkor épült fel a fegyintézet emeletes része. 1874-ben ezután lebontották a negyedik bástyát s végre 1883-ban a keletit is. A mai háromemeletes főépületet 1859-ben fejezték be.

A Martinuspi vár padlásán egy XV. századi valóhárangot őriznek. Kerülete 1'80 m, magassága és átmérője 0'50 m. felirata: 1496. Rex gloria cum pace.

A Martinuspi várban egy kívül 13 faragványos márvány kőtáblát találtunk:

1) Két lőrésű címer a kapu két oldalán befalazva, nem eredeti helyén. A címereket oroszlánok tartják. Magassága 0'67 m.

2) Az ispánpadi lakhalszemközti bástya falában kőtáblán felirata: frater Georgius Sancti Crucis episcopus Varadiensis et Transilvanus et consiliarius regie majestatis MDXX.

3) Az előbbitől balra emléktábla a bástya falában. felirata: Ferdinando I. D. P. Aust. Imp. Apost. Rege Hung. &. N. V. M. Principe Transilvaniae et ducatus Styr. comite Tirolis Glorioso regnante anno a Nativitate Salvatoris MDCCCLXIV. fasces Transilvaniae tenente Gubernatoris regias Josephus Kleri de Szeék, Cancellarius Aulae Alexius Nopcsa de felső-Lilvás, Episcopus Transilv. Nicolaus Kovács de Csik-Tusnád, Supr. Arm. Praefectus Paulus L. B. Wernhardt Gen. C. M. L. Thesaurar. R. Emeritus Adamus Com. Rhédei; Franc. B. Kemény S. S. Praes. Lad. C. Lázár Cancel. Pr. Joan. Wachsmann, C. N. Sax. Jos. Bedeus, S. Coss. Pr. Lad. Pál Exact. Pr. Praes, Referendarii Aulici; Lazarus L. B. Apor Ludovicus C. Gyulay, Joannes Sonkai, Samuel L. B. Jósika Emer. Szentiványi; Joan. And. Conrad ... Es Esterházi ... piscopus ... consiliarii A. intimi Jos. B. Bruckenthal, Emericus Com. Miké, Ludovicus Lázár, Michael Salay, Wolfgangus Csebei, Otto Com. Degenfeld, Wolfgangus Földvári, Ludovicus B. Jósika, Joan. B. Bornem-

cisza, Ludovicus Szabó, Fr. Horváth, Cam. R. Dic., Magist. Protonotarii, Alexander Horváth, Adjutor Cálfalvi ... cenerio.

4) Az épületek alatt levő bástya északi oldalán 2 cm magas s felül 99, alul 100 cm széles kőlap. felirata: Joannes Sandus fundator Sermidalis.

5) A kapu felső nyílásával egy vonalban a bástya falában kőből faragott rozsda, alatta a következő felirat: Paulus Bank Lugiensis de Comitatu Ba cienois procuran te hoc opus cepturet perfectum 1570.

6) Jobbkézre a bástya falában lett a fent említett nevét megörökítő emléktábla 1886-ból.

7) Jobbkézre tovább a déli várfalban egy fülkében Corvin király mellszobra s alatta a felirat: Memoriae Francisci Primi Imperatoris Aug. Arcem Hanc XL
IV. Kalend. Sept. MDCCC ~~XL~~ VII. Lustrantis perem pietatis hoc monumentum aetatis venturae et dedicata MDCCC ~~XL~~ XL II.

8) Az északi falon V. Ferdinand mellszobra, felirat: Ferdinando V. Regi Apost. Regnante Corsam orientalem australem et borealem arcis novae Samusianae palude foeti dissima condens et arundine repletam natura Samum aere putri mephitico late inquinantibus a saecula scatentem assiduo trimo labore per captivos provinciales ad operas publicas damnatos insumptis CLXXXM operis siccando et excolendo regi optimo patriaeq; fidem probat obsequium Petrus Ratz de Palgo; Croatia regis praefectus annis ab arce condita trecentis. (1840.)

9) A Rákóczi épület második ablaka feletti felirat: Regnante Illmo ac Celloso Franc. Principe Georgio Rakoci D Dno Hobis Clementissimo Anno 1653 pro tempore provis Stephanus Fabian de Maros. Imre.

10) A Martinuzzi épület kapuja fölött: Dominus adjutor et protector meus quem timebo.

11) A kapu ~~felett~~ mellett balkézre első ajtó felett a Martinuzzi címer a két angyal körül alatta:

Quem in presul virtute Georgius ampla.
Hec arma et titulos natus de stirpe Croata.
Hic unicornu et ~~[illegible]~~ cornu prebere alimenta
Cernis. sic fit et curis vigilantibus aptus
assidue regi Ferdinat ~~[illegible]~~ Ferdinando et
possit impensis longeve hec premia fame
MDXLII.

12) A Martinuzi épület végében lévő támfal déli oldalában domborművű angal, tőle balra 15.. évszámtöredék.

13) A pince bejárata felett: Rest: Hocpomer: felic: Reg: Seren: Prin: Do: Gabriele II. D CPT: PRH. DET. SC. Capigio: Ciero Fi Provi Jo. Zoliomi: Castel Step Vamos et fran Borzasi exisien. anum. MDC XIX.

Ced

13 Lössing

magyar

Blum (Blüm Bliembl)
Ferenc

MAGYAR MÜVÉSZET
1927. 545

MDK

Blöszl József

nyomdász

vezette a kiskorú Landerer Lajos helyett a pesti Landerer nyomdát 1809 ben L. Milály halála után.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói

Grafikai Szemle 1893 évf. 3 sz. 37 l.

Blufogel, Balthasarius, magister M.[illegible].K.

Bártfa város presbitere

A XI. sz. első évtizedeiben miniaturákat festett.

Fitz József: A magyar könyv története 1711-ig. Bp. 1959
135.1.

M. D. K.

BLUM Jakab szobrász

Sarvonban

1723. Sarvon, Szentlélek templom

anyakönyvében leányának halála

van emlitve

Aggházy: Barolek szobrászat... Bp. 1959

I. 174. l.

Blum Jakab, soproni szobrász

1723. IX. 17-én leánya hal meg Sopronban

Lutkai Endre: A nyugatmagyarországi barokk-szobrászat problémái
MTA II. Társ.-tört. Tud. Ont. Közl. II. köt. 1. sz. (1951) 101. l.

K. J. K.

BLUM Ferenc szobrász

Kismartoni születésű

1682. Bécsben házasodott

1712. ho. van még adat róla

Agghásy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 174. l.

megjiva

Blum Jakab

zobrázt

1723. Éva nevű leánya

elhalt Soproonban.

Csatkörl

Blum Margit

szerepelt a Kárpátaljai Képzőművészek

Egyesületének ungvári kiállításán.

N. U. 1939. XII. 19.

Ment

	à		Összeg		
	Pengő	fill.	Pengő	fill.	

M. F. Ö. Árukönyv

1.

Jött

Tartozik

1932.			
hó	nap		rózsa 9
nov.	5.	Konszignáció szerint limitó 10 - P.	400
nov.	5	Konszignáció szerint limitó 5.50 P. 2 havi hitelre v. kp. fizetés esetén 1½% sk. Feltételek. 5% biz. díj 1% jótállási díj és a költség megtérítése	

Blum Mihály műkovács

a Zrumeczky tervezte Szemlőhegyi úti

csoba magyaros lépcsőzáczát kovácsolta (1912)

Pereházy Károly: A szecesszió vasmüvességének formái és mesterei a fővárosban

Müvészettörténeti Értesitő 1977/1

17. old

MDK

Blum Nándor, korongos

1898-ban lépett a Zsolnay gyárba 16 évet töltött ott.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői.
Pécs. 1949.ápr.12.

MDK

Blum Nándor,

1898 -tól 16 évet dolgozott a gyárban mint szabadkézi korongos.

Nikelszky Géza beszámolója Dr. Szentiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői.
Pécs. 1948. nov. 16.

Blum Nándor

MDK

korongos

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban

közreműködött 1898-1914.

68.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

megirva

Blum Nándor
farekas

1898–1914
korongos a
pécsi Isolnay
gyárban

Nikelisky Géza
közl.

Ø Blum Ödön

ciselőr tanonc

szül. 1886. Esti tanf.

ötvösség

Értimisk 1903/4

43. l.

Blum Sándor

MDK

korongos a Zsolnay -gyárban

Született: Árpád 1885

A gyárban dolgozott: 1898-1903.

18

74.o. 16. jegyz.

NIKELSZKY Géza: A Zsolnay Gyár művészete.

I pécs 1959.

Blumauer Ádám

A XVIII. század elején
Tatán működött.

Révhelyi Elemér dr.
Tata a művészetben.
A tatai piarista
rendház és templom
Budapest, 1938. 15. l.

Blumberg

fametsző

Pollák Zs mű-
helyében dolgozott
az 1860–70-és
években

Virkelety Béla
vagyai után készült
fametszetei eredé-
tileg a Vas. Ujság-
ban jelentek meg.

Repr.

Nagy Magyarkép

I. v. 251, 253
255, 256. l.

HELYSÉG

Polgárdi

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Fish

KOR

18

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

MÉRET

Mb 2

TÁRGY

Kendeffy Ad

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

vízf.

FÉNYKÉP, RAJZ

Blumberg Lajos

kliše rajza

Mnics cid z

Sterio Károly

rajza utan

A huszár bucsuja,
Rusz fametszete -

Repr -

Vagy Magykép

II. r. 24. l -

HELYSÉG

?

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Gra

KOR

185

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Ungvár vára.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Fametszet.

FÉNYKÉP, RAJZ

STERIO KÁROLY (Szászkabánya, 1821 – Pest, 1862) festő (Életrajzát lásd Kat. 359) nyomán

BLUMBERG LAJOS (műk. 1860–1872)

illusztrátor és kőrajzoló Pesten. Pollák és Rusz műhelyében metszették fába rajzait. Később portré-litográfiákat készített.

465. A huszár búcsúja, 1865

fam., 181x130 mm
Jelezve b.l.: RUSZ; j.l.: Sterio után Blumberg Lajos
VU XII. 23. (1865. jún. 4.) 277.
Metsző: RUSZ KÁROLY (Életrajzát lásd Kat. 74)

A Képek a hazai népéletből c. sorozat XLVIII. darabja. Magyarázó szöveg uo.

A képen ábrázolt jelenet: Lovas huszár ölel át egy lányt.

R.S.

Műrtszet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS-MNG Bp. 1981

A megnyitott pest-újpesti lóvasút Nemzeti Múzeum előtti állomása. Két „szerelvény", pesti nép.

R.S.

KELETY GUSZTÁV (névváltozat: Keleti) (Életrajzát lásd Kat. 120) Festő, grafikus, műkritikus, művészetpedagógus.

468. Salamon tornya Visegrád alatt, 1866

fam., 132x185 mm
Jelezve j.l.: RUSZ K.
VU XIII. 41. (1866. okt. 14.) 493.
Metsző: RUSZ KÁROLY (lásd Kat. 74)
Forgó János A visegrádi romok közt című cikkének illusztrációja (uo.)

Elől romantikus fák és lombok, középen a Salamon-torony. Háttérben a Duna, gőzhajóval, a túlparti hegyek és a magas ég. Tárgyilag igen pontos ábrázolás, mint a vedutafestésben iskolázott Kelety minden illusztrációja. A magas ég, a művész gyakran alkalmazott hatásos eszköze, a fák és lombok megformálása a holland tájfestészet hatására vall (mindenekelőtt a két Ruisdaelére), sőt, megkockáztatható a barbizoni iskola hatásával

MDK

Blumberg

Képes hirdetés. Perger villa a Svábhegyen. Ybl Miklós müve, fametszet, Blumberg rajza után

Vas. Ujs. XII. 1865.VIII.27. 442 l.

MDK

Blumberg L.

Magyar férfiviseletek a XVI. sz.-ban.
L.Blumberg rajza, Pollák Zs.fametszete,
Vizkelety Béla cikke

Vas. Ujs. VII. 186o. II.~~21~~ 12. 73 l.

M.D.K.

Blumberger

A Werfer Károly szerkesztésében megjelent Kassán megjelenő Ábrázolt folyóirat illeztrációit készitette

/ a lap a 13 . számtól Képes Ujság cimmel jelent meg. /

Pataky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 181. l.

A MAGYAR NEMZETI GALERIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

Blumberg

Székelyudvarhely
vára c. rajzát fá-
bannetszette Rusz

Repr.

Kővári Erdéjeml

95. l.

4.397

Blumberg Lajos

Gernyeszegi kastély
c. rajza Rusz fametszetében repr.

Kővári Erdőpeml.
223. l.

Nyíregyháza VI.309

Blumberg L.

tovább

Vizkeleti Béla

l.

Váci Mur lajstr.

242-l.

IX TE BRIEFMARKEN-VERSTEIGERUNG

IX ÈME VENTE AUX ENCHÈRES

1324

Blumberg Sajós

Gróf Teleky József
Gróf Dessewffy Emil
Báró Eötvös József
} egy lapon

Stüler Agost Friggyes
Posner Károly Sajós
Skalnitzky Antal
} egy lapon

Fenti rajzai után
került fametszetek
Repr.
Emlékkönyv a Magyar
Akadémia palotájának
megnyitási ünnepélyére.
Pest, 1865

Blumberg Sajós

Széchenyi István
archépe (Gasser Jains
nobra után), fenti
rajza után Pollák Zs.
fametsző intézete
Sárga alapnyomással
Repr

Emlékkönyv a Magyar
Akadémia palotájának
megnyitási ünnepélyére.
Pest, 1865. 8. l. után

Ugyanitt megjelent Hercel
Esterházy Pál archépe fenti tól rajzok, + ametszet

„Blumberg Lajos

1872

jeltésü kōrajza

Blaskovics Fridolin

archépe

megjelent

Gaskardy Ivor ān

Hajnal album

Bp. 1873.

MDK

Blumberg Lajos,

"Szeben bevétele 1849-ben Bem apó által"
(Litogr. Bp. Nemz. Muz. Tört. oszt.)

61.o.
repr. 60. o. után 5. kép

Bielz Julius : Die Revolution 1848/1849 in Hermannstadt im Spiegel bildlicher Darstellungen.
KelemenEml. 58-63.o.

Blumberg Lajos MDK

rajza után
ismeretlen mester metszetében:

A Szécsényi kastély képe.

megjelent: Hazánk és a külföld. 1866. 10. sz.
153.1.

Genthon:Nógrád. 1954.
371.o.

Blümberg L.

rajzoló

l.

Tragor Vácvára

13. l.

S. 135

Csikszentgyörgyi népkat. X. 173.

M.D.K.

Blumenberg Lajos
litografus

Az 1866-os országgyűlés megnyitásának képe

Gerszi Teréz: A magyar történelmi litográfia
M.M.M. Évkönyve 1952, 61 l.

Blumberg (Virághegyi) Zajos rajzoló

M. D. K

A magyar politikai karikatúra
Brandt János.

M. M. M. Évkönyve 1951. 95. old.

Blumberg Lajos litografus H.D.K.

körajzait Pataky könyvmdá jában sokszorosítottál.

Gerszi, A magy. körajz. 1960 73

Blumberg Lajos körajzoló M.D.U.

portrélitográfiái Langer Ede könyvmdájában jelentek meg.

Gerni, A magy. körajz. 1960 72

Blumberg Lajos

Blumberg

M.D.K.

illusztrátor és kőrajzoló

mük.1860-72 között.Eleinte fametszet illusztrációkat,majd főként potrélitográfiákat készitett.

1.Baniczky Lajos -1868
2. Blaskovics Fridolin - 1872
3. Böszörményi László
4. Csernyus Andor -1866
5. Fischer Vince -1866
6. Maschierovics Sámuel - 1866

Gerszi:A magy.kőrajz. 1960 130

Megirva

Blumberg (Virághegyi)

Lajos

l.

AMMMK.évk

95.l.

Frank János: A m. politikai karikatura. 1865-75.
A M. Müvészettörténeti Munkaközösség Évkönyve 1851 Bp. 1852.
95.l.

Blumberg Lajós

Blumberg Lajós pesti

kőrajzoló.

Lásd. Hendr. Hentivanyi

215 l.

Blumberg Sajós

klisék részére rajzott
képeket a Vas. Upsag-
nak 1865. ben.

'88 Blumberg

Blumberg Lajos

BLUMBERG LAJOS illusztrátor és kőrajzoló. Pesten működött 1860—72. között. — Bibl.: Sz-Szi. Lex. 215. l. —

TÉRIT

a Nemzeti Muzeum érem- és régiségosztály
kikölcsönzött

A munka szerzője és czim

Kivevés napja: .....

Határidő: .....

MŰVÉSZETEK HÁZA
Veszprém
Vár u. 17.

Prospektus GM Nyomda, Veszprém

A Veszprémi Művészetek Háza
tisztelettel meghívja Önt

1993. július 31-én,
szombaton 11 órára
a Várgalériába
(Veszprém, Vár u. 29.)

BÁN MAGDOLNA
FESTŐ
és
BLUM JÁNOS
SZOBORFARAGÓ

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:
dr. BÁNSZKY PÁL
művészettörténész,
a Naiv Múzeum igazgatója

A kiállítás megtekinthető 1993. augusztus 26-ig, naponta 10–18 óráig.

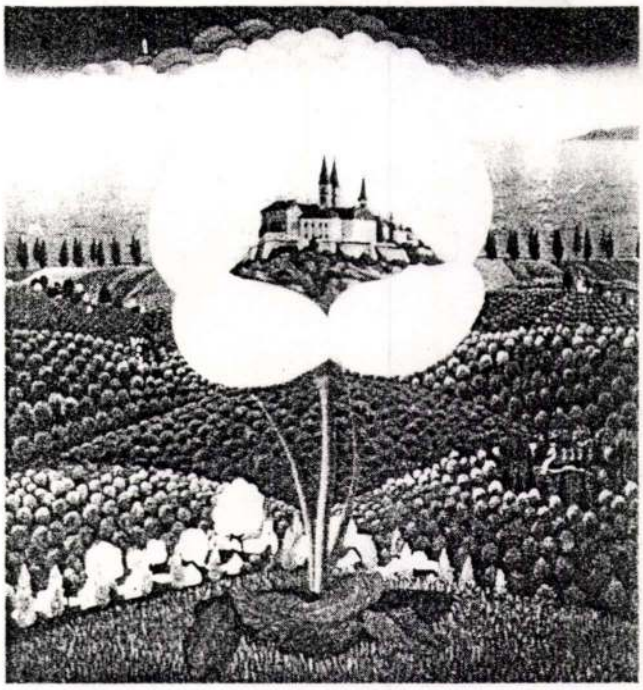

meghívó

„Veszprémben születtem 1940 októberében. Általános és középiskolai tanulmányaimat is szülővárosomban végeztem. Már ekkor is a képző- és iparművészet több műfajában kerestem a kifejezési lehetőségeimet.

Amikor 1964-ben férjhez mentem, elhagytam Magyarországot. Éltem Ausztriában, Amerikában, Angliában és Svájcban. Megfordultam minden földrészen.

Már két gyermek anyja voltam, amikor a házasságom megszakadt. Alkotói pályámnak ez lett az igazi elindítója. Első festményemet 1974 márciusában készítettem el. Majdhogynem tíz évig a gyermekkori élményeimet festettem, mintegy menekülésként az új élet forrásvidékére. A festés számomra egyszerre volt terápia, felkészülés a művészi pályára és a megélhetés felé.

Jelenleg Luzernben élek, és a magyar naiv alkotókhoz tartozónak érzem magam."

BÁN MAGDOLNA

„Budapesten születtem 1930-ban. Itt jártam iskolába és azóta is itt élek. 1974-ig automatizálás-tervezéssel, utána számítástechnikával foglalkoztam nyugdíjba vonulásomig, 1990-ig.

1975-ben Galyatetőn nyaraltunk, s kölcsönkért bicskával megfaragtam egy mogyoróbotot. Olyan sikerélmény volt számomra, hogy utána minden nyaraláskor faragtam valamit. A nyolcvanas évek elején kezdtem szobrokat faragni. Mindig a paraszti élet motiválja szobraimat."

BLUM JÁNOS

BLUM János szobrai

Blumberger Lajos M.D.K.

illusztrátor és kőrajzoló

7. Nagy Ferenc
8. Hg.Odeschalchi Gyuláné a bazárban -1864
9. Török Sándor -1866
10. Bem apó vagy a szebeni csata -1849
11. Ferenc József és Erzsébet királyné bevonulása Pesten 1866
12. Ferenc József és Erzsébet királyné ünnepélyes bevonulása 1866
13. Segesvári csata 1849

Gerszi:A magy.kőrajz 1960. 131.

Blumberg

l.

Lykanomzromantik
212, 217 l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Blumberg Lajos, illusztrátor és kőrajzoló. 1860—1872-ig Pesten dolgozott. Eleinte inkább klisék számára készített rajzokat, s Pollák és Rusz pesti fametszők sokat foglalkoztatták. Utóbb főleg a kőrajzolás terén működött.

Jelentékenyebb művei:

1. Szeben ostroma. Nagy ívrét alakú kőnyomat. Jelzése: Blumberg Lajos 1868.

2. I. Ferencz József király és Erzsébet királyné bevonulása Pestre 1866 jan. 29-én. Nagy ívrét alakú kőnyomat. Jelzése: Blumberg.

3. Bem apó, vagy a szebeni csata 1849. Kőnyomat, ívrét. Jelzése: Kőre rajzolta Blumberg Lajos.

4. Herczeg Odescalchi Gyuláné a »bazaar«-ban. Nagy 8.-r. Jelzése: Blumberg Lajos 1864.

5. Beniczky Lajos honvédezredes arczképe. Kőnyomat, olajzöld színű alapnyomással. Kiadták Morzsányi Sándor és Bartalits Imre. (1868.)

6. Böszörményi László arczképe. Aláírása: Böszörményi László / Született. 1823-ban, meghalt 1869-ben márczius 24-én. Ívrét alakú kőnyomat. Jelzése: Blumberg Lajos.

Sarkady István, a »Hajnal« szerkesztőjének kiadásában következő arczképei jelentek meg: Csernyus Andor, Baranya vármegye főispánja (1866), Török Sándor (1866), Maschierevics Sámuel (1866), Fischer Vincze (1866), Blaskovics Fridolin (1872), Ötevényi Nagy Ferencz stb. Valamennyi 4.-r. alakú kőnyomat.

Hazánk s a Külföld összes évf. — *Vas. Ujs.* 1860—1866. évf. — *Tört. Képcsarnok* grafikai gyűjteménye, Budapest.

MDK

Blumberg Lajos

Képek a hazai népéletből. Sterio u. Blumberg Lajos; Russ K. fametszete

Vas. Ujs. XII.kx 1865. VI/4. 277 l.

Blumberg

Fogaras vára,
fenti rajza után
Rusz fametszete

Repr.

Kővári Erdépenzl

183. l.

és) fordult.
balra ~~[illegible]~~. Jobb kezét csipőjére támaszt~~ja~~ (otta
yitott könyvet fogja. Hátra fésült haja, ba-
me szürke. Ingének álló gallérja és kézelője lát-
a kötött mellénye kivágott, ~~[illegible]~~ frakkja fekete. A
kék~~[illegible]~~ kelmével van bevonva. Felirata a kép alatt nége

niel

dike egyik megindítója Petőfi Sándor
Gyula, Sebő Antal és Gaál Ernő –
az úri utczai Pilvax kávéházból kiindulva Bu-
dapesten."

alak nagysága 12.6 cm.

8852.

107/95: lajstr. 182.

Hadjárat. T. 4881.

A háttérben látjuk az égő Segesvárt, a melynek fokára a honvédek az orosz és osztrák katonák elüzése után a nemzeti szinü lobogót tüzik ki, mialatt balra a hidon élénk a küzdelem; az előtérben az orosz lovas és gyalog csapatok közelednek, a melyeket a magyar huszárok fogadnak, mig balról a szürke lovon ülő Várhidit vezérkara veszi körül és V. Kovács üdvözli. Jelzése a deszkán

jobbra: Blumberg Lajos

KÖRE RAJZOLTA 1868.

Szines kny., mér. 60.5: 86.7 cm.

107-95-399.

Maschierevics Sámmel:

Derékig, hétnyolcad jobbra. Tején kamilavka van s hosszú haja, bajusza s szakála ősz. A nyakába vetett kettős lánczon ékkövés kereszt lóg. Reverendáját derekán cingulus szorítja s szétvetett kabátja selyembélésű. Felirata a kép alatt három sorban:

„Maschierevics Sámmel,
Karlovitzi Érsek, a görög szertartású összes Szerbek Patriárkája
és val. b. t. Tanácsos."

a jobb karnál: „Blumberg Lajos 1866"
alól középütt: „Ny. Danieletto és Politzer Pest 1866"
s legalól középütt: „Kiadta: Sarkady István a „Hajnal" szerkesztője."

Könyomat, az alak nagysága 16 cm.
Rajzolta: Blumberg Lajos 1866.
Ltsza 3393.

Csernyus Andor:

Kellig, kétnyolczad jobbra. Középütt elválasztott hajját fülénél előre fésüli, bajusza kipödrött s szakála rövid. Ingének galléja lehajtott, csomóra kötött s csipke végű nyakkendője selyemkáló, atillája zsinóros s lehajtott széles gallérú mentéje, melynek díszes kötőjén a csatok ékkövesek, zsinórral negélyezett. Felvirratai a kép alatt két sorban:

Csernyus Andor,
Baranya Vármegye Főispánja
a jobb karnál: „Blumberg Lajos 1866."
alól középütt: „Ny. Danielletto és Polli zer Pesten 1866."
s legalól középütt: „Kiadta: Sarkady István, a „Hajnal" szerkesztője."

Könyomat, az alak nagysága 14.1 Cm.

Lapja 1064 (chinai papiroson).
1063 (közönséges nyomás.).

Beniczky Lajos:

Mellig látható és kissé jobbra fordult ~~látható~~. Oldalt előre fésült hajat, hosszú bajuszt és körszakált hord. Mellét érdemjel díszíti. Paszomántgallérú atillája zsinóros, gombjai sommalaknak. Felirata a kép alatt:

Beniczky Lajos
honvéd ezredes.

a jobb karnál: „Blumberg 1868"
alól balra: „Kiadják tisztelői 1868"
jobbra: „Ny. Laufer Ign. mű-intézete Pesten."
s legalól középütt: „Utánzás tilalma mellett kiadják Morzsányi Sándor és Bartalits Imre."

Könyomat, méretei az alángomásnak 25:21 cm.

9490.

Blaskovics Fridolin:

Mellig, kissé balra fordult. Jobb felől elválasztott haja, bajusza és szakálla hosszú. Ingének és szegett kabátjának gallérja lehajtott, nyakkendőjét csokorra kötötte, kivágott mellénye hajtókás, órájának láncát nyakába vetetten viseli. Felirata a kép alatt:

BLASKOVICS FRIDOLIN."

a jobb karnál: „Pesten Horn és Beck könyomdájából"

a bal karnál: „Blumberg Lajos 1872."

s legalól: „Kiadta: Sarkady István a „Hajnal" szerkesztője".

Könyomat, az alak nagysága 18 cm.

Köre rajzolta: Blumberg L.

9063.

Sarkady István: Hajnal. IV. új kiadás. Bpesten 1873.

123/95 № 89.

Nagy Ferencz:

Mellig, szem be néz. Rövid haját, bajuszt és körszakállt hord. Atillájának gallérja paszománt, gombjai somalakúak, csomóra kötött nyakkendője pedig rojtos. Telirata a kép alatt:

ÖTEVÉNYI NAGY FERENCZ

a bal karnál: „Blumberg Lajos."
s legalól: „Kiadta: Sarkady István a „Hajnal" Szerkesztője."

Könyomat, az alak nagysága 18.2 c/m.
Köre rajzolta: Blumberg Lajos.

9055.

Sarkady István: Hajnal. IV. új kiadás. Budapesten 1873.

123/95 № 81.

Blumberg Lajos

Szeben. T. 4939. III.

Az előtérben balra a parancsnokló Bém mellett ágyúgolyó pattant szét, a középtérben a gyalogosok és huszárok tüznek össze az osztrák gyalogosokkal és dragonyosokkal, a háttérben pedig a vár ég, a melynek fokára a magyar lobogót tüzik ki, mialatt a hidon az ellenfelek küzdenek. Felirata:

BEM APÓ vagy a SZEBENI CSATA 1849.

alól balra: KÖRE RAJZ BLUMBERG LAJOS
jobbra: (Az utánnyomás tilos.)
legalól középütt: Nyomt. Langer J. Pesten.

Kny., mér. 37.8 : 51.8 cm.

Blumberg L.

Hadjárat 1848/9-ben:

A nagyszebeni csata.

~~A~~ Előtérben balról ~~Bem~~ a lóháton ülő Bem fogadja a jelentést, mialatt ~~mellette~~ közelében egy kartács pattan szét, középütt a honvédek ágyúütegei mű Ködnek s jobbról a huszárok rontanak a dragonyosokra. A középtérben a gyalogság szuronyszegezve tör az ofztrákokra. A háttérben pedig a vár ég, hol a hidon kézi tusában pusztitják a magyarok ellenfeleiket, mig a bástyafokon honvédek jelennek meg nemzeti szinü lobogóval. Felirata a kép alatt:

BEM APÓ vagy a SZEBENI CSATA

alól balra: „KÖRE RAJZ. BLUMBERG LAJOS"

s jobbra: „(Az utánnyomás tilos);

legalól középütt: „Nyomt. Langer É. Pesten"

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 38: 52 cm.

4939.

Hadjárat 1848/9-ben:

Segesvár ostromanak az a része szemlélhető, midőn a

~~A festói szépségű~~ több helyütt égő vár fokára, honnan ~~a honvédek~~ az orosz és osztrák katonákat már elűzték, a nemzeti szinű lobogót tűzik ki a magyar vitézek, kiknek társai a balról lévő hidon csapnak ösze ellenfeleikkel. A városon innen jobbról orosz lovasság és osztrák gyalogság közeledik, a melyre ~~[illegible]~~ a huszárok csapnak le. A hid alatt két közlegény a kéznél lévő orvos utasitása szerint ~~[illegible]~~ egy nehéz sebesültet hoz. Az előtérben (a parancsnok kiséretével együtt) ~~bal felől~~ közeledik, kit ~~[illegible]~~ a ciölöpök mellett működő katonák üdvözölnek ~~[illegible]~~. A zászlótartóhoz, kinek feje be van kötve, közel ~~[illegible]~~ tiszt osztogatja parancsait. ~~[illegible]~~ A bástyafokon lévő lobogón szűz Mária képe látható. Felirata

az előtérben lévő deszkán:

„Blumberg Lajos
KÖRE RAJZOLTA 1868."

Könyomat, a papiros nagsága 60.5 : 86.7 Cm.

Ltsza 4881. (sznics)

107/95 № 399

Ø Blumelhuber Mihály

fémmetsző

U. 1809

Uas. Ujs

1912. 147, 148. l.

Vegyes

1 köt 4r f-39

Károlyi,
Árpád dr.

Buda és Pest vissavívása 1686-ban.

A kétszázados emlékünnepély alkalmára Budapest fővárosa megbízásából eredeti kútfők alapján írta —

I–VIII + 1.–437. ll.
1 képes tábla, 4 térkép

Blumenfeld Eugenia

Ötvös

1918.

Ermisk 1930. 82. l.

Blumenfeld József

Óbudáról, 1790-ben
20 éves, izr.

Blumenfeld József, izr., Óbudáról, 20 éves korában, 1790 jún. 7-én iratkozott be.

lásd Fleischer Béla 32. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8.53.

D Blumen F. X

1768

1. Exemplář 1929

34. l.

M.D.K.

Blumenstock Mátyás, káptalani orgonista

Egerben az 1785-évi adóösszeírásokban szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemlékei topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akad. Kiadó, 314. old.

Komlói körkép

Komlói képeslapok

A Komló és Vidéke cimű hetilapot is kiadó Ferenci Press a napokban képeslapot jelentet meg a városról négyféle változatban, közel 10 ezer példányban. A képeslapok egyike a város új köztéri szobrát, *Bocz Gyula* szobrászművész alkotását ábrázolja, de a város látképe és a bányászemlékmű is szerepel a lapokon. Rövidesen a helyi standokon és a környező falvakban is árusítják.

A Mecsek és Vidéke a Piaci Tükörrel kiegészülve vált igazán sikeressé; az augusztus 20-i ünnepünk alkalmából már 20 oldalon megjelenő kistérségi hetilap példányszáma 18 ezer fölé emelkedett. A Komlói napokat, *Göncz Árpád* köztársasági elnököt köszöntő újabb ünnepi szám szeptember 2-án kerül az utcára.

Környezetünk tisztaságáért

A napokban új szeméttároló edények lerakását kezdi meg a Mecseki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Árpádtetői Erdészete a Mánfa és Árpádtető között útszakaszon, elsők között az erre kijelölt autós pihenőhelyeken. Az akcióra, a pihenőhelyek takarítására, karbantartására a mánfai önkormányzat közreműködésével kerül sor.

Új évad előtt a Színház- és Hangversenyterem

Új, 1993/94-es évadjára készül a már több mint egy évtizedes múlttal rendelkező Komlói Színház- és Hangversenyterem. A Komlói napokat a város külföldi kapcsolatait bemutató, szeptember 2-án 18 órakor nyíló kiállítással köszöntik, 3-án 19 órakor az „Élő Maksa Híradó" műsorára várják a közönséget, szeptember 5-én vasárnap reggel 8 órától pedig népi iparművészeti vásár lesz a színház előtti téren.

Szeptember végén divatbemutatóval szeretnék meglepni a helybélieket, októberben a kaposvári Csiky Gergely Színház „Csao bambino" című összeállításával, a Józsefvárosi Színház az „Indul bakterház" című komédiával, míg novemberben várhatóan a Veszprémi Petőfi Színház az örökzöld „Csárdáskirálynővel" látogat Komlóra. A közeli tervek közt szerepel egy Vikidál-Sasvári koncert is.

A színház „Kincskereső" néven októbertől szeretné újraindítani a korábban a „Tiétek a színpad" címen ismert és közkedvelt diákszínpadi foglalkozásait.

A tehetséges, a színjátszáshoz kedvet érző 7-18 éves fiatalok jelentkezését szeptember 15-től kezdődően várják az intézmény munkatársai, köztük a középiskolás korosztállyal foglalkozó *Harnóczy Csabáné* igazgatónő és *Ricli Anna*, aki az általános iskolás diákcsoportok munkáját irányítja majd.

Az oldalt összeállította Bóka Róbert

Augusztus végi iskolakapu-nyitogató

Változások előtt, változások után

Tankönyvtornyok bontatlanul a komlói postán

A komlói Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskolából érkezett a jó hír, hogy az épületben lévő házmesterlakás megszűnésével az intézmény újabb tantermekkel bővült, így az idei tanévtől már minden kisdiák délelőtt járhat iskolába. Szaktanárokban sincs hiány, viszont nagy szükség lenne egy olyan tehetséges fiatal zenepedagógus karnagyra, aki vállalkozna arra, hogy a már nyugdíjaskorú kiváló, Liszt-díjas kórusvezető, *Tóth Ferenc* örökébe lép.

*

Az orosz szakos kollégák átképzésével nem oldotta meg gondjait a Felsőszilvási Általános Iskola, ahol felsőfokú végzettséggel rendelkező német szakos pedagógusra lenne szükség, és nagy nyereségnek számítana, ha német anyanyelvű vendégtanár szerződne hozzájuk önkormányzati támogatással. A német nemzetiségi nyelvet oktató iskola igazgatónője, *Tillinger Jánosné* elmondta, a 370 gyereket számláló iskolában 1983 óta tanítanak németet, s az idén egy nemzetiségi osztályt indítottak.

*

A Kökönyös-keleti Általános Iskolában a három sávos új futópálya jelent újdonságot szeptembertől, amit részben a diáksport pénzéből és erőfeszítései révén alakítottak ki. Kevésbé örvendetes, hogy az aszály következtében megrepedezett altalajon megsüllyedt az iskolaépület homlokzati fala, megerősítésére eddig 700 ezer forintot kellett költeni.

Gyenizse Gábor igazgató elmondta, hogy a matematika illetve testnevelés tagozatot működtető iskola matematika-technika szakos kollégát keres, akivel egy éves szerződést tudnának kötni.

Másfelől tankönyvtornyok állnak a komlói postán, csak a kökönyös-keletieknek címezve 45 ezer forint értékben, amit az iskola egyelőre nem tud kifizetni – ugyanis a szülők által kért könyvek lassan az egekig szökő árát senki nem becsülhette fel előre, márpedig a kiadók a számlák azonnali kiegyenlítését kérik.

*

A testnevelés tagozatú és általános profilú osztályokat sorakoztató Gagarin Általános Iskolában a nyelvi tankönyvek okoznak fejtörést. *Huszár Zoltán* igazgató azt mondja, a tanévkezdésig nem sikerült megoldani, hogy a tanulók mindegyike rendelkezzen a szükséges könyvekkel. Ebből kitalálható az is, hogy ikrek.

Kijavították a minduntalan beázó neoacidtetőt 1,2 milliós költséggel és talán a 15 éves garanciának is hitelt adhatunk.

*

A szokásos nyári karbantartáson, apróbb javításokon van-

Rövidesen becsengetnek **Fotó: Szundi György**

nak túl a Dávidföldi Általános Iskolában. Pénz híján tovább halasztódik a tantermek padlózatának cseréje, ahová parkettát szántak. Itt is gond a tankönyvek kedvezményes, esetenként ingyenes szétosztása. A ROK (régi-új nevén Tankerületi Oktatási Központ) ugyan a kért 69 ezer forintos kedvezményből 62 ezerrel segítette őket, mondta *Soltész István* igazgató, de minden fizetésre képtelen szülőn ez sem segít. Ezért az intézmény várhatóan a saját könyvtára számára vásárolja meg a tankönyvek egy jórészét, hogy térítésmentesen kölcsönözhetők legyenek.

*

Másfajta pénzszűke jellemzi a Kenderföldi Általános Iskolát, ahol fejlesztésről csak álmodozhatnak – a tavalyi 600 ezres pénzmaradványt felszippantották a bérköltségek. Az élénk „társadalmi életet" élő, cigányklubot működtető iskolában német nemzetiségi nyelvet oktatnak, s ide is szakos vagy német anyanyelvű pedagógust és matematika-fizika tanárt várnának.

B. R.

könyvpiacon német nyelvkönyv a nem-tagozatos általános iskolák számára nincs, a jól felkészült német szakos kollégák is hiányzanak. Az iskolák vezetői a főiskolákon, a friss diplomások pedig az iskoláknál házalnak állásügyben, anélkül hogy egymásra találnának. Két éve álltak át a délelőtti tanításra, nagy a zsúfoltság, sok kolléga túlórázik. A jelenlegi feltételek mellett a heti néhány német óra hiábavalóvá válhat, félő, hogy úgy járnak majd, mint korábban az orosz tanításával.

*

Szaktanárhiány nincs, profilbővülés nincs – kaptam a tájékoztatást *Jahn Istvánné*tól, a Szilvási Általános Iskola igazgatónőjétől, ahol tagozatos angol nyelvtanítás folyik. Az iskola zsúfolt, a 370 gyerek (16 osztály) részben csoportokba bontva tanul – szinte minden folyosósarokra jut egy-egy diákcsoport. Jó hír, hogy *Jaquelin Harvey* és *Judith Harvey* személyében két essexi angoltanárnő szerződött az iskolához egy évre. Korukat meghazudtolóan fiatalok – mindketten 27 évesek.

Meglovasított évek

Villan a vaku, megremegnek a kézelőgombok. Hideg fény villan a kézfogásra kulcsolódó férfiujjakon.

Az egyik kéz, a bütykösebb, aráncosabb egy nyolcvannyolc éves kis öregemberé. Markolt ez a kéz gyeplőt tekergő dűlőkön, segített világra köldökzsínórba gabalyodó csecsemőt, zárt le szénpor fekete csíkjával dekorált, halálba révült szemeket, de nemegyszer adott a medicína – injekciók, porok, jóravaló mérgek – mellé bíztató kézszorítást is.

Az 1931-től 1947-ig Komlón bányaorvosként szolgáló *dr. Somfai Jenőt* államalapításunk ünnepén a város díszpolgárává avatták. Baranyaszentistvánon született 1905-ben, tanító házaspár gyermekeként, Pécsett a ciszterciekneél érettségizik jelesen, az orvostudományi egyetemet választja. Már hallgatóként német szaklapokban publikál, gyermekortopédusnak készül. Mégis Komlót választja, ahová 1931-ben kerül. Korszerűsíti a rendelőt, fizikoterápiát létesít, lovakat, kocsit vesz – szavaival szólva „könnyű vadász-szekeret, ami Pölöskére, Kisvaszarra is gyorsan elröpít, hiszen majd minden éjszaka jött a hívás valahonnan."

Így peregnek a komlói évek, ahol egyetlen orvosként fogat húz, röntgenez, szülést vezet, szemet gyógyít, de a bányavágatokat is ismeri, akár a tenyerét. Nemcsak a balesetek szólítják a mélybe, hanem a porártalmat, a szilikózist elemző kutatásai.

Somfai doktort a sztrájkkal fenyegetőző bányászok követelésére a frontról zsuppolják haza, majd 1944-ben, amikor Komlóhoz közeledik a front, hiába fenyegeti főbelövéssel a hadiüzem parancsnoka, nem hajlandó a vonattal utazó vezetők közé felsorakozni. A bányászokkal marad.

„Még arra is rábeszéltek, hogy irányítsam a bányát, amíg az új vezetőség meg nem alakul. A bánytárspénztár felszámolását is rámbízták volna – Vas Zoltánné jött le értem a minisztériumból –, de a vezetési módszereikkel sem értettem egyet, mint szocdem is kilógtam a sorból. Jól jött, hogy körzeti orvosi munkát vállalhattam Magyarszéken."

Ezután Pécs, MÁV-tiszti-orvosi teendők következnek 1956-ig, majd a megyei köjál. Két évig a Sikondai Szanatórium főorvosa. Hetven évesen a 400 ágyas klinika osztályvezető adjunktusaként vonul nyugdíjba. Az általa felfejlesztett hidro-és fizikoterápiás részleget általános elismerés övezi.

Persze az utóbb felsoroltak csak szikár tényei egy delelőjén túljutott életnek. Nem szólnak Norvégiában elhunyt orvosfiáról, s a másikról, a pécsi tanács valamikori osztályvezetőjéről – ő sem él már. A lányáról sem, aki a megyei tisztiorvosi szolgálat szakembere. Nem szólnak a már felnőtt unokákról sem.

„A munkámhoz nagy erőt adott a feleségem – réved vissza a múltra. – Áldott jó lélek, szerencsés természet volt. Igaz, most már gépesítve vagyok – bök szíve tájékára fanyar mosollyal – most egy pacemaker segít. Fájt az elvesztése. De talán a küzdelmes fiatalság is alapokat jelentett. Zenekonzervatóriumot is végeztem, leckéket adtam, de zongoráztam pénzért a pécsi mozikban is, hogy megéljünk. Voltam katonaszökevény szerb behívó elől menekülve, és Grazban járva sem hagytam ki egy alkalmat sem, hogy az ottani kilinika gyógytornászának munkáját tanulmányozzam. Hatvanötévesen hívtak vissza a 400 ágyasba, vegyem ismét kézbe a hidroterápiás részleget... Különös, mindig akadt valaki, aki gáncsot vetett. De ezt el kell felejteni, ahogy az is biztos, hogy engem a jószándék irányított."

B. R.

Karjala dallamai Komlón

A komlói kórusok nemzetközi kapcsolatai nagy szerepet játszanak a testvérvárosi kapcsolatok kialakulásában. Példája ennek a francia Eragny városa, amellyel szeptember 3-án kötnek testvérvárosi szerződést a komlóiak.

A munkáskórus az idén nyáron a finnországi Joutsenóba kapott meghívást. Vezetőjét, *Tóth Ferenc* Liszt-díjas karnagyot a finn kapcsolatok jövőjéről kérdeztem.

– Először 1976-ban jutottunk el ebbe a csodálatos országba a gyerekkórussal, később Joutsenóba, a kicsiny, de fantasztikus karjalai városba, a felnőtt karral. Két templomi koncertünk volt, de énekeltünk mindenhol, ahol csak lehetett – csokoládégyárban, szeretetotthonban, sőt még börtönben is. Két évvel ezelőtti látogatásukat viszonoztuk, s reméljük, hogy 1995-ben ismét finn kórus ad hangversenyt nálunk.

– Hogyan teremtik meg az utak anyagi feltételeit?

– Az állami támogatás megszűnésével nem számítottam arra, hogy a vállalkozók ilyen szívesen adakoznak majd. Arra igen, hogy a cégvezetőknek majd el kell mesélnem, Kanadától Japánig hány helyen vált ismertté városunk a kórus révén. De erre nem volt szükség. Mindenki önzetlenül segített.

– Lehet, hogy testvérvárosunk lesz?

– Erről még nincs szó, de biztosan nem zárkóznának el a szándék elől.

L. T.

Csak a helyzet lesz meleg?

Hogy lesz-e melegvízszolgáltatás vagy csak a helyzet lesz meleg, arra még nem tudunk válaszolni. Tény, hogy a múlt év második felében a lakosság 10 millió forinttal tartozott a Komlói Hőszolgáltató Kft-énak.

Vakaró József, a kft. ügyvezető igazgatója elmondta, júliusban több mint ezer felszólítást küldtek ki a tavalyi tartozások behajtására. A késlekedőket a tartozások kamatai és a várható peres költségek is sújthatják.

Sokan nem tudják kifizetni a havi egy-két ezer forintra rúgó díjat, vannak akik egyszerűen másra költik a pénzt. Pedig igény szerint részletekben is kifizethetik a tartozást – eljárási költség felszámolása nélkül. Az önkormányzat egyszeri szerényebb támogatást nyújthat.

Komlón a Petőfi és a Nagyszántó utcában már szereltek föl mérőket, de ezek épülettömbönként mérik a fogyasztást. Korszerű megoldást a radiátorokkénti mérők és szabályzók felszerelése jelentené, ami lakásonként legalább 20 ezer forintos, a tulajdonost terhelő beruházást jelentene, amelynek a költségeit egyelőre az önkormányzat sem tudja meghitelezni.

L. T.

Terasz-tárlat

Blumschein Dezső amatőr festő galériája Balatonfenyvesen

Balatonfenyves-Alsón a Nyírfás utcában az idei nyáron újból megnyílt *Blumschein Dezső* komlói tanár, amatőr festő tárlata az általa épített hétvégi ház teraszán.

A tágas, világos teraszon többségében balatoni festmények voltak láthatók, de gyönyörködhettünk tűzzománcokban, a sajátos technikával készült diópác grafikákban, melyek a kert hangulatos növényei között lenyűgöző látványt nyújtottak. Az ember őszinte törekvése, hogy saját értékeit közkinccsé tegye. Ő ezt tette-teszi nemcsak az iskolában, amikor tanít, amikor kiállít szűkebb pátriájában Komlón és megyében, hanem itt is a „portáján" nyáron, szünidőben.

Alkotásait szemlélve egy-egy téma meghökkentő, de melegség járja át a vele együttérzőt, úgy, ahogyan a képeit a sajátos kompozíciók és a színek.

A vendégkönyben a hazai látogatók kedves bejegyzései mellett német és angol nyelvű beírások tanúsítják, milyen kedves élmény volt számukra a Balatoni képek című tárlat megtekintése.

Álljon itt egy verses köszöntés sok-sok bejegyzés közül: „Sás, víztükör, szivárvány, csoda!/ Teremtőm!/ Dezső ecsetjéhez ne légy soha/Mostoha!"

Páll Lajos

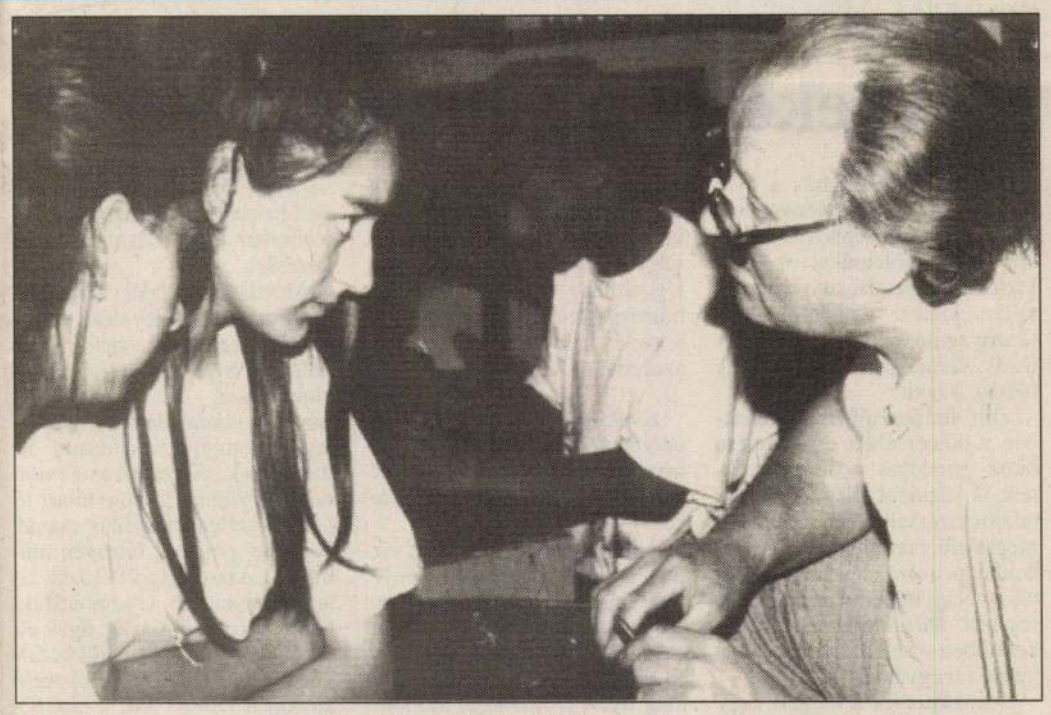

A mester tanítványaival

A szerkesztőség postájából

Csendháborítás

A pécsi Kertvárosban egyesek – úgy tűnik – nem tudják abbahagyni a szórakozást. Amikor már minden kocsma bezárt, ide jönnek italért a buszvégállomás mellett megnyílt éjjel-nappali üzletbe – panaszolta Keserű Istvánné, aki nem azt kifogásolja, hogy szeszes italt árusítanak – noha valószínűleg minden bajnak az a gyökere –, hanem azt, hogy emiatt rendszeres az „utcabál". Rikoltoznak, magnót bömböltetnek, még táncolnak is olykor a bolt késői vendégei. A környékbeli lakók álmát eddig csak a kora hajnalban kiinduló autóbuszok zavarták, most már az éjszakai nyugalmuk is oda. Időnként rendőrt hívnak, vagy a házból megy le valamelyik férfi „rendet csinálni", de aligha ez a megoldás.

Inkább azt kéne tisztázni, mi a feladata egy non-stop üzletnek és milyen körülmények között üzemeltethető csendháborítás nélkül.

R. Zs.

Egyre több elhagyott autóronccsal lehet találkozni Kertvárosban. A roncsok környékét előszeretettel használják a szemetelők lerakó-, a gyerekek pedig játszóhelyként. Képünk a Tildy Z. utcai parkoló mellet található két roncsról készült. **Fotó: Puskás Gábor**

Jogos volt-e az eljárás?

Kínos esetről számolt be a minap egy pécsi, kertvárosi olvasónk. Bevásárolni voltak lányával meg a másfél éves unokájával. Körútjuk végére érve elfáradtak, megszomjaztak, és betértek az útjukba eső kerthelyiségbe.

Karján a gyerekkel éppen meg akarta kérdezni, van-e valami üdítő és alkoholmentes sör, de mielőtt szóhoz juthatott volna a felszolgálónő ellentmondást nem tűrően felszólította, hogy azonnal hagyja el a kerthelyiséget, mert 18 éven aluli személy nem teheti be ide a lábát.

Mindez történt délután fél ötkor. A „szíves" fogadtatás után a kis csapat megszégyenülten távozott. Csak otthon gondolkodtak rajta: vajon jogos volt-e ez az eljárás?

R. Zs.

A pécsi Citrom utcának nem csak az elején, az építkezés környékén találunk a belvároshoz méltatlan állapotokat. A déli oldalon, a Rákóczi úti épületek mögött lakásfelújítási, építési törmelékek és az egyik üzletben feleslegessé vált dobozok csúfítják a környéket. **Fotó: Szundi György**

Megszüntették a szennyvíz-dugulást

Az Új DN augusztus 17-i számában megjelent „A szennyvíz kétnaponta elönti a lakásokat" című olvasói panasszal kapcsolatban az alábbiakat közöljük:

A pécsi, Németh László u. 14. sz. épületben már a társasházzá alakulás előtt is rendszeresek voltak a szennyvíz dugulások. Az elhárítást végzők munkájuk során játékautót, felmosórongyot, vattát stb. húztak elő a csőből. Idén július végén váratlanul megnőtt a dugulások száma. Minden esetben haladéktalanul intézkedtünk, és erre specializálódott vállalkozókkal háríttattuk el a hibát. Sajnos ezek a beavatkozások nem jártak tartós eredménnyel, pedig a kritikus vezetékszakaszt két alkalommal nagynyomású vízzel (WOMA) is átmosattuk.

Közgyűlést hívtunk össze augusztus 9-re, egyeztettük a lakástulajdonosokkal a hibás nyomvonalú vezetékszakasz cseréjének finanszírozását (közel 150 000 Ft) és augusztus 16-19 közötti időszakban elvégeztettük a munkát.

Az új vezetékszakasz olyan kialakítású, hogy biztosra vehető a rendszeres dugulások megszűnése.

Nagy Gábor
ügyvezető igazgató
Otthon Elektronika Kft.

Hiányzik a természet- és állatvédelmi törvény

Elismerésre méltónak tartom, hogy az Új DN a sok gazdasági-társadalmi probléma közepette is helyt ad az állatok ellen elkövetett „gaztettek" feltárásának, mindenkor a javítás szándékával.

A legutóbbi cikk („Állati krimi" címmel) súlyos állatkínzását minden jóérzésű embernek el kell ítélnie! A fejlett nyugati államokban, amelyekben az állatok jogát is megállapították már bizonyosan kemény büntetés járna érte. Sajnos nálunk még mindig hiányzik a természetvédelmi és állatvédelmi törvény.

Nagyon igaz, hogy az ilyen „gyilkos ösztönű" fiatalok időbeni megfékezése társadalmi érdek és saját érdekünk is, mint ezt a fiatalkorúak bűnözésének rendőrségi krónikái is bizonyítják.

T. Istvánné,
ny. középiskolai tanár

Jogi tanácsadó

Barna T. kérdése, hogy mennyi a próbaidő tartama és hosszabbítható-e.

A Munka Törvénykönyvének 81. §-a értelmében a munkaszerződésben, a munkaviszony létesítésekor próbaidő is kikötheto. A próbaidő tartama *harminc nap.* Kollektív szerződés, illetve a felek ennél rövidebb vagy hosszabb, *de legfeljeb három hónapig* terjedő próbaidőt is megállapíthatnak.

K. L. az iránt érdeklődik, hogy a talált dolog felett mikor lehet tulajdonjogot szerezni.

A Polgári Törvénykönyv 129 §-a szerint, ha valaki feltehetően más tulajdonában lévő dolgot talál, és annak tulajdonjogára igényt tart, megszerzi a tulajdonjogot, ha

a./ mindent megtett, amit a jogszabály annak érdekében ír elő, hogy a dolgot a tulajdonosa visszakaphassa, és

b./ a tulajdonos a találástól számított egy éven belül a dologért nem jelentkezett.

Nem szerez tulajdonjogot a találó, ha a dolgot a közönség számára nyitvaálló hivatali, vállalati, vagy más épületben, helyiségben, továbbá közforgalmú közlekedési és szállítási vállalat szállítóeszközén találta. Ilyen esetben a dolgot a hivatal vagy a vállalat három hónapi őrizet után értékesítheti; a tulajdonos a találást követő egy éven belül követelheti a dolog, illetve a vételár kiadását. Abban az esetben, ha a talált dolog nagyobb értékű, és annak tulajdonjogát a találó nem szerzi meg, a találó méltányos összegű találódíjra jogosult, feltéve hogy megtett mindent, amit a jogszabályok előírnak avégből, hogy a tulajdonos a dolgot visszakaphassa.

Nagy I.-né kérdezi, hogy a terhes nőt terhessége alatt könnyebb munkakörbe át kell-e helyezni.

A nőt terhessége megállapításától gyermeke egyéves koráig – munkaköri alkalmasságra vonatkozó orvosi vélemény bemutatása alapján – az állapotának egészségügyi szempontból megfelelő munkakörbe kell ideiglenesen áthelyezni, vagy meglévő munkakörébe a munkafeltételeket kell megfelelően módosítani. Az új munkakör kijelöléséhez a munkavállaló hozzájárulása szükséges.

A most ismertetettek alapján ideiglenesen áthelyezett, illetőleg áthelyezés nélkül módosított munkafeltételek mellett foglalkoztatott nő munkabére nem lehet kevesebb előző átlagkereseténél.

Ha a munkáltató nem tud az egészségi állapotának megfelelő munkakört biztosítani, akkor a nőt a munkavégzés alól fel kell menteni, és erre az időre részére az állásidőre járó munkabért kell folyósítani. (MT. 85 §.)

T. K.-né kérdezi, hogy ki jogosult gyermeknevelési támogatásra.

Az 1993. évi III. törvény 27. §-a szerint gyermeknevelési támogatásra jogosult az az anya – illetve külön kormányrendeletben meghatározott esetben az az apa, – aki a gyermek születését, örökbefogadását, továbbá az a nevelőszülő, aki a gyermek nevelésbe vételét megelőzően 180 nap – a Ttv.-ben meghatározott – biztosítási idővel rendelkezik, és saját házartásában otthon három vagy több kiskorút nevel, és a legfiatalabb gyermek a harmadik életévét betöltötte, de nyolcadik életévét még nem haladta meg. Nem állapítható meg a gyermeknevelési támogatás, ha **a./** a kérelmező családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát meghaladja;

b./ a jogosult gyermekgondozási segélyben, a társadalombiztosítás keretében sajátjogú nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban vagy az Flt. alapján munkanélküli ellátásban, illetve munkanélküli jövedelempótló támogtásban részesül;

c./ a legfiatalabb gyermek a nyolcadik életévét betöltötte.

A gyermeknevelési támogatás iránti igényt a kérelmező az állandó vagy ideiglenes lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőhöz nyújthatja be.

Kiss G. Komlói olvasónk kérdezi, hogy ki jogosult rokkantsági nyugdíjra.

Az 1975. évi II. törvény 47. §-ában meghatározottak szerint rokkantsági nyugdíjra az jogosult, aki

a./ egészségromlás, illetőleg testi vagy szellemi fogyatkozás következtében munkaképességét hatvanhét százalékban elvesztette, és ebben az állapotában javulás egy évig nem várható,

b./ a szükséges szolgálati időt megszerezte, és

c./ rendszeresen nem dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkanás előtti kereseténél.

A végrehajtási rendelet szerint nem dolgozik rendszeresen az, aki

a./ a munkakörére megállapított törvényes munkaidőnél rövidebb munkaidőben dolgozik, ha pedig már a megrokkanását megelőzően is rövidebb munkaidőben dolgozott, akkor, ha munkaideje a megrokkanását követően tovább csökken, vagy

b./ az igény bejelentését megelőző 180 nap alatt keresőképtelensége miatt megszakításokkal legalább hetvenkét napon át nem dolgozott.

S. Á.

Növényvédelmi tanácsadó

Védekezés a babzsizsik ellen

Az aszályos időjárás a gyümölcs, – szőlő ültetvényekben, valamint a zöldségnövényeknél speciális problémákat okoz. A vízhiány és az alacsony páratartalom kiélezi a talajmunkák, tápanyagutánpótlás, esetleg öntözés, termesztés technológiák hiányosságait.

Zárt termesztőberendezésekben a hőmérséklet csökkentése okoz gondokat a termesztőknek. A jelenlegi állapotban csak talajöntözéssel nem érünk el megfelelő eredményeket. Mindenképpen szükséges a párásítás is. Nagyon lényeges – elsődlegesen házikertekben, hobbikertekben – az öntözés időpontjának a megválasztása.

Öntözést csak a reggeli vagy késő esti órákban végezzük, napközben öntözött növényeknél az öntözést követően gyakori a levél – terméspezselés, vagy a lomb – és terméshullás. Ügyelnünk kell az öntözővíz hőmérsékletére is (optimális ha a víz és a levegő hőmérséklete azonos).

*

Gyakran érdeklődnek, hogy milyen lombtrágyákkal permetezzék a növényeket, ha színelváltozásokat észlelnek a leveleken?

A tünetek leggyakrabban vízfelvételi zavar következménye, lombtrágya kijuttatásával ilyen időjárási körülmények között már nem szüntethetők meg.

Növényvédelmi munkákat még ilyen szélsőséges időjárási viszonyok között is ajánlatos végezni, igaz nem kémiai anyagok használatával, hanem agrotechnikai és mechanikai védekezéssel.

Mechanikai védekezési lehetőség a lehullott levelek, termések összegyűjtése, beteg, száradó növények, növényi részek eltávolítása. Az összegyűjtött növényi maradványokat lehetőleg, komposztkészítésre ne használjuk. *Elégetni az általános tűzgyújtási tilalom miatt tilos!* Egyetlen megoldás marad, gödörbe gyűjteni, nitrogén műtrágyával beszórva 20-30 cm talajjal letakarva. Gyümölcsfáknál az elszáradt galyak, ágak eltávolítása után feltétlenül kezeljük le a sebfelületet fasebkezelő anyaggal (SANTAR, CELCID, FIXPOL).

A múlt héten lehullott csapadék miatt a szőlőültetvényekben számítanunk kell a *szürkerothadás* járványszerű fellépésére. A veszélyt fokozza a bogyókon a darazsak által okozott rágások, sebzések.Védekezés a 7 napos élelmezésegészségügyi várakozási idejű ROVRAL, vagy a 3 napos POLYOXIN AL WP használata.

*

Babzsizsik elleni védekezés.

A tárolásra szánt szárazbab legveszélyesebb, legkellemetlenebb ellensége a babzsizsik. Ellene a védekezéseket már a virágzás időszakától el kell kezdeni a házikertekben. A több-kevesebb sikerrel elvégzett kezelések ellenére gyakran előfordul, hogy a szedésnél a babszemeken 2-3 mm átmérőjű lyukakat találunk. A babzsizseket hazánkba közvetlenül vagy közvetve melegebb éghajlatú országokból hurcolták be. Az apró 2-3 mm-s bogarak a babszemekben fejlődnek ki. Gyakran egy-egy magban több zsizsik is károsít. Az össze-vissza fúrkált, „lukacsos" bab kellemetlen szagú, étkezésre és vetőmagnak egyaránt használhatatlan. A babzsizsik elsődleges tápnövénye az étkezési bab. Évente több nemzedéke fejlődik ki a szabad földön és raktározás alatt. Szabad földön általában egy nemzedék, melegebb raktározási körülmények között két-három nemzedék is károsíthat. Száraz, meleg körülmények között a nemzedékek összefolynak.

Betakarítás után ügyeljünk arra, hogy tárolására szánt ételek zsizsikmentesek legyenek.

Jól bevált kisüzemi módszer a babételek fagyasztásos kezelése. Ezt részletekben és alkalmanként néhány kg bab hidegkezelése mélyhűtő ládában vagy hűtőszekrény mélyhűtő részében végezhető. (48-72 órán keresztől –15 C-fok alatt tartás). E módszer hátránya, hogy az így kezelt bab csírázóképessége csökken. Kevésbé ismert módszer még a fóliazsákba vagy zacskóba helyezett fertőzött mag széndioxidos kezelése (a széndioxidot egy csövön keresztül szódásszifonból – víz nélkül – eresztjük a zsákba, majd 3-4 napig légmentesen lezárva tároljuk.)

E módszer előnye, hogy a babszemek a csírázóképességüket nem vesztik el, ezért elsődlegesen a vetőmagnak szánt bab kezelésére ajánlom.

A zsizsik elleni védekezések hatékonysága nagymértékben függ a megelőző jellegű tevékenységtől.

A mélyhűtött vagy széndioxiddal kezelt babot csak zsizsikmentes helyiségbe helyezzük, lehetőleg tüllhálóból készített zacskóba, zsákokba.

Czigány Csaba

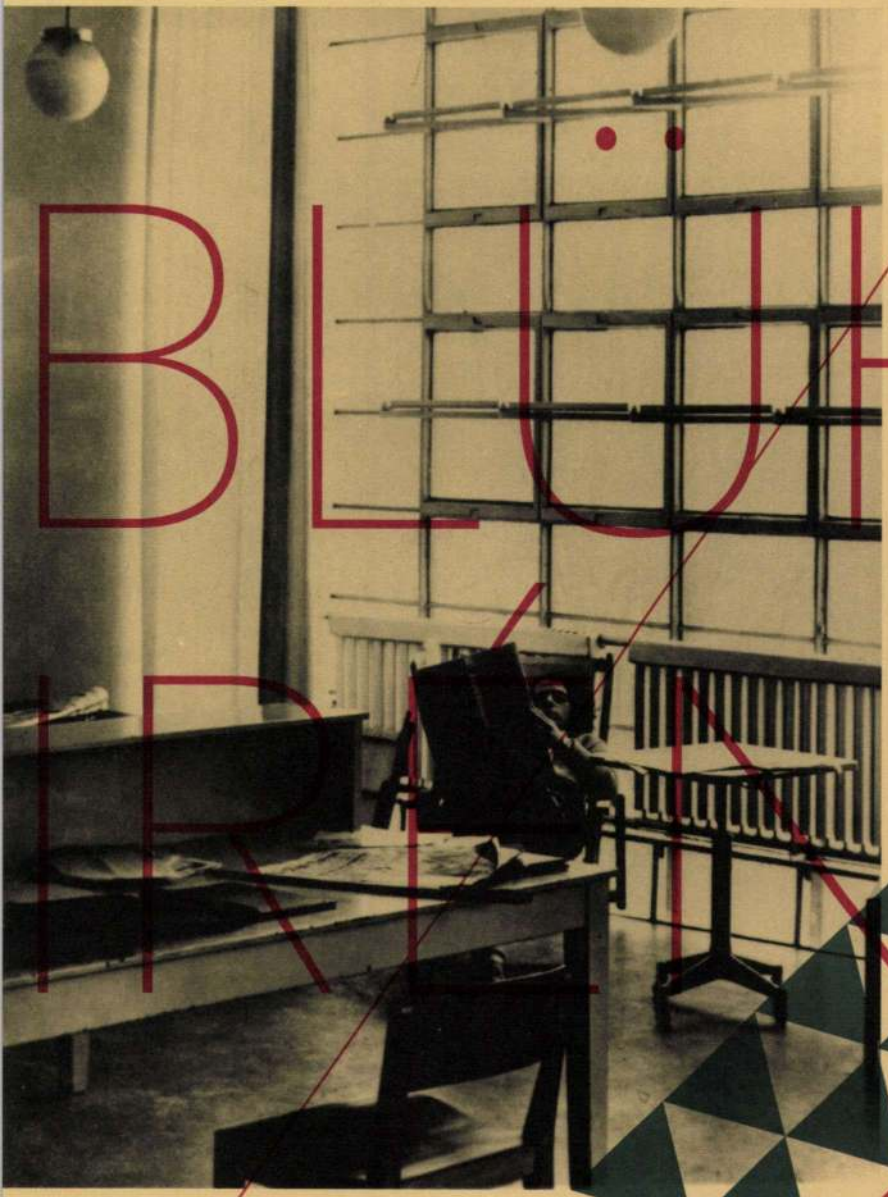

BLÜH

IRÉN

Blüh Irén / Irena Blühová (1904-91)

Magyar Fotográfiai Múzeum

2009. november 13. – 2010. január 3.

A Magyar Fotográfiai Múzeum
(6000 Kecskemét, Katona József tér 12.)
tisztelettel meghívja Önt és barátait

Blüh Irén / Irena Blühová (1904-91)

2009. november 13-án, pénteken, 17 órára

A kiállítást Dr. Albertini Béla
fotótörténész nyitja meg

A kiállítás megtekinthető: 2010. január 3-ig,
hétfő és kedd kivételével naponta 10–17 óráig

Blüh Irén: Fiatal pásztor. 1927.

Blüh Irén 1914 és 1918 között a trencséni Felsőbb Leányiskola és Gimnázium tanulója, később mint kisegítő írnok dolgozik egy ügyvédi irodában szülővárosában. 1920-tól banki tisztviselőként dolgozott egy bankban, mindeközben politikai tevékenységet is folytatott. 1922-től négy éven át Pozsonyban gimnáziumi tanuló, s ekkorra tehetőek első fotográfiai próbálkozásai, melyek témája főként a természet. Ugyanakkor már ebben az időszakban kezd hozzá *A gyermekek és a gyermekmunka* és a *Kreténizmus és annak okai* című sorozataihoz, melyek életművének fontos elemei. 1929-ben politikai tevékenysége miatt büntetésből Čadcára helyezik, de ebben az időszakban is megjelentek felvételei újságokban. 1931-től két éven keresztül a Bauhaus hallgatója Dessauban. 1933-tól 1941-ig a Blüh könyvkereskedés vezetője Pozsonyban, ezzel párhuzamosan 1933-ban megalapított egy szociofotó-csoportot, melynek 1934-ben kiállítást is szervezett Pozsonyban, a Pálffy-palotában. 1935-ben egyik felvételét John Heartfield felhasználta Peter Jilemnický *A learatatlan földek* (Pole neorané) című regényének német nyelvű kiadásának borítótervéhez. 1938-tól két éven át tanulmányokat folytatott Karel Plická vezetésével a pozsonyi Iparművészeti Főiskolán (Škola umeleckých remesiel). A második világháború alatt az illegális antifasiszta mozgalomban tevékenykedett, majd a háború befejezésekor, 1945-ben a pozsonyi Pravda egyik alapítója és vezetője, később az Állami Pedagógiai Intézetben dolgozott. Egy rövid ideig, 1949-től a Népművészeti Iparszövetkezet (Ľudový umelecký priemysel) vezetője. 1954-től 1957-ig a Tanárképző Főiskola hallgatója, 1955-től a Szlovák Pedagógiai Könyvtár megalapítója és első igazgatója. 1959-ben Krista Bendovával együtt ifjúsági könyvet adtak ki Első lépések (Prvé kroky) címmel. 1964-ben megkapta a Munka érdemrendet, 1979-ben elnyerte a Bauakademia érmét Berlinben a Bauhaus megalapításának 60. évfordulója alkalmából, majd ezt követően Josef Sudek érmet kapott 1989-ben.
Hetvenhat évesen Londonban és Amszterdamban fényképezte a város szegényebb területeit; művei a magyar-szlovák fotótörténet fontos alkotásai.

Baki Péter

Magyar Fotográfiai Múzeum, H-6000 Kecskemét, Katona József tér 12.
Tel.: 76/483-221, fax: 76/508-259, e-mail: fotomuzeum@fotomuzeum.hu, www.fotomuzeum.hu

BLUMENSTOCK Mátyás káptalani orgonista, aki Egerben az 1785-ös adóösszeirásban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Blumlein, l. *Blömlein.*

MDK

Blummberg

A Nagy-Győri ev. egyházi és isk.épületei.
Valósz.Ráth Károly rajza,Blummberg fametszete

Vas.Ujs. XIII.1866, VI.2o. 241 l.

BLUMSCHEIN IGNAC, iparos

Szombathelyen,1919-ben a megyei direktórium maga elé idézte Wenczel Karoly,Somogyi Ernő,Klonkay Gyula és Blumschein Ignac iparosokat,mivel a tanoncokkal rosz szul bantak.Ezzel visszaszorítottak az iparosokat a tulkapásoktól. 447.old

SIMON ENDRE: A szombathelyi szakmunkásképzés és ipariskola története 1848-ig II. 442.old

VASI SZEMLE, XXIV.évf. 1970. 3.szám, Szombathely

BLUMSCHEIN IGNÁC, kisiparos

Szombathelyen dolgozott. 1919-ben a kisiparosok tanoncainak bérét a direktórium önkényesen felemelte. Ezzel a kis kisiparosokat megkárosították. A tiltakozó Blumscheint megfenyegették, hogy forradalmi törvényszék elé állítják. 93.old.

HORVÁTH FERENC: Iratok az ellenforradalom idejéből
91.old

VASI SZEMLE, Helvismereti Évkönyv. II.köt.1959.
Szombathely, 1959

MDK

24. Blutfogel Boldizsár, miniator, beszterce domonkos, II. Ulászló idejéből.

Radó Polikarp: E. Berkovits.
Magyar Könyvszemle, 1941. — 406. l.

MGK

negirve

Boldizsar

Blutvogel, Balthasar

Kisszeben XVI. sz.

Valjavec I. Jahrg.
Heft 2. 136 l.

Ábel Jenő: A bártfai
Sz. Egyed temploma
könyvtárának tört.
Apest 1885. 78 l.

O Blüthgen Artur

nadnagy

vul. Csurgó (Somogy^ne)

1872 jul. 28. Evang.

1897/98 II. – pest. ont. vendégh

Teszér h. n. V. 305.

Blütgen Artur

1897/98 II.

Ferkéjzőm fő iskévk

69. l.

MDK

Blüttner Helén, sz. 1861.

Oroszlán, vf.

Kerti társaság

Almásy-Teleki 4.müv. aukc. 1940. nov.

11.1.

Brechler (Büchler ?) Emil

Geb. Budapest 1858

1880-81

Bècsi akadèmia
Ujhàzy

May Károly V. 76.

Blutfogel Boldizsár

1480-1499

Csontosi jegyz -

Római temető, lesencretomaji VI. 131.

— — csabrendek-iréumajori VI. 131.

Blutfogel Boldvisár

1494

Csontos jegyt

Tótprónai Rehely VI. 13.

BLÜH Irén

tevékenységéről lá.

Bajkay Éva: Bauhaus fotók Magyarországról.
Fotó 1988. 8.sz. 360-361.p.

Boqri-Babula

a borbélynál borotválkozom. Már nevet is adtam a kis szolgáltató egységnek: Borbélyüzlet a Vakhoz. S az én világtalan barátom napról napra menetrendszerű pontossággal megjelent: megkopogtatta a lépcsőt, benyúlt az ajtón a botjával, beszippantotta a kölniszagú levegőt – és ment tovább.

Először néhány napig nem gondolkoztam rajta, hogy miért olyan fontos számomra ez a világtalan ember, miért várom annyira a megjelenését. Azután rájöttem, hogy kissé talán önmagamat látom benne, ezt az én mostani, kijevi énemet, a miniszterhelyettesi vörös ceruza körül bukdácsoló-vakláló valakit, azt a szerencsétlen flótást, aki világtalanként tapogatózik egy irracionális gondolatrendszer útvesztőjében, aki mindennap úgy lép ki a minisztérium kapuján, mint a megvert kutya.

Önbecsülésem akkor már valahol a nullapont körül ingadozott. Utáltam magam azért, hogy a végén mindig engedek (nem mintha mást is tehettem volna), hogy lenyelem a gúnyos megjegyzéseket, amelyek az általam képviselt ügynek és a személyemnek egyaránt szólnak. Igen, ilyenkor talán felpattanhattam volna, kikérhettem volna magamnak – de ezt csak egyszer-kétszer tettem meg, akkor is igen félénken, szinte bocsánatkérő formában. Ezért is mélyen megvetettem magam.

Pedig tudtam jól: nem tehetek másként. Ujjat húzni a nagyfőnökkel nem lehet, ezzel csak azt érném el, hogy a vörös cer zának további írók esnének áldozatul. És előtte kissé sok, meghunyászkodásra intő leckét kaptam már, hozzászoktam, hogy anyanyelvem miatt a hatalom előtt magam is amolyan gyanús személy vagyok... De mentség-e ez emberi méltóságom föladására, hogy egy általam nemesnek tartott ügy jobb esélyeiért teszem?

Hát mentem tovább, tapogatva az utat, mint ez a világtalan jóember.

Pedig itt-ott volt sikerélményem is.

Móricz Zsigmond például megúszta a nagy selejtezést. Dudnik érdeméül tudta be, hogy megvált a Nyugattól és azután a Kelet Népét szerkesztette, no meg a Rokonok tartalmi ismertetése is megnyerte a miniszterhelyettes tetszését (a tantervhez az ajánlott művek szinopszisát is be kellett nyújtani).

Németh László körül azonban bajok voltak. Életrajzában mi gondosan megkerültük a „A minőség forradalmát", gondolván, a fekete-fehér-igen-nem-ben gondolkodó sztálinista koponya számára úgyis fölfoghatatlanok az ott kifejtett gondolatok. De később kitűnt, hogy Dudnik nem bízott meg a mi életrajzainkban, még valakivel megíratta minden tantervbe ajánlott író életútját (hogy kivel, azt legfeljebb sejtenem lehetett), s ez a másik életrajzíró bőven kitért Németh László esszéire, és egész passzusokat le is fordított belőlük. Ezek közt azután egész vitustáncot járt a miniszterhelyettes vörös ceruzája, háromszor is aláhúzta az írónak azt a megállapítását, hogy a latin-germán-szláv Európában kisebbségként élő magyar számára csak két választás van: vagy kovász-néppé válik, vagy elpusztul. A miniszterhelyettes igen sajátosan magyarázta a „kovász-nép" kifejezést. Németh László – mint mondotta – ezzel a magyar nép felsőbbrendűségét hirdeti; tehát fasiszta. Amit életrajzíró társam – erősen kárhoztatva – az író harmadikutas-koncepciójáról kifejtett, az már D.-t nem is érdekelte. Az iménti következtetése bőségesen elég volt ahhoz, hogy negatív döntése megszülessék. És persze én is megkaptam az illő szemrehányást azért, hogy ilyen íróknak az ajánlásával politikailag őt is lehetetlenné akarom tenni. (Már ha olyan ostoba volna, és aláírná így a tantarvet.)

Ez egyezkedéseink utolsó napján történt.

Végeredményben azért az elértekkel nagyjából meg lehettem elégedve: hogyha nem is háromnegyedrészben, de olyan jó hatvan százalékban magyar írók kerültek a magyar irodalom tantervébe, csak épp hogy sok fontos alkotó teljesen kimaradt. De ennek a viszonylagos sikernek nem tudtam annyira örülni, amennyire ez az akkori nehéz körülmények közt indokolt lett volna. Kissé sok oldalbarúgást kaptam, Németh Lászlóért a legerősebbet, s úgy éreztem, többet már el sem tudnék viselni.

És valahogy olyan jólesett újra beülni a borbélyszékbe, s várni a Vakot, elnézni, ahogy fehér botjával furcsa mozdulatokat téve kalimpál a levegőben. Most már megpróbáltam elképzelni mindennapi életét is; történeteket – egész kis tragédiákat – szövögettem magamban megvakulásáról. A borbélyt is megkérdeztem: ki az, mondhatna-e róla valamit, de a mester tagadólag rázta a fejét. Már régen eljárogat az üzlet előtt, alighanem itt lakik a környéken, de semmi közelebbit nem tudni róla.

Még másnap is Kijevben voltam. Akkor kissé korábban borotválkoztam, hogy ha jön a Vak, az utcán várhassam: meg akartam ismerkedni vele.

Ahogy megvolt a szokásos koppantás a lépcsőn és a beleszagolás az üzlet levegőjébe, megszólítottam, s mert szavaimra nem reagált, megérintettem a vállát.

BOB JÓZSEF 1958-ban született Marosvásárhelyen. 1982-ben végezte el a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola festő szakát. A marosvásárhelyi színház díszlettervezője.

Magyar Világ 1990. 12. 16. évf.

Me[illegible]művegét (ez a reflexe megmaradt), majd a szájára mutatott, és érte[illegible]csak vak volt. Siketnéma is.

Így [illegible]mi közelebbit nem tudtam meg róla, pedig egy időre részese lett az életemnek, sőt néha azt a szerencsétlen valakit szimbolizálta számomra, aki a közoktatásügyi minisztériumban tehetetlenkedik napról napra, kalmárként alkudozva népének legjobb íróiról.

Hanem a Vak hamar napirendre tért a számára mindennapos eset fölött, hogy valaki sikertelenül beszélgetni próbál vele. Kopogtatva indult tovább.

És én most már valami okból nem sajnálattal, hanem tisztelettel néztem őt, a sorstól többszörösen is megvertet. És határozottan volt valami méltóság – az elesettség méltósága – abban, hogy a botjával kalimpált, mintha „varázsvesszővel" vizet keresne a föld alatt.

Bár hernyóként araszolva, de méltósággal járta napi pályáját – Ember volt.

Bob József: Valakinek mindig megjelenik az angyal

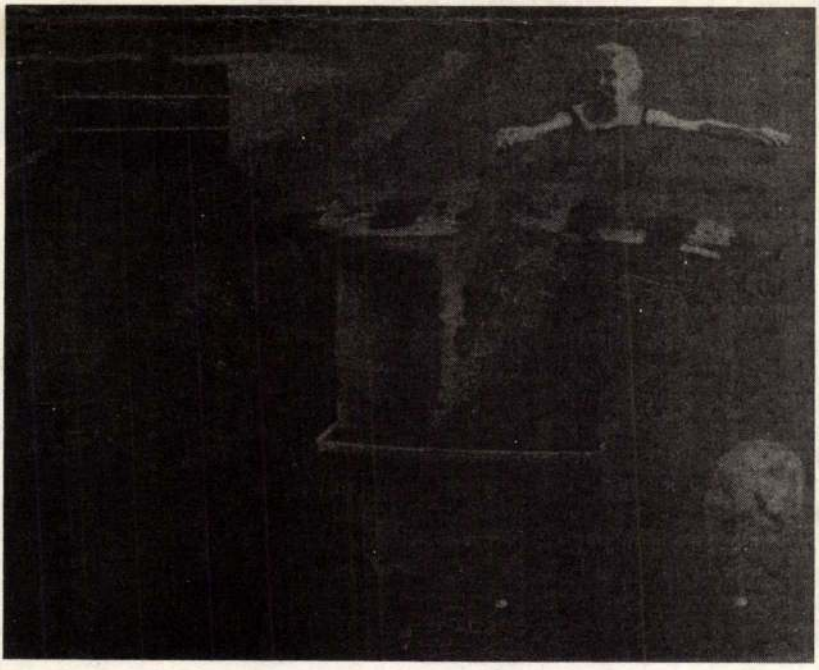

Várt kicsit, mielőtt bejelentette. Fél órát még csendesen beszélgettek, aztán megmondta. Júlia megbántottan válaszolt. Arra számítottak, hogy legalább egy hétig marad.

– Az unokám születésére érkeztem – védekezett Szűcs. – Nem vakációzni jöttem.

Szemtanú volt közben, gondolta. Hazulról, Magyarországról vele indult el ez a kis, hajszálvékony ér. Végigkísérte útján, amíg bele nem veszett szeme láttára az amerikai óceánba. Szép csendesen, loccsanás nélkül vegyült el benne, és Jerome már nem különbözik semmiben a többitől.

A lánya félkomolyan tiltakozott az elutazás ötlete ellen. Arra számított, hogy segítségükre lesz. Miben? Nem is tudja. A szobában búcsúztak el. Szűcs lebeszélte arról, hogy kikísérje a felvonóhoz. A harmadik emeleten megnézte még egyszer Jeremiást az üvegfalon át. Békésen aludt. Délután felkerül anyja szobájába.

A fiataloknál gondosan bezárt maga mögött, az alsó zárat is elfordította belülről. Zizit maga mellé tette utazódobozostól az ülésre, a kirándulást oda-vissza mindig végigüvölti. Benzint vett, mielőtt kiért a főútra. Fél kettő volt, négyre New Yorkba érhet a mérsékelt, kora délutáni forgalomban. Egyszer, több mint egy évvel ezelőtt, elkapta őket a rendőr gyorshajtásért. Felesége mellette ült, és haragudott érte. Éppen megbeszélték a látogatás eseményeit. Előfordult, hogy ilyenkor mulattak azon, amire a lányuknál komoly arcot vágtak, nehogy megsértődjék, és egymást vigasztalták, ha valami rosszul esett, de ott nem mutatták. Öt hónapja, emlékezett újra, nincs kivel megbeszélnie a történteket. Haragudtak rá, és ő nem tudja, miért. Baj volt az ajtózárás miatt. És az unoka neve Jerome, vagyis Jeremiás. Szép, egészséges kisfiú. Magyarra már nem tanítják, és körülmetélik.

Szűcs nem vette észre, hogy hangosan magyaráz. Mereven figyelt az útra. A sebességmérőt nézte, de valójában nem látta. Zizi csodálkozva elhallgatott. Lassítani kellett volna. Felesége most jobban hiányzott, mint bármikor, amióta eltemette. Azelőtt ketten, egymást támogatva néztek a jövő elé. Szűcsné egy-két szóval gyakran enyhített a dolgokon.

– Még azt is tudta, meddig éljen – fordult meg Szűcs fejében a gondolat.

Szorosabbra markolta a kormánykereket.

Bob József: Barokk akvárium

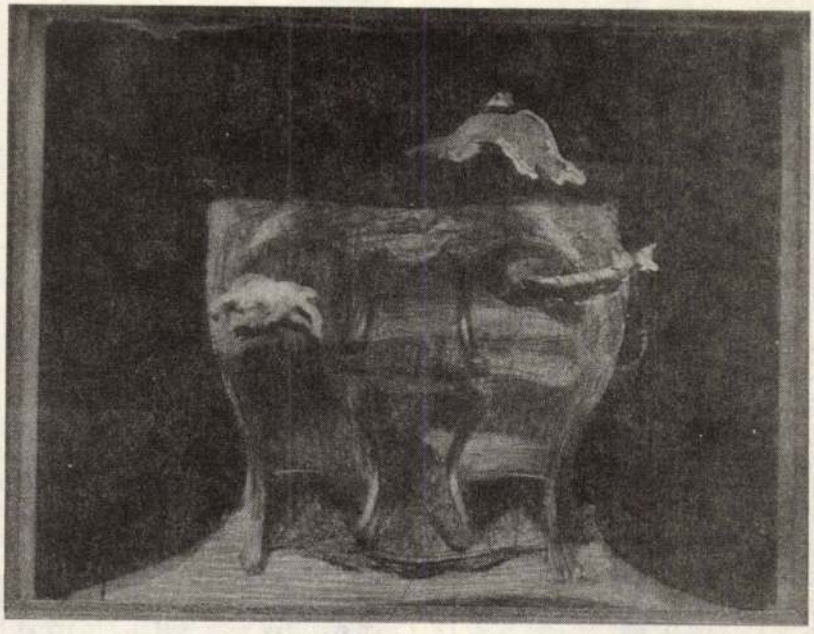

Vásárhelyi Mária

Abortuszkérdés

1990 júliusának első napjaiban 1200 ember véleményét kérdeztük meg azzal kapcsolatban, hogy miként vélekednek a népesedéssel kapcsolatos kérdésekről, annak a művi terhességmegszakítással való összefüggéseiről, az abortuszról, és engedélyezésének jelenlegi szabályozásáról. A vizsgálatot országos reprezentatív mintán végeztük; a megkérdezettek nem, életkor, lakóhely és iskolai végzettség szerinti megoszlása az ország felnőtt lakosságának összetételét tükrözi. A kutatást a NEVI (Nemzeti Egészségvédelmi Intézet) megbízásából a Medián kft. végezte.

Vélemények a népesedési kérdésekről

A felnőtt lakosság döntő többsége (négyötde) tisztában van azzal, hogy az utóbbi években Magyarországon csökkent a lakosság lélekszáma. Közülük minden második ember nagyon súlyos, 38 százalékuk szerint pedig közepesen súlyos problémának ítéli ezt. 8 százalék szerint viszont ez nem jelent valódi problémát. A társadalom egyes rétegei közül a legmagasabban iskolázott 50 év feletti férfiak azok, akik közül a legtöbben adtak hangot aggodalmuknak.

A népesség csökkenésével kapcsolatos probléma súlyosságának megítélése iskolai végzettség szerint N=898

	(százalékban)				
	8 ált. alatt	8 ált.	közép-iskola	egyetem főiskola	Össze-sen
Nagyon súlyos	53	51	53	59	53
Közepesen súlyos	34	41	38	30	38
Egyáltalán nem súlyos	9	7	9	11	8
Nem tudja	4	1	–	–	1
Összesen	100	100	100	100	100

Az emberek nagyobb része azt is tudja, hogy a születések száma csökken. Ennek mértékét illetően megoszlanak a vélemények; a válaszolók több mint egyharmada szerint csak kismértékű, közel felük szerint viszont jelentős ez a csökkenés.

1983 óta több alkalommal készült közvélemény-kutatás arról, hogy a lakosság ismeretei szerint átlagosan hány gyermek születik Magyarországon egy családban. Ha ezt a valóságosnak tartott gyermekszámot összehasonlítjuk a közvélemény által ideálisnak ítélt családmodellel, képet kaphatunk arról, hogy a kialakult helyzet milyen „távolságra" van a közgondolkodás ideáljától. Az utóbbiról a „Véleménye szerint mi lenne a jó, az ideális: hány gyermek legyen egy családban?" kérdésre adott válaszok tájékoztatnak.

A következő táblázat e két átlagszám alakulását mutatja a 80-as évek folyamán.

Amint a táblázat adataiból látható, a két szám közötti távolság 1990-ben érte el a legmagasabb értéket, vagyis az évtized végére a korábbinál távolabb kerültünk az ideálisnak tartott helyzettől.

A 70-es évek közepe óta e témában végzett közvélemény-kutatások szerint a közgondolkodás ma sem tartja jónak, megfelelőnek az „egykét" nevelő családmodellt. Mindössze a válaszolók három százaléka vélekedett úgy, hogy az ilyen család az ideális. Ez egyben azt is jelenti, hogy még

Adamo Boari olasz építész

A milanói kiállítás másik következménye az volt, hogy a milanói kiállítás művészei között munkatársat kereső Adamo Boari olasz építész választása Marótira esett, őt hívta meg a Mexico Cityben épülő operaház (jelenleg Palacio de Bellas Artes) díszítőszobrászati és belső építészeti munkáinak megtervezésére.

„A mexikói Operaház üvegkupolája" /repr./ (Fieber Henrik: üvegművészet).

Gerle János: Maróti Géza építészeti és szobrászati hagyatéka, Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 70-71. old.

BOB József festő

2. 24.p. – Medium 2. c. Ziáll. 1991. Mvásárlef
7. 76 +ill

Új Müvészet 1992

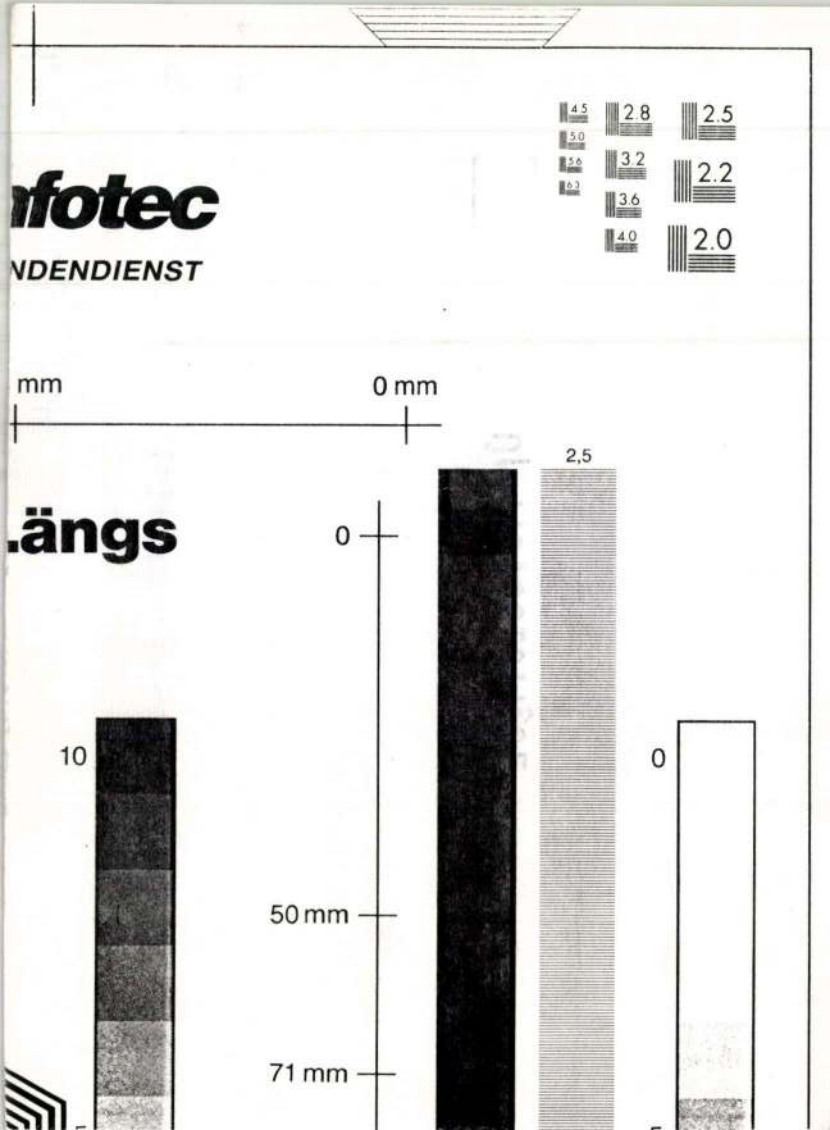

4.5
5.0
5.6
6.3
2.8
3.2
3.6
4.0
2.5
2.2
2.0
nfotec
NDENDIENST
mm
0 mm
.ängs
0
2,5
10
0
50 mm
71 mm

Bob József, festőművész

Chikán Bálint: Vázlat egy csoportképhez (II) Körkép a romániai magyar képzőművészetről.

9 Bob József: Enteriőr, vegyes technika, 220 × 80 × 80 cm, 1985
9

Művészet, 1987. augusztus, 7-old.

BOB József
Marosvásárhely, 1955.
festő

Banner Erdély

ELÜLTETETT KAVICSOK

Beszélgetés Ütő Gusztávval

December 8-ig látható a várbeli Fortuna Galériában az erdélyi Etna Csoport kiállítása. A megalakulás idén július 26-ra megy vissza, amikor a Szent Anna tóhoz meghirdetett II. performance napok (AnnART 2) résztvevői – Bob József, Damokos Csaba, Fazakas Gyula, B. Szigeti Pálma, Ütő Gusztáv, valamint a walesi Paul Davies – elhatározták, hogy a már korábban elkezdett alternatív művészeti gondolatot a kezdeményező Baász Imre (1941-1991) hirtelen halála ellenére is folytatják. Baász Imre a romániai kortárs művészet meghatározó alakja volt, képzőművész, díszlet- és borítótervező, performer – akinek egyénisége maga köré vonzotta a fiatalabb generációt, s jó eséllyel dolgoztak azon, hogy Sepsiszentgyörgy valóban kortárs művészeti és dokumentációs központ legyen. Ennek a törekvésnek nagyszabású rendezvénye volt 1991 májusában a Sepsiszentgyörgyön megnyitott Medium 2 nemzetközi képzőművészeti kiállítás, amelyre mintegy 120 alkotó jelentkezett. A beküldött művek bebizonyították, hogy a hagyományos, Magyarországon így is eléggé félreismert romániai művészet más dimenziókat is hordoz. Az Etna Csoport éppen ezért korábbi megnyilvánulásaik (pl. az 1986-os Madár című csoportos akció, vagy a Rajz/Szín/Forma témaelemző kiállítássorozat 1987-88) füzetszerű kiadását tervezi. A szeptemberi érsekújvári International Alternative Art Festival után most Budapesten is bemutatkoznak. A Fortuna-beli megnyitón a Medium 2 társrendezője, Ütő Gusztáv a Kelet/Nyugat fogalmakat próbálta értelmezni performance-ában.

M.N.: Hogyan alakult ki a performance-napok ötlete a Szent Anna tónál, és mi volt a menete?

Ü.G.: Tavaly ilyenkorra kell visszamenni, amikor a forradalom után megpezsdült az itteni élet. Az Ötlet Baász Imréé volt, akinek egyik lányát véletlenül épp Annának hívják, s gyakran jártak a tóhoz. A kráter, a tó mindig félreeső szigete volt az erdélyi magyarságnak. Imre éppen azért választotta művészeti megnyilvánulási helynek, s az időt is azért kötötte az Anna-naphoz, mert az Anna-napi búcsúkor sokadalom gyűlik össze. 1990. július 26-ra tehát meghirdettük a performance napokat, amire öt sepsiszentgyörgyi képzőművész jelentkezett: Baász Imre, Fazakas Gyula, Kopacz Attila, Damokos Csaba és én. Ez volt az alap; s most, idén a Mediummal párhuzamosan intéztük az AnnART 2-t is, amire már külföldieket is meghívtunk. Sajnos csak egyetlen nyugati jött el, Paul Davies walesi *land artos* művész, aki fantasztikusan komolyan vette a rendezvényt, s egy tíszer hétméteres felületen gyeptégla és kövek felhasználásával megcsinálta Európa térképét. Tavaly még csúfondárososkodtak velünk, nem értették, hogy ez most micsoda; idén viszont az egyszerű csíki katolikus ember is segített az Európa-építésben.

M.N.: A munkákra mennyire nyomta rá a bélyegét Baász Imre váratlan halála?

Ü.G.: Az idei rendezvény valóban egy kicsit torz lett, mert nagyon közel volt július 19-e, a temetés napja. Én meg akartam csinálni egy a Kelet és Nyugat közötti nyitási folyamatot jelképező krátert, az Etnát, ennek menetét még Imrével is megbeszéltük. Eredetileg egy olasz művészt hívtunk, hogy ketten dolgozzunk, végül egyedül maradtam a gödörben a W és az E betű között, a West és az East között. Nem alakulhatott ki az a felszabadult, új kapcsolatok teremtésére jellemző vidám hanguliat; mindez imádkozásba fúlt... Arról lett volna szó, hogy a végén a kráter körül vigadozunk, de ezt már nem lehetett; tehát a gödörben maradtam, a munkaruhámat levettem, öltönyben voltam alatta, ugyanabban, amelyet a temetésen viseltem. Amikor vetkőzni kezdtem, megszólalt az erősítőből Imre hangja: „Halló, itt Baász Imre, üzenetrögzítő rögzíti üzenetedet... Halló, alici Imre Baász, mesajul tua va fi inregistrat..." Ez ment igen nagy hangerővel, elég nyomasztó volt. Ráadásul a vége felé elkezdett esni az őszies, szomorú, nyálkás eső. Ezután következett Fazakas Gyuszi, aki egy manökenfejes építményt állított fel; a fej betört, vörös szájából hosszú papírcsíkot húzogatott ki, amelyre napocskákat rajzolt, ezek egy idő után horogkeresztbe váltottak át. A végén megfogta az egész kb. tizenöt méteres szalagot, betette az építményen lévő zsákba, ott benzinnel belobbantotta s elégette a szalagot. Baász-Szigeti Pálma egy Finnországból küldött Baász-levelet írt fel papírdarabkákra, minden papírra egy szót, s ezeket cérnára fűzte fel. Maguk a papírok nagyon csúnyán elkészített üres gyászjelentők voltak; Imre szép szavai ezeken bizarrul hatottak. Utólag megkísérelte meggyújtani a rőzsét, de csak nagyon szar román gyufája volt, s kínlódássá vált az egész.

M.N.: Érdekes, mert a rőzse Baász Imrénél alapvető motívum, a két Medium kiállításon is ilyen művei szerepeltek: A megmaradás esélyei 1981-ben, és a Tükörút 1991-ben.

Ü.G.: Még „bántóbban" kapcsolódott ehhez a furcsa mementóhoz Damokos Csaba, aki Imre tavalyi performance-át értelmezte tovább. Akkor Imre hosszú, fehér vászoncsíkot terített a földre, s egy leányt kitalált, furcsa, ruhába öltöztetett, majd derékig levetkőzött, kenyeret és kést tartott a szájában, letérdelt, s a két kezében tartott hatalmas horgokat igen agresszív módon beledőlte a földbe. A késsel levágott egy szeletet a kenyérből, és azt mondta: „Ha nem adsz kenyeret, nem kapsz kenyeret", majd továbbment, s a következő stációnál megint ledőlte a két kampót, közben a lány ugyanazokat ismételte angolul, amiket Imre mondott: „Ha nem adsz vizet, nem kapsz vizet", a következőnél: „Ha nem adsz szerelmet, nem kapsz szerelmet", a negyedik stációnál pedig: „Ha nem adsz életet, nem kapsz életet". Ezután mindketten felálltak, és a felszeletelt kenyérdarabokat kockára vágták, s a körénk gyűlt tömegnek úrvacsorakénti szétosztották. Idén Damokos Csaba korhadt fenyőrudakból kapukat állított fel, egy hatalmas követ cipelt oda, és ugyanazzal a lánnyal, akivel tavaly Imre dolgozott, a fenti szövegeket felírták a kapukra feszített papírlapokra. Majd ezeket a lapokat gázspray-vel sorban elégette, a követ pedig átvitte a kapukon, s mikor túljutott rajtuk, csákánnyal kis darabokat pattintott le s elásta őket. Ezt folytatta egészen a tóig, ahol a vízben is próbált lyukakat csákányozni s a kődarabokat „elültetni".

Aztán eljött még Csiky Sándor, egy helybéli jobb sorsra érdemes zenész, aki hangszerei segítségével csak hangokkal igyekezett feltárni Imrét. A marosvásárhelyi Bob József már nem ebbe a vonulatba tartozott, általánosabb (közérzeteket próbált kifejezni. Társával terpeszben szembeállták, kezükben vodkás üveggel, s artikulálatlan hangokkal, mutogatással „beszélgettek" egymással. Közben lábuk között folyamatosan egy széles papírcsíkot húztak keresztül, amelyre harmadik segítőjük festékbe mártott ujjal szabályos függőleges vonalakat rajzolt, amelyeket beszámozott egészen a végtelenig, majd a papírcsík végéig. A papírt tovább úsztatták a tóba is. Mialatt a vodkát megitták, a helyszínen „talált" öreg zenész húzta a lakodalmast.

M.N.: Baász Imre halálával a már korábban elkezdett tevékenységi sor, ezek a láncszerűen összefűzhető dolgok menynyiben folytathatók, mennyire van lehetőség ezt az irányzatot tovább vinni?

Ü.G.: A temetésen felolvasott szövegből idézném, hogy „pótolható-e a pótolhatatlan?". Tudjuk Imréről, hogy nagyon sok embert testesített meg, így őt pótolni nem tudjuk, de amit elkezdett, azt tűzön-vízen át megpróbáljuk, persze bizonyos mértékig változtatva, végigvinni. Nagyon sokat tanultunk tőle, főként azt, hogy profi munkát kell végezni, legyen az egyszerű fényképelőhívás vagy összetett művészeti megnyilvánulás. A profit nem lejáratott értelmében mondom; ez nem feltétlenül a nikkelezett, sima felületet jelenti, hanem a művészeti átválthatóságot. Ezért mondom, hogy 1994-ben lesz *Medium 3*, az AnnART-ot is minden évben megrendezzük. A lényeg az, hogy Imrével nem halt meg a gondolat, s folytatjuk, mert bebújt a bőrünk alá ez a dolog, ott motoszkál, s nem hagy nyugodni; ahogy Damokos Csaba az apró kavicsokat elültette, úgy mindnyájunkban el van ültetve.

Szücs György

Luc Besson: Nikita

FILM

BESSON, A SOKRÉTŰ

Luc Bessont illik manapság a posztmodern filmes nagyságok közé sorolni. Lynch, Carax és John Waters mellé. Lehet, hogy ő is a mozgóképes mesemondás azon mágusai közé tartozik, akik képtelenek igazán komoly képet vágni saját filmjük témájához, kaján kívülálló pózt öltenek magukra s csak nagyritkán (a melodráma eszközeivel) valljuk be, hogy valódi viszonyuk merő szentimentalizmus: már képtelenek kamera nélkül élni.

Lehet, hogy így van, de lehet, hogy nem. Az is elképzelhető, hogy Luc Besson egy teljesen normális fickó, akit a filmcsinálás tudománya pullasztott mágussá, holott a lelkében egy slemil karakterjegyeit hordozza – bár kétségkívül furcsa filmeket csinál.

Elsősorban a **Nikita** (1990) vett föl ilyen dilemmát. A filmet ugyanis kétszer láttam, s mindkétszer más hatása volt. A még francia nyelvű változat pergőnek, expresszívnek tűnt, s olyannak, amelytől új életérzésre éhesen édes ájulatba lehet omolni. A magyar nyelvű verzionál főként azon röhögtem, hogy mi mindenen képes röhögni az előttem ülő négy bunkó. Sosem hibáztak: bámulatos érzékkel cikiztek ki azokat a jeleneteket, ahol Besson elfeledkezett kötelező kívülállásáról, s ahol már-már maga is komolyan vette a banális Pygmalion sztorit. Nem tudom kisse mutatni a mirásokra volt szemem, kötözködő hangulatban lehettem. Nehezen viselhető, hogy Besson a filmidő olyan bakugrásait engedi meg magának, amiért egy főiskolást hármas alával küldenek haza. Bosszantó, hogy a rút kiskacsából pompás hattyúvá alakulás pszichológiai lehetőségeit nyegle nagyvonalúsággal oldotta meg, azaz nem oldotta meg sehogy. A behízelgően sima amerikai, vagy kvázi-amerikai thriller jelenetei csupán akkor telítődtek meg, amikor valaki személyes atmoszférájából vitt valamit a filmbe. Az öreg, bölcs nőt alakító Jeanne Moreau vagy a Nikita közeltes feladatok közé tartozik, ezért a kétszer öt percért hálásak lehetünk Bessonnak. A Nikita hol kócos, hol jólfésült jelmezébe bújt Anne Parilland törékeny alkata ellenére is képes elhitetni magáról, hogy elvetemült bűnözőként és hivatásos gyilkosként egyaránt megállja a helyét. Ez akkor is kiderült, valahányszor a hölgy polán rúgott valakit. Ezt az előttem ülő publikum mindannyiszor jólesső elégedettséggel kommentálta.

Talán mégiscsak posztmodern film lehet a Nikita, számos olyan réteget futtat, amelyet a különböző dolgokra fogékony nézők eltérő jelenetnek a szépségét emelte ki, amikor a bérgyilkos Nikita könnyes szemmel ő le a távolból egy másik nőt (!), miközben a csukott ajtó mögül épp szerelmet vallanak neki. Illendően vele borzongok magam is, sajnos nem én vettem észre. Ilyen esetben még az is elhihető, hogy ez a film másról szólt, nem csupán egy bérgyilkosságról, állami janicsárrá nevelt bűnöző történetéről.

A rendkívül fiatal (harminc körüli) Besson négy nagyjátékfilmet forgatott idáig, ha jól tudom, most újra **A nagy késkéghez** (1988) hasonló vizimisztikus filmen dolgozik. Ha majd bemutatják, isten bizony elmegyek, megnézem azt is.

BIA

BOB Jósef

M. Narawes 1991. nov. 24

Bob József (Marosvásárhely,1958.máj.18. --): festő,díszlettervező. -- 1977-ben a marosvásárhelyi művészeti középiskolában érettségizett. 1978/82: a Kv-i Ion Andreescu Képzőműv. Főisk. festészeti szakán szerzett okl. 1982/89: Szászrégenben rajztanár. 1989-től a marosvásárhelyi magyar színház díszlettervezője. -- Nagyméretű absztrakt-szürrealista alkotásokat fest. -- Részvétele csoportkiállításokon: 1986:Marosvásárhely, 199o:Budapest (Romániai magyar képzőművészek), Tokaj, Kaposvár. 1991:Temesvár,Sepsiszentgyörgy (Médium II.).

C.Ro. -- 43oo Tîrgu Mureş, Str.Poştei Nr.3. -- T.954/14-973.

BOBA (Vas)

RMV 5, 394 l.

VADASÜLÉSI TEMPLOM Boba határában, árnádkert.

Boba

Tárlatnyitogató

Nyáridő

A nyári nap olyan forrón perzseli a levegőt, hogy mikroszemcsékre bomlik, s úgy reszket az aszfalt és a tarló felett, mint máskor csak a gépek motorházának teteje fölött. S mint hajdanában a Hortobágyon, ahol a jelenség olyan csodás tüneményt eredményezett, amelyet ma már csak szemfényvesztésnek gondolnánk: a délibábot.

Aki látott eredetiben már majdnem pointillista Monet-képet, az észlelhette, hogy ez a művész milyen fantasztikusan tudta anyagban megjeleníteni ezt a csodát. S aki mostanában a Dorottya utcában jár, a kiállítóteremben olyan érzése támadhat, hogy íme, a varázslók ma is köztünk járnak. Tillai Ernő Monet tiszteletére rendezett fotókiállításán ugyanis először azt gondolhatjuk, szép festményreprodukciókat látunk. Például a roueni katedrálisról. Monet negyven festményéből álló sorozatot készített erről a templomról, amelyeken más-más fényviszonyok között ábrázolva szinte feloldotta a színekben az épületet. S most itt is egy folttá oldott kép a katedrálisról... De ez a fotó magáról az épületről készült! A legfestőibb festészet hatását Tillai magas szintű technikai tudással, tisztán fotós eszközökkel érte el. A géppel, a technikával tesz valami olyat, amelyről eddig úgy gondoltuk, csak a festő, a színre különösen érzékeny alkotó tudja véghez vinni. S íme: nem. Új varázsló jár közöttünk, s a 20. század végének megfelelően: a technika varázslója. Túlszárnyalja-e s ezáltal felejthetővé teszi-e elődjét? Nem, hisz a művészet az emberi tevékenységnek az a területe, ahol az új törvények új birodalmakat szentesítenek, de nem teszik feleslegessé a korábbiakat.

Már csak ezért is fontos, hogy a régieket, a valódiakat, az igazakat mindig meg tudjuk nevezni. Hogy ne álújdonságokért lelkesedjünk, csak a valódi újnak örüljünk, s hogy képzeletbeli múzeumainkban felidézhetőek maradjanak az elmúlt idők nagyjai is. Ezért volt fontos a Vigadó Galériában rendezett Frank Frigyes-kiállítás. A 101 éve született, 1976-ban elhunyt alkotó retrospektív (visszatekintő) tárlata olyan alkotót állított reflektorfénybe, aki — itt bemutatott festményei bizonysága szerint is — valóban megérdemli, hogy művészeti tárgyakat rejtő emlékezetünk fel tudja idézni műveit. Igaz ugyan, hogy szerintem legerőteljesebb korszaka a 20-as, 30-as évekre tehető, míg a kiállítást rendező, a művész monográfiáját elkészítő Gelencsér Rothman Éva szerint „művészetének csúcsát a hatvanas években azokon a festményein érte el, ahol a merész kolorizmusa kiérlelt, átgondolt kompozíciós egyensúllyal párosult". Ez azonban ahhoz képest lényegtelen, hogy a monográfia és a kiállítás nélkül az életmű „jó úton" haladna az elfelejtéshez. A „Modern magyar művészet" (Németh Lajos, 1966) egy közös zárójelet szentel neki: „Ugyancsak felhasználta a modern francia festészet néhány formamegoldását a KUT körének több festője (Frank Frigyes, Vörös Géza)", s még Az expresszionizmus enciklopédiájában Aradi Nóra A magyar expresszionizmus című fejezetben is mindössze egy nem túl sokat ígérő mondatban foglalja össze véleményét: „Frank Frigyest általában az École de Paris-t követők közé sorolják, pedig legalább annyira jellemző, a húszas évektől mindvégig, lírájának, színeinek, formaalkotásának némi expresszionisztikus darabossága." Velük szemben én Gelencsér Évát erősítem meg hitében. Ő azt mondja: „Szeretném hinni, a centenáriumi kiállítás bizonyítja majd, hogy Frank Frigyesnek fontos helye van a huszadik század magyar művészettörténetében." Szerintem bizonyítja. Mint ahogy azt is, hogy a Vigadó Galéria komoly szerepet játszhatna a magyar művészeti életben, ha programszerűen vállalná a közelmúlt nagyjainak ilyen rangos bemutatását.

Mert bár a galériák száma nagy, közülük azonban kevés dolgozik igazán szisztematikus program szerint. Enélkül viszont véletlenszerű, hogy az érdeklődő felfedezi-e a számára fontos, lényeges tárlatot, melyek nyitvatartási időtartama manapság is leggyakrabban mindössze két hét. Pedig képzeljük el egy aktuális példán: Szentendrén, a Péter Pál utcában bemutatkozik kilenc romániai képzőművész. Mennyi szervezőmunka, mennyi utánjárás, pecsétszerzés, bürokratikus akadály és földrajzi távolság leküzdése kell ahhoz, hogy a szentendrei közönség láthassa Miklósi Dénes, Bob József, Ütő Gusztáv, Bartha József és Sándor, Balogh Csaba, Kiss Pál Szabolcs, Pál Péter és Sándor János munkáit Székelyudvarhely, Marosvásárhely, Kolozsvár és Arad városaiból. Még végigírni is hosszú e sort, s mégis: 12 nap múlva mindez eltűnik. S ha valaki eközben nem tudott eljutni a Vajda Pincébe, annak csak néhány halvány xerox lap idézhetné a kiállítást. Nem idézi. Csak felhívja a figyelmet arra, hogy még mindig pazarlóan bánunk a szellemi energiákkal.

Mert egészen más a helyzet egy olyan tárlatnál, amely például a zebegényi könyvtárban látható most, ahol a kiállító, Aknay János festőművész tudván tudja, hogy kultúrmissziót teljesít, amikor nagyméretű szitagrafikáit két hétre elzarándokoltatja a Dunakanyar festői falucskájába. Ahol a közönség a helyi lakosság s a kultúr-turisták, ahol tehát nem a néző utazik a művekért, hanem a műveket utaztatják a nézők kedvéért. Én azonban azt gondolom, hogy még ilyen esetben sem lenne hosszú akár a két hónapos kiállítás sem, hiszen a bemutatott már-már festményértékű nyomatok állandóan megújuló élményforrásai lehetnének a könyvtár törzsközönségének is.

• Chikán Bálint

BOB Josef

BOB JÓZSEF (BUMBI)

Martha Gabriella: Háló a tón.
ANS, Pr 6 Performansz-fesztivál,
szent anna tó

Uj Művészet 1998, 1-2, 47-49

A NEMZETI PANTEON FIUMEI ÚTI SÍRKERTJE (KEREPESI TEMETŐ) TÉRKÉPE

BOD ÉVA (keramikusművész)

Szobrok a vörös szalonban

Bod Éva Munkácsy-díjas keramikusművész szoborkiállítását az Operaház vörös szalonjában ma 17 órakor nyitja meg Szinetár Miklós főigazgató. A műalkotások december 15-ig tekinthetők meg. (K. Gy. A.)

Magyar Nemzet
2002. nov. 12.

OETS IN
S FOR THE
TO CATHEDRAL*

an

ices of Luca Signorelli after a
lling to undertake the fresco
al.[1] Fra Angelico had accepted
ainted only part of the vault
447.[2] The concerted effort to
chapel—intended to promote
ly acknowledged artist was part
in the Cathedral and attract
li's success in meeting these
ıe from Vasari who could give
ıiration for the nude figures in
ture of the decorative scheme,

the *Fabbrica* be followed, and that
self should execute the figures; see Luzi
466–75.

ico, the first of a number of painters
he papal court who were persuaded to
t-time work in nearby Orvieto, painted
pel's eight vault segments; Luzi (as in n.

BOB József

Romániai magyar művészek
kiállítása

1990. BTM

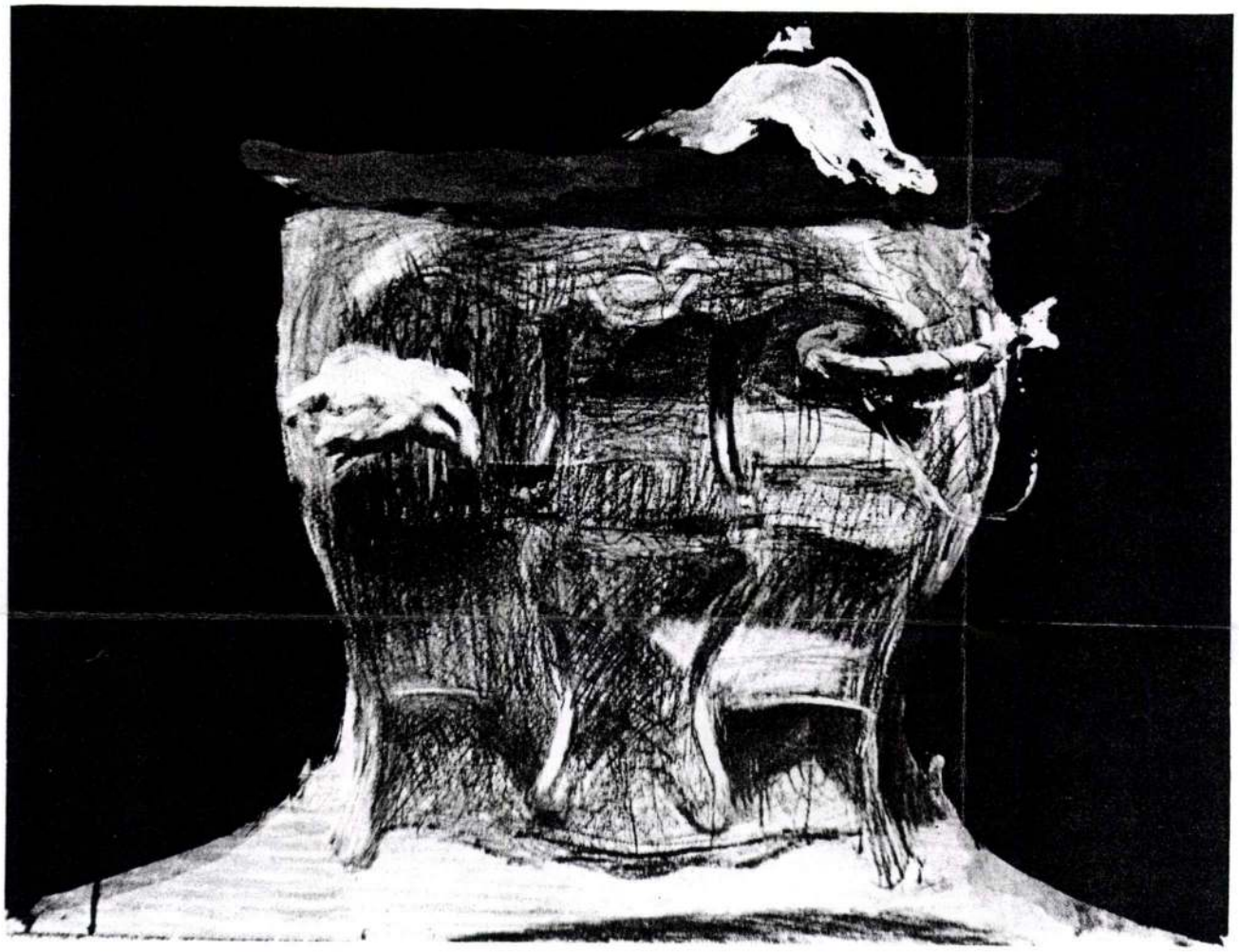

Bob József

1958. május 18-án született Marosvásárhelyen. 1982-ben elvégezte a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola festészeti szakát. A marosvásárhelyi Nemzeti Színház díszlettervezője.

Kiállított munkái:

1. ***Barokk akvárium.*** *Tempera, ceruzarajz. 61×80 cm. A művész tulajdona.*

Bobák Lánló fertő

Őszi áfész-napok

Idén is megrendezik az őszi áfész-napokat. **Október 16-ig** tart a Karcag és Vidéke ÁFÉSZ valamennyi egységében a nyereményblokk-akció. Annál a vásárlónál, akinél a pénztárgépszalagon „Nyeremény 100 Ft" felirat szerepel, a fizetendő összegből 100 forint kedvezményt kap. Ez idő alatt különféle vásárokat is rendeznek, nemcsak szövetkezeti tagoknak. A ruházati áruházban Gála pulóvervásár, az iparcikkáruházban lakásfelszerelési cikkek bemutatója és vására, valamint Hélia-akció, a járműboltban üléshuzatvásár is várja a vevőket.

Október 7-én 13 órakor az áfész-központ kultúrtermében nyugdíjastalálkozót szerveznek, **10-én** „Hurrá! Vasárnap!"-ra várják kikapcsolódni vágyó dolgozókat s családtagjaikat.

Október 9-én a kunmadarasi szövetkezeti tagok Vácrátótra kirándulnak. **Október 15-én** a karcagi és a kunmadarasi nőtagság találkozik egymással.

Literes ivóvíz

Szénsavmentes alföldi ízanyagú egészségügyileg ellenőrzött ivóvizet hozott forgalomba a Blau Bt. Az ivóvíz műanyag zacskós kiszerelésben a város boltjaiban kapható.

Várostérkép

Igazi segítséget nyújt a városba érkező turistáknak a most elkészült várostérkép, amely a boltokban megvásárolható. Az általá-

„A szeretet mindennél fontosabb"

Szeretetért díjjal tüntették ki

Décsei Gergelyné az elmúlt napokban vehette át dr. Surján László népjóléti minisztertől a Pro plalitate plakettet. Nemrég ment nyugdíjba, a szociális otthon igazgatója volt 16 évig. A kitüntetése kapcsán beszélgettünk vele.

– Szerencsés ember vagyok, mert ahhoz, hogy a tizehat év alatt zökkenőmentesen láthattam el vezetői teendőimet, megvolt a nyugodt családi légkör – mondja.

– *Milyen érzés volt egyik napról a másikra elszakadni az idősektől?*

– Őszintén megmondom, én erre tudatosan készültem. Úgy éreztem, akkor kell eljönni, amikor még tele vagyok tervekkel, energiával.

– *Itthonra milyen terveket készített?*

– A nyáron unokáztam, most az őszi nagytakarítást végzem... aztán itt a rengeteg olvasnivaló is – mutat a könyvespolcokra. Eddig csak a szakmával kapcsolatos könyveket olvastam, most a szépirodalom következik. Nagyon szeretem Juhász Gyula verseit, most is azt olvasom.

– *Szeretetért díjat kapott. Fontos volt a szeretet a munkája során?*

– Természetesen. Nem hiába, hogy a szeretetért kapja ezt a kitüntetést az ember, hisz ez mindennél fontosabb a szociális otthonban, ahol a többségnek a családjával is megszakadt a kapcsolata. A lakók lelki gondozása is feladata. Akkor éreztük ennek az eredményét, ami-

kor a lakó kórházban volt vagy szabadságon, s a visszatérte után azt mondta: jaj de jó volt hazajönni!

– *A díjat tizenegyen kapták meg az idén. Mit érzett, amikor megkapta az értesítést?*

– Nagyon boldog voltam. Ez mintegy megkoronázása az eddigi munkámnak. Nem bántam meg, hogy a pénzügyi vonalról átmentem az egészségügyire, mert ez egy sokkal szebb feladat.

Kitűnő munkatársaim is voltak, akik olyan komolyan kötődtek a lakókhoz, hogy haláluk után évente többször kijártak a sírokat rendbe tenni. Annak is örülök, hogy a '70-es évektől jó kapcsolatunk volt az egyházi felekezetekkel.

Nagyon hálás vagyok a közösségnek, a volt munkatársaimnak. Szeretném jelképesen szétosztani a díjat a családom tagjai és a jól dolgozó beosztottjaim között, mert velük érhettem el, hogy az otthonunkat elismerjék a megyében.

Kunok egyesülete alakult

Megalakult Karcagon a Kunok Egyesülete. Céljuk a kunok történetének, kultúrájának megismertetése, az azonosságtudat megőrzése.

Az alapítók feladatuknak tartják a Nagykunságban és a Kiskunságban élőkkel, az onnan elszármazottakkal, valamint a kunok népeivel a kapcsolatok ápolását. Szeretnének közös kulturális eseményeket rendezni, közreműködni kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok kialakításában.

Ápolni kívánják Mándoky Kongur István turkológus emlékét, s egy a tudósról elnevezett alapítványt is létre kívánnak hozni.

Terveket, elképzeléseket akarnak kidolgozni az 1996-os világkiállítás esetleges programjaira, ezen belül a kunok világtalálkozójára.

Szeretnék összefogásukkal elérni, hogy ez az elszegényedett régió is felemelkedhessen.

Az egyesület elnöke Körmendi Lajos, alelnöke Györfi Sándor szobrászművész – mindketten karcagiak; a titkár pedig a túrkevei származású bajandur Vad László turkológus.

Aki többet szeretne tudni az egyesületről vagy jelentkezni kíván, az a Déryné Művelődési és Ifjúsági Központ címén: Dózsa György u. 5. szám alatt teheti meg.

Bognárként létrákat készít

Hogyan lesz valakiből kerékgyártó – erre voltunk kíváncsiak, mikor felkerestük Mile Jánost, aki 1941-ben ment el Fürjst József kerékgyártó mesterhez tanulónak. Itt a műhelyben a kovács és kocsikárpátgyártó szakma fogásait is megtanulta, majd Püspökladányba került.

A '40-es években még itt mezőgazdaságból éltek az emberek, mindig szükség volt a szerszámnyélre, kocsikerékre – mondja. Annak ellenére, hogy paraszti családból származott, a fúrás, faragás állt közel hozzá. Kezdetben járta az országot, mert minél jobb szakember akart lenni. Volt segéd Kecskeméten, Nagykőrösön is, aztán közbejött a téeszesítés, majd 1956 ... s így elment a MÁV-hoz dolgozni. Mellette másodállásban készítette a famunkákat.

Sajnos komplett kocsikerék-megrendelése 1958-ban volt utoljára, azóta egy-egy kereket dísznek rendelnek meg nála. Ezért kénytelen volt váltani, most egyágú támasztólétrákat, kétágú létrákat, szerszámnyeleket (kasza, balta) készít.

Az igazi szakmáját – az alkotást – félre kellett tennie. Ahhoz nem kell szakipari munka – mondja szomorúan –, hogy valaki megcsináljon egy kapanyelet.

A fakerékgyártás már a múlté, a fát felváltotta a gumi, most egy egyszerű talicskába is azt használnak.

A fia asztalos, besegít neki a munkába, de a bognár szakma fogásait is megtanulta Jani bácsitól, édesapjától, sőt a két unoka is segít neki.

Ők is mesterek lesznek, csak nem ebben a szakmában – legalábbis ezt reméli a nagyapa.

A munkáját szalagfűrész, motoros gyalu, marókés is segíti.

Ma már csak nosztalgiával emlékezik arra, hogy hajdan 20 fillérért hajtották a lópatkó darabját a segédúrral, s ebből még szórakozásra is telt.

Varrómunkások lesznek

Textil- és ruhaipari varrómunkás szakképesítést adó átképző tanfolyamot indított a karcagi Elese[illegible] Rászoruló-

ban tartják szakoktatók segítségével, míg a gyakorlatot az ERME-ház varrodájában bonyolítják le. A pénzből fizetik

Salzburgban jártak a győrffysek

A Győrffy István Általános Iskola elsősegélynyújtó csapata

A tévé képernyője előtt

Televíziónk mostanában valahogy ahhoz a hajóhoz hasonlít, mely egy háborgó tengeren hányódik, de akárcsak Párizs, azért el nem merül.

Nem nyilatkozom?

Nehéz a jegyzetírónak is eltekinteni mindattól a vihartól, amely a televízión belül és kívül egyaránt dúl. Nehéz megérteni például, miként fordulhat elő a közszolgálati tájékoztatásban, hogy a tévé nem tudja teljesíteni feladatát, merthogy egyszerűen nem nyilatkozik neki - nekünk, hisz a kamerák bennünket képviselnek - a megkérdezett riportalany. Ahogy ez a múlt héten előbb az Esti Egyenleggel történt, majd ugyanez A Héttel is megesett. Ráadásul ugyanazon ügynek kapcsán, ama dabas–sári konfliktus esetében, amelyben mint köztudott, a két részre szakadt település és a két darabra osztott iskola vívja ádáz küzdelmét. Erről kívánt tudósítani a televízió, ám előbb a vallásos iskola pártját fogó polgármester utasította el dühösen az Egyenleget, nem kívánt nyilatkozni, majd a világi iskola hívei zárkóztak el a megszólalástól A Hét riporterének. Mindkét esetben be kellett érnünk a képernyőn: a semmivel. Szomorú ez a furcsa állapot, s nyugtalanító is az efféle megosztottság, hogy tudniillik létezik ilyen híradás meg olyan híradás is egyesek szerint a képernyőn. Bizony nem erősíti a nézőben az intézmény iránt érzett bizalmat sem. Az intézmény iránt, mely saját gondjaival is jócskán el van foglalva, újabb és újabb intézkedések születnek, állandósulnak a változások, sőt arról is hallhattunk, hogy rövidül a műsornapok sugárzási ideje is. De hagyjuk a háborgó

ról véleményét Nyers Rezső is, a reformpolitikus, hangsúlyozván, hogy akkoriban a szabadság bizony adomány volt, nem pedig jog, akinek megadták, annak volt, akinek meg nem, az várhatta hiába. Egy vérbeli nyomozónak dicséretére válnék, ahogyan a szerkesztő-riporter Wisinger felkutatta, feltárta a részleteket, tárgyilagosan, új elfogultságok nélkül, mondván, beszéljenek a tények. Nemcsak azok, melyeket hajdan e két ember ellenében felvonultattak, hanem azok is, amelyek akkor „rejtve maradtak", mert csak zavarták volna a kialakítandó bűnképet. A látottak alapján nem volt nehéz a nézőnek döntenie, illetve egyszerűen megállapítania, hogy amiért egykoron a tehetséges kertészt és a szintén tehetséges téeszelnököt perbe fogták és elítélték, most azért talán még kitüntetés is járna. Lám, hogy megváltozott a világ!

Videoton-sztori

A változások - sajnos - súlyos feszültségekkel is járnak, Schiffer Pál épp ezekről, a drámát szülő feszültségekről készített alapos képet, elmélyedve a Videotonból elbocsátottak sorsába. Az elvesztett munkahely miatti fájdalom, a megélhetési válság különböző hatásait mutatta fel emberi drámák alakjában, egy-egy munkásember vagy akár vezető műszaki vallomásaiból építve meg filmmozaikját. Mert bizony ahány ember, talán annyiféle változat is. Attól kezdve, hogy kinek milyen szorongató érzés a munkahely elvesztése, hogy ahová harminc évig járt, most oda be sem teheti egyszerűen a lábát, meg aztán ott a kor is, 50-en túl mit kezdhet magával az

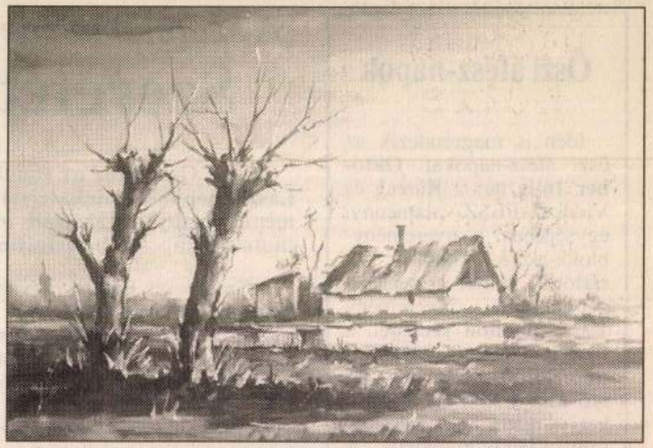

Még csütörtökig tekinthető meg Jászapátin a Vágó Pál Múzeumban Bobák László jászárokszállási származású festő kiállítása, aki Budapesten az Atheneum Nyomdában dolgozik mint művészeti vezető. A jászsági tanyákat megörökítő képei már számos kiállításon szerepeltek. (-nzs-)

Mostani helyüket már rég kinőtték

Költözik a nevelési tanácsadó

Kicsi a hely, most már évek óta nem fér el a Szolnok Városi Nevelési Tanácsadó mostani helyén, a Kassai Úti Általános Iskola hátsó épületében. Az 1974-ben még Megyei Nevelési Tanácsadóként létesült intézmény 1986-ban vált városi nevelési tanácsadóvá. Ezt követően 1988-ban egy huszárvágással megszüntették a megyei tanácsadót. Az intézkedés értelmetlenségét bizonyítja, hogy időközben ismét létrejött ez utóbbi intézmény 1992-ben.

Ennyi előtörténet után is látszik, hogy nagy szükség van a nevelési tanácsadókra. Van mit csinálniuk. Akik hozzájuk fordulnak, azoknak a problémái teljesen természetesek, az élet velejárói. Tanulási, magatartási, olyan családi, iskolai problémákkal kerülnek hozzájuk gyerekek, amelyek megoldásához külső szakember segítsége szükséges.

Korábban hagyományos gyermekpszichológiai rendelő- később deviancviához vagy súlyosabb problémákhoz vezetnének.

Különböző módon lehet hozzájuk eljutni. Nagyon örülnek, ha a gyermek elmegy magától. És egyre többen mennek. Hogy ez így is van, mutatja, hogy ifjúsági csoportjaik így rendeződnek évek óta. És a szülők is egyre inkább önként keresik fel gyermekeikkel a tanácsadót. Nem szégyen ez ma már. Az emberek érzik, a mai élet velejárója, hogy külső szakember segítségét kell és lehet igénybe venni. Korábban az esetforgalmuknak az egytizedét sem tette ki az önként jelentkezők száma, míg most az „önkéntesek" a háromnegyed részét alkotják a forgalomnak.

Nőtt tehát a tevékenységük, és nőtt a forgalmuk is. A két említett csoport mellett a hagyományos nevelési tanácsadón belül is rengeteg speciális csoportjuk van. És nemcsak a 3-18 év közötti gyerekkel, hanem

Kapun kívül - antológia

Kapun kívül címmel jelentette meg a határon túl élő írók és költők antológiáját a bukaresti Kriterion és a magyar Pelikán Könyvkiadó. A kötetben tizenhat fiatal literátor és lírikus munkáit gyűjtötték csokorba a szerkesztők, hogy bemutatkozási lehetőséget teremtsenek az új nemzedéknek.

A könyv szerzői: Fábián Nóra, Győri Attila, Hogya György, Jódal Kálmán, Mórocz Mária, Talamon Alfonz felvidéki, Jakabffy Tamás, Kisgyörgy Réka, Kovács András Ferenc, Láng Zsolt, Vida Gábor, Visky András erdélyi, illetőleg Lovas Ildikó, Szabó Palócz Attila, Hász Róbert vajdasági alkotó, valamint az antológióban szerzőként és szerkesztőként is jelentkező szlovákai Grendel Lajos. Az erdélyi, felvidéki és vajdasági magyar írók és költők kötetének közreadását ez év elején határozta el a két kiadó. **(MTI)**

PÁLYÁZAT

karvezetői állásra

A Szolnoki Kodály Kórus kuratóriuma a kórus karvezetői állásának betöltésére pályázatot hirdet.

A pályázat feltétele:
– felsőfokú karvezetői végzettség
– szakmai gyakorlat

Feladata:

1950-ben születtem Jászárokszálláson. Amatőr festő vagyok.

Hosszabb ideje a fővárosban élek, de lélekben máig is a Jászság fia maradtam. Ide húznak vissza a gyökerek, a gyermekkor éveinek emlékei. Nem véletlen hát, hogy festészetem is ebből a talajból táplálkozik, leggyakrabban az Alföld, a jászsági táj jelenik meg képeimen. Ennek a tájnak a jellegzetes formavilágát, sajátos hangulatát igyekszem megragadni. Valami módon megmenteni legalább az alkotásaimban azt a letűnőben lévő világot, aminek pusztulása immár szinte megállíthatatlan. Eltűnnek a régi utcák, házak, lebontják a tanyákat, kivágják a fákat, szennyeződnek a vizek. Az ember azt a természetet teszi tönkre, aminek évszázadokon keresztül a megélhetést, az életet köszönhette, de ami nélkül élni ezután sem lehet.

Alkotásaimmal az alföldi ember sajátos életterét, a tanyavilágot próbálom megörökíteni a következő nemzedékek számára.

Eddigi kiállításaim: Jászárokszállás, Művelődési Ház, 1983.
Budapest, Őrmezői Közösségi Ház, 1985.
Tarnaméra, Pártház 1986.
Jászárokszállás, Művelődési Ház, 1988.
Jászágó, Művelődési Ház, 1988.

A Jászkiséri Művelődési Ház
szeretettel meghívja Önt

BOBÁK LÁSZLÓ

amatőr festő

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ünnepélyes megnyitójára
1989. május 8-án 17 órakor.

Megnyitja: SZABÓ IMRE műv. ház ig.

A kiállítás megtekinthető:
1989. május 8–28-ig.

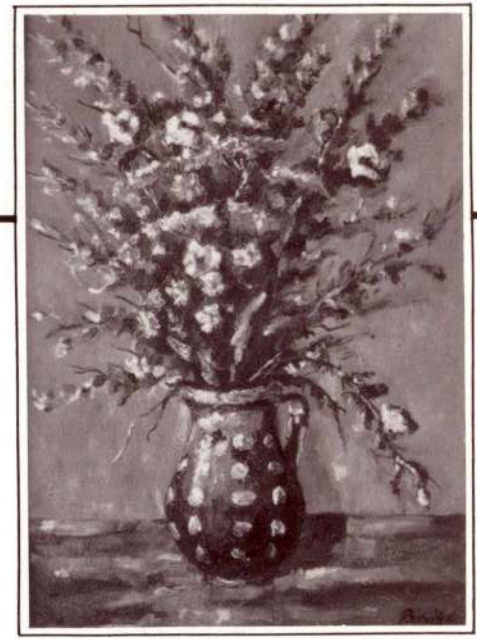

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 8

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Bobály Attila

1021

Bobály Attila rajza

párhuzamokat lehetne von
nánk egy-egy vidéki nevel
valaki másét. Az egyik k
mindennapi kenyér szerep
csából fogyaszthatott többe

Az utóbbi évek legnagyo
tásai nyújtották nekem. Jó
kadens írás mellett *Ajtmat*
zsijámán című darabját ol
számában. A kirgiz—kazah
máit vizsgálja. Egymás me
országos hírű tudóst, a gaz
hogy soraikból magasra
„Az egyszerű dolgozó azért
teket vigyen véghez, nehéz
dagógus! És ilyen a jó iga
rancsot: fáklya, amely mag
gít.

NÉHA ELFÁRADHAT a
ben, hogy ezen a pályán, a
évfordulók mellett, arányl
sége, *elég gyakran még a*
dunk. A többi között úgy,
csérjük, jutalmazzuk. Elfár
sel borítják homályba.

A fáradtság legjobb gyó
tak abba — mondják —, h
rendelve, velük mindenki
tudja sorolni egy pedagógus
jába, mint azt, hogy kine

Bobák László
festőművész
1046 Budapest
Galopp u. 11. I. 1.
Telefon: 180-60-62

Bobály ?

BOHÁLY ATTILA

rrpr.Ketten
ld. Gyurcsek Ferenc

Szobrok Tarján főterén

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/42.sz.24-25.o.

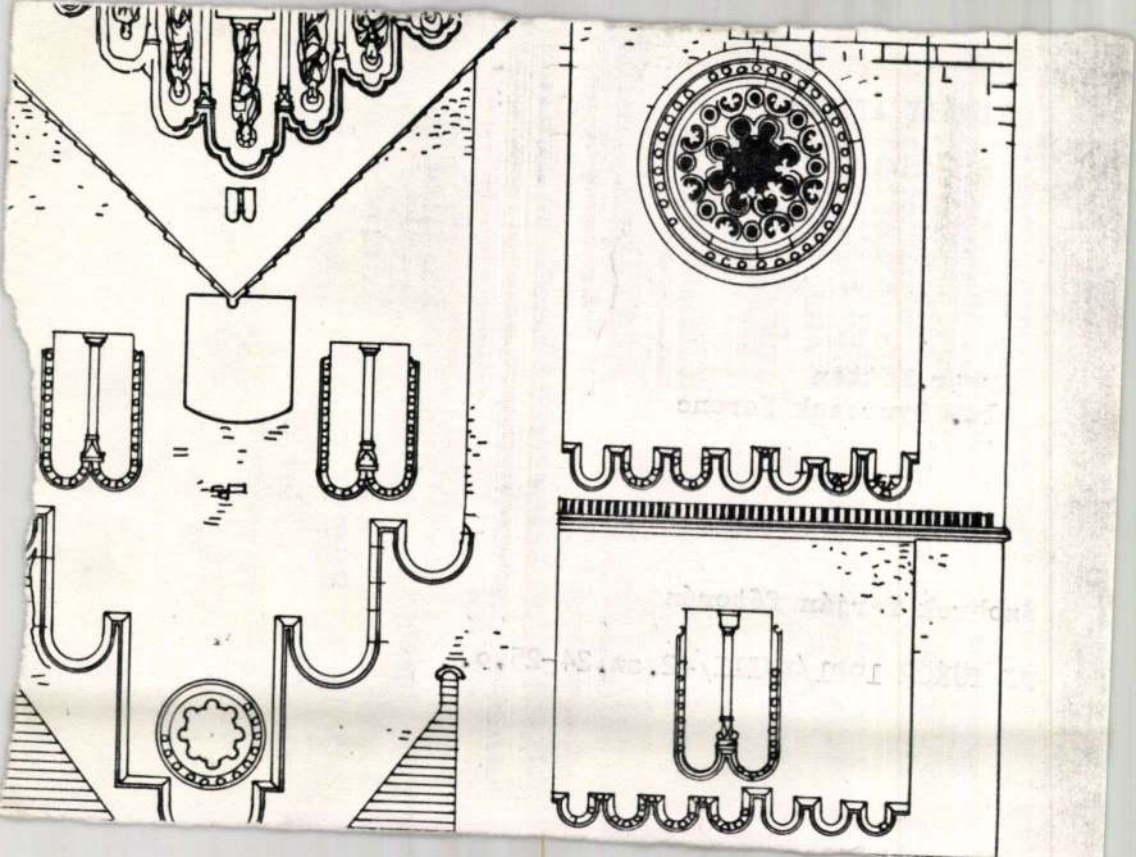

BOBÁLY ATTILA

MAGYARORSZÁG

Érem művészeti [illegible]

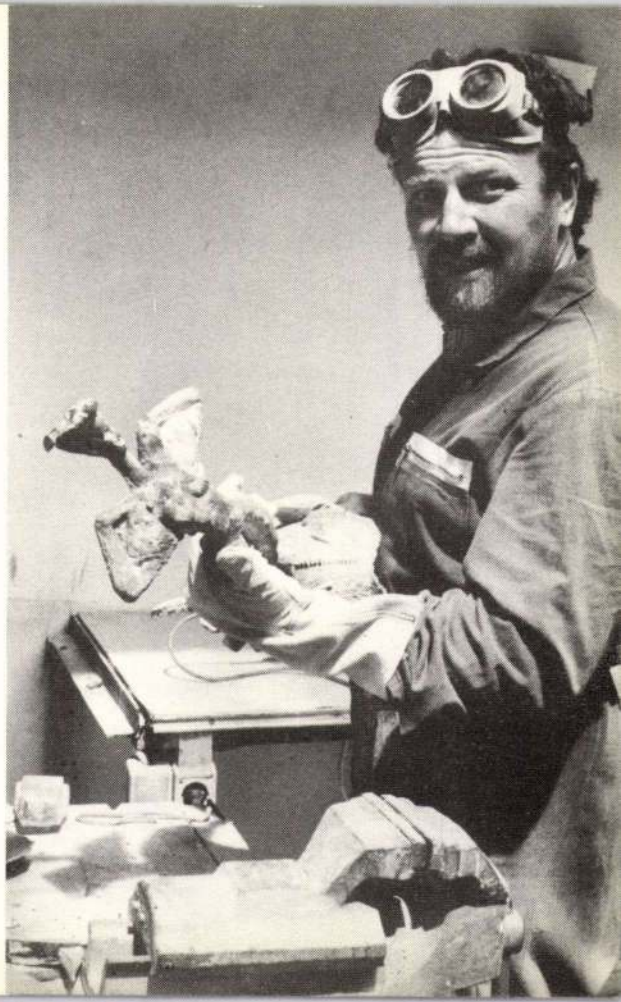

SÁNDOR BODÓ

USA

Éremmiw Alr. telep

BOBÁLY ATTILA

Palócföld, 1986.4.

MŰTEREM

Kőközelben...

Beszélgetés Bobály Attila szobrászművésszel

Ha lentről nézed, teljes nyugalomban kering az ölyv. Nem látod fürkészve villódzó szemét, markolásra kész karmait, csak a szélnek terített szárnyakat. A rét is mozdulatlanul békés. Légy türelemmel és tiéd lehet a pillanat, amikor összezárulnak az evezőtollak és az odafönt oly picinyke madár a föld felé zuhanva meghatalmasodik. Tiéd lehet a pillanat, amikor természettől kapott csőrével, öröklött génjeitől vezérelve, a végtelen időbe kopogtatja át egy mezeinyúl koponyáját.

– *Apám ügyesen rajzol, ért minden famunkát. Estelenként még ahhoz is van energiája, hogy a zongorához üljön és egy pohárka bor társaságában muzsikáljon – magának. Kisebb gyerek koromban csodálattal bámultam, amit csinál. Aztán föléledt bennem a bizonyítási vágy. Nem volt ez még tudatos, csak az ösztöneim irányítottak. Papírt és ceruzát vettem a kezembe – mondván, ha apám fia vagyok, én is tudok rajzolni.*

De már akkor megmozdult, megindult a magamban hordott útkereső vándor. Megpöccintette csizmájával azt a kavicsot, amely gurultában mészkősziklákat, fekete, és veresmárvány tömböket gördített eléje, hogy megfaraghassa a bennük bujkáló szobrokat.

Bobály Attila szobrászművész 1948-ban, a Nógrád megyei Varsányban született. 1975 óta rendszeresen szerepel kiállításokon. A salgótarjáni tavaszi tárlaton többször is díjjal jutalmazták munkáiért. Tagja a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának.

– *Emlékszem a Batyus asszonyra. Téglából faragtam, még gyerekként. Már akkor is nagyon izgattak az egymást ölelő formák. Ahogy az asszonyt védelmezően körülfonja a saját karja és annak súlyos folytatása, a batyu. Rég nem tudom már, hogy hol van. Ezt a csikót viszont gimnazista korom óta őrzöm. Veresmárványból faragtam. Azóta bárhová is kerültem, mindig a közelemben volt. Ez az én erőt adó táltosom. Sohasem tudnék megválni tőle.*

Albert Schweitzert egyik útja végén – amikor vonattal tette meg a távolságot – az állomáson barátai várták. Ám hiába álltak az első osztályú vagon ajtajához, Schweitzer nem onnan szállt ki. Mikor megkérdezték tőle, hogy miért másodosztályú kocsiban utazott, tömören ezt válaszolta: sajnos, harmadosztály nem volt.

A fiatalember érettségi bizonyítvánnyal a zsebében indul neki a kere-

sés éveinek. Hajtja a megismerés. Zötykölődik traktor nyergében, bóbiskol a tejesautó volánjára hajtva fejét valami félreeső parkolóban, hogy legyen ereje végigcsinálni a műszakot. Közben őszintén rácsodálkozik mindenre: a nógrádi dombok mögül előbújó hajnali napra, a csarnokos asszony sokszoknyában ringó csípejére. Belekóstol az irányításba is. Ám jobb a lelkének, ha dolgozhat. Kérni, könyörögni, esetleg parancsolni – ez nem az ő kenyere. Keményedni kell. Készülni a feladatra. Keményíteni kell nemcsak az akaratot, de a testet is. Csákányt, lapátot fog. Kubikosnak áll. Vastagodik a tenyéren a bőr, de megerősödik anyagilag is. Most már megengedheti magának, hogy szabadnapjain műtermeket látogasson. Nyughatatlansága – egy-egy mester mellett – kevés időt engedélyez számára. Megpróbálkozik a mesterségtanulás kötött formájával is, de aki szabadsághoz szokott, nehezen viseli a kötöttségeket. Aztán mintha föl is adná, avagy átértékelné lehetőségeit, tanárképző főiskolát végez rajz szakon, és tanítani kezd. Ez idő tájt jelenik meg magyarul *Noszik* Albert Schweitzerről szóló könyve. Ez szinte bibliája lesz. Schweitzer akaraterejét, kitartását pedig példaként állítja maga elé, akárcsak *Medgyesi Ferenc* pályafutását.

A Fiatal Művészek Fórumának pályázatán 1980-ban díjat nyer, és ennek alapján megbízást kap a Salgótarjáni Városi Tanácstól Játékplasztikákat készít a nógrádi megyeszékhely Gorkij-lakótelepének.

– *Szerintem a szögletes házak között élő emberek egy idő után szögletesen is gondolkodnak. Ezért a legtermészetesebb anyagból, a fából készítettem el azokat az organikus formákat, melyek a finn-ugor világból, ősi múltunk egy darabjából táplálkoznak. A tér, amelyen alkotásaimat föllállítottam, kelet-nyugati tájolású. Erre a tengelyre fölsorakozva tiszteleg a városnak a finn-ugor falut jelképező szoborcsoport. A sámánlétra tetején szellemeket hívó varázsló, a pej csikó és a termékenység asszonya. Természetesen ezek mind binták, mászókák, csúszdák és padok, melyek az esztétikai élményen túl a lakótelepi gyerekek mozgásigényét is kielégítik. Nem tagadom, ez a munka nagyon fontos helyet foglal el életemben. Három évig faragtam az itt levő plasztikákat. Három év lemondásokkal teli hónapjait is jelentik számomra ezek a néha tíz méternél is hosszabb fák. Ezért aztán igazi öröm az lenne számomra, ha a lakótelepi srácok – miután kinőttek a libikókakorból – nem elsősorban a szobrok rongálására fordítanák energiájukat, hanem esetleg közelebb menve a „szankatalpú" napkocsihoz, megpróbálnák megfejteni a megfaragott vagy bevésett jeleket, megpróbálnák fölfogni a múlt közvetített üzenetét. Egyszer talán ez is bekövetkezik, hacsak időközben meg nem adja magát a fa, és a táltos kezéből végképp ki nem esik az őseink számára oly nagyerejű dob.*

Furcsán néztek a falusi tanítóra. Mit csinálhat vajon a kopott porta magas deszkapalánkja mögött? És alkotásokkal válaszolt a kihívó tekintetekre. Megtanult bánni minden szerszámmal, amellyel fához érdemes nyúlni. A kovács nagyapa emléke segítette az eszterga szerkesztésében, abban, hogy motoros fűrészt vett a kezébe, és hogy olyan metszéseket, vágásokat végzett a fán, amelyekre még a nagyapa is elismerően csettintett volna. Naponta mázsákat mozgatott a rönkök megmunkálása közben, és hogy mindehhez ereje is jusson, edzette magát. Korábban kelt, mint a falusiak, és minden reggel mezítlábasan futott a harmatos réten.

Hittel fáradhatatlanul. Ezeknek az éveknek az eredménye egy másik köztéri szobra is, a Karancslapujtőn fölavatott életfa.

Artista: „Olyan személy, aki cirkuszban vagy mulatóhelyen ügyességi mutatványokkal szórakoztatja a közönségét".

Kezdettől a hétköznapok artistái foglalkoztatják. Azok, akik alatt, mutatvány közben is, állandóan mozog a talaj. Megvetett lábuk a cirkusz porondján körbeügető ló hátához tapad. A közönség élvezi a produkciót. Tapsol, újjong. Az artista pedig tele van félelemmel. Hiszen az állat nem önszántából rója a köröket, bármelyik pillanatban ledobhatja az embert. A levegőben lebeg a vég lehetősége.

Alig akad szobrászi anyag, amelyben ne fogalmaztam volna meg ezt a gondolatot. De ebből az időből számomra mégis a legkedvesebb az a háromalakos kisplasztika, amely két fehérmárványból faragott lovat és az egyiknek a hátán álló artistanőt ábrázol. „Dobd le, és gyere, nyargalásszunk a réten!" Ilyesmit súg a szabadon kószáló állat a mutatványos ló fülébe. És ahogy nézegetjük a szobrot, egyszer csak viszontlátjuk arcunkat az artistanő fején levő nagy, kerek tükörben. Részesei lettünk a készülő merényletnek.

Idomár: „Célszerű tevékenységre, ügyességre tanítja az állatokat".

– Ez már demokratikusabb formája az együttes munkának. Sőt! Az állatnak is megvan a lehetősége a „véleménynyilvánításra". Itt már be is következik az ellenszegülés, amit az artista lova csak forgatott a fejében! De az alakok még mindig különböző anyagból vannak. Itt van például ez a kecske. Az idomár keréken-járásra tanítja a kecses fürge állatot egy elhízott, tunya ember. Aztán a lecke 'oly jól sikerül, hogy a kecske egyszer csak megindul, előreszegett szarvakkal egyre gyorsabban

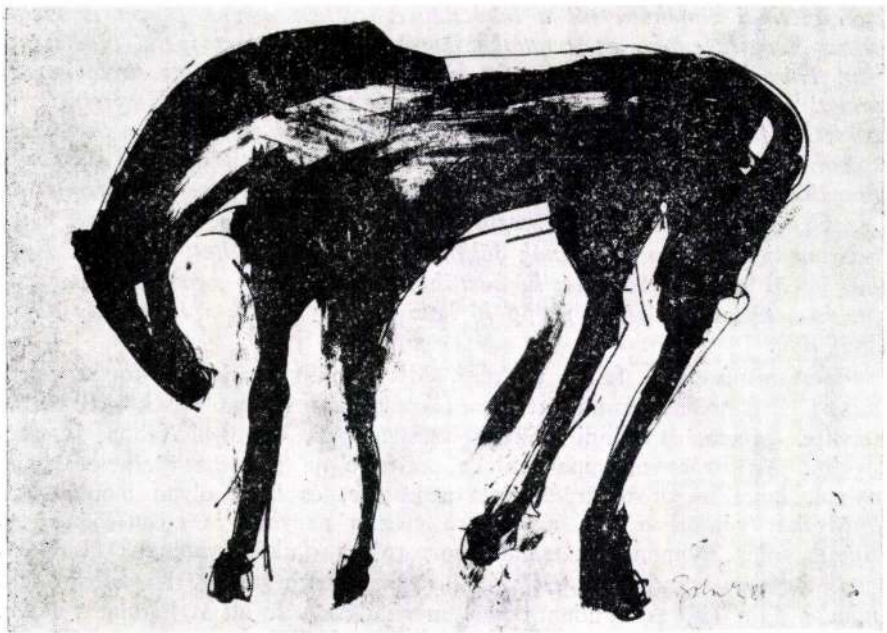

gurul, de az idomár felé, aki a rémült menekülésben hanyatt esik, de a kecske még csak gurulni tud a kerékkel, megállni nem...

Pásztor: „Háziállatokat őrző, legeltető személy".

– Él a falumban egy ember, aki mindig tehenekkel és lovakkal foglalkozott. Idős már, de még a mai napig vannak állatai. Ezek jelentik neki a jövedelmet és a hasznos tevékenység lehetőségét is. Ha csak közeledik az istálló felé, kedves lova már megérzi és nyerít vagy fújtat. Egyszer valamitől megbokrosodott a ló és a földre taposta gazdáját. Rúgott, forgolódott a tehetetlen ember fölött, de annyira mégis vigyázott rá, hogy nem ölte meg. Veresmárványba faragtam őket. Ugyan a ló magasabb, de a paraszt tartja a kantárt.

Bobály Attila az 1985-ös salgótarjáni tavaszi tárlaton tőle addig szokatlan alkotásokkal jelentkezett. Rézlemezből készített szobrai előtt sokan értetlenül álltak.

– Érdekel ez az anyag. A lemez domborításának, formálhatóságának lehetősége. A hegesztés technikája. Aztán meg úgy éreztem, zaklatottságomat, az ettől való menekülés vágyát jobban ki tudom fejezni egy általam addig nem használt anyaggal. A rézlemez lehetőséget adott arra, hogy szobrászi és grafikusi módszereket egyesítsek. Ezeket az alkotásokat magamban három dimenziós rajzoknak nevezem. Egyébként is úgy vagyok az alkotás folyamatával, hogy nem rajzvázlatokat készítek a szobrokhoz, hanem az elkészült szobrokat élem tovább rajzban.

A kéttornyú templom tetején egy szarvas lépdel. Feje fölött az angyal magasba emel egy lelket. Mindezt pedig közrefogja világunk abroncsa, hogy összetartson és be is zárjon egyúttal. A héjon kapálódzó lovak és röppenő, vagy röpülni vágyó madarak: Csohány Kálmán emlékére. A rézlemezzel való azonosulás legmarkánsabb produktuma. Pásztón, Csohány Kálmán szülőhelyén állították föl a Mátraaljai Állami Gazdaság irodaházában. Az eddigi legnagyobb megbízást is Pásztótól kapta. Dombormű-vet készít Dózsa György emlékére, a parasztvezérről elnevezett iskola udvarára.

– Gyönyörű ez a kő! Tizenegy tonnás. Magam mentem Süttőre kiválasztani. Mert azért az az igazság, hogy foglalkozom sokféle anyaggal, de az igazi szerelmem a kő maradt. Azt érzem igazán! Gyűjtöm is a köveket. Szinte csak úgy, céltalanul. Aztán rakosgatom, amelyiket lebet, kézbe veszem. A kő megsúgja, hogy milyen szobrot kell belőle faragni. Ekkor kezdődik a szobrász öröme. Megfogant már a szobor, csak ki kell hordani! Ebbe a hatalmas kőbe a bányában szerettem bele. Annyira akartam ezt a követ, hogy a bányászoknak sikerült egészben kifejteniök. A „nagykő" és én egyek lettünk. A dombormű tervét is beleálmodtam. Nyár volt, amikor a daru az udvarra rakta. Aznap éjjel rajta aludtam.

Azóta már a somoskői udvarban méltóságteljesen áll talapzatán a Dózsát vájúdó kő. Az utca felől hónapok óta csak a mészkőtömb mozdulatlanságát látja az arra járó. A mű a másik oldalon születik.

NÉMETH MIKLÓS ATTILA

MÉRLEGEN

Horváth Károly: Madách Imre

Várakozás és fenntartás egyszerre kísérte az újabb Madách-kötet hírét. A Tragédia-költő szűkebb pátriája számára különösen örvendetes, hogy az 1983-as kettős jubileum elmúltával sem fogyatkozik az érdeklődés Madách élete, munkássága, művei iránt. Hisz még *András László Madách rejtélyére* sem derült igazán fény, máris itt van egy másik monografikus igényű feldolgozás. És ez volt a forrása a kétkedésnek is: ugyan mit tud még mondani bárki a több mint százhúsz éve halott Madáchról, akinek különleges sorsa, világirodalmi rangú életműve könyvtárnyivá duzzasztotta a a filozófiai, esztétikai, filológiai és annyi más jellegű vélekedéseket? Van-e értelme egy olyan elemzésnek, amely nem részkérdésekben kíván elmélyülni, hanem – mint a lakonikus cím is jelzi – teljes áttekintésre vállalkozik?

A dilemmát megoldani egyrészt a kiadó, másrészt a szerző segít, illetve segíthet. A kötet a *Nagy magyar írók* sorozatban látott napvilágot, amelynek eleve az átfogó bemutatás a célja. A „fülszöveg" ígérete szerint Horváth Károly a *„mai olvasóközönség igényei szerint, az életmű és a szakirodalom teljes ismeretében kíséri végig könyvében Madách Imre pályáját... A legújabb kutatások figyelembevételével rajzolja meg Madách politikai szerepléséét".*

S valóban az lehet Horváth Károly érdeme, hogy évtizedek óta mintegy „belülről" ismeri a Madách körüli vitákat, a mi korunk hozzájárulását az „évszázados küzdelemhez." Számos tanulmánykötetet, kiadványt szerkesztett e tárgykörben, de önálló publikációi, előadásai szintén azt jelzik, hogy előszeretettel foglalkozik Madáchcsal.

A kötet szigorú kronológiai rendben építkezik. A családi körülmények, a sztregovai gyermekévek, a pesti tanulmányok, az irodalmi és politikai kezdőlépések, barátságok, szerelmek sorjáznak az első fejezetek lapjain. Már ezekben körvonalazódik a szerző – későbbiekben is konzekvensen alkalmazott – munkamódszere. A biográfiai tényeket jó érzékkel elegyíti Madách-idézetekkel, művek, levelek részleteivel. Miközben tudatosan hivatkozik az előzetes véleményekre, mindig kifejti sajátját is. Jellemző erre a *Csak tréfa* című dráma megítése: *„A Madách-kritika ezt a fiatalkori művet általában inkább csak eszmei gazdagságáért értékeli, mint drámát elhibázott alkotásnak tartja. Madách később a dráma gondolatilírai anyagából EGY ŐRÜLT NAPLÓJÁBÓL cimmel versciklust állított össze; vannak, akik azt értékesebbnek tartják, mint magát a darabot. Véleményünk szerint a ciklus nyelvileg valóban fejlettebb, a későbbi Madách kiforrottabb stílusát mutatja, maguk a gondolatok, hangulatok azonban a drámai szituációból kiragadva*

Három megye közös kiállítása Balassagyarmaton

Országcímer a népművészetben

Különös diszítő motívumok a Palóc Múzeumban

Az országcímer a népművészetben címmel érdekes kiállítás látható most a *balassagyarmati Palóc Múzeumban*. A tárlat anyagát három észak-magyarországi megye, *Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves* és *Nógrád* múzeumainak népművészeti gyűjteményeiből válogatta össze és rendezte *dr. Fügedi Márta*. Tavaly a *miskolci Herman Ottó Múzeumban*, idén tavasszal az *egri Dobó István Vármúzeumban*, jelenleg pedig Balassagyarmaton látható ez a színes és különös gyűjtemény.

Mi a különös benne?

Mindenekelőtt az, hogy a népművészet diszítő elemei között a reformkor óta milyen gyakorta szerepelnek a címerábrázolások. Erre általában ritkán gondolunk, pedig a népi formakincsen és színvilágon belül ezek az ábrázolások is kifejezik a népi öntudat erősödését, a kor folyamatait, a nemzeti tudat meghatározóvá válását. Előbb a népnyelv emelkedett nemzetivé. Közismert például *Petőfi Sándor* megfogalmazása, miszerint, ha a nép uralkodni fog a költészetben, közel áll ahhoz, hogy a politikában is uralkodjék. A nemzeti romantika gondolata volt ez. A múlt század végén pedig a millenniumi előkészületek erősítették föl ismét ezt a nemzeti érzést. Ahová csak lehetett, házak homlokzatára, használati- és dísztárgyakra koronás címerábrázolásokat helyeztek ebben az időben, fafaragásokra, fazekastermékekre, cifraszűrökre, korsókra, butellákra, ostornyelekre, csanakokra, áttört pad- és széktámlákra. A nógrádi tárgyak között például éppen ezek a padtámlák a legjellegzetesebbek közé tartoznak.

(te)

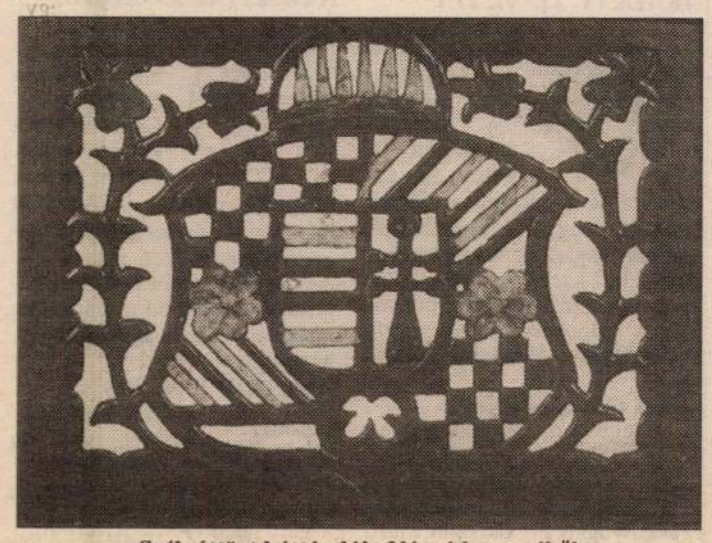

Szék áttört háttámlája Nógrád megyéből

Csillagképek tengelyében — Művész a magasban

Széchenyi István bronzalakja Somoskőről Salgótarjánba készül

Idén Somoskő vára alatt is korán jött a tél. Bobály Attila utat söpör magának

Bobály Attila szobrászművész elsöpri a havat a bejárattól. Kicsit toporog a korán jött zimankóban. A szomszédban *Somoskő* vára ködbe veszik, terjeng a művész szomorúfűzfás udvarán is. Kicsit arrébb alig látni *Reggel a pásztoroknál* című szobrának részleteit. Műterme mögött néhány fekete bárány tapossa a havat az összetákolt kis karámban. Legszívesebben ma is lovakat tartana, de a ló sokba kerül, a bárányok olcsóbbak. Állatok nélkül pedig nem igen tudna élni.

Hatalmas szín áll az udvar egyik oldalán, a szobrász műterme. Öntőkemence is van benne. Ez most hideg. A műtermet betölti a karcsú oszlop tetején álló hófehér alak, *Széchenyi István* szobrának gipszmodellje. Akrobaták is megirígyelhetnék azt a fürgeséget, ahogyan a művész villámgyorsan fölkúszik a legalább négyméteres magasságba, közvetlenül a tető alatt lévő modellhez, hogy biztonsági kötelet erősítve rá, tovább dolgozzon rajta.

Bizony, már csaknem két éve készül ez az alkotás, a *Széchenyi István Emlékére Alapítvány* támogatásával, amely éppen e szobor létrehozására jött létre. *Tamássy István*, az alapítvány elnöke tájékoztatott arról, szeretnék, ha a *salgótarjáni Múzeum téren*, ahol az alapkövet már másfél éve elhelyezték, 1994. január 27-én, a várossá nyílvánítás évfordulóján, de legkésőbb március 15-én fölavathatnák Széchenyi István szobrát. Mert hiszen lehet, hogy a „legnagyobb magyar" nem járt Salgótarjánban, de szellemére nagyon is szükség lenne ebben a városban.

Maga a művész is anyagi gondokkal küzd. Azért is készül ilyen hosszú ideje a szobor.

— Magára maradt ez az ügy, néha úgy érzem, Széchenyi senkinek se kell — mondja Bobály Attila. — Pedig nemcsak pénzzel, anyaggal is hozzájárulhatnának a gyárak a munka gyorsításához. Itt van például a tűzhelygyár, az ötvözetgyár és a többi. Ők bronzzal, fűtőanyaggal is segíthetnének. Eddig egész teherautónyi gipszet használtam föl. Több mint négy mázsa bronzra van szükség, s a szobrot természetesen ki is kell önteni. Úgy kapargatom össze a pénzt, hogy másnak öntök szobrot.

Pedig ez az emlékmű formanyelvének, angyali és kozmikus dimenzióinak gazdagságában, társadalmi utalásrendszerében merőben eltér a korábbi Széchenyi-szobroktól. Mozgástartománya is teljesen más. Voltaképpen szárnyasoltár készül, amelynek központi alakja Széchenyi, aki nemcsak a feudalizmus és a polgárosodás malomkövei között őrlődött, de ki is tört a beszorítottság helyzetéből, szinte madárrá, angyallá változott.

— Pelikán-helyzetben volt, kitépte a szívét és oda adta utódainak — jegyzi meg a művész. — A kozmikus utalások közé tartozik, hogy a Nyilas csillagkép irányába esik a világfejlesztő erő, amivel Széchenyi is rendelkezett, hiszen ő a Szűz-Nyilas tengelyben van benne.

—mér

Fotó: R. Tóth Sándor

Kényes egyensúly. A művésznek föl kell másznia a magasba, hogy dolgozhasson

Csak a biztonsági kötél ellenőrzése után folytatódhat a munka a tetőgerendák alatt

Szécsényi őszi tárlat – Mielőtt átfordulnánk

Cím nélküli világ

Szaporodnak a *Cím nélkül* címet viselő művek a kiállításokon. Így van ez az idei, a *II. szécsényi őszi tárlaton* is, ami december közepéig várja az érdeklődőket a művelődési és ifjúsági centrumban. Ezek szerint vagy kevés, vagy nagyon is sok a művészek ötlete a címadásban. Vagy pedig úgy vélik, gondoljon mindenki amit akar, egyébként is ez van, átmenet, zavarodottság, amibe minden belefér.

Mindazonáltal, a kiállítás érdekes, nagyjából hű képet ad mindarról, ami egy év alatt a nógrádi hivatásos és nem hivatásos művészeket foglalkoztatja. Egyébként is, ez az a tárlat, ahol legalább évenként egyszer együtt láthatjuk az esztendő *képző- és iparművészeti megyei termését*. A kiállítást *Szécsény város önkormányzati képviselő-testülete*, a *művelődési és ifjúsági centrum*, a *Képző és Iparművészek Észak-magyaországi Területi Szervezete*, valamint a *Magyar Alkotóművészek Egyesületének Nógrád megyei csoportja* rendezte. Támogatta létrejöttét a *Nógrádi Mecénás Alapítvány* és a *Polar Studio*.

Gelencsér János: Cím nélkül (akryl-vászon)

Karman János: Cím nélkül (faszobor)

A tárlat megnyugtatóan egyenletes színvonalú, habár a művészeti törekvések sokaságát vonultatja föl. *Czinke Ferenc Tihany* és *Aszály előtt* című, vegyes technikával készült lapjai visszafogott eleganciával utalnak napjaink világméretű, de idehaza is súlyos kérdéseket fölvető folyamataira. *Földi Péter* olajképe, a *Szivárvány* ugyancsak a létezés egyetemes gyönyörűsége, ugyanakkor szomorúsága sajátos egységének gondolatát veti föl, mesebeli tisztasággal. *Réti Zoltán* „árvalányhajas" festménye, a *Dombok zenéje* szintén nemcsak a természeti látvány elvont kifejezése, hanem elsősorban a belső harmónia iránti vágyakozás dokumentuma. *Mustó János Az emberi élet születése* című képe ugyancsak a tárlat humanista hitvallásai közé tartozik. A szobrászati anyagban is igen erőteljes hangsúlyt kap idén az élet féltése, értelmének kutatása, vagy éppen a hagyomány megtartó ereje. Lényegében erről szól *Bobály Attila Hajózó fa*, *Párkányi Péter Szárnyalás*, sőt, *Erdei Sándor Quo Vádis* című öntött üvegszobra, vagy éppen *Antal András*, *Szőllősi Mária* műtárgyainak tiszta formagazdagsága, hogy a tárlat iparművészeti anyagára is utaljunk.

A tartalmi és formai változatosságot gazdagítja tovább e tárlaton is például *Karman János*, *Orbán György*, *M. Kiss György*, *Gelencsér János*, *Tomka István*, *Cseh-Marcel és a Csüggetlenek Szalonja*, *Kovács Alfonz*, *Bakos Ferenc*, *Adorján Attila*, a cigány naív művészet műfajában *Oláh Jolán*. *Balogh Balázs András*, a költőiségben és motívumkezelésben *Perényi Anna*, *L. Presits Lujza*, *Bartus Aladár*, *Bertalan Gábor*, *Botos Zoltán*, *Leszenszki László*, *Lengyel Péter*, *Gedeon Hajnalka*, *Nagy Márta*, *Losonczy Ildikó*, *Lizsnyászky Erzsébet*, *Kovács László*, *Ivitz László*, *Újhelyiné Csincsik Orsolya*, vagy *Lóránt Lujza*, *Simon Imre*, *Miklósvári Andrea*, *Fancsikné Csaba Mária*, *Balogh Erzsébet*, *T. Balázs Mária*, *Szabó Áron*, *Földi József*, *Lakatos László*, *Fodor Istvánné*.

—th

Ki hozza az ajándékot? — Ahány ház, annyi szokás

Télapó, gyere már... itt a Mikulás

Az év végi és évkezdő szokások Európában szintén ősi időktől fogva egymás megajándékozását is jelentették. A rómaiak újévkor ajándékoztak, ez később, a kereszténység elterjedésével karácsonyra tevődött át. De a karácsonyi ünnepkör, illetve a karácsony szokásai sem voltak mindig egyformák, és ma sem azok. Általános hiedelem viszont az, hogy földöntúli lény hozza az ajándékot, akit hol így, hol úgy hívnak, többnyire azonban pirospozsgás arcú *Télapó*, akinek nagy szakálla és puttonya van. Senki se látta, de az ajándék mindig időben megérkezik.

Csizma az ablakban

Német földön jelent meg a 16. századtól a *Mikulás*, aki osztrák közvetítéssel érkezett Magyarországra. Szent Miklós püspök mind a keleti, mind a nyugati egyházban az egész középkoron át igen népszerű volt, sok kedves legenda szól arról, miként tett jót a szegényekkel és a gyermekekkel. Egyik elmondja, hogyan mentett meg három leányt a szegénységtől és a tisztességtelenségtől. Eszerint három zacskó aranyat tett éjjel az ablakukba. Innen származik például az a ma is élő szokás, hogy ünnepnapja, vagyis december 6-a előestéjén a gyermekek csizmát, cipőt tesznek az ablakba. Ezekbe rakja titokban ajándékait a Mikulás.

Az azonban már tájanként változik, hogy vannak-e kísérői, vagy nincsenek. Ha vannak, azok gyakran ördögnek, vagy *krampusznak* öltöznek, álarcban vannak, láncot csörgetnek, s meg is verik *virgáccsal* a gyermekeket. Nyugat-Dunántúlon még ma is jár néha a *láncos Miklós*. Nem is volt ez olyan ártatlan szokás hajdanában. Erre példa, hogy a 17. században egy ottani településen, Csepregen *be is tiltották a Mikulást*.

Mikulások csokoládéból. Lehet választani **Fotó: R. Tóth**

Más név, más szokás

Más országokban másként hívják a nagy téli ajándékozót. Az ajándékozási szokások is összemosódnak. A Télapó alakja összeolvad a Mikuláséval, azé pedig később *Kisjézuséval*, vagy *Jézuskáéval*. A *Jesuskind* a német protestantizmus hatására a 17. század elejétől német területen ki is szorította az ajándékozó Mikulást.

A téli ajándékozót Oroszországban *Fagyapónak*, azaz *Gyed Moroznak*, Franciaországban *Karácsonyapónak*, vagyis *Pere Noelnak* hívják, az angolszász országokban, Angliában, Amerikában és másutt viszont *Santa Clausként*, tehát Szent Miklósként ismerik.

Rossz szellemek is járnak

„Ráadásul" e télközépi időben nemcsak a Télapó és a Mikulás hozhat ajándékot. Észak-Európában például nem is annyira kedvesek ezek a figurák. Közéjük tartozik *Ruprecht szolga*, aki éjszaka kísérteties körülmények közepette jelenik meg, a svédek *Luca királynője*, a vesztfáliai *Christkind*, akinek neve ellenére nem sok köze van a gyermek Jézushoz, kísérője pedig egyenesen rossz szellem, *Hans Trapp*.

Vannak női szellemek is, például Olaszországban *Befana*, aki vízkeresztkor ajándékoz, az egyes német területeken számon tartott *Julklapp* pedig nem lány, nem is fiú, olyan, mint az angyalok.

Akárki hozza is, ajándékot kapni mindig jó. Ennél talán csak adni jobb.

—mér

HÉTVÉGI MŰSOROK

SZOMBAT

rádió

KOSSUTH

8.25 Kopogtató 9.00 Hírek 9.05 Családi tükör 9.35 Régi híres énekesek műsorából 10.00 Hírek 10.05 Ismét a javából! 11.00 Hírek 12.00 Déli Krónika 12.30 Faluról-falura 13.00 Hírek 13.05 Népdalkörök pódiuma 13.40 Tetten ért szavak 14.00 Hírek 14.05 Oxigén 15.00 Hírek 15.05 Csavargások 16.00 168 óra 17.40 A Venetói Szólisták felvételeiből 18.00 Esti Krónika 18.25 Szemle 19.00 Hírek 19.05 Sportvilág 19.40 Miska bácsi levelesládája 20.00 Hírek 20.05 Közvetítés a József Attila Színházból. Tévedések vígjátéka 22.00 Késő esti Krónika 22.20 Riportműsor 23.00 Hírek. URH: 8.30-10.00 Körzeti információs magazinok 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora 18.30 Szlovák nyelvű műsor 19.00 Román nyelvű műsor 19.30 Német nyelvű műsor 20.00 Horvát nyelvű műsor 20.30 Szerb nyelvű műsor 21.00 Hírek 21.05 Örökzöld dallamok 23.00 A BBC késő esti magyar műsora

PETŐFI

8.05 Ó, ó, ó nagymami... 9.05 Családi körben 10.00 Kölyökzene 10.30 Hírvidék 11.00 Hírek 11.03 Tor-túra 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Hírpercek 13.10 Tükörben 14.00 Örökzöld filmslágerek 14.30 Daráló 15.00 Hírek 15.03 Magunkat ajánljuk. Benne: 15.05 Szórakoztató antikvárium 16.00 Szív küldi... 17.00 Hírek 17.05 4x4 — játék 18.00 „Ne bántsatok. Tisztulok..." 19.00 Hírek 19.05 Talpalávaló 20.00 Nemzetközi slágerlista 21.00 Hírpercek 21.10 Híres történetek 22.00 Hét éves az After Cryng együttes

BARTÓK

9.05 Zenei műsor 10.00 Hírek 10.05 Hangfelvételek felsőfokon 11.00 Hangraforgó 12.00 hírek 12.05 A Bartók Rádió kívánságműsora 14.00 Hírek 14.05 Régi katalán muzsika II/2. 14.56 Zenei műsor 16.00 Hírek 16.05 Zeneház 17.30 Poggyász 18.00 Hírek 18.05 Quintesszencia 19.03 Így láttam Kodályt 19.35 Kapcsoljuk a Budapest Kongresszusi Központot kb. 22.00 Hírek. 22.05 Összkiadás

MISKOLCI RÁDIÓ

9.00: Műsorismertetés. Hírek. Időjárás. Lapszemle. 9.10: Hová menjünk, mit csináljunk — programajánlat. 9.30: Mikrofonlánc. 9.45: Napjaink kérdései. 10.00: Észak-magyarországi krónika. 10.55-11.00: Műsorismertetés. 17.30-19.30: Kereskedelmi adás.

televízió

TV 1

8.15 Jó reggelt adj, Istenem! 8.25-11.25 Kapcsolj be! 8.25 Narnia krónikája. Angol filmsorozat. 18/12. 8.55 Cimbória. 9.15 tökjóo. 9.40 Zöld béka. 10.05 Micimackóklub. 10.35 Ki tud róluk? 11.00 Zenelánc. 11.05 Jóga (ism.) 11.30 Öregberény. VI/1. (ism.) 12.05 Szezám utca. 13.05 Panoráma (ism.) 14.05 Leg... Leg... Leg... 14.35 A nagy küszöb. 15.20 Filmajánló. 16.10 Hőmérő. 17.05 Szerencsekerék. 17.40 A YES együttes. 18.20 Hongkong, visszaszámlálás. 19.12 Jó éjszakát gyerekek! 19.30 Híradó. 20.05 Telesport. 20.30 Miami Vice. Amerikai krimisorozat. A tékozló fiú. 22.10 Járom az utam... 23.05 Európai filmtár. Autóstop. Olasz-svájci-orosz film. 23.55 Híradó.

TV 2

7.00 Napra-forgó. 8.00 Cigány Magazin. 8.25 Horvát nyelvű magazin. 8.50 Német nyelvű magazin. 9.15 Szlovén nyelvű magazin. 10.05 Szlovák nyelvű magazin. 10.30 Humánum. 11.00 Telesport. 13.00 Família Kft. (ism.) 13.30 System '93. 14.00 Gaia. 14.25 Azok a csodálatos állatok. 14.45 Nagylátószög. 15.35 Lakner bácsi és száz gyereke. 16.40 Autó 2. 17.10 Gyerekeknek. 17.47 Új Lassie. Amerikai filmsorozat. 4. rész. 18.40 Mozart Esz-dúr quintett k452. 19.10 Kék hírek. 19.30 Váratlan utazás. Kanadai filmsorozat. XIII/1. rész: Sarah hazatérése. 20.20 Rendhagyó társulati ülés a Fővárosi Operett Színházban. 21.20 Picasso-K kalandjai. 22.00 Híradó. 22.25 XX. századi portrék.

DUNA TV

16.00: Hírek. 16.05: Kánon — Advent. 16.35: A Selyemút. 17.30: Kapcsolatok. 18.15: Mesesarok. 18.45: Dunahíradó. 19.00: Bemutatjuk... 19.10: A Strauss dinasztia. 20.05: Évfordulók. 20.10: Dunasport. 20.25: Veszedelmes viszonyok 1960-ban. Francia filmdráma. 22.10: Hírek.

SZLOVÁK 1

9.00 Időszerű események. 9.30 Scooby Doo. 9.55 Flintstone család. 10.20 Gyermekek vetélkedője a Niké díjaiért. 11.00 Sesame Street. 12.00 Spotlight English (13-14.) 12.30 Tévékaleidoszkóp. 12.50 Autósmagazin. 13.20 Teleshopping. 13.25 Nálunk, otthon. 14.55 Szepességi népszokások. 16.45 Történetek a vadonból. 17.10 Misszió. 17.55 Kinght Rider. Amerikai sorozat. 18.45 A Mates nyerőszámainak sorsolása. 19.50 Maci Laci. 19.00 Esti mese. 19.09 Teleshopping. 19.10 Tv-bérlet a Beauty Szépségszalonba. 19.30 Időszerű események. 19.55 Sport. 20.05 Bill Cosby-show. 20.30 Kandi kamera. 21.05 Tele Flash divatmagazin. 21.25 Galuska. 21.35 Gólok, pontok, másodpercek. 21.55 A félelem percei. Amerikai bűnügyi tévéfilm. 23.30 Rózsaszín sorozat. 23.55 Erotikus videoklip.

SZLOVÁK 2

13.05 Események, kommentárok. 13.30 Kisfilmek gyerekeknek. 14.00 A mosoly mint ajándék. 15.00 MTV Rockblock. 15.55 Polaritások (ism.) 16.40 Környezetvédelem. 17.00 Találmányok (5.) 17.25 Német nyelvű magazin. 17.55 Női kézilabda-vb. Döntő. 19.15 Vers. 19.20 Esti mese. 19.30 Időszerű események. 19.55 Sport. 20.15 Az emberek és a világ. 21.05 Slávia Syndipharma Bratislava — Boavista Porto. Női röplabda BEK mérkőzés. 22.05 Queen Europe. 23.10 MTV-slágerlista.

PRO 7

4.55: Apa a legjobb. 5.20: Lassie. 5.45: Flipper. 6.10: Föld körüli utazás. 7.00: Perry Mason. 8.00: Óriások bolygója. 9.00: Scaramouche. 10.55: Ördögi fickó. 12.35: Hármak társasága. 13.05: Kezdeti nehézségek. 13.35: Sztárok és állataik. 13.45: Kungfu. 14.40: Malajziai kaland. 15.40: Egy őrült naplója (am. sci-fi) 17.30: Kőkemény játék. 18.55: Kezdeti nehézségek. 19.25: Roseanne. 20.00: Híradó. 20.15: Bud, akitől félnek a tolvajok (am.-olasz akciófilm) 22.25: Amerikai vérbosszú (am. bűnügyi film) 0.30: Különleges ügyosztály. 1.35: A Hasfelmetsző kezei (angol fantasztikus film) 3.00: Vegas.

TV 5

6.00: Telereggel. 7.35: Francia nyelvlecke. 8.35: Gyermekeknek. 9.30: Gazdasági műsor. 11.10: Európai körkép. 11.40: Hasznos tudnivalók. 12.05: Hegyek. 13.20: Vállalkozók műsora. 14.00: Déli országokból. 15.00: A könyvem nélkül soha! 16.10: Francia nyelvlecke. 16.35: Zsendülő zsenik. 17.00: Ügyes gyerekek. 18.05: Kvízjáték. 19.00: Olimpiai magazin. 20.00: Geopolisz. 21.30: Játékfilm. 23.00: Dokumentumfilm. 0.30: Nevessünk!

SUPER CHANNEL

7.30: NBC üzleti hírei. 8.00: Hírek. 8.30: Videodiat. 9.00: Superüzlet. 11.00: Élő videoshow. 13.00: Mai témák. 14.00: Sport. 18.00: Mai témák. 19.00: Hírek. 19.30: Eco-rekord.20.00: Riportműsor. 21.00: Mini sorozatok. 22.00: Hírek. 22.30: Jazz. 23.30: Film. 1.30: Médiatévé.

SAT 1

5.20: Labdarúgás. 6.20: A Mindenható nyomában. 6.50: Én kicsi pónim. 7.20: Silverhawks. 7.50: Zorro. 8.20: Superboy. 8.50: Asztrodinók. 9.20: Drops. 9.50: Szerencsekerék. 10.30: Gazdasági fórum. 11.05: Nicsak, ki beszél még? 12.40: Karácsony Európában. 12.50: Párizs, Palace Hotel (olasz-francia vígjáték) 14.30: A második fejezet (am. vígjáték) 16.40: Pont, pont, pont. 17.15: Mindent vagy semmit. 17.55: A milliós játék. 18.00: Labdarúgás. 19.20: Hírek. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Isola Bella (német vígjáték) 22.00: Karl Dall-show. 23.00: Riport iskolás lányokkal (német erotikus film)

RTL

6.00: Cubitus. 6.30: Dávid. 7.00: Peter Pan. 7.30: Samural Pizza Cats. 7.55: Comix. 8.25: Vitaműsor. 8.45: Camp Candy. 9.15: Szauruszok országában. 9.45: T.Rex. 10.15: Planet kapitány. 10.45: Speer Racer. 11.15: Tini nindzsa teknőcök. 11.45: Katts és kutyája. 12.15: Harry és Hendersonék. 12.40: Bolondok háza. 13.10: Bel Air hercege. 13.40: Major Dad. 14.10: Ottifantik. 14.45: Knight Rider. 15.45: A csapat. 16.45: Jump Street 21. 17.45: The Heights. 18.45: Híradó. 19.15: Beverly Hills 90210. 20.15: Szerelmi vallomás (színmű) 22.00: A romboló (am. kalandfilm) 23.50: RTL — szombat éjjel. 0.45: Férfgimagazon. 1.10: A romboló. 3.20: Három dollár ólomért (olasz-spanyol western) 4.50: A csapat. 5.35: Rajzfilm.

VASÁRNAP

rádió

KOSSUTH

6.00 Vasárnapi újság 8.30 Magyar daloskert 9.00 Hírek 9.05 Világóra 10.00 Hírek 10.05 Római katolikus szentmise közvetítése 11.00 Hírek 11.05 Gondolat-jel 12.00 Déli Krónika 12.20 Harminc perc alatt a Föld körül 13.00 Hírek 13.05 Énekeljünk együtt! 13.15 A szülőföld muzsikája 14.00 Hírek 14.05 Szonda 14.35 Mit üzen a Rádió? 15.00 Hírek 15.05 „Magyarországról jövök.." 16.00 Hírek 16.10 Művészlemezek 17.00 Hírek 17.05 Irodalmi újság 18.00 Esti Krónika 18.20 Örökzöld operettdallamok 19.00 Hírek 19.05 Sportvilág 19.40 Magyar dallam 20.00 Hírek 20.05 Rádiófónia 21.00 Hírek 21.05 Állomások 22.00 Késő esti Krónika 22.20 Kapcsoljuk a stúdiót. URH: 8.30-10.00 Körzeti magazinok 15.00 Angol óra 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora 18.30 Szlovák nyelvű műsor 19.00 Román nyelvű műsor 19.30 Német nyelvű műsor 20.00 Horvát nyelvű műsor 20.30 Szerb nyelvű műsor 23.00 A BBC késő esti magyar műsora

PETŐFI

6.03 Holnap hétfő 8.09 A Mikulás csizmája 9.00 Hírek 9.03 „Mikulásváró" 10.00 Karinthy Színpad 11.00 Hírek 11.06 Vasárnapi koktél 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.00 Hípercek 13.10 Királyi hétköznapok 14.00 Exporádió 15.00 Hírek 15.03 Nyomozó 16.00 Poptarisznya 20.02 Élettörmelék 21.00 Hírperecek 21.10 A Rádió Dalszínháza. Háromkirályok ajándéka 21.50 Jazz 23.00 Hírek

BARTÓK

6.03-7.59 Népszerű muzsika 9.05 Évszázadok orgonamuzsikája 9.05 Híres operakarmesterek 10.00 Hírek 10.05 Új Zenei Újság 10.50 Kapcsoljuk a szombthelyi Bartóktermet 12.00 Hírek 12.05 Markó Béla versei 12.20 Operarészletek 13.10 Bécsi muzsika 14.00 Hírek 14.05 Jubilate Deo 15.00 Vonós kamaramuzsika 16.00 Hírek 16.05 Társalgó 17.00 Carusó, a nép énekese 17.40 Bach: 166. kantáta 18.00 Hírek 18.05 Szöveges zenei összeállítás 19.00 Szemle (ism.) 19.35 Szimfonikus zene 21.58 Hírek 22.03 Rádiószínház. Tirsztán.

MISKOLCI RÁDIÓ

8.30: Műsorismertetés. Információ, Időjárás. 8.45: Riporternapló. 9.35: Szlovák nyelvű műsor. 9.55: Műsorismertetés. 16.00-18.00: Kereskedelmi adás.

televízió

TV 1

6.35 Falutévé magazin. 7.20 Mosómacik. Örökzöld gőzvasút. 7.45 A Biblia üzenete. 7.55 Hol-mi? 8.20 Halló vasárnap. 10.50 Növendékhangverseny. 12.05 Tévémagiszter. 13.40 Nóta-tévé. 13.55 Telesport. 15.55 Mikulás-plusz. 16.20 Örömhír. 16.45 Walt Disney bemutatja: 1. Csipet csapat. 2. Polly. IV/2. rész. 3. Kacsamesék (ism.) 18.30 Szerencsekerék. 19.00 A Hét. 20.00 Híradó. 20.20 Telesport. 20.40 Ötven perc Gyurkovics Tiborral. 21.30 A csajok. Francia film. 23.05-23.45 Nulladik típusú találkozások.

TV 2

7.37 Frici, a vállalkozó szellem (ism.) 8.02 Juli suli. 8.35 PC abc. 9.05 Alfréd, a kacsa. 9.35 Billy Webb csodálatos története. Angol tv-filmsorozat. VI/6. 10.00 A túlélés világa. 10.52 Az ollós csőrű madár (ism.) 11.20 Lumen 2000. 11.50 Ameddig a harang szól. 12.00 SOrSok. 12.40 Gazdaképző. 13.15 Anyanyelvünk jövendője. 13.35 Magyarország ma. 14.20 Mesemondók találkozója. 8. rész: Gálaműsor. 15.35 K+P. 15.55 Telesport. 17.20 Delta. 17.45 Körzeti tévéstúdiók műsora. 18.15 Minifesztivál Í93. 18.32 Gyerekeknek. 19.01 Família Kft. 19.37 Baywatch. Amerikai tv-filmsorozat. XXII/1. rész: Pánik a malibui mólón. 21.20 Mozart születésnapján. 21.55 Félrevert harangok. 23.30 Könnyek tengere. Balettfilm.

DUNA TV

16.00: Hírek. 16.05: A szenvedés szívénél (francia dok.film) 16.25: Legyél te is Bonca (magyar tévéfilm) 17.40: Töredék. 18.05: Évforduló. 18.10: Postabontás. 18.25: Mesesarok. 18.45: Dunahíradó. 19.00: Mozgó kép. 19.25: Majmunka. Egy igazi bohóc: Dajka Margit. 20.20: Szerelmi láz. Magyar film. 21.40: Kolozsvári vendégművészek Szegeden. 22.25: Hírek.

SZLOVÁK 1

8.45 Kuko és a gyerekek. 10.00 Teleshopping. 10.02 A fiú és a kutya. Tévéfilmsorozat. 6/3. 10.35 A Sportka nyerőszámainak sorsolása. 10.45 Érettségi vizsga. Cseh tévéfilmsorozat, 6/4. 11.40 A világ képekben. 12.10 Déli Hangverseny. 12.40 Lépések. 13.50 Mesejáték. 15.05 Dick Tracy. 15.10 Hírek. 15.15 Filmmúzeum. Pechesek. Szlovák film. 16.45 Hazai slágerlista. 17.25 Forrás. Egyházi műsor. 17.50 Egyházi magazin. 18.00 Scooby Doo. 18.25 A Flintstone család. 18.50 Maci Laci. 19.00 Esti mese. 19.09 Teleshopping. 19.10 Szlovákia műemlékei. 19.30 Időszerű események. 19.55 Sport. 20.05 Videostop. 20.50 Quo vadis? Olasz filmsorozat, 6/4. 21.45 Időszerű események. 22.00 Konfrontációk. 22.15 Gólok, pontok, másodpercek. 22.35 Papírhold. Amerikai filmvígjáték. ff., feliratos. 0.20 Teletext-hírek.

SZLOVÁK 2

13.25 Teleshopping. 13.30 Telesport. 14.30 Valóban így van ez? 15.10 Ökölvívó-vb. A döntő közvetítése, felvételről. 15.55 Női kézilabda-vb. Döntő. 17.20 Tévéjáték. 18.20 Az Önök hobbija a mi hobbink. 19.20 Esti mese. 19.30 Időszerű események. 19.55 Sport. 20.05 Nézőpont. 20.55 2+1. Stúdióbeszélgetés. 21.25 Imago. Művészeti magazin. 22.05 U2 koncert. 23.35 Események. 24.00 Teletext-hírek.

TV 5

6.00: Telereggel. 7.35: Francia nyelvlecke. 8.40: Gyermekeknek. 9.00: Rendkívüli tudósító. 10.30: Zenei műsorok. 12.05: Beszélgetés a hétről. 13.05: Rajongók iskolája. 13.50: Rajongók iskolája. 13.50: Állatok kertje. 14.50: Nem kell álmodozni! 16.15: Szórakoztató műsor. 17.40: Autóvízió. 18.00: Humoros hétvége. 19.00: Állatbarátok műsora. 20.00: Hétről hétre. 21.30: Játékfilm. 23.00: Tengeri magazin. 0.30: Dívány. 0.50: Az igazság órája. 1.50: Sajtóvita.

SUPER CHANNEL

12.00: Super-üzlet. 13.00: Vallási műsoorok. 14.00: Sport. 17.00: Sajtótalálkozó. 18.30: Mai témák. 19.00: Hírek. 19.30: Videodiat. 20.00: Most. 21.00: Minisorozatok. 22.00: Hírek. 22.30: Moszkvól nyugatra. 23.00: Sport. 24.00: Kulturális kalendárium. 0.30: A rock aranykora. 1.30: Eco-rekord. 2.00: Kínai hírek.

PRO 7

5.20: Flipper. 5.40: Perry Mason. 6.30: Kungfu. 7.25: Malajziai kaland. 8.25: Forró játék kemény férfiaknak (német-spanyol-olasz film) 9.50: Ketten kettő ellen. 10.30: Vég nélküli világ (am. sci-fi) 12.05: Kőkemény játék. 13.00: Roseanne. 13.35: Sztárok és állatok. 13.45: Föld körüli utazás Patagóniától... 14.45: Emmeran. 14.50: Kenny Rogers messze a legjobb játékos I-II. 18.30: Matlock. 19.30: Riporterek. 20.00: Híradó. 20.15: A kék lagúna (am. film) 22.30: Fantasztikus utazás a túlvilágra (am. horror) 0.35: Különleges ügyosztály.

SAT 1

5.35: Labdarúgás. 6.45: Zorro. 7.15: Grisu, a kis sárkány. 7.45: Asztrodinók. 8.15: Párizs, Palace Hotel. 10.00: Kosárlabda. 11.00: Politikai magazin. 12.00: Karácsony Európában. 12.10: Reinhold Messner. 12.40: Egészségügyi magazin. 13.15: Black, a fekete villám. 13.30: A hét bátor mindig győz (am. western) 15.30: Gyémántfej (am. film) 17.30: Malbu vízi mentői. 18.30: Labdarúgás. 19.20: Hírek. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Queen III/3. 22.10: Beszélgetés. 23.35: 24 óra. 0.05: Így láttuk.

RTL

6.00: Rajzfilm. 6.10: Scooby Doo. 6.35: Dávid. 7.05: Jetsonék. 8.00: Gyerekeknek. 8.30: Flinstone-parádé. 8.55: Hanna-Barbera-parti. 9.25: Kalózok. 9.55: Művészet és küldetés. 10.00: Csodálatos nő. 11.00: Vissza a múltba. 12.00: Trópusi hőség. 13.00: BEK. 13.35: Családi párbaj. 14.05: Az apám földönkívüli. 14.35: Disney-filmdélután: Benji legnagyobb kalandja (am. kalandfilm) 16.45: Nincs kettő négy nélkül (am. film) 18.45: Híradó. 19.10: Helló! 20.15: Kastély a Wörther-tónál. 22.05: Tévétükör. 22.50: Késői kiadás. 23.10: Éden. Erootikus film. 23.40: Éjszakai Playboy. 0.10: 4-es csatorna. 0.45: Munster család. 1.10: Családi kötelék. 1.40: Ki itt a főnök? 2.10: Robbanékony. 2.40: Hans Meiser. 3.35: Ilona Christen.

Horoszkóp december 6-tól 12-ig

KOS (III. 21.-IV. 20.)

Szerelem: Önre mosolyog a szerencse, és ezekben a napokban végre maradéktalanul boldognak érzi magát. Az egyedülállók számára most itt az alkalom, hogy végre házasságot kössenek. *Hivatás:* Túl nagyok az igényei. Ha reálisan végiggondolja, hogy mik az elvárásai, magától rájön, hogy bizony a többségük teljesíthetetlen.

BIKA (IV. 21.-V. 20.)

Szerelem: Párkapcsolata borotvaélen táncol, elég egy rossz szó vagy félreértett helyzet, és máris borul minden. Legjobb, ha háttérbe vonul, visszafojtja haragját, mert ha nincs elég önuralma, saját magát okolhatja csak a történtekért. *Hivatás:* A munkahelyen is tesz néhány meggondolatlan megjegyzést, amiből vihar kerekedhet.

IKREK (V. 21.-VI. 21.)

Szerelem: A helyzet megint úgy alakul, hogy kénytelen kompromisszumot kötni, ha továbbra is a mostani partnere mellett szeretne élni, vissza kell fognia magát. Ezúttal nem helyes, ha kacérkodással, féltékenységkeltéssel tovább bonyolítja a dolgokat. *Hivatás:* Amíg az eszét használja, mindig sikert ér el.

RÁK (VI. 22.-VII. 22.)

Szerelem: Anyáskodó természete most tör ki igazán (még a férfi Rákokban is!). Egy kicsit talán túlzásba is viszi szerettei babusgatását. Nem veszi észre, hogy ők másféle szeretetre vágynak, s már-már terhes az ön viselkedése. *Hivatás:* Olyan munkahelyen érzi jól magát, ahol családias a hangulat. Viszont ez most nem adatik meg.

OROSZLÁN (VII. 23.-VIII. 23.)

Szerelem: Otthon most nincs minden rendben. Ha nem is veszekszik a párjával, azért feszült a hangulat, ami nagyon zavarja. Így, ha csak teheti, menekül, és mások társaságában keresi azt, ami otthon hiányzik. *Hivatás:* Kellemes meglepetésben lesz része, a váratlan öröm megsokszorozza tettvágyát, és előbbre juthat a ranglétrán.

SZŰZ (VIII. 24.-IX. 23.)

Szerelem: Ha túl magasra állítja a mércét, aligha számíthat arra, hogy egy-egy partner sokáig kitart ön mellett. A józan kompromisszum nem azonos a megalkuvással! Ha ezt tudomásul veszi, boldog lehet. *Hivatás:* Az a Szűz érzi most jól magát, aki munkája során másokról gondoskodik. Szívesen anyáskodik a fiatalok fölött.

MÉRLEG (IX. 24.-X. 23.)

Szerelem: Miközben békére vágyik, újra és újra vihart kavar maga körül. Mintha élvezné a zord mosolyszünet után az édes békülést. Ez veszélyes játék, mi van, ha a házastára egyszer nem fogadja el a békejobbot? *Hivatás:* Amíg odafigyel munkatársai véleményére, biztos lehet a teljes sikerben.

SKORPIÓ (X. 24.-XI. 22.)

Szerelem: Érzelmi hullámvölgy legalján csücsül. Most semmi nem úgy sikerül, ahogyan szeretné. Bármit tesz, partnere ellenkezését váltja ki vele. A legjobb lenne, ha kis időre visszavonulna, és megvárná, amíg ő kezdeményez. *Hivatás:* Kedvező ajánlatot kap. A kapkodás ugyan nem tanácsos, de túl sokáig ne halogassa a választ.

NYILAS (XI. 23.-XII.21.)

Szerelem: Az élet tálcán kínálja önnek a boldogságot. Csak a kezét kell kinyújtani. Ennyit igazán megtehet önállóan is. A többit már úgyis a partnere intézi. Nyugodtan átengedheti neki a kezdeményezést. *Hivatás:* Az eddigi úton, illetve módon már aligha mehet tovább, el kell döntenie, hogy min változtat!

BAK (XII. 22.-I. 19.)

Szerelem: Hallgasson a partnerére, amikor közös dolgaikban dönt! Az ő lelkesedése és az ön megfontoltsága együtt teremtheti meg az igazi boldogságot. *Hivatás:* Sok Bak életében ez az időszak jelentős változást hoz, és ami most kezdődik, hosszú távra megalapozza a jövőjét. Ne keseredjen el, ha az első lépések nem tökéletesek!

VÍZÖNTŐ (I. 20.-II. 20.)

Szerelem: Akaratossággal nem sokra megy. Ezt már többször tapasztalhatta. Akkor mi értelme a duzzogásnak? *Hivatás:* Nem könnyű önnel együtt dolgozni, ugye tudja?! Gyorsan jár az esze, és nem elég türelmes azokkal, akik nem tudják követni a tempóját. Pedig néha szüksége van segítőtársra, egyedül nem jut messzire.

HALAK (II. 21.-III. 20.)

Szerelem: Alaposan gondolja meg, valóban össze akarja-e kötni az életét azzal, akivel eddig együtt járt. Csak azért, hogy ne maradjon egyedül, még nem érdemes házasságot kötni. *Hivatás:* Anyagi helyzete decemberben egy kicsit romlik. A szerencse ön mellé szegődik, csak hát a munka gyümölcsét majd később arathatja le.

Herczeg Kata

(Átvéve a Tvr-hétből)

Alkotóból – sírásó

Werner Reichelt, a Trabant egyik megalkotója ma egy olyan üzem élén áll, amelynek az a rendeltetése, hogy megsemmisítse és újra hasznosítsa az egykori NDK sajátos jelképének számító kiskocsikat. A 66 éves, ősz hajú mérnök ismeri a Trabantokról szóló vicceket, s nem érez nosztalgiát, amikor az apró autók megsemmisítésre kerülnek. „Teljesen elhibázott dolog volt hosszú éveken át gyártani őket. A végén már múzeumi tárgyak kerültek ki a gyárból. Ezért nagyon elégedett voltam, amikor 1991-ben megszűnt a gyártásuk". Az utolsó Trabi, amely a 3 096 099–es számot viselte, 1991 április 30–án került le a zwickaui gyár futószalagjáról, és egyenesen a helyi autómúzeumba került. Most naponta 200 Volkswagen Polo gördül le ugyanarról a gyártósorról. Reichelt, mindössze 25 évesen, a legfiatalabb tagja volt annak a héttagú teamnek, amely 1952-ben nekilátott a műanyagból készülő autó megtervezéséhez.

választási felkészülés

Itt a kétezerforintos

Vasárnap forgalomba került a 2000 forintos címletű új bankjegy. Az új bankó folytatja a tízezer forintos megjelenésével elkezdődött bankjegy-korszerűsítési folyamatot, amelynek eredményeként egységes méretű, nehezen hamisítható, biztonságos bankjegyekre cserélik le az eddig forgalomba hozott régi bankókat. A Nemzeti Bank menetrendje szerint a következő lépésben az új 200 forintos, majd az 1000, az 500 és az 5000 forintos címletek következnek.

Február 2., hétfő

Nincs egyetértés a KET-ben

A vasárnap kirobbant koalíciós vita nyomán összeült a Koalíciós Egyeztető Tanács, amely több, mint három órás ülés után sem tudta maradéktalanul elsimítani a két párt között kialakult nézeteltéréseket. Az egyetértés hiánya főleg az alkotmánybírák mandátumának meghosszabbítása, a kisebbségek parlamenti képviselete és a dunai vízlépcső ügyében volt nyilvánvaló.

A többi között az alkotmánybírák hivatali idejében sincs egyetértés

Debreceni botrány

A debreceni önkormányzat ülésén hangos botrány tört ki amiatt, hogy a testület a város használtcikk piacát és két lakótelepi kispiacot egy budapesti érdekeltségű kft.-nek bérbe adta. Az ülésen megjelent kereskedők durva bekiabálásokkal kísérve követelték, hogy a szóban forgó piacok a város kezelésében maradjanak. A képviselők többsége ennek ellenére ragaszkodott a budapesti céggel kötött előzetes megállapodáshoz. Hogy az nem lépett érvénybe, csak annak köszönhető, hogy a város polgármestere élt vétójogával és további konzultációkat rendelt el az ügyben.

Február 2., hétfő

Késik a bősi megállapodás

A bősi erőmű ügyében született hágai ítélet végrehajtásának körülményeiről tárgyaló szlovák és magyar küldöttség hétfőn Pozsonyban találkozott, hogy áttekintse az eddig végzett munkát. A tárgyalást követő sajtóközlemény szerint csupán a környezetvédelmi és a jogi bizottságban sikerült eredményeket elérni, a dunacsúnyi és dunakiliti létesítmények közös működtetéséről, valamint a közös kárpótlás kérdéséről azonban nem született megállapodás. Folytatás: február 9-én, Budapesten.

Közös harc a kalózkiadók ellen

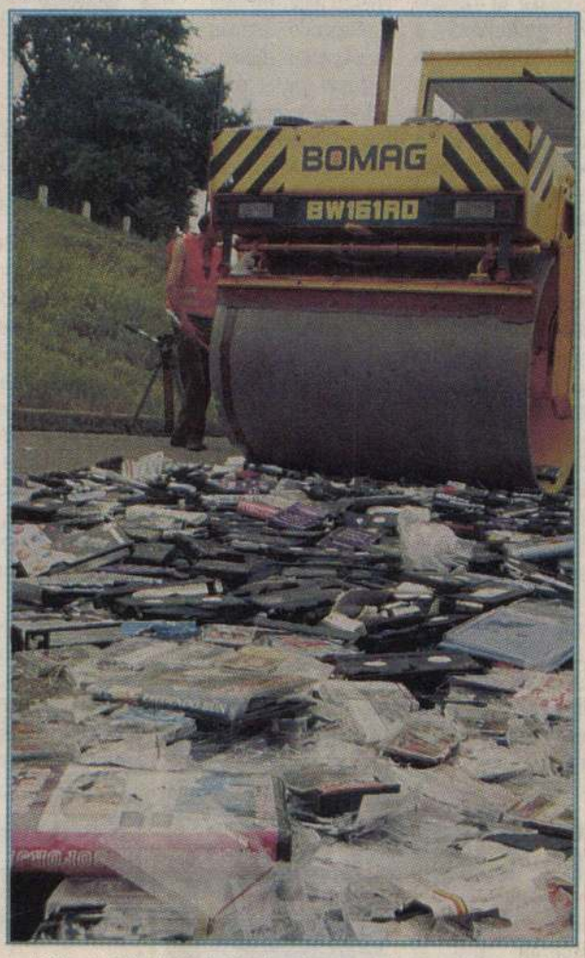

A Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága (VPOP) és az Audiovizuális Művek Szerzői Jogait Védő Közcélú Alapítvány arról döntött, hogy összehangolja tevékenységét a piacot elárasztó kalózkazetták, illetve hanghordozók ellen. Ezt a döntést együttműködési megállapodásban is rögzítette a két fél. Az aláírást követő sajtótájékoztatón a többi között elhangzott, hogy a kalózkazettákkal okozott vagyoni kár az elmúlt négy évben elérte a 800 millió forintot.

Február 3., kedd

Postássztrájk a láthatáron

Amennyiben a Posta Rt.-nél folyó béralku február 15-ig nem jár eredménnyel, úgy az ország 3200 településén megbénulhat a postai szolgáltatás, mert a Postás Szakszervezet sztrájkot hirdetne. A szakszervezet sztrájkbizottsága egyébként a bértárgyalások mellett a törvényben meghatározott elégséges szolgáltatásról is folyamatosan egyeztet.

Nincs magyar áldozat

Nincs magyar áldozata annak a sílift-szerencsétlenségnek, amely kedden történt az olaszországi Trento közelében. A síelőkkel telezsúfolt síliftkabin lezuhanását egy amerikai harci repülőgép okozta, amelynek farokszárnya beleakadt a sífelvonó kötelébe, és elszakította azt. A kabin 20 utasa szörnyethalt. A szerencsétlenség után napvilágot látott első értesülések még két magyar halottról szóltak, de a következő órákban bebizonyosodott, hogy a hír vaklárma volt csupán. Az áldozatok többsége német turista volt.

Kisebbségi képviselet

Kuncze Gábor belügyminiszter szerint mégis elképzelhető, hogy már a májusi választások alkalmával szavazni lehet a kisebbségek parlamenti képviseletéről. A kisebbségi képviseletről szóló összpárti egyeztetésen a Fidesz – MPP kivételével az összes politikai párt részt vett. A kormány javaslatának értelmében a szavazópolgárok az önkormányzati választásokkal egyidőben, októberben döntenének a kisebbségi képviseletről, ám ezt az elképzelést az MSZP-n kívül egy párt sem támogatja, mert az elképzelés megvalósításához alkotmánymódosításra lenne szükség.

Február 5., csütörtök

Tocsik hete

Befejeződött Tocsik Márta három napon át tartó meghallgatása a Fővárosi Bíróságon. A sikerdíjas per első rendű vádlottja elmondta, milyen sok munkát adott neki az önkormányzatokkal folytatott alkudozás. Arról azonban nem nyilatkozott, milyen körülmények között jött létre a megállapodás két alvállalkozásával, az Arány illetve az Utilitas Rt-vel.

Ezért a bírónő felolvasta Tocsik 1996 október 15-ei rendőrségi vallomását, amelyet bő két hónappal később a hölgy visszavont. Eszerint Boldvai László MSZP pénztárnok, Vitos Zoltán és Budai György üzletemberek 1996 tavaszán közölték vele egy sörözőben, hogy le kell adnia sikerdíja 25-25 százalékát, azaz 112-112 millió forintot. Megmondták neki, hogy ez a pénz nem nekik kell, hanem az MSZP, illetve az SZDSZ kasszájába kerül majd és jó lesz, hogy ha tartja a száját. Az Arány Rt. egyébként már ezt megelőzően is kapott 118 millió forintot a jogásznő sikerdíjából.

Hétfőn Budai György és Vitos Zoltán meghallgatásával folytatódik a per.

B. I.

Tőzsde

Változatlanul igen lanyha, 5–8 milliárdos napi forgalom jellemezte a Budapesti Értéktőzsdét. Az árfolyamok is igen szerényen hullámoztak az elmúlt napokban; némileg javult az OTP, a Pick, a Zalakerámia – romlott a Prímagáz, a TVK, a Matáv. A Richter még messze nem tudta „visszanyerni" korábbi árfolyam-csökkenését. A kárpótlási jegy egyetlen kötésben érte el a 900 forintot, igaz, elmozdult végre a hosszas 860–885 forint közti sávból.

Fontosabb papírok

OTP	8095
Danubius	6100
TVK	3105
Matáv	980
Mol	5100

Devizák

MNB (hivatalos)

Angol font	341,12
USA-dollár	207,32
Svájci frank	141,66
Német márka	114,08
Osztrák schilling	16,21

Gógl Árpád az egészségügy „magánosításáról" – Kétkedő orvosok

Másik út vezet ki a csődből

Az egészségügyi ellátórendszer privatizációját tűzte ki távlati céljai egyikeként a tárca. Az ötletet az orvosok jó része értelmetlennek tartja. Így Dr. Gógl Árpád is, a Magyar Orvosi Kamara elnöke, a Fidesz potenciális jelöltje a népjóléti posztra. Mint fogalmazott: „bornírt, kivihetetlen rögtönzés"...

– Számomra érthetetlen ez az egész. Nézetem szerint privatizációról ott beszélhetünk, ahol és ahová érdemes tőkét befektetni, mert az előbb-utóbb megtérül. Márpedig a magyar egészségügyi ellátórendszer nem ez a terület. Ahol nem lehet a reálkamat fölötti nyereséget elérni, oda nem fektetnek be. Egy közepes szintű befektetésnek is nyolc éven belül meg kellene térülnie. Hát nálunk ebből nem lesz és nem lehet semmi. Mégpedig elsősorban azért, mert az egészségügyet nem értékén finanszírozzák.

Elegendő csupán azt megvizsgálni, milyen eredménnyel járt a gyógyszergyárak privatizációja. Belehajszolták ezeket a szakmájukat szerető lelkes embereket, hogy súlyos kamatra kölcsönvett milliókért visszavásárolják hajdani tulajdonukat, de olyan minimális árréssel dolgozhattak, hogy mára a magángyógyszertárak nyolcvan százaléka a csőd szélén áll, vergődik. A tulajdonosok képtelenek visszafizetni adósságaikat, s már hallani olyan esetekről is, hogy egyik megőrült, a másik öngyilkos lett.

Nos, hát ilyen öngyilkos vállalkozás lenne ma az egészségügyi intézmények privatizációja is. Kivételt csak az az eset képez, ha mindezt valaki pénzmosásra akarja felhasználni. Tisztességes, a pénzét becsületesen kereső embernek erre nem szabad ráállnia.

A népjóléti tárca egyik gyermeteg – ráadásul nem is szakmai – érve a privatizáció mellett, hogy ezzel „megmenti lelkeinket", s megóv attól, hogy az orvos megalázó módon hálapénzt fogadjon el. Nos, ehhez nem privatizáció, hanem a mindenki végzettségének és képesítésének megfelelő fizetés kell.

Lenne némi esélye a privatizációnak, ehhez viszont mindenekelőtt az kellene, hogy megfelelő biztosítási rendszert építsenek ki. Amíg a versenyhelyzetű egészségbiztosítás feltételrendszerét nem alakítják ki, addig minden ez irányú próbálkozás kizárt.

Egyébként az egészségügy privatizálásának elméletét a tények rendítették meg. A világ fejlett húsz országában az egészségügyi kiadások mindenütt nagyobbak ott, ahol előbbre vannak a terület privatizálásával. Ez még nem volna baj, ha a piacibb egészségügy hatékonyabb volna, mert nincs drágább kincsünk, mint az egészségünk. A baj az, hogy a piaci alapon működő egészségügy nemcsak drága, de rosszabb hatékonyságú is. Nem ott jobb az egészségügy helyzete, ahol drágább, hanem ott, ahol kevéssé piacosított, s épp ezért olcsóbb.

Azt ugye látnunk kell, hogy a magyar intézményrendszer csődbe ment. Egy csődbe jutott intézményt pedig nem lehet eladni, azt legfennebb le kell bontani

Gógl Árpád szóvá tette: „hivatalból" nem ismertették a szakmai testülettel azt a pénzügyminisztériumi „munkaanyagot" sem, amelyet az egészségügy átalakításának cselekvési programjaként emlegetnek. A szolidalitás elvén működő biztosítást e szerint gyorsan és keményen váltanák fel a profit-törekvésű üzleti magánbiztosítók: „lesz egy szegényegészségügy és egy gazdagegészségügy" – fogalmazta meg e törekvés következményeit. A várható csődről, a népegészség romlásáról nemzetközi tapasztalatokat idézett – mind-mind a felelőtlen piacosítás drámai bizonyítékaként.

A Magyar Orvosi Kamara február 7-én határoz arról, hogy e helyzetben – a bérezés „akkut" gondjai mellett – milyen állásfoglalással lépjen fel; így az életmentést természetesen nem gátló sztrájk is szóba kerülhet.

szőke

Megújul a határvár

A történelem, no meg a békeszerződések úgy hozták, hogy végvár lett a hajdan büszke Somoskő vára. Szlovák végvár. A trianoni szerződés majd az azt követő határkorrekciók furcsa helyzetet teremtettek, hiszen a vár – alatta az Európa-hírű bazaltömlés szlovák területre került, innen csak útlevéllel látogatható, a környék viszont – a Petőfi-kunyhóval – változatlanul Magyarországhoz tartozik. A szlovákok jó két évtizede folyamatos dolgoznak a vár felújításán, ám az évek során a kunyhó környéke nem sokat változott. Most, az 1848-as szabadságharc 150. évfordulójának tiszteletére a magyar terület is megszépül.

A salgótarjáni városatya, Angyal János felhívásához és 100 ezer forintos felajánlásához máris többen csatlakoztak, s a tervek szerint felújítják a kunyhót és a haranglábat, a parkot új dísznövényekkel ültetik be, rendbe hozzák a Petőfi-sétányt. Ennek keretében díszkutat is felállítanak – Bobály Attila szobrász munkáját.

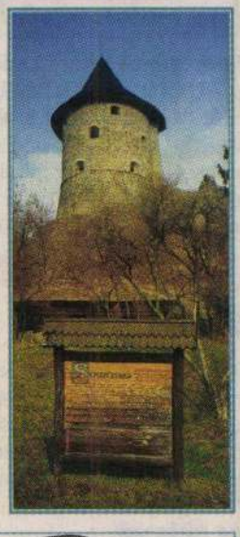

Nem kellett a kanadaiak kedvező ajánlata

A kevés pénzből drága

A szaporodó rablótámadások miatt őrző-védő cégeket fogad fel a Magyar Posta Rt. kisebb hivatalainak óvására. Meglehet, erre nem lenne szükség, ha a részvénytársaság vezetése három éve elfogadja egy kanadai cég ajánlatát, hogy akár hitelből is teljes körű technikai védelmet szolgáltat. Ehelyett ma pereskednek.

A Magyar Posta 1994-ben pályázatot hirdetett több mint ezer postahivatal elektronikus biztonságtechnikai felszerelésére és az összeköttetés megteremtése a területi központokkal. A többi között kormányok, nagykövetségek és a NATO megrendelésére is dolgozó kanadai STIM cég felajánlotta a postának, hogy kedvezményes kamatozású hitelt nyújtva három év alatt elvégzi a munkát. A pályázatra 13 vállalkozás jelentkezett. A zsűri helyezési sorrendje eszerint a kanadai cég termékével induló két kft. került az első, illetve a második helyre.

A végső szót azonban Doros Béla, a Posta vezérigazgatója mondta ki. Azt a kft-t hozta ki győztesnek, amely 783 millió forintért vállalta a munkát: az amerikai ADEMCO technológiával, míg a korábban élen álló, s csupán 385 millió forintot kérő kft. vesztett.

A biztonságtechnikai rendszer lényeges eleme, hogy a postára betörőkről a riasztással egy időben videófelvétel is készüljön, a képet automatikusan továbbítani lehessen a felügyeleti központokba, hogy azonnal kiadható legyen a fényképes körözés. A végső győztessé nyilvánított cég által telepített rendszer azonban ezt nem tudta produkálni. Továbbá a postahivatalokban felszerelt érzékelők jeleit a központokban csak a versenyből kieső kanadai vállalat termékeivel lehet fogni, azokat is be kellett építeni a meglévő berendezések mellé. Így jelentősebb többletkiadásra kényszerült a Posta.

Fóti István, a cég képviselője nem értette és ma sem érti, miért volt jó a Postának, hogy a kedvezőbb ajánlat helyett a sokkal drágább megoldást választotta. Minderről még 1995-ben a Reform című lapban így beszélt: "Nemhogy az általunk felajánlott hitel nem kellett, de a győzteseknek a Posta előre kifizette az anyagárat. Magyarországon

HANGLEMEZBOLT
Használt hanglemezek
CD-k, kazetták minden műfajban
RITKASÁGOK, KÜLÖNLEGESSÉGEK!
Cím:
Oktogon Üzletház
Teréz krt. 21.
(28-as üzlet)
Tel.: 269-02-32/112
ELADÁS–VÉTEL–CSERE

BOBÁLY ATTILA

Szent Istvánról a Köves úti műteremben

Újabb köztéri alkotással gazdagodik Salgótarján 1996-ban, a honfoglalás 1100. évében. A megyei jogú város önkormányzata elhatározta, hogy az első magyar király, Szent István emlékére emlékművet állíttat. Idén, a millecentenárium jegyében a város több intézményében különböző rendezvényeket tartanak, az önkormányzat támogatásával. Ezeken a magyar történelem e nevezetes évfordulójáról emlékeznek meg. Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy ezeken kívül az államalapító király történelmi jelentőségű életművének és személyiségének is maradandó emléket állítson, köztéri mű formájában is. Ennek elkészítésével Bobály Attila szobrászművészt bízta meg. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus a művész által bemutatott tervet elfogadásra ajánlotta, s a mű elhelyezését a nyugati városrészbe, a Balassi Bálint Könyvtár főbejáratától jobbra eső füves domboldalra javasolja. A műalkotást, amelynek tervezési és kivitelezési költsége mintegy 2,5 millió forintba kerül, terv szerint augusztus 18-án avatják fel.

Hónapok óta az alkotómunka feszültsége vibrál a levegőben a Köves út 1. szám alatt Somoskőn, *Bobály Attila* műtermében. A *Szent István-emlékmű* elkészítésére idén márciusban kapta a megbízást a művész, augusztusban pedig már az avatóünnepséget tartják Salgótarjánban. Ez nem hosszú idő. Különösen akkor nem, ha – miként ezt Bobály Attila elmondja – a mű kivitelezését is maga végzi, hiszen a munka bonyolultsága miatt az ország legnagyobb öntödéje sem vállalta annak idején az ugyancsak Salgótarjánban látható *Széchenyi-szobor* kivitelezését. A 2,40x5 méteres befoglaló méretű kompozíciót (bronz, vörösréz) tehát teljes egészében itt készül. Ez hatalmas munka, számos technikai probléma megoldását is feltételezi.

Nógrádom

„Ráadásul" még az idén el kell készülnie azzal a szoborral, amelyet Nógrád Megye Közgyűlése ajándékoz *Hampshire-nek*. A mű az ottani botanikus kertbe kerül (Harold Hillier Gardens and Arboretum). Ez a *Nógrádom* címet viseli. Vörösréz változata már készen van, ott áll a műteremben, forgatható gömb.

– Voltaképpen arról van szó, amit már a Széchenyiben is bogoztam. Megcsinál az ember egy gömböt magának, ami a világa, a világképe. Ebből igazán nem is akar, de nem is tud kitörni. A magasba, ha tetszik, az univerzumba való törekvése azonban természetesen megmarad. Ez nem elvágyódás, hanem annak a gondolatnak a kifejezése, hogy a világmindenség és az ember egy lényegű.

E kompozícióban a szűrnyalást a madár érzékelteti. Egyébként szerkezetileg ez a gömbbe „zárt" univerzum is hármas tagozódású, amit az ősi magyar hitvilágból – persze nemcsak abból, hiszen ez is átfogóbb hitvilág része – szintén ismerünk, s amely szerint létezik alsó, középső és felső világ.

Ebben a kompozícióban az alsó világot jelzik a kígyók, a nógrádi dombok a völgybe zárt templommal, a középsőt az emlősök, ez esetben a szarvas és az ember, a felsőt a madarak, s mellétől fölfelé maga az ember, aki már a felső világ felé tör, miként a madár, ami lélekjelkép is.

Ez a fajta gazdag jelképiség, rétegzett utalási rendszer Bobály Attila munkásságának lényegéhez tartozik, csakúgy, mint a létezés szervességének gondolati, s ennek nyomán vizuális átélése, illetve az erre való folytonos és tudatos törekvés.

István apoteózisa

A tér, ahová kerül és a Szent István-emlékmű ugyancsak szerves egységet alkot majd. Két épülettömb között van egy tér, mögötte a Kálvária-domb.

A művész elképzelése szerint a hegy és a nemrég oda került antenna lesz a templom. Látszik itt egy görbült lépcső is, ez mintha egy templom apszisa lenne. Ez a háttér így felfogott eszmei mondanivalójával és esztétikai megjelenésével harmonizál az emlékművel, amely mintegy előkészíti majd a hegyre való rálátást, azaz organikusan kapcsolódik a környezethez.

István portréja egy stilizált román kapu felső részén helyezkedik el. Fölötte két angyalfigura, akik koronát tartanak a király feje fölé. De ez nem koronázási jelenet, inkább egy történelmi jelentőségű döntés érzékeltetése, a pogány István keresztény királlyá való átváltozása pillanatáé.

István arcán az a fajta ekszтázis látszik, amely csak az ember legnagyobb élményét, a szerelemben való megsemmisülés, egyúttal felemelkedés pillanatát jellemzi, amikor eggyé olvad a mindenséggel, a túlvilággal. Ez a pillanat sugárzik a király arcáról is, s ezzel az eggyé olvadással, az új világ mintegy érzéki befogadásával determinálódik nemcsak az ő, hanem az ország sorsa is, amely a sámánvilágból e pillanatban lép át a keresztény világba. Ez tehát a váltás pillanata, egyúttal István király apoteózisa, istenülése. Valóban drámaian nagy pillanatról van szó.

Nemcsak arról, hogy egy, a sámánkodásban nevelkedett ember felismerte a helyzetet, azaz a nyugati kereszténységhez való csatlakozás szükségességét az adott földrajzi helyen és történelmi szituációban, hanem el is tudta viselni mindazt, ami ebből következet, a kultúra- és életformaváltás feszültségét.

Ehhez a jövőbe, az ismeretlenbe való hit is kellett. Ha úgy tetszik, erre a hitre napjainkban nehézségei és súlyos kétségei közepette is szükség lenne.

–mér

Bobály Attila: Széchenyi István szobra Salgótarjánban (balra), Hősi emlékmű Csesztvén

Kötetnyi versre bukkantak a barátok – Újabb könyv az Ipoly-parti városban

Hirdetve mindent – Túl az én időmön

Még az irodalom kedvelőknek is hatalmas meglepetés Görög Imre most megjelent posztumusz verseskötete. A közel két éve, fiatalon elhunyt gyarmati költőről a közeli ismerősei sem tudták, hogy ennyi verset hagyott hátra. A Túl az én időmön című gyönyörű könyvet a Madách Imre Városi Könyvtár adta ki.

Görög Imre az általános iskola elvégzése után kitanulta a műszerész szakmát, de többre vágyott. Előbb leérettségizett, majd diplomát szerzett az esztergomi tanítóképzőben. Aztán Egerben a rajz szakon folytatta tanulmányait.

Az angyalföldi vagány minden csínytevésben benne volt. Az akkori élmények meghatározóak voltak később is. Ott volt a Duna, a maga romantikájával. A haverok, a gyár, ahol a szakma megszerzése után dolgozott. Kalandok sora.

Görög Imre Esztergomban ismerkedett meg feleségével. Némi kitérő után következett Gyarmat. Mária asszony itt élt, mondhatni, hogy Imre is hazatalált. Gyorsan megszerette a várost. Új barátságok szövődtek.

A Komjáthy Jenő Irodalmi és Művészeti Társaság munkájába is bekapcsolódott. Olykor odalökött egy–egy rövid verset az asztalra. Látszólag nem sokat törődött a kritikával. Akik alaposan ismerték, persze tudták: marcangolja magát. Imre nem szerette a mellébeszélést, a pátoszt. Valahogy így fogalmazott: Csillagom, ez úgy sz..., ahogy van.

Négysorosaiban hajszálpontosan fogalmazta meg nemzedéke érzéseit, kínjait. Kedvenc költőitől, *József Attilától* és *Villontól* gyakran idézett. Halála előtti napon megint József Attilát szavalt. Mondta, majd jön másnap. De nem jött soha többé. Negyvenhárom évesen elragadta a kaszás. Az áldott jó szíve megállt.

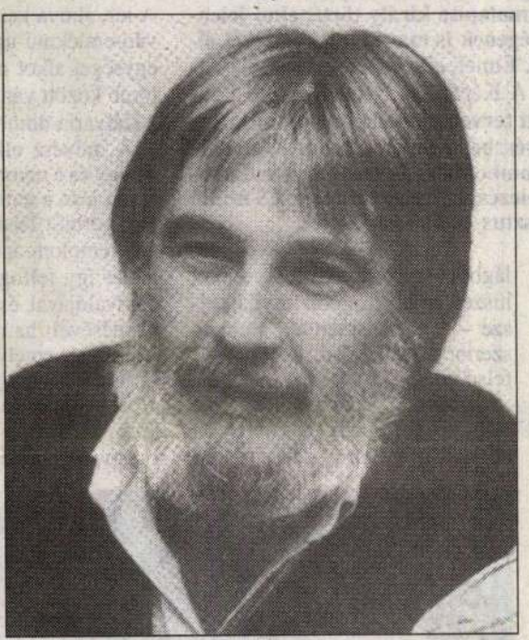

Görög Imre

Imrét mindenki ismerte Gyarmaton. Igazi közösségi ember volt. Órákig eltartott, míg végigért a főutcán. Megállították őt az emberek, jó volt vele beszélgetni. Humorát mindenki díjazta.

Amikor először felvetődött, hogy össze kellene állítani egy kötetet, nem gondolta senki, hogy ennyi verset hagyott hátra. A Komjáthy-kör tagjai is úgy tudták: jó, ha húsz vers maradt meg az utókornak. Pedig Imre dolgozott rendesen. Jelen sorok írója elrakta az összegyűrt fecniket, a számítógép is megőrizte a verseket. *Onagy Zoltán*, a jó barát szintén sok verset talált. Aztán a könyvtári dossziéban is sorakozott néhány költemény.

Végül a könyvtár gondozásában a minap megjelent a Túl az én időmön című kötet. Pályázatokból jött össze a pénz, de az ismerősök, barátok is a zsebükbe nyúltak. Az eredmény: gyönyörű, vászonkötésű, színes könyv.

Görög Imre elment, ám költészetét itt hagyta nekünk. Úgyhogy mégiscsak itt maradt ő maga is.

Á. T.

Mértékletesség

Elérem az eget,
de elkerül a szó.
Eltévedtem mára,
ágak közt nagyapó.

Szüzek, szentek –körül–
zabál a hangyaraj.
Étvágy, szándék nélkül
közelít, porol Balarai.

Isten és zsoldos prófétái
sarkokon, hol gőzöl a kutyahúgy,
dzsidák, szörnyek, paranoiák.
Elgörgök innen ma, mint a szél,
úgy.

Kopjafa

Halál emlékét
díszítő népi ösztön,
ritmusba zárt,
vésett alleluja.
Temető –
kopjafa faluja.

Szavak és megint csak szavak

A költő, ha már nem él, szavaiból áll. Kedvenc szavaiból. Kényszeres szavaiból. Találmányaiból. Töltelékszavakból. Csendes és hangos szavakból. A halott költő élete a szavak, amelyek közel férkőztek hozzá. Cselekedetei, mindennapjai lassan elúsznak, kisodródnak barátaiból, ismerőseiből - a költő megszűnik testben lenni -, nem marad más, mint választott szavai. A szavak a halott költő hagyatéka. Miféle szavak ezek a líra szövetéből kiemelve? Most megint más. Láttam őket. Találkoztunk. Mi történik? A könnyebb érthetőség kedvéért az olvasó - első olvasó - körberakja magát Göröggel, a személlyel, Göröggel, az ezermesterrel, Göröggel, a költővel. Jó - egyszerre - mindent látni. Másképpen szólnak a szavak. Ezek a szavak.

Nézzük: barbár; gesztus; Balarai;*(Gyerekek, tudja valaki, mi az, hogy Balarai? Nem tudja senki. Vélhetőleg a ritmus miatt ötölte ki.)* unokaszag, unokaszar; dülöngélő idő; szélbodor; fagyal; fejedelem; dashbottl-cobbler-Calvados; Aranykakas-Urquel-Budvar; Budejovice; kutyatej; lopakodik; téblából; a fájdalom fekete gyolcsban jár; mészárszék; rángat, horpaszt; setteng az Ördög; arany saskatona; bojtok; erényöv; csilingel; alkalmatlan; koszorúkék; tükrön bagzanak a legyek;*(Fiúk, mi az, hogy tükrön bagzanak a legyek? Mi, mi, néznek a fiúk. Az új légypopuláció tárgyi megjelenülése. Előrevetül a tükrön a holnapi. Légygárda. És nem is értjük a kérdést, mondják a fiúk. Ráadásul elegünk van.)*; Dunán görög az éjszakában; babám átfestett irokéz; vonul, vonul, vonul; türelem; anakonda; hóesés; jég peng ágyán, látja az alagutat; Szent József-i; téveszt; halványul; együgyűséged; küretkés; elvetélt; szót fogadtam; szobortest; bőrveder; Thiel pályaőr; kanyarog a csempén; most bagarolozhatom és nézhetem; kamaszcinegék; balgán; Földanya; Anteus; dalol a csőcselék (canaille); Brevi manu; elsétál és visszatükröz; az örökkévalóság szemszögéből;

(Gyerekek, mi az, hogy örökkévalóság szemszögéből? Apa, neee, húzzák a szájat a fiúk, micsuda kérdés vóna eto, az örökkévalóság nem más, mint amikor Görög az Alfa Centauri két rosszkedvű kráteréről néz, nevet.)

Ebben maradunk.

–onagy–

Görög Imre versei

Barbárság

Meghal egy barbár korszak
máris itt a másik
egészen új és ártatlan-barbár
de tudom
ez sem élhető másképp.
Régi barbár mozdulataimat
visszakérve
örökkön hátranézve az éppen
véget értre
nem kérve már és már nem élve.
A barbár
barbár gesztusai beleégve.

Szemérem I.

Néz csak.
Félre, térden.
Várja, elérem.
Nem közelít, nem mozdul, nem kér.
Néz csak – félre.
pirul, ha mondom:
e mell emel.
Pislog, ha mondom:
Zajos Kisszilágy az ágy.
Úszik már, úszhatik odabe
e mélyben, ahol tartja
szemérme, ha így akarja –
lobog, ropja, ég
a szemérem,
ha elérem.

TARJÁNI MAGAZIN

1996. július A NÓGRÁD MEGYEI HÍRLAP MELLÉKLETE 1. oldal

Bobály Attila, szobrász

Szent István Salgótarjánban

„Legyünk józanok az ünneplésben is"

Nagyon fontosnak érzem, hogy az „1100 éves Magyarország" helyi ünneplésében sem a díszes külsőségek talmi csillogása a meghatározó, hanem a felelős gondolkodás nemzeti múltunkról és helyünkről az európai kultúrában. Hogy az „Ezeréves Magyarország" nemzedékének öntudatában mennyi volt az illúzió, a hamis nemzeti romantika és gőg, ma már világosan áll előttünk.

Az akkori ünneplés csillogó felszíne alatt rejlő kiáltó ellentmondások és az ismert következmények arra intenek: legyünk józanok az ünneplésben is! A millennium büszke ősmagyar harcosából – Ady után szabadon – rövid idő múltán „eltévedt lovas" lett.

Ami felelősségünk és kötelességünk, hogy ezen a századvégen ne ismétlődjék meg a hiba: a hatalmi ábránd, a múltba néző történelmi romantika és a nemzeti illúzió úttévesztő hibája. Ezért tartom fontosnak, hogy a Múzeum Baráti Kör ünnepi rendezvénye tudományos emlékülés és nem zászlós felvonulás.

„A nemzeti önismeretnek megvan a maga belső folytonossága: legfőbb eleme a tények az élmények és a célok korszerű változásaiban is megnyilatkozó történelmi azonosság tudata." Szegfű Gyula híres kötetében „Mi a magyar?"-ban írta ezeket a gondolatokat Keresztúry Dezső. Biztos vagyok abban, hogy a történelmi célok, élmények és tények korszerű megfogalmazását így a történelmi azonosságtudat alakítását jól szolgálja ez a rendezvény is. Salgótarjánt az idén 750 éve jegyzik településként és jövőre ünnepeljük várossá nyilvánításának 75. évfordulóját. Erre a két évfordulóra is érvényesek a fentiek: a helyi tények, élmények és célok pontos, korszerű megfogalmazásának követelménye, és ezáltal a városi azonosságtudat építése.

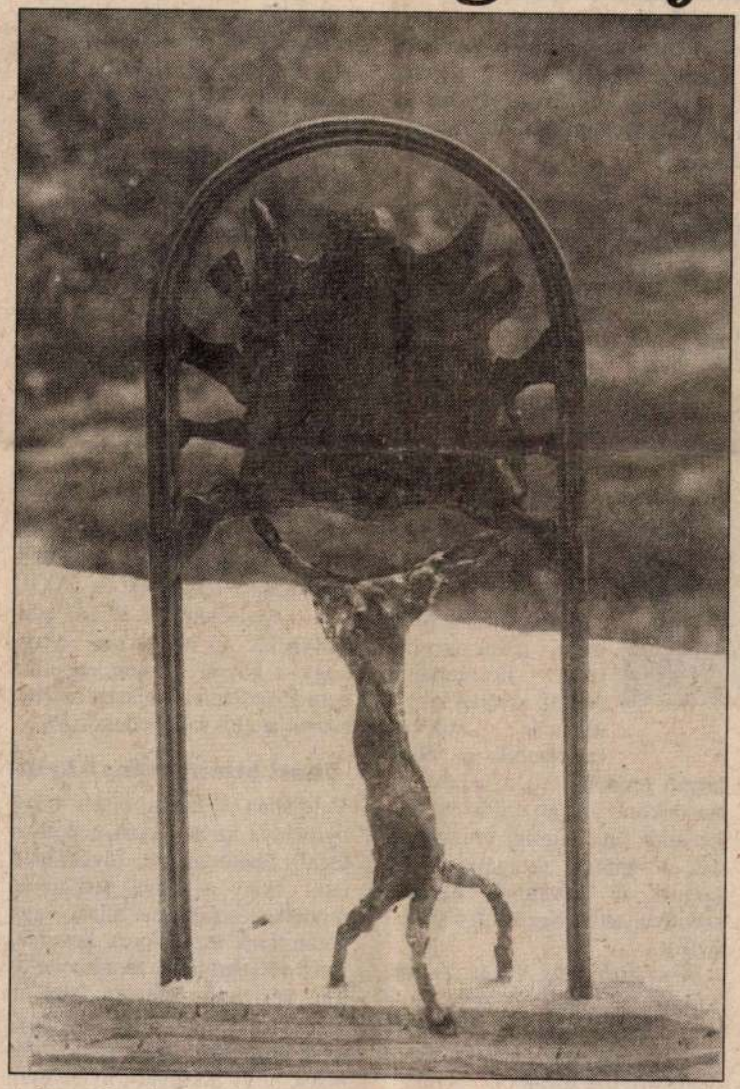

A Szent István-emlékmű makettje

Még egy gondolat az 1100 éves évforduló kapcsán. A millennium óta eltelt száz év egészében és elkülöníthető szakaszaiban egyaránt igazolta, hogy a politika csak ideig-óráig sajátíthatja ki napi céljainak a történelmet és a kisajátítás előbb-utóbb mindig bumerángként üt vissza. Ezért is fontos, hogy Salgótarjánban is szakmai, történelmi ünneplés folyik a millecentenárium jegyében és őszintén remélem, hogy nem csak ezen ünnepi évforduló kapcsán.

(Puszta Béla polgármester gondolatai)

Javaslat Szent István-emlékmű felállítására

A honfoglalás 1100 éves évfordulója tiszteletére javaslom, hogy Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata első magyar királyunk, Szent István emlékére állítson emlékművet.

1996 évben a millecentenárium jegyében Salgótarján több intézményében, önkormányzatunk támogatásával, különböző rendezvényekre kerül sor, melyekkel történelmünk e nevezetes évfordulójáról megemlékezések történnek. Az eseményeken túlmenően azonban fontosnak tartom, hogy önkormányzatunk államalapító királyunk történelmi jelentőségű életművének és személyiségének maradandó módon, egy műalkotás felállításával állítson emléket. A mű elkészítésével Bobály Attila szobrászművészt bíztuk meg.

A Képző- és Iparművészeti Lektorátus a művész által bemutatott tervek alapján az alkotást elfogadásra ajánlja, s a mű elhelyezését a nyugati városrészben, a Balassi Bálint Könyvtár főbejáratától jobbra eső zöldterületen (a lakóházak és a könyvtár által határolt füves domboldalon tartja legmegfelelőbb helyszínnek. A mű harmonizál a Kálvária-domb, mint háttér eszmei mondanivalójával és esztétikai megjelenésével is.) A műalkotás maga mészkő talapzaton helyezkedik el (méretei 3 x 1,5 x 0,35 m-es.) A kompozíció anyaga vörösréz és bronz. (Méretei: 2,20 m x 5 m.)

A műalkotás leírása: egy un. bélletes (stilizált román) kapuban helyezkedik el Szent István reliefje, kiegészítve angyalok figurájával. A mű kifejezi a pogány István keresztény királlyá történő átváltozását, hangsúlyozva a vívódó, de cselekedeteiben határozott személyiség államalapításban játszott kiemelkedő szerepét.

Ki a falkavezér? – A kutya csak kiszolgáltatott eszköz a gazdi kezében

Legjobb barátunk ne legyen ellenség

Salgótarján Megyei Jogú Város területén becslések szerint több mint négyezer kutya él. Ezek közül mintegy 2900 szerepel a nyilvántartásban. Az állatok tartásáról szóló 7/1992. (V.25.) Ör. sz. módosított rendelete a kutyát az „egyéb állatok" közé sorolja. A tizennyolc paragrafusból kilenc az ebtartással kapcsolatos. Az ebekkel nem mindenki szimpatizál, kifejezetten vannak ebgyűlölők, de talán többen kutyabarátok. Következésképpen az ebtartásnak vannak pártfogói és vannak ellenzői a városban. Szakemberek véleménye szerint az önkormányzat tárgyilagos rendeletet alkotott, ami persze nem jelenti azt, hogy sokan nem kritizálják. Vajon a két tábor tud-e egymás mellett nyugalomban élni? S egyáltalán tudunk-e a kutyákkal együtt élni?

Szólítottál, falkavezérem?

Az ember egyik legjobb, legtermészetesebb barátja a kutya körül nagy a háború napjainkban. A hírek mind gyakrabban szólnak kutyák okozta tragédiákról. A harci kutyák kérdése pedig már a törvényalkotókat is megmozgatta. Vélekednek a kynológusok, az állatorvosok, a rendőrök, a kutyatenyésztők, egyszóval mindenki beleszól pro és kontra, hogy szabad-e vagy nem, ha igen akkor hogyan és így tovább. Remélni lehet, hogy nem lesz kutyaháború?

Üzenetrögzítő és eb

Tulipán Miklós, a salgótarjáni önkormányzat hatósági irodájának vezetője az a közhivatalnok akinél minden salgótarjáni kutyaügy előbb utóbb „megjelenik". A hivatal érzékenyen figyel min- [illegible] kapcsolatos pa-

lós. – Ezért is nagyon körültekintően, a közérdekre tekintettel alkottuk meg az állattartási rendeletünket, amelyet toleránsan alkalmazunk. Minden tudomásunkra jutott panaszt kivizsgálunk és igyekszünk a lehetőségek szerint orvosolni. Én magam személy szerint sem vagyok kutyagyűlölő, de nem jellemző ez a magatartás a hivatal munkatársaira sem. Részrehajlás nélkül, a város lakosságának érdekeit képviseljük az állattartási rendelet érvényesítésével. Az önkormányzati rendelet meggyőződésünk szerint mindenkinek az érdekét szolgálja. Kellő szigort is tartalmaz azokkal szemben, akik megsértik a szabályokat.

A szigor pedig véges. A szabálysértési bírság összege helyszíni bírságolás esetén 2 ezer forint, szabálysértési eljárás esetén pedig 10 ezer forint.

A rendelet megkülönböztetést tesz az ebek fajtája, tartási célja szempontjából is, de még az úgynevezett támadó természetű ebekkel szemben sem tartalmaz külön szankciókat.

A kutyások és nem kutyások között régóta tart a háborúskodás s a következők miatt éleződik mindig az ellentét. A kutyák csaholnak, büdösek, elfoglalják a játszóteret a gyerekek elől, bár-

leni beoltatása. A városban a nyilvántartott kutyák oltása rendben van. A nem nyilvántartott kutyák azonban a veszettség terjesztésével bajt okozhatnak. Véleménye szerint az egykor kötelező összeírást, mint a nyilvántartás alapját, vissza kellene állítani. Ezáltal sokkal tisztább kép alakulhatna ki a városban lévő kutyákról. Manapság ugyanis számosan „megfeledkeznek" erről a fontos egészségügyi követelményről, mondván, hogy az ő kutyájuk úgysem okozhat bajt, hiszen ki sem engedik.

A város állattartási rendelete pedig egyértelműen kimondja, hogy minden 3 hónapos kort betöltött ebet veszettség elleni védőoltásban kell részesíteni. Ennek tényét az állat tartója oltási igazolvánnyal vagy oltási bilétával köteles bizonyítani annak a magánszemélynek, akit a kutya megharapott, továbbá az állategészségügyi állomás, a jegyző, a közterület-felügyelet és a VGÜ Kft. képviseletében eljáró személynek. A hivatkozás tehát, hogy a kutyát ki sem engedik, nem fogadható el, hiszen az ebet a tartójánál is lehet ellenőrizni.

Oltási bizonyítvány – kell!

Valójában a kutya oltási bizonyítványa az az okirat, amellyel legalizálható az eb, függetlenül attól, hogy a kutya pedigrével rendelkező fajtiszta állat, vagy netán csak egy korcs keverék. Nem véletlen tehát az a hivatalos törekvés, hogy minden fajta eb rendelkezzen ezzel az okmánnyal, ami biztosíték a gazda számára, hogy a kutyát törvényesen ő tartja, s valamiféle biztosíték arra, ha megharapott valakit, hogy nem kell tartania a veszettség emberre veszélyes következményeitől.

Az utóbbi hetekben, hónapokban sok bajt okoztak a kutyák. Hirtelen mintha az derülne ki, hogy az ember barátja, a kutya, kezd az ember ellenségévé válni. Számos véres példa borzolta fel a közvéleményt, s a társadalom keresi az okokat, a megoldási lehetőségeket. A képbe kerültek az úgynevezett harci kutyák, s velük kapcsolatban a tiltott kutyaviadalok. Hol itt, hol ott hallatszott a suttogás, hogy véres kutyaviadalokat tartottak, vagy életre-halálra szóló kiképzést kapnak a hirtelen megjelenő pitbullok, dobbermannok. Az viszont tény, hogy a támadó természetű kutyák által okozott tragédiákon túl sem Salgótarjánban, sem a megyében nem kellett a hatóságoknak fellépni az ilyen viadalok szervezői, rendezői ellen.

Nevelés a legfontosabb

Úgy tűnik, hogy a bekövetkezett tragédiák nyomán olyan tömegpszichózis formálódik, amelynek a gyökere a kutyabarátok és a kutya ellenesek szinte időtlen szembenállásából ered. Sokan a kutyákat hibáztatják, s kikiáltják bűnbaknak az apró pincsit is, noha nem a jószág tehet arról, ami vele vagy általa történik.

Ezzel kapcsolatban *Marcsó Zoltán* egy „igen veszélyes" óriás schnauzer gazdája három és fél oldalas leveléből hadd idézzek:

„Talán az etológusok sem szólnak meg érte, ha azt mondom, hogy a mai „átlagos" tartási körülmények között a nevelés hatása a döntően meghatározó. Csak jól és rosszul nevelt kutyákról van szó. Ez pedig nemcsak illemtudást, szobatisztaságot jelent, hanem sokkal többet: a gazdával, az emberekkel való viszonyt, a kiszámítható

(Folytatás a 3. oldalon)

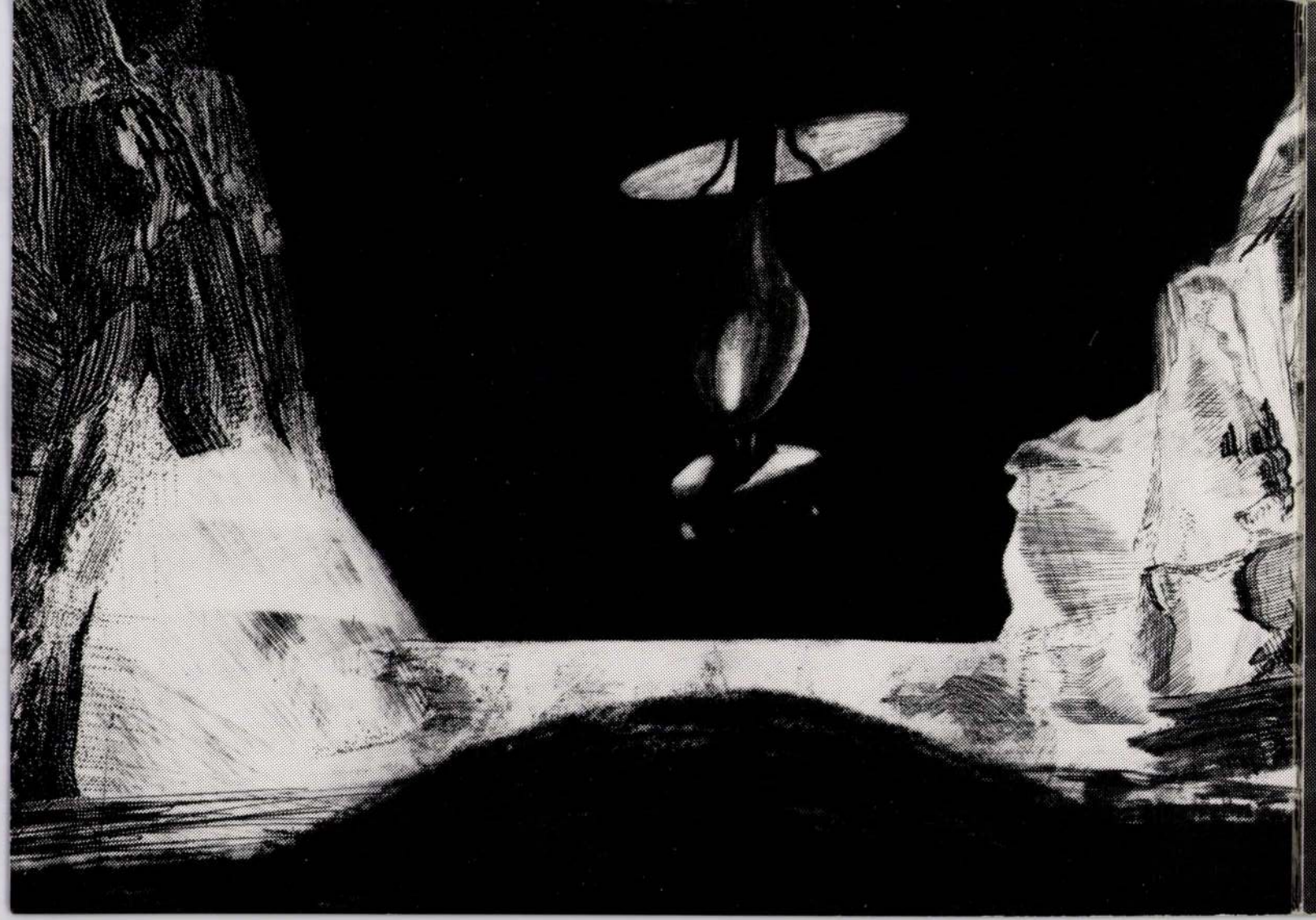

HATVANI GALÉRIA
emeleti terme

KÉRI IMRE

KIÁLLÍTÁSA

Nyitva: szeptember 19-től október 12-ig

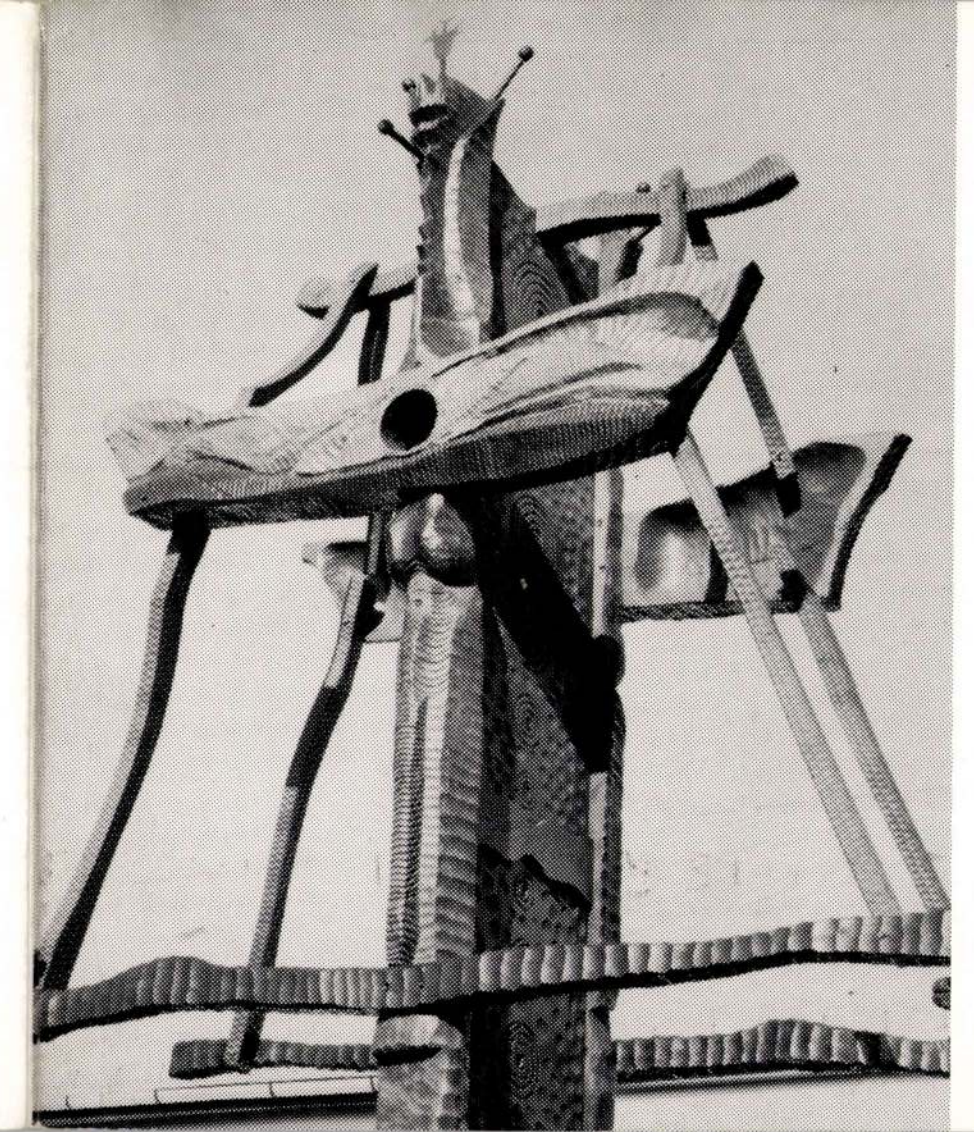

HATVANI GALÉRIA
földszinti terme

BOBÁLY ATTILA
szobrászművész

KIÁLLÍTÁSA

Nyitva: 1986. szeptember 19-től október 12-ig

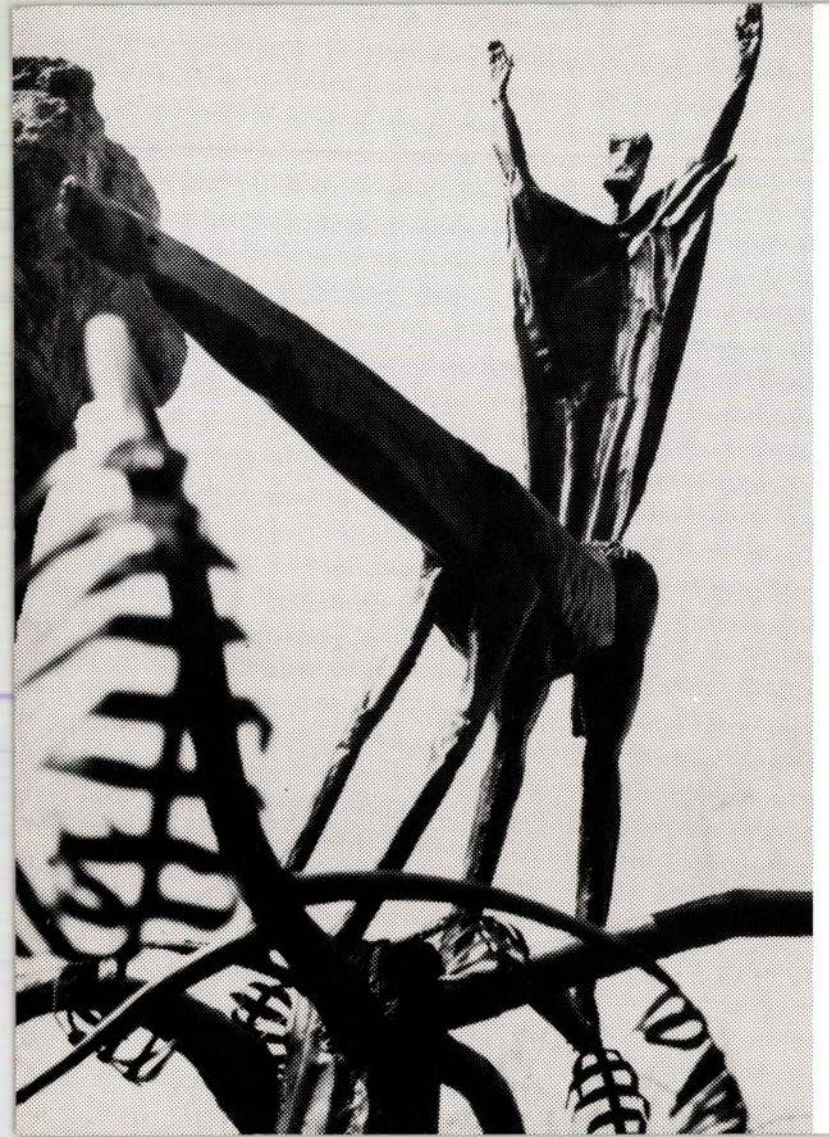

BOBÁLY ATTILA

Aki hegymenetben halad, előre tekintve lépdel. Ha nem is látja még tisztán a csúcsot, a párából már kisejlik az orom. Nem tudni ugyan, hogy erőd, vár vagy esetleg csak egy rom vár-e odafönt? Csak az a biztos, hogy fel kell jutni!

Aki hegymenetben halad, jó, ha időnként visszanéz. A maga mögött hagyott bokaficamító göröngyök, testet és lelket próbáló kapaszkodók, bőrt sebző bozótok legyőzött seregének látványa acélozza az izmokat. A hátra hagyott út, bizonyíték. A képesség, az alkalmasság, a hajtóerő bizonyítéka. A legyőzött akadályokból már következtetni lehet, hogy a várhatóakkal megbirkózik-e majd? Képes lesz-e a további menetelésre a szobrászvándor?

Bobály Attila önmagát próbáló művész. Az a fajta ember, aki szívesebben mászik a gyümölcsért a fára a lehetőleg minél vékonyabb, töréssel fenyegető ágakon. Ám megbecsüli a földre hullott szép gyümölcsöt is, hogy szomját oltsa. A „minden darabbal meg kell küzdeni" elvét iparos őseitől örökölte. Ehhez adott további normákat a falusi környezet. Itt vésődött belé, hogy bármihez fog is az ember, hittel és alázattal tegye. Hogy mindent a kezdeteknél kell megragadni, és aztán következetesen végig kell vinni! Hogy hiába a kapás szorgalma, ha nem jön az eső. De aki csak az esőre vár, éhen pusztul. Bobály Attila lételeme a küzdés.

Amikor 1975-ben először mutatkozott be kiállításon, szobrain már felfedezhetőek voltak a finnugor mondavilágig nyúló gyökerei. Nem a szobrászi képzettség hiánya, sokkal inkább a tehetség ereje az, amivel a már-már naturalista alapossággal ábrázolt modelljének a száját keserű karccá redukálta. Látványt ábrázol, de érzelmeket ültet át szobraiba. Természetközelisége szobrászi életforma. Magas hőfokon izzó katalizátor, amikor a prüszkölő csődör orrcimpáit vésőjével az évmilliók óta kihűlt kőbe ülteti át úgy, hogy szinte süt a márványpapripa lehelete. A rézlemez-gebe pedig utolsó nyerítésével kínozza agyunkat. Közben mindenütt az élet és a nem lét határán egyensúlyozó artisták, a hétköznapi emberek.

A faluban – ahol az iskolában tanított – furcsán néztek a szoborfaragóra. De ekkor már állta a tekinteteket. Túl volt az érettségit követő kubikosságon, a mezőgazdasági munkán és a sofőrségen. Megpróbálta már, hogy hivatalos úton váljék szobrásszá, de hamar kiderült, hogy öntörvényű pályáján csak önmaga felelhet az élettől maga által kikövetelt kérdésekre. Föladta a tanár-szobrász kettősséget is. Bobály Attila az ember, csak a szobrász Bobály Attilával képes együtt élni.

Legjobban a követ szereti, de nem idegen kezének a fém, vagy a fa tapintása sem. Ennek a sokoldalúságnak köszönhető, hogy mondandóját a mindenkor helyesen megválasztott anyag is szolgálja. Szobraihoz „utóvázlatokat" készít. A mindig friss alkotásokat megálmodó fantázia szobrászkarámból kiengedett nyargalásai ezek, hogy aztán visszaterelve újabb és újabb szobrokat álmodjon a mindig munkára kész kezek számára.

Bobály Attila hegymenetben halad. Ez a kiállítása visszapillantás. A tekintet ugyan csak egy szakaszt képes befogni a megtett útból, de az indulás, a „honnan jöttem" első lépése megmutatkozik a legfrissebb alkotásokban is.

Németh Miklós Attila

MAGAMRÓL

Negyvenegy éves vagyok, Balatonfüredről indultam, húsz éve élek Budapesten és húsz éve foglalkozom rézkarccal. Azon belül is legjobban izgat a mezzotinto technika, amely holland–angol eredetű eljárás, és 1642 óta csinálják.

Utazásaim során eljutottam Hollandiába, Olaszországba, a Szovjetunióba, Bulgáriába és az NSZK több városába. Belgiumban több közös kiállításom volt feleségemmel, Decsi Ilonával.

Mestereimnek vallom Hercules Segherst, Rembrandtot, Szász Endrét, Szentiványi Lajost, Raszler Károlyt és Rozanits Tibort. De a legtöbbet Anyámnak köszönhetek, s a szülőföldnek, szükebb pátriámnak, Balatonfürednek.

Munkáimban a bujkáló titok izgat, mostanában legtöbbet Bulgakov *A Mester és Margarita* című regényével foglalkozom. Már három mezzotinto lapom elkészült a tervezett harminckettőből.

Egyébként rengeteg tervem van! Még legalább ötven évre van szükségem, hogy valami jót csináljak . . .

Kéri Imre

BNy 86

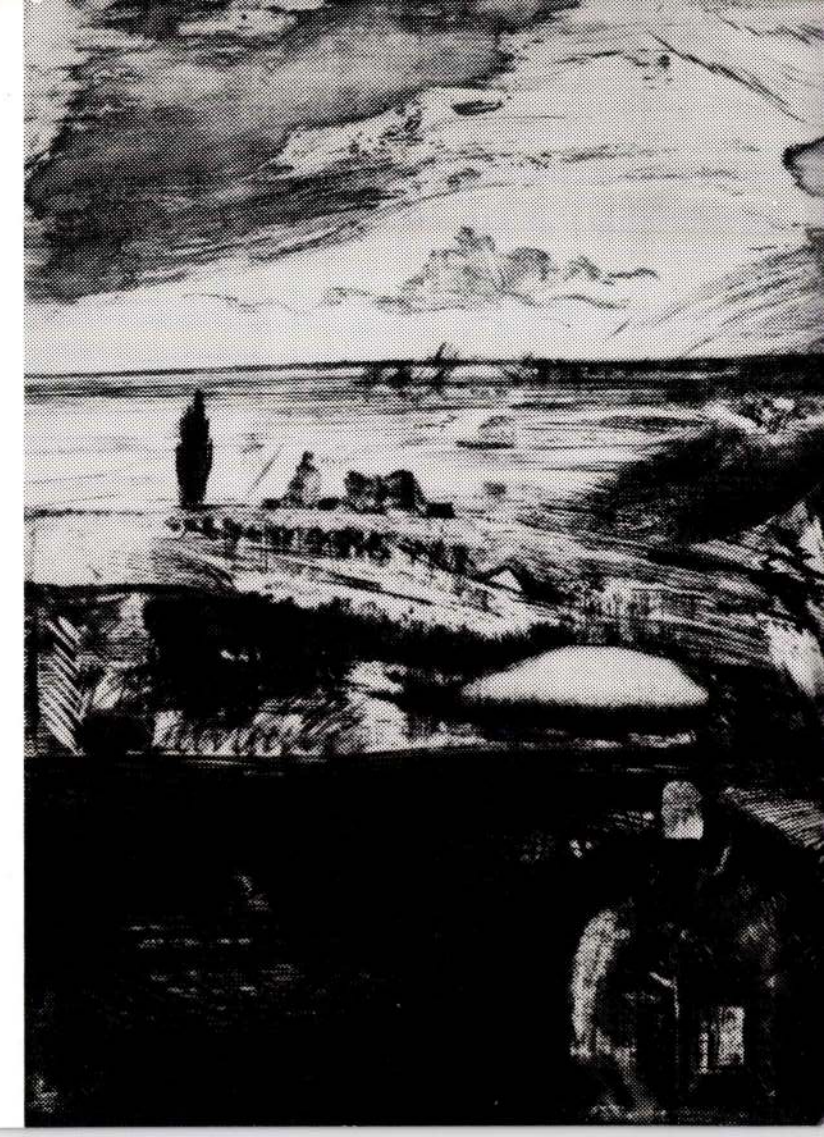

Bobály Miklós

Magyar Hírlap 1986. V. 10.

Bobály Attila, szobrász

BOBÁLY ATTILA ÉS KÉRI IMRE KIÁLLÍTÁSA

Hatvani Galéria

A már országos hírű kisvárosi galériában most egy szobrász és egy grafikus művei láthatók. *Bobály Attila szobrai* a földszinti teremben kaptak helyet, a művész eddigi munkásságának mintegy összefoglalásaként, és egyfajta kitekintésre is csábítva a nézőt. Népi és ősi ihletésű plasztikái hangsúlyozottan és vállaltan elnagyoltak, szinte egy tömbből kiszakítottak. A művész kerüli a fölösleges cirkalmazást, lényegre törően alkot. Kéri Imre grafikái (főként aquatinták és mezzotintók) egy többszáz éves technikát idéznek fel, mintegy utalva arra, hogy a korunkban alkotó művész ugyanolyan műgonddal dolgozik a lemezeken — melyekről lehúzza a nyomatokat —, mint a régi mesterek. Témái ennek következtében nem a napi hírek szenzációihoz kötődnek, hanem nagy sorskérdésekhez. Nyomatai azt bizonyítják, hogy a grafika ma is alkalmas fontos és lényegbevágó gondolatok kifejezésére. Külön érdekesség, hogy a művész az egyik tárlóban kiállította néhány szerszámát, melyekkel a lemezeket munkálja meg; sőt az egyik nyomat fölé odafüggesztette azt a lemezt is, amelyről a nyomat készült. Így a néző fogalmat alkothat arról, milyen kétkezi munkával készül a mű, és hogyan néz ki az „eredeti".

Kenessei András

Kéri ajánlat

Új Tükör

3

XXIII/41

téneseire, problémáira, szépségeire. A természet, az állatvilág határtalan szeretete, az „egyszerű" nép tisztelete sugárzik a folyóiratban meg-

Bobály Attila

BOBÁLY ATTILA szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás kedden a szécsényi II. Rákóczi Ferenc Művelődési Központban.

Népszabadság, 1986. XI. 26

Bobály Attila szobrai

BOBÁLY ATTILA szobrászművész kiállítása nyílt meg a balassagyarmati Horváth Endre Galériában. A tárlaton szobrokon, kisplasztikákon és grafikákon kívül az alkotó köztéri alkotásainak fényképfelvételeit láthatja a közönség.

Népszabadság, 1986. V. 10

Bobály Attila

— **Dózsa György szobrát avatták fel** hétfőn Pásztón a Dózsa György Általános Iskola udvarán. A többalakos kompozíció Bobály Attila szobrászművész alkotása.

Magyar Nemzet 1987. IX. 29

kult a *szegény kacsa–gazdag kacsa* modell, s mi hiába takarékoskodtunk. És ezek már *Julius Gyula* éktelenül hangosan hápogó kacsaobjektjének és grafikáinak szellemében kesernyésen füstölgő gondolatok. A szerencsekerék pedig a dialektikus történelmi materializmus kifürkészhetetlen törvényei szerint csak pörgött tovább, s közben füstbe ment Terv cigaretták tömkelegét pöfékelte el a nemzet. E játék olyannyira része lett életünknek, hogy máig is használjuk egyes elemeit. Hisz az egyszer utazol, kétszer kimaradsz lépéskombinációt a közelmúltig gyakoroltuk. Valahogy mindig olyanokat dobtunk kockáinkkal, hogy rendszerint kimaradtunk, vagy csak araszoltunk előre. S a játék végcélja, a nagy vágyálom, az összkomfortos tösben megjelenő gyárvárosi proletárvilág figurázásával teszi ezt. A Fecske cigaretta és a Sport szelet csokoládémotívum mint az *erő*, *egészség* és *előre* köszöntések kultúrájának kultuszképszerű párhuzamai jelennek meg művein. Szurokragacsos, rozsdás és szénporos objektek teszik tárgyilagossá a munkásvilágról éveken át hallott szólamokat. *Gerhes Gábor* presszója a 60-as esztendők modernkedő ízlésterrorjának jobb világot sejtető közhelypaneljeit alkalmazza. Ez a szatirikus hangvétel jelenik meg *Gábor Imre* színes enteriőröket ábrázoló lapjain is. Andalító pillanatot örökít meg, horzsolós grafikai nyelvezettel. Egy öleb éppen kitekint az ablakon, a függöny mögött ké hátsó lábára állva, és el ámul az utca forgatagá

2.) Folytatás.

Salgótarjáni Szoborkiállítás.

3. „Falum emlékére", fa, 300x300x300 cm, 1988.

Művészet, 1989., 11-12., 78-old.

Bobály Attila, fafarand
Vadám György XIV

Bobály Attila

Nógrád Megye Tanácsánd díje
a mishalci téli taktotou

Nepszava 1986. XII. 1.

Bobály Attila

Bárczky Pál: Fából faragott játszótérek

Művészet, 1983. augusztus

Bobály Attila, fafaragó 1.) Folytatás.

Vadász György: XIX. Salgótarjáni Szoborkiállítás.

Mindannyiunk falujának emlékét őrzi Bobály Attila tárggyá misztifikálódott „Öspapja". /említve/.

Művészet, 1984., 11-12., 48-old.

Bobály Attila szobrász, pedagógus.

A csongrádi művésztelepen dolgozott és pihent két hetet, a Ludányhalászi ált. iskolában működő pedagógus.

Fényi András: Ecsettel, cesszával.

Pedagógusok Lapja, Budapest, 1973. aug. 23.

1021

Bobály Attila: Falun

Bobály Attila

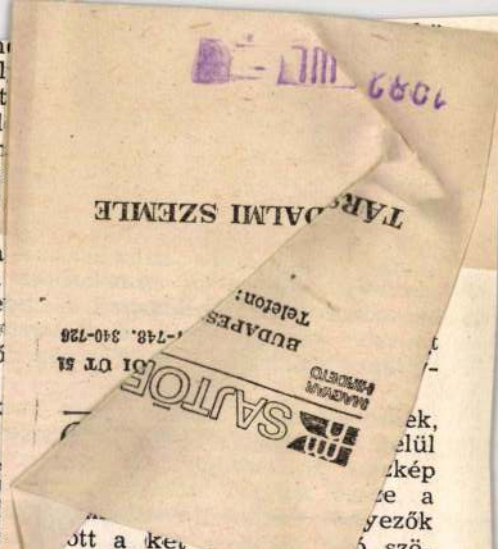

világméretű osztál
törésében — ahogy azt párt
decemberi határozata megáll
zott a nemzetközi imperializm
nak viszont elengedhetetlen k
testvéri szocialista ország s
aritása. Nyilvánvaló az is, h
gyarországon veszélyeztette a
méretekben okozott károkat a
e több testvérpártunk helyze
mán hazánk nemzetközi ak
tott a haladó, békeszerető erő

két és fél évtized alatt gyak
negválaszolása e nagyon is
részletek vizsgálatát igényli
s. Annak teljesebb megértés
események a világpolitika f
a különböző országok, minde
er akkori cselekvési lehetőség
ett-e a magyarországi ellenforradalom és annak leverése a
szonyokban, beleértve az akkor formálódó szocialista közösség,
munista pártok közötti kapcsolatrendszert is, vagy csak a már
n levő folyamatokra gyakorolt befolyást? Ilyen és más ha-
tisztázásához járulhat hozzá az 1950-es évek fő folyamatai-
méretű osztályküzdelemben 1956 őszén lezajlott két erőpróba
szefüggéseinek, a magyarországi konszolidáció külső környe-
ül az elszigeteltségből való kitörésre irányuló magyar külpoli-
edményeinek vázlatos áttekintése.

ek első felében a nemzetközi helyzetet három világméretű
ozta meg. Először: a szocializmus világrendszerré válása, a
ágok gyorsütemű fejlődése alapvetően megváltoztatta a nem-
nyokat, s ez meghatározó befolyást gyakorolt a nemzetközi
Másodszor: tovább módosította mindezt az imperializmus
zerének felbomlása, az újonnan függetlenné vált országok

Bobály Attila, Jafaragó

9–10 Bobály Attila: Játszótér, Gorkij lakótelep, Salgótarján (fotók Somfai)

9

10

Kiwészlet, 1983. aug. 29-old.

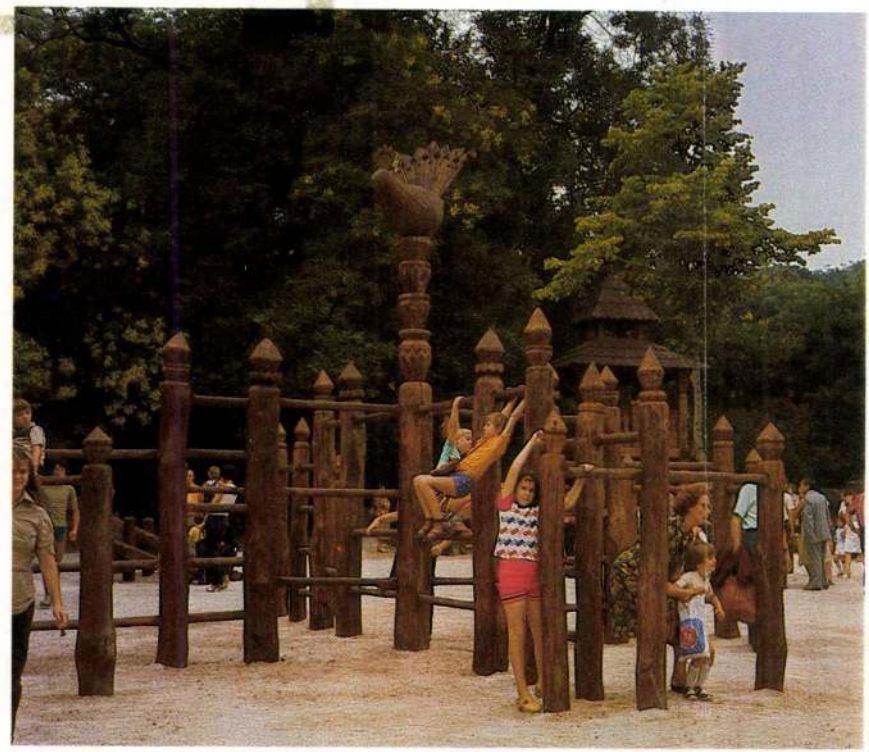

aránt hasznosította a népi építészet és általában a népi kultúra hagyományait, figyelembe vette a rönkvárak, valamint a mobilitás és a plasztikai igényeknek megfelelni akaró eddig készített játékelemek tapasztalatait. Szatyor Győző a jól ismert szökrönyökben gazdag szülőfalujából, Bogdásáról is hozott magával örökséget. Ez tükröződik a Magyar Ifjúság 1982. november 12-i számában olvasható nyilatkozatában is: „Szöget nem használok. A fát fával párosítom, így építem a tárgyaimat, s velük együtt valósul meg az életem." Jelenleg Pécsett a Béke Szabadidő Park játékokkal való benépesítésén dolgozik a város és Baranya megye tanácsának ösztöndíjasaként.

Bobály Attila biológia–rajz szakos, Ludányhalásziban élő tanár nem elégedett meg egyedi játékplasztikák egymás mellé sorolásával, hanem a Salgótarjánhoz tartozó Pálfalva Gorkij lakótelepén, a három oldalról házakkal körülhatárolt lejtős téren gondolati-filozófiai rendszert hordozó játszóteret alkotott. Az emberiség ből felépülő együttest napkeltére tájolta. Itt az őselemeket (a tűz, föld, levegő jeleit) és a világ keletkezésére utaló spirált véste a vörösmárvány „kapura". Ha a kapu kör alakú nyílásába belenézünk, a játszótér legtávolabbi pontján a sámán kimagasló alakját látjuk, amelynek a faragásában (pl. a lábain ábrázoló kígyók, gőték alakításában) a ludányhalászi faragó szakkör tizenkét, tizenhat éves korú tagjai is részt vettek. A felkelő nap első sugara a sámán dobjára vetődik. Hagyományt követő, kitűnő kvalitással megoldott plasztikák illeszkednek a játszótér formai-tartalmi rendszerébe. A sámán feleségének figurája szerkezetével az ökörjárom formai megoldására emlékezteti a nézőt. A „falu közepén" magas oszlopra helyezett csikó mintha a vásári forgókról került volna ide. A központ körül helyezkednek el a különböző nemzetségek, az áldozati állatok stb. A kaputól jobbra, a sámán felé fordítva, a finn–ugor eredetű napszekér kapott helyet, megváltozott kultikus funkcióval, a termékenység szekereként. Kerekei

Bobály Attila

Grafikai szereplés a miskolci Téli Tárlaton

– Miskolci Galéria, 1978

– katalógus a kiállításban –

Bobák László

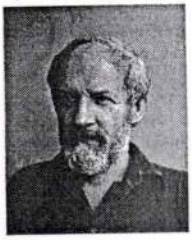

Jászárokszálláson született, 1950. május 14-én. Iskoláit is itt végezte. 18 éves kora óta Budapesten él. Autodidakta festő, civil foglalkozása nyomdász. Kezdetben Bálványos Huba grafikusművész képzőművész körébe járt, modell utáni rajzolást tanulni. A festészet szakmai fogásainak elsajátításában nagyrészt saját magára volt utalva, de segítettek ebben azok a nyári alkotótáborok is, amelyekben részt vett.

„Már hosszú ideje a fővárosban élek, de lélekben máig a Jászság gyermeke maradtam. Ennek a tájnak a jellegzetes formavilágát, sajátos hangulatát igyekszem megragadni képeimen. Az alföldi festészetet, a realista kifejezési módot érzem alkatomhoz a legközelebb" - vallja magáról.

Eddig 15 önálló kiállítása volt a Jászság különböző településein és Budapesten.

Téli táj (olaj, farost, 50 x 70 cm)

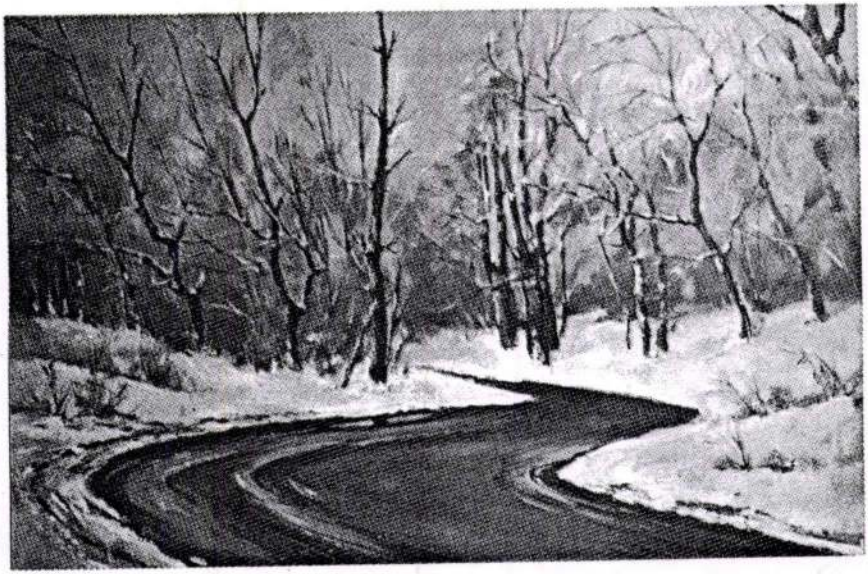

Közös kiállításaink

1995
július 28. Budapest, Gellért Szálló
1996
október 17. Budapest, OTP Galéria
október 31. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum
december 2. Jászkisér, Művelődési Ház
december 14. Jászárokszállás, Művelődési Ház
1997
január 18. Jászdózsa, Művelődési Ház
május 14. Budapest, XVIII. Rózsa Művelődési Ház
június 30. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - I. Művésztelep
július 16. Budapest, I. Magyar Kultúra Alapítvány
július 21. Budapest,XVIII. Kondor Béla Közösségi Ház
szeptember 16. Budapest, XVIII. Pestimrei Közösségi Ház
október 21. Budapest, XIV. Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
1998
február 19. Budapest, XVIII. Lőrinci Nemzetközi Művésztábor
július 5. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - II. Művésztelep
1999
augusztus 20. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - III. Művésztelep
szeptember 15. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja
2000
július 13. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - IV. Művésztelep
július 29. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
szeptember 14. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja

Bobek Ignác, szabómester.

Az 1872-es soproni naptárban szerepel a sztrájk idején
34.old

Lanzló Árnó: A soproni szabólegények sztrajkja
1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Ø Boberitz Oszkár

(más alkalommal
Bolberitz-nek
írva

l. Gereczesajztár

441-h.

166

24 én + [illegible] 1875 május
21 én)

nyargó Scheldetől ~~[illegible]~~ átszelt sík területen jobbra
ületei körül a két tornyú templom válik ki legin-
bárka közlekedik, a melyeknek némelyike a vitor-
kákban s azok közelében a parton, emberek ~~vannak~~ nyüzsöznek.
ázi kó előtt, a víz felől, három férfi áll. Az egyik
ében T Jobbra a város előtti mezőn állatok legelnek
ám ~~[illegible]~~ járkál, három pedig lehevereden. A hátterben
koznak ki s épületeik körül csakis a tornyok lát-
lt felhős. Jelzése alól balra: „F. Kleyn f."

16: 22·6 cm.
Lagyat. 1871. II. 24.

66.

43
~~42~~

Bíbics Dóra

Új Mív. 2003. 3. p. 18.

éspedig.....

10. **Ön szerint melyik három tényező, tevékenység fejlődését? Kérem jelölje**

- o együttműködés más, K+F tevékenység
- o intézményekkel, cégekkel
- o piaci, értékesítési információkat kínáló
- o műszaki-tervezési, technológiai fejlesz
- o Internet hálózat elérhetősége
- o új beruházások infrastruktúrális, pénzü
- o felkutatása és hasznosítása
- o helyi és központi adók, adókedvezmén
- o szakképzés, átképzés, továbbképzés le
- o új ismeretek (technológia, betanulás, n
- o munkakultúra és termelési tapasztalato
- o ipari parkok létrehozása
- o bekapcsolódás nemzetközi K+F progra

BÓBICS Diana, festő

Zalai Hírlap 1996. április 24., SZERDA

Sokoldalú kiállítások Zalaegerszegen

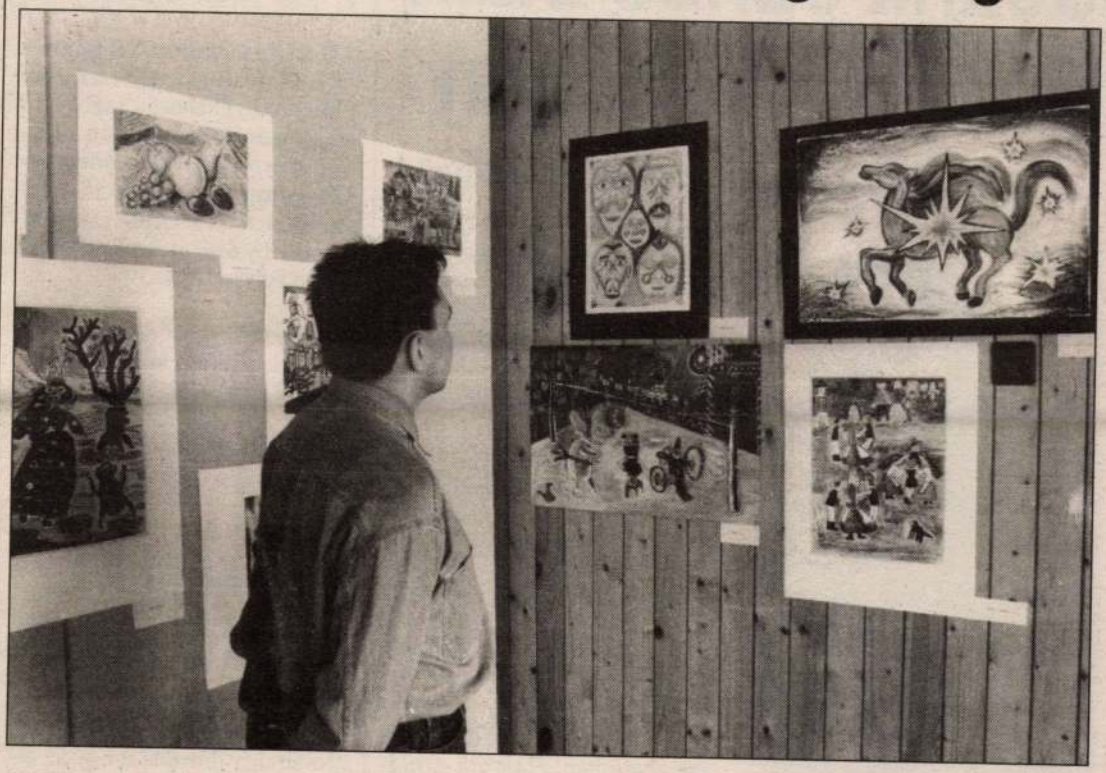

A Zalai Gyermekek III. Művészeti Találkozója rendezvényéhez kapcsolódóan, gyermekalkotásokból nyílt kiállítás tegnap Zalaegerszegen, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban. A megye 21 általános iskolájának tanulói küldték el munkáikat, a kézművesség s a képzőművészet sokféleségét bemutatva. A megnyitóval egybekötött díjkiosztás során a letenyei-, a keszthelyi Csány-, a zalabaksai-, a zalabéri- és a felsőrajki általános iskola alkotó csoportjai részesültek közösségi elismerésben, nyolc diák képzőművészeti szaktáborban vehet részt, továbbá két alkotó különdíjban részesült. *(Képünkön a zalakomári diákok munkái.)* Ugyancsak tegnap nyílt kiállítás Zalaegerszegen az MSZOSZ Móricz Zsigmond Szakszervezeti Székházában. *Bóbics Diána* első önálló kiállításán festményeket, grafikákat tekinthetnek meg az érdeklődők.

Csank János bízik Horváth Attilában

A 133. magyar—osztrák meccs következik

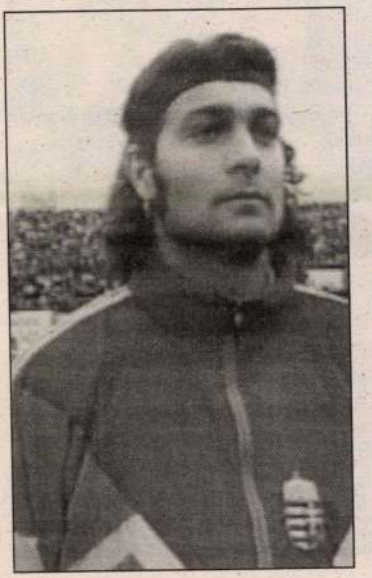

Gondolkodásmódok, divatok és ízlések, no meg gazdasági és politikai rendszerek mennek és jönnek. Egyvalami örök. A sportban a magyar—osztrák futball-találkozók „rendszere". A valamikor Monarchia-béli „sógorok" labdarúgó-pároscsatáinak mennyisége egyfajta világrekordnak számít.

pesti osztrák találatnak örvendhetnek. Hogy képesek-e erre? Fennáll a veszély...

Csank János szövetségi kapitány hétfőn nem ok nélkül említette: Orosz Ferenccel gondok vannak. A BVSC-Dreher támadójának a dereka nincs teljesen rendben, ezért a szakvezető kedden délután azt mondta az MTI-nek: több mint valószínű, nem is lehet kezdőember. Így valószínűleg a fehérvári Horváth Ferenc kap lehetőséget. Az viszont bizonyos, hogy Plókai Attila személyében újonc is lesz a gárdában. Zalai szempontból örvendetes, hogy Csank János továbbra is bíziuk a ZTE FC középpályásában, *Horváth Attilában (képünkön).* Nemzeti csapatunk ugyanis így áll fel (zárójelben az eddigi válogatottságok száma): Petry (36) — Bánfi (15) — Telek (19), Halmai (18), Plókai (-) — Horváth A. (1), Balog T. (30), Illés (23), Nagy N. (2) — Vincze I. (41), Horváth F.(-) vagy Orosz (8).

Kedden kora délután busszal

Polster né

A férfi kosárlabda NB I-ben a ZTE-Goldsun a rájátszásban a három győzelemig tartó első találkozón hazai pályán meglepő vereséget szenvedett az Albacomp gárdájától. A harmadik helyért zajló csatározás ma 18 órától Székesfehérváron folytatódik.

A szombati mérkőzés tanulságairól, a maira való felkészülésről és az esélyekről *Stevan Tot,* a ZTE-Goldsun edzője a következőket mondta:

—Remélem felrázta a csapa-

Zárt kapuk az Üllői úton?

A Magyar Labdarúgó Szövetség Fegyelmi Bizottsága keddi ülésén úgy döntött, hogy az élvonalban érdekelt Ferencváros soron következő hazai bajnoki mérkőzését zárt kapuk mögött köteles megrendezni.

A határozat azonban még nem tekinthető véglegesnek, mert a klub nyolc napon belül fellebbezést nyújthat be. Az érdeklődők kitiltására azért

4. Kalendáriumkép. Nagyszombat 1758.

tróntermében kitekintve, de ez a jelenet nélkülöz minden csodát.[14] 1758-ban ismét rézmetszeten, egy ún. kalendárium szentképen dolgozták föl a témát jelzésszerűen.[15] *(4. kép)* Utalásszerűen látható a váci székesegyház egy 1793-ban írt, kéziratos történelmi kompilációban is egy primitív tollrajzocskán.[16] A 19. században a már említett 1858-as kiadású ponyva *Vácz város eredeté*-t illusztráló fametszetén[17] és Bunyitay Vince *Szent László emlékezete* című albumában szerepelt. *(5-7. kép)*

Az viszont továbbra is kérdés persze, hogy Vácott e víziót ábrázolhatták-e. Szent László (és I. Géza) kultusza a városban ugyanis igen sokáig virágzott. Középkori székesegyházának Szent László-oltáráról többször is megemlékeztek a források.[18] 1729-ben Berkes András címzetes püspök hagyományozott végrendeletében egy *új* Szent László-oltár alapítására 300 forintot.[19] Az oltárok ikonográfiai elrendezése nem ismeretes, de nagyon is elképzelhető, hogy helyet kaphatott rajtuk a fölöttük magasodó székesegyház alapítási legendája.

A 17. század végétől Szent László (Szent Istvánhoz hasonlóan) egyre többször jelent meg, mint püspökség- és templomalapító. Alapításai hangsúlyozásának egyházpolitikai háttere volt. Leginkább az egyházi irodalomban figyelhető meg a hozzákötött alapítások elszaporodása, de szórványosan előfordult ábrázolása a képzőművészetben is. Bél Mátyás, Pray György, Gánóczy Antal, majd később Kereszturi József, Katona István, Podhradczky József oklevelek, gesták, szájhagyományok fölhasználásával egyre több Árpád-kori egyházról próbálták bebizonyítani I. László-kori eredetüket, egymást túllicitálva és szenvedélyes hangú vitákba bonyolódva.[20]

A *zágrábi püspökség* alapítását egy hiteles, 1134. évi oklevél beszélte el. Ez azonban csupán annyit tartalmazott, hogy László azért alapította a püspökséget, hogy a „bálványimádásba" süllyedt népet az egyházba vezesse, s ezért egy Duch nevű csehet állított oda püspöknek. Az eseményt és a Szent István király tiszteletére szentelt székesegyház építését a 17. század végén — szinte egy időben — két alkotás is megörökítette. A jezsuita Tarnóczi István verses Szent László-életrajzának 23. rézmetszete azt a pillanatot ábrázolta, amikor az uralkodó átadja a székesegyház kulcsait az első zágrábi püspöknek és klerikusaiak.[21] *(8. kép)* A székesegyház építését viszont a horvát Bernardo Bobić festette meg az 1860-as években a hajóban álló Szent László-oltár egyik tábláján, míg a többin más horvátországi vonatkozások kaptak helyet.[22] *(9. kép)* Szerepelt még a László alapította székesegyház a már idézett *Historiae Regum Hungariae...* című kötetben is, de ennek inkább csak kuriózum jelentősége van.[23]

Számos disszertáció, de 18. századi jezsuita iskoladráma témája is volt a *váradi püspökség*, illetve székesegyházának alapítása, amely a ránk maradt korai oklevelek, a statutumok és a tüzesvaspróba-jegyzőkönyvek alapján még viszonylag a legjobban rekonstruálható.[24] A 14. századi krónikakompozíció eképpen kommentálta az alapítás előzményeit: „Ezután Bihar megyében vadászgatva a Kőrös folyó mentén lelt egy helyet (Szent László), ahol angyali intésre elhatározta, hogy Szűz Mária tiszteletére kolostort alapít, s a helyet Váradnak nevezte el."[25] A váci mirákulumra emlékeztető szövegre a *Képes Krónika* miniátora azonban ügyet sem vetett, mert a folio 50. rektó lapon látható kompozíció *(10. kép)* előképe közismert ószövetségi jelenetekben (jeruzsálemi templom, bábeli torony építése, stb.) keresendő, égi jelenés nélkül. Hasonlóan szerepel a téma a Zala vármegyei Toronyhely (Turnišče, Bántonya, Szlovénia) Szent László-freskóciklusának egyik falképén is, 1380 körül. 1600 körül egy ismeretlen magyarországi mester festette meg a váradi székesegyházat Szent László trónon ülő alakja mögé, mint egyik legjelentősebb egyházpo-

5. „Vácz város eredete". Fametszet a *Csodák könyvé*-ből. Pest 1858. 165.

Ez a'nágy szarvas sokaktul Láttatott
De Csak Szent László tudta hogy Angyal Voltt
Kit az Ur Isten a 'vígre bocsátott
Templomrul jelt adott.

Azon Szent Helyen Géza Szent Lászlóval
Egy nagy Templomot rakattak két torommal
mely Váczi Templom nagy erőss munkával
mostan is fen áll.
..."[4]

1764-ben a bollandisták által szerkesztett *Acta Sanctorum...* egyik júniusi kötetében szerepelt újra a csoda Bonfini nyomán, azután a múlt század közepén kelt megint életre egy ponyvakötetben.[5] Ezzel lényegében elérte utolsó fejlődési fokát. Megjelent viszont a szarvasüldözés története — mégpedig igen nagy számban — a 19. század második felétől a történészek, az irodalmárok, a váci egyházak alapítási körülményeit kutató helytörténészek és muzeológusok fejtegetéseiben.[6]

2. Szarvasvadászat a Manesse-Codexből. Heidelberg, Universitätsbibliothek

Horváth Cyrill *Középkori László legendáink eredetéről* értekezve, egy 1911-ben megjelent alapos munkára támaszkodva az epizód mintegy tíz analógiáját elemezte a Nagy Károly-szüzséktől Szent Eustachius mondáján át a 16. századig.[7] A későbbi filológiai vizsgálatok még más változatokat is találtak a 42. zsoltárban, vagy például Szent Egyed, Szent Gellért, Szent Hubertus, Szent Lipót legendájában. A csodálatos szarvas vadászat nem csupán a hagiográfiai szövegekben kapott helyet, de

3. Maitre du Reméde de Fortune: A Saint Denis-i apátság alapítási legendája. London, Victoria and Albert Museum, Ms. 1346-1891. fol. 261.

megjelent a világi, lovagi környezetben is, és általában véve rendkívül népszerű volt az egész középkorban.[8]

A váci mirákulum szempontjából igen elgondolkodtató a lengyelországi Lysa Gora-i kolostor alapításához fűződő elbeszélés, ahol Szent Imre a főszereplő. Ezt a variánst a legkülönbözőbb szempontok szerint előbb Dömötör Tekla, majd Tóth Sarolta és Kristó Gyula, utóbb Dobos Ilona elemezte.[9] A néphit- és ősvalláskutatókat, régészeket a váci csoda archaikus, epikus rétegei foglalkoztatták, különösen a hunok csodaszarvas párhuzama és a *Júlia szép leány* című legendaballada jelképrendszere miatt.[10] Sebestyén Gyula pedig egy regősénekben egy Szent Istvánhoz kapcsolódó párhuzamát mutatta ki.[11] A művészettörténészek ellenben a látomással nem igen foglalkoztak. Feltehetően azért, mert ábrázolása — irodalmi emlékeihez hasonlóan — igen ritka.

Legismertebb ezek sorában a *Képes Krónika* folio 44. rektó lapjának „P" iniciáléjába foglalt miniatúra *(1. kép)*, amelynek ikonográfiáját Szigethi Ágnes a Szent Eustachius témával vetette össze.[12] Az előképeket sorba véve — fentiek alapján — azonban más ábrázolások is befolyásolhatták a miniatúra ikonográfiáját *(2. kép)*. Érdemes megemlíteni ezek sorában például a Saint Denis-apátság alapítási legendáját, amelyet 1350 körül miniaturán is megörökítettek az ún. *Dagobert-Missale*-ban.[13] *(3. kép)*

A téma ezt követően csak a barokkban bukkant fel újra. Az 1664-ben — Nádasdy Ferenc költségén — Nürnbergben kiadott *Mausoleum Regni Apostolici regum et ducum...* című reprezentatív albumban rézmetszeten látható ugyan a Boldogságos Szűz váci székesegyházának építése I. Géza király

9. Bernardo Bobić: A zágrábi Szent István székesegyház építése. 1680 körül. Zágráb, székesegyház. Szent László-oltár

20. Az ide vonatkozó irodalomról és vitákról részletesen beszámolt: *Podhradczky J.:* Szent László királynak és viselt dolainak históriája. I. Budán 1836. 65.
21. Rex Admirrabilis Sive Vita S. Ladislai Regis Hungariae Historico-Politica, Ad Christianam Eruditionem Elogijs Theo-Politicis Illustrata Authore R. P. Stephano Tarnoczi S. J. Viennae 1681. p. 204. 130 x 75 mm.
22. *Horvat, A.:* Izmedu gotike i baroka. Umjetnost kontinentalnog dijela hrvatske od oko 1500 do oko 1700. Zagreb 1975. 125., 205-206., 328. 281. kép (Korábbi irodalommal.)
23. p. 65. r.
24. Nagyváradon 1744-ben az alábbi címmel adtak elő egy iskoladrámát: *„Sanctus Ladislaus Rex Varadiensis episcopatus fundator"* (Rhetorica et Poesis): *Staud G.:* A magyarországi jezsuita iskolai színjátékok forrásai és irodalma. I. 1561-1773. Sorozatszerk.: *Hopp L.* Szerk.: *H. Takács M.* Bp. 1984. 318.
25. Részlet akorábbi feljegyzéseket összeolvasztó, 14. századi magyar krónikakompozícióból. fordította: *Kurucz Á.* V.ö. 1. jegyzetben i. m. 369.
26. Magyar Nemzeti Galéria, Régi Magyar Gyűjtemény, ltsz.: 55.967.3: Olaj, fa, 103 x 10,3 cm
27. *Tarnoczi* 21. jegyzetben i. m. 182. 135 x 80 mm
28. Például: *Sallai I. Pázmány P.:* Io nemes Varadnak gyenge orvoslasa. Pozsony 1630. (RMK I. 595.). *Inchofer Menyhért* igen sok Szent Lászlóhoz fűződő Mária-hagyományt és legendát gyűjtött össze egy kéziratban maradt munkájában. Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára, Quart. Lat. 2278.
29. Szent Lipót barokk ábrázolásairól: *Röhrig, Fl.:* Der Heilige Leopold in der Kunst. Der Heilige Leopold. Landesfürst und Staatsymbol. Katalog des Niederösterreichischen Landesmuseums. Neue Folge 155. Wien 1985. 92-105. Fischer oltárképéről: *Biró J.:* Nagyvárad

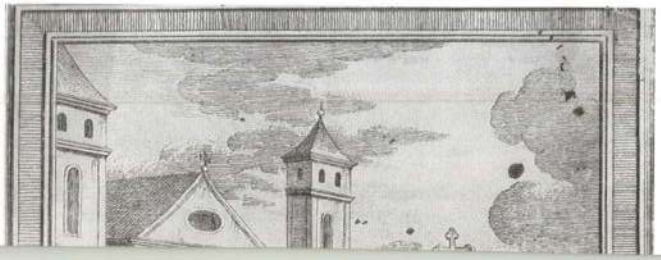

nonia-kutatás élvonalába tartozó Tóth Endre, Társulatunk titkára már évekkel ezelőtt is méltó lett volna erre az érem-re; ő azonban a Társulatért való álzoatos munkát vállalta és mint tisztségviselő nem kitüntetésre pályázott.

Tóth Endre 1969-ben szerezte meg régészet–történelem szakos tanári diplomáját az ELTE Bölcsészettudományi Karán. Ezt követően rövid ideig a szombathelyi Savaria Múzeumban dolgozott, majd 1969 januárjától – egyévi egyetemi működésétől eltekintve – munkássága a Magyar Nemzeti Múzeumhoz kötődött. Dolgozott a Régészeti Osztály római gyűjteményében, az adattárban; 1984 óta pedig – mindnyájunkat szolgálva – a régészeti könyvtárat vezeti.

Munkássága sokrétű; társulatunk titkára az elmúlt évtizedekben számos kutatási terűleten szerzett érdemeket. Fiatalon egycsapásra ismertté tette nevét az aquincumi ún. Drusus kő feliratának újraértékelsével; ennek során behatóan foglalkozott Pannonia porvincia kialakulásának kérdésével és kimutatta, hogy a katonai igazgatású terület csak hosszas fejlődés után vált polgári igazgatású tartománnyá. Álláspontját később szenvedélyes vitacikkekben nagy tekintélyekkel szemben védte meg az Archaeologiai Értesítő, Antik tanulmányok és az Arheološki Vestnik hasábjain.

Munkásságának egyik alappillérét szülővárosának Savariának történetére vonatkozó kutatósok jelentették. Pályafutása során 26 megjelent dolgozatával gazdagította Savariára és annak territóriumára vonatkozó ismereteinket. Foglalkozott a római colonia insulat-rendszerével, a késő római császári palota mozaikjával, építéstörténetével, a kapioliumi triász torzóival és a város környékének úthálózatával. Az antik város gazdag ókeresztény hagyományai 1974 óta inspirálták a pannoniai ókereszténység történeti-régészeti forrásainak elemzésére; ezirányú munkássága az elmúlt években bontakozhatott ki ellenszél helyett hát-

BOBIĆ, Bernardo festó

Zagrib, szeleszegyházi
Szt. Lanló-oltár, 1860

Pavilon, No 9 (1994) 14. p. és 9. lép

O KRALJEVSKOJ KRUNI NA OLTARU SV. LADISLAVA IZ ZAGREBAČKE KATEDRALE

Anđela Horvat

Potkraj 17. stoljeća izrađen je za zagrebačku katedralu krilni oltar sv. Ladislava kao osebujno umjetničko ostvarenje. Arhitekturu tog velikog retabla i kipove na njem radio je g. 1688. vrsni meštar Ivan Komerštajner, a pozlatu i polikromaciju oltara izvršio je prema ugovoru iz g. 1690. zagrebački slikar i pozlatar Bernardo Bobić.[1] Na krilima tog oltara naslikan je kasnije ciklus iz života kralja Ladislava, osnivača zagrebačke biskupije (1094). Smatralo se da je Bernardo Bobić naslikao i taj ciklus, ali nakon analize djela i kritičkog pretresa izvora, nema sigurnih dokaza da je on uistinu autor tih slika.[2]

Na krilima tog retabla kralj Ladislav naslikan je na četiri slike s visokom krunom vrlo izbočenog oblika (sl. 1). Takva se kruna javlja i na nekoliko daljnjih slika, samo što na njima kruna nije na kraljevoj glavi (sl. 2). Toj je kruni posebnu pažnju posvetio Z. Wyroubal,[3] koji kaže da je slikar tog ciklusa (a on smatra da je to bio B. Bobić) veliku važnost polagao prikazu krune. Zapaža da slikar ciklusa odstupa od uobičajene ikonografije, jer taj se sveti kralj ne slika dosljedno sa svojim ikonografskim atributom na glavi. Primjećuje da je neobično i to što slikar nije tom ugarskom kralju stavio na glavu ugarsku krunu (»sacra regni Ungariae corona«), što — kaže — nije slučajno, jer da slikar namjerice nije htio prikazati Ladislava s ugarskom krunom. To nije ni austrijska kruna, jer Ladislav nije bio austrijski vladar. A na pitanje koju je krunu slikar htio prikazati autor odgovara da ostaje još mogućnost da bi to imala biti kruna hrvatskih narodnih kraljeva, jer se htjelo Ladislava prikazati kao hrvatskoga kralja, iako on to nikada nije bio. Smatra da se kruna hrvatskih kraljeva zamišljala ovako kako je u više navrata naslikana na ciklusu slika iz života sv. Ladislava. Na tim slikama da su prikazane legende koje imaju malo

---

[1] Z. Wyroubal, Bernardo Bobić, Zagreb, s. a. (1964), 73, ugovor između A. I. Mikulića, I. J. Babića i B. Bobića.

[2] A. Horvat, Je li Bernardo Bobić slikar ciklusa krilnih oltara zagrebačke katedrale?, *Peristil* 8—9, Zagreb, 1965—1966, 131—142. — Danas se oltar sv. Ladislava na žalost ne čuva u onoj cjelini koja mu je očuvana; dio oltara, tj. njegov retabl i kipovi, nalaze se u *Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu*, a slike s tog oltara u zagrebačkom su *Gradskome muzeju*. Od 12 sačuvano je 10.

[3] Z. Wyroubal, Kakvu je krunu Bernardo Bobić stavio na glavu kralju Ladislavu na slikama oltara sv. Ladislava, *Bulletin Odjela VII. za likovne umjetnosti JAZU*, Zagreb, 1959, g. VII br. 2, 121—123.

Sl. 1. Hrvatski velikaši pred kraljem Ladislavom; krilna slika s oltara sv. Ladislava s iskrivljenim grbom Slavonije (foto: J. Vranić, Muzej grada Zagreba).

Sl. 2. Biskup Duh daje Ladislavu krunu; bočna slika s oltara sv. Ladislava (foto: J. Vranić, Muzej grada Zagreba).

stvarne istinite osnove, a interpretirane da su samovoljno. No one mnogo govore o patriotskom raspoloženju i o narodnoj svijesti u doba kad je Pavao Vitezović pisao svoje djelo »Croatia rediviva«.

S Wyroubalovim zapažanjima možemo se uglavnom složiti osim s onim mišljenjem kad kaže da je slikar ciklusa slika iz života kralja Ladislava ovako zamišljao krunu hrvatskih kraljeva. Pokušat ću iznijeti razloge zbog kojih ne smatram da je tako.

Već sam iznijela obrazloženja zbog kojih ne držim da je autor slika Ladislavljeva ciklusa prosječni slikar kakvim se pokazuje Bernardo Bobić, sudeći po njegovim slikama osrednje kvalitete u zagrebačkoj crkvi sv. Katarine, koje su jedine njegova zajamčena djela.[4] Čini se da su veoma važnu ulogu kod tog ciklusa imali naručitelji okupljeni oko zagrebačkog biskupskog dvora. Idejama zanesenog Pavla Rittera Vitezovića, upornog pobornika za sjedinjenje hrvatskih zemalja otvorio je zagrebački biskupski dvor čak i vrata svoje katedrale. Ideje da se nakon vjekovne podijeljenosti sve hrvatske zemlje ujedine — što je osobito aktualno postalo nakon mira u Srijemskim Karlovcima god. 1699 — očite su npr. na slici tog oltara gdje velikaši pokazuju na grbove trojedne kraljevine (v. sl. 1). Ladislav s krunom vrlo izbočenog oblika predstavlja hrvatsku državnost. Tako nešto danas reći smiono je i netočno prema današnjem poznavanju hrvatske historije. No prema Ritteru Vitezoviću Ladislav — zapravo Vladislav — nije potekao od mađarskih Arpadovića. On je podrijetlom iz hrvatske kneževske ili kraljevske porodice, a rodio se u županiji Goričkoj u gradu Gorici ili Steničnjaku. Čini se da je Ritteru Vitezoviću bilo veoma stalo da dokaže kako je Ladislav bio podrijetlom Hrvat, jer za to navodi 19 dokaza u svojoj studiji Natales D.(ivo) Ladislavo Re(gi) Slavoniae apostolo restituti, štampanoj god. 1703.[5] Naručioci su, dakle, znali što hoće s tako naslikanim programom »Croatia rediviva«, koju je Ritter Vitezović štampao u Zagrebu 1700. Iskrivljen prikaz grba Slavonije (sl. 1) odaje da je tome kumovao Ritter Vitezović, jer on je bio taj koji je slavonski grb popularizirao na takav način kako je prikazan na slici »Hrvatski velikaši pred kraljem Ladislavom«.[6] Kako je Ritter Vitezovićeva Stemmatographia štampana god. 1701.[7] može se smatrati da je taj ciklus slika, slikan vehementno i na brzinu, nastao negdje oko god. 1700, pa i s tog razloga ne bi mogao biti njegov autor Bernardo Bobić, jer je već god. 1696. spomenuta njegova žena kao udovica.[8] Na pitanje je li možda svestrani talent onodobne Hrvatske Pavao Ritter Vitezović slikao taj ciklus kralja Ladislava, možemo reći da postoje samo slutnje, ali da za to zasad nema nikakve sigurne potvrde. Kako je taj organizator kulturnog života ondašnje Hrvatske bio povezan s biskupom A. I. Mikulićem, svojim

[4] A. Horvat, Je li Bernardo Bobić ... o. c.

[5] V. Klaić, Život i djela Pavla Rittera Vitezovića (1652—1713), Zagreb, 1914, p. 191—192.

[6] Z. Wyroubal, Bernardo Bobić, o. c. 41; A. Horvat, Je li Bernardo Bobić, o. c. 139. — O slavonskom grbu ima takvo mišljenje heraldičar B. Zmajić.

[7] V. Klaić, Život i djela o. c. 152.

[8] Z. Wyroubal, Bernardo Bobić, o. c. 20.

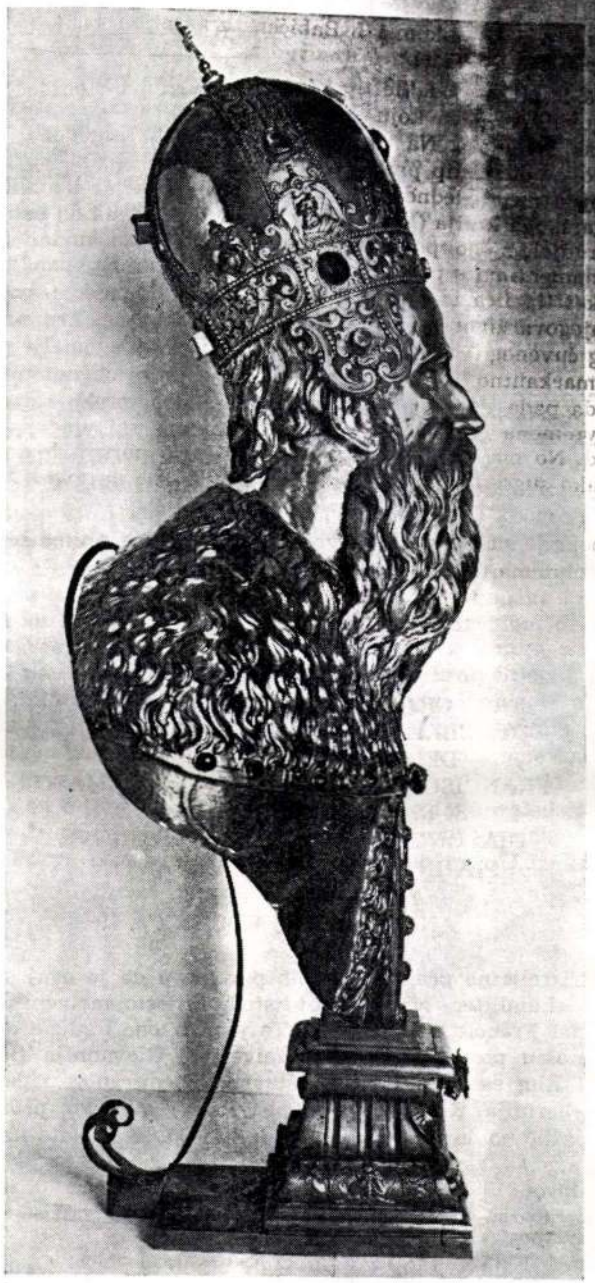

Sl. 3. Relikvijar sv. Stjepana kralja iz god. 1635; Zagreb, riznica katedrale (foto: Vl. Tkalčić, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu).

školskim drugom, s I. Znikom i J. Babićem, a kasnije s biskupom S. Selišćevićem o tom opširno piše Klaić.[9]

Postavlja se pitanje odakle tip krune kakvu ima kralj Ladislav na ciklusu slika iz njegova života, za koju Z. Wyroubal smatra da se takvom zamišljala kruna hrvatskih vladara. Na to sa sigurnošću mogu odgovoriti — što začudo nije zapaženo — da je tip pronađen u neposrednoj blizini, tj. u riznici katedrale.[10] U toj riznici ugledno mjesto zauzimlje relikvijar u obliku poprsja sv. Stjepana, ugarskoga kralja (1001—1038). Bista je izrađena od bakra, djelomično pozlaćena, a djelomično posrebrena. Visoka je jedan metar (sl. 3). Kruna ukrašena ornamentima s primjesama manirizma koju Stjepan I Sveti ima na glavi, pa čak i tip lica identični su s krunama i tipom lica sv. Ladislava na slikama iz njegova života. Pod tom visokom, izbočenom krunom čuva se dio craniuma tog čuvenog Arpadovića, koji je udario čvrste temelje ugarskoj državi. Koščato, markantno lice u kontrastu je s mekim pramenovima kose, brade i brkova. Brada pada na prsa po krznu, prebačenom preko ramena. Prošli su vjekovi od vremena kad je živio i vladao taj ugarski vladar. Mi ne znamo njegov izgled. No majstor je u tom djelu ostvario portret historijske ličnosti iz davnine tako sugestivno da ga na tren zamišljamo upravo s takvim crtama lica.

Veliko poprsje suzuje se i počiva na — razmjerno prema bisti — malome podnožju s volutama. Na relikvijaru je ovaj natpis.[11]

SACRO
D. STEPHANI
VNGAR. REGIS APLIQ.
CRANIO IN ZAGRABIENSI
ECCLIA. EIDEM DICATA SERVATO,
DECENTIVS ADSERVANDO
FRANCISCVS TT. S. LAVREN. IN DAMASO
S. R. E. VICECANCELLARIVS
DIACONVS CARDINALIS BARBERINVS
PIA IN S. REGEM OBSERVANTIA.
HVMILITER OFFERT.
ANNO DOMINI MDCXXXV.

Taj natpis i tri reljefne pčele nepobitno potvrđuju da je ovaj skupocjeni dar god. 1635. dao »humiliter« zagrebačkoj katedrali dostojanstvenik visokog položaja — kardinal Franciscus Barberini. To je član one imućne obitelji koja je napose djelatnošću posljednjeg uomo universale Giovannija Berninija preobrazila drevni Rim za pontifikata svjetovno orijentiranog pape Urbana VIII — Maffea Barberinija. Kako se u to doba zbog radikalnog provođenja novih planova nije pazilo na antične starine, tada je nastala poznata uzrečica: »Quod

[9] V. Klaić, Život i djela o. c. 37—38, 81—82, 89, 101, 105—106.

[10] Ova sam zapažanja prvi put nabacila u radu Između gotike i baroka (Zagreb 1975, 162—168) u poglavlju o manirizmu.

[11] Donosi ga I. Kukuljević u knjizi Nadpisi sredovječni i novovjeki, Zagreb, 1891, 333.

non fecerunt barbari, fecerunt Barberini«; dakako razlika je ipak velika u tom što se desilo poslije rušenja, jer iza barbara ostajala je pustoš, a iza Barberinija ostao je pompozni, barokni Rim. U takvom majestetičnom raspoloženju zlatarski majstor koji je imao načiniti relikvijar odlučio se (vjerojatno na zahtjev naručitelja) da ga izradi u obliku portretnog poprsja, kako ih je u to vrijeme radio vodeći umjetnik, sâm Bernini. On je među ostalim izradio i poprsje Urbana VIII i njegova nećaka kardinala Francesca, osnivača čuvene Biblioteke Barberini i donatora ovog zagrebačkog relikvijara.

Od 10. stoljeća spominju se relikvijari u obliku poprsja, no sačuvani su tek oni od 12. st. na dalje. Cvat takvih relikvijara svršava sredinom 16. stoljeća, no nastaju još u 17. i u 18. stoljeću, osobito oni izrađeni od srebra i pozlaćenog bakra. Iz tog razdoblja kad je takva vrsta relikvijara već rjeđa pojava Braun navodi i zagrebački primjerak,[12] koji je na tu temu najveći u svijetu (visok je 1 m).

Zbog svoje kvalitete, veličine i rijetkosti u razdoblju kad je taj relikvijar nastao, on predstavlja vrijednost međunarodnog značenja. Nije, dakle, začudno da je taj relikvijar sa svojom neobičnom, pompozno ispetom krunom impresionirao i generaciju hrvatskih intelektualaca oko god. 1700, koja je stajala iza ostvarenja oltara sv. Ladislava, s neobičnim, profanim programom za retabl oltara katoličke crkve, iz kojeg viče politička nužda ujedinjenja zemlje. U tom ikonografskom ciklusu u kojem je na osebujan način profano nadvladalo religioznu tematiku vidimo i krunu s glave poprsja sv. Stjepana kralja. Već sam spomenula da su krajem 17. st. Ladislava smatrali Hrvatom prema navodima Pavla Rittera Vitezovića, pa ipak je on tada dobio upravo takvu krunu na glavu, kakvu ima u prvoj polovici 17. st. madžarski kralj Stjepan I Sveti. Slikar koji je slikao ciklus iz života kralja Ladislava, kao i njegovi naručitelji svakako su poznavali taj relikvijar iz riznice zagrebačke katedrale, jer kruna je s relikvijara gotovo identična s onima na slikama. Prema tome kad je pao izbor baš na takvu krunu da je stave na glavu tobožnjem hrvatskom kralju, očito nisu ljudi koji su o tom odlučivali zamišljali da je tako izgledala kruna hrvatskih kraljeva. Jasno je da se u oba slučaja radi o umjetničkoj slobodi kojom se odlučivalo kakvu će krunu nositi i kralj Stjepan i kralj Ladislav.

[12] J. Braun, Die Reliquiare des christlichen Kultes und ihre Entwicklung, Freiburg im Breisgau, 1940, 422 i 416.

Zusammenfassung

ÜBER DIE KÖNIGSKRONE AUF DEM ST.-LADISLAUS-ALTAR IN DER ZAGREBER KATHEDRALE

Am Ende des 17. Jhs entstand für die Zagreber Kathedrale der grosse Flügelaltar des hl. Ladislaus, ein Werk des hervorragenden Bildhauers Johannes Komersteiner (1688); Fassung und Vergoldung des Altars führte der Zagreber Maler Bernardo Bobić aus (1690). Die Altarflügel wurden etwas später mit einem Bilderzyklus aus dem Leben des Königs Ladislaus geschmückt. Auf diesen Bildern erscheint einige Male eine Königskrone, deren ungewöhnliche länglich gerundete Form auffällt. Auf dem Bild »Kroatische Adelige vor König Ladislaus« ist ausserdem das Wappen von Slawonien nicht richtig wiedergegeben, nämlich so, wie es von Pavao Ritter Vitezović popularisiert worden war. Da sein Werk »Stemmatographia« im Jahre 1701 gedruckt wurde, kann man voraussetzen, dass der Bilderzyklus des Altars wahrscheinlich um 1700 entstanden war. Man hat früher den Maler Bernardo Bobić als Schöpfer des Bilderzyklus angesehen, er war jedoch zu dieser Zeit nicht mehr am Leben, denn seine Frau wird schon im Jahre 1696 als Witwe erwähnt.[2]

In diesem Zyklus mit seiner spezifischen Ikonographie, bei der das Profane über der religiösen Thematik dominiert, wird dem Streben nach Vereinigung der kroatischen Länder Ausdruck gegeben. Dies war ein politische Programm, das nach dem in Sremski Karlovci mit den Türken geschlossenen Frieden (1699) aktuell geworden war. Den kroatischen Staat personifiziert König Ladislaus — obzwar er niemals König von Kroatien gewesen war —, weil man damals nach P. Ritter Vitezović annahm, dass er kroatischer Abstammung gewesen sei. Da die Krone, die der König auf den Bildern trägt, weder die Form der ungarischen St. Stephanskrone hat (sacrae regni Ungariae corona), noch die Form der österreichischen Herrscherkronen aufweist, meinte Z. Wyroubal, der sich mit diesem Thema befasste, dass sich der Maler der Bilder die kroatische Königskrone in dieser Form vorgestellt hätte. Die Verfasserin erläutert nun, aus welchen Gründen sie diese Ansicht Z. Wyroubals nicht teilt.

Es stellt sich die Frage, woher der ungewöhnliche Typ der Krone auf dem Bilderzyklus aus dem Leben des Königs Ladislaus stammt. Er wurde in unmittelbarer Nähe gefunden — was seltsamerweise bis jetzt niemand wahrgenommen hat — und zwar im Domschatz von Zagreb. Dort befindet sich ein 1 Meter hoher Reliquienschrein des hl. Stephan, Königs von Ungarn, in der Form einer aus Kupfer gearbeiteten, vergoldeten und versilberten Büste. Ein Teil des Craniums dieses berühmten ungarischen Herrschers († 1038) wird unter der Krone aufbewahrt, deren barocke, mit manieristischen Ornamenten geschmückte Form mit der gemalten Krone im König-Ladislaus-Zyklus fast identisch ist. Dieser Reliquienschrein, der grösste in Büstenform auf der Welt, ist ein Geschenk des Kardinals Francesco Barberini, eines Neffen Papst Urbans VIII., aus dem Jahre 1635.[12] Eine freie künstlerische Erfindung wählte also eine Krone in dieser Form, um sie dem ungarischen König aufs Haupt zu setzen. Dieselbe künstlerische Freiheit war auch massgebend bei der Wahl der gleichen Krone, um sie auf das Haupt des Königs Ladislaus zu setzen, zu einer Zeit, als man nach jahrhundertelangen Kämpfen mit den Türken ein Wiedererstehen Kroatiens, eine »Croatia rediviva«, ersehnte. Dafür hatte sich der vielseitig begabte P. Ritter Vitezović mit all seinen Kräften und seinem Wissen eingesetzt, gemeinsam mit jenem Persönlichkeiten, die den damaligen Bischofssitz in Zagreb umgaben und welche die Pforten der Kathedrale einem so aussergewöhnlichen Bilderzyklus öffneten, wie diesem von dem leider zerstörten Altar des hl. Ladislaus.

HISTORIJSKI ZBORNIK

Posebni otisak

GODINA XXIX—XXX 1976—1977.

BOBIC, Bernardo fertö XVI. st

Bobitsch Artur Gyula

1910-11-tól tanította a szobafestők téli tanfolyamán a gyakorlati munkárat.

Iparrajziskola 1911.24.l.

1943
szám

A közgyűjtemények Főfelügyelőségének

Budapest

Bobitsch Artur

festö

1892 - 1899!

Eimisk 1930. 82. l.

Bobitsch Arthur

önálló diszítőfestő

Értimisk 1910/11. 7. l.

Thököly Imre.

A börtönben.

A kétszárnyú rácsos vasajtó
ülve látjuk a megvasalt és a falh
lévő ablakon át három török figye

LAMENTO CHE FA EMER
per esser stato im

alól balra: Si vendono d´Arnoldo
jobbra: alla salita di S. G

Rm., mér. a vk. 24: 21.9

140-9

Bobiczky István festőmüv.

L.I: A Barabás Miklós cég marosvhelyi . . . kiáll.
Ellenzők, Kolozsvár, 1943. febr. 26.

MDK

Bobits Artur

Terve az Iparművészeti isk.kiállitásán. (Iparművészeti rajzcsoport.)Repr.

Magyar Iparművészet, 1897/98. 385.lap

MDK

Bobisch Arthur, festö-ip.müv.

XV.Kápolna.

A Tátray Lajos által tervezett falfestéseket festette.
Készitett mozaiktervezeteket: Mária,Jézus. Ö is festette.

Az Iparmüv.Társ. [illegible] kiáll. - a 1908.
Kat. 105-106.l.
Kiállitja a "[illegible]"

MDK

Bobics Arthur iparművész

Török Sándor: Két korosztály.

Magyarság, 1937.okt.3. 7.l.

Bobits Artur

Iparművészeti terv
(tapéta)

Repr.
Magyar Iparművészet
1897/98. 385 l.

MDK

Bobitsch Arthur

falfestés, mozaikok készitése.

Lukács Zs: Egyházművészeti kiáll. Magy. Iparművészet 1908. 257-258 l.

MDK

Bobitsch Arthúr

Az installáció elkészitésében és festésében remekelt a kiállitáson.

Margitay cikke.

Magy. Iparművészet, 1908, 181. lap

Bobitsch Artur

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi füzetének 238. oldalán közölt 243. sz. kép aláírásából tévedésből maradt ki az ábrázolt mozaikkép tervezőjének Bobitsch Arturnak a neve. Egyúttal pótlólag felemlítjük, hogy ugyanazon az oldalon közölt 244. számú Róth-féle mozaikképet Dudits Andor tervezte.

Magyar Iparművészet

1908. 298. l.

Vasárnap **22** Kath. Laetare Prot. Oktávián	
Hétfő **23** Kath. Viktorián Prot. Frumenc	
Kedd **24** Kath. Gábor Prot. Gábor	Izr. 1. Nisan R. Kh.
Szerda **25** Kath. Gyo. B. A. Prot. Gyo. B. A.	
Csütörtök **26** Kath. Manó Prot. Manó	
Péntek **27** Kath. Dam. János Prot. Hajnalka	
Szombat **28** Kath. Kap. János Prot. Gedeon	Izr. 5. S. Vajikra

MDK

Bobits Artur

Malonyay D.: A Nemzeti Szalon házavatása. Budapesti Hirlap 19o7. 59. sz.

Mahoney D.: A Memorial Session Observations. Budapest Night Life? 55. ex.

Bóbis János

kecskeméti szűrszabó

Györffyszür 86 l

MoB 1976.

a szövegből
nem lehet
megállapítani
hol működött

megrova

Bob-ich Ferenc

festő † 1728

l. valos szeretes

Arch. Ert. 1936

104 l.

Bach Sándor.

Derékon alól, hatnyolczad jo
jat, bajuszt s kecskeszakált ho
fekete nyakkendője s fehér me
ja széles. Jobb karját a szék
alatt két sorban:

„ Alexander

K. K. Minister

s legalól középütt: „ Gedr. Ber

Könyomat, az a

Ltfa

megírva / Bobletec Oktáv

100 k államsegély

Éimisk 1915/16. 12. l.

semlegesíteni, a másik pedig a Dunamedencének és környékének egyesítése egy kelet felé terjeszkedő német császárellenes szövetségbe valamelyik nyugati — a németséggel ellentétes érdekű — hatalom bevonásával. Ez utóbbi nagyszabású politikai koncepció Nagy Lajos uralkodása alatt vált teljes egészében valósággá. Ennek a célnak érdekében indította hadjáratait, amelyek kivétel nélkül ezen kelet felé való terjeszkedésnek gondolatát szol-

gálták. Ugyanezen meggond
arra, hogy a balkáni óhitű szl
keresztény egyházba visszave
is új erőforrást teremtsen a
oszmán-törökök ellen. Kive
széles politikai látóköre lehe
megalakíthassa a magya
egységet és ezzel Magyaro
éves multjának legnagyobb k
hazánk valóban nagyhatal

BOBLETEC OCTAVIAN szobrász. Művészeti tanulmányait Budapesten végezte s portrészobraival résztvett az 1921. évi "Collegium Artificum Trasylvánicorum"-kiállitáson Kolozsváron. Ugyanabban az évben, kuszonkét éves korában halt meg tüdővészben.

1895. KIS SZALONSZEKRÉNY
Nussholz, intarsiert. Louis
1896. KIS KÉTAJTÓS SZEKR
Louis XVI.
1897. KÉT FALITÜKÖR, fek
sz. é. — Zwei Wandspie
1898. KÉT KAROSSZÉK, fe
XVIII. sz. — Zwei Armstü
1899. KANDELÁBER, feléerre
weiss gestrichen, teilweis
1900. KAROSSZÉK, diófa, ak
Armstuhl, Nussholz, mit
1901. NÉGY TÁMLASSZÉK,
Nussholz, auf den Leister

BB
1921
22
99

rettel, lapjain szépiakép. Bécs, empire. — Salon-
r Platte Bild. Wien, empire.

dalán faragott diszités. Olasz, XVII—XVIII. sz.
XVII—XVIII. Jh.

erakással, négy hajlott lábon. Empire. — Runder

k faragással, zöld damaszt kárpitozással. Barok-
olz, mit grünem Damast. Barockstil.

igott fa, Louis XVI. disszel. — Wandvitrine,
or.

ppal. Késő empire. — Wandvitrine, schwarzes

ranyszövet üléssel. XVIII. sz. — Zwei Stühle,

Bergère, Nussholz. XVII. Jh.

nyozott fa. XVIII. sz. — Zwei Wandkonzolen,

Olasz, XVII. sz. — Stuhl mit Lade, Nussholz,
Jh.

Bobletec Oktáv

Alakrajzolásból dicsérő okmány.

Éimisk 1915/16. 44. l.

Bobletec Oktáv

Diszitő szobrászatból
dicsérő okmány

Eírmisk 1915/16. 44. C

Szabó Kálmán dr. VI. 162

Bobtelek Oktáv

Gipszfaragvány

Tóth Gyula terve

után, repr.

Éimisk 1915/16. 62-l.

T. 5226.

bástyákkal megerősitett Bécs
ván tornyán csillaggal és fél-
és török csapatok küzdenek
kodó lovasok közül a király
jobbra:

4 cm.

Bobletec Oktáv

100 K államsegély

Éimisk 1916/17. 29. l.

Koppany

A középtérbeli sziklán lá
a tábori sátor előtt törökök va
latján ül, egy pedig podgyászár
lebegő mondatszalagon, mely föl

KOPANY

fölül jobbra: 104.

Rm., mér. a rl. 17.4

92-92-75.

Bobletec Oktáv

nobrány

1915–18.

Érmisk 1930. 82 l.

Bobleter, Franz Xavér
(1800-1869)

„Linai szent Róza"
o. v. 31x24 cm (Restaurált)
A lép hátán az új vászon felirat: Bobleter 1838
Védett.
Kikiáltási ár: 6000 Ft

BÁV 46.Képaukció katalógus,Bp.1978.szeptember

M.D.M.

BOBOC Bella

1926-ban Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 33 l.

J. Boboczky Ervin

III. c.

nobr. nar.

Ferk`pzomfoisk`vk

1935–36. 7i. l.

mellyel a

MVB. Tagok.

26

ágos Bizottsága.

ány { száma: Hirlap 192
kelte: 192
beérkezése: okt. 12. 1926.

ek száma:

elintézett szám:

áma:

áma:

Kaudelkyné.

magirva

Boborsky Károly

ötvös

Mihalik J.:

Háromnár év a

pozsonyi ötvösség

tört. ból

Mus Könyvt. Ért

1911. 146 l.

21-го января
1950 г.

IV.

Богатый и бедный.
(Вопросы и ответы.)

Кто жил в одном доме наверху и кто внизу? В одном доме жил наверху (богатый) богач (а) и внизу бедный

Bobros, Alexius M.D.K.

Joannes Maria Opecacasa olasz mesterrel dolgozott 1550-52 között

Bétshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitékezésein 1493 és 1596 között 175.1.

Az Egri Muzeum évkönyve I. 1963.

Sophus Mauritz Emil Christian Jørgensen

født den 3. Juni 1837 i Kjøbenhavn

Disputats: Undersøgelser om Platinmetallernes Ammoniakforbindelser

Kjøbenhavn 1878

id. Bobula János

1903. nov. 15 - én holt meg.

Vépmana, 1973. nov. 15. 101. elf. 267 m. 6 p.

M.D.K.

Bobula János, építész, építőmester

tervei szerint a Kerepesi
-ton felépült Színészegyleti Nyug-
díjintézeti bérhár homlokzati
rajzát közli a lap a jelzek szám
első egész oldalán, fent Strobl
slajós szobor csoportjával – to-
vábbi oldalon 2 alaprajzzal.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1891. XX.évf.
aug. 10. sz. 177-179 old.

Bobula Janos

l.

Hl Lotz k. élete
203. l. és
[illegible]

1938

π

Posiloppon
n. F (1652 september 2-án.

ülve és van ábrázolva
~~és~~ jobbra fordulta arczélben ~~látható~~.
edig, melylyel zarándokbotját szoritja
tart. Tekintetét ég felé emeli ~~és~~ Jobb
a, szemöldöke, bajusza és szakálla barna.
etett köpenyege zöld. Előtte ~~egy~~ kutyafej
épület köti le figyelmünket.

cm.
901: VII. 1-jén (350-902 ~~VII~~ 11.)

900

Bobula János

1844 - 1903

Andrássy ut 61 sz bérpalota
Váci utca Szerb egyház bérháza
Trefort u Gimnázium
Eötvös u Schneider palota

Lechner Jenő dr
jegyzete

Pomponius

a New York pálmázate

Q-V. 1891. 626. l.

(Keppel)

7

Bobula János id.

épitész

irod

Krück. I. 122. l.

Frontó folyó VI. 107

telep.) — *Gelléri Mór:* A magyar ipar úttörői. Budapest, 1887. 141. l. (arczképpel). — *Kálnoky Henrik:* Bobula János szereplése közéletünkben. Budapest, 1879. — *Magyar Szalon.* XI. k. 1889. 180. l. (arczképpel). — *Pomponius:* A New-York pályázata. *Ország Világ.* 1891. 626. l. (képpel). — *Szabadkai Közlöny.* 1889. 19—20. sz. — *Szinnyei József:* Magyar írók. I. 1114. l. — *Arczképei:* 1. „Bobula János építész és építőmester a Budapest főváros VI. kerületének 1878. évben képviselő jelöltje" aláírású kőnyomat, folio. Kiadta: Vereby Soma. — 2. „Johann Bobula, Architekt, Baumeister, Ehrenmitglied des pasigrafischen Vereins in München, Representant der Hauptstadt Budapest" felíratú kőnyomat. Folio. Rajzolta. F. Würbel. Kiadta: Adolf Eckstein a Künstler Album-ban (Bécs).

Bobula János

Bobula Janos

Ojutar

+ . 1903. nov. 15.

...ölegeztünk 900 koron...
...iretve az eternit fedés és ...

...tel kérjük tehát hogy a...
... és az ezekre vonatko...
...ülvirsgáltatni és egyu...
...ámlák kifiretésére ...
...t küldeni méltóztassé...

...r. 1910 Február 16.án

Horvát Mátyás
polgármester

SELMECZ ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS
Törvényhatóságának tanácsa

Bobula János

Zakariás Sándor körlevé

épitette az
Andrássy-ut
62. sz. házát.
Az én lexikonom-
ban tévesen 61.
szám
Nem ő épitette
Váci utca 66. sz.
alatti szerb egyház-
kőrség palotáját,
hanem Weber
Antal 1873-ban

Bobula János
épitéz

l.

Edvi Bp
147. l.

0

Ein Wetter kommt! Ger

Nach einer Photographie von F

Az Épitési Ipar

1885. 215. l.

Ar Hafid Ijmr
Q. 215. 2881.

Bobula János

ép.

pótkötet

sód

Bauzeitung für Ungarn,

1883. 19. sz. (Das Palais des Architecten und Baumeisters Johann Bobula auf der Radialstrasse in Budapest. Keppel.)

Bpi Epitetheti tremule

XIII. 18. 4.

Bp. Epistolis tempore

XIII. 18. 19.

BOBULA I. *János, id.*, építész. • Lipótújvár 1844 március 15. † Budapest 1903 nov 15. Budapesten tanult s 1863-tól ugyanitt működött. B. tervezte a szerb egyház házát a Váci-utcában, az Üllői-úti sebészeti klinikát, a Trefort-utcai mintagimnáziumot, a Barcsay-utcai gimnáziumot stb. A szakirodalom terén is élénk tevékenységet fejtett ki; évekig szerkesztője volt az Építészeti Szemlének.

L. Gy. I. 120 l

ánya fölül sima, dísze pedig
n végződik, míg a másik,
en befejeződő acanthuslevél,
sipkedő madarat tüntet fel.
5 : 33 és 82 : 39 cm. — Lelt.
nber 22-én a The Venice Art
7·50 K-án. — Elszámoltatott
– Az elszámolásra nézve lásd
er 28-iki 61301 sz. min. elő-
óváhagyta az 1900 november
)01 augusztus 26-iki 373 eln.

22. l. — Verzeichniss Nº 127.

33

Bobula János

Trefort-utcai gimnázium

Bpmüsz 147 l.

Edvi-Illés A

Bp. mutatói
útmutatója
1896

Égidő Ipar

1887. 21-22. sz.

(A bgi Tintvisalő Telep.)

Bobula Janos

épitész 1898.

vród
i

Fridrich Lajos:
Épületek elsolása és
emelése, tekintettel
az Eskü-téri templomra.
Szeged. 1935. 1. l.

4. nyomatok	—
5. fényképek	—
Összesen . . .	60

Ezen műtárgyak kezelésére nézve az 1907. kir. járásbirósságnál 1908. évi junius hó 3-án 1908. VIII. pontjának második bekezdése irányadó, a mely múzeumszerű megtekintés végett, jelenlegi elhelyezésök művészetek iránt érdeklődőknek, egyáltalán pedig a műve

Bobula János id

építész 1886.

erőd

Gárdonyi Albert dr

Ötven esztendő Budapest székesfőváros történetéből. Bp. 1925.

56. l

Istvántól alapított székesfehérvári királyi bazilika építésénél használt nagymennyiségű római eredetű kőanyag a Tác-fövenypusztai telepről és nem kis részben Aquincumból került oda. Az esztergomi székesegyház egyik XI. sz. oszlopfőjének abacusán még ma is olvasható néhány betű, bizonyítva, hogy római sírkőből készült, művészi dísze pedig az antik világ legkedveltebb oszlopfő típusa, az akantusz levelekből alkotott korinthusi oszlopfő nyomán öltött testet. A bátmonostori timpanont, mely Krisztust két donátor között ábrázolja, egy római decurio sírlapjának hátoldalára faragták. A pécsi székesegyháznál a nyugati kapu jelentékeny részét római sírkövekből faragták, hogy csak a legkiemelkedőbb példákat idézzük.

Román stílű templomaink legnagyobb része a Dunántúlon, az egykori Pannonia területén, több-

Gelléri Mór

A m. ipar úttörői.

Bp 1887. 141. l. (arch.)

Bobula János

épitéz

Gentmüeml

70 l.

Gentron I

M. org. mücemlékei

1957

a mineral. orsz. birottság árak
más odépítésre.

Bobula János

épületi

† 1903 nov. 15

l.

Gulyás Magyar írók

558, 559. l.

~~560~~

Tilos

Bobula János

Aerverte Frommer
Hermann műkesteit
pálmaházát az alábbi
kiállitáson

Kel 1885

I. k. 1. f. 52. l.

keleti k

Hiv. jel. a bpi 1885-i
orsz. ált. kiáll-ról

1886

...maros, 1928. július 10.

...yula fötitkár úrnak,

Budapest.

...a!

...t b. sorait, valamint a mellékelt
...olatát.

...utalvány által átutalt 220 pengőt,
...nyba adott Zoti kép ki van fizetve.

Bobula János

l.

Liber Bpest szobrai

171. l.

Liber – Cserhalmi –

Pacher: Bp szobrai és emlétáblái. Stat. közl. 69. k.

(1934)

Intézvényezett saját váltó (Idegen váltó)

Budapest 1934 janua

1034 március 1-én

első váltónál fogva

l

értéke árúban tegy

Kiss Káró

Debr

fizetendő Debr

Bobula Janós

Lásd

Müvészi Ipar

III. 207. l.

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

654. Damjanich János.

Térdig, kissé jobbra fordí
baljával pedig térdére támaszkodik. El
kete, szeme barna, bajusza és álla lebe
gallérja zöld, derekát szolgálati jelvé

Vászon, méretei 25.8:
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

65

904: V. 5.

BOBULA János építész

Ybl Miklós építész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 86

vitája Komor Marcellal a bíróvári barokkról

Bobula János (id.) 27 - 28, 34, 65 - 66, 82 - 83, 89, 96 97, 99 - 100, 114, 119
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata /Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991./

DÉRY Attila: Budapest eklektikus épületszobrászata. Bp. : OMF, 1991

M. Szalon. 1**?.

XI. 186. l. (arch.)

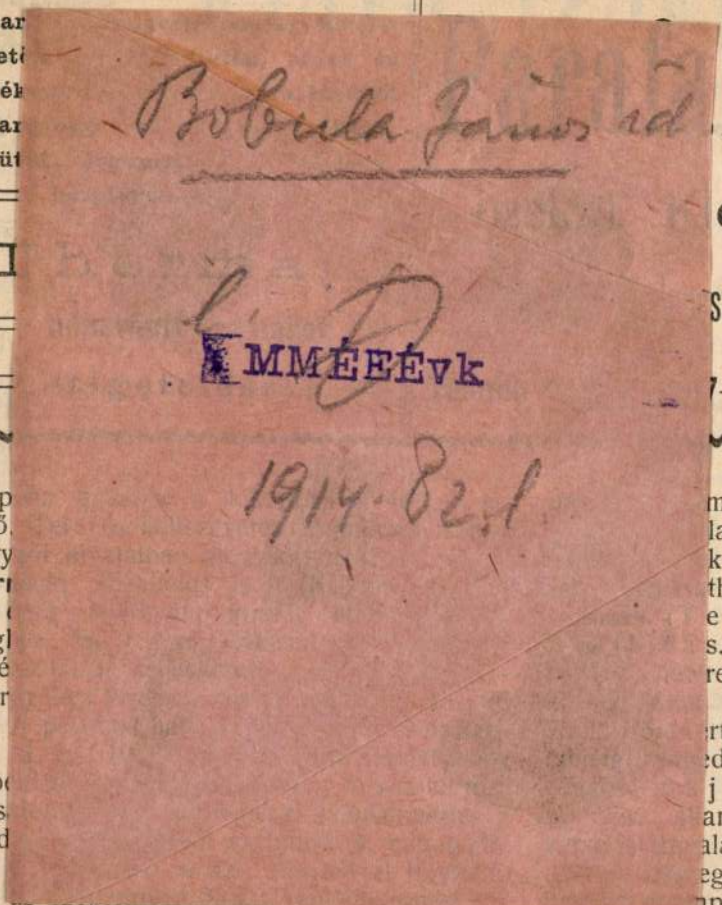

ató legyen. A műszaki művelet Nyirmada ségházánál megtekinthető.

ágvár. [Somogy m.] (K o r c s m a é p i t é s.) vár község tulajdonát képező korcsma lak pitési, mellékhelyiségek javitási munkálatai j u s 4-én d. e 9 órakor a községházánál ognak adatni. Az épitési költségek 7214 k. fillérben vannak előirányozva. Az ajánlatok- 5% bánatpénz csatolandó, mely összeget alatnyertes 10%-ra tartozik kiegésziteni. A ek, költségvetés és feltételek a körjegyzői

nyugta csatolandó. letes feltételek neve megtekinthetők.

Krasznahorkavára l a k t a n y a é p községben épitend tése 12416 k. 30 f munkának biztositá d. e. 10 órakor birójánál tartandó Az ajánlathoz az en

IKACSY GYULA LAKATOS IPAR-ÜZLETE

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:

APEST, VI., KIRÁLY-UTCA 102

12 ÉVI JÓTÁLLÁS.

jobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény- és szellőztető toldója.

kitüzött célnak legjobban megfelelnek s a műszaki elrendezés

szabályos működése által a legnagyobb keresetnek örvend.
dig a **legolcsóbbak** és a **legjobbak.**
folyását a kéménycsatornák huzatára kedvezővé teszi s igy szív
élkülözhetetlen.

Telefon: 12—80.

11 órára a nyitrai hivatalban tartandó Versenyezni óhajtók énz letételét igazoló ellátott ajánlataikat kir. államépitészeti műszaki művelet a eti hivatalnál megaz államépitészeti ár mellett beszerez-

pités.) Az iloncai t tanterem és két sére május 17-én ászi m. kir. államdó versenytárgyalás s az államépitészeti jánlati és előméret-k. Ajánlattevők tar-5%-ának megfelelő ről szóló állampénzsatolni. A feltételek, ek az államépitészeti

vitás.) A Gindli-

talnál adják be. A feltételek az alsókoron körjegyzőségnél megtekinthetők.

Rózsaszentmárton. [Heves m.] (Iskol tanitói lakás épitése.) Rózsasz márton községben létesitendő iskola és ta lak épitése május 24-én d. e. 10 órak községházánál tartandó szóbeli árlejtésen v latba adatni fog. Az árlejtésen résztvenni s dékozók tartoznak az előirányzott 15121 57 fillérnek 5%-át, mint bánatpénzt a köz biró kezéhez letenni, mely összeg vállal részéről 10%-ra lesz kiegészitendő. Ny vállalkozó köteles az épitkezést junius megkezdeni, a tervrajz és költségvetés kés séért 317 kor. 23 fillért kifizetni. Az ép terv, költségvetés és feltételek Rózsaszentmá község jegyzői irodájában megtekinthetők.

Oravica. [Krassó-Szörény m.] (Toronyt készités.) A románoravicai gör. kath. plomtorony uj fedélzetének vállalatba adá a helyszinén május 9-én d. e. 10 ór árlejtés tartatik. Kikiáltási ár 3034 kor. 45 Vállalkozók kötelesek biztositékul letenn kikiáltási árnak 5%-át, mit a nyertes 10% kiegésziteni tartozik. A terv és költségvetés

Bobula János

terverte a Barcsay-utcai áll. fógimn. épületét olasz renesszánsz stilben. Rendeltetése nek átadták 1892/3-ban

Spiegler Gyula Sámuel:

Budapest – Erzsébetváros története.
Bp. 1902. 22. l

MŰEMLÉKEK OPSZ. BIZOTTSÁGA
607-1907. Nyj.
Erzsébet: neptunus 16 ás

A GYULAI R. KATH. FŐG

470. szám
1907.

Méltóságos

A „Műemlékek
kiadványainak I. és II.
könyvtárunknak meg
fogadja hálás köszö

Szi Mi I. 1114. h.

Szabadkai Közlöny

1889. 19-20. Sz.

Bobula János

épitész

vód

Vas. Ujs. 1865

579. C

Bobula János

— **Gróf Széchenyi István emlékszobrának** építéséhez az akadémia előtt már a napokban hozzá fognak. A szobor talapzatának építését Weber Antal tervei szerint Bobula János építőmesterre bizták.

Vas. Ujs. 1876. 364. c.

Bobula János
műépítész 2.

Az országos kiállitás helye fölött még mindig nem határoztak, csak vitatkoznak. A városligeti ujabb és ujabb részei jönnek szóba, miután belátják, hogy a kiállitás sikere mégis csak egészen más lehet a városligetben, mint egyéb helyen, például a félreeső Orczy-kertben. A városi hatóság szivesen fölajánlotta a városligeti egy részét, a hol legalkalmasabb a hely, és a fákat sem kellene pusztitani, de abba nem akar beleegyezni, hogy az állatkiállitást is bevigyék a ligetbe. A kiállitás épületeire hirdetett pályázat határideje október 30-án járt le és tizenhat pályamű érkezett. A pályaműveket gróf Zichy Jenő vette át s a birálóbizottság tagjai: Matlekovics Sándor államtitkár, gr. Zichy Jenő, Schnierer Gyula miniszteri tanácsos, Hieronymi Károly osztrák-magyar államvasuti igazgató, Steindl Imre műegyetemi tanár, Ybl Miklós és Bobula János műépitészek, Thék Endre és dr. Szvetenay Miklós. — A vidéki kiállitási bizottságok szervezése végett gr. Zichy Jenő elnöklete alatt kiküldött bizottság november 3-án Váczott, 11-én Székesfehérvárt fogja a szervezést megindítani.

Vas. Ujs. 1883. 717. l.

2.

4.

Bobula Janosid

vód
z

Lósy - Schmidt E.

102. l. A m. építészet-kar rég. vétele a MMÉE, mű kiállításában ~~1879~~

MMÉEKözl

1939.
102. l.

1866 - 1871 és az Eklet cim-ill. név-változtatásai, 1866 óta.

vaslatát is a kiküldött bizottságtól várja és az erre vonatkozó előmunkálatok megtételére is a kiküldött országos bizottságot kéri föl, illetőleg bizza meg.

Kéri a határozati javaslat elfogadását és inditványozza, hogy az országos bizottság tagjaiul az összes szervezetbe lépni óhajtó napilapok szerkesztői, továbbá Tiszti Lajos s a mozgalom előkészitői beválasztassanak.

AZ UJSÁGIRÓK ORSZÁGOS SZERVEZETE.

— Kik léptek be a mozgalomba? —

A szegedi ujságiró-gyülés egy hang ellenében egyértelmüen kimondotta a testületi szervezkedés szükségességét. Ezzel az ujságirók országos szervezete megszületettnek tekinthető.

Föl kell jegyeznünk azok névsorát, akik a szegedi gyülésen megjelentek, a határozatok meghozásában résztvettek s azokat is, akik a mozgalomhoz irásban csatlakoztak.

A szervezkedést elhatározó szavazásban résztvettek a következő ujságirók:

Arad. Arad és Vidéke: Tiszti Lajos főmunkatárs, Illés Zsigmond f. szerkesztő, Szudy Elemér h. szerkesztő, Maróth Sándor, Gallovich Károly.

Aradi Közlöny: Stauber József f. szerkesztő, Kintzig-Kopár Ferenc h. szerkesztő, Károly József, Hegedüs Loránt.

Függetlenség: Györffy Alajos, Faragó Miklós.

Aradi Ujság: Losonczy Zoltán szerkesztő.

Nagyvárad. Sas Ede, a Nagyvárad felelős szerkesztője, Marton Manó szerkesztő, Lintai Károly belmunkatárs, Nógrádi Gyula, a Tiszántul bel-

Epitészet, világi
Budapest, Üllői-ut, sebészeti klinika
Bobula János

Művészet, III., 1904. 29-32.

D.I.: Bobula János

Epitészet, világi
Budapest, Sztálin /Andrássy-ut/ 61.sz.
palota, Bobula János

Művészet, III.,1904. 29-32.

D.I.: Bobula János.

Epitészet, világi
Budapest Eötvös-u. Schneider-palota,
Bobula János

Művészet, III.,1904. 29-32.

D.I.:Bobula János.

Bobula János, építész

Művészet, III., 1904. 29-32.

D.I.: Bobula János.

Budapest
Bobula János által épitett házak

Müvészet, III., 1904. 29-32.

D.I.: Bobula János

Epitészet, világi
Budapest, Váci-utca 66., a szerb egyház háza, Bobula János

Müvészet, III.,19o4. 29-32.

D.I.: Bobula János

Epitészet, világi
Budapest, Barcsay-utcai gimnázium,
Bobula János

Művészet, III., 1904. 29-32.

D.I.: Bobula János

Epitészet, világi
Budapest, Trefort-utca, mintagimnázium, Bobula János

Művészet, III.,1904. 29-32.

D.I.: Bobula János.

BOBULA János épitész

SÁRMÁNY Ilona: Villa és családi ház. In:
Polgári lakáskultúra a századforduló.
Összeáll.és bev. Hanák Péter. Bp., 1992

2o4-2o5.

ziókkal teltebben, de az akkori reálitások tükrében va-
lóságosabban lehetett tárgyalni.

1986-ban a *Textilművészet kalandjai* című tanulmányomban valahogy úgy kezdtem, hogy a 80-as évek közepe kétségkívül az összegzések, a folyamatok lezáródásának és új irányokba fordulásának időszaka a magyar textilművészetben. Ma még messzebbre kell visszanyúlnom ahhoz, hogy az előző állítást részben igazoljam, részben pedig, mai eszemmel, cáfoljam.

1968 után indult el az a folyamat, amit a művészettörténet — ma már ilyen távolságban ez is az lett — a magyar textilművészet megújulásának nevezett. Ennek lényege, igen tömören fogalmazva valami olyasmi, hogy a textilművészet műfaja eszközeiben, technikájában és nem utolsósorban a művészek gondolkodásmódjában, megváltozott. Egyfelől a síkból kilépett a térbe — gondoljunk itt a monumentális méretű, szoborszerűen viselkedő tértextilekre —, másrészt a textil mint autonóm művészeti ág jelent meg. Ez a magasröptű fogalmazás valami olyasmit takar, hogy a textil lényegében olyan feladatokat vállalt magára, melyeket korábban soha vagy

iránytól. Ennek már
lágosan tudott politi
politikai okai voltak.
zőművészetben újra
dás" — ma erre már
elfelejtődik —, de a
tív neoavantgárd ide
vánosan nem nagyo
gyar textilművészet
títő, igen fontos sze
irányzatok idehaza a
nek: úgymint a konce
mal art, akció és társ
oldás, így a 70-es év
re is kijátszható volt,
Kezdetben ez az álla
70-es évek végén, a
művészetben ezek az

M.D.K.

Bobula épitész

nevét az 1870 után megindult hatalmas építőmunka erőteljes munkásnemzedéke között emliti:

Lechner Jenő dr.: Kauser József emlékezete

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp. 1921. 55. kötet. 123. old.

Bobula

épitér

Nevét az 1870 után szeptiduld
hatalmas épitő munka erőtel-
jes munkás vezetésére körött
emlitt:

Lechner Jenő dr.: Kausz József
emlékezete

A Magyar Mérnök és Épitész-Egyesület Közlönyeiben, sp.
1921. 55. kötet. 123. old.

Bobula János

1878-ban épített a VI. Népköztársaság u. 68. sz. a. házat.

Benza László, Bernát György, Eperi Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 133-51

851

Kálnoky Henrik

B. J. szereplése köz-
életünk ben. Dr. 1879.

M.D.K.

Bobula János, építész, építő mester, képviselő

tervei szerint a Kerepesi uton építendő Szinész-Szövetségi Nyugdíj Intézet épületén megtörtént az elaphöletétel.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1890. XIX. évf.

okt. 10. sz. 228. old.

1892); Huszonöt év a magyar ipar szolgálatában (Bp., 1897). --
Irod. Kálnoki H.: B.J. szereplése közéletünkben... (Bp., 1879).

Bobula János építész

Magyar Életrajzi Lexikon

MDK

Bobula János okl.épitész

"A harangok ujabb felszerelési módja" c.cikke a Vasánapi Ujságban.

Vas.Ujs.1865. 579.l.

MIK

Bobula János

Népköztársaság utja 62.

Bobula János magának épitette 1882-ben.
Az ablakok ivzugában fekvő alakok.Szécsi Antal.

A kapualjban két női bronzszobor. Vóna József,
1896.
Az első emelet 111. sz. szoba mennyezetén
freskó / Ámor és Psyché/ Tardos - Krenner
Viktortól.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
145.l.

M.D.K.

Bobula János, építész

már 1896-ban beadványt nyújt be a néresfőváros tanácsához, melyben Horváth Gyula csikágói magyar építész, amerikai pénzcsoportjának megbírásából a belvárosi templom eltolására vonatkozó tárgyalások megkezdését kéri.

Fridrich Lajos: Épületek eltólása és emelése, tekintettel az Eskü-téri templomra. Városi Szemle, XXII. 1936. 344.old.

MDi

Bobula János

Andrássy ut 62. 3em. ház

GenZakBpest. Bp. műeml.jell. épületeinek jegyz.
1949. 57 l. kézirat

BOBULA János epitesz (1844-1903)

munkái

Szörgi 1996 56. és ill

ldu de Jos, Kleinpold; Királyföld
m) 75, 193, 324, 424
s vm

îrcea Mică; Hunyad vm 394
394

iu; Doboka vm 315, 525

ică, Kleinscheuern; Szeben szék

f; Beszterce szék

ődevecser, Diviciori Mici; Doboka vm

, 227, 324, 395, 522, 526

, 325, 395, 522

ă; Külső-Szolnok vm

MDK

Bobula János építőmester

A talapzat fölépítésének könnüves munkálatait végezte.

Hécheny Istvángr. nobrának leírása és tötz. herk: Buday József. Bp. 1895. XVIII,

Bobula János

építész

MDK

A Népköztársaság utja 62. sz. ház alkotója.

263.o.

Borsos-Sódor-Zádor: Budapest. Bp. 1959.

Bobula János

A Bp. V. Váci u.66.sz. műemlékjellegü lakóépület eredetileg a szerb egyházközség háza volt. Építésére 1869 március 19-én Örömy és Fekete tervét hagyták jóvá a 19ooo.sz. engedéllyel, ez azonban nem valósult meg. 1874-ben Weber Antal tervét hagyták jóvá. A kivitelező Bobula János épitőmester volt. - Az épület 1967-68-as helyreállitásának tervét Bogyó János készitette.

Pereházy Károly: Műemlék lakóépületek restaurálása a pesti Belvárosban. - Rekonstrukciójában. - Művtört.Ért. 1969. 4.sz. 293.l.

Bobula János

tervei között szerepel: a bp-i Trefort u-i gimnázium, a Barcsay-utcai gimnázium és a Népköztársaság útja 62. sz. ház.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967 Budapest 1970.

298

MDK

Bobula János

Lakóház az Andrássy uton, repr.

Művészet 1914.

Bobula János, építész M.D.K.

nyujtotta be Horváth Gyula Chicágóban élő magyar építész nevében a belvárosi templom eltolására vonatkozó ajánlatot.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX. évf.

okt. 26. sz. 4. old.

M.D.K.

Bobula János, építészt

bizták meg az Erzsébet-
királynê út végén, mintegy
500 családi házból állô új
tisztviselőtelep terveze-
tének elkészítésével és a mu-
szaki vezetéssel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

máj. 26. sz. 2. old.

Bobula János, építész M.D.K.

terverésével és irányítá-
sával Bpest, környékén Pest-
Szent-István néven uj város-
rész épül, egelőre 464 csa-
ládi házzal.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX. évf.
jun. 15. sz. 4. old.

M.D.K.

Bobula János (bpesti) építész

800 frt-os második díjat nyert Gömör-Kishont vármegye Rimaszombaton építendő szérházára hivit pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII évf.

jul. 28. sz. 4. old.

Bobula János, építész M.D.K.

ajánlatát az egri csapat-
kórház saját költségen való
felépítésére és 50 éven át
tartó bérletbe adására —
a városi körgyűlés ujább ha-
tározatával elutasította,
s a kórházat saját költségén
fogja felépíthetni.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI .évf.
dec. 10. sz. 2 old.

M.D.K.

Bobula Tamás (budapesti) építész

készítette Császka György kalocsai érsek kastélyának bővítési terveit, melynek keretében egy kb. 70.000 kötetet befogadó könyvtári épület is épül.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.
márc. 6. sz. 2. old.

Bobula János (bpesti) épitész M.D.K.

[orsz. gy. képviselő, föv. bir. tag]
ajánlatot tett Eger városának,
„hogy hajlandó az uj csapatkórhá-
zat az arra kijelölt helyen, 70.000
frt. költségkereten belül, 52 évi
bérjövedelem élvezete mellett,
saját költségén felépiteni - 52 év
mulva az épület a város tulajdo-
nába megy át." Az ajánlatot el-
fogadták.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

jul. 10. sz. 2. old.

Bobula János M.D.K.

„Jeles bpesti építész, vállalkozó és országgyűlési képviselő" csődbe jutott. „Mint hírlik, tekintélyes vagyonát szerencsétlen telekspekulációk emésztették fel, s a jónevű építészt és előkelő állású férfint általános részvéz követi vagyoni burásában."

x) Az egész hír cáfolata a márc. 12. sz. 3. oldalán

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

márc. 5. sz. 4. old.

M.D.K.

Bobula Fámos, építés

tervei szerint épült fel az Izabella utcai új polgári leányiskola.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1887. VIII. évf.
21. 11. sz. 1. old.

M.D.K.

Bobula János, építőmester

Kézitette a tervezet és vállalta a kivitelezést is Prokopscrütz A. fakereskedő Sugár-uti lakóházához, melyet a lap előző számában Weber Antalnak tulajdonított.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1877. VI.évf. 5. sz.

+ 11. sz. 79. old. 35. old.

Bobula János, építés M.D.K.

Andrássy-ut 62. sz. irodá-
jában meglekintetők a tanár-
képző intézet gyakorló, főgim-
náziumának felépítésének
szükséges tervek.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1886. VII. évf.
jun. 16. sz. 3. old.

M.D.K.

Bobula János, épitése, épitőmestert

a VI. kerület lakói képviselőházi taggá választottak.

Bauzeitung für Ungarn, Bp.1878. VII.évf. 29. sz.

205. old.

M.D.K.

M.D.K.

Bobula János, építés
építőmester

tervei szerint épült a hivitelezett, s már többször emlegetett Sugár [Néphőrtársaság]-ut 71. sz. alatt Pokupčic palotát ismét hosszan ismerteti a lap, de a jelzett rajzmellékletet hiányzik.

Bauzeitung für Ungarn, Bp.1878. VII.évf. 48.sz.

349. old.

M.D.K.

Bobula János, építész, építő mester

tervei e hivitele alapján Schneider A. háromemeletes palotát épittet az Eötvös-utcában.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1879. VIII.évf.

jan. 5. szl 20. old.

M.D.K.

Bobula János, építész

tervei szerint épült volna meg ez uj Egetemi épület az Ész-utcában. De mivel ujabb döntés szerint a telken át egy mellékutcát nyitnak, az épületet 12 m-rel beljebb kell helyezni, s ennek a terveket át kell dolgozni.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1886. XV.évf.

márc. 21. sz. 17. old.
+ ápr. 4. sz. 82 old.

M.D.K.

Bobula János, építész, építőmester

terveri az Orczy-kert mögött kialakítandó Tisztvi-selőtelep földszintes családi házait, melyekből 85 hat hó-nap alatt felépült. A lap mel-lékletében közli cajkner homlok-zati és alaprajzi tervét.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1886. XV, évf.

szept. 12. sz, 203. old.

M.D.K.

Bobula János, építész

a VI. kerületi választók szavaratai révén országházi képviselő lett. A lap, mellékletben, lehőrli 9 oldalon keresztül, a választókerületében tartott programbeszédét.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1887. XVI.évf.

VI. 1. sz. külön mellékl. sz. 1-8. old.

M.D.K.

Bobula János, építész, építő mester

tervei szerint felépült tanítóképző épületét az Ősz utcában, szept. 1-én átadják rendeltetésének

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1887. XVI. évf.
VII. 20. sz. 184. old.
+ IX. 20. " 210. "
+ X. 20. sz. 233-234 + 2 rajz mellékl. homlokzat és alapr.

Bobula János, építész, építő mester képviselő M.D.K.

tervei szerint polgári leányiskola épül az Izabella- és Komnitzer-utca sarkán.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1887. XVI. évf.

okt. 20. sz, 239 old.

M.D.K.

Bobula Jácos, építész, építőmester képviselő

a kultuszminiszter felszólítására két tervet nyújtott be felülvizsgálatra a tervezett Orsz. Izraelita Irodalmi épületéhez

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1887. XVI. évf.

dec. 1. sz. 268 old.

M.D.K.

Bobula János, építész, orszgy. képviselő

saját vállalkozásában háromemeletes bérházat épít a Bajzautcában.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1888. XVII. évf.

szept. 20. sz. 211 old.

M.D.K.

tettek, vagyis a jövedelmi mérleg 3765 frt fölösleget mutat. A kaszinó pénzkészlete a mult év végén 13,591 frtra emelkedett. A jelentés tudomásul vétele után az ez évi költségelőirányzatot állapitották meg. 40,713 forint kiadással szemben ez évre fedezetként 42,570 frt van előirányozva.

A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület február 7-ikén délután tartja évi rendes közgyűlését.

A 48-ik üzletévről szóló igazgatói jelentés, melyet már kinyomattak és szétküldtek, konstatálja a mult évben uralkodott sokféle kedvezőtlen körülményeket, de az intézetnél levő takarék-betétek mindennek daczára több mint 75 millió forintot tesznek. Gondoskodott az igazgatóság a pénzek hosszabb időre való kedvező és biztos kamatoztatásáról s az ilyen kölcsönök összege 52 millióról 58 millióra emelkedett; az értékpapirálladék ellenben 33 millióról 27 millióra csökkent. Összesen 106 millió forintnyi tőke van az intézet kezelése alatt. A tavalyi tiszta jövedelem 1.460,548 frt s ebből minden részvényre 400 frt osztalék jut, ugyszintén jelentékeny összegek a tartalékalapnak, a tisztviselők jutalmazására, az intézeti nyugdijalapra, 26,000 forint pedig *jótékony és közmivelődési* czélokra. Kisfaludy-társaság, irók segélyegylete, a különböző jótékony nőegyletek, iskolák, sat., mint már évek óta, most is megkapják a rendes adományt, a budapesti ref. gymnázium épitésére 1900 forintot, az önkéntes mentők társulatának 500 forintot szánt az igazgatóság. Az intézet, fennállása óta, 676,034 forintot adott közczélokra.

Uj muzeumok a fővárosban. A muzeum-köruton a nemzeti szinház melletti természetrajzi egyetemi palotában minden vasárnap délelőtt nyitva vannak most a különböző egyetemi gyűjtemények, melyek gazdagságáról, érdekességéről eddig nem sokan tudtak. E napokban megnyitják az egyetem zoologiai és comparativ-anatomiai muzeumot is.

Ugyanabban az intézetben már hosszabb idő óta nyitva áll két másik tárlat: az ásványtani és geologiai. De csupán hogy nyitva áll mivel látogatóhoz e muzeumoknak ritkán van szerencséjök. Pedig az ásványok tárlata Budapest egyik legszebb gyűjteménye. A muzeum-körüli rész óriási termében helyezték el, két galériával, melyek végig ásványokkal vannak megrakva. A muzeum berendezése valósággal meglepi az embert. Az ásványok, szám dolgában, fölölmulják a nemzeti muzeum gyűjteményét s a tárlat — bár értéke kisebb — impozánsabb látványt nyujt. A magyarországi ásványok nemzeti szinű, a külföldiek pedig sárga, kék s rózsaszin czédulákkal vannak ellátva, ugy, hogy az egész gyűjtemény, még a laikus közönség előtt is, egyszerre áttekinthetővé válik. Minden egyes ásvány mellé magyarázat van ragasztva, Szabó József egyetemi tanár tollából. A tárlat megérdemelné, hogy nagyobb közönség látogassa.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Alapítvány a debreczeni főiskolának. A debreczeni ref. főiskola 25,000 forintos alapítványt kapott, hogy annak kamataiból törekvő ifjakat a gimnázium ötödik osztályától egész tanulói pályájukon támogassanak. A nemes czélu adományt Miklósi Mózses városi bizottsági tag elhunyt neje: szül. Csathó Róza asszony tette, férjével történt megállapodás szerint. Maga Miklósi Mózses éveken át szolgálta a főiskola ügyét, mint a gazdasági tanács tagja is. Nejét a napokban temette el.

A budapesti tudomány egyetemen a kánonjogi tanszékre a jogi kar hármat jelölt ki, első helyen dr. *Kovács* Gyula kir. táblai birót s akademiai tagot, második helyen dr. *Timon* Ákos győri jogakadémiai tanárt, harmadik helyen báró *Rosner* Ervin országgyűlési képviselőt. Ezek közül történik a kinevezés.

A budapesti unitáriusok temploma. A budapesti unitárius hitközség gondnoksága még a mult év nyarán megbizta Bobula János épitészt, hogy az uj országház körül elterülő s az unitárius hitközség tulajdonát képező két telken emelendő templomra és bérházra készitsen terveket. Ezek szerint az unitáriusok telke a Koháry- és alkotmány-utczák sarkán terül el. A templom főhomlokzata a Koháry-utczára fog tekinteni. Maga az épület három emelet magasra s olasz renaissance-stilben van tervezve és tetejét két csinos tornyocska fogja diszíteni. Az épület költségvetésének kivitele több százezer forint összeget vesz igénybe.

MI UJSÁG?

A trónörökös és a nemzeti kaszinó. Rudolf trónörökös, ki, ha a fővárosban tartózkodik, többször vendége szokott lenni a nemzeti kaszinónak, az idén jelenlétével emeli fényét a nemzeti kaszinóban tartandó bálnak. A bál napját a rendezők febr. 12-ére tűzték ki s igy egymásután három fényes vigalom lesz a fővárosban: az udvari bál, Mária Valeria főherczegnő bálja s az urak bálja a nemzeti kaszinóban.

Mária Valéria főherczegnő bálja. Mária Valéria főherczegnő február 14-ikén bált ad a budai királyi várpalotában. Ez az első bál, melyet a főherczegnő Budapesten ad. Négy évvel ezelőtt adott ugyan már bált, de erre csak az arisztokráczia fiatalsága volt hivatalos. A mostani bál a királyi palota első emeleti — az ugynevezett márványteremmel szomszédos — termében lesz. A meghivókat az udvarnak ideérkezése után küldi szét a főudvarmesteri hivatal. — Mária Valéria főherczegnő egyébiránt épugy, mint a trónörököspár és a főherczegek meg főherczegnők, meg fognak jelenni özv. gr. *Csekonics* Jánosné bálján, melyet kecskeméti-utczai palotájában ad.

A német trónörököst az orvosok jan. 30-ikán ujra megvizsgálták, dr. Mackenzie jelenlétében, ki e vizsgálatra utazott Londonból San-Remoba. Egyhangulag azt a meggyőződést nyilvánították, hogy a trónörökös baja nem rák, hanem perichondritis. A gégéről levált részeket elküldték dr. Virchovnak Berlinbe megvizsgálás végett s most várják az ő jelentését. Táviratilag azt jelentik Berjinből, hogy Virchov a vizsgálatot megtartván, semmi olyant nem talált, a mi gonosz jellegű volna.

A nemzeti muzeum és országos képtár ügyében kiküldött bizottság, *Berzeviczy* államtitkár elnöklete alatt, azokkal a reformokkal foglalkozik, melyeknek mielőbb életbe kell lépni, a gyűjtemények szaporodása következtében.

A bizottság tagjai kijelentették, hogy a nemzeti muzeumban a lehető legjobb rend van és hogy a hivatalnoki testület oly ügybuzgalmat és ügyszeretetet tanusít, a mely teljes elismerésre méltó. Az érem- és régiség-osztályban tágabb helyiségre és még egy szakértő tisztviselőre van szükség. A biztonság szempontjából elhatároztatott, hogy oly napokon, mikor a muzeum a közönség részére nyitva áll, rendőri közegek is legyenek jelen, hogy az éjjeli szolgálat ujjászerveztessék. Majd az *országos képtárra* és vele kapcsolatos történeti arczképcsarnokra kerülvén a sor, a bizottság szükségesnek tartja a magyar érdekű rézmetszetek elkülönítését és lajstromozását és erre egy szakember ideiglenes igénybevételét, nehogy a képtár igazgatója a festmények rendezésétől elvonassék. A közbiztonság érdekében kivánatosnak tartja a bizottság, hogy az országos képtárból távolittassanak el az összes műtermek, melyek jelenleg ott vannak és a képtárban tűz esetére állandó veszélyt képeznek.

Petőfi haláláról. Kolozsvártt «Petőfi-muzeum» czímmel Csernátoni Gyula, Ferenczi Zoltán és Korbuly József szerkesztésében évnegyedes folyóirat indult meg, melynek czélja, hogy tájékozást nyujtson a Petőfi-irodalomról, és gyűjtse a nagy költőre vonatkozó adatokat. Az első füzet most jelent meg s abban egy közleményt találni Petőfi haláláról. Ez a tavaly elhunyt Vajna Sándor kolozsvári ügyvéd és régi honvéd hátrahagyott iratai közül való, s Petőfi halálának egy szemtanujától hallotta, a mit leirt. A nagy költő rejtélyes halálának földerítésére a «Vasárnapi Ujság» évekkel ezelőtt megindította a mozgalmat, s a költő utolsó napjának, a segesvári csatában való eltünésének részleteit föl is derítette, s tekintélyes, szavahihető férfiak tanuságából bizonyossá vált, hogy Petőfi a csatában vesztette életét. Azóta koronkint ujabb és ujabb pótló tudósítások jelennek meg. Némelyek jobban részletezik a költő utolsó napjait, utolsó óráit, a veszélyt, mely elsodorta; másokra azonban nagyon ráillik az erős kritika, egy némelyikre egyenesen a kétkedés. Nem tudjuk hirtelenében, hogy a legujabb közlemény ezek közül hová tartozik. Azt sem lehet kitalálni, hogy Vajna mért késett közzétételével, mikor — mint a közleményből is látszik, — ismerte már a földerített tényeket, s e szerint figyelemmel kisérte a Petőfi halálára vonatkozó nyomozásokat. Vajna különben csak más elbeszélését adja, egy közhuszárét, a ki más három társával Bem kocsija mellett fedezetre volt kirendelve, s innen ismerte Petőfit, mint Bem adjutánsát. Adjuk itt a közleményből a következőt:

Vajna Kőhalomba érkezett a segesvári csata napja után, a mikor egy Szkurka nevű huszárral találkozott, ki elbeszélte a segesvári csata lefolyását s azt mondta, látta, hogy elesett Petőfi is. Vajna kérdéseire aztán elmondta a következőt: «Esküszöm uram az öreg istenre, hogy mind a két szememmel láttam, mikor levágták. Mikor már menekvés nem volt és sok katonaság s pajtásaim is elestek, lovam pedig nagy sebet kapott és vérzett, féltem, hogy a lovam összeesik. Menekültem tehát, de nem arra, a merre a magyarok voltak és a merre a tábor menekült. Arra nem is lehetett, hanem a hogy erre felé sebesen jövök az uton, utólérem Petőfit, az ajjutánst, a ki egyedül, gyalog, hajadonfővel sebesen haladott az uton erre felé. Még utól sem értem s már megismertem Petőfit, ki menetközben mindjárt-mindjárt nézett visszafelé. A hogy utólértem, sliszszoltam melléje és hátulról a tarkójánál benyulva megragadtam a ruháját. Petőfi pedig balkézzel a kengyelszijat fogta meg. «Uram, haladjunk, mert űznek, jönnek utánunk!» Sebes vágtatva vagy két puskalövést haladtunk. Egyegy ölnél is nagyobbakat lépett, mert birta még a ló, de négy lovas-muszka hátulról mind közelebb-közelebb jött utánunk s már annyira közel voltak, hogy rajtuk tul a pisztolygolyó a farkast is elejtette volna. Petőfi visszatekintve kiáltja: «Állj meg!» s abban a perczben elereszti a kengyelszijamat. «Bocsáss!» — kiáltja mérgesen — engem az isten sem ment meg!» ... Ezzel kirántja magát a kezemből s balfelé az ut mellett a hegynek ment a kukoriczába. De alig tehetett 25 vagy 30 lépést felfelé a kukoriczába, az elől érkezett két muszka lovas utána ugratott s láttam, a mint a réznyelű karddal az egyik kettőt vágott a fejére. A második vágásra esett le a földre s még a földön egy vágást tett reá. A kukoriczában valamivel feljebb még lehettek menekültek, mert láttam, hogy ismét vágtak, sőt később még lövést is hallottam.» Vajna kérdezte, hogy: hát szegény adjutáns Petőfi akkor, abban a perczben, mikor a muszka beérte a kukoriczásban, mit csinált? Nem védelmezte magát kardjával? — «Kardjával? Nem volt annál uram, kard — felelte Szkurka. Nem volt annál semminemű fegyver; még csak egy szalmaszál se. A muszka nem is érte be egészen, már Petőfi megállott s fejét a muszka felé fordítva várta — mert nagyon el lehetett fáradva — mig a muszka beérte. Az első ütésre nem esett le, csak a másodikra.» Nekem nem tetszett valószinünek, irja Vajna, hogy Petőfinél kard ne lett volna, pedig ugy volt, a hogy Szkurka mondotta. Később kétségbevonhatatlanul konstatálták, hogy Petőfi az ütközet alatt czivil és nem katonaruhát viselt. Ez már történi ténynyé vált valóság. Milyen könnyű lett volna nekem Szkurkától felvilágositást kapni az iránt, hogy Petőfi miként volt öltözve? De arra egyáltalában nem gondoltam; sőt egyáltalában eszembe se jutott, hogy Petőfi — kit Szkurka folytonosan «ajjutáns» Petőfinek nevezett, nem fegyveresen és nem katona-ruhában vett volna részt az ütközetben, vagy, ha nem vett is részt, de hogy az ütközet folyama alatt nem katona-ruhát viselt volna.»

A hivatalos lap a «Budapesti Közlöny» e hó 3-ikán rendkivüli kiadásban, este jelent meg, s nagy feltünést okozott közleményével. Közölte ugyanis a monarkhiánk és Németország közt 1879. okt. 7-ikén kötött szerződést, hogy a közlés véget vessen ama kétségeknek, melyek e frigy tisztán védelmi szándéka ellen különböző oldalról tápláltatnak és különböző czélokra fölhasználtatnak. A szerződésből kitünik, hogy a szövetség egy netán orosz részről eredő támadás ellen köttetett. Továbbá azt mondja egyik pontja, hogy a szerződés mind a két fél részéről titokban tartandó és valamely harmadik hatalommal csakis a két fél beleegyezésével közölhető.

*

* **I. Napoleon sajátságos arczképét** vásárolta meg közelebb Napoleon herczeg Velenczében. Az arczkép a nagy császár hajából készült s ő maga adta azt 1809-ben egy velenczei hölgynek.

* **A balti csatornának** épitéséhez most tavaszszal komolyan hozzá kezdenek. A 34½ kilométernyi csatorna épitésénél állandóan 4000 munkás lesz elfoglalva, kiknek számára a vonal hosszában 2 nagy kaszárnyát épitenek.

* **A franczia akadémia** emlékérmet veretett abból az alkalomból, hogy Aumale herczeg számüzetése alkalmával Chantilly pompás kastélyát az Institutnek ajándékozta. Egyik oldalt a herczeg neve, a felirat s kelet van, a másik oldalon a kastély rajza. Renan vezetése alatt külön küldöttség vitt el a herczegnek három példányt ebből az emlékéremből: arany, ezüst és bronz példányokat.

* **A divat változatosságára** gondolva, egy newyorki urhölgy oly szerződés mellett festette le magát egyik előkelő festővel, hogy az időről-időre tartozzék a nő hajviseletét a legujabb divat szerint megváltoztatni. Eredetileg a képen símára fésült haj volt, később froufrouk s majd más divat szerint alakittatott át.

* **A német trónöröklös** betegségével szemben tanusított rokonszenvnyilvánitások közt nem a legutolsó volt az Aix-la-Chapelle község lakosaié, kik egy szomszéd szent helyre búcsújárást rendeztek a trónörökös egészsége érdekében s ez alkalommal 8 fehérbe öltözött leány vitt két óriási 56 fontos gyertyát, melyekből minden font a trónörökös életéből egy évnek felel meg.

Kazár Emiltől. Az egyik «*Lég és föld*», nagyvárosi komor történet, mely egy fiatal ember és leány sorsát festi, kiket a viszontagságok egymáshoz fűznek és egymás terheivé válnak, mig a leány a halállal oldja föl a kötelékeket. A másik «*A kitörült évek*» című rövidebb novella, bonyolult mesével, hangban és tárgyban egészen különböző amattól. Ára a piros kötésű kötetnek 50 kr.

A magyarok eredetével foglalkozik egy 97 oldalra terjedő füzet, melynek címe: «A hunok és magyarok «fekete», illetve «fehér» elnevezésének megfejtése», szerzője pedig Fischer Károly Antal, kit a finn-ugor és a törökség eredetének kérdése nem tudott megnyugtatni és szintén kutató útra indult a messze mult homályába, a hol feltüntek neki a hunnok, kiket «fekete» és «fehér» mellék-jelzőkkel két csoportba szokás osztani, de hogy mért, az a régi história-irás szűkszavuságában kimagyarázatlan maradt, mígnem Fischer most rámutat az ősi szűrre, mely az egyik vidéken fehér, a másikon fekete, a mi kétségtelen bizonyítéka, hogy a magyarok feketék és fehérek, a mit a szerző tudományos apparatussal és statisztikai adatokkal bizonyít be. Kérdőlapokat intézett ugyanis egyes vidékekre, hogy ott milyen szinű szűrt viselnek, s a beérkezett feleletek alapján részletes kimutatást közöl minden megye szűrjének divatos szinéről, végül pedig térképen is kimutatja azt. A térképre pillantva azt látjuk, hogy a fehér szűr többségben van az országban; az erdélyi részek azonban — a szász terület kivételével — fekete szűrt visel, valamint Sopron- és Vasmegye határszéli része. Az értekezés ára 50 kr.

Tanulmányok a magyar protestáns egyház és irodalom történetéből című könyv jelent meg Sárospatakon *Zoványi* Jenőtől. Öt értekezés van benne; kettő a 16-ik századbeli Melius Péter bibliafordítóval foglalkozik, egyik egy régi biblia-fordítást ismertet, az utolsó vitatja, hogy Bornemissza Péter lutheránus volt, sat. A könyv ára 60 kr.

Az Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képben című irodalmi vállalatból az 52-ik füzet hagyta el a sajtót, mely egyszersmind a Bécs és Alsó-Ausztria ismertetésével foglalkozó résznek 19-ik füzete. Alsó-Ausztria népeinek leirását folytatja.

A hitregék, mondák, mesék és legendák ismertetését Weissenhofer Róbert adja elő, a népzenéről, tájnyelvi költészetről Hanslick Ede és Muth Richárd ir. Lehr Albert fordította le e czikkeket. Majd az alsó-ausztriai régi építésről találunk czikkeket Hansen Alajostól, Lind Károlytól, Niemann Györgytől, mind a három czikket Pasteiner Gyula fordításában. Az illusztrációk legtöbbje régi műemlékeket és épületeket tüntet fel. Egy füzet ára 30 kr s megrendelhető a Révai-testvéreknél.

Irodalmi értesítő czím alatt Szana Tamás szerkesztésében és Hornyánszky Viktor akadémiai könyvárus kiadásában ujévtől havonkint kétszer megjelenő folyóirat jelent meg, mely a hazai könyvekről nyujt rövid ismertetést, közölvén azok tartalmának lényegét, irányát s jelezve, ha értékesebb művek. A folyóirat az irodalombarátoknak, könyvgyűjtőknek és könyvárusoknak szól. Előfizetési ára egész évre 1 forint.

«Rómáig és vissza.» *Bátorfi* Lajos, a «Zalai Közlöny» szerkesztője, ki a második zarándokmenettel járt a pápánál, leirta olaszországi utját. Nem annyira tudományos kalauzt, mint tájékoztató vezetőt kiván a közönség kezébe adni. Könyve márcziusban jelenik meg, ugy, hogy a husvéti zarándokmenet tagjai még használhatják. Előfizetési ára 1 frt.

Zeneművek. Táborszky és Parsch zeneműkereskedésében megjelentek: «*A bolondok grófja*», Jókai Mór eredeti bohóságának válogatott dalai. Énekhangra zongorakisérettel vagy zongorára külön alkalmazta Herczenberger István. Tizenhét dal van a füzetben. Ára 1 frt 50 kr. — Az «*Apolló*»-*kargyűjtemény*» febr.—áprilisi számai megjelentek. Élén az idei szegedi dalárünnep 200 aranyos dijjal kitüntetett karénekét, Szabados Béla «Ébresztő»-jét közli, vezérkönyv és szólamokkal. Gaál Ferencz «Bilincs»-e a másik közzétett kardal. A vállalat jövőre könnyebb kompoziciókat is fog felvenni. A szerkesztő által hirdetett karének-pályázat meddő maradt. A lap előfizetési ára egy évre 2 frt 50 kr. (Szerkesztősége VI. Lázár-utcza 18. sz.)

Száz aranyos drámai pályázatot hirdet legközelebb a kolozsvári szinház. A pályázatban a magyar társadalmi életből merített középfaju drámák vehetnek részt. A pályadij száz arany, melyet az aránylag legjobb műnek is okvetlenül kiadnak.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémiának január 30-ikán szokatlanul élénk ülése volt. Az igazgatótanács által megállapított költségvetést terjesztették az összes ülés elé, s a költségvetés fölött indult meg hosszas vita. A vita a körül folyt, hogy miután az egyes osztályok által kért költségeket az igazgatótanács leszállította, az aránylagos levonás terjesztessék ki az akadémia oly kiadásaira nézve is, melyeket nem az osztályok állapítanak meg; ilyenek több folyóirat segélyezése. Többen különösen a német nyelven szerkesztett folyóiratok ellen szólaltak föl, melyek a külföld számára adatnak ki, hogy a magyar tudományos mozgalmakról értesítsenek. Mások ismét, a könyvek rossz kelendőségéről, az akadémiai kiadványok jövedelmezőtlenségéről szólva, a könyveladás módján kivántak czélszerű ujítást. Egy párszor élesen felhangzottt, hogy a magyar közönségnek könyv nem kell, a mi ellen aztán *Szily* Kálmán szólalt föl, hivatkozva a természettudományi társulat kiadványainak sikerére, s többi közt azt mondta, hogy nem a közönségben van a hiba, hanem az irókban; száraz munkát senki sem tud élvezni, és hogy Magyarország közönségének arányához mérve itt több tudományos könyv kél el, mint aránylag a nagy német nemzetnél. *Pauler* Gyula pedig arra nézve adott be indítványt, hogy ezentúl az akadémia költségvetésének minden részlete terjesztessék az összes ülés elé, s igy hozzá szólhasson az akadémia minden tételhez. Pauler indítványát az osztályokból alakítandó bizottság fogja megvitatni, s jelentést tesz arról az összes ülésnek.

Az ülésen *Stoczek* József elnökölt s az első tárgy *Galgóczy* Károly emlékbeszéde volt a harmadéve elhunyt Zlamál Vilmos fölött, kinek az állategészség és állatgyógyászat szervezése és fejlesztése körül 1838 óta kifejtett érdemeit és tevékenységét méltányolta. Majd *Fraknói* Vilmos jelentette be Danielik János tiszteleti tag halálát, ki fölött a II. osztály tart emlékbeszédet.

Ezután következett az igazgatótanács előterjesztése az akadémia vagyonáról és az idei költségvetésről. A vagyon 1887-ben 88,601 frttal szaporodott s most 2.212,249 frt, a melyben az akadémia épülete és bérháza egy millióval van fölvéve. A mult évre bevételül előirányozva volt 132,195 frt, befolyt 131,200 frt, tényleg kiadatott 135,640 frt. A könyvkiadó-vállalat 3576 frt veszteséget okozott. A folyó évre a bevétel 135,000 frt, a kiadás 134,000 frtra van fölvéve.

Az erre következett vitában részt vettek: Thaly Kálmán, Pauler Gyula, Hunfalvy János (ki a történelmi bizottság működését támadta meg, a mért folyvást annyi okiratot ád ki, holott az anyag feldolgozására kellene törekedni), Fraknói Vilmos, Szilágyi Sándor, Szily Kálmán, Hunfalvy Pál. — A vita után Fraknói főtitkár több bejelentést adott elő. *Pór* Antal egy korábbi pályázaton az akadémiától nyert 300 forint pályadijat visszaajándékozta, és azt kéri, hogy a Sz. Domokos prédikátor-rend magyarországi történetének megirására tüzessék ki jutalmul. Néhai *Szőnyi* Pál hagyatékából 12,500 forintot kapott az akadémia. Ebből ezer forint az alaptőkét illeti, 11,500 frt pedig jutalmi alapítvány lesz s a végrendelet értelmében a magyar ásványtan emelésére fordíttatik. *Thanhoffer* Pál végrendeletileg 4000 frtot hagyott, mely egy ideig kamataival tőkésítve, a görög és latin klasszikusok lefordítására használandó föl, s ha e klasszikusokat lefordították, akkor magyar történeti regények jutalmazására. Végül jelentette a titkár, hogy az idei *nagygyülés* május első napján kezdődik és 6-án lesz az ünnepélyes közülés.

Az ülés után *értekezlet* volt az *akadémiai kiadványok terjesztési módjának megbeszélése* végett. Kiindulási pontul az az indítvány szolgált, melyet Trefort Ágost elnök már korábban benyujtott. Azt javasolja, alkossanak állandó bizottságot az akadémia, Kisfaludy-társaság, természettudományi társulat, Petőfi-társaság és történelmi társulat elnökeiből és titkáraiból. E bizottságnak föladata volna az olvasóköröket könyvtáraik bővítésére buzdítani s ebben őket támogatni. E czél szolgálatában a bizottság hármas működést fejtene ki. Evenként összeállítaná az ajánlható jeles uj könyvek jegyzékét; oda hatna, hogy a kaszinók évenként bizonyos összeget szánjanak könyvekre s a vásárlás vezetését a bizottságra bizzák; végül a bizottság kieszközölné, hogy a megrendelők lehetőleg leszállított áron kapják a munkákat, sőt kieszközölné azt is, hogy nagyobb könyvgyűjteményeket részletfizetésre is olcsó áron kapjanak. Abban állapodtak meg, hogy mielőtt határoznának, fölkérik az egyes irodalmi társulatokat, hogy egy, e tárgyban legközelebb tartandó értekezleten magukat képviseltessék.

A Kisfaludy-társaság február elsőjén tartotta tagválasztó gyűlését, melyen a pályázatok sorsát is eldöntötte, s megállapította a vasárnapi közülés sorozatát. A zárt ülésen Gyulai Pál elnökölt.

Először is a *pályázatok* sorsát döntötték el. Öt pályázat volt. «*A lirai műfajok* elméletéről» szóló pályaművek egyikének sem adták ki a Lukács Krisztina-féle pályadijat. A *monológ* pályázata is eredménytelen maradt, de egyet («A komikus» czímüt) dicsérettel említettek föl. A *kisebb regény* pályázatán dicsérettel emelték ki a «Cseres Gábor» czímüt, de az ötszáz forintos jutalomra méltónak ezt sem találták. Sikeresb volt a *tanköltemény* pályázata, melynél a jutalmat kiadják a «*Levél egy szinigazgatónak*» című műnek s dicsérettel emelték ki «A dal» czímüt, mind a kettőt a közülésen való felolvasásra ajánlva. A Bulyovszky Lilla pályadíjára *Kisfaludy Károly emlékezetére* irt ódák pályáztak, számszerint nyolczvan; aránylag legjobb köztük a 6-dik számu, mely megnyeri a jutalmat, de csak azért, mert azt ki kell adni, de a bizottság nem ajánlja sem közülési felolvasásra, sem az «Évlapok»-ban való kiadásra. — *Uj jutalmakat* következő pályakérdésekre tüztek ki: a Lukács Krisztina-féle 500 frtos jutalmat «*A mértékes magyar verselés történetére*»; a Széher Árpád féle 500 frtot. (1890 őszén lejáró határidővel) Petőfi életrajzára, mely nyilt pályázat lesz, tervmutatványokkal, melyek közül a legjobbnak szerzőjét bizzák meg a mű elkészítésével s nem művészi életrajzot kivánnak, hanem a Petőfire vonatkozó lényeges, jellemző s kritikailag megbirált adatoknak jó összeállítását, mely ugy szólván egy majdan irandó művészi életrajzhoz előkészítésül szolgáljon; a Bulyovszky Lilla 200 frtos pályadiját «monolog»-ra tüzték ki, oly monologra, mely szinpadon és hangversenyen egyaránt elszavalható legyen, tehát díszletek és néma személyek nélkül.

Következett a *tagválasztás*. Egy üres hely volt, melyre három ajánlottból kellett választani. A jelöltek *Bayer* József, *Bercsényi* Béla és dr. *Várady* Antal. A beadott 22 szavazatból Bayerre 12, Váradyra 8 és Bercsényire 2 esett, s igy Bayer József tanár választatott meg, ki a magyar szinészet történetével a társaságtól pályadíjat nyert. A vasárnapi *közülés* a megyeház termében lesz, miután az akadémia termében most Lotz festi a fal-képeket. Délelőtt 10 órakor kezdődik *Gyulai* Pál elnöki megnyitójával, mely Kisfaludy Károly hatásáról szól, a költő születésének századik évfordulója alkalmából. *Beöthy* Zsolt a titkári jelentést adja elő; *Zichy* Antal szatirát olvas «A nagyzásról», *Agai* Adolf humoros rajzot «A megöregedés» czímen; *Varga* Gyula «Egy falusi temetőben» című költeményt; *Péterffy* Jenő tanulmányt Arany János epikai töredékeiről, végül a jutalmazott és megdicsért tanköltemények olvasnak föl.

A földtani társulat közgyülése február első napján ment végbe dr. *Szabó* József elnöklete alatt.

Staub Móricz titkár tett jelentést a sikerrel működő társaság elmult évi életéről. A tagok száma 449 volt. A társaság 69 ivre terjedő, 36 táblával diszített munkát adott ki, nevezetesen: «A magyarországi porczellán-földekről» Petrik Lajostól; «A Zsilvölgy aquitánkori flórája» Staub Móricztól; «Magyarország fosszil fái»-ról Felix János lipcsei tanártól. A társulat a mult évben az államtól 1000 frtnyi segélyt nyert. Éljenzéssel fogadták végül a titkár ama jelentését, hogy Semsey Andor 500 frtot adott a társaságnak, hogy Magyarország geologiai térképét ki lehessen adni. A társulat alaptőkéje 10,000 frt és a mult évben 321 frttal szaporodott. Az 1887. év bevételei 4277 forintra, a kiadások 4137 forintra rugtak. A jelentések tudomásul vétele után Szabó József elnök fölhivta a tagok figyelmét az ez év nyarán Londonban tartandó nemzetközi geologiai kongressusra. A társulat levelező tagjaiul megválasztattak: Splényi Béla br., Hazslinszky Frigyes és Felix János. Végül *Schmidt* Sándor dr. tartott előadást: «Tudományos viszonyainkról.» Ugy találja, hogy nálunk a tudományos élet fejlődése lassu, sőt szegényes, a könyveket nem veszik és az korántsem elég, hogy például a «Természettudományi Közlöny» 6000 példányban kel el. Az olvasási kedv fokozását kell minden áron előmozdítani és azért a tudósok ne irjanak csak tudósoknak, hanem olykor a közönségnek is.

A Szt-István társulat tudományos és irodalmi osztálya január utolsó napján a közönség érdeklődése mellett tartott ülést a társulat disztermében, dr. *Steiner* Fülöp pápai prelátus elnöklete alatt. Az első felolvasó *Lubrich* Ágost egyetemi tanár volt. Felolvasásának czíme: «A régi és az uj gymnazium szervezete.» Ezután dr. *Fraknói* Vilmos apátkanonok «Zrednai Vitéz János primás származása» című értekezést olvasta fel. Majd elintézni való ügyek következtek. Az osztály 1030 frtot fordít ez évben irodalmi czélokra.

Kaszinói közgyülések. A főváros két nagy társasköre: a *nemzeti kaszinó* és az *országos kaszinó* jan. 29-ikén tartotta évi közgyülését.

A nemzeti kaszinó közgyülésén herczeg *Odescalchi* Gyula elnökölt. Az évi jelentés szdrint a mult évben a tagok száma növekedő arányt mutatott. A bevételek 1887-ik évben 124,780 forint, a kiadások pedig 109,217 frtra rugnak, az ez évre átvitt pénztári maradvány tehát 15,563 frtot tesz ki. A jelentés tudomásul vétele után a választásokat ejtették meg. A kaszinó Széchenyi-lakomáját febr. 5-ikére tüzték ki s azon gr. Károlyi István fog beszédet tartani. — Az országos kaszinó közgyülése *Ghyczy* Béla altábornagy elnöklete alatt ment végbe. A mult évben 51 uj tagot vettek fel, másrészt 8 tag elhalálozás, 23 pedig önkéntes kilépés által vált meg a kaszinótól. Az évi kiadások 45,409 frt, a bevételek 49,174 frtot

HIRDETÉSEK.

A laibachi első általános biztositó-bank

„SLOVENIJA“

(Részvénytőke 2.000,000 forint.)

tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy a nagyméltóságu földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. miniszteriumtól 1873. évi február 26-án 2894. sz. a. nyert engedély folytán biztositást elfogad **tüz-** és **jégkárok** ellen s **emberéletre** minden ágazataiban jutányos dijak mellett.

Igazgatóul a magyar korona országaira:

Bobula János,

pesti épitész urat nyerte meg, s ezennel ajánlja öt a tisztelt közönség figyelmébe.

A laibachi biztositóbank igazgatósága.

Vonatkozással a fentebbi hirdetményre van szerencsénk a t. cz. közönségnek jelenteni, hogy üzletünket már megnyitottuk s irodáink folyó évi május hó 1-től kezdve Pesten (gyár-utcza 19. sz. földszint) lesznek, ideiglenes irodánk pedig folyó évi április 30-ig a gyár-utczai 18. sz. ház, II. emel. 21. sz. a. találtatik.

Szervező biztosainkat legközelebb küldjük ki s ajánljuk öket a t. cz. közönség figyelmébe, biztositván egyszersmind mindenkit, hogy solid és gyors eljárás által az érdekeltek megelégedését kinyerni legfőbb ohajtásunk. Addig is, mig vidéki ügynökeink müködésüket megkezdik kérjük a biztositási ajánlatokat közvetlenül hozzánk küldeni.

Azon urakat, kik nálunk ügynökséget vállalni hajlandók, fölkérjük, hogy ajánlataikkal hozzánk fordulni sziveskedjenek. — Kelt Pesten, 1873. évi márczius hóban.

2 (1)

A laibachi biztositóbank magyarországi igazgatósága.

Pest, uri-utcza 4-dik szám.

Pest, uri-utcza 4-ik szám.

Bámulatos olcsón

legujabb selymek, divatkelmék,

valamint

férfi és női plaidek

kaphatók

Pollák Zsigmond

divatkereskedésében uri-utcza 4-ik sz. Pesten,

Minták, valamint árjegyzékkel együtt vidékre bérmentve és ingyen küldetnek.

30 ftonfelüli megrendeléseknél, a bámulatos olcsó áron kivül még 5% levonatik. (2-3) (7—10)

Női ruhák legujabb divat szerint, leggyorsabban s legjutányosabban elkészülnek.

Pest, uri-utcza 4-ik szám.

Pest, uri-utcza 4-dik szám.

Mindenrendü gazdák és gazdaságkedvelők, falusi lelkészek, jegyzők és néptanitók figyelmébe!

Még mindig lehet előfizetni: egész évre 4 frtjával, áprilistól év végeig 3 forintjával a 1486 (3—3)

Gyakorlati Mezőgazda

czimü

gazdasági szaklap jelen, azaz: második évfolyamára.

E lap egyaránt kiterjed a földmivelés-, állattenyésztés-, kertészet-, szőlőszet- és borászatra. Tartalma gazdag és változatos. Irányа főleg gyakorlati. Különös tekintettel van a közép és kisebb birtokosok igényei- és szükségleteire. Megjelenik minden hó 10-ik, 20-ik és utolsó napján egy nagy 8-adrétü iven. Hirdetéseket olcsó áron elfogad.

Szerkeszti és kiadja Keszthelyen

Sporzon Pál,

gazdasági felsőbb tanintézeti igazgató, kikhez az előfizetési pénzek **Keszthelyre** postai utalvány által küldendők.

Diszes

husvéti

tojások.

Husvéti öntözéshez alkalmas

csalódtató ujdonságok,

mint: fecskendő-bokréták, ibolyák, rózsák, gyürük, pisztolyok, szivarok, üvegcsék, stb.

és számtalan egyéb

husvéti meglepetési czikkek

dus választékát

10 krtól **25** forintig

ajánlják

Kertész és Eisert

i esten

Dorottya-utcza

2-dik szám.

1499 (3—3)

Pályázati hirdetmény.

Turkeve rendezett tanácsu városban, az uj községi szervezet alapján, állatorvosi állomás levén rendszeresitve 250 forint évi átalánynyal: ennélfogva, miután a jelzett állatorvosi állomás még eddig betöltetlen, annak betöltése tekintetéből ezennel pályázat hirdettetik s tisztelettel felkéretnek a pályázni szándékozó okleveles állatorvosok, miszerint a szükségelt okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat, alulirt polgármesteri hivatalhoz, folyó évi április 20-ik napjáig beterjeszteni sziveskedjenek.

A jelzett állatorvosi állomás előnyére megjegyeztetik, miszerint Turkeve város határterületén, mind a nagyobb, mind a kisebb jószágok tenyésztése nagy gonddal s kiváló szorgalommal gyakoroltatván, már az 1870. évi hiteles összeirás kimutatása szerint, a nagy jószágok száma meghaladta z ötezeret, a kisebb jószágoké pedig a huszezeret, s igy ez állatorvosi állomás, — miután a jószág mennyisége, a jelzett összeirás óta nagy mérvben szaporodott, — szakavatott állatorvosnak, a gyakorlati téren, jelentékeny anyagi haszonnal járó foglalkozást adand.

Kelt Turkevén, 1873. évi márczius 20-án.

Nánási János,
polgármester.

1487 (3—3)

**

Uri-utcza 1-ső szám.

Csak
próbául!
tessék egy kis
megrendelést tenni
gyönyörü
NŐI
ruhakelmékből
valódi jutányos áron!
HAMBURGER ADOLF
divatáru-üzletében
PEST, uri-utcza 1. sz.
Minták küldetnek bárhová ingyen és bérmentve.

Párisi házban.

Árleszállitás.

Wheeler és Wilson-féle
varrógépek — Manufacturing — Kompagnie
New-Yorkban,

van szerencséjük ezennel köztudomásra juttatni, hogy gyártmányaik árait leszállitották, s hogy azok csakis a magyar koronaországok képviselőjénél

OHM C. O. Pesten,
József-tér 15-ik sz. alatt

kaphatók s rendelhetők meg általa a valódi s dicséretesen ismert családi varrógépek 70 fttól kezdve s feljebb. Ez alkalommal bátrak vagyunk a t. cz. közönséget arra figyelmeztetni, hogy valódi gyártmányainkat illetőleg, bár honnan tétetnének is ajánlatok, azok a vevők tévutra vezetésén nyugszanak, s óvunk mindenkit az efféle lelkiismeretlen varrógép-kereskedőktől, kik nem átalják **védmarkunkat s bélyegünket** meghamisitani.

☞ Illustrált árjegyzékek egész készséggel szolgáltatnak ki s küldetnek meg. 1290 (29—34)

Árleszállitás.

Árleszállitás.

Kilián Frigyes
magy. kir. egyetemi könyvárusnál Pesten, váczi-utcza Drasche-féle házban megjelent:

A
nemzeti szinház könyvtára.
39—44-dik füzet.

TARTALOM:

A bűvös vadász. Regényes opera 4 felvonásban . . . . . 40 kr.
Az uj emberek. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Toldy I. . . 40 »
Az amerikai. Eredeti népszinmü dalokkal. Irta Szigligeti 40 »
Salome. Dráma 5 felvonásban. Irta b. Jósika Kálmán . . 40 »
Régi urak. Szinmü 5 felvonásban. Irta b. Horváth M. . 40 »
Rabagas. Szinmü 5 felv. Irta Sardou. Forditotta Deák F. 40 »

3 (1)

GERENDAY ANTAL
első orsz. szab.
márvány-műgyár tulajdonos,

tisztelettel jelenti, hogy 25 év óta helyben fennálló **sir-emlék-raktárát** — a Wurm-utczából a **Mária-Valeria-utczába** a **görög-templom közelébe áthelyezte.**

Gerenday Antal,
1485 (3—12) első orsz. szabadalmazott márvány-műgyára.

ÁLDÁSI IGNÁCZ
pesti szőnyeg-kézműáruinak árjegyzéke.
RAKTÁR:
Mária-Valeria-utcza, a „Hungaria“ nagy szállodában.

Természetes szőnyegek egy tekercs . . . . . 18—35 kr.
Gazdasági szőnyegek egy tekercs . . . . . 25—40 »
Fényes szőnyeg. egy tekercs 50—90 kr.
Faszőnyegek egy tekercs 80 kr.—1 ft. 50
Aranyozott szőnyegek egy tekercs . . . . 80 kr.—4 ft. —

Márvány- és mennyezett-szőnyegek, mindennemüek, a legnagyobb választékban. **Dúsabb diszitmények szállodák, üveg- és kávéházak** számára különös rajz után a legizletesebben készittetnek, s a legjutányosabb árért számittatnak.

Transparenteket, ablakfüggönyöket szövetből, mint legjelentékenyebb raktár **gyári árakon** szolgáltat. 1484 (3—4)

☞ **Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.**

Női topán eberlastingból . 3 frt — kr.
» magas lábikra igen fin. 4 » — »
» bőrtopán kettős talppal 4 » 50 »
Uri topanok borju- vagy zerge-bőrből, igen finom . . . . . 5 » — »
Gyermek-topánkák . . 1 » 60 »
Házi czipők nők és urak számára . . . . . 1 » 20 »
Papucsok . . . . . 1 » 20 »
☞ Egy pár **térdi csizma** csattal . . . . 12 » — »

A legjobb minőségü s legdúsabb választékban kaphatók

1480 (3—6)

Temesváry Gusztáv
(1—3)
m. kir. szabad.
czipő-áru gyári raktárában
Pesten, sütő-utcza, Károly-kaszárnyában 8. sz.

☞ Vidéki megrendelések utánvét mellett a legpontosabban eszközöltetnek.

Görcsben szenvedőknek!
Egy utasitás

☞ **a nehézkór, görcsöket (Epilepsie)** egy, a tizenkét éven át kitünőnek bizonyult, nem gyógyszeres általános egészségi szer által rövid idő alatt meggyógyitani. Kiadta a feltaláló **Quante Ferencz Antal** gyártulajdonos **Warendorfban Westfáliában**, mely egyidejüleg számtalan, részben hivatalosan megállapitott, részben esküleg megerősitett bizonyitványokat s elismerő iratokat tartalmaz a szerencsés gyógyitásokat illetőleg a világ mind az öt részéből, közvetlen bérmentes megrendelésekre a kiadó által bérmentve ingyért küldetik meg. 5 (1—4)[8]

Levelezési lapka.

Nem barátja a titkos szereknek, iszonyu csúzos fájdalmak által indittatva, a legjobb eredménynyel próbáltam meg a nékem ajánlott s magasztalt **köszvény vasznat.**

Hálaadatosan ajánlom azt mindenkinek.

Kérem küldjön 2 darabot utánvét mellett, a kath. plébániához Ocsovár-ra (Zólyommegye), u. p. Nagy-Szalatna.

Liptó-Hibbe, 1873. márczius 12-én.

Szamuely.
plébános.

6 (1—6)

Holfeld Henrik
vászonáruk raktára a
‚kék golyóhoz‘
Deák Ferencz-utcza 15. sz. a. Pesten.

ajánlja dúsan rendezett raktárát, **rumburgi-, hollandi-, irlandi-, kreasz- s ágylepedő vásznak; asztalnemüek törülközőkek, zsebkendők, csinvat** és **ágybeliek; asztal- s ágyteritők, ablakfüggönyök,** valamint mindennemü **fehéráru-czikkek — kötő- s varróczérna** és **kötőpamut, padolatszőnyegek** s. a. t.

Továbbá találhatók raktárában mindennemü kész fehérnemüek, ugy mint:

Hölgyek számára:

Chifon-ingek darabja 1.75. 2., 2.25., 2.50., 3 forintig. Corsettek: 1.50, 1.75, 2—3 ft. s. a. t. **Szines perkálok és cretonne.**

Urak számára:

fehér és szines ingek 1.75, 2, 2.50, 3.— vászonlábravalók: 1.50, 1.75, 2., 2.25; szines vászonkelmék, félharisnyákat s a. t., valamint minden e szakmába vágó áruczikkek, **a legjutányosbra szabott árakon.**

☞ Vidéki megrendelések, a legnagyobb gonddal s pontossággal eszközöltetnek. (1—1) 1481 (3—4)

Holfeld Henrik,
Deák Ferencz-utcza 15-dik szám alatt.

☞ Figyelmeztetés! ☜

A

KÉPES NÉPLAP
és
POLITIKAI HIRADÓ

évnegyedes előfizetési ideje **márczius**-hó végével lejárván, tisztelettel felhivjuk előfizetőinket, hogy előfizetéseiket mielőbb megujitani sziveskedjenek.

Előfizetési feltételek.

a „Képes Néplap“ a „Politikai Hiradóval“
együtt:

Félévre (április—szeptember) . . . . . 1 ft. — kr.
Háromnegyedévre (április—deczember) . . . . 1 „ 50 „

☞ Január 1-től kezdve teljes számu példányok még folyvást kaphatók.

Előfizetési ára mindkét lapnak:

1 egész évre (január—deczember) . . . . . 2 frt.

☞ Évnegyedre az előfizetés nem fogadtatik el.

☞ Az előfizetések postai utalványnyal eszközölhetők.

A „Képes Néplap“ és „Politikai Hiradó“ kiadó-hivatala,
(Pest, egyetem-utcza 4-ik szám.)

Kiadja és nyomatja a „**Franklin-társulat,**“ magyar irodalmi intézet és könyvnyomda, Budapest (egyetem-utcza 4-ik szám alatt).

Művész 1.
1904, 29, 32. l.
Arcképpel

BOBULA JÁNOS

Budapest rohamosan új köntösbe bújt, frissen épült város. Úgy látszik, hogy a sietség nem művészi erény s így elmondhatni: a magyar architektura bölcsője előtt csak most állunk. De míg idáig értünk, hogy betlehemi pászorok módjára lessük az újszülött első szavait — a mult század elejétől egész a mai szabad törekvésekig munkás idő telt el. Pollák, Feszl, Ybl, Lechner — e négy név más-más stációja a magyar építészetnek. Messzire vezetne, ha különböző lépcsőfokon álló művészetüket most elemeznénk. Velük körülhatárolhatni egyes korszakokat, melyekbe talán besorozhatjuk a magyar építészet előrejutásának összes harcosait, életének eddigi irányitóit. Bobula Jánost is. Ő már nincs az élők közt, a mult esztendő november havában hunyt el. E krónikás sorokban elmondván életét, már itt kijelenthetjük, hogy ez az élet a tevékenység jegyében pergett le. Tizenkilenc éves korában kezében van már az építőmesteri oklevél, de igazi munkálkodásának csak később nyílik bő tér. Körülbelül azidőtájt, midőn a főváros építészetében egy újabb esztetikai időpont kezdődik, mit Ybl és Petschacher nevével jellemezhetnénk. Bár valódi szerelme az építőművészet volt, amellett a tollat is forgatta, eleinte — persze a megélhetés parancsa folytán — mint hirlapíró, később mint szakíró. Sőt közszereplést is vitt, 1892-ben bekerült a parlamentbe. Pedig igazi helye a tervezőasztal volt.

1844 március 15-én született Liptóújvárott. Már iskolásfiú korában jelét adta tehetségének, nagy kedvvel és nem közönséges szorgalommal rajzolgatott. Tehát nem a véletlen vezette az építészpályára, aminél akkor rózsásabb és kecsegtetőbb életpályákat is tudtak. A Komáromban töltött gimnáziumi évek után Rimaszombatra került egy építészhez, ki a gyakorlati építési munkálatokba ve-

ANYÁM
SMIGELSCHI OKTÁV RAJZA

Bobula János
cîrtesi

MESE
NAGY SÁNDORNÉ RAJZA

Dr Kismarty Lechner Jenő
gyűjtése.

zette be. Innét Pestre jött, letette az építőmesteri vizsgát s beiratkozott a műegyetemre. Az egyetemi studiumok végeztével nagyobb utazást tett Német- és Franciaországban, hogy tudását és ízlését fejleszsze. Hazatérve, kisebbszerű emeletes és földszintes házakat épített. Építészi tevékenységének súlypontja a nyolcvanas évek elejére esik. Ez időből számos köz- és magánépület hirdeti az ő világos, szépen átgondolt architekturáját. Szerepet játszik az Andrássy-út kiépítésében is, hol a 61-es számú palota terméskő-homlokzatával, loggiáival, karcsú oszlopaival Bobula legjellegzetesebb műve. Ugyanilyen modorú az Eötvös-utca Schneider-féle egyemeletes palota is. Az olasz renaissance hívének vallotta magát s e stílus formanyelvében tervezte épületeit, melyek világos, célszerű szerkezetükkel, harmonikus tagoltsággal jeleskednek. 1884-ben az országos kiállításban sok pavillonszerű épületnek ő a szerzője, mely munkájáért királyi kitüntetésben is részesült: a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta. Művei közül még a következőket említjük meg: a szerb egyház háza a Lipót-utcában, a sebészeti klinika az üllői úton, a tabán paplak, a Trefort-utcai mintagimnázium, a Barcsay-utcai gimnázium stb.

Amellett, hogy építész volt, ráért, hogy az építőipar és építőpolitika sorsához, közgazdasági kérdésekhez is hozzászóljon. Tollal és szóval e téren nem egy életrevaló eszmét vetett fel. 1878-ban a magyar sajtó részletesen ismerteti Bobula javaslatát, melyben az építési viszonyok rendezése céljából több építési kamara felállítását indítványozza. Nem építőművészeti szempontokat tárgyal itt s így nem részletezzük, de bizonyos, hogy Bobula nem egy olyan kérdés alapos megoldását sürgette benne, ami ma is úgy van, mint volt. „Magyarország iparügye" s „Magyarország városai" c. nagyobbterjedelmű szakmunkái a kilencvenes évek elején jelentek meg, szerkesztette az „Építészeti Szemle" c. lapot stb. Hatvanadik életévében hunyt el, 1903 november 15-én, kevés időre azután, hogy kinevezték a főrendiház palotagondnokává.

Nobilis ízlésű, képzett tudású építész volt, dolgos, agilis ember. Neve összefügg az új Budapest épülésével. A mai szabad törekvések harcosai, az új renaissance-folyamat hívői, a magyar stílus zászlóvivői talán ezt mondhatják rá: a tegnap embere volt. Igen, azé a tegnapé, mely még frissiben itt áll a hátunk mögött, melynek lehetnek téves szempontjai, mik előttünk, a fiatal előretörekvők szemében túlhaladottak. De vannak erényei is és ezek igazi erények. Az élet a változásban van s csak annak van igazi, aki halad. Úgy van jól, ha lelkesen, feltűrt ingújjal körülkapáljuk a magyar stílus májusi fáját. Ám, ha visszapillantunk, ne ítéljük el, ne tagadjuk le a munkás tegnapot.

D. I.

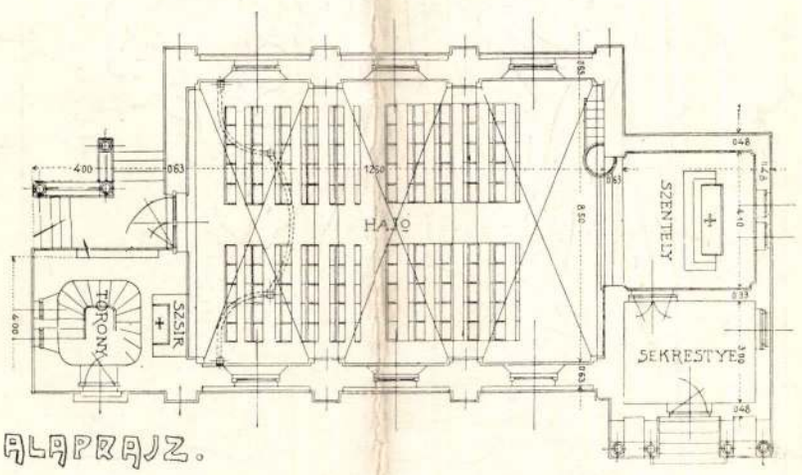

ALAPRAJZ.

Boda Ferenc, színész, sz. 1872. dec. 19-én, *Németürögön* (Baranyam.). Színipályára lépett 1892. szept. 1-én, Somogyi Károlynál. 1922. okt. 1-én egyesületi tanácsi határozattal nyugdíjazták.

Bodán Margit, színésznő, sz. 1888. febr. 21-én, *Cegléden.* Színipályára lépett 1910. szept. havában.

Bodansky Arthur, színházi karmester, sz. *Pozsonyban.* 1910-ben a bécsi Carl-Theaternél működött. 1914-ben a mannheimi opera első dirigense. 1915-ben a newyorki Metropolitan Opera House főzeneigazgatója, 1929-ben a newyorki zeneegyesület vezetője.

Bodansky Róbert, osztrák operett-szövegíró, megh. 1923. nov. 3-án, *Berlinben.* Nálunk a »Luxemberg grófja« c. operettje (L. o.) legismertebb. Ezenkívül megszámlálhatatlan szöveget írt és alig van világhirű bécsi operettszerző, akivel együtt ne dolgozott volna. (Lehár, Fall, Strauss, Kálmán és mások világsikereinek részese volt). Ismertebb művei: »Cigányszerelem« (L. o.) »Ábrahám a mennyországban«, operett 3 felv. Társszerző: *Granichstädten* (zen.) és *Willner* (szöv.). Ford.: *Heltai* Jenő. 1912. jun. 28. Budai Színkör. »Éva«, operett 3 felv. Zen. szerz.: *Lehár* Ferenc. Tsz.: *Willner.* Bem. 1912. okt. 12. Király Színház. »A császárnő«, operett 3 felv. Zen. szerz.: *Granichstädten,* tsz.: *Jacobsohn.* Bem. 1915. dec. 18. U. o. »A táncos grófnő« (»Hanni geht tanzen«), operett 3 felv. Zen. szerz.: Eysler Edmund. Ford.: *Faragó* Jenő. Bem. 1918. máj. 17. Budai Színkör. »Szerencsetánc«, operett 3 felv. Tsz.: *Hardt* Walden. Bem. 1921. máj. 14. Városi Színház. »A kis grizett«, operett 3 felv. Tsz.: *Jacobsohn* és *Stolz.* Bem. 1921. jún. 11. Vígszínház.

Bodányi László, magyar származású énekes színész. Brünnben lépett színpadra. 1880. március havában Lucca Paulinánál tovább tanult. 1880. dec. 22-én fellépett a bécsi operában. (További működése ismeretlen.)

Bodenburg Lina, kiváló énekesnő, a Nemzeti Színház oszlopos tagja. (Lásd: *Hegedűs* Lajosné.)

Bódi János, színész, sz. 1838-ban, *Szegeden.* Színipályára lépett 1858. ápr. 10-én, Hegedüs Lajosnál.

Bodics Ilona, színésznő, sz. 1864-ben, *Baján.* Színipályára lépett 1879-ben, Szabó Antalnál.

Bodnár András (Endre), katholikus papból lett színész, színészből lett református pap, a magyar színészvilág különösen érdekes alakja. Zemplénmegyében, *Kisztén* született, értelmes földmívelő családból, 1827-ben. Gimnáziumi tanulmányait Kassán végezte be, Temesvárott pedig theológiai tanulmányait. Mint segédlelkész működött Szőregen, Kisteleken, Battonyán, Makón, Apátfalván, majd plébános lett Kunágotán. Heves temperamentuma azonban nem bírta a papi fegyelmet, 1872. otthagyta plébániáját, a reverendát makkos mellénnyel és árvalányhajas pörgekalappal cserélte fel, — felcsapott Thália papjának. Daliás alakja és mélyérzésű bariton hangja csakhamar népszerű népszínműénekessé tették; az egész ország bámulta a katholikus pap-színészt. Aradon 1872. márc. közepén lépett fel nagy sikerrel, a »Csikós« címszerepében, azután Békésgyulán, ápr. 28-án pedig Szegeden. Jún. 4-én volt az első pesti fellépte a budai Népszínházban, Miklóssy Gyulánál, ugyancsak a »Csikós«-ban, jún. 13-án pedig a »Két pisztoly«-ban. Azonban a kunágotaiak deputációba mentek hozzá, hogy ha áttér a református vallásra és lelkészük lesz, ők is kálvinisták lesznek. És a színészből ujra pap lett. Bodnár elfogadta a meghívást, letette a lelkészi vizsgákat és elment, most már református papnak, Kunágotára. És megalapította a kunágotai református egyházat, templomot építtetett és egyáltalában a legnagyobb hűséggel intézte mindvégig egyháza gondjait. Még 20 évig lelkészkedett, majd 1893. febr. 8-án *Kunágotán* elhalálozott.

Bodnár Antal, egri egyházmegyei pap, 1805-ben. Fordított színműveket, melyek közül egyet ismerünk: »Az asszonyi fortély vagy férfiak jól megércsetek!« vj. 1 felv. Előadták: 1794. jan. 15-én.

Bob herceg. Regényes nagy operett 3 felv. írta: *Bakonyi* Károly, zen.: *Martos* Ferenc verseire szerzette: *Huszka* Jenő. Bem. 1902. dec. 20. Népszínház. Főszereplők: Bob herceg: Fedák Sári, Annie: Ledofszky Gizella, Pomponius: Kovács Mihály, Királynő: Krecsányi Sarolta, Lord Lancaster: Raskó Géza, Hopmester: Solymossy Elek, Tánemester: Ujvári Károly, Plumpudding: Nyárai Antal, Pickwick: Németh József. *100-ik előadása:* 1903. április 8-án volt. A Városi Színház felújította: 1926. nov. 20-án. Főszereplők voltak: Biller Irén, Harmath Hilda, Pataky Ferenc, Kabos Gyula, Érczkövy László, Sik Rezső, — majd újra 1928. márc. 8-án, *Porzsolt* Kálmán 50 éves írói jubileuma alkalmából adták a Városi Színházban, midőn a színlap így festett: A királynő: Hamvas Józsa, György herceg, a fia: Fedák Sári, Viktória hercegnő: Lőrinczy Vilma, Lord Lancaster: Kertész Gábor, Pomponius: Pataky Ferenc, Hoppmester: Lóránth Vilmos, Tánemester: Tarnay Géza, Tom bátya: Pajor Ödön, Annie, a lánya: Harmath Hilda, Plumpudding, borbély: Érczkövy László, Gipsy, fűszeres: Sik Rezső, Pickwick, kocsmáros: Hajagos Károly.

Bobrovszky Lili Julia, színésznő, sz. 1895. febr. 16-án, *Désen.* Színipályára lépett 1921. okt. 5-én.

Bobula János idősb, építész, orsz. képviselő, sz. 1844-ben, *Liptószentmiklóson,* megh. 1903. nov. 15-én, *Budapesten.* Ő építette az Orsz. Színészegyesület palotáját.

Boccaccio (olasz, olv.: bokácsó) Giovanni, a legnagyobb olasz írók egyike, sz. 1313-ban, *Párizsban,* megh. 1375. dec. 21. *Cetaldóban.* Előbb jogtudománnyal foglalkozott, nagy humanista tudós volt, majd a költészetnek szentelte tehetségét. Dekameronja (100 elbeszélés) a modern novellairodalom megalapítója. Színivilágunkban nevéről elnevezett nagy operettet ismerünk, melyet megírt 3 felv. *Zell F.* és *Geneé Z.,* fordította: *Evva* Lajos; zen. szerz.: *Suppé F. Első* előadása 1879. okt. 1-én volt a Népszínházban, a következő szereposztásban: Boccaccio: Blaháné, Pietro: Solymossy Elek, Scaldza: Komáromi Jenő, Beatrice: Sziklai Emilia, Lotaringi: Kápolnai János, Izabella: Csatay Zsófi, Lambertuccio: Együd István, Petronella: Jenei Aranka, Fiametta: Komáromi Mariska, Lonetto: Bakonyi. *50-ik* előadása 1880. okt. 30-án, *100-ik* előadása 1890. máj. 9-én volt. Boccaccio a nyolcadik darab, amely a Népszínházban megérte a 100 előadást. Előtte színrekerült a »Falu rossza« 119-szer, a »Sárga csikó« 108-szor, »Cornevillei harangok« 152-szer, »Rip van Winkle« 100-szor, »Az Ördög piluláí« 190-szer és még 4 látványosság. Boccaccio címszerepét 1890-ig 65-ször játszotta Blaha L., Pietrót Solymossy 85-ször, Beatricet Sziklai E. 54-szer, Lotaringit Kápolnai 88-szor, Lambertucciot Együd 64-szer, Kassai 27-szer, Fiamettát Komáromi M. 66-szor. Uj átdolgozással 1883. szept. 11-én adták. Boccaccio *szegedi* premierje 1880. okt. 5-én volt, Enyvári Saroltával a címszerepben. 1879. december 27-én *Szatmáron* adták. 1889. május hó 2-án volt a reprize a *Népszínházban* ezzel a szereposztással: Boccaccio: Hegyi A., Pietro: Dárdai, Scaldza: Makó, Beatrice: Hevesi L., Lotaringi: Gyöngyi, Izabella: Bácskai, Lambertuccio: Kassai, Petronella: Csatay, Fiametta: Pauli M., Leonetto: Hunyadi József. A Városi Színházban bemutatták 1922. ápr. 20-án, *Lábass* Jucival a címszerepben. (*Brüsszelben* először 1882. febr. elején adták. *Párizsban* e. e. 1882. márc. 30. *Londonban* ápr. 22-én mutatták be a Comedy Színházban.)

Bocci Bruto, olasz színigazgató társulatával 1885. jul. 5-én vendégszerepelt nálunk először, Budapesten, a gyapju uccai német színházban. Társulata 70 tagból állt. Bemutató előadásul a »Donna Juanita« c. operett került színre.

Bocskay József, színész, sz. 1857-ben, *Kolozsvárott,* megh. 1884. ápr. 4-én, *Szegeden.* Szegeden végezte iskoláit, majd 21 éves korában lépett színpadra. Aradi Gerőnél öt évig működött.

Bócz Rózsi, operetténekesnő, sz. 1900-ban, *Velencén* (Fejérm.). Rákosi Szidi színésziskoláját végezte, 1919-ben.

Magyar Színművészeti Lexikon
Budapest 1929. I. k.

Bobula János

1844 ben született Lipótnyvárott. Építészi gyakorlatát Rimaszombatban kezdte Miks Ferenc oldalán, majd a pesti műegyetemet járta ki. Művei ~~[illegible]~~ az Andrássy út 61 sz., az ötvös utcai Schneider féle palota, a szer 6 egyház háza a váci utcában, az üllői uti sebészeti klinika, a tre fort utcai gimnázium a barcsai utcai gimnázium. ~~[illegible]~~ a 90 és években az Építészeti Szemle ennek szakla pot szerkesztve szolgálta a technikus szakirodalmat. ~~Ep~~ Műveiben az új renesszánsz eklektikus irányzatát követte.

1903 ban halt meg.[1]

? 4

1.) D. I.: Bobula János. Művészet édf. sz.

téves!

Weber? 6 csak vállat hozzá

~~Rim István~~

F 1878 ban ~~[illegible]~~ építési kamrajavaslatával tűnt fel. (Magyarország Iparügye, és Magyarország városai. Lakmúvei még:)

illetért elvállal

A vállalati általános és különleges feltételeket ismer s mag at azok határozatainak alávet a vállalati összeg 5 %-ának megfelelő bánatpénzre vonatkozó letéti elismervényt ide mellékelt

19 ho n.

mint tanu

vállalkozó

mint tanu

BOBULA JÁNOS

Budapest rohamosan új köntösbe bújt, frissen épült város. Úgy látszik, hogy a sietség nem művészi erény s így elmondhatni: a magyar architektura bölcsője előtt csak most állunk. De míg idáig értünk, hogy betlehemi pászorok módjára lessük az újszülött első szavait — a mult század elejétől egész a mai szabad törekvésekig munkás idő telt el. Pollák, Feszl, Ybl, Lechner — e négy név más-más stációja a magyar építészetnek. Messzire vezetne, ha különböző lépcsőfokon álló művészetüket most elemeznénk. Velük körülhatárolhatni egyes korszakokat, melyekbe talán besorozhatjuk a magyar építészet előrejutásának összes harcosait, életének eddigi irányitóit. Bobula Jánost is. Ő már nincs az élők közt, a mult esztendő november havában hunyt el. E krónikás sorokban elmondván életét, már itt kijelenthetjük, hogy ez az élet a tevékenység jegyében pergett le. Tizenkilenc éves korában kezében van már az építőmesteri oklevél, de igazi munkálkodásának csak később nyílik bő tér. Körülbelül azidőtájt, midőn a főváros építészetében egy újabb esztetikai időpont kezdődik, mit Ybl és Petschacher nevével jellemezhetnénk. Bár valódi szerelme az építőművészet volt, amellett a tollat is forgatta, eleinte — persze a megélhetés parancsa folytán — mint hirlapíró, később mint szakíró. Sőt közszereplést is vitt, 1892-ben bekerült a parlamentbe. Pedig igazi helye a tervezőasztal volt.

1844 március 15-én született Liptóújvárott. Már iskolásfiú korában jelét adta tehetségének, nagy kedvvel és nem közönséges szorgalommal rajzolgatott. Tehát nem a véletlen vezette az építészpályára, aminél akkor rózsásabb és kecsegtetőbb életpályákat is tudtak. A Komáromban töltött gimnáziumi évek után Rimaszombatra került egy építészhez, ki a gyakorlati építési munkálatokba ve-

Művészet 1904.

ANYÁM
SMIGELSCHI OKTÁV RAJZA

MESE
NAGY SÁNDORNÉ RAJZA

zette be. Innét Pestre jött, letette az építőmesteri vizsgát s beiratkozott a műegyetemre. Az egyetemi studiumok végeztével nagyobb utazást tett Német-és Franciaországban, hogy tudását és ízlését fejleszsze. Hazatérve, kisebbszerű emeletes és földszintes házakat épített. Építészi tevékenységének súlypontja a nyolcvanas évek elejére esik. Ez időből számos köz- és magánépület hirdeti az ő világos, szépen átgondolt architekturáját. Szerepet játszik az Andrássy-út kiépítésében is, hol a 61-es számú palota terméskő-homlokzatával, loggiáival, karcsú oszlopaival Bobula legjellegzetesebb műve. Ugyanilyen modorú az Eötvös-utcai Schneider-féle egyemeletes palota is. Az olasz renaissance hívének vallotta magát s e stílus formanyelvében tervezte épületeit, melyek világos, célszerű szerkezetükkel, harmonikus tagoltsággal jeleskednek. 1884-ben az országos kiállításban sok pavillonszerű épületnek ő a szerzője, mely munkájáért királyi kitüntetésben is részesült: a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta. Művei közül még a következőket említjük meg: a szerb egyház háza a Lipót-utcában, a sebészeti klinika az üllői úton, a tabáni paplak, a Trefort-utcai mintagimnázium, a Barcsay-utcai gimnázium stb.

Amellett, hogy építész volt, ráért, hogy az építőipar és építőpolitika sorsához, közgazdasági kérdésekhez is hozzászóljon. Tollal és szóval e téren nem egy életrevaló eszmét vetett fel. 1878-ban a magyar sajtó részletesen ismerteti Bobula javaslatát, melyben az építési viszonyok rendezése céljából több építési kamara felállítását indítványozza. Nem építőművészeti szempontokat tárgyal itt s így nem részletezzük, de bizonyos, hogy Bobula nem egy olyan kérdés alapos megoldását sürgette benne, ami ma is úgy van, mint volt. „Magyarország iparügye" s „Magyarország városai" c. nagyobbterjedelmű szakmunkái a kilencvenes évek elején jelentek meg, szerkesztette az „Építészeti Szemle" c. lapot stb. Hatvanadik életévében hunyt el, 1903 november 15-én, kevés időre azután, hogy kinevezték a főrendiház palotagondnokává.

Nobilis ízlésű, képzett tudású építész volt, dolgos, agilis ember. Neve összefügg az új Budapest épülésével. A mai szabad törekvések harcosai, az új renaissance-folyamat hívői, a magyar stílus zászlóvivői talán ezt mondhatják rá: a tegnap embere volt. Igen, azé a tegnapé, mely még frissiben itt áll a hátunk mögött, melynek lehetnek téves szempontjai, mik előttünk, a fiatal előretörekvők szemében túlhaladottak. De vannak erényei is és ezek igazi erények. Az élet a változásban van s csak annak van igazi, aki halad. Úgy van jól, ha lelkesen, feltűrt ingújjal körülkapáljuk a magyar stílus májusi fáját. Ám, ha visszapillantunk, ne ítéljük el, ne tagadjuk le a munkás tegnapot.

D. I.

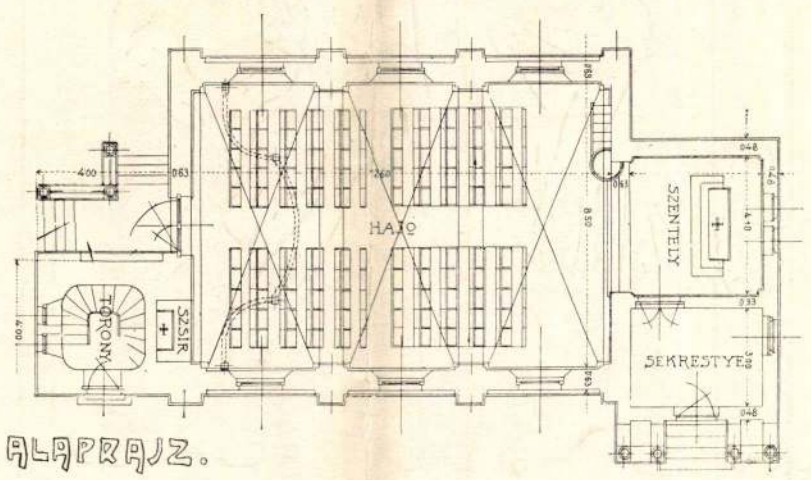

ALAPRAJZ.

B. 1908 an die Kolozsvárer Universität berufen und ist seit 1911 Professor der deutschen Literaturgeschichte an der Budapester Universität. Selbständige Werke: *Magyar vonatkozású német történeti népénekek* (Deutsche historische Volkslieder mit ungarischen Beziehungen, 1897), *Beheim Mihály élete és művei a magyar történelem szempontjából* (Das Leben und die Werke Michael Beheims aus dem Gesichtspunkte der ung. Geschichte, 1902), *A magyar hunmonda germán elemei* (Die germanischen Elemente der ungarischen Hunnensage, 1906, auch in deutscher Sprache), *Gottsched hazánkban* (Gottsched in unserem Vaterlande, 1909), *Hazánk és a német philologia a XIX. század elején* (Unser Vaterland und die deutsche Philologie zu Beginn des XIX. Jahrhunderts, 1910), *Friedrich Schlegel am Bundestage in Frankfurt* (1913). B. gibt auch im Verein mit G. Petz und H. Schmidt die Sammlung *Német Philologiai Dolgozatok* (Arbeiten zur deutschen Philologie) heraus.

Bloch, Heinrich, Historiker, geb. 1854, wurde 1881 zum Professor am Budapester Rabbinerseminar ernannt, an dem er seither ununterbrochen tätig ist. B. publizierte zahlreiche historische Abhandlungen und literarische Aufsätze in den in- und ausländischen Tageblättern, Zeitschriften und Revuen. Selbständiges Werk: *Die Quellen des Flavius Josephus in seiner Archäologie*, 1879).

Bloch, Josef, Violinvirtuose, geb. am 5. Jän. 1862 in Budapest, war ein Schüler Hubers, Danclas und Volkmanns und entzückte sieben Jahre hindurch in zahlreichen Konzerten die Musikliebhaber der französischen Hauptstadt. Nach seiner Rückkehr aus Paris war B. bis 1895 Mitglied des berühmten Hubay-Popper Quartettes und seit 1889 Professor an der kön. ung. Landes-Musikakademie und zugleich auch Leiter des Violinlehrer-Bildungskurses. B. komponierte mehrere Violinstücke, gross angelegte Suiten und ungarische Raphsodien. Allgemein verbreitet ist auch seine grosse Violinschule in fünf Bänden und die in ung. und deutscher Sprache erschienene: *„Methodik des Violinspiels und Violinunterrichts"*.

Bloch, Koloman, Komponist und Klaviervirtuose, geb. am 22. Jan. 1870 in Mezötur, erhielt seine musikalische Ausbildung an der kön. ung. Landes-Musikakademie unter der Leitung der berühmten Professoren und unternahm hierauf grössere Konzerttournées, wobei er die ungeteilte Anerkennung der Kritik und des Publikums fand. Da er eine bedeutende musikpädagog. Begabung in sich fühlte, gründete er das *Vaterländische Musikkonservatorium*, dessen Leiter und Besitzer er ist; die grosse Zahl der Schüler dieser Anstalt bezeugt seinen Erfolg auch auf diesem Gebiete. Seine zahlreichen Kompositionen: Sonaten, Scherzi und Liederformen sichern B. den Ruf eines Komponisten von Geschmack und tieferem Gefühl.

Bloch, Moses, Hebraist, geb. am 2. Feb. 1815 in Ronsberg (Böhmen), gest. 6. Aug. 1909, wurde 1877 an das Budapester Rabbinerseminar berufen, dessen Professor und später Direktor er bis zu seinem Lebensende war. B. veröffentlichte mehrere Werke über den Talmud, auch zum Teil in hebräischer Sprache. Allgemeiner bekannt sind die Werke: *Saare torath hatekanoth* (1879), *A mozaiko-talmudi rendőr-*

jog (Das mosaisch-talmudische Polizeirecht, 1879), *A polgári perrendtartás a mozaiko-rabbinikus jog szerint* (Das Zivilstrafverfahren nach dem mosaisch-rabbinischen Rechte, 1882), *Az etika a halachában* (Die Ethik in der Halacha, 1886), *A mozaiko-talmudi örökösödési jog* (Das mosaisch-talmudische Erbrecht, 1893), *A mozaiko-talmudi birtokjog* (Das mosaisch-talmudische Besitzrecht, 1897), *A szerződés mozaiko-talmudi jog szerint* (Der Kontrakt nach mosaisch-talmudischem Rechte, 1893), *Sir Hamaaloth* (1900). Für die Verehrung B.'s in den Fachkreisen ganz Europas spricht auch die Tatsache, dass seine meisten Werke auch in deutschen Übersetzungen erschienen.

Blumgrund, Naftali, Hebraist, geb. 1872 in Bolesó, absolvierte die Rabbinatsstudien in Deutschland und wirkt seit 1900 als Rabbiner in Abony. B. ist ein reger, gerne gesehener Mitarbeiter der deutschen und ungarischen jüdischen konfessionellen Zeitschriften. Selbständige Werke: *Saadja ibn Danasis Leben und Werke* (1900), *Templom és iskola* (Tempel und Schule, 1913).

Bobula, Johann, Architekt, geb. am 15. März 1844 in Ujvár, gest. 15. Nov. 1903, erbaute in Budapest zahlreiche Gebäude in italienischem Renaissancestile, gründete ein ungarisches industrielles Organ und die Fachrevue *Építészeti Szemle* und publizierte 1890 sein Werk *Magyarország iparügye* (Das Industriewesen Ungarns).

Bobula, Johann, jun., Architekt, Sohn des Vorigen, geb. am 24. Feb. 1871, projectierte und leitete den Bau der Spitäler in Szabadka, Nyiregyháza, Esztergom und Kézdivásárhely, verschiedener Komitats- und Stadthäuser, der *Debrecener gr.-kath. Kirche*, des *Finanzpalais in Nagyenyed*, *Postpalais in Debrecen*, der staatlichen *Hanf- und Flachs-Akademie in Szeged*, *Metall-Industrieschule in Besztercebánya* und viele aristokratische Schlossbauten, etc. B., der nach dem Tode seines Vaters die Redaktion der Revue „Építészeti Szemle" übernahm, zählt auch zu den bedeutenderen Fachschriftstellern des Landes. B. ist Mitglied des „Comité Permanent International des Architectes" in Paris.

Bocatius, Johann, Stadtrichter und Schuldirektor von Kassa im XVI. und anfangs des XVII. Jahrhunderts, war trotz seiner fremden Abstammung — er war in Mähren geboren — einer der treuesten Parteigänger des Protestantenführers Bocskay, weshalb er auch fünf Jahre im Prager Kerker gefangen gehalten wurde, bis es seiner Gattin gelang, ihm zur Flucht zu verhelfen. Nach dem Tode Bocskays berief ihn Gabriel Bethlen, der Fürst von Erdély, zum Custos der Gyulafehérvárer Bibliothek. B. hinterliess zahlreiche lateinische Werke, zumeist juristischen und pädagogischen Inhaltes.

Bochkor, Karl, v. Csikszentmárton, Rechtsgelehrter, geb. 1847 in Csiksomlyó, wurde 1889 zum ordentlichen Professor an der juridischen Fakultät der Budapester Universität ernannt; er publizierte ein Werk: *Az államszámviteltan rendszere* (System des allgemeinen und staatswirtschaftlichen Rechnungs-Wesens), das mehrere Auflagen erlebte.

Bock, Anna, s. Jászngi Anna.

Bocskai, Stephan, Fürst von Erdély, geb. 1557, gest. 29. Dez. 1606, war ein Verfechter der Protestantenrechte und der un-

Két életrajz

DR. KISMARTY-LECHNER JENŐ
ÉPITÉSZ-TANÁR
BUDAPEST XI. MÉSZÁLY U. 11. SZ.

BOBULA JÁNOS. Született 1844 március 15.-én Lipótujvárott. Meghalt 1903 november 15-én Budapesten. Már iskolásfiu korában jelét adja tehetségének.Gimnáziumi éveit Komáromban tölti,innen kerül Rimaszombatba Miks Ferenc épitésshez,aki a gyakorlati épitési munkálatokba vezeti be.Innét Pestre jött,letette az épitőmesteri vizsgát s beiratkozott a müegyetemre.Az egyetemi studiumok végeztével nagyobb utazást tett Német-s Franciaországban,hogy tudását és izlését fejlessze.Hazatérve,kisebbszerü emeletes és földszintes házakat épitett.Épitészi tevékenységének sulypontja a nyolcvanas évek elejére esik.Ez időből számos köz-és magánépület hirdeti világos,szépen átgondolt architekturáját. Müveiben az uj reneszansz eklektikus irányzatát követte. Szerepet játszik az Andrássy ut kiépitésében,ahol a 61-es számu palota,terméskő homlokzatával Bobula legjellegzetesebb müve.Ugyanilyen modoru az Eötvös-utcai Schneider-féle egyemeletes palota is.1884-ben az országos kiállitáson sok pavillonszerü épületnek ő az alkotója,mely munkájáért királyi kitüntetésben is részesült:a Ferenc József-rend lovagkersztjét kapta.Müvei közül még a következőket emlithetjük,melyek közül párnál mint vállalkozó vett részt:a szerb egyház háza a váci utcában,a sebészeti klinika az üllői uton,a tabáni paplak,a Trefort utcai mintagimnázium,a Barcsay-utcai gimnázium.

Épitészi tevékenysége mellett szakirodalmi munkásságot is fejtett ki,már 1878-ban épitési kamarajavaslatával tünt fel.Szakmunkái a kilencvenes évek elején jelentek meg "Magyarország iparügye" s "Magyarország városai " cimmel.Ugyanekkor szerkesztette még az"Épitészi Szemle"cimü szaklapot.Közszereplést is vitt,1892-ben bekerült a parlamentbe. 1./

Nobilis izlésü,képzett tudásu épitész volt,dolgos,agilis ember.Neve összefügg az uj Budapest épülésével.

1./D.I. :Bobula János. Müvészet évf. sz.

lapokból épített, 1½—2½ km hosszú pályán szokás versenyeket rendezni. Veszélyes sport, mert nagy sebesség mellett, erős kanyarokat iktatnak be a pályába. Különösen

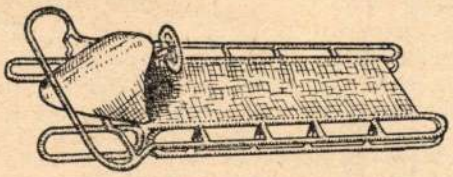

Bobsleigh.

azokban az országokban népszerű a B.-sport, ahol a magas hegyekben hónapokon át megmarad a hóból és jégből épített pálya.

Bobtail [bobtél], ó-angol juhászkutya, bozontos, hosszúszőrű, a mi komondorunkhoz nagyon hasonló. Színe kékesfeketén tarka. Marmagassága kb. 70 cm.

Bobula *Ida*, pedagógus, szociológus, történetíró, *1900. Tanulmányutakat tett Amerikában és Európában. 1926-ban a kultuszminisztérium szolgálatába lépett (ő volt az első női referens Magyarországon). 1934-ben a Sarolta-kollégium igazgatója lett. Fő munkája: *A nő a XVIII. sz. magyar társadalmában* (1933).

Bobula *János, id.*, építész *1844, †1903. Művei közé tartozik az Üllői-úti sebészeti klinika, a Trefort-utcai és Baross-utcai gimnázium. Szerkesztője volt az *Építészeti Szemlének*.

Bobula *János, ifj.*, építész, *1871, †1922. Számos középületet épített. Kórházakat: Szabadkán, Esztergomban, Nyíregyházán, Csikszeredán; városházakat: Tiszafüreden; Munkácson; templomokat: Debrecenben, Sztarcsován, stb.

Bočar, l. *Bocsár* (Jugoszlávia) és *Bocsárd* (Csehszlovákia).

Bocatius, családi nevén *Bock János*, német származású humanista, *1549, †1621. Rudolf királytól nyerte a *poeta laureatus* címet és a magyar nemességet, de mint Kassa bírája a felkelő Bocskay előtt megnyitotta a város kapuit. Ezért börtönbe került. Kiszabadulása után Bethlen Gáborhoz csatlakozott. Latin verseket, erkölcsnevelő, politikai és történeti műveket írt.

Boccaccino [bokaccsino] *Boccaccio*, olasz festő, *1467 körül, †1524. Freskói a cremonai székesegyházat díszítik, számos szentképet

kal foglalkozott és a nápolyi humanizmus hatása alatt írni kezdett. A nápolyi társadalmi élet örömeiből nőnek ki a *Decamerone* c. novelláskötet meséi, melynek a világhírét köszöni. Tanulmányai, Petrarcával való barátsága, művei a humanizmus előfutárává avatják. Irt latin munkákat *(De claris mulieribus;* 17 pásztorkölteménye közül három Endre királyfi megöletésére és Nagy Lajos nápolyi hadjáratára vonatkozik), olasz prózai műveket *(Ameto, Filocolo)* és verses elbeszéléseket *(L'amorosa visione)*. Valamennyiükben ugyanaz az erkölcsi cinizmus és minden eszményiséget nélkülöző érzékiség nyilatkozik meg, ami leghíresebb munkáját, a Decamerone-t is jellemzi. E 10 napra osztottan 100 elbeszélést tartalmazó gyüjtemény, melynek keretéül az 1348.-i pestis nagyszerű leírása szolgál, tárgyainak tömegét a legkülönbözőbb társadalmi rétegek életéből és a legváltozatosabb témakörökből meríti. Nagy kortörténeti értéke mellett hatalmas irodalomtörténeti fontossága abban rejlik, hogy latin minták nyomdokait követve, B. megteremtette vele az olasz művészi prózát. Írók sora használta fel forrásul a Decamerone-t. XVI. sz.-i széphistóriáink, latin közvetítéssel igen gyakran merítenek tárgyat belőle. Egyedüli irodalmi értékű magyar fordítása *Bokor* Jánostól származik (1909).

Boccati [bokáti] *Giovanni*, olasz festő, *1420 körül, †1480 után. Érzésteljes, gazdagon részletezett Madonna-képeinek egyik legszebbike a Szépművészeti Múzeumban van. Jeles képviselője a gótikából a renaissanceba átvezető umbriai művészetnek.

Bocche di Cattaro, l. *Kotor*.

Boccherini [bokke-] *Luigi*, olasz zeneszerző és gordonkaművész, *1740 v. 1743, †1805. Udvari karmester volt Madridban, majd 1787—97-ig II. Frigyes Vilmos porosz király szolgálatában. B. a XVIII. sz. olasz hangszeres zenéjének egyik legkiválóbb mestere. Pergolesi buffo-stílusú újításait kitűnő formálókészséggel illesztette be korának kamarazene-stílusába. Rengeteg kamara-művén (91 vonónégyes, 125 ötös, 54 trió, stb.) kívül írt két oratóriumot és egy híres *Stabat mater* t (1800). Népszerű *A-dur menüett*-je számos kiadást ért el.

Bocchetta, La [boketta], 780 m magas hágó a Liguri Appenninókban. Rajta keresztül vezet az út Noviból Genovába. Közelében, a Valle di Bolceverában, márványbányászat.

Bocchus. 1. Mauretania királya Kr. e. 100 körül. A rómaiak és veje, Jugurtha numidiai király közti háborúban Jugurthát előbb támogatta, később kiszolgáltatta a rómaiaknak. **2.** Előbbinek fia és utódja. Uralkodótársa volt fivére, *Bogudes*. Szövetséges hűségükért együtt nyerték el Julius Caesartól, Kr. e. 49-ben, a királyi címet, de

Bogudes ettőlfogva egyedül uralkodott. Caesar halála után Bogudes Antoniust, B. Octavianust segítette. A győztes Octavianus ennek fejében biztosította B. egyeduralmát.

Boccioni [bocsó—] *Umberto*, olasz festő és szobrász, *1882, †1916. Vezető mestere volt az olasz futuristáknak. Művein arra törekedett, hogy az időben egymás után következő mozgásokat a térben egyidejűen ábrázolja. Igy pl. legismertebb festményén, a *Nevetés* cimű́n, a nevetőnek egész környezete rezegni látszik.

Bocconia [bocsó—], a mákfélékhez tartozó növénynemzetség, 5 faja Közép- és D.-Amerika lakója. Mint levéldísznövényt, a kertészetben is felhasználják a *B. frutescens*-t. Télre mérsékelt hőmérsékletű házban kell tartani, tavasztól őszig szabadba süllyesztik ki. Szaporítani dugványokról, v. magvetéssel szokták.

Bocet, l. *Román népzene*.

Bocfölde, kk. Zala vm. zalaegerszegi j.-ában, a zalaegerszeg—rédicsi vasútvonalon és a keszthely—zalaegerszegi autóbuszvonalon. (1930) 895 lak.

Boche [bos], a németek francia csúfneve volt a világháborúban. A szó eredete bizonytalan, vannak akik egy régi *alboche* szóból származtatják, mely állítólag németet jelent, mások szerint a párizsi utca nyelvéből (argot) került felszínre.

Bochia, l. *Boklya* (Románia).

Bochkor *Károly*, pénzügyi szakíró, *1847, †1918. Egyetemi tanár és egy ízben országgyűlési képviselő is volt. Rendszeres államszámviteltani tankönyve sok kiadást ért.

Bochnia, város Lengyelországban, a krakói vajdaságban; a lengyel sóbányászat egyik központja, sósfürdő. Kb. 12.000 lak.

Bocholt, *Bochold*, város Németországban, Vesztfáliában, a hollandi határ közelében. Szövőipar, vattakészítés, vasgyártás, (1933) 33.441 lak.

Bochum, város Németországban, Vesztfáliában, a Ruhr és az Emscher közötti dombvidéken, a Ruhrvidék nehéziparának egyik központja. A város képére a település ipari jellege teljesen rányomja bélyegét. Egyedül a szénbányászat (19 üzem) több, mint 40.000 embert foglalkoztat. Gép-, autó-, acélgyártás, vaskohászat, élelmiszer-, dohány- és sörgyártás, (1933) 314.546 lak.

Bocicău, l. *Bocskó* (Románia).

Bocicoiel, l. *Kisbocskó* (Románia).

Bocicoiul-Mare, l. *Nagybocskó* (Románia).

Bociu, l. *Bocs* (Románia).

Bocksdorf, l. *Baksafalva* (Ausztria).

Bockshorn *Sámuel*, l. *Capricornus*.

Boconád, nk. Heves vm. hevesi j.-ában, a heves—gyöngyösi autóbuszvonalon, (1930) 2279 lak.

Bocs *(Bociu)*, kolozsmegyei község. Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 679 lak.

Bócsa, nk. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm. kiskőrösi j.-ában, u. t. Soltvadkert. (1930) 3628 lak.

Bocsa, l. *Oláhbaksa* (Románia).

Bocsa-Montână, l. *Boksánbánya* (Románia).

Bocsánatkérés, a sértő azon kijelentése, hogy a sértettnek jellemére, becsületességére nézve tévedett s ezért a sértett becsületességét elismeri. Nagy jelentősége a pedagógia körében van. A B. az újabb büntetőjogokban ismeretlen, de ma is gyakran előfordul, hogy a bíró a tárgyalás megkezdése előtt a feleket az ügy békés elintézésére felhívja, s ez a sértő részéről történő B.-sel nehet végbe.

Bocsánatos bűnök, a kat. egyház tanítása szerint, a *halálos bűnökkel* szemben, kisebb bűnök. B.-et az követ el, aki kisebb dologban v. nem egészen tudva és akarva hágja át Isten törvényét. Ideiglenes büntetés jár értük, v. ezen a világon v. a tisztítóhelyen.

Bocsár *(Bočar)*, torontálmegyei, régi középkori község, Tr. óta Jugoszláviához tartozik, (1930) 2567 lak.

Bocsárd *(Bočár)*, abauj-tornamegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik, (1930) 179 lak.

Bocsárlapujtő, nk. Nógrád és Hont k. e. e. vm. salgótarjáni j.-ában a salgótarján—litkei autóbuszvonalon. Karancsalja és Lapujtő 1927-ben egyesült B. néven. Lakosainak népviselete színes, gyakran szerepelnek a Gyöngyösbokrétában.

Bocsa-Română, l. *Várboksán* (Románia).

Bocsig, l. *Bokszeg* (Románia).

Bocsita, l. *Magyarbaksa* (Románia).

Bocska, kk. Zala vm. nagykanizsai j.-ában, u. p. Magyarszerdahely, u. t. Ujudvar, (1930) 550 lak.

Bocskaihegy *(Merhatovec)*, zalamegyei község. Tr. óta Jugoszláviához tartozik. (1930) 1067 lak.

Bocskay v. *Bocskai-család (Kismarjai)*, a *Baksa*-nemzetségből származik. Őse az 1261-ben élt *Simon* pataki ispán *Dénes* nevű fia. a B. ak, a rokon Csapy-családdal együtt, 1418-ban Zsigmond királytól címert kaptak. Nagy szerepet játszott *István*, 1605-ben Erdély és Magyarország fejedelme (l. o.). Nővére, *Erzsébet* (†1581), Báthory Kristóf erdélyi fejedelemnek volt a felesége. A B. nevezetes tagjai voltak még: *István*, marosszéki birtokos, 1677-ben székely primor és *István*, (†1672) Zemplén vm. főispánja, 1638-ban magyar báró

vásárhelyi közkórházak és a debreceni új gör. kat. templom. Atyja halála után átvette a *Budapesti Építészeti Szemle* szerkesztését. Huga, *Mariska* volt az első nő, aki Magyarországon építész-oklevelet nyert. A. BALOGH L.

Bocage (ejtsd: *bokàzs) Manoel Maria Barbosa du*, portugál költő, szül. 1765 szept. 15-én Setubalban, megh. 1805 dec. 21-én. Mikor Keletindiából visszatért, a Nova Arcadia legjelesebb tagja lett. Garázda természete és szabad gondolkodása miatt szembekerült az inkvizicióval is, mikor a *Voz de Rasão* s a *Verdados duras* c. költői levelében megtagadta a lélek halhatatlansága tanát. A *Celia halálára* írt szonettje magyarul is megjelent Kőrösi A. fordításában. KŐRÖSI A.

Bocaia, a most Romániához tartozó *Bakonya* régi hunyadvm.-i község mai neve.

Bočar *(Bocsár)*, Jugoszláviához tartozó község a régi Torontál vármegyében.

Bočar, a most Csehszlovákiához tartozó *Bocsárd* község Abaúj-Torna vm. elcsatolt részében.

Bocatius *János* (eredeti családnevén *Bock)*, iskolaigazgató és kassai főbíró, szül. 1549-ben Wetzschauban (Lausitz tart.), megh. 1621 okt. 31-én Ungarisch-Brodban (Morvaorsz.). Fiatalon került Magyarországra s eleinte a Felvidéken különféle iskoláknál tanítóként működött. 1594-ben már mint jóhírű pedagógust, Eperjesre hívták meg. 1598 aug. 12-én magyar nemességet kapott. 1599-ben a kassai iskola vezetését vette át, itt csakhamar szenátorrá, 1603-ban pedig a város bírájává választották, ami mellett igazgatói tisztét is megtartotta. 1605-től kezdve, amikor Bocskay István Kassára bevonult, a fejedelem odaadó híve lett. Részt vett a korponai gyűlésen, utána mint Bocskay követje Németországba utazott, ahol Henrik braunschweigi herceg elfogatta s kiadta II. Rudolf császárnak. Öt évig volt Prágában fogoly; innen hű felesége szöktette meg kalandos módon. Később kegyelmet kapott és Illésházy István nádortól a *Magyarország történetírója* címet nyerte. Bethlen Gábor fejedelem Gyulafehérvárra vitte át, mint könyvtárnokát és titkos tanácsosává tette. Sokszor járt külföldön követségekben; ilyen útja alkalmával ragadta el 72 éves korában a halál. Számos munkája jelent meg nyomtatásban, azonban főműve, amelyben Magyarország történetét a maga korában megírta, elveszett. Családja Menyhért nevű fiában kihalt. VARJÚ E.

Bocca (ol., ejtsd: *bokká)*, többesszámban *bocche* (ejtsd: *bokke)*, a. m. száj, torkolat, folyótorkolat, öböl; jelenti egy vulkánnak azt a pontját is, ahonnan láva tör ki.

Boccaccio *Giovanni*, a legnagyobb olasz költők egyike, kiváló prózaíró, jeles humanista, szül. 1313-ban Párisban, mint a certaldói Boccaccio di Chellino firenzei kereskedőnek s egy Giovanna nevű előkelő francia hölgynek törvénytelen fia, megh. 1375 dec. 21-én Certaldóban (Firenze mellett). Egyéniségének kialakulására döntő hatással volt nápolyi tartózkodása (1325—1340), ahol 1333-ban beleszeretett Anjou Róbert nápolyi király törvénytelen leányába, Máriába, akit *Fiammetta* néven örökített meg műveiben. Meghitt barátja volt Petrarcának. Őszinte tisztelője volt Dante Alighierinek, kinek Divina Commediáját a firenzei Santa Maria di Badia templomban tartott nyilvános előadásaiban kommentálta. Művei (olaszul): *Filocolo* (1338—1341), hosszadalmas regény prózában, melyben feldolgozta Flor és Blancheflor közkedvelt meséjét; *Filostrato* (1338; Troiolo és Griseida szerelmi története oktavákban); *Teseide* (1341; a hősköltemény első kísérlete az olaszirodalom-

Fametszet Boccaccio De claris mulieribus c. művének német kiadásából (Ulm, 1473)

ban); *Ninfale Fiesolano* (1345; oktavákban); *Caccia di Diana* (terzinák; Dante hatása); *Ninfale d'Ameto* v. *Commedia delle Ninfe fiorentine* (1341; allegorikus pásztorköltemény terzinákkal vegyes prózában); *Amorosa visione* (1342; 50 ének, terzinákban); *Fiammetta*

elég gyakran fordul elő. Körülbelül akkora, mint a parlagi kacsa. Van sárga, fehér és vadkacsaszínű. WINKLER J.

Bóbitás tyúkok, ezek csoportja mintegy 7—8 fajtából áll, amelyeknek valószínűleg közös ősük volt, de a sok össze-vissza való kereszteződés következtében előálltak a különböző fajták és változatok. Az idetartozó fajták a következők: bréda, la flèche, crève coeur, houdan, paduai, brabanti, hollandiai és török tyúkok. Különösen szépek a fehér bóbitás fekete, a fekete bóbitás fehér s az egyszínű chamois tyúkok. WINKLER J.

Bobohalma, a most Romániához tartozó *Bábahalma* régi kisküküllővm.-i község mai neve.

Boborükin *Pjotr Dmitrijevics*, orosz író, szül. 1836 aug. 27-én (15-én) Nizsnij-Novgorodban, megh. 1921 aug. 12-én Luganóban. Kora egyre változó szellemi és társadalmi irányainak hű krónikása, ezért műveit megjelenésük után mohón olvasták. Számtalan elbeszélést, mintegy száz regényt és több drámát írt. Legismertebb regényei: *Kitaj Gorod* (1895), *Vasziljj Tarkin* és *A válaszúton*. BONKÁLÓ S.

Bobory *Károly*, kat. áldozópap és politikus, szül. 1807 márc. 31-én Pesten, megh. 1879 jún. 15-én Nagykátán. Pesti egyetemi tanár volt, majd ceglédi plébános. A szabadságharcban tanusított hazafias viselkedése miatt 15 évi várfogságra ítélték, hét esztendőt ki is töltött. 1869-ben orsz. képviselőnek választották. 1875-ben a nagykátai plébániára ment át. Erős liberális elvei miatt többször volt összeütközése egyházi főhatóságával.

Bobót, most *Boboty* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Trencsén vármegyében. P. ORMÓS J.

Bobota, a most Romániához tartozó *Nagyderzsida* régi szilágyvm.-i község mai neve.

Bobótszabadja, most *Boboty Lehôta* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Trencsén vm.-ben.

Bobrinszk, fehéroroszországi város, Minszk kormányzóságban, 42.000 lak., a Berezina mellett. Régebben megerősített hely volt, élénk fa- és gabonakereskedelemmel. KÉZ A.

Bobrinszkij *Vladimir Alekszejevics, gróf*, orosz államférfi, szül. 1868-ban. A családalapító ős II. Katalin cárnő és Orlov Grigorij törvénytelen fia, Alekszej volt, aki fejedelmi anyjától Bobriki falut kapta. I. Pál cár grófi rangra emelte. Bobrinszkij a pánszlávizmus egyik vezére, dumaképviselő és a magyarok nagy ellensége volt. Ő szította a magyarországi rutének közt a právoszláv mozgalmat s háborúra úszította az oroszokat, hogy az összes rutén és lengyel földeket Oroszországba kebelezzék be. 1919-ben külföldre menekült. BONKÁLÓ S.

Bobró, most *Bobrov* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Árva vm.-ben. Háziszőttes vászna messze földön híres. P. ORMÓS J.

Bobroveek, a most Csehszlovákiához tartozó *Kisbobróc* régi liptóvm.-i község mai neve.

Bobrovec, a most Csehszlovákiához tartozó *Nagybobróc* régi liptóvm.-i község mai neve.

Bobrovnik, most azonos néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Liptó vm.-ben.

Bobrzynski *Mihael*, lengyel történetíró, szül. 1849-ben Krakkóban, 1876-tól egyetemi tanár, 1885-től az osztrák birodalmi gyűlésben a konzervativok vezére, 1908—1914-ig Galicia helytartója, azután az osztrák kormányban Galicia tárcanélküli minisztere volt. 1891-ben jelent meg *Dzieje Polski* (Lengyelország története) c. műve. TÖRÖK P.

Bobsleigh (ang., ejtsd: *bobszlé*), a leggyorsabb és legkedveltebb sportszán. Vasból kétszült két, alacsony, széles talpú szánkónak az összekötése. Az első szán kisebb és kormányzás céljából mozgatható, a hátulsót a 4—6 versenyzőnek egymás mögé rakott ülései foglalják el. SZERELEMHEGYI E.

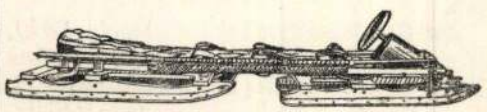

Bobsleigh

Bobula *János, id.*, építész, szül. 1844 márc. 15-én Liptóújvárott, megh. 1903 nov. 15-én Budapesten. A XVII. században, a Felvidéken letelepült lengyel nemesi családból származott. Az 1885-iki országos kiállítás épületeinek tervezésével és építésével jelentős sikereket aratott. Irodalmi téren főleg az iparosmozgalmaknak szentelte életét. Megalapította az *Építési Ipar* című lapot, majd a *Magyar Ipar* és a *Kereskedelmi Közlöny*, végül az *Építészeti Szemle* folyóiratot. Nagyobb önálló műve *Magyarország iparügye* cím alatt jelent meg. 1889-ben a lublói kerület orsz. képviselővé választotta meg. A. BALOGH L.

Bobula *János, ifj.*, építész, id. Bobula János fia, szül. 1871 febr. 24-én Budapesten, megh. 1922 máj. 5-én. Tanulmányait a budapesti műegyetemen végezte. Kormánysegéllyel amerikai és angolországi tanulmányutat tett s kiállítási és egészségügyi tapasztalatairól terjedelmes beszámolót írt. Önálló építészeti alkotásai a szabadkai, nyiregyházi, esztergomi és kézdi-

Gutenberg Lex. M. K.

Nyergek és huszárok

A magyar huszárság honosította meg egész Európában a könnyűlovasság felszerelését: a nyerget. Az elöl-hátul kápás, deszkatalpra épült fanyereg évezredekig bevált módja volt a lovat kímélő hátalásnak.

A Néprajzi Múzeumban szeptember 10-ig látható az a tárlat, amelyet nyeregkészítő-mesterek munkáiból: egyszerű és díszített nyeregtípusokból, valamint a lovas kultúra és turizmus tárgyaiból, dokumentumaiból rendezett *Gráfik Imre.*

A múzeum filmvetítéseket és kéthetente vasárnap délelőtt matinékat is szervez időszaki kiállításaihoz. Így a Nyeregbe! című tárlathoz kapcsolódóan április 28-án, délelőtt tizenegy órakor *Füvessy Anikó* néprajzkutató tart előadást A tiszafüredi nyereg címmel.

A filmklubban április 24-én, délután hat órától Várkonyi Zoltán rendezését, A kőszívű ember fiait, május 3-án pedig Alekszandr Mitta Ragyogj, ragyogj, csillagom! című alkotását játsszák. A vetítések után *Perlaki Tamás* filmesztéta beszélget a nézőkkel.

A Néprajzi Múzeum Családi hétvégék sorozatában ma Szent György-napi ünneplésre invitálják a budapestieket. A délelőtt tíz órakor kezdődő programban szerepel kézműves-foglalkozás: bőrmunkák és nemezelés, valamint nyereg- és lószerszám-bemutató és -vásár.

Szerdán, délután kettőtől Szent György-napi disputát tartanak a Kossuth téri múzeumban. A kerekasztal-beszélgetés témája a Nyeregbe! és a tegnapelőtt megnyitott Nyeregtakarók című kiállítás lesz.

D. V. G.

SZÍNHÁZMŰSOR

SZ: szombat, V: vasárnap

Bárka Színház: SZ: Hat szereplő szerzőt keres (7). **Bárka Stúdió:** SZ: Bárka Egyetemi Színpad (5). V: Menjünk világgá! (12). **Bárka Kávézó:** V: Menjünk világgá! (fél 11). **Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban:** SZ–V: Honderű (7). **Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdió:** SZ: Lefelé a hegyről (7). V: Bűn és bűnhődés a rácsok mögött (7). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** SZ: Titus Andronicus (fél 8). V: Kísértetek (fél 8). **Budapest Bábszínház:** SZ: Marcipán cica (fél 11). Rajkó együttes műsora (8). V: Marcipán cica (fél 11, 4). **Budapest Bábszínház Játszó-tér:** SZ: A varázsfuvola (fél 3). **Buda Stage:** SZ: Forget-Me-Knot (a comedy in 2 acts.) (A szegedi Scene House társulat angol nyelvű ea.) (fél 8). V: Isteni show – musical (fél 8). **Budapesti Operettszínház:** SZ: Marica grófnő (3, 7). V: A kutya, akit Bozzi úrnak hívnak! (3-kor Németh M.-bérl., 7-kor Honthy Hanna-bérl). **Fővárosi Nagycirkusz:** SZ–V: Cirkusz és varázslat! (SZ: fél 11, 3, 7, V: fél 11, 3). **Játékszín:** V: A Manderley-ház asszonya (3). **Jó-zsef Attila Színház:** Lássuk a medvét! (7 – Szemes

Öt világrész testrajzai

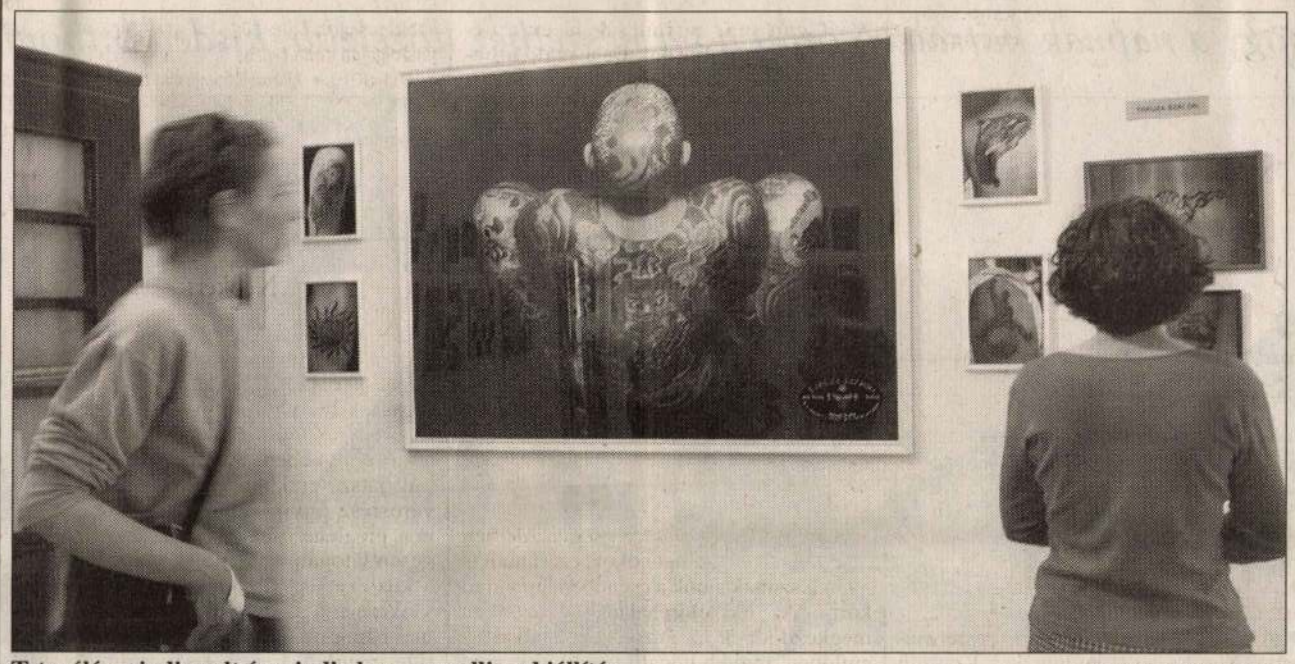

Tetoválás mindig volt és mindig lesz – sugallja a kiállítás

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Az ötezer éves jégember térdére a kereszt, a veséje és a bokája körüli részre pedig a párhuzamos vonalak mágikus gyógyítási céllal kerültek. Az ókori görögök a kémek közötti kommunikációra használták a tetoválást. A rómaiak elsősorban megkülönböztetésképpen festettek különféle jeleket a bűnözők és a rabszolgák bőre alá. Az indiai férfiak szerint a tetovált nők hűségesebbek, aki pedig nincs tetoválva, tevéként fog újjászületni.

A tetoválás történetéről ad ízelítőt holnapig – Tintakovácsok művészete címmel – a Banán Klub (III., Mátyás király út 13–15.). A kiállítást a Berzsenyi Dániel Főiskola másodéves művelődésszervezés szakos hallgatói készítették. A szervezők abban bíznak: a kiállítás megtekintése után a tetovált és a tetoválatlan nézők álláspontja közelebb kerül egymáshoz. A tárlaton fotókat, festményeket mutatnak be. Aki kíváncsi rá, hogy koronként és tájanként milyen eltérő funkciója volt a bőrfestésnek, elidőzhet az öt világrész testrajzain.

Az emberi bőr díszítése a történelem előtti időkig nyúlik vissza. A mozgó-élő felületre festés páratlan lehetőségeket nyújt, hiszen a test és ezáltal a bőr állandó mozgásban tartja a festményeket. A bőrbe szúrt vagy varrott jeleknek régen is több funkciójuk volt: lehetett vallási szimbólum, jelölhetett rangot, törzshöz vagy klánhoz tartozást. A kiállításból kiderül, a tetoválásnak alapvetően három technikáját ismerik világszerte. A ponttetoválás során valamilyen hegyes tárggyal olyan színezőanyagot juttatnak a bőrbe, amely sajátosságainál fogva eltávolíthatatlan. Hegtetováláskor valamilyen éles tárggyal felvágják a bőrt (esetleg festékanyagot juttatnak bele), majd többször felszakítják, ezzel segítve elő a hegesedést. Elsősorban az afrikai népek díszítették magukat ekképpen, hiszen bőrszínűkből adódóan csak a kidudorodott minták láthatók. (Ez ma is létező technika, de már nem köthető egyetlen népcsoporthoz.) A vallásos tetoválás készítése során vékony, hegyes tárggyal (tüske, halszálka, tű) festőanyaggal bevont fonalat húznak át a bőr alatt. A tárlat anyaga elsősorban a ponttetoválás technikájára épül.

A természeti népeknél gyakran egyszerűen a testet szépítették ily módon, de szolgált a férfiasság jelképeként is. Máshol a gonosz szellemeket tartották távol ijesztő motívumokkal. Polinéziában egy életen át javítgatták, formálták a rajzokat, míg az egész testet befedte. Az új-zélandi maori törzsek harcosai vad és félelmetes arcot festettek. Ezzel érdemelték ki a nők nagyrabecsülését is. Egyiptomban elsősorban a fiatal és gazdag emberek szokása volt a tetoválás. A középkori Európában viszont tiltották, a barbár népek szokásának tartották. A hajadonok mégis kedvesük címerével ékesítették magukat, ha másként nem sikerült szüleik beleegyezését kikényszeríteni az esküvőhöz.

A földrajzi felfedezések során eleinte csak az utazók, matrózok vagy a törvényen kívüliek az egyházzal való szembeszállásuk jelképeként tetováltattak. Talán ezért is maradt meg a XX. századig a törvény ellen szegülők attribútumaként.

Tetoválás mindig volt és mindig lesz – sugallja a kiállítás. Hiszen manapság az önkifejezésre és a szexuális vonzerő hangsúlyozására szolgál. Immár globális jelleggel, amely egyre kevésbé köthető bármelyik kultúrához.

D. J. J.

PALETTA

MŰSORVÁLTOZÁS a Cirko Gejzír moziban (V., Balassi Bálint utca 15–17.). Szombat délután három órakor Az akarat diadala, délután ötkor az Olimpia című Leni Riefenstahl-filmet játsszák. Mindkét filmet videóról vetítik, a belépés ingyenes.

ELMARAD Földes György előadása, amelyet a Humanista Társadalmi Egyetem programjainak keretében április 21-re hirdettek meg a Berzsenyi gimnázium előadótermébe.

CHARLIE-KONCERT lesz ma este fél nyolckor a Millenáris Teátrumban (II., Fény utca–Lövőház utca–Marczibányi tér–Kisrókus utca). Holnap este fél kilenckor a Fogadóban Tűzkő Csaba és a Savoy Quintet zenél.

A BEAVATÓ SZÍNHÁZ című, középiskolásoknak szóló sorozat folytatódik ma délelőtt tíz órakor a Pesti Vigadó kamaratermében. A diákok ízelítőt kaphatnak abból, hogyan születik az előadás. Műsoron Moliere Tartuffe-je. A rendező-moderátor: Horváth Péter.

A COTTON CLUB SINGERS Sinatra-estje lesz ma este nyolc órakor a SAP csarnokban (Népstadion szoborparkja). Az együttest harminctagú zenekar kíséri, a koncerten Bakó Gábor és tánckara is fellép. Frank Sinatrát Gálvölgyi János személyesíti meg.

CIGÁNY NYELVEN játssza hétfő este kilenc órakor a Jacques vagy a behódolás című Ionesco-abszurdot a Maladype – Találkozások Színháza a roma parlamentben (VIII., Tavaszmező utca 6.).

A KOVÁTSMŰHELY következő vendége Várkonyi Mátyás zeneszerző lesz. Kováts Kriszta zenés, beszélgetős műsora hétfőn hét órakor kezdődik a Komédium Kávézóban (V., Tüköry u. 5.).

A KARINTHY-KANTÁTÁT is hallhatják a Kósa György műveiből hétfő este 7 órakor az Óbudai Társaskörben (III., Kiskorona u. 7.) rendezendő házikoncerten. Az író naplójegyzetei alapján született kompozíciót Keönch Boldizsár énekli, akinek a zeneszerző e művét ajánlotta. Zongorakísérő és házigazda: Kósa Gábor, a komponista fia.

Újabb szereplőket keres a vecsési színház

A Mesterdetektív című krimi tavalyi sikersorozatának nyomán új darab bemutatását tervezi a Vecsési Színház.

A Falusi Iskola igazgatóia, hány professzionista, ismert színésszel is szeretnék kiegészíteni. A Mesterdetektívet vendégként több neves színművész is látta, akik Patkós

BUDAPEST ÓRIÁS TÉRKÉPE
160x140 cm
AKCIÓ!

BOBULA János épített

Tisztviselőtelep: civil kezdeményezés anno

„Vágyódtak arra, hogy a napnak hátralevő óráit a természethez közelebb, kisded otthonjukban töltsék el"

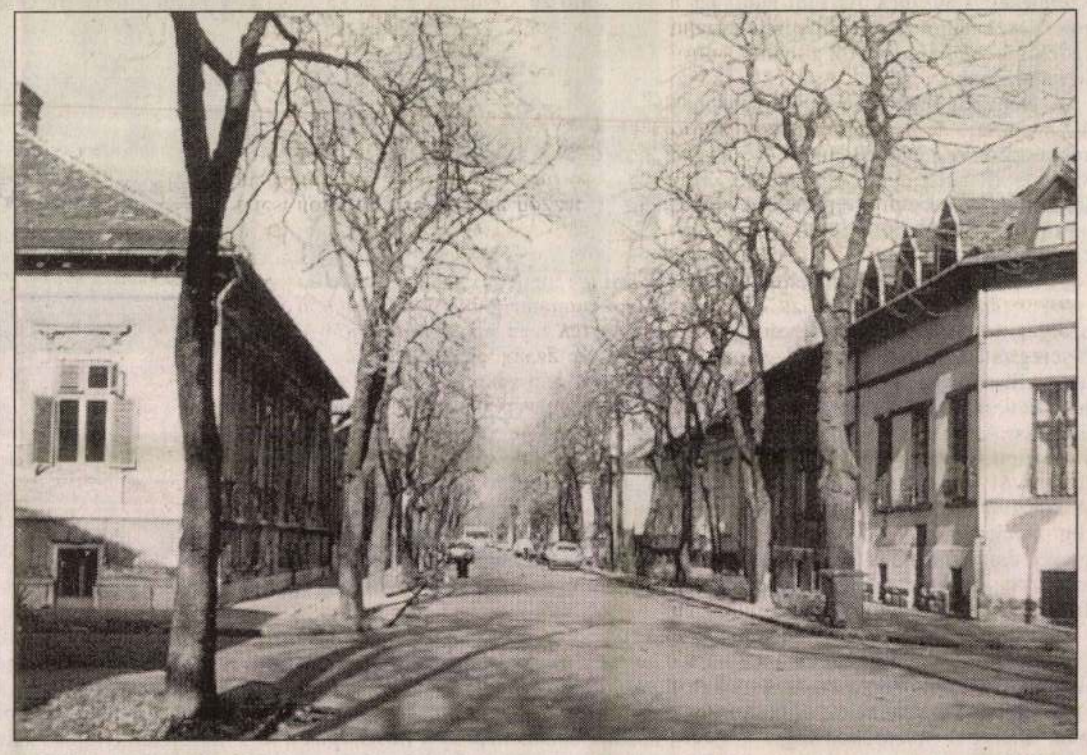

A józsefvárosi Villám utca egy régi levelezőlapon, és annak mai megfelelőjén

A XIX. század végén a nagyvárosok vonzásában sorra épültek a kertes lakótelepek. Budapesten a Tisztviselőtelep volt az első, polgárok által kezdeményezett és felépített kertvárosi jellegű lakótelep.

Szigetként áll a Tisztviselőtelep a VIII. kerület határán, az Orczy út, Vajda Péter utca, Könyves Kálmán körút és Elnök utca között. Csaknem 120 éve alapították olyan, a fővárosban dolgozó „kisebb-nagyobb javadalmazású tisztviselők, akik reggel 9 órától délután 2 óráig zárt levegőjű hivatalnokszobákban ültek, és vágyódtak arra, hogy a napnak hátralevő óráit a természethez közelebb, kisded otthonjukban töltsék el" – írta Gaál Mózes 1911-ben, a telep huszonötödik évfordulóján megjelent könyvében. Mindehhez azonban megfelelő telekre és anyagi feltételekre volt szükség – egyikre sem tehettek szert önállóan, így kézenfekvő volt az összefogás.

Első próbálkozásuk a Hivatalnokok Első Házépítő Egylete, melyet 1871-ben igazságügy-minisztériumi tanácsnokok hoztak létre. Vállalkozásuk azonban kudarcot vallott, mert egyetlen bank sem tárgyalt velük komolyan, és a főváros sem kapott kölcsönt építkezésre. Tizenkét évvel később ugyanerre a sorsra jutott a Szász Károly író és miniszteri tanácsos alapította egyesület is. E két sikertelen vállalkozás után 1883-ban a főposta tisztviselői szervezték az újabb egyesületet, melyet ma inkább szövetkezetnek neveznénk. A Házépítő Tisztviselők Egyesületének első értekezletén másfél száz érdeklődő volt jelen, az alapításkor már háromszáz tagja volt. Elnökké Gaál Ferenc postai tisztviselőt választották.

Az egyesület tehát alkalmas telket és hozzá építési kölcsönt keresett. Mindezt igen alaposan végezték, kezdve azon, hogy tanulmányozták a főváros birtokviszonyait, egészen odáig, hogy a helyszínen megkóstolták a kutak vizét. Végül egy nem túl biztató környék mellett döntöttek. Az Orczy-kerttől északkeletre fekvő, ún. kisrákosi telkeket a főváros lóvásár céljára adta bérbe, szomszédságában volt a kolerakórház és egy katonai kórház, valamint „bűzös gyárak". Még ezt a területet sem volt könnyű megszerezni. A főváros 8 koronáért adta volna négyszögölét (magántulajdonos harmincat is elkért volna), a tisztviselők azonban – figyelembe véve a szükséges talajmunkákat is – egy koronát ajánlottak. Az egyesület alelnöke, aki fővárosi tanácsnok volt, küldöttségek és a Budapesti Hírlapban indult sajtókampány útján mégis célt ért. 1885-ben a megvásárolt területet 117 parcellára osztották, és a következő évben ki is sorsolták a tagok között.

A Főváros Törvényhatósági Bizottsága azonban súlyos feltételeket szabott. Az egyesület nem kapott rendkívüli adókedvezményt – amilyet az ugyancsak ekkortájt kiépülő Andrássy út tulajdonosai élvezhettek –, be kellett érniük a törvényes, 15 évre szólóval. A telepig vezető út, csatorna és vízvezeték kiépítését vállalta a város, de a telepen belül ezekről, valamint a közvilágításról és a faültetésről a tisztviselőknek kellett gondoskodniuk. Az építkezéshez pedig pénzre és vállalkozóra volt szükség. Előbbit a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kölcsöne biztosította. A kivitelezést pedig Bobula János építőmester vállalta, aki igen méltányos feltételekkel további kölcsönt is nyújtott.

Bobula János akkor már a főváros tekintélyes polgára volt. A Felvidékről származott, francia- és németországi tanulmányútja után 1867-ben telepedett le Pesten. Az itáliai reneszánszot idéző, historizáló épületei közül a legismertebb a Schneider-palota az Eötvös utcában (ma Történeti Hivatal). Szakíróként és várospolitikusként is tevékeny volt. Az 1870-es évektől a Fővárosi Törvényhatósági Bizottság tagja, majd 1891-ben alapította az Építészeti Szemle című folyóiratot, mely többször is közölt cikkeket a Tisztviselőtelepről. Aligha találhattak volna megfelelőbb vállalkozót az őstelepesek – a lakóházak java részét ő építette föl. A házak terveit azonban nem mind ő készítette. Kisebb építőmesterek – Kunfalvy és Rohoska, Hofhauser Elek, Grundl József és mások – tervezték, az előírás szerint földszintes vagy egyemeletes változatban. Egyéb megkötés nem volt. A homlokzatok kialakításában a háztulajdonosok maguk voltak igényesek. Fontosnak tartották, hogy az a korszak városi építészeti ízlésének megfeleljen. A historizáló stílusú épületeken gyakori a félköríves, hangsúlyos keretezésű ablak, a téglaburkolatú homlokzatokat fogazott párkány- és stukkóornamentika tette változatossá. A kert felé faszerkezetű, faragott díszítésű verandát építettek – a sváb-hegyi svájci stílusú nyaralók kisebb léptékű másait. A telep legtöbb utcája – mint a Bíró Lajos utca páratlan oldala vagy a Delej utca – ma is őrzi ezt az egységes képet. 1888-ban újabb 95 telekkel bővült a telep, és bár a későbbiekben is lett volna igény a fejlesztésre, a főváros ehhez már nem járult hozzá.

A társasági élet központja kezdetben a „mozgó kaszinó", azaz a telepet a Ludoviceummal összekötő lóvasút volt.

A társasági élet központja kezdetben a „mozgó kaszinó", azaz a telepet a Ludoviceummal összekötő lóvasút volt. Ezt csakhamar felváltotta egy favázas szerkezetű egyesületi épület, ahol 1889 telén tartották az első bált. A kaszinóban olvasóterem volt, és sokáig itt működött a telep elemi iskolája is. A fővárossal való végleges elszámoláskor derült ki, hogy az egyesület kasszájában jókora összeg maradt, melyet azután új, nagyobb egyesületi ház építésére fordítottak. Az 1891-ben épült kaszinó ma is áll a Bláthy Ottó utca 13. szám alatt. Az egyesület évekig tartó harcot vívott a szükséges közintézményekért. Bár már jó ideje létrehozták a telep gimnáziumát – melynek első igazgatója Gaál Mózes lett –, a Körösy Albert tervezte szecessziós épület csak 1911-ben nyitotta meg kapuit a Könyves Kálmán körúton. Ennél is később, 1931-ben épült fel a Rezső téri templom, amit a telep lakosai adományokkal támogattak. Tornaegyletük az Ezredéves Kiállításon egy csarnokot vásárolt, melyet a Népligetben állítottak fel.

Hajdú Virág

Bobula János épület

Egy lépéssel a legműveltebb államok előtt

Százhuszonöt éves az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola

„Közintelligentia, egyedüli valóságos erő; ennél előbbutóbb nagyobb hatalom nincs; s azt a lehető legnagyobb magasságra fejteni, legszentebb hazafiúi kötelességünk; – mert annál nagyobb jót nem tehetünk hazánknak" – *Széchenyi* István gondolata ez, s kevés magyar kormánypolitikust ismerünk, aki olyannyira megfogadta volna, mint *Trefort* Ágoston. A magyar kultúrának és művelődésnek szinte nincs olyan területe, mely ne lendült volna fel vallás- és közoktatásügyi minisztersége idején. Trefort Ágoston nevéhez fűződik például a *Zeneakadémia*, a festészeti mesteriskola, több új múzeum alapítása, műemlékek restaurálása, de legfőképpen a magyarországi köz- és felsőoktatás európai színvonalra emelése. Népiskolák százait, egyetemi épületek egész sorát építtette fel. Ő, illetve *Pauler* Tivadar alapította a *Magyar Királyi Tanárképző Intézet Gyakorló Főgimnáziumát* is, a ma a nevét viselő, az *Eötvös Loránd Tudományegyetemhez* tartozó *Trefort Ágoston Gyakorlógimnáziumot*, amely ebben a tanévben ünnepli százhuszonöt éves fennállását.

Az évforduló alkalmából pénteken délután az ELTE aulájában emlékülléssel kezdődött el az iskola jubileumi rendezvénysorozata. Az ülésen az egykori diák, *Kosáry* Domokos, valamint a volt igazgató, *Honti* Mária előadása mellett *Klinghammer* István, az ELTE rektorhelyettese a gyakorlóiskola szerepéről beszélt az egyetemi képzésben, *Mann* Miklós történész pedig Trefort Ágostonra és korára emlékezett.

A mai *Trefort* – mert mindenki csak így emlegeti – létrejöttét az ELTE-hez kapcsolt tanárképző intézet alapítása előzte meg, amelyben *Eötvös* Józsefnek volt kiemelkedő szerepe. A gyakorlóiskola a tanárképző intézet pedagógiai szakosztályából nőtt ki, első igazgatója a klasszika-filológus *Bartal* Antal volt. Önálló épülettel másfél évtizedig nem rendelkezett. Trefort Ágoston miniszter 1874. évi reformja után vált az iskola a középiskolai tanárképzés szolgálatában álló, szervezetileg önálló, *Bobula* János által tervezett saját, korszerű épülettel rendelkező intézménnyé, s mint ilyen, teljesen újszerű volt nemcsak a korabeli Magyarországon, hanem egész Európában. *Beöthy* Zsolt irodalomtörténész így írt erről a millennium idején: *„Közoktatásügyi alkotásaink között a gyakorlógimnázium teljesen eredeti, mellyel a legműveltebb államokat is megelőztük, és külföldön nemcsak mély érdeklődést keltettünk, hanem meleg elismerést szereztünk."* A gyakorlóiskola megszületésében alapvető szerepe volt *Kármán* Mórnak, az általa kidolgozott szervezeti javaslat az intézmény magna chartájának tekinthető. Igényes, intellektuális légkörben működő mintaiskolát kívánt létrehozni, amely hatással lehet a többi gimnáziumra is, és ez sikerült neki. Az intézmény szellemi életének lendülete hamar magával ragadta az ifjú tanárjelölteket. Tanított itt *Nagy* László, *Arany* Dániel, *Beke* Manó, *Kodály* Zoltán, *Gombocz* Zoltán, tanult itt *Heim* Pál, *Kármán* Tódor, *Kandó* Kálmán, *Waldbauer* Imre. A századforduló idején már alig volt olyan jelentős állami vagy felekezeti középiskola Magyarországon, amelynek neves pedagógusai korábban ne kerültek volna kapcsolatba a gyakorlóiskolával, amely több mint hatvan éven át példa nélküli intézmény maradt hazánkban. Újabb gyakorlóiskolák alapítása csak a harmincas évektől kezdődött meg néhány vidéki egyetemi városban.

A húszas években a gyakorlóiskolában jelentősen megnőtt a tanárjelöltek létszáma, ezért a Trefort utcai intézmény egyre inkább szűknek bizonyult a feladatok ellátására. A hallgatók egy részét, elsősorban a hölgyeket „áthelyezték" máshová. A Trefort az 1950-es évekig fiúgimnázium maradt, kizárólag férfi tanárok és tanárjelöltek okítottak a falai között. A két világháború között innen kikerülő hírességek nevét felsorolni is lehetetlen, de itt szerezte meg pedagógiai gyakorlatát például *Bay* Zoltán, *Szerb* Antal, *Keresztury* Dezső, *Waldapfel* Imre, *Hajós* György, itt tanult többek között *Ignotus* Pál, *Teller* Ede, *Schay* Géza, *Erdey-Grúz* Tibor, *Rényi* Alfréd, *Tamássy* Zdenkó, *Kórodi* András.

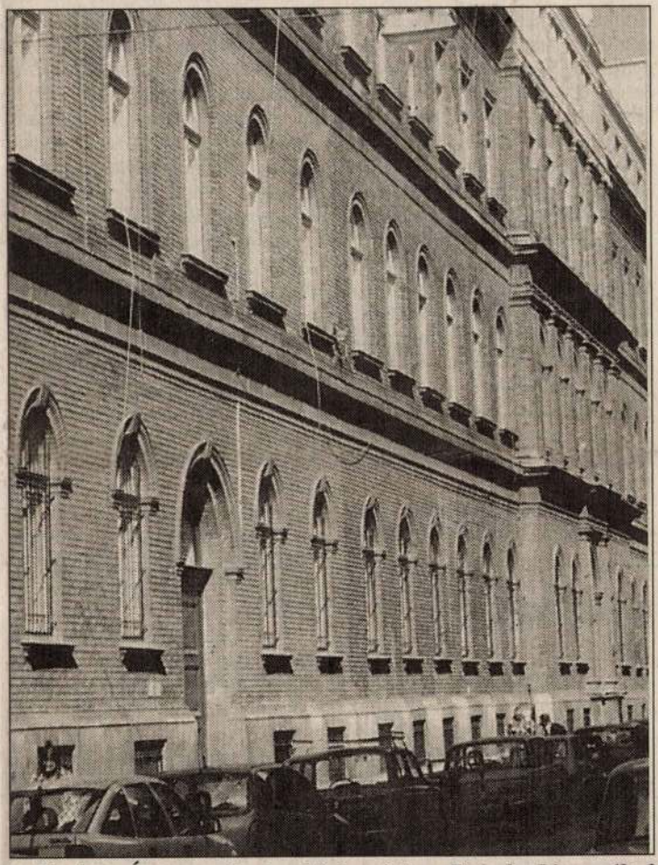

A Trefort Ágoston Gyakorlógimnázium Bobula János által tervezett épülete ma is korszerű tanintézet

A második világháborút követően, 1949-ben megroppantották az intézmény tekintélyét. A Trefortot négy évfolyamú általános gimnáziummá alakították át, megszüntették a tanárképző intézetet, eltörölték a gyakorlóévet. Az iskola életében a mélypont az 1952–54 közötti időszak volt, amikor épületétől is megfosztották, mert a tantermeket a bölcsészkarnak engedték át. A tanárképzés 1957-ben kezdődhetett meg ismét. Az iskola életre kelt, és újra az ELTE gyakorlógimnáziuma lett, a hetvenes–nyolcvanas évekre az ország egyik legrangosabb középiskolája, mely válogatott tanári gárdájának köszönhetően humán és reál tantárgyakban egyaránt kimagaslóan színvonalas képzést nyújt diákjainak. Tanulóinak minden évben legalább a nyolcvan százaléka sikeres felvételi vizsgát tesz az ország valamelyik felsőoktatási intézményébe. 1994-től a Trefort fokozatosan átalakult hat évfolyamos gimnáziummá, jelenleg évfolyamonként három osztályt indítanak.

A jubileumi programsorozat az iskola épületében a hét végén kétéltű- és hüllőbemutatóval folytatódik, majd november 10–11-én irodalmi, tudománytörténeti és színielőadásokkal, filmvetítésekkel, sport- és hangversenyekkel, vetélkedőkkel, sakkszimultánnal, bélyegkiállítással és tanár-diák találkozóval fejeződik be.

Devich Márton

Színház a kulisszák mögött

Egy sikertelen igazgatóválasztás története

Úgy tűnik, porszem került a jól működő gépezetbe. Bár korábban is voltak győztesek és vesztesek, úgy látszott, a főváros színházi életének irányítását a szakma erős emberei a kezükben tartják, ők döntik el, ki kerülhet egy-egy fontosabb színház élére. Nem kis meglepetést keltett tehát, hogy a közel- [illegible] például [illegible] Természetes, hogy a történteket az [illegible] Gyenge kifogás, hogy úgy sincs esély [illegible]

nék. Görgey szerint a magyar színház egyik hibája, hogy a kényszerűen vállalt bemutatók miatt a sikeres előadásokat nem játsszák eleget, illetve némelyeket erőszakkal műsoron tartanak. Elképzeléseiknek abban látja az erejét, hogy négy tehetséges és sikeres, színházi gyakorlattal rendelkező, alkotó ember szövetkezett. A csapat nem adja fel, indulnak a követ-

Világító fáklyát ad a magyarság a világegyháznak

Pápai Lajos győri püspök az itthon maradóknak

November 4-én a szentatya székesegyházának, a lateráni Szent János-bazilikának felszentelését ünnepeljük, ami évről évre kifejezésre juttatja az egységet és szeretetet Szent Péter apostoli széke iránt, ami Antiochiai *Szent Ignác* szerint: *„az egyetemes szeretetközösség élén áll"*. Ebben az évben azonban ez kétszeresen is ünnep az egész magyar katolikus egyháznak. A római Szent Péter-bazilikában Péter utóda, *II. János Pál* pápa ünnepélyesen a boldogok sorába iktatja Isten szolgáját, *Apor* Vilmost, Győr vértanú püspökét, valamint vele együtt Giovanni Battista *Scalabrini* olasz püspököt és a mexikói Maria Vicenta *de Santa Dorotea Chávez Orozco* nővért is. Nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy kérjem a szentatyától boldoggá avatásukat, s az ünnepélyes aktus után köszönetet mondjak. Hálás szívvel köszönjük meg a szentatyának, hogy vértanú püspökünket oltárra emelte, s ezzel nemcsak példaképet adott nekünk, hanem kifejezte azt is, hogy ez a kicsiny, megalá- [illegible] a cipőjét is, s otthon vár-

ládokat, templom nélküli külvárosi telepeket. Egy-egy családnál gyűjtötte össze a híveket adventi és nagyböjti ájtatosságokra. Ekkor kapta a „szegények plébánosa" nevet. Csodálatosan mutatta be élete példájával az elkötelezett papi, apostoli élet örömét. Egy később pappá lett tanítványa írta: *„Gyönyörűen magyarázott, és sugárzott személyiségéből a hit. Szerettem nála gyónni. Akkor határoztam el, hogy pap leszek."* Második üzenete számunkra: az igazán elkötelezett papi életből fakad a belső derű, és a boldog papi élet az új hivatások forrása. S világi apostolok is csak egy ilyen lelkületű pap környezetében fakadnak.

Bár főnemesi családból származott, a szegény emberben is tisztelte az emberi méltóságot. Még Innsbruckban megismerte a *Rerum Novarumot*, tudta tehát, hogy az egyéni jótékonykodás kevés. A társadalom keresztény átformálása a cél. De közben mindenkin segíteni próbált. Mindenét elajándékozta, egy [illegible] a cipőjét is, s otthon vár-

A fiatal káplán feljegyzése

Tegnap este érkezett egy szociális missziós nővér, Schlachta Margit, akit plébánosom kéretett, tartana előadást a hadiözvegyek és árvák kérdéséről... Ma délben szociális témákról folyt a társalgás, oly témák, melyek engem régóta foglalkoztatnak... Plébánosommal többször beszéltem ezekről. Magam is lelkesedtem, látván ezen nővér meleg buzgóságát, minden szava mutatta, hogy Krisztus szeretete űzi. Arról volt szó, hogyan lehetne itt egy munkásnő- és cselédpatronázs-szerű intézményt nyélbe ütni. A nővér és én azon a nézeten voltunk, hogy rögtön neki kellene látni, keresni egynéhány alkalmas nőt a gyulai intelligenciából, aki kezébe venné az ügyet... Elsősorban az özvegyek és árvák gyámolítására kell irodát nyitni... De remélem, hogy a munkásnők kérdésében a nővér el fog érni a második előadásban egy kis eredményt.

Apor Vilmos naplójából (1916. február 6.)

Az elesettekhez, a legkisebbekhez fordult

Ternyák Csaba a római szertartásról és a tévedés lehetőségének kizárásáról

„Azt hiszem, hogy az Úristen ezt a szépségesen szép főpapi lelket a vértanúság kegyelmében részesítette, s így esetleges későbbi ez irányú vizsgálatok megkönnyítése céljából jó volna, ha méltóságod elrendelné az ő halála legkisebb részleteinek pontos megállapítását és hivatalos jegyzőkönyvbe foglalását, már most, mikor a szemtanúk kihallgatása nem ütközik nehézségekbe" – *Szeghy* Ernő kármelita szerzetes ezen levelével kezdődött *Apor* Vilmos boldoggá avatási ügye. Szeghy Ernő tíz nappal a püspök halála után kérte az újonnan megválasztott káptalani helynököt: kezdeményezze a boldoggá avatást. Kérelme ötvenkét év után meghallgatásra talált. November 9-én boldoggá avatják a vértanúhalált halt katolikus főpapot. Apor Vilmosról, a boldoggá avatás jelentőségéről, a szertartásról *Ternyák* Csaba püspököt kérdeztük.

– A boldoggá avatási szertartást szabad téren tartják. Akkora tömeg zarándokol Rómába, hogy a Szent Péter-bazilika szűknek bizonyul?

– Az eredeti tervek szerint a bazilikában tartották volna a szertartást. Az előzetes jelentkezések alapján azonban látni lehetett, hogy a téren megrendezett szentmise alkalmasabb a zarándokok fogadására. Magyarországról hatezren utaznak Rómába erre az alkalomra.

– Több ezer szentet és boldogot tisztel a római katolikus egyház. Hány szentje van a magyaroknak?

– Népes a magyar szentek és boldogok csoportja. Büszkék lehetünk arra, hogy nincs még egy olyan királyi család, mint az Árpád-ház, amely annyi szentet és boldogot adott volna az egyháznak.

– Mi a különbség a boldogok és a szentek között?

– Mindig a legelesettebbekhez, a legkisebbekhez fordult, segítő kezet nyújtott nekik. Jézus példáját valósította meg, kereste azt, ami elveszett, és igyekezett megmenteni, ami veszélybe került. Már gyulai plébánosként is fontosnak tartott minden rábízott hívőt. Különösen odafigyelt a szegényekre, a munkanélküliekre, a nincstelen diákokra. Nemcsak szavakkal vigasztalta őket, hanem tettekben is segített a bajbajutottakon. Ösztöndíjakat alapított szegény diákok számára, munkáslányoknak munkaalkalmat teremtett, bevonva ebbe a feladatba városának iparos polgárrétegét. A ma oly sokat emlegetett szociális érzékenységről ő nem csak beszélt, hanem cselekedett is. Életrajzát áttekintve megállapíthatjuk, nem „csak" a vértanúsága miatt tisztelhetjük boldognak. A püspökként számtalan levéllel és távirattal tiltakozott az internálások, deportálások ellen. A II. világháború végidején hatalomra jutó Szálasi-kormány őt is internálni akarta. Apor Vilmos azonban ettől nem ijedt meg, sőt Szálasiékat Isten és a történelem előtt tette felelőssé a háborús bűntettekért. Bátor helytállásával nem állt egyedül, mert a frontvonal által kettészakított ország nyugati részének főpásztorai közösen fogalmazták meg a *Dunántúl püspökeinek emlékirata* néven ismert követelést. Az egyik aláíró Apor Vilmos volt. A másik két aláírót, *Mindszenty* József veszprémi és *Shvoy* Lajos székesfehérvári püspököt a nyilasok letartóztatták, és Sopronkőhidára internálták. Apor püspök ekkor a német követhez fordult püspöktestvérei érdekében. Ezzel újfent magára vonta a Szálasi-kormány haragját. Joggal tartott tehát attól, hogy őt is nyugatra hurcol-

– A vértanúhalált halt győri püspök példamutató volt életében és halálában egyaránt. Attól, hogy boldogként vagy szentként tiszteljük, nem Apor Vilmos lesz nagyobb. A boldoggá avatás azért fontos, mert ezzel az egyház ráirányítja a figyelmet a magyar főpapra és életpéldájára. Hiteles Krisztus-követőként állítja a püspököt a világ, a mai Krisztus-követők elé. Apor püspök modern szent, hiszen gondolatai, gyötrődései és konflik-

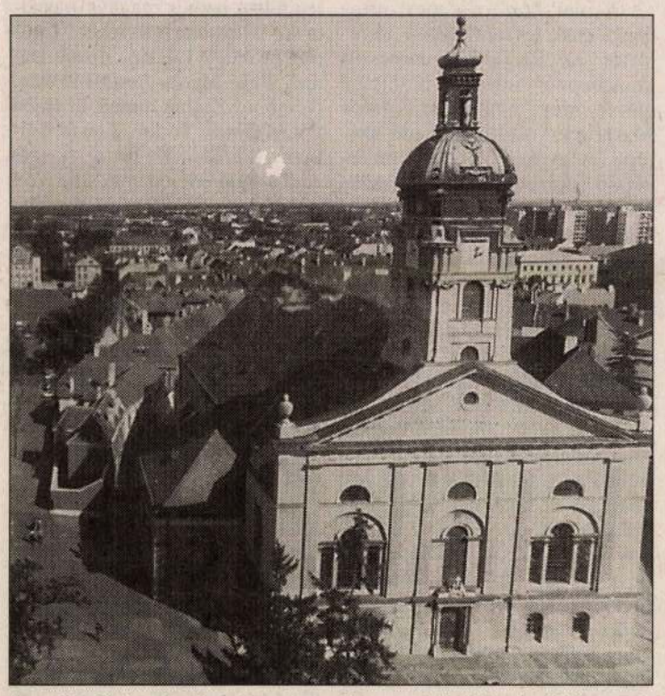

A győri Káptalandombra, a székesegyház kápolnájába csak 1986. május 23-án temethették újra az 1945-ben megölt Apor Vilmos földi maradványait

nősül boldognak. Életét áldozta hitéért – a *Jelenések könyvének* szavait idézve –, *„fehérre mosta köntösét a bárány vérében"*.

– Az egyház megkívánja, hogy a szentség hírében élt személyhez kötődő csoda történjen halála után. Környezetének a véleményét isteni megerősítés kell hogy kiegészítse.

– A tévedés lehetőségét igyekszik ily módon kizárni az [illegible] ház. A boldoggá és

ifj. Bobula János
építész.

Szül. Budapest. 1871.
Oklevelet nyert 1893.

Névjegyzmüegyetem 4. l.

Müegyet.
névj.

M.D.K.

Bobula János, bpesti építész

nyert megbírást a brassói vármegyeháránar a Fellegvárra terverett épületére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

aug. 9. sz. 6. old.

Bobula Jánosi

tervezte a pápai

Fenyvessy-Mihályi

villát 1895-ben

Dor Bakony

43.1.

Dormpai B

Bakony. Thirring-

Vigáró: Rézl. m. uti-

kalauzok. II. Dunántúl.

5. Bp. 1927

menekülne és tette felett;
ly helyzetben ábrázolja, mintha (kétségbeesé-
ná: „nagyobb az én gonoszságom, semhogy bo-
~~[illegible]~~. Arczán a ~~[illegible]~~ tükrö-
göndör, ~~bajusza s szakálla nincs~~. Jobb ke-
inyujtotta; baljával szivéhez kapott és mind
össze. Jobb ~~[illegible]~~ lábával kilépett, a balt épen
lomborodtak. Teljesen meztelen és szemérmét
lól jobbra, de oldalt: „Weinberger Márk
Paris 1899."

sága a talapzattal 175 cm.

hó 3-án a 31153 sz. rendelettel (228/99),
elszámoltatott 1899. V. 18-án (250/99),
ásulvették 1899. VIII. 25-én 12993 szvsz.

ána 449/99.
mentességi nyilat Kozat adatott (401/99).
elvalakja.

Bobula Jaurs ifj.

épitéz

ind

Krück. I. 122. l.

Fejér György levele VI. 144.

AZ ESZTERGOMI KOLOS-KÓRHÁZ.

irodát szerveznek, melyhez bármely utazó hozzáfordúlhat felvilágosításért, mely a kirándulásokról is tájékoztat, s összeköttetésben áll a magyar államvasutak városi menetjegy-irodájával és a Cook-czég budapesti irodájával. Budapesten lesz egy központi helyisége, olvasó teremmel, a hol az idegen fölvilágosítást kap, utazási és szinházi jegyeket szerezhet, kalauzok állnak rendelkezésére. Egyátalában mindenről gondoskodik, a mire utasnak szűksége van. Budapestet és Magyarországot oly kevéssé ismerik külföldön, oly kevesen látogatják, hogy egy ilyen társaság nagyon szükséges az idegenforgalom emelésére.

A Nemzeti Szinház és Opera-Szinház intendánsa, gróf *Keglevich* István e hó 5-ikén beadta lemondását s fölmentését kéri a belügyminiszterium vezetésével megbizott miniszterelnöktől. Az intendáns már tavaly október havában a miniszterelnökhöz intézett magánlevélben rendelkezésre bocsátotta állását. A levélre eddig nem kapott választ, s gróf Keglevich most indittatva érezte magát, hogy a lemondást megismételje.

Opera Kossuthról Amerikában. Clevelandban — mint az ottani «Magyar Hirmondó» irja — érdekes zeneművet mutattak be a minap egy zenekari hangversenyen. A Great Western Band ugyanis előadta *Pühringer* Antal zeneszerző «*Éljen Kossuth*» czimű operájának nyitányát és azzal nagy sikert aratott. A szerző Ausztriában született, de a magyarok iránt [illegible] hazulról magával vitte Ameri-

* **Az orosz vasútakon** női dohányzók számára külön osztály van fentartva, mert a czigarettázás már annyira elterjedt, hogy e nélkül még serdülő leányokat is alig lehet látni.

A «Vasárnapi Ujság»-ból egyes számok kiadóhivatalunkban (Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. szám) és az egyes elárusitó helyeken 40 fillérért kaphatók.

x **Olvasóink szives figyelmébe** ajánljuk Polgár Sándor orvosi műszer- és sérvkötő-gyártó czéget (VIII., Erzsébet-körut 50. sz.), hol mindennemü gummi-áru és a betegápoláshoz szükséges összes tárgyak a legjutányosabban szerezhetők be.

HALÁLOZÁSOK.

Virchow Rudolf, a nagyhírű német tudós, korunk természettudományi törekvéseinek egyik legnagyobb képviselője, meghalt e hó 5-ikén Berlinben, 81 éves korában. A nagy tudós már régebben betegeskedett, állapota még augusztus folyamán válságosra fordult, de később feltünő javulást mutatott, mely azonban csak néhány napig tartott. Virchow 1821-ben született, az orvosi pályára lépett, előbb Würzburgban, később Berlinben volt egyetemi tanár. Munkásságának legmaradandóbb emléke sejtkórtana, egyike az orvosi tudomány klasszikus becsü műveinek, mely e tudomány-ágat új, szilárd alapra fektette. Ezen kívül számos nevezetes művet irt nemcsak az orvostudomány és fiziologia, hanem az anthropológia és régészet köréből is. Mint liberális politikus is játszott szerepet, egy[illegible]

Bobula János

X. TEREM.

337. Végegyházi r. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

338. Lackovai r. kath. templom
Fénykép. Tervezte: Bobula János

339. Végegyházi r. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

340. Csertészi gör. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

341. Tavaszkúti r. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

342. Ungvári gör. kath. szeminárium házi kápolnája
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

343. Futtaki r. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

344. Csertészi gör. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

345. Végegyházi r. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

Iparműv. Tan. egyh. Kiáll. 1908. 72-78. l.

336. Részlet a nagyszombati templomból. ♥ A felsőörsi templom. ♥ A gyulafehérvári székesegyház főhomlokzata. ♥ Oltár a kismartoni ferenczrendi templomban. ♥ Az ócsai ref. templom déli homlokzata. ♥ Oltár a kismartoni ferenczrendi templomban. ♥ Az ócsai ref. templom nyugati homlokzata. ♥ Oltár a kismartoni ferenczrendi templomban. ♥ Az ócsai ref. templom szentélye ♥

35 ...plom fő-
♥
...a János ♥
35 ...m oldal-
♥
...a János ♥
35 ...m oldal-
♥
...a János ♥
359 ...laprajza.
♥
360 ...n ♥
... János ♥
361 ... templom
♥
... János ♥
362. ... távlata
... János ♥
363. ...oldal- és hátsó homlokzata ♥
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János ♥
364. Szepesjakabfalvi g. kath. templom hosszmetszete ♥
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János ♥

375. Főoltár a bácstopolyai r. kath. templomban ♥
Rajz. Tervezte: Csányi Károly ♥
376. Evangélikus templom főhomlokzata ♥
Vízfestmény. Tervezte: Csányi Károly ♥
377. Örökimádás templom első pálya-

72-78-e.

346. Szepesjakabfalvi g. k. templom
Fénykép. Tervezte: Bobula János
347. Végegyházi r. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János
348. Templomi emléktábla
Rajz. Tervezte: Bobula János
349. Oltárbaldachin, tanulmány
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János
350. Szepesjakabfalvi gör. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János
351. Dombostelki gör. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János
352. Szepesjakabfalvi g. k. templom oldalnézete
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János
353. Debreczeni gör. kath. templom
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János
354. Szepesjakabfalvi gör. kath. templom távlata
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János
355. Futtaki róm. kath. templom távlati képe
Vízfestmény. Tervezte: Bobula János

MDK

Bobula János, ~~ezobrász~~ építés

versenyen kivül Stróbl Alajossa közösen készitette el pályamüvét.

Illusztr.lool. 1.

A Rákóczi-ciremlék.
Vasárnapi Ujság.1909.48.sz. 56.évf. 1000.1.

MDK

Bobula János, ~~szobrász~~ építék

közösen tervezte pályamüvét Róna Józseffel.
Negyedik dijat nyertek.

Illusztr.1002.1.

A Rákóczi-siremlék.-Vasárnapi Ujság.1909.48.sz.
56.évf. 999.1.

M.D.K.

ifj. Bobula János (bpesti) építés

400 koronás második díjat nyert a munkácsi városház-pályázaton és öt bizták meg a részletterek elkészítésével s a művezetéssel 1000 frt. hulton díjazás mellett.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.

aug. 16. szl 5. old.

M.D.K.

ifj. Bobula János, építészt

birták meg az Esztergomban építendő új kórház részletes terveinek és költségvetésének elkészítésével.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX évf.

márc. 15. sz. 6. old.

MDK

19. Bobula János, épitész

közösen tervezett Stróbl Alajos szobrásszal.

A Rákóczi emlékmü tervpályázata.
Vállalkozók Közlönye. Ep.1902 okt. 6. 6.l.

M.D.K.

Bobula József.építész

Budapesti,A debreceni görög katolikus templom tervezésén dolgozott.A szinház átalakitásának tervén ő is dolgozott,de a tanács 1909-ben tervpályázatot irt ki. 1911-ben kibocsátották a "tervpályázati hirdetményt". 184.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve.1965.Debrecen.1966 Alföldi Nyomda.Debrecen

ifj. Bobula János, építés M.D.K.

nyert megbízást a város
körönsége által építendő
tiszafüredi városháza
terveinek elkészítésére

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

ápr. 2. sz. 3 old.

ifj. Bobula János, építész M.D.K.

elhésitette a tiszafüredi tatarék pénztár „uj, díszes" épületének terveit

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX. évf.

máj. 11. sz. 5. old.

ifj. Bobula János, építész M.D.K.

tervei szerint felépíteni szándekolt kunszentmiklósi izr. uj templomra, ujból hiirták a versenytárgalást, mivel az első nem vezetett eredményre.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX - évf.
jan. 5. sz. 6. old.

ifj Bobula János, építészt M.D.K.

a Trencsénben építendő vármegyei szertár tervpályázatára beküldött munkája alapján, Weigl Lajos (bpesti) építésszel együtt szükebbkörű ujabb pályázatra szólitották fel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

ápr. 27. sz. 6. old.

M.D.K.

Ifj. Bobula János, építész

terve a dicsőszentmártoni pénzügyi palota pályázatán a három első, egyenlően díjazott közé volt.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.
dec. 25. sz. 4. old.

ifj. Bobula János (bpesti) épitész M.D.K.

nyert megbirást a honvéd kerületi fogház és erredparancsnorsác ~~épület~~ Konti-illetve József utcában emelendő épületeinek megtervezésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII évf.

Jan. 26. sz. 2-3 old.

M.D.L.

ifj. Bobula János, építész

második díjat nyert a bács-topolyai uj. r. k. temp-lom pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.

máj. 13. sz. 10. old.

M.D.

Bobula János, budapesti építész

200 K-ás harmadik díjat nyert a debreceni Árpád-téri ref. templom tervpályázatán. A debreceni gör. kath. templomnak ő a tervezője.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf. márc. 30. sz. 12. old.

M.D.K.

Bobula János, építész

1922. május havában meghalt.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1922. XLIII. évf.
máj. 17. sz. 3. old.

Bobula János, építész M.D.K.

tervei szerint épül fel Nagyenyeden a kékemelettes Pénzügyi palota.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

jun. 25. sz. 12. old.

M.D.K.

Bokula János, budapesti épület-

tervei szerint épül a szepes-

jakabfalvi gör. kath. templom, melyet jövő évben adnak át rendeltetésének.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

okt. 19. sz. 7 old.

M.D.K.

Bobula János, épitész

tervei szerint épül az ujszegedi kenderipari munkásiskola. Ugyancsak ő tervei szerint háromemeletes bérpalota épül Debrecenben a nagytemplom előtti téren.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXVII. évf.
sz. old.
máj. 1. " 15. old.

M.D.K.

Bobula János, építész

tervei szerint épül fel a debreceni Pénzügyi pa-lota.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

okt. 15. sz. 11. old.

MDK

Bebula János, építész

A marosvásárhelyi városháza pályatervei:
Bebula János, Schneider Iván és Várady Árpád
építészek és még mások.

Magyar Pályázatok. III.6.
Művészet. 1905. 351.l.

Bobula János, építész M.D.K.

terve 500 koronás megvételt nyert a marosvásárhelyi városháza pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

máj. 31. sz. 9. old.

M.D.K.

Bobula János, építész

tervei szerint a kézdivásárhelyi Rudolf kórházban nőegyógyászati pavillon épül.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

jun. 14. sz. 8. old.

Bobula János M.D.K.

Epesti építész
tervei szerint felépítendő
szepesjakabfalvi gör. kath.
templomra kiírtár a ver-
senytárgyalást.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

aug. 7. sz. 13 old.

Ifj. Bobula János építész

100 éve született

Népújság 1971 február 24
4. old.

M.D.K.

Bobula János, építész

nyert megbízást az esztergomi szálloda terveinek elkészítésére. Az épületre a város 158.000 frt.-t irányzott elő

x) Helyesbítés a jan. 29. sz. 2. old. mi szerint a terv „ifj. Bobula János" irodájában készültek

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

jan. 15. sz. 2. old.

Bobula János

A marosvásárhelyi nékhác építésének tervpályázatán dicsérétet kapott, s tervét megvásárolták.

A Hét, 1972. márc. 24. 3 evf. 12sz. 12p.

BOBULA János építész

1913-ban tervet készített a debreceni postaig. épületekhez de 1918-ban meghalt s a terveit Münich Akadái vette át

Postacím 58.

BOBULA JÁNOS

TKM 522. 6.o.

Gör. kat. tem.
(Debrecen)

M.D.K.

Bobula Fáuos, épitész

nyerte el az első dijat a szabadkai uj kórház tervére kiirt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1891. XII. évf.
ápr. 28. sz. 2. old.

Bobula János, építész M.D.K.

Első díjat nyert a szabadkai közkorház tervezésére kiírt pályázatos. A közgyűlési határozatot azonban a belügyminiszter, megsemmisítette és újabb pályázat megkirdetését rendelte el.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1891. XII. évf.

okt. 13. sz. 3. old.

BOBULA János, ifj. épitész Pest, 1871.II.24. - Bp.,1922.V.5.

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 37.p. és ill.

Bobula János

A lap bemutatja a dijakat nyert müvészek Rákóczi emlékmüveit és felsorolja a pályadijakat nyert müvészek nevét:
I. dij: Holló Barnabás és Györgyi Géza.
II. dij: Füredi, Lechner, Körösfői.
III. " : Hortál Henrik, Tóth István, Révész Imre.
IV. dij: Dudits, Markó, Lux.
Versenyen kivüli pályamüvek: Stróbl Alajos és Bobula János.
Még egy III. dijat nyert Beck fülöp és Hikisch Rezső.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1909. nov. 7. I. évf. 46. sz. 602, 603, 605, 606. lapokon.

ifj. Bobula János, épitész M.D.k=

Több művét, um. szv. Kosts-né bérházát a Nefelejts-utcában, ismerteti a lap, beharangozva az épitész-fint, jeles apja nyomdokaiba é munkaiba – de a felzett több objektumra vonatkozó rajz mellé let hiányzik.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1890. XIX. évf.

dec. 10. sz. 273. old.

ifj. Bobula János, építész M.D.K.

tervei nyomán épült
s az ország legnagyobb és leg-
modernebb kórháza, a
napokban megnyílt
Szabadkán. Az épület közel
300.000 frt-ba került.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

máj. 26. sz. 2. old.

Ifj. Bobula János

Levelek a Bp. VIII. Vas u. 5. sz. lakóházat

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

MTK

Bobula János

különböző épitkezések tervpályázatának zsüritagja

Magy. Épitőművész Szöv. közgyülése.

Vállalkozók Közl. 1908. jun. 3. 23.sz.

4 l.

MDK

Bobula János épitész

A párkányi községi nagyvendéglő tervpályázatán...
Vállalkozók Közl. 1909. márc. 24. 5 l.

MDK

Bobula, a Citadella átadásának idején nyertes

A Gellérthegy kiképzése és a N.Pantheon. Vállakozók Közl. 1908. ápr. 8. 5 l.

MDK

Bobula János

VIII. bécsi épitészeti kongresszuson részt vett.

Magy . Épitőművész Szöv. közgyülése.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

MDK

Bobula János

ügyvezető mesterré választva

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.
Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

Мед. Винодельческий завод. Прейскурант.

Мартовский год. 25 лет. Доп. лит. 3. 4 т.

MDK

Bobula János épitész
templomok terve

Vállalkozók Közl. 1909. febr. 10. 6 l.

Bobula János

MDK

A Nemzeti Szalon államositása esetére az alakulandó intéző szerv müvésztagjaként ajánlják.

128. 1/26.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

Bobula János

VII.bécsi épitészeti kongresszuson vett részt.

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

Bobula János, bpesti épitéz M.D.K.

tervei szerint közvágóhid épül Pápán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

jan. 10. sz. 6. old.

Bobula János, bpesti építez

M.D.K.

második díjat nyert a brassói polgári kórkórház pályázatán (Az első díjat két brassói német építész kapta)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

márc. 13. sz. 13. old.

M.D.K.

Bobula János, Eperti építés

nyert megbízást a kézdivásárhelyi közvágóhid terveinek elkészítésére

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910.XXXI.évf.

jan. 12. sz. 10. old.

Bobula János, épitész M.D.K.

tervei szerint épitendő debreceni ref. kath. plébánia templomára kiirtak a versenytárgyalást.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

évf. 31. sz. 7. old.

MDX

Bobula János

Micsarnok 1899. 13. sz. 191.l.

M.D.K.

Bobula János, épitész

1000 K-ás második díjat nyert a Bárdi automobil cég budapesti garázsára kiirt tervpályázaton.

Vállalkozók Lapja, BP. 1911. XXXII. évf. ápr. 18. sz. 13. old.

Ifj. Bobula Tamás, építész M.D.K.

1200 koronás első díjat nyert a Nyíregyházán emelendő kórház tervezésére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.
aug. 11. sz. 4 old.

M.D.K.

Bobula János, (Bpesti) építész

megbízást nyert a kunszentmiklósi ú.j. díszes izr. imaház terveinek és költ-degvetésének elkészítésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII évf.

ang. 4. sz. 2. old.

Bobula János, építész M.D.K.

tervét megvásárolták a szegedi felsőipariskola és technológiai muzeum pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

máj. 12. sz. 12. old.

Bobula János építész

Budapesti volt.
Ő tervezte a debreceni Attila
téri görögkatolikus templomot
bizánci stílusban, (1909)
valamint a Pénzügyi Palotát (1911)

A képzőművészetek Debrecenben, 1961,
42 oldal

ifj. Bobula János, építész K.D.K.

tervei szerint épült a tiszafüredi új emeletes városház, melynek fel-építésével Barna Ignác gyöngyösi építőmester volt megbízva.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

ang. 4. sz. 3 old.

MDK

Bobula János

A hétről. Vállalk. Közl. 19o9.szept.22. l. l.

M.D.K.

Bobula János

Javasolva a Nemzeti Szalon ügyeinek veztésére alakitandó szerv tagjául

Berelyes Ede: A magyr muzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 224.l.

Bobula János

Budapesti épitén
1909. bizánci stílusban tervezte meg
Debrecenben az Attila-téri görög
katolikus templomot; és 1911-12
a Pénzügyi palotát /Kossuth u. 12-14/

A képzőművészetek Debrecenben 1961. Debrecen

42.e

MDK

Bobula János, épitész

a IV. bizottság /kirándulások/ ügyvezetője lett.

A Magyar Épitömüvészek Szövetségének közgyülése. Vállalkozók Közlönye. Bp.1907 máj. 29 4.old.

Bobula János épitész

MDK

Rákóczi-siremlék tervpályázata. Épitő ipar, 1909. okt. 5. 362 l.

Bobula János építész

Magyar Életrajzi Lexikon

MDK

Bobula János

A Magyar Epitőművészek Szövetsége 1909-évi közgyülése Bobula Jánost választotta gazdának.
A tervpályázatok teljes purifikálására irányuló h
határozatnak megfelelően a jury kandidáló bizottságába is beválasztották.

Epitő Ipar 1909.maj.30. 22.sz. 202.l.

MDK

Bobula János, bp.-i müépitész.

debreceni gör.kath egyház uj templomát az Attila-
téren, tervei szerint kezdik ~~XXXXXXXX~~ épiteni.

Templomépités Debrecenben.
Épitö munkálatok. - Vállalkozók Közl. 1907.jul./10
10,28,sz.

8.old.

MDK

Bobula János építész

Műépítési szakoszt. működése 1927... MMÉKÖzl
1927. X. 23. 267 l.

Bobula János ifj

épitész

szül Bpest 1871

lásd + u.o. 1922

máj. 5.

Gulyás Magyar írók

559, 560 h.

0

Bobula János

1886.

Ennisk 1930. 82 l.

Sparm. Isb.
ćok.

Bobula János

vett részt az állandó bizottság magyar osztálya részéről az alábbi kongresszuson

Lechner Jenő:

A IX. nemzetközi építész kongresszus

Románia Építő Ipar 1911. nov. 19.

484, l

BESZÉLŐ-SZOBÁJÁBAN.

Bobula János Ej

Épitész

Stil. Bpest 1871.

wód

z

Lex Magy Társ

Fi. b. l.

MTL

2061-909-19

652. Keretek.

1 darab völgyelt aranyozott keret, sarkain masszalevéldiszszel, a mélyedésben pedig reczézettel.
Méretei 70:57 cm.
Becsértéke.....2.00 K

Jegyzet. 1127-906-155

MDK

Bobula János épitőmüv.

Rákóczi siremlék pályázat...

Épitő Ipar, 1909. nov. 14. 427. l.

MDK

Bobula János ép.i építész

Községház ép.Berkenyéden

Épitő munkálatok. Vállalk. Közl. 1908.márc.4. 7-8.l.

Bobula János épitész,

Róna József a pályázók közül az egyik müvész-csoport,
Füredi Richárd, -Lechner Ödön, - Körösfői-Kriesch Aladár a másik,
Beck Ö. Fülöp. - Hikisch Rezső, a harmadik müvés csoport vett részt a "Rákóczi-siremlék" elkészitésére kiirt pályázaton. A pályázati eredményekről Tövis számol be a Müvészet c. rovatban arról, hogy fenti három csoport "a másik három dijon osztozkodik", de azt nem közli, hogy ez "a másik három dij" hanyadik volt, az elsőt ugyanis Holló Barnabás és Györgyi Dénes kapta. A siremlék a kassai székesegyház részére készül.
A Hét, Bp. 1909. nov. 7. XX. évf.
45. sz. 746-747. lap.

MDK

ifj. Bobula

Lechner Jenő: A munkácsi r.kat.templom
Vállalkozók Közlönye.Bp. 1905.okt. 18.

Bobula János épitész /ifjabb/

"Az ötletes épitészeti terv-kollekciók között a legartisztikusabbak a müvész finom, falusi templomai"-irja Tövis: "A templom müvészete" c. beszámolójában, mely a Mücsarnokban rendezett kiállitáson szereplő müveket ismerteti. A tárlatot az Iparmüvészeti Társulat rendezte

A HÉT, Bp. 1908. szept. 13. XIX. évf.
37. sz. 598-599. lap.

Bobula János

építész

l.

Csoban Hajdúvm

205. l.

Csoban E.: Hajdúvm és Debrecen város. VSz. XII–XIII. Bp. 1940. 168. 205. l. —

Múzeumok és Kvt. Orsz. Tanácsa

III. 87.

(Bobula János)

építész

( ) Templomok. Bp.
é. n.

Gent. (266)

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
NÉPSZAVA
1971 FEB 24

Cikk Bobula János

IFJ. BOBULA JÁNOS
építész a Magyar Építőművészek Szövetsége egyik alapítója születésének 100. évfordulója.

NY. I. LOBACSEVSZKIJ
orosz matematikus, aki Bolyai Jánosszal egyidőben, de tőle függetlenül felfedezte az abszolút geometriát, 115 esztendeje halt meg.

I. RÁKÓCZI FERENC
erdélyi fejedelem születésének 326. évfordulója.

EUGENIO CURIEL,
az olasz ellenállási mozgalom hőse 26 esztendeje esett a fasiszta gyilkosok áldozatául.

JÁSZAI MARI
színművésznő születésének 121. évfordulója.

FRANKEL LEÓ,
a nemzetközi és a magyar munkásmozgalom kiemelkedő egyénisége 127 esztendeje született.

llalat nagykőrösi üzeme a ha
TRS céggel kooperálva a ké
rálva a villamos összeadó gépel
folyik. Márciusban megkezdi
a az olasz Olivetti céggel k
(MTI Fotó — B

Bobula János

TEMPLOMOK. Bobula János építész e címen kis füzetben publikálja azoknak a falusi kisebbméretű templomoknak képét, amelyeket az utóbbi időben tervezett s épített. Nem könnyű feladat megoldását tűzte célul, hisz ezekre az építményekre olykor valóban minimális, egyes esetekben csak 30—40,000 korona állott az építtető rendelkezésére. Ez a füzet a lackvágási, végegyházi, sztarcsovai, szepesjakabfalvi, tavankúti, debreceni, futaki templomok képét tartalmazza formás reprodukcióban.

Művészet 1909. 270. l.

saság utján megk
tésére forditottam.

Fogadják a
kért őszinte köszö
ben ismét alkalma
nünk és vagyok

Hetvesnás!
Gondesetben!

Bobula János

marosvásárhelyi
varosi szerház terv.
megvetel
Vállalkozók Közl
1905, aug. 2.
(A marosvásárhelyi
pályázat.)

Bobula János

A szamosujvári szálloda és vágóhíd tervpályázaton az első díjat Bobula János, a másodikat Frecska János kapta.

Művészet 1909. 398. l.

Komáromi Könyvtár IV. 263

Művészet. 1903. 280. l. — 1909. 264, 270, 398. l. — 1910. 180. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 153. l. — *Vállalkozók Közlönye.* 1909. máj. 19. — *Vas. Ujs.* 1902. 603. l. (képpel) és a művész közlése nyomán.

1-5. (az esztergomi közkórház)

T. RL. XX. 25. l. —

Sz-Sz. 216. l. —

UIL. 967. l. —

VK. 1905. aug. 9.

(Vm. ház építés Brassóban)

Bobula János

ćrisen

l. E.

Csoban Hajduvon

168. l. és Deb-

205. recen

s.k. város.

V.m.-i Szociogr.

XII-XIII.

1940

h. n.

Meklenburg / III. 135.

Bobula

B. 2. *János, ifj.*, építész, * Budapest, 1871 febr. 24. A bpesti József-műegyetemen végezte tanulmányait, azután Amerikában és Angliában volt tanulmányúton. Hazatérve, Bpesten nyitott építészi irodát. Tervei szerint épült a debreceni gör. kat. templom, a szepesjakabfalvi gör. kat. templom, a lackvágási rk. templom, a munkácsi és tiszafüredi városháza, a kunszentmiklósi zsinagóga, több kórház, számos kastély stb. Egy ideig szerkesztője volt a Budapesti Építészeti Szemlének s egyik alapítója volt a Magyar Építőművészek Szövetségének.

1897: VII. 29-én az Ipar

E. G. I. 120 l.

ja, gi
allra omlik ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~, (rövid) szakálla
~~[illegible]~~
b kezét áldásra emeli, mig balját a tér-
yugratja. Köntöse magas és palástjás bal vál-
magassága 49·5 cm.
ázad Ára ~~[illegible]~~ 370 ft.

5 *)

Bobula János ifj

Vállalkozók Közl. 1905. aug. 9.

Vármegyeház épités Brassóban. Brassó vármegye közgyülése a mult évi őszén felhatalmazta az alispánt, hogy 1200 korona erejéig terjedhető költséggel a vármegyeház épitését illetőleg tervet készittessen. Dr. Jekel Frigyes alispán meg is bizta a terv készitésével ifj. B o b u l a János budapesti épitészt a ki most Brassóban időzött ebben az ügyben és beható tanácskozást folytatott az államépitészeti hivatallal, s egyszersmind átnyujtotta az általa tervezendő vármegyeház terveit. A vármegyeháza a Fellegvár oldalán fog épülni.

bban tanulmá-
cívül a velen-
ve. A képtár
Keresztrefeszí-
egy ifjúkori
assegna d'Arte
Cagnolának
ilt Luigi Ca-
vacsorá»-jának
A képtárral a
:
olti dal Dott.
asa di Verona.
critici intorno
ano, Rassegna
77 del musec

Az olasz állami könyvtárak a ritkaságok és a kéziratok használatára és reprodukcziójára vonatkozó külön szabályzato kaptak. Az illető rendelet 1909 január 7.-é kelt s a Törvények és Rendeletek hivatalo gyüjteményében (raccolta ufficiale delle Leggi dei Decreti del Regno) a 126. számot visel
A szabályzat fordítását hasznosnak látju

A mi pusztítás így végbement, annak akarja legalább emlékét megőrizni az új múzeum, mely így nagy hálára kötelezi nemcsak az álmodozókat, hanem a történeti és művészeti kutatókat is.

A *Museo storico topografico fiorentino* anyaga régi rajzokból, festményekből és javarészt XVII—XVIII. századi metszetekből, fényképekből áll; tetemes részét (mintegy 600 dbot) az amúgy is túltömött Uffizi helyezte itt letétbe. Látképekben, egyes emlékek másolatában, alaprajzokban, térképekben adja a a régi város képét; a benne élt tipikus alakokat Carlo Losiniotól fába metszett karikaturák örökítik meg, nagyrészt divatból kiment nyilvános ünnepeiről, a pompás egyházi és világi fölvonulásokról, a Piazza di S. Maria Novellabeli lovasjátékokról, a Regina del Mercato népies ünnepéről s más «fiera»-król, utczai szinielőadásokról művészi rajzok és metszetek emlékeznek meg. A Giovanni Signorini festményei, az Emilio Burci, Telemaco Signorini, Odoardo Borrani, Giuseppe Aherardi, a Giuseppe Moricci rajzai és vázlatai, az angol G. Brampton Philpottól 1859-ben fölvett fényképek — melyeknek negativáit is a múzeum őrzi — a legszebb darabok. Ez az anyag a közeljövőben

Bobula János ifj

épitesz

+ Bpest 1922 máj 5.

lásd

Revái XX. 25. l.

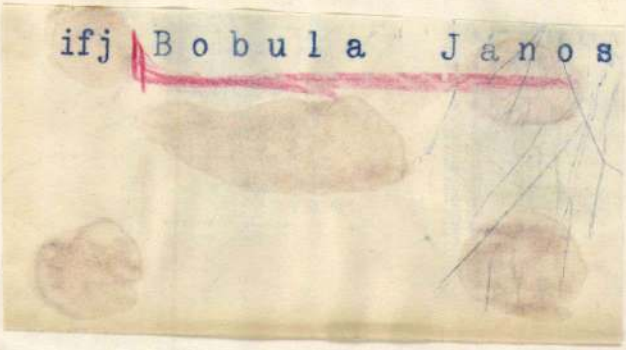

Lechner Jenő dr
jegyzete

A Quattro
hete Ena
és a Cinan

Boleda János

A debreceni Kálvinista templom tervpályázatán III. díj.

Magyar Építőművészet

1910. 5. sz. 32. l.

Bobula János

epitén

Mucsarnok

1908. egyházmin. kiáll-

magyar kollekció

templom terveiből

74, 75, 76, 77. l.

TK. 89.

II
571

89. Ismeretlen festő.

A XIX. század elejéről

Marczibányi Imre.

Derékig látható, balra fordult, tojásdad medaillonban. Feje elől kopasz; rövid haja, szemöldöke és nyirott bajusza ősz; arcza leberetvált. Körülcsavart fehér nyakkendőjének vége lelóg, zsinóros dolmánya és prémes bekecse fekete, derekát aranyzsinóröv szorítja.

Vászon, méretei 95 : 79 cm. — Át. Képt. 28.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

A Nemz. Múzeumban. 1876 : VIII. 54. — 1878 : VIII. 9. — 1880 : VIII. 9. — 1881 : VIII. 9. — 1883 : VIII. 335.

A Tört. Képcsarnokban. 1884 : VI. 91. — 1894 : VIII. 350.

Bobula János

és Strobl Alajos

pályázaton kívül vett

vesz.

Vas. Ujs. 1909. 1001. l

(A Rákóczi - szem-

lék, képekkel.)

:us hó 22.-én kelt szives értesitését,

:

Bobula J. –

Schliepmann H.

Könyve

<> Építészeti szemlélő-
dések. Bp. e. n.

könyvkereskedői szorzószámma
a Fővárosi Népmüvelési Közpo
vatalos órák alatt /9-2 őra
Főigazgató Ur másnemü elfogl
felvenni nem tudná, kérem, h
zással megbizottja utján fel

Dr. G e n t h
egy.m.tanár, az O

Budapest székesfőváros

~~Bobula János~~

Fischer építész

A vízaknai fürdő pályatervei. (Báljat & Jámbor, Vass József. Jánosházy László, Bobula János, Knötgen Gusztáv & Kotál Henrik, Fischer & Scheer tervei). Magyar Pályázatok, III. 5. sz.

1905.

(Építészet 1905. 37. l.)

Ferenczy jelentősége

zötti ellentét az előbbinek győzelmével végződött, anélkül hogy Ferenczy a teret és tömegszerűséget olcsó plakáthatás kedvéért feladta volna.

Itt, az ígéret földjének kapujában szakadt meg a gyönyörű pálya, mely a maga erejéből végigszántott az új művészet valamennyi addigi birtokállományán, együtt haladt a fejlődéssel, anélkül hogy annak vívmányaiból kölcsönzött volna. A kiindulópont Bastien-Lepage volt, a fínom naturalizmus, de ami utána következett, Ferenczy legsajátabb eredményét jelenti. A nagybányai csoportnak ez a művészet többet adott, mint amennyit kapott tőle. Később benne élt a frissen pezsdülő budapesti művészéletben, anélkül hogy annak hatása csak egy centiméterrel eltérítette volna útjából. Kétségtelen, hogy a Bastien-Lepagehoz kapcsolódó elindulás mai szemszögből, a nagy összefüggések utólagos ismeretének nézőpontjából tekintve elkésett volt, mint maga Bastien-Lepage művészete az impresszionistáké mellett. Kétség-

Bobula János

Róna József
Kőpős pályaműve
IV-ik díj
Vas. Ujs. 1909. 1002. l.
(A Rákóczi-siremlék,
képekkel.)

Bobula János

Váll. közl.

1907. jan. 9. (8. l.) (Templomépítés Debrecenben.), – márc. 13. 5. l. (A brassói városi kórház tenopályázata.), – jul. 10. 8. l. (Templomépítés Debrecenben.) – 1908. ápr. 8. 5. l. (A szt Gellérthegy kiképzése és a nemzeti Pantheon.) – 1909. febr. 10. 6. l. (Templomok.), – ~~máj. 9. 175. l.~~ (A szegedi áll. felső iparis kola), – máj. 12. (A szegedi áll. felső iparis kola), – máj. 19. 1. l. (U. a. m. f.), – szept. 22. 1. l. (A hitről. A szamosujvári Vigadó terop.)

Bobula János

Bvesti épitész

† 1922

Több tervet kiszitettta debreceni városi kinestári postaépületre, de ezek kivitelében a közbejött csemenyek, majd halála akadáhoztak meg.

Bierbauer J. Bierbposta

M. postaházak épi-54. l,
tésének tört. hézirat.
MDK hot. 2309. Sz.
† (az utolsó 1921-ben)

Bobula János itj

terverte a munkácsi
városházát középkori
stílusban. Az épitheres
1903 pilinsában kezdődött
és 1904 májusában fejérték
be.

vrod

Lehoczky Tivadar:

Munkács város új
monografiája.
Munkács 1907, 122 l.
123. l.

/a katonai szerv, polgári szerv
vagy magánüzem megnevezése/

N é v j e

-i né

egyéni érte

Bobula János

Strobl Alajos

versenyen kívül vettek részt az alábbi tervpályázaton.

Épitő Ipar

1909. nov. 14.

(A Rákóczi-sírem-lék tervpályázata.)

Bobula János ifj.

műépítész

Gróf Sigray Antal

ivánci kastélya

Terveste fenti.

Magyarország Képes

Albuma. Bp. é. n.

Lapszám nincs

Képekkel.

Fenti egyéb terveréscet

lásd a következő 3 oldalon

részitését és az Épitésügyi szabályzat-
ász rendelkezéseivel biztositotta a
ztását, ugy hogy a jelenleg emelt épü-
lyoknak figyelembevételével készültek.
lon a kivánt intézkedések megtörténtek,
udomásulvételét.

Julius hó 6.

A székesfőváros tanácsa:

tanácsnok h.

Székesfővárosi házinyomda 1926 — 5499

Bobula János

A kézdivásárhelyi Rudolf-kórház kibővítése. A kézdivásárhelyi Rudolf-kórház belgyógyászati és nőgyógyászati pavillonjainak építési munkálati befejeződvén a szokásos falegyen ünnepélyt f. é. d e c e m b e r 14-én tartottak meg. Az építkezést B o b u l a János budapesti műépitész tervei szerint N a g y Lajos építész végzi.

Vállalkozói Közlöny

1905. dec. 27

Bobula János

építész

Jött

193 Z.

hó nap

Szendrey-Szentiványi

216. 0.

Eladás **Ment**

	à		Összeg	
	Pengő	fill.	Pengő	fill.
	330	—	16500	—
	400	—	20000	—
	330	—	23100	—
	400	—	40000	—
			99600	—

Bobula Titusz épitész

Pesti Hirlap. 1923. nov. 10. 1

A münchenii puccs kudarca

O Bobula Titusz

Építész

l.

Gutyás Magyar írók

560 h.

MDK

Bobuta Jónás

Farkas I.:A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és művész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936. máj. 21. 11.1.

Bobula János ifj

Nemzeti Szalon

ifj. Bobula János .

1903. Tavaszi kiáll.

Vadászkastély, épitési tervrajz
Templom Végh[illegible]házánI.II. épitési tervr.

Bobula Titusz épített

SZERINTEM... SZERKESZTI AZ OLVASÓ

Kár értük

Hallva a Fidesz-Népszava pert, elgondolkodtam azon, hogy egy párt vezetői, akik mindnyájan egyetemi végzettségű emberek, hogyan halmozhatnak hibát-hibára, és lassan ezzel lehetetlenné teszik pártjukat. Az eseményeket figyelemmel kísérők tudják, hogy az 1990-es választások után a Fidesz ellenzéki szerepre kényszerült. De ennek dacára a népszerűsége villámgyorsan emelkedett. Nemcsak a fiatalok, hanem az idősebb emberek sokasága is a szimpatizánsaik közé tartozott. Még a „Nagymamák pártja" nevet is rájuk ragasztották. Csakhogy a népszerűségük nagy szeletét eladták a milliárdos székházért. A nyugdíjasok rokonszenvét azzal ölték meg, hogy néhány százalékos nyugdíjemelésre „nem"-mel szavaztak. A Fodor Gábor-ügy akkora öngól volt, hogy alapjaiban rengette meg a pártot. Nemcsak egy egész vármegye fiataljait vitte el, hanem még a lakosság nagy része is negatívan értékelte a tényt, hogy egy népszerű, nagytudású embertől csak úgy megválnak. A lakosság nagy százalékának ellenszenves volt a meggyűlölt kormányhoz való dörgölődzés is . Az pedig egyenesen nevetséges, hogy a közvélemény-kutatók által kinyilvánított választási eredmények dacára Orbán Viktor továbbra is miniszterelnök-jelöltként viselkedett, pedig a saját pátriájában is csak harmadikként jutott be a parlamentbe. Úgy lett volna rendben a dolguk, ha a választás után okulnak a hibákból, felfrissítik politikájukat, vezetésüket és szerényen, szimpatikus viselkedésükkel igyekeznek a lakosság minél nagyobb rétegét megnyerni. De nem ezt teszik. Van település, ahol a nevük hallatára csak legyintenek és tagságuk lassan, de biztosan fogy. Most az MDF-hez és a KDNP-hez dörgölődznek, megint rossz lóra tesznek. Ha a jelenlegi kormány esetleg nem tudja átvészelni a 4 évet, itt MDF nevével fémjelzett kormány belátható időn belül nem lesz. A lakosság nagy százaléka nem felejti el, hogy a 4 év alatt több kárt okoztak, mint a kommunisták 40 év alatt. Nagyon kell tehát igyekezniünk a Fidesz vezetőinek, hogy 4 év múltán is maradjon tagságuk, de ne Rácz Róbertek, akik a saját hibáikból politikai botrányt kavarnak.

Balla Rózsa, Budapest

Valami nem stimmel

Valami itt nagyon nem stimmel. Ha elhiszszük Békesi Lászlónak, hogy a fellendülés előfeltétele a fogyasztás visszafogása akkor ahhoz, hogy csatlakozhassunk a Nyugathoz először utol kell érnünk Afrikát. Tudomásom szerint ott a legalacsonyabb a fogyasztás. Ezek szerint ott vannak a világ legzseniálisabb pénzügyminiszterei. De oda kell figyelnünk néhány sorstársunkra is itt Európában, például Albániára, Romániára, Ukrajnára. Mind megelőztek bennünket a fogyasztás visszaszorításában. Igaz, az ottani pénzügyminiszterek hiába emelik az adókat a tehetőseknek ott sem tetten érhető a jövedelmük, bérből és fizetésből élők pedig nincsenek, ez az ő egyéni pechjük. Meggyőződésem, ha ilyen jól haladunk, mindenben utolérjük őket. Olvastam valahol, hogy Jasszer Arafattól válik a felesége, mert Arafat nem hajlandó kiváltságokban részesíteni a családját, ő otthon ugyanolyan életszínvonalon akar élni mint a népe. Persze, így már világos, hogy miért rohangál Arafat keresztül-kasul a világban. Mikor otthon kezd éhes lenni, gyorsan elutazik valahova tárgyalni, ahol ehet-ihat amennyit akar, ezután jöhet megint egy-két nap otthoni koplalás. Milyen szép is lenne mondjuk itt a nagy demokráciában, ha Csehák Judit válna hasonló okokból. Biztos vagyok benne, hogy Békesi úr innen lentről másképp értékelné a restrikciós politikát, de az is valószínű, hogy hirtelen neki is megszaporodnának a sürgős külföldi tárgyalásai. Még ennél is szebb lenne, ha a saját magát népvezérnek tartó úr felesége, Cseh Mária vállalná a nép életkörülményeit, s így talán rögtön hihetőbbé válnának férje nagymonológjai. Más. Meggyőződésem, hogy a szállodaeladási botrány, amit szerintem az újságírók fújtak fel, nem ártott a magyar privatizációnak, hanem óriási reklámot jelentett. Majd elválik kinek van igaza, ha Önöknek itt fogok nyilvánosan bocsánatot kérni.

Nagy János, Budapest

Történelmi étlap

A turai általános iskola óraadója vagyok. Ebben a minőségemben a közelmúltban kaptam azt a megbízatást, hogy a kisegítő felső tagozat összevont osztályában történelmet helyettesítsek. Előző nap délután hozzáfogtam a másnapi óra megtervezéséhez. A nyolcadik osztályban a tanmenet szerinti anyag a magyarországi viszonyok a két világháború között című rész volt. Miközben figyelmesen végigolvastam a tankönyv anyagát, egy érdekes mondatra bukkantam a kormányzó úr tevékenységének értékelése során: Horthy Miklós általában együtt reggelizett feleségével és reggelire teát, sonkát és főtt tojást fogyasztott. Ez a fontos tény sajnos hiányzott eddigi történelmi ismereteimből. Pedig annak idején én is sokat hallottam Őfőméltósága „nemes" tetteiről. Jó tanítóm megtanította velünk az izgalmas mondókát is, mi szerint: csonka Magyarország nem ország, egész Magyarország mennyország. Egy „kantátát" is megtanultunk ez időben, amely emígyen kezdődött: Horthy Miklós én is a tiéd vagyok. Sajnos a lakásban nemigen énekelhettem ezt a dalt, mert szüleim nem hallgatták kitörő lelkesedéssel, így hátul a disznóól mellett fújtam többször is egymásután. Volt ennek a dalnak egy sora, amely így hangzott: Rá van írva a Horthy Miklós neve. Arra már sajnos nem emlékszem, hogy e felirat hol volt megtalálható, annál inkább emlékszem arra, hogy amikor kántálásom során ideértem, a szomszéd bácsi, aki ilyenkor általában szintén ott matatott az ólak tájékán – így énekelte tovább a dalt: Ahol van ott egye meg a fene! Nagyon haragudtam én akkor a szomszéd bácsira, sokáig nem is köszöntem neki. De valami más is eszembe jutott a korszerű történelmi ismeretek tanulmányozása során. Arra gondoltam, hogy ha én ezt korábban olvashattam volna, milyen zavarba tudtam volna hozni, örökké komorarcú marxista szemináriumvezetőmet, ha megkérdezem tőle, hogy a „népek nagy vezére, Sztálin generalisszimusz" mit fogyasztott reggelire. Jaj, de jó hecc lehetett volna belőle! Én minden esetre azóta nem szeretem reggelire a teát, a sonkát és a főtt tojást.

Takács Pál, Tura

Ne tévesszük össze

Gyakran megesik velünk, hogy ismeretlen dolgokat ismert dolgokkal asszociálva téves ítéletet alkotunk. Így állunk jelen esetünkben is, amikor a szociálpolitikát és a szocializmust egy és ugyanazon dolognak tekintjük. Sajnos a laikus szemlélet megáll ennek a két fogalomnak a határainál és nem vizsgálja azok önálló tartalmát, amely alapján a különbség megtehető és a szociálpolitika, mint tudomány értékelhető. A felszín mögött világossá válik, hogy a két fogalom különböző célokat takar. A szociálpolitika az adott társadalmi rend keretén belül kívánja megvalósítani a rendelkezésre álló források optimális elosztását, míg a szocializmus iránya egy új társadalmi rend létrejötte felé mutat. Többek között ebből a téves asszociációból fakadnak olyan valótlan elképzelések, hogy szociálpolitika és jövő nem egyeztethető össze. Ez véleményem szerint azokban a laikus fejekben fordulhat meg, amelyek azon a bizonyos „negyvenéves" szűrőn keresztül látják a problémát, amely hirdette, hogy népi demokráciánk minden tette szociálpolitika. Szerintem még jó néhány év el fog telni addig, amíg ez a szakma elismerő helyet vív ki magának az emberek szemében. Akkor majd nem kell az említett diszciplinát művelőknek olyan kérdésekkel szembenézniük, amelyek a megszerzett tudás hasznosíthatóságát firtatják. Az alacsony presztízs természetesen a kliensek köre által is meghatározott. A szociálpolitikus és a szociális munkás a társadalmi hiearchia alján elhelyezkedő rétegekkel áll kapcsolatban, nem úgy, mint egy elismert ügyvéd. Amennyiben sikerül elérni, hogy a köztudatban a szociálpolitika mint önálló tudomány létezzen – úgy, mint a történelem, filozófia, matematika –, akkor úgy gondolom, hogy ez a tág keretek között értelmezhető diszciplina tartalmilag mindenki számára átláthatóbbá válik. Ezután következhet csak, hogy a társadalmi-politikai berendezkedés – a társadalmi tudattal és értékrenddel együtt – elbírja a létjogosultságot, ami a jelenleg társadalmi-gazdasági keretek között vitathatatlan. Vitatkozni – eredményesen – csak az általunk behatóan tanulmányozott és ismert dolgokról lehet.

László Béla, Hajdúszoboszló

Előnye is van

Nem tudom, hogy Scsavinszki József, január 11-én leközölt levelét mikor adta postára, de remélem azóta másképp gondolkodik NATO-, illetve EU-tagságunkról. Elég meggyőző volt ugyanis a január 4-i számban megjelent cikk, mely az osztrák csatlakozás előnyeiről szólt. A NATO-ba való felvétel előnyeit azt hiszem nem kell részletezni. Szükségünk van egy erős védelemre, főleg manapság! Ami pedig az EU-tagságot illeti, tudni kell, hogy nemcsak kötelezettségekkel, hanem jogokkal is jár! Szabadon költözhetnek és nagyobb megkötöttségek nélkül dolgozhatnak a tagországok állampolgárai. Tehát a ma kilátástalan helyzetben lévő fiataloknak is kitágulnak a lehetőségeik! Csatlakozásunkat legkorábban sajnos csak 2000-re jósolják, így szerintem felesleges már most negatív propagandát kifejteni.

Lőrinczi Miklósné, Budapest

Egy kép a Népszavának

Sokan babonásan félnek a fekete macskától! Mi bezzeg nagy becsben tartjuk Lukréciaát, hiszen hihetetlenül kedves cica, sok vidám percet szerez Marikának, tizenöt éves kamaszlányomnak. Szereti az egész család őkelmét, így aztán mi nem is vagyunk babonások

Novákné D. Mária, Budapest

EZEN A NAPON

Hitler Pestre készült

Hetvenegy éve, 1924. január 24-én hirdetett ítéletet a budapesti törvényszék Ulain Ferenc képviselő, a Fajvédő Párt tagja, Szemere Béla főorvos és Bobula Titusz építésmérnök ügyében. Az ügyész lázadásra irányuló szövetség bűntette miatt emelt vádat ellenük. Az ügy még 1923 novemberében pattant ki. A bécsi gyors egyik első osztályú utasát Ulain Ferenc képviselőt arra kérte két rendőrtiszt, hogy nyissa ki az aktatáskáját. A táskából kivettek egy vaskos borítékot, aztán leszálltak a vonatról. Leszállt velük Ulain képviselő is, holott a jegye Münchenig szólt, visszautazott Budapestre. A borítékban egy szabályos szerződéstervezet volt, magyar és bajor szélsőjobboldali csoportok között kötendő együttműködési megállapodás terve. A lényeg az volt: magyar és bajor csoportok együtt lépnek fel az államrend megváltoztatása céljából a két országban, és hogy a bajorok 28 000 katonát, „speciális csapatokat" bocsátanak rendelkezésre... A rendőrtisztek pontosan tudták, mi van Ulain képviselő aktatáskájában. A rendőrségnek részletes, pontos jelentései voltak mindazokról a tárgyalásokról, amelyek magyar és bajor szélsőjobboldali csoportok között megelőzték a szerződéstervezetet. Tudták, hogy Münchenben Hitler Adolf és Ludendroff nyugalmazott tábornok várja Ulain Ferencet, tudták, hogy Hitler pár héttel előbb Budapestre akart jönni, hogy „tiszteletét tegye és lényegbevágó megbeszéléseket folytasson" Horthy kormányzóval. A legjobb forrásból tudták mindezt: Döhmel Frigyes német állampolgár, Hitler és budapesti megbízottja ugyanis Hetényi rendőrfőkapitány-helyettesnek az ügy minden részletéről pontos jelentéseket írt, készpénzért persze. Mindez heves viták, éleshangú összetűzések közepette derült ki a nemzetgyűlés mentelmi bizottságának ülésein, ahol végül szabad utat engedtek az Ulain elleni eljárásnak. A letartóztatott képviselő ekkor memorandumban fordult Horthy kormányzóhoz, amelyben emlékeztette: neki már előbb beszámolt Ludendroffal és Hitlerrel kialakított kapcsolatairól. A törvényszék a három lázadással vádolt urat hat-hat hét fogházra ítélte, de ezt is letöltöttnek vették az előzetes letartóztatással. A félbeszakadt müncheni utazás időpontja egyébként 1923. november 6-a volt, Ulain 7-én és 8-án tárgyalt volna Hitlerrel, 9-én volt az a müncheni tüntetés, amely után Hitlert letartóztatták és a landsbergi börtönbe zárták.

Notarius

AZ UTCA HANGJA

Min lepődött meg az új évben?

Balogh Tamás (30)
dohánygyári képviselő

A legnagyobb meglepetést a váratlan időjárás-változás hozta. Úgy éreztem, már vége a télnek és lassan kitavaszodik. Nem számítottam olyan nagy havazásra, mint ami a múlt héten lepte meg az országot. A magyarországi közlekedési helyzet döbbenetes. Leesik 5-10 centiméteres hó és már megáll az élet, vannak olyan utak, melyek még mindig járhatatlanok.

Lendvay Anna (35)
szülésznő

A jelentős áremelkedés okozta a legnagyobb megdöbbenésemet. A januári emelések is kellemetlenül érintettek bennünket, nem is szólva a márciusra bejelentett növekedésekről. Az, hogy a burgonya ára lassan száz forint fölé emelkedik, nevetséges. Ezek után azon csodálkozom, hogy még tartja magát az ország, és az embereknek van mit enniük.

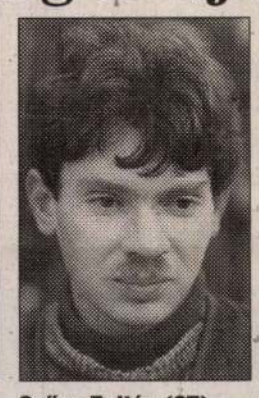

Szűcs Zoltán (27)
központifűtés-szerelő mester

Nem lepődtem meg semmin. Munkám van, dolgozni továbbra is tudok. Megy minden a régi kerékvágásban. Még nem okoz gondot az áramszámlák kifizetése. Legrosszabbul a benzin és az élelmiszerek árának drasztikus emelkedése érintett. Egyéb meglepetéssel még nem szolgált az új év, az eljegyzésem talán a következő esztendő újdonsága lesz.

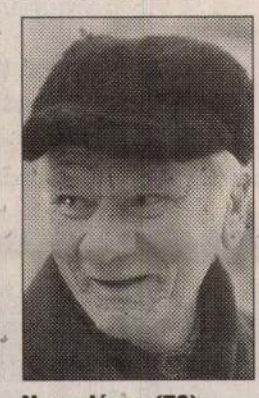

Nagy János (76)
nyugdíjas

Nem tudok mit mondani erre a kérdésre. Hosszú évek alatt már hozzászoktam a folyamatos emelésekhez, a váratlan eseményekhez – én már nem lepődöm meg semmin. Az igazi meglepetés az lenne, ha rövid időn belül javulna a politikai és a gazdasági helyzet, növekedne az életszínvonal. Bár igaz, ami igaz, ebben a kérdésben meglehetősen szkeptikus vagyok.

202-6011. Ezen a telefonszámon várjuk olvasóink észrevételeit, hétköznapokon reggel 9-től délután 5-ig.

TISZTELT HIRDETŐINK!

Hirdetéseiket személyesen feladhatják az alábbi üzletekben:

VI., Teréz krt. 39. (Szondy utcánál); VIII., Blaha Lujza tér 3. és a Magyar Hirdető felvevőhelyein.

Levélcímünk: 1539 Budapest, Postafiók 684.
Telefonos hirdetésfelvétel: tel./fax: 112-7984 (8–16 óráig)
Keretes hirdetések felvétele: Budapest II., Törökvész út 30/A.
Telefon: 202-2988, 202-7798, fax: 202-7788/71

Állás

Elsősorban nyugdíjas ápolónők (szakápolók) jelentkezését várjuk házi ápolási feladatok ellátására. Bérezés megegyezés alapján. Telefon: 280-6487 (8 és 15 óra között) Herbárium Alapítvány.

Európa Mentőszolgálat gyakorlattal rendelkező mentőgépkocsi-vezetőt, illetve mentőszakápolót keres felvételre. Telefon: 26-50-589.

Szerkesztőség keres gyors- és gépírni tudó adminisztrátor/ügyintézőt. Alkalmazása vállalkozói igazolvánnyal történik, munkaidő hossza 8-12 óra. Jelentkezni kézzel írt, fényképpel kísért levélben a Kódexpressz Kiadó 1241. Bpest, Postafiók 96. címen lehet.

Bútor

Bútorokat, festményeket, csillárokat, órákat, dísztárgyakat, szőnyegeket, könyveket, ruhaneműket vásárolok, lomtalanítással: 156-2815.

Adás-vétel

Kárpótlási jegyek, részvények vétele és eladása, tőzsdei megbízások, adótőkeszámla, diszkont kincstárjegy. Budapest V., Régiposta u. 5. Telefon: 1189-1916, 118-5766, 118-5791.

Ingatlan

ÉS HA KÉT HÉT MÚLVA ELADJUK INGATLANÁT? Reklámiroda! Tel.: 117-8540, 117-7609.

Kecskeméttől 7 km-re a Csalánosi parkerdőtől 500 m-re, 770 nöl, hobbi/pince, garázs, földszint+tetőtér/épülettel/ mellékhelyiségek, fűtés, hideg-meleg víz eladó extra kivitelben. Ár: 4.500.000.-Ft. Telefon: 76/323-604, 16 óra után.

Csemőben (Cegléd mellett) 2 szoba, konyha, fürdőszobás tanya sok melléképülettel, termő őszibarackfákkal, 2 kh. földdel, ipari árammal öntözési lehetőséggel eladó. Érdeklődni: a helyszínen Csemő, Bolt dűlő 2. vagy (53) 351-838-as telefonon.

Szolgáltatás

PARKETTÁZÁS! 276-7685, 06-20/412-168.

94-95. Könyvelés, könyvvizsgálat, adóbevallás, mérlegkészítés. Hívjon munkaidőben: 131-7708, este 06-20-345-726.

FOGASKEREKEK, tengelyek, idomszerek gyártását, valamint különböző gépek alkatrészeinek felújítását vállalom, közületeknek is. 06-20-356-125, 149-6879.

DUGULÁSELHÁRÍTÁS falbontás nélkül korszerű gépekkel azonnal, garanciával: 189-7837, 277-2114.

Kőművesmunkát, hidegburkolást, parketta, PVC-t vállalok közületeknek is. Bakó Építőipari Vállalkozás: 284-7966, 06-20-344-622.

Gázkészülék-Javító szerviz, 257-8673. (215767/1K)

HŰTŐGÉPJAVÍTÁS! Tel.: 291-4633.

REDŐNYJAVÍTÁS 133-9058, 149-0048 (214635/1K)

DUGULÁSELHÁRÍTÁS! Csatornatisztítás falbontás nélkül. Azonnalra, garanciával. 141-6412. 06-20-413-592. (215474/13K)

Falradírozás, festés, tapétázás. Telefon: 260-8347.

PARKETTÁZÁS! 276-7658, 06-20/412-168.

Redőny, reluxa készítés és javítás. Telefon: 291-9017.

Sportbolt és Síkölcsönző
Flotta ☎ 269-3201
Budapest, V. Honvéd u. 18.

Vegyes

Mindenféle könyveket veszek. 1416-440.

ÁGYTOLLFELVÁSÁRLÁS. Bp. VIII., Koszorú u. 3. Tel.: 113-3947. (215210/18K)

Kisméretű, fémvázas árusító pavilon eladó. Érdeklődni: 133-8268.

Oktatás

KÜLFÖLDI sokéves gyakorlattal francia, angol, németórák 134-3037.

FESTMÉNYBECSÜS tanfolyamot indít a VICTORIA GEM Kft. 1995. január 30-án. A szakképesítést adó képzésről kérjen tájékoztatást az 111-8284-es telefonszámon.

NONSTOP AUTÓSISKOLÁNKBAN minden hétfőn délelőtt-, délután indítunk tanfolyamot. Részletfizetéssel, jelentős kedvezményekkel! 210-0919, 133-2902.

VITORLÁS ÉS MOTOROS KISGÉPHAJÓ-VEZETŐI tanfolyam indul. Érdeklődni lehet: SPORTBOLT ÉS SÍKÖLCSÖNZŐ. BP. 1055. HONVÉD U. 18. TEL. 269-3201.

Jármű

TÖRÖTT, totálkáros autót vennék. 1984-estől.06/30-440-110. (211784/1K)

SKODÁT vennék ügynökség részére. Készpénzzel fizetek! 215-4924.

VENNÉK középkategóriájú gépkocsit, sérültet is. 06-30-446-918.

Ladát vásárolnék 06-60-301-122, 06-76-351-308.

DACIÁT vennék magamnak. Telefon: 277-1113. (215837/1K)

Négyütemű Wartburgot vagy Marutit vennék. Tel.: 178-5070 vagy 06/20-340-556.

DACIÁT veszek magas áron. 261-8112. (215820/39K)

Vennék Daciát, Aro 10, Aro dízelt, A 87-92-es évjáratú Daciáért ígérek 140-210.000 Ft-t. Készpénzzel fizetek. Telefon: Non Stop: 112-72-00.

Ladát vennék. 06-76-351-182, este: 06-76-351-423.

DACIÁT, Ladát veszek 5-10 évesig. 06-20-346-236.

LADÁT vásárolok. 265-0601.

Törött Ladát vagy Szamarát vennék. 06-76-351-182, este 06-76-351-423.

SAMARÁT, kocka Ladát vagy Daciát vásárolnék. 166-3089.

Büfékocsinak átalakított lakókocsi eladó. Érdeklődni: 135-6677.

Állatok

Fekete, pulikölykök eladó. Rácz János: 290-2649. XVIII. Pestszentimre, Pázsit u. 41.

Tv, rádió

Televízió gyorsjavítás 22-12-567.

Bérlemény

132 négyzetméter alapterületű helyiség raktárnak, műhelynek, vagy eladótérnek telefon fővonallal szükség esetén 12-23 négyzetméteres irodákkal 1995. március 15-től kiadó. Érdeklődni: 251-5094-es telefonon.

Újságok bizományosi árusítására budapesti üzlethelyiséggel rendelkező vállalkozókat keresünk.
-BIZTOS JÖVEDELEM KOCKÁZAT NÉLKÜL!
-MAGAS JUTALÉK!
-EGÉSZÍTSE KI VÁLASZTÉKÁT!
-KERESSEN MÉG TÖBB PÉNZT!
-MI BIZTOS PARTNEREI LESZÜNK!
Üzletkötőink készséggel állnak rendelkezésére, telefonhívását követően három napon belül felkeresik Önt.
Tel.: 134-1328

Közlemények

Temetői közlemény. Az Abonyi Református Egyházközség Presbitériuma felhívja a város temetőjében nyugvók hozzátartozóinak figyelmét, hogy a 25 évnél régebben – 1969. december 31-e előtt – vásárolt sírhelyek használati ideje lejárt. A sírhelyek újra válthatók 1995. június 30-ig a Lelkészi Hivatalban. (2740. Abony, Kálvin J. u. 2.) A lejárt és újra nem váltott sírhelyek a rajtuk lévő síremlékkel együtt – az ide vonatkozó miniszteri rendelet értelmében – a temetőfenntartó tulajdonába mennek át. AZ ABONYI REFORMÁTUS EGYHÁZ PRESBITÉRIUMA.

A Turbo Kft. közzéteszi, hogy az 5/1994/10.30 számú határozattal a társaság törzstőkéjét 1.060.000 Ft-ra leszállította. Ha a társasággal szemben bármely hitelezőnek igénye van, 3 hónapon belül a társaság vezetőjénél 06/20/351973-as számon, vagy írásban dr. Perlaki Erika 1111 Bertalan Lajos u. 13. címén kérjük bejelenteni.

Elveszett a Dunagát Kft. NAGYKER RAKTÁR 1107. Budapest, Horog u. 3. feliratú bélyegzője. 1995. január. 19-től használata érvénytelen.

A Budapesti Közlekedési Vállalat
kommunikációs és nemzetközi főosztálya
felsőfokú végzettségű,
felsőfokú angolnyelv-vizsgával rendelkező,
pályakezdő munkatársat keres, fordítói munkakörbe
A németnyelv-tudás előnyt jelent.
Jelentkezni lehet
Vitéz Ágnes osztályvezetőnél,
a **321-2301**-es telefonszámon.

PLASTIROUTE FORGALOMTECHNIKAI KFT.
Közúti jelzőtáblák, forgalomtechnikai berendezések, burkolatfestés, nagyméretű reklámgrafikák, számítógépes feliratkészítés, reklámgrafika.
2600 VÁC, Külső Rádi út Tel./fax: (27) 310-431.

ŐRMESTER
BIZTONSÁGI SZOLGÁLAT
Éjjel-nappal hívható
1034 Budapest, Bécsi út 116/A
Telefon: 168-2002, 250-1311
Telefon/fax: 188-9504.

Miről ír a **168 ÓRA** *közéleti hetilap*
➤ Készít-e hasonló jellemrajzokat a Külügyminisztérium vagy a Nemzetbiztonsági Hivatal az idelátogató politikusokról, mint amilyen Horn Gyuláról készült Bill Clinton számára, mielőtt Budapestre látogatott?
➤ Nem lehetett egy időben a Szovjetunióban és Magyarországon a magánvádló. Nincs bizonyítva, hogy katonatiszti egyenruhát viselt volna 1959-ben Kecskeméten. Nincs bizonyítva, hogy ügynökként tevékenykedett, hogy feladta volna bajtársait. Nem elmebeteg a rágalmazó. A 168 óra riportere a Pesti Központi Kerületi Bíróságról tudósít, ahol a múlt héten Fónay Jenő ügyét tárgyalták.
➤ Iratok az igazságszolgáltatás történetéből. Ezen a címen jelent meg az a közel ezeroldalas dokumentumkötet, amely eddig nem ismert tényekkel áll a nyilvánosság elé. A kötet tárgyalja a kulákpereket és azt, hogy mikor fizetett először kárpótlást a magyar állam az elkövetett törvénytelenségekért.
➤ A beszélgetés művésze volt: csupa kíváncsi szemjáték, érdeklődő homlokráncolás, csupa biztató hunyorítás, cimboraság, csupa ösztönösség. Semmi elsajátított és betanult kérdezéstechnika, semmi hivataloskodó nagyképűség... Búcsú Kovalik Károlytól.

Központi közigazgatási intézmény keres
ELEMZŐ STATISZTIKUST
A kiválasztásnál előnyben részesítjük a felsőfokú végzettséggel, szakmai gyakorlattal, íráskészséggel és felhasználói számítógép-ismerettel rendelkező jelentkezőket.
SZÁMÍTÁSTECHNIKUST
A kiválasztásnál előnyben részesítjük a felsőfokú végzettséggel, szervezői vagy programozói tapasztalattal és LAN-ismeretekkel rendelkező jelentkezőket.
Díjazás: a ktv. szerint.
Jelentkezni lehet szakmai önéletrajz és a végzettséget igazoló okirat másolatának benyújtásával, **„Erdős, Nszava"** jeligére, a Hírlapkiadóba (Budapest, Blaha Lujza tér 3. 1085).

A LEGOLVASOTTABB MŰSORÚJSÁG
SZÍNES rtv
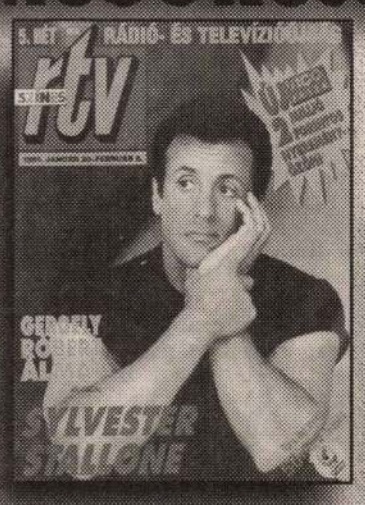

◆ Gergely Róbert különös álmai
◆ Egy nagy kisember Brooklynból. Woody Allen folytatásos sztárportréja
◆ Mit csinál mostanában Hegedűs D. Géza?
◆ Új titkok Pameláról
◆ Bajor – kalandok Amerikában. 12 fordulós játék a Nők Lapjával közösen. A fődíj: floridai álomnyaralás.
◆ Ismét nyereményözön a Színes RTV-ben: 2 millió forint értékű nyeremények!

A DUNA MENTI REGIONÁLIS VÍZMŰ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
munkatársat keres
Az Ön feladata a részvénytársaságunk alaptevékenységéből eredő KÖZMŰBERUHÁZÁSOK teljes körű beruházási feladatainak ellátása,
MŰSZAKI ELLENŐR-i beosztásban
Sikerrel pályázhat, ha
- felsőfokú műszaki végzettséggel
- legalább hároméves szakmai gyakorlattal
- jogosítvánnyal, gépkocsi-vezetési gyakorlattal rendelkezik.
Munkaköri feladatát - Vác központi munkahellyel a működési területünkön (Vác, Gödöllő, Szentendre térsége) kell ellátnia.
Bér: közös megállapodásunk alapján.
Várjuk jelentkezését - részletes szakmai önéletrajzával együtt - személyesen vagy írásban.
Ahol megtalál minket: DMRV Rt.
2600 Vác, Híradó út 3. Telefon: (06) 27-315-622
titkársági osztályvezető
DMRV RT
Szeretettel várjuk, legyen a munkatársunk.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG olcsóbb a mésznél, fagymentes, szintartó, kőkemény, plasztikus.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

választó hegységet. Ezt elhagyva belép a Szilvás- illetőleg a Bánpatak völgyébe. Visnyón túl a vonal elhagyja ezt a völgyet és Nekézseny, Sáta, Sajóvárkony, és Királd községek határában halad. Királdnál a meglevő 9 km. hosszú királd-putnoki bányavasuthoz csatlakozik és ezt felhasználva, Putnokig vezet. Az eger-visnyói részen Felnémet, Szarvaskő, Monosbél, Mikófalva, Apátfalva és Szilvás községek határát érinti. A pálya dombos, részben hegyi jellegű, 69·5 km. hosszú, 16‰ legnagyobb emelkedéssel és 200 m. h. legkisebb kanyarulati sugárral. Rendes nyomtávval, 23·6 kgr. nehéz acélsinekkel, 12 tonna tengelynyomásra tervezik. A vizválasztó átlépése valamint egyes hegyorrok átvágása céljából több kissebb-nagyobb alagutra van szükség. — A putnok-királdi bányavasut vassin-felépitményét 23·6 kgros acélsines vágánnyal fogják kicserélni. A m. kir. államvasutak Eger és Putnok állomásait az uj h. é. vasut csatlakozása következtében ki fogják bőviteni. A vasut épitési tőkéje 8,200,000 koronával vagyis pályakilométerenként kereken 118,000 koronával engedélyeztetett. A vasut engedélyese: lovag Weszely Károly; az előmunkálatokat Márkus Ágoston mérnök végezte.

Iparvasut Ökörág-Kárászpuszta állomás mellett. Báró Biedermann Rezső szentegáti nagybirtokos a baranyaszentlőrinc-szlatina-nasici h. é. vasut Ökörág-Kárászpuszta állomásán levő átrakodójától kiindulólag birtokára mintegy 12 km. hosszu keskenyvágányu gőzüzemü iparvasut-hálózatot létesitett, melyet nemrég forgalomba helyeztek. Az Ökörág és Dencsháza községek határában fekvő iparvasut 0·60 m. nyomtávval épült.

Az arad-lovrin-zsombolyai vasut kiépitésére Csatád és Grabác községek egyenként 100.000 koronát, Bogáros község pedig 60.000 koronát szavazott meg. Ha Zsombolya és Lovrin községek hasonló arányban járulnak támogatásukkal az épitéshez, ugy a vonal létesitése biztositottnak tekinthető.

A homonna—takcsányi vasut. Dr. Rudnyánszky Jenő előmunkalati engedélyes, a m. kir. államvasutak homonnai állomásából kiágazólag Takcsányig h. é. vasutat tervez, a mely 27 kilométer hosszban a Cirokapatak völgyében vonul végig. A vonal idővel az ungvölgyi vasut kisbereznai állomásához való csatlakozással nyerhet folytatást. A kereskedelemügyi minister a vonal közigazgatási bejárását 1907. január 11. és 12. napjaira rendelte el.

Szárnyvonal Mágócsra. Török Emil okl mérnök, az orosháza—szentes—csongrádi h. é. vasutnak Fábiánháza—lajostanya—zoltánkert—majori vonalából kiágazólag Mágócsig h. é. vasuti vonalat szándékozik épiteni, a melynek közigazgatási bejárását a kereskedelemügyi minister rendeletére 1907. január 15. napján tartják meg.

A borzsovavölgyi vasut. Ugocsavármegye közönsége elhatározta kiépittetni a borzsovavölgyi vasutat. E célból azonban az állam támogatására van szüksége. A napokban egy küldöttség készül Budapestre Kossuth Ferenc kereskedelmi ministerhez, hogy az állam támogatását kieszközölje. A vasut Szolyva-Hársfalvától kiindulva Sztrojna, Malmos, Durzina, Bereznik, Kerecke, Dolha, Zádnya, Misztice, Alsó-Karaszló, Bilke, Magyar-Komját és Salánk érintésével Nagyszőllősig fog vezettetni.

A bethlen—kisilvai vasut mütanrendőri bejárását pénteken tartották meg. Ezen 43 kilométer hosszu vasut fontos közgazdasági és kulturális érdekeket van hivatva, szolgálni amennyiben egyrészt a naszódvidéki őserdők gazdaságos kitermelését fogja lehetővé tenni, másrészt általános kulturális feladatot fog teljesiteni hazánk ezen elhagyatott románlakta vidékén. A mütanrendőri bejárást végző bizottság a vasutvonalat, melyet a Szamos felső völgyében nehéz terep-viszonyok között Mandel, Hoffman, Quittner és Fábián Lajos vállalkozó mérnökök létesitettek, rendben találván, azt a kereskedelemügyi minister nevében Garádi Sándor főfelügyelő a forgalomnak átadta.

Uj iparvágányok. A nyiregyházai villamossági r. t. Nyiregyháza állomás Kemecse felöli váltója és védjelzője közti nyilt vonalból a 10+92 sz. szelvényből való elágazással saját telepére 133 m. hosszú iparvágányt szándékozik vezetni. — A Magnesit-ipar budapesti részvénytársaság az ochtinai vaséti állomás közelében létező magnesit-telepétől iparvágányt kiván az állomásig épiteni. Az iparvágány közigazgatási bejárását a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség 1907. január 3-án tartotta meg. — A nyiregyháza—mátészalkai h. é. vasut Mátészalka és Hodász állomásai közti vonalrész 546/547. sz. szelvényeiből való kiágazással Szalkai Sándor és érdektársai nevezett szelvények közelében fekvő mezőgazdasági szeszgyártelepükre iparvágányt szándékoznak épiteni. — A budapest—esztergom—füzitői h. é. vasut Tinnye és Piliscsaba állomásai között a 285+80. sz. szelvényből kiágazólag 235 m. hosszu, iparvágány-jelleggel biró kitérő fog Eggenhoffer Ernő táthi lakós, kőbányavállalkozó céljaira épülni. — A kereskedelemügyi minister a Schranz K. és Rüdiger G. pozsonyi gép- és kazángyárosok iparvágányának engedélyét az abban gyökerező összes jogokkal és kötelezettségekkel Drössler Károly pozsonyi gépgyárosra ruházta át.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

A budai belső körut és a rakodópart rendezése. A közmunkatanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy hozzájárul ahhoz, hogy a budai belső körut végleges rendezése ügyében a főváros kezdeményezésére vegyes bizottságot alakitsanak. A közmunkatanács a bizottságba a saját részéről Hauszmann Alajos, dr. Némethy Károly és Zsák Hugó tanácstagokat küldi ki. A bizottság mielőbbi összehivása iránt az elnök fog intézkedni. A sorsolási kölcsönből épitett rakodópartok fentartásával, jövedelmük elvonása mellett, a kormány a fővárosi pénzalapot akarja megterhelni. A kérdés tüzetes megvizsgálására a közmunkatanács Lukács Antal, dr. Heltai Ferenc, dr. Némethy Károly, dr. Morzsányi Károly, Zsák Hugó, Kun Gyula és Vosits Károlyból álló bizottságot küldötte ki.

Butorok szállitása. A földmivelésügyi minister lapunk mai számában árlejtést hirdet a m. kir. felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam berendezéséhez szükséges butorok szállitására. Az ajánlatok f. é. január 17-én déli 12 óráig nyujtandók be a földmivelésügyi ministerium gazdasági müszaki hivatalánál.

Kályhás munka. A X. kerületben levő városi épületekben előforduló kályhás munkákra a ma delelőtt megtartott árlejtésen egyedül Kraidl János ajánlkozott 15% felülfizetéssel. Az ajánlat felett a kerületi választmány fog határozni.

A vidéken.

Kavics szállitás Szilágy vármegyében. Szilágy vármegye alispánja lapunk mai számában ujabbi árlejtést hirdetett a zilah-szilágycsehii, szilágycseh-hadad szopori, bádon-balla-mojádi, zilah-felegregy-csucsai, zilah-zsibó-dési és őrmező-hidalmási th. közutakon az 1907—1912. években eszközlendő kavicsszállitás biztositására. Pályázati határidő f. é. január 22.-ik napjának d. e. 10 órája.

Utépités Moson vármegyében. Moson vármegye törvényhatósági utjain egyes szakaszok az 1907—1909. évek folyamán összesen 171.896 kor. 40 fill. előirányzattal kiépités alá kerülnek. A vállalat biztositására a magyaróvári m. kir. államépitészeti hivatal mai számunkban árlejtést hirdetett f. é. január hó 28.-ik napjára.

Szegény- és toloncház épités Somogycsurgón. Somogycsurgó nagyközség 16.693 kor. 04 fill. előirányzott költséggel szegény- és toloncházat épittet, melyre jelen számunkban árlejtést tüzött ki. Pályázati határidő f. é. február hó 11.-ik napjának d. e. 11 órája.

Felvételi épületek bővitése Szlatina és Terezovac állomásokon. A cs. és kir. szab. déli vaspálya társaság lapunk mai számában árlejtést hirdet a barcs—pakráci h. é. vasut Szlatina és Teresovac-Suhopolje állomásain lévő felvételi épületeknek 13.25 m.-rel való meghosszabbitására és átalakitási munkálataira. Pályázati határidő f. é. január 31-én déli 12 óra.

Szabadka város th. utainak kiépitése. Emlitést tettünk már, hogy Szabadka város közgyülése elrendelte a város th. utainak 25.285 klmtr. hosszban való továbbépitését. A vállalat biz ositására irányuló árlejtést a város polgármestere lapunk mai számában teszi közzé. Pályázati határidő f. é. február hó 7. napjának d. e. 9 órája.

A debreceni pénzügyigazgatóság uj épülete tárgyaban a pénzügyministerium leiratot intézett, melyben a debreceni pénzügyigazgatóság számvevőségi osztályának fölterjesztésére válaszolt. A számvevőség a hivatalok tulzsufoltságára hivatkozva, a helyiségek szaporitását kérte. A kormány e fölterjesztésre azon feleletet adta, hogy a pénzügyi

SPITZER LEÓ
MENYEZET-SZOBRÁSZ.
Elvállal stukatur és Rabitz munkákat.
SPECIALISTA STUKOLIN-MENYEZETEK KÉSZITÉSÉBEN.
VIII. MOSONYI-UTCA I. SZÁM

BEOCSINI CÉMENTGYÁRI UNIO RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

az 1896. ezredéves orsz. kiállításon egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első dijak.

Gyárak:	Évi gyártási képesség	Iroda:
Beocsinban, (Szerém m.) Pétervárad mellett.	1,800.000 mm. portlandcement / 1,000.000 mm. románcement	Budapest, V., Alkotmány-utca 10. szám.

Ajánlja Magyarországban, Ausztriában és a keleti tartományokban a legnagyob és legkényesebb épitkezéseknél kitünő sikerrel kipróbált gyártmányait akármely vasuti vagy hajóállomásra szállitva,

gyorsan vagy lassan kötő románcémentet és mesterséges portlandcémentet, valamint homlokzatdiszitésnek, öntvényeknek nagyon alkalmas cémertet szép és egyenletes szinben.

Jótállás: A normaliáknál 60 százalékkal nagyobb huzási és nyomási szilárdságért.

Portlandcémentünk a szabványok által előirt 28 napos szilárdságot már 3 nap mulva éri el.

Egyenlő sulyu zsákok és hordók.

palota ügye ez év tavaszán megoldást nyer s ezzel kapcsolatban elintézéshez jut az emlitett kérelem is. Az uj palota költségei az 1908-ik évi állami költségelőirányzatban már szerepelni fognak.

Templom épitès Debrecenben. A debreceni gör. kath. egyházközség templomot épittet a Szt. Anna-utcában. Az épitkezést kora tavaszszal kezdik meg. A templomot Bobula János budapesti műépitész tervei szerint Tóth István debreceni épitőmester épiti fel. A templom diszes, román stilü lesz.

Rimaszombat állomás kibővitése. A feled—tiszolci vonal legnagyobb forgalmú állomásának, Rimaszombatnak vágányzatát és rakodóhelyeit kibővitik. Az állomás Tiszolc felőli végén pegig felüljárót épitenek. A m. é. november 6-án megtartott közigazgatási bejáráson megállapitott tervműveletet a kereskedelmi minister már jóváhagyta és az épitést pedig elrendelte. A felüljáró vasbetonszerkezettel fog épülni. Az egész épitkezés költsége 40.000 kor.

Beruházások a máv-nál. A máv. a rendkivüli módon emelkedett forgalmat a meglevő berendezésekkel és forgalmi eszközökkel ellátni nem tudván, a kereskedelemügyi minister intézkedett annak megállapitása végett, hogy az időnként emelkedett mérvü forgalom milyen kocsi és mozdonyparkot igényel, illetve, hogy ebben az irányban milyen mérvü beszerzések szükségesek. Intézkedett az iránt is a minister, hogy a nagyobb forgalmu állomásokat a legfőbb szükségletek mérvéhez képest kibővitsék. Emellett uj fütőházakat és a személyzet részére lakótelepeket is fognak 1907. év folyamán létesiteni.

A mátranováki állomás kibővitése. A salgótarjáni kőszénbánya társulat a mátranováki vasuti állomás közelében uj bányákat nyit, a minek következtében az állomást is ki kell bőviteni. E célból három uj vágányt, 1 csonkavágányt és hidmérleget létesit a mátrakőrösvidéki h. é. vasuttársaság.

Gőzmalom létesités Kunmadarason. A nagykunmadarasi birtokos közönség részvénytársasági alapon nagyobb szabásu gőzmalmot fog épittetni. Eddig már 100,000 korona értékü részvény van jegyezve.

Villamos világitás Veszprémben. A világitási bizottság m. é. december 29-én ülést tartott, melyen megjelentek Bánó László és Kuncz József mérnök-szakértők is, akik kimeritő jelentésben kimutatták, hogy a pályázók közül csak Siemens és Schuckert cég ajánlata jöhet figyelembe, mert ez a legelőnyösebb és legjövedelmezőbb a városra nézve. A szakértők jelentése alapján megalkotandó javaslatot a világitási bizottság a január 14-én tartandó közgyülés napirendjére fogja kitüzni.

Rendőrségi épület épitése Debrecenben. Debrecen város a Kossuth utcában vásárolt telken uj rendőrségi épületet fog emelni. A vonatkozó közgyülési határozat most van felterjesztve jóváhagyás céljából a belügyministeriumhoz. Amint a jóváhagyás leérkezik a tanács intézkedni fog az épités ügyében.

A késmárki szövőipari szakiskola kibővitése és átalakitása 169.710 kor. 19 fill. előirányzott költség keretében a közel jövőben megvalósul. A lőcsei államépitészeti hivatal az épitési munkáknak biztositására már az árlejtést is kitüzte. Pályázati határidő f. é. január hó 25-ik napja. A terveket Schoditsch Lajos épitész-tanár készitette.

Fürdőház átalakitás Baján. A bajai izr. hitközség fürdőházának átalakitására m. é. december 31-én árlejtést tartott, melynek alapján Neumann Lajos budapesti magánmérnök a bontási-, föld-, kőmüves-, ács-, bádogos-, asztalos-, lakatos-, mázoló-, üveges- és szoba-festő munkákra 10.991 korona 20 fillérrel, a szerelő-és fütésberendezési munkákra 15.731 korona 75 fillérrel tett ajánlatát javasolják a közgyülésnek elfogadásra.

Gázvilágitás Komárom állomáson. Az államvasutak Komárom állomását gázvilágitásra rendezik be. A felvételi épület berendezése már elkészült. A berendezés 8 gömblámpából, 12 invert- és 60 drb 70 normálgyertya fényerejü Auer-égőből áll. Az állomás raktáraiban és a felvételi épület előtti vágánykörökben felszerelendő, illetve felállitandó lámpákat a komáromi városi gázmü folytatólag szereli. A szükséges világitó gázt nevezett gázmü szállitja.

A pozsonyi állami felsőbb leányiskola uj épülete tárgyában a vallás- és közoktatásügyi minisztérium tárgyalásokat folytat a város hatóságával. A város az uj iskola céljaira a Duna-utcában fog megfelelő telket átengedni, melyet vétel utján szerez meg és ellenértékül kapja az iskola jelenlegi régi épületét.

Utca rendezés Szegeden. A városi közgyülés elhatározta, hogy ebben az évben rendezi az Árpád-utcát. A tervet és költségvetést a mérnöki hivatal már elkészitette és beterjesztette a tanácshoz. E szerint az Árpád-utca rendezése 13 ezer koronát igényel.

A ráckeve—makádi th. közut kiépitésével Gál és Tyrnauer budapesti cég van megbizva 57.405 korona 31 fillér vállalati összeg mellett.

Szegénymenház épités Makón. Csanád vármegye alispánja utasitotta Makó város hatóságát a régóta tervezett szegénymenház felépitésére. A már elfogadott tervek szerint az épitkezés 40.000 koronával van előirányzatba véve. A városi közgyülés e hó 14-én tárgyalja az épités ügyét.

Hidépités Pest vármegyében. A buda-esztergomi th. ut 18—19 km. szakaszán levő hid helyreállitásával Pest vármegye alispánja a megtartott árlejtés alapján Balog Kálmán budapesti mérnököt bizta meg 9000 korona vállalati árban.

Gymnasium épités Érsekujvárott. Érsekujvár város küldöttsége tisztelgett a napokban a vallás- és közoktatásügyi ministernél s kérte a gymnasium részére megszavazott állami subventió felemelését, valamint az iskola elhelyezésére emelendő uj épület költségeihez való hozzájárulást. Az ügy referense oly épitkezési hozzájárulást helyezett kilátásba a küldöttségnek, mely által a város nagyobb megterheltetése nélkül lesz az uj gymnasium felépithető.

A Nádpatak gyógyfürdőben épitendő szálloda munkálatait a megtartott árlejtésen Guipp János morgondai kőmüvesmester vállalta el 3% árengedéssel a 34.430 kor. 07 fillérrel előirányzott költségekből.

Uj iparvállalat Várpalotán. A várpalotai gróf Witzleben-féle uradalom „Várpalotai ipartelepek részvénytársaság“ cimmel nagy iparvállalatot létesitett 2 millió korona alaptőkével szén, brikett, mész és tégla termelésre és értékesitésre.

Zeneiskola épitése Szegeden. A városi mérnöki hivatal az épitendő zeneiskola módositott terveit bemutatta a tanácsnak és a költségeket 210.000 koronával irányozta elő. Az iskola a Mérey és Tábor utcák sarkán fog épülni.

Utkaparóházak épitése Hajdumegye th. utain. Latinovics Pal, a debreceni államépitészeti hivatal főnöke arra kérte a vármegye alispánját, hogy az utkaparók házainak felépitésére 27,000 koróna költséggel hirdessen zárt ajánlati versenytárgyalást. Az alispán a jövő hónapban meg is tartatja a versenytárgyalást.

Fürdő-, szálló- és gyógyterem épités Vizaknán. A vizaknai m. kir. sósgyógyfürdőben létesitendő fürdő-, szálló- és gyógyterem épület épitésénél előforduló munkákra az 1906. november 7-én tartott árlejtés alapján a következő cégek nyertek megbizást: Incze Lajos és társa (Nagyvárad) a föld, kőmüves- és elhelyező vas, kőfaragó, ács, cserépfedő, bádogos, asztalos, lakatos, mázoló, üveges, kályhás, szobafestő, falkárpit, redőnyvillamos jelző- és telefon berendezésre 453.734 k. 64 f. vállalati összeg mellett, Grünvald testvérek a vasbeton munkára 231.125 kor. 73 fill. vállalati összeg mellett, Walla József a burkoló munkára 56.690 kor. 60 fill. vállalati összeg mellett, Weisz Albert (Nagyszeben) a padozati munkára 18.222 kor. 97 fill. vállalati összeg mellett, dr. Heidlberg Tivadar a facement munkára 4669 kor. 70 f. vállalati összeg mellett, Molnár Lajos a takaréktüzhelyekre 2100 k. vállalati összeg mellett, Wertheim F. és társa a felvonókra 7100 kor. vállalati összeg mellett, végül Vőgerl Alajos a szobrász munkára 8690 kor. 60 fill. vállalati összeg mellett.

Hidépités Szeben vármegyében. A tordabrassói állami közut 142—143 km. szakaszán Nagyszeben városban ujjáépitendő 113. számu 30.00 m. nyilásu Cibin hid alépitményi és kapcsolatos munkáinak biztositása céljából a nagyszebeni m. kir. államépitészeti hivatalban 1906. december 28.-án árlejtést tartottak. Ajánlatot tettek: Betonhid és mélyépitő r. t. vasbeton szerkezetre saját tervük szerint 55.306 kor. 68 fillérrel, Rella N. és nnokaöcscse (Budapest) vasbeton szerkezetre saját tervük szerint 47,000 koronával, Első erdélyi egyleti bank r. t. (Nagyszeben) vasbetonszerkezetre saját tervük szerint 56.249 korona 94 fillérrel, Reich és Heves (Kolozsvár) az alépitményi munkára az elfogadott terv szerint 19.2% áremeléssel az előirányzott 33.559 kor. 60 fillérre. Az ajánlatokat döntés végett a kereskedelemügyi ministerhez terjesztették fel. A vasfelszerkezetre beérkezett ajánlatokat lapunk mult heti számában már ismertettük.

Fővárosi hirek.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. minister Hanauer Jenő budapesti állami felső ipariskolai tanárt az 1907 év tartamára kinevezte a budapesti állami mechanikai és órásipari szakiskolán szervezett dinamógépkezelői tanfolyamok vizsgálóbizottságának tagjává.

Gázizzótestek karbantartása. Budapest székesfőváros tanácsa a fővárosi épületekben felszerelt gázizzotestek jókarban tartásához szükséges alábbi cikkek szállitásával az 1906. december 4-én tartott árlejtés alapján a következő cégeket bizta meg és pedig a Magyar gázizzófény részvénytársaságot a fémalkatrészek; a

A szőlészeti és kertészeti kiállítás.

A LOVRINI KIÁLLÍTÁSBÓL.

tött, lehet, hogy valóban feledhetlen lesz reá nézve, de kétségkívül olyan lesz nekünk is.

György Endre.

GRÓF APPONYI ALBERT A DÉLVIDÉKEN.

Egyszerű látogatásnál sokkal jelentősebb a képviselőház elnökének, gróf Apponyi Albertnek legközelebb Verseczen és Lovrinban tett látogatása, melyet általános érdeklődés és rokonszenves figyelem kisért.

Lovrinban múlt vasárnap nyilt meg a «Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete» által rendezett mezőgazdasági kiállitás, melyre gróf Apponyi Albert több országos képviselő kiséretében leutazott. A megnyitó ünnepély alkalmával nagy figyelem közt szólt Apponyi a nagyszámú, többnyire német anyanyelvű közönséghez, kijelentvén beszéde során, hogy nem politikai czélból, hanem azért jött, hogy a hazafias törekvéseket, melyektől függ hazánk felvirágzása, megerősítse. Majd óva intett az álprófétáktól, kik a németajkú nép magyar hazafiságát gyengiteni, aláásni akarják.

A kicsiny, de szépen sikerült kiállítás megtekintése után, még az nap Verseczre utazott gróf Apponyi, hol fényes fogadtatásban részesült. A városban levő egyesületek zászlókkal vonúltak ki elébe s kocsiját bandérium és 120 kocsiból álló menet kisérte be. A honvédszobor előtt a 48-as honvédek várták, a városházánál 150 fehérruhás leány állott sorfalat, kiknek egyike hazafias beszéd kiséretében szép virágcsokrot nyújtott át.

A kiállítás megtekintése után fényes lakoma volt, melyen gróf Apponyi nagyhatású beszédet tartott, kifejezvén örömét, hogy Versecz polgárságánál a magyar nemzet egységébe szakadást bevonni szándékozó áskálódások talajra nem találtak, s reményét fejezte ki, hogy Versecz városa mint a múltban, úgy a jövőben is hatalmas támasza marad a magyar nemzeti egységnek és megerősödésnek.

A polgárság lelkesülve vette körül Apponyit s tiszteletének, szeretetének oly jeleivel halmozta el, melyek bizonyítékot nyújtanak arra nézve, hogy a nemes gróf kifejtett hazafias eszméivel, szívben lélekben egyetértenek s hogy látogatásának üdvös hatása maradandó lesz derék délvidéki svábjaink közt.

DÉVÉNYI LEÁNYOK ÉS LEGÉNYEK A POZSONYI KIÁLLÍTÁSON RENDEZETT NÉPIES FÖLVONULÁSON.

SASVÁR.

Az idei őszi nagy hadgyakorlatok alkalmával a király a nyitramegyei Sasváron lakik s itt látja vendégül a fiatal német trónörököst, Frigyes Vilmost is.

Sasvár az ittenkörül elterülő 25 ezer holdnál nagyobb királyi családi uradalom egyik főhelye. Már a XIII. században királyi vár volt, mely egy korábbi tófenéken feküdt; e tó maradványa az a 7000 holdnyi mocsaras, vizes terület is, mely szintén az uradalomhoz tartozik. A templom és a régi kolostor épülete is czölöpökön áll az alap posványos volta miatt.

Sasvár első ismert birtokosa Stibor vajda volt, majd a gróf Czobor-család birtokába ment át. E családtól vette meg Mária Terézia és férje Ferencz. A régi vár helyén épült kastélyban karton-gyárat alapitottak, mely 1863-ig állott fenn, midőn czukor-gyárrá alakitották át. E gyár aljában levő hatalmas kétemeletes épület, mely egykor a pálosok zárdája volt, ma az uradalom hivatalának és a plebánosnak lakhelye s a mellette levő templommal együtt a királyi családé. A templom építéséhez Mária Terézia tette le az alapot. Főoltárán Szűz Mária régi szobra áll, melyet még Czobor alnádor, az akkori várúr faragtatott 1564-ben vadkörtefából s melyet később Esterházy Imre prímás kegyszobornak nyilvánittatott. Régóta igen sok búcsús keresi fel e szobrot, melyhez Mária Terézia is gyakran eljárt ájtatoskodni. Érdekes a plébánián levő Magdolna-kép is, melyet egy pálos szerzetes festett 1456-ban.

II. József császár feloszlatván a pálosok szerzetét, zárdájukat a királyi család vette meg s ezt rendezték most be a király és vendégei számára.

AZ ESZTERGOMI KÖZKÓRHÁZ.

E hónap elsején helyezték el Esztergomban nagy ünnepségek közt a «Kolos-kórház» zárókövét, a melyet a herczegprímás áldott és szentelt meg.

A kórház, mely nyolcz pavillonjával egész kis telepet alkot, a város szélén, egy kies domboldalban fekszik, körülötte mosolygó gyümölcsös kertek terűlnek el és remek fekvése a leg-

SASVÁR. Cserna Károly rajza.

szebb kilátást nyújtja a hatalmas Duna felé. Az oszlopos, derült architekturájú pavillonok teljesen elütnek a kórházak komor sablonjától; belső kiképzésük pedig a legmodernebb közegészségi követelményeknek is megfelel.

A terveket ifj. *Bobula* János építész készítette, a ki már számos kórházat tervezett és épített.

A telepen a négy kórpavillonon kívül van egy kápolnás apácza-lak, egy villaszerű főorvosi lak, egy konyha-épület és a hulla-ház. A négy kórpavillon összesen száz ágyra van berendezve és ágyanként az összes építési költség 3000 koronára rúg, a mi aránylag igen jutányosnak mondható. Érdekes újítás számba megy, hogy a telepen a *dib-dim*, vagyis a *derítő*-rendszer alkalmaztatott, vagyis egy a kórház területén szabadon álló derítő telepen hajtatnak az összes szennyvizek keresztül, mely derítőn átjutva, a városi csatornába már teljesen veszélytelen, tiszta viz folyik le. Ez a külföldön — nevezetesen Angliában és Németországban — általánosan elterjedt dolog, nálunk azonban még ujdonság.

A Kolos-kórház Esztergom társadalmának, főleg azonban a bíboros főpap bőkezűségének köszöni létesülését.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

«Kossuth apánk és kora» czimmel csinos kiállítású könyv jelent meg Szilágyi Béla kiadásában, melynek szerzője *Illyés* Bálint országgyűlési képviselő, ismert, érdemes költő. A könyv «költői dalokban», ódákban, elégiákban ünnepli Kossuth emlékét, születését, halálát, koporsójának útját a haza felé, második felében pedig a szabadságharcz emlékeinek van szentelve több ódaszerű költemény. Hazafias hév és lendület jellemzik e gyűjteményt. A könyv, kiállításának dísze szerint 30 fillér, 60 fillér, 1 korona és díszkötésben 2 korona árért kapható. A versek jellemzéseül mutatványul közöljük a következő lendületes költeményt, megjegyezve, hogy ezt a szerző 1881-ben irta, mikor Kossuth még élt s neje és leánya Genuában voltak eltemetve. Az utolsó versszakot akkor fűzte hozzá, mikor az ő hamvaik is hazai földbe kerültek.

Kossuthné és leánya sirjánál.

(Genua 1881. január 21.)

Lenn zúgva morajlik a Földközi tenger,
S a bérczi tetőre fel-feltör e hang...
Zöld cziprusok árnyán, ott al'sza sir-álmát,
Száműzve honából, két árva galamb.

Tenger zokogása: ne verd fel az álmot!...
Ne tudja, ne lássa a síri tetem:
Hogy nem honi földnek szent hantja takarja,
S felettök az ég is... az is — idegen!...

Ne tudja, ne lássa, hogy számkivetésben
Epeszti szivét még a férj, — az apa...
S hogy nemzete távol epedni se tud már:
Kijátszva reménye, fásulva maga...

De zúgj!... zokogásod hasson föl az égig!...
Tán rája fölébred a hon-kegyelet,
S szárnyára ölelve a sírbeli hamvat:
A drága szülöttnek, a távoli hamvnak
Édes hazaföld ád lágy szemfedelet!...

(Budapest, 1894. márczius 31.)

Tenger zokogása, langy szellők búgása
Megnyitotta a sírt, hol pihentek ők...
S most körülölelve, a nemzet szerelme:
Édesen ringatja a szent hazaföld!

A Budapesti Szemle szeptemberi kötete a következő érdekes tartalommal jelent meg:

A kötet első közleménye: «Rosebery I. Napoleon utolsó éveiről» *Wildner* Ödön tollából. Rosebery, a kiváló angol szabadelvű politikus is könyvet írt Napoleonról, és pedig az angol fogságban Szent-Ilona szigetén töltött utolsó éveiről. Bírálat alá veszi az erről megjelent munkákat s Napoleonra annyi fogyatkozása és gyöngéje közepette mint igazi nagy emberre és lángelmére mutat rá. Azt írja meg, hogy a szent-ilonai fogságban, a megaláztatás, az angolok boszantásai közepette és Hudson Lowe angol tábornok durva felügyelete alatt Napoleon ugyanaz a nagy alak, mint hódításában és a csatatéren volt. — *Baross* János folytatja és befejezi «A wesztfálai parasztbirtok új törzsöröklési joga» című dolgozatát, mely sok figyelmeztetést foglal magában a mi gazdasági állapotaink rendezésére. — *Alexander* Bernát egyetemi tanár «Műveltségünk egy elhanyagolt forrása» czímen azt a kérdést veti föl, hogy középiskoláinkban mért nem tanítják az angol nyelvet. A nagy kulturnemzetek közül az angoloknak van legkevesebb hatása ránk, s ez baj. A középiskolák bekövetkező reformjánál az idegen nyelvek megválasztásában bizonyos szabadságot óhajt, s hogy a mostani latin-német-franczia nyelvtanítás latin-német-angol is lehessen. — Ifj. *Korányi* Frigyes «Serédy Gábor» regényének befejezését veszi az olvasó. *Kozma* Andortól «Az élet bája» című erőteljes költeményt, *Bogdánfy* Lajos jó fordításában pedig *Lemoyne* nagyobb költeményét «Báléj után.» *Joób* Lajos «A bérmozgalomról», a sztrájkokról, mint megoldatlan és fenyegető politikai és társadalmi kérdésről értekezik. «*Régi könyvtárak*» czímen — *G — Gy.* egy angol tudós, John Willis Clark munkáját ismerteti, ki tizenöt esztendeig vizsgálta a könyvtárakat, s azoknak leírását, mintegy történeti fejlődését adja. *Gombocz* Zoltán irodalomtörténeti czikket írt Lesage híres regényéről «Adalékok a «Sánta Ördög» forrásaihoz» czím alatt. — Az «*Értesítő*» könyvismertető rovat Gárdonyi Géza «Április» című verses kötetével, Kovács Norbert «Troubadour-dalok» czimű verseivel és Vámbéry Rusztem «A házasság védelme a büntetőjogban» című munkájával foglalkozik. — «A Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 24, fél évre 12 korona.

Albánia. Dr. Horváth Ödön a «*Budapesti Szemlé*»-ben hosszasabb tanulmányt irt Albániáról, a mely most külön lenyomatban is megjelent. E tanulmány, mely Albániának kivált kereskedelmi jelentőségét tárgyalja, különösen érdekes lehet most, midőn nem csak az albánok mozgalmairól, hanem Olaszország ideirányuló törekvéseiről is mind gyakrabban hallunk hireket, mely törekvések pedig monarkhiánkat is közelről érintik. A 98 oldalra terjedő füzet a Franklin-társulat nyomdájából került ki.

Boca-Bocksberger

(42. old)

Bocz Borbála

grafikusművész

Külföldi magyarok (1957–1988)

Jánó Mihály
ÁNE

Művészet
89/6

Bocz Borbála: Fészek I, rajz, 1987

Gogh Parasztcipők című festményén a tárgyiasult érzelem. Csakhogy itt minden mozgásban van, a térben megjelenő tárgyak az idő foglyai is. Ezért lehet, hogy a kezdetben különálló munkák mint egy belső történés állomásai, egyetlen folyamatot tükröznek. Így értelmezhető talán a Fészek címet viselő három rajz egymáshoz való viszonyulása, amelyeken a csergével leterített szék lassan átfordul, s míg e folyamat első stációján a szék öblében emberi közelséget érzünk, az átfordulás után a szék földerengő hátsó váza már ember utáni csönddé módosul. A két „állapot" közötti rajzon (a folyamatban második állomás) az átfordulás spirális

egy igazi művész próbált egy pillanatra megállítani minket.

Bocz Borbála grafikusművész öntörvényű kifejezési eszközével – a rajzzal egy olyan önemésztő képzőművészeti kifejezési formát próbált megvalósítani, amelyben a tárgyak plasztikai értelemben vett eszközök, és ugyanakkor emberre vonakoztatott jelentéssel bírva lírai rendbe szerveződnek a művön belül.

Jánó Mihály

(43. old)

Bocz Borbála

grafikusművész

Külföldi magyarok

1955-ben született, 1985-ban halt meg.

Alig tőbb, mint félnázi grafikai lapott nagyott vánk. Ám egyedi rajzaiban látványosan kifejeződő művészi pályát tár fel."

János Mihály
cikke

Művészet
89/6

BOCZ Borbála

Közvetlen fotóhasználattal létrehozott fakturális kisérleteket(Irsai Zsolt), művészettörténeti analógia keresést(Ujvárossy K. László) és fotónaturalisztikus rajzi ábrázolást(Bocz Borbála) egy-ránt láthattunk. Ferenczy Károly fotói Delaroix: A szabdság géniusza a barikádra vezeti a népet cimü festményének eszmé-jét aktualizálja,illetve totális aktualizálhatóságát kérdőjelezi meg.

...

Megemlitendő,hogy több nagyváradi művész (Jóvián,Onucsán,Ujvárossy K, Ferenczy művészettörténetielőzményekhez nyult vissza.

irja:
CHIKÁN Bálint: Médium. Képzőművészeti kiál itás Sepsiszentgyörgyön.
2= Jelenkor, 1983/1. 84.p.

Bocz Borbála (43.old)

grafikusművés (1955-1988)

Külföldi magyarok. János Mihály cikke

Bocz Borbála: Fészek II, rajz, 1988

Művészet
89/6

meszettel, az ember környezetével kapcsolatban történhetnek a világban. Ha mindezek megtörténhetnek, a kétely érvényes lehet az alkotó munkára is.

Itt-ott megjelenik a derű, a humor is *(Macskák, Macskapásztor)*, de olyan erőtlen és rövid életű e játék, hogy remény sincs a *Nolde* tónusához hasonlóan megfogalmazott *Önarckép* döbbenetével egyensúlyba kerülnie. Még egy sikertelen próbálkozás jelzi a dolgok szokványos értelmezésén belül az egyensúly elérésének lehetetlenségét: *Az építkezés*. A Bábel tornyát idéző, átlagos méretű (60 × 40 cm) litográfián, az állványok között nyüzsgő emberek körvonalai az építmény csak kidől egy vasaszakadt hatalmas betonoszlop – az önálló alkotói lét: *Fehér térben* (1980). A nagyméretű, fotót és ceruzarajzot elegyítő munkán a felkanyarodó betonvas szál sikolyként húzódik a maga következetes, bár gyűrött négyzeteivel rendet jelentő háló felé. Innen indul a tárgyi világgal azonosuló alkotói lét stációsorozata.

Kezdetben még tovább élnek a pár évvel ezelőtti fotográfikai reminiszcenciák, de már az utolsó két évben csak a ceruza marad, és a nagyméretű, fehér, fotópapír, mely fehérre exponálva melegebb árnyalattal lesz majd háttere a rajzoknak, mint a rajzpapír.

Egyedi rajzok készülnek,

Bockelberg A. Edward

1889/90 I,

Ferkéjszómfüstért

69. l.

Bocksberger

építész

lásd

Közlemények Kapesvár megye
múltjából. I. 129.

A Budapesti Hengermalom

Boconád.

Kastély

Épült 1760 körül

Rados Jenő dr.

Magyar Kastélyok

12. l.

Bócz Andrea, 5. osztl. tanuló

Jókai Attila születése 75. évfordulójának megünneplésére rajz- és szavalóversenyt rendezett az Eötvös Károly Megyei Könyvtár gyermekkönyvtára közösen az Ernst Thälmann általánossal. A rajzokból kiállítás nyílt a megyei könyvtár előcsarnokában — a rajzpályázaton a következő eredmények születtek: Kyári Pál, 2. osztl. tanuló, Priesek Rózsa 6. osztl. tan. Priczel Vilmos 6. osztl. tan., Bócz Andrea 5. osztl. tan.

Napló / Veszprém, 1975. jún. 4. 5. old.

Bocz Borbála.

Chikán Bálint: Vázlat egy csoporthéphez (II) Körkép a romániai magyar képzőművészetről.

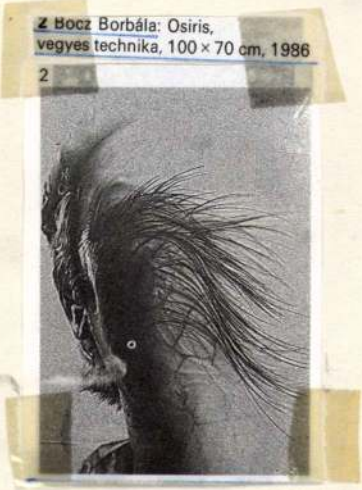

Bocz Borbála: Osiris, vegyes technika, 100 × 70 cm, 1986

2

Művészet, 1987. augusztus, 5-ök.

BOCZ Borbála *141*
Sepsiszentgyörgy, 1955. december 23.
NG Képz. Főisk. Buk., grafikus

Banner Erdély

Baconád —
Bócz

Dr Bock Ödön
rajztanár
ev. polg. leányiskola
Kassa
1905

12. az anyakönyvi kerület
13. a törvényszék

dvezményes árú előfizetés csak
26. január 31-ig eszközölhető.

: csekklapon eszközölhetők.

Figyelmeztetjük a közönséget, hogy az 1922. év óta más hivatalos Helységnévtár nem jelent meg.

felhivás

ységnévtárának

lására.

hivatal az 1922. év folyamán

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
420

Szádeczky Lajos. Kovacsóczy Farkas.
1576-1594.
Bpest, 1891.

L. M. Tört. Életrajzok. III. köt.

Ø Bock, Laurentius

l.

Csat - Frey Öst Kunst

XXIV. k.

XXVIII. l.

M.D.K.

Bock Kálmán.

Kassai építész készítette a Kassán a Kinizsy utcában emelendő állami iskola és a Hunyadi téren építendő tanfelügyelőségi épület terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

dec. 21. sz. 9. old.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
420

Szádeczky Lajos. Kornyáti Bérés Gáspár.
1520 - 1579.
Bpest, 1887.

L. M. Tört. Életrajzok. III. köt.

8 Bock, Hans Christoph

l.

Csat-Frey Öst Kunst

XXIV. K.

XXVIII. 60. l -

M.D.K.

Bochniai Miklós, Jasobrán

Lengyel származása mester, akinek egyesek a kassai „Angeli üdvözlet" és a bártfai Veronika-oltárt tulajdonitották. Kemény L. szerint 1474-óta kassai polgár.

Radocsay D.: Der Hochaltar von Kaschau und Gregor Erhart. /A kassai főoltár és Gregor Erhart./ Acta Hist. Artium, 1960. Tom.VII. Fasc.1-2. 30. és 48. old. és 26.jegyz.

M.D.K.

Bochniai Miklós, szobrász, festő

neve 1474-1487 hört gyakran szerepel Kassán; a szárnyas-oltárok építése körül munkálkodott, s a városi jegyzőkönyv 1496-ban pictor alias sculptorként emlékszik meg róla. Mikelik S. a főoltár festőjének tartja.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai

Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 59., és 62. old.

+ 63. "

+ 67. "

MDK

Bochniai Miklós, festő

Csánky M: A szepesi és sárosi táblaképfestészet 1460-ig. Bp. 1938.

~~Miklós~~/Bochniai Miklós/ MDK

Mihalik József az 148o-as évek végén elhunyt Miklós mester siremlékén egy ~~Jak~~ M jelet figyelt meg, mely a kassai Erzsébet sorozat 4 tábláján is előfordul. Ez időben emlitik okleveleink a lengyelroszági Bochniából származó Miklós mestert s igy Mihalik a főoltár festőjének Bochniai Miklóst hitee, s feltételezte, hogy Kassát megelőzően Bártfán Szandeci Jakab mellett dolgozott. Müvészi iskolázottságát Krakkóban szerezte, a kassai Erzsébet sorozat is egy krakkói műhellyel állt szoros kapcsolatban.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.11o.l.

M.D.K;

Bochor Medárd fxrag szobrász

Ferences szerzetes. Medgyesen dolgozott.

Boros Fortunát: A csiksomlyói kegyhely. Koloszvár 1943
65,

Bohdan Bocianowski M.D.K.

grafikus

A Lengyel Olvasóteremben kiállítása volt

Napló.

Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 18. 9l.

Bock Adolf MDK

Megszorulva, olf.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Bock B. Jesto?
(Weimar).

K. T. 114/1899.
1899. Febr. 8.

Festészet.

„Kötőnő" c. kép.

(Bock B.-től)

K. T. 114/1899.

1899. Febr. 8.

MDK

Bock Bernhard

Vasárnap délelőtt, of.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat. 48.l.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA 10-TŐL 4-IG.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

Bock, Chr. W.

II. József 10139

Egész alak, kissé balra tekint és mennyezetes trónuson áll. Jobb kezében jogart tart és baljával kardját fogja. Mellét a szent István és a Mária Terézia rend jelvénye disziti, melynek szalagját is hordja. Palástjának alját a székre tette; balra az asztalon a császári korona, a jogar és az országalma van; a háttérben pedig vár látszik. Felirata a kép alatt két sorban:

JOSEPHVS II.
D.G. Romanorum Imperator. Semper Augustus. Pater Patriae

és e felett jobbra: Christ. Wilh. Bock del. et sculps. Norib 1779.

Rm., mér. a vk. 44.2 : 30.7 cm.

Szn. 138-99.
252-99-1.

A Bock C. W.

nürnbergi rézmet-
nő

Mecséry Dániel
báró tábornok arc-
képe és fejsebeinek
ábrája Rézmetszet
fentitől 1805 ből

Repr.
Domanovszky Sándor

Magyar műselődéstört
V. k. Bp. c. n. 457.
677. l –

Miklós festő

Bochniából Krakkó mellett származik. A kassai székesegyház főoltárának Szent Erzsébet ciklusát festette. 1483-ban Kassán halt meg (láttam az évszámot) a sírkövön, mely a Szent Mihály kápolna erzsébeti falába van belfalazva.

Kassa, 1941 jún. 17

Bochniai Miklós
Jestő
† 1485. Kassa.

Laid

Wick Béla dr.
Kassa régi színészei.
XIV–XVIII. szá-d.
Kassa, 1933. 15 l.
képek.
Figyelni az irodalomra.

Laid Miklós Jestő
alatt is!

Szíklavárak II 194.

Bochna Nikola.

lengyel festő

Kassán

1474

erőd

Nyáry Pál báró

A lengyel festészet.

Bp. 1943. 6. l

Bochniai Miklós

festő + 1485.

lásd

Mihalik József!

A kassai Szt Erzsébet

templom. ~~tört~~

Bp. 1912.

mires szó

fentiről.

Szászkő vára II. 194.

Bochniai Miklós

Mihalik Jónef

A kassai dóm
régi sirem lé-
kei. A É. 1897
164. l.

Miklós mester

A Kassai szent Erzsébet templom főoltárának festője < >, Bochniából származott.

irod

Magyar. 122. l.

Magyary Z. A m. tudománypolitika alapvetése. Bp. 1927. 122. l.

~~Agyap~~ ~~st obor~~, ~~római~~, ~~töredék~~ ~~VI. 113.~~

Bochniai Miklós

festő Kassa

erod

Heklerválogatott

368-l

Gulyás Pál: Törvényjavaslat az olasz
népkönyvtárügy dolgában VIII. 212–214.

Miklós

Nicolaus pictor

Kassa. 1474.

Városi jegyzők.

Ke 55 l.

Kemény L. A Kassai

Szt Erzsébet egyház

történetéhez.

AE 1895. 55. l.

Miklós
„Nicolaus pictor
alias sculptor"

1496. Kassai nárcsi
[illegible]

Kemény L. A kassai
képiró lehvöl. A. É.
1902. 412. l.

Kemény 412 l.

Miklós

festő és képfarago

Kassa XV: 24

+ 1485

l: (Kemény L. Kassa
város műemlékeket
Kassa. 1917

Kemkassa műeml

5. l.

sirkövé a
szent Mihály ká-
polna falában
u. o. 5. l. 15. l.

Ez Mihalik mi veben
Bochniai Miklós
szent szepel.

Bochniai Miklós

festő

1474

Kassa

l.

Gerevichlengyelmagy

121 l

Sirköve a kassai

Mihály-kápolna

szentélyenek külsejé-

be van falazva

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KI

1908 évi 14761. számv. sz.

III. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának
és évének pontos feljegyzése kéretik.

Méltóságos

br. Forster Gy

a müemlékek orsz. b

Folyó évi május hó 25.-én
szám s julius hó 6.-án 402. sz
ira való hivatkozással van
a müemlékek orsz. bizosssági
tiszámlait 178 K. 30 fill.-rel

Bochniai Miklós

pesti és nobrány

lind

GerKasErzsszobr 101., ~~[illegible]~~.l.

Bochniai Miklós

lengyel festő és szobrász

1474. Kassa

GerKasErzsszobr

7. l.

megnra

Bochniai Miklós

kassai festő

XV. sz.

lásd okv.

Arch. Ért.

1914. 439. l.

Miklós festő

Bártfa XV. sz.

Mihalik J. szonosnak
tartja Bochniai
Miklós festővel

Akad. Értesítő
1914. 628. l.

lásd
Arch. Ért.
1917. 103. l.

Bochniai Miklós

Borovszky S.

Mország-vármeryci ci Városai

Abanyvm ci Kassa. Bp. 1896.

I. 75. l.

Bochniai Miklós

festő

Kassa

l.

Arch. Ért.
1917. 103. l

Divald Kornél: A bárt-
fai Szt. Egyed templom.
AÉ. 1917. 103. l.

Bochniai Miklós

festő

O

l.

Divald 1927

104. l.

mines ezen a la-
pon emlitve, de
Mihalikkal Hem-
ben a Kassai
főoltár vállal-
kozójának Kassai
(szerinte Thamer) Istvánt
tehnik

SCD

KÖNYVESBOLTJA

BUDAPEST, IV. MUZEUM-KÖRÚT 17
Telefon: 384-221. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁMA: 32833

Bochniai Miklós

Szandeci Jakabnak segédkezett a bártfai plébánia templom fő-oltárának elkészítésében. 1460 – 1466.

Divald Kornél

A Szépmüvészeti Muzeum kisszebeni szárnyasoltára

MAGYAR MUVESZET

1928. 684. l.

Boltizár József kelyhe, aranyozott ezüst, neogót stílű. Dianafejes bélyeggel és HA mesterjeggyel. Mag. 24 cm. Bécsi munka 1894-ből.

Boltizár József felszentelt püspök aranymiséje alkalmából ajánlotta fel a főegyházmegye papsága 1894-ben. Boltizár ajándékra a kincstárnak 1905-ben.

Gerevich PA, 191 l.

Lepold: Adatok, 34 l.

Miklós pictor
alias sculptor
1492 - 1496. Kassa

Divald Kornél
A Szépmüvészeti Múzeum
kisszebeni szárnyasoltára

MAGYAR MŰVÉSZET
1928. 688 l.

1905

178

Drám!

Miklós

M. 2. *(Bochniai)*, lengyel festő. • Bulószínűleg Bochnia (Galícia) 1466, †

Kassa 1490 körül. Szandeci Jakab festővel együtt Bártfán a főoltár képein dolgozik. Mihalik József neki tulajdonította a bártfai Szt. Egyed-templom Szt. Erzsébet-oltárát is a kassai Szt. Erzsébet-templom főoltárának képeit.

L. Gy. II. 127 l

T. 84.

tt várost a nagytemplom uralja.
fehértorony romjai, a közép-
pedig az oláh templom tünik sze-
árost néző és egy földre feküdt

9.2: 26.3 cm.

Miklós Ferko (Bochniai)

Művészeti Lexikon

502. l.

...ni Domenico Tiepolo.

...ghalt halálának ~~ere~~ wége ismeretlen.

...os látomása.

... fejjel balra fekszik az elájult szent, ...tja és ~~kinek~~ teste piros lepellel van be-...uzza; ~~...~~ mögötte [két] Cherubfejet ~~lebeg~~ látunk ...s két könyv hever. A Cherubok egyik ég-...na jelent meg, ki öpntett kezeit felemelte ...al ~~van az égbe~~ tart. A háttérben jobbra ~~egy~~ a tere-...zkakunyhó van. (A Kerisén a szentnek bibor-

...0 : 22·5

~~9·5 : 22~~ cm.

...d aj~~ándéka~~.).

Ás Képt. 188.

Dornay Zsigmond ar.

Bochniai Miklós

MAGYAR MŰVÉSZET
1931. 452.

Fenyő Ivan – Genthon I.

A M. N. Muzeum
szárnyasoltár képei.
M M. 1931. 452. l.

Bochniai Miklós

-nak tulajdonítja Mi-
hatik József a kassai
főoltár Erzsébet cik-
lusát.

Cáfolatát lásd

Genthon István

A vegi magyar
festőművészet. Vác
1932. 77. l.

Kehely, aranyozott ezüst, a lát egyik oldalán domború fezzülettel. A románcos rotulusokon IHESUS. Magy. Gótstílű. Mag. 16·9 cm. Magyar munka 1450 körülről. Paténája aranyozott ezüst.

Gerevich: PA, 259 l.

Bochniai Miklós

Kemeny Lajos:

A kassai képirócék.
Univészet. 1909
254. l.

A bochniai Szarnazasu
Miklós 1474. már
kassai lakos akol
ez időben egész nin-
vénteleprek. 1496
mint mint pictor
alias sculptor vól
emlékezik meg a
varosi jegyzőkönyv

ábrázolt ifjak,
en ~~kés ifjú nemes latunk~~ diszbe öltözöd.
dul~~ta~~ és (kezét úgy tartja, mintha beszélne; a
ját csipőjére tére s ~~ja~~ baljával kardjára tá-
el ~~a hozzá beszélőre~~. Öltözete az egyiknek:
alap; paróka; prém szegésű, gallérú és hajtó-
~~[illegible]~~; szűk nadrág s topán. A másiké: kal-
s forgóval; vállra vetett mente, atilla s nadrág
tal és sarkantyus csizma bojttal ~~[illegible]~~ meg szegéssel.
~~[illegible]~~. Mind kettő kar-
ttér Budát ábrázolja a Gellérthegyszel s a ha-
rata a Kép alatt Két-Két sorban:

mes Emberek
Városból
ellente
der Stadt
répütt: „8."
i a réslapnak 25.4: 19 cm.
ke
, (szines).
mmoriens Bewohner. Wien, Cappi, 1819.

217/96 N° 16.

Bochniai Miklós

festő

Kassa 1477.

Lásd okv.

Arch. Ért. 1915

241. l.

~~Lásd a jegyzetet~~

Sztehlo O.: Nehány

szó a Kassai Szt. Erzsébet-

templomok építése törté-

netéhez. AÉ. 1915. 241.l.

JELEN KIÁLLITÁSON SZEREPLŐ MÜVEI:

		P.
1. Máramarosi falurészlet,	tempera	600.—
2. Csendes kikötő a Balatonon	„	800.—
3. Széljárta dombtető . . .	„	800.—
4. Kárpátaljai táj	„	1000.—
5. Faluvége Somogyban .	„	1200.—
6. Ruszin házak	„	800.—
7. Balatoni hangulat . . .	„	600.—
8. Csolnakok a kikötőben .	„	600.—
9. Fák a domboldalon . .	„	900.—
10. Késő délután	„	900.—
11. Sajópart	„	900.—
12. Szemben a Badacsonynyal	„	700.—
13. Pannika szürke falnál	olaj	800.—

Wick Béla dr:
Kassa régi síremlékei
XIV—XVIII. század.
Košice 1933

II.

Síremlékek a szent Mihály kápolnán.

A szt. Mihály kápolna 1904-iki restaurálása alkalmával, ennek külső falába 17 síremléket helyeztek el. E sírkövek az északi oldal nyugati részéről kezdve a következők:

1.

Tutz Mihály kassai fegyvertári prefektus hitvestársának, Zsuzsannának és három gyermekének emléktáblája 1623-ból.

Anyaga: vörösmárvány. Méretei: 71×63 cm.

E sírkő egykor a szt. Mihály kápolna 1904-ben lebontott mellékhajójának keleti külső falán volt, most a kripta bejárata fölött látható. Körirata:

VXORI DESIDERATISS: SUSANAE X XBR Ao:
1623 DEFUCT: LIBER: 3B, CARISS. SEPUL
EGR: MICHAEL TUCZ ARMAMET: CASSEN:
PRAEFEC: HOC MONU: MOER: P.

Magyarra fordítva: „A legszeretetreméltóbb hitvesnek Zsuzsannának, aki 1623. év december 10-én meghalt s három igen kedves gyermekével eltemettetett, tekintetes Tucz Mihály, a kassai fegyvertár prefektusa, ez emléket gyászolva emelte."

A kőlap belső mezején a következő hexameteres sírverset olvassuk:

MATRONALE VIRI DECUS EXEMPLAR
Q PUDICAE
CONIUGIS EXIMIUM, CUBAT HOC SUB
MARMORE, TUTZI
FIDA TORI CONSORS, TERNA CUM
PROLE, SUSANNA.
VIXDUM BIS DENOS OCTOQ EX
CESSERAT ANNOS,
FILIOLAM GENITRIX UBI VI„
TALI EDIDIT AURAE
IURA SUBIT LETHI, FATO LUGU„
BRIA ACERBO
ECCLESIAST : CAP : 40.
OPERA DOMINI OMNIA SUNT BONA
VALDE, & QUICQUID PRAECIPIT
SUO TEMPORE EST.

Magyarul: „A férj asszonydísze, az erkölcsös hitves kiváló példányképe fekszik e márvány alatt. Tutz hűséges felesége Zsuzsanna három gyermekével. Alig haladta meg a 28 évet, midőn éltet adva leánygyermekének, keserves sorssal a halál gyászos hatalmába jutott.

Ecclesiastes 40. fejezete: „Az Úr minden műve igen jó s mindent idejében rendel el.“[1]

2.

Gótbetűs felírású síremlék a XV. század végéről.

Anyaga: trachit-tuff. Méretei: 240×94 cm. Töredékeit a dóm főhajójának a padozatában találták.

Belső mezejének alsó és felső részét szépen faragott csúcsíves építészeti ornamentika díszíti, közepét pedig családjegyes pajzs tölti ki. Letöredezett, lekopott gót minusculás, domborúan vésett köriratából csupán a jobb hosszoldalon a következő betűk olvashatók le:

obiit Anno (Dni) M CCCC LXXX...

(„Meghalt az Úr 1480... esztendejében.“)

---

[1] Sirák fiának könyve, 39, 39.: „Jók az úr művei mindannyian, és minden szükségletről idejében gondoskodik.“

A pajzs fölött lebegő szalagon az 1483 (?) évszám látható.

Archeológusaink közül némelyek Nicolaus Wogmaister[1], a kassai kereskedőház mázsamesterének nevét, mások a kassai városi levéltár följegyzéseiben szereplő s a lengyelországi Bochniáról származó Nicolaus Mahler „pictor alias sculptor" nevét vélik a kövön leolvashatni. Kemény Lajos szerint e síremlék: „Miklós képíró sírköve. Felirata: Hic jacet ... Nicolaus moler .... obiit anno MCCCCLXXXV. (1485). A sírkövön N(icolaus) M(oler) betűk" (Kassa város műemlékei, 15. lapon.)

Gótbetüs felirású síremlék a XV. század végéről.

E bochniai képírónak tulajdonítja Mihalik József a kassai dóm főoltárán a szt. Erzsébet életét ábrázoló 12 képnek s a bártfai szent Erzsébet oltár 8 szárnyképének festését. (Akad. Értesítő, 1914)

[1] A kassai százéves egyházmegye emlékkönyve. 1904. I. 48. lap. — Archeológiai Értesítő. 1897. XVII. k. 164. lap. — Magyarország vármegyéi és városai. Abaúj m. és Kassa 77. l.

3.

Cromer Ágoston síremléke 1472-ből.

Ezt az öt töredékből álló kőlapot a dóm legutóbbi restaurálása alkalmával a szt. Kereszt kápolna előtti padló alól ép állapotban ásták ki. Egy ráeső kőtömb zúzta darabokra. Anyaga: trachit-tuff. Nagysága: 240×100 cm.

Az epitáfium szélén csúcsíves minusculás felirat fut körül. Belső mezejét gót ornamentális fülkét ábrázoló féldomború, lejjebb családjegyes címerpajzs és ez alatt egy, ívben húzódó mondat-szalag tölti ki.

A köriraton a következő felirat olvasható le:

bic. iacet. famosu(s v)ir. dnus. Augustinus Cro(mer) quondam. consul. Cassovien. et. fundator. pntis. capelle. q. ob(iit an)no. do MCCCCLXXII.

Magyarra fordítva: „Itt nyugszik Cromer Ágoston úr, a neves férfiú, egykor Kassa consula és az itt lévő (praesentis) kápolna alapítója, aki az Úr 1472-ik évében húnyt el."

A belső mezőn a csúcsíves ornamentika alatti címerpajzs családjegyén oldalt egy „a" betű világosan kivehető. A mondat-szalag felírása:

„orate deum pro eo"

(„Imádkozzatok érte az Istennél")

A sírkő egyes töredékein égési nyomok is láthatók, amelyek valószínűen az 1556-iki nagy tűzvész maradványai. Egyes betűinek mélyedésében helyenkint még ma is találunk vasrozsdaszínű szuroknemű anyagot, amely egykor a bevésést feltűnőbbé tette.

Cromer Ágoston előkelő és gazdag kassai patriciuscsaládnak tagja volt. A város közügyeit is szolgálta, 1462, 1463 és 1467 években mint bíró (judex) s 1471-ig mint consul (polgármester). Előbbi minőségében feladata volt a törvénykezés, az utóbbiban a város közigazgatásának a vezetése. Fundátora volt a dóm déli hajójához toldott, ma káptalani sekrestyének használt, szt. Kereszt kápolnának, amelynek egyik zárókövén ma is látjuk a Cromer Ágoston

BOCCARDI, Giovanni di Giuliano

MIKÓ Árpád Ekphraseis : A budapesti Philostratos-kodex és a Bibliotheca Corviniana. = MNG Évkönyve 1991 (1991) 69 -77.p. ill. I

OSZK, Philostratos-kodex
Boccardi, Giovanni di Giuliano kodexfestő

BOCCARDINO Vecchio miniátor M.D.K.

/ 1458-1490. /

Mátyás király bécsi diadalmenete. repr.

" Philostrati heroica, icones, vitae, sophistarum et epistolae ab Antonio Bonfine traducta" c. mü 2/r lapjának illusztrációja

Cennerné Wilhwlmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1949. p. 1962. 66, 67.l.

MDK

Boccardino Vecchio

mumkájának tulajdonítja Hoffmann Edith a „Philostratus" corvinát.
B.V. Attavante tanítványa

Dékány: Magy. ren.

Radnainé: Ragyogó művészet... 22

Boccardino Vecchio

lásd:

Boccardi, Giovanni

Boccardino Vecchio firenzei miniator, XVI. sz., Szathmáry György breviáriumát illuminálta.

Archaeologiai Értesítő XL., 1923–1926., 206.

Balogh Jolán: Firenze és Magyarország kulturális kapcsolatai.

M.D.K.

Boccardino Vecchio, miniátor
(1460-1529)

Alinek Hoffmann Edith 1925-ben, az OSZK-ban őrzött Philostratus-corvinát tulajdonította, csak annyiban korlátozó összefüggésbe Attavantéval, mint akire a kiváló firenzei miniátor és annak egész iskolája nagy hatással volt.

A magyar Corvinák. Összeáll. és bev.: Berkovits Ilona. Bp.1962. Magyar Helikon. 50-51.old.

dr. Bocha Márton

grafikával fog szerepelni a gödöllői
Medvyánszky Lenkó képzőművészeti kör
kiállítása

Képzőművészeti kiállítás gödöllőn
Pest megyei Hírlap, 1968. ápr. 24. 4. o.

megírva

Bochdan Jakab

festő

l. Bogdány

L.

Szendrey-Szentiványi

216. l.

Leltár, 1931 ok

I. Vagyon

1. Készpénz
2. Követelés
3. Áru

120 drb schaffhauseni nyitott aro
150 " " duplafedelű

4. Berendezés

II. Teher

1. Láng József, hb- követelése

III. Ismétlés

A vagyon főösszege
A teher főösszege

Megírva

Bochkorné Árkay Tessa

l.

Árkay Tessa

Budapest, 1947. okt. 11.

m!

raidra mellékelten küldöm a cég ajánt-
tom közölni Veled, hogy az anyag amit
de nem az a nehéz, prima olaj mint
tani. Kilátás van arra, hogy a köze-
nyersanyagot tudok szerezni és igy
t, ugy azt akkorra el lehetne halasz-
n viszonyok mellett halasztás egyálta-

et felhivni arra, hogy a Halászbástya
fajta nyersanyagunk igen célszerüen
anis a kőből készült vizfolyásokra,
l készült bádoggal vannak kibélelve.
nem jártam és igy a károkat nem ismerem.
ogy ezeket a fémeket onnan ellopkod-
telést adna az Inertollal való alap-
telő massza nevü anyagunkkal való ki-
rü massza rendkivül tartós és tökélete-
mi azonban később nem nagyon látszik,
kalmaztam kb. 12 évvel ezelőtt a Trom-
folyóka kikenésére és az ma is 12-13
n van.

Bodiler asztalos

1755-ben a szervita tpl.
Szt. Tekla oltárának építésében
tevékenyzedett

Művészettörténeti Értesítő
9. old 1973/1

M.D.K.

Bochman Balthasar

harangöntő

Kétbodony cv. templom harangját öntötte Óbudán 1728.

Patay P.: Nógrád megye harangjai. Művtört. Lit. 1958 (VII.) 2-3 n. 155

M. D. K.

Bochman Baltazár

harangöntő

1728. Kétbodony harangja

Patay P.: Nógrád megye harangjai. hürtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 166

Bochmeister János kőműves mester M.D.K.

1757-ben széchenyi u 7. s. „funduson" épít
mely akkor Bajcsyné Dőry Katalinné volt.

A miskolci Hermann Otto Múzeum Közleményei
1955 december 34. lap

BOCHMEISTER JÁNOS, kőműves

Miskolcon 1757-ben, a Széchenyi utca 7.sz. házában Bochmeister János kőműves dolgozott. 34.old.

MARJALAKI KISS LAJOS: Ujabb adatok Miskolc 18.századi épitkezéseihez 32.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1955 dec. Miskolc

Bochniai Miklós MDK

Festő, 1474-től 1487-ig Kassán dolgozott

Radocsay Dénes: A középkori Magyaország táblaképei.
Bp.1955.91.l.

Bochniai Miklós festő Kassán,

1477.

Archaeologiai Értesítő

1915., 241.

Sztéhlo Ottó: Néhány szó a kassai szt. Erzsébet templom történetéhez.

megírva

Boccardi Giovanni
máskép Boccardino Vecchio

A bécsi ápjtemenyek-
ből Mországnak jutott
tárgyak kiállítása
a M. N. Muzeumban.
Bp. 1933. 32. l.

L a ki nélbatyú ~~balhóná alatt~~ csomagot ~~jobb hóna~~ és bot van,

és ~~gyolcsos tót (Platennik)~~ házi vásznát megelé-
y fiatal leány. Öltöiete a tótnak L: pörge ka-
al, ing bő újakkal, halena, gatya s csizma; a
~~magos, a jobb alatt pedig bogot tart mig ka-~~
~~Kötve viszi. A~~ leány ~~kiépsitt elválaszott~~ nak pedig
~~üli~~; ing~~ének~~ rövid (ujjal fodros), pruszlik~~ja~~,
kötény~~t~~ csikos és csizmája hegyes orrú. A háttér
lgyben faluval, melynek épületeit ~~körül csak~~
a ~~[illegible]~~ uralja. Felirata a kép alatt két-két

y gyoltsos
Tóth
n Schlawakischer
Leinwandmann.
pütt: 5.
net, méretei a réilapnak 25.4: 19. cm.
e: Blaschke.
4959 (Sines.)
Pannoniens Bewohner; Wien, Cappi 1816
217/96 No 13.

Boccardino vecchio

firenzei miniator

Illuminálta Szathmáry
György díszes breviári-
umát. a XVI. század
elején.

B. Firenze 206.l.

Balogh J.: Vchány
adat Firenze és Mor-
ország kulturális kap-
csolatainak történe-
téhez a renaissance
– Korunk. AE. 1923-
26. 206. l.

Leyden után.

:n. † ugyanott 1533-ban.

(Kir. III. k. 11. r. 4).

:zemlélhető, hol az ammo-
ron álló, jobbjával czímer-
ponyát tartó férfit ábrázol
az összetett kézzel imád-
bő ujjú brokátköntöst és
eleségeinek egyike van és
r és csipkekoronával díszí-
e a földön. Körülötte pedig
g, néhány előkelő asszony
tartó szolga helyezkedett
t őrző medvével díszített
zik ki. A környék égboltja
kély falán, a mely mögött

· Lelt. sz. 4323. — Becsértéke
s hagyománya 1907 novem-
ételre és az átvétel jóváha-
a 4316 lelt. számnál. — Be-
453–913).
atok a Szépművészeti Múzeum-
(van Leyden) után: Salamon

tkozó egyéb adatok és pedig:
09. pag. 51. Nº 905). *Öl-*
hwarzen Rahmen, mit Gold-

77–909. pag. 10. Nº 122).
ng. Ölgemälde, im schwarzen
h, 45·5 breit (Schlafzimmer);
(1894–912. Nº III : 8. *Lucas*
keresztény vallást;
65–912. Nº II : 8). *Lucas van*
ény vallást. Fa, 54·5 : 45·5 cm

III.
926 (4323)
978 (98)
8 (1006)

Boccardino Vecchio

lajd

Balogh Mátyás arcképei

502. l.
526. l.
528. l.

KOŠICE,
„SZENT ERZSÉBET" NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
1927.—1679.

Balogh J.: Mátyás arcképei. Lukinich J. Mátyás király emlékkönyv. I. K. Bp. 1940. 502, 526, 528. l. —

Imprimatur.

Cassoviae, die 15. Aprilis 1926.

† **Josephus**
Episcopus, Admin. apost.

Boccardino Vecchio

miniator

l.

Balogh Erdélyi ren

133. l.

Balogh J.: Az erdélyi renaissance Kolozsvár 1943. 133. l.

Boccardi Giovanni
di Giuliano
miniator
Budinis
53-54, 70, 152 l.
59-62. tábla

Budinis, Cornelio.
Gli artisti italiani
in Ungheria.
L'opera del genio
italiano all' estero.
I. Roma. 1936.

munkámat le
gálat napját
jótállás letet
tober hó 24 én
hülvizsgálat
esetében leszne
a letéti vevény
s illetve az az
mervény ellen
Ihrtmárton, 1

Boccardi Giovanni

di Giuliano

miniator

Budinis

59, tabla
60, "
61, "
62, "

Országos Bizottsága
Elnökségének

Budapesten

esü leirata folytán mély tisztelet-
tesíteni, hogy a városi Székházunk-
ít sürgös tanulmányozás céljából
unknak kiadtuk s ugy a netáni ész-
ntés még tárgyalás alatt álló ki-
ien jelentést fogunk tenni.

Boccardi Giovanni

di Giuliano, detto

Boccardino il Vecchio

XV. n. miniatore fiorentino.

Ebbe ordinazioni tra il 1486 e il 1490 dal re Mattia; di lui rimangono un Tolomeo e un Filostrato, già della Biblioteca Corvina, e un Breviario del Vescovo di Strigonia Giorgio Szatmáry

detto = úgynevezett

53-54, 70. l

irod

2 Budinis 152 l

LIX. tábla, LX. tábla

LXI, LXII. tábla

Boccardi Giovanni
di Giuliano
detto Boccardini il
Vecchio

XV. n

miniatore fiorentino.
Ebbe ordinazioni tra il
1486 e il 1490 dal re Mat-
tia; di lui rimangono
un Tolomeo e un Filos-
trato, già della Biblio-
teca Corvina, e un Brevia-
rio Vescovo di Strigonia
Giorgio Szatmáry.

ired
Budinis

152. l.

alap által a fenti épitési költs
annuitásának fedezésére szolgál
ságot, hogy a fentemlitett felte
összeget a m.kir.központi államp
javára szállitsa be.

Budapesten, 1903 é

A miniszter megha

miniszteri tanác

A Müemlékek országos B

Boccardino vecchio, firenzei miniátor, aki Szathmáry György Püspök díszes breviárium át illuminálta XVI. sz. elején.

~~Arch. Ért. 1923-26. 206 l.~~

D'Ancona: La miniatura fiorentina. 1914. V. II. No 1680.

Firenze.)

1.

Juhászbot VII. 151

Boccardino
XV.17

Dívald 1927.
115. l.

Dívald K.: M. művészettörténet. Bp. 1927.
115. l.

t.), egyetemi
roly), a bel-
öndíjjal 1934
n és Német-
ári kutatáso-
ilő „Pachyo-
Ez a munka,
lelhető kül-
n Catalogus-
en meg is je-
ıetország leg-
is, amelynek
üncheni mú-

menyei alapján a következő tanévre, amelyet újból elnyert ösztöndíjjal, szintén a Vassar Collegeben tölt, mint postgraduate (hatodéves) hallgató nyert beosztást.

Domán Miklós (1913, Budapest, róm. kat.), jogszigorló a boulderi Colorado-egyetemre kapott ösztöndíjat, ahol a jogi karon a Master-fokozat elnyeréséért dolgozott. E célból alkotmányjogi, amerikai jogtörténeti, jogbölcseleti, nemzetközi magán- és közjogi, közüzemtani, részvénytársasági, csőd- és kényszeregyességi és váltójogot hallgatott és „Call for an Institutional Social Law trough a System of Administrative Courts" című értekezésén dolgozott. Emellett magyar kérdésekről, különösen gazdasági kérdésekről és a jogi oktatás rendszeréről a boulderi, továbbá a denveri, wyomingi, kansasi és texasi egyetemeken több előadást tartott. Megérkezésekor a Niagara-vízesést, Cleveland, Detroit, Chicago, Kansas City és Denver nevezetességeit tekintette meg. A karácsonyi szünet idejében csekély összegért vásárolt régi autón Texasban és New Mexicoban utazgatott, majd három hétig Mexicót járta be. A diploma elnyerése után, június elejétől szeptember végig ismét úton volt, amely idő alatt hozzávetőlegesen 38.000 kilométert tett meg. Különösen a nagy amerikai nemzeti parkokban, nevezetesen a Yellowstone-, Rocky Mountains-, Grand Canyon- és Yose-

Boccardi, Giovanni

(Boccardino Vecchio

vrd

Divald Magy művenl.

179. l.

Divald K.: Mország
művészeti emlékei.
Bp. 1927. 179. l.

HAJDUBÓSZÖRMÉNY
4 I. VI.

Boccardino Vecchio

miniator

ired

Gent Bpest Müv

36 l.

Ø

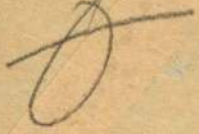

Gold[illegible] Lilie
Nuggnagg

Boccardino Vecchio

(Giovanni Boccardo)

irod

z

Fitz József dr.

A Magyar Nemzeti Muzeum Korvin-kódexei.

Bp. 1936. 5. C.

Boccardi

miniatür festő
a Corvina részére
dolgozott

Luk Mátyás

II. 230. l.

Fritz J. Mátyás
király, a könyvbarát. Lukinich
Mátyás király
emlékkönyv. II.
Bp. 1940. 230 l.
229 l.
(Keppel)

Dlármoroster

109

Boccardi Giovanni
detto Boccardino
Vecchio.

l.

Bibliotheca Corviniana
(Bp. 1927) 41, 96,
98. l.

Boccardi, Giovanni

n. 1460 + 1547

laisd

Bibliotheca Corvina

41. l.

Lexikonban nevel:

Boccardi, Giovanni,

detto Boccardino

Boca Epaminoda
festő-

Popp Aurél felsőbányai otthonia-
ban gyakran megfordult Szatmár-
ról Boca Epaminoda.

Muradin Jenő: Felsőbányai nyarak.
Művészet, 1972. junius - 20 oldal.

D A S festő és rajztanár.
kiállitója volt a huszas évek-

schnitzerei, vergoldet und versilbert, elfenbein

er. — Kleine Vitrine, schwarzes Holz. Bieder-

szarkofágalak. Olasz renaissance. — Kleines
igförmig. Italienisch, renaissance.

árpitozással. XVIII. sz. — Armstuhl, rokoko-

res lábakkal. Bologna, XVII. sz. — Kleiner
Jh.

szel, vasverettel. Német, XVII. sz. — Kleine
enbeschläge. Deutsch, XVII. Jh.

zott lábakkal. Bologna, XVII. sz. — Kleiner
Jh.

A bási és szatmári tárlatoknak állandó
ben. Ma teljesen elvonulva él.

mit Samt überzogen. Re

1907. FALITÜKÖR, fekete fa
— Wandspiegel, schwar
XVIII. Jh.

1908. HAT SZÉK, diófa, ber
meierstil.

1909. SZALONASZTAL, diófa
schnitzerei. XIX. Jh.

1910. SZALONASZTAL, Bou
Louis Philippe. — Salon

1911. VIRÁGTARTÓ ÁLLVÁ
1840 k. — Blumenständ

1912. SZALONASZTAL, diófa,
— Salontisch, Nussholz,

303.

Boca Egomindás Pál

1918/19 I.

Fekete szőm fáiskérk.

69. l.

BOCCA Epaminonda M.D.K.

1921-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Rétí: Nagybánya.....Bp.1954.335.l.

Boccardo, Vecchio

–

und

=

Hekler, Budapest

42. L.

Hekler A.: Budapest als Kunststadt. Küssnacht am Rigi, 1933. 42. L.

Boccardo, Giovanni

rvd

Hekler Ung

88-l-

Hekler A. Ungarische Kunstgeschichte. Berlin, 1937.

88.l.

lra. Haja simára s előre van fésülve,
szakált hord. Balkezét csipőjére támasztott, csomóra kötött nyakkendője rojtos s mentéje zsinóros. A háttérben Buda vára
lirata a kép alatt:

Lajos (Luigi)"

sága 18 Gm.

Boccardi, Giuliano

Giovanni, di

vrod

Flevesy Matthias

32. C.

Flevesy A.: La bibliothèque du roi Matthias Corvin. Paris, 1923.

32. C.

Vegtes

C. 50

1 Röt. 8°

Schwab

Antiquarium, oder zehn photographirte Tafeln mit deutschem und französischem Text.

Copieen der aus dem Museum — in Biel von dessen Gründer an die Pariser Ausstellung von 1867 gesandten, in den Seen der Westschweiz aufgefundenen keltischen und mittelalterlichen Gegenstände.

Boccardino Vecchio

Hoffmann E.: Nagy-
lucsei Orban könyv-
l. tárandó maradványai.

M. Bibl. Szemle

1924. 167. l.

IRODALOM

– Csányi: Muz. és könyvt. ért. H. Kelcsyki Állítástanulságai 125 old. 2 ábr. VII. köt.

JEGYZET

Boccardino vecchio,
Giovanni
ired (Boccardi, Giovanni)
Hoff Belvedere
138, 154 l.
139, Keppel

Hoffmann E.: Der
künstlerische Schmuck
der Corvin-Codices.
Belvedere. (Wien) 1925.

138, 139 l. (Keppel)
154 l.

5801

40.214. — K. M. E. Ny.

Boccardino

Hoffmann E.: Regi
m. bibliofilck.
Bpi. 1929.
78, 98, 102, 186
199, 208.l.

Viselet:

Parasztasszonyok Sop

A előtérb

szélgetés ~~[illegible]~~

kifejegő mozdulato

lok~~ra~~ ukra ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ fé

rövid ujakkal és fr

Kötény, bőszoknyo

háttér hegyes vide

balról: Parasz

Sopron

jobbról: Weiber

von

s alól középütt

Reimets

Methette

4

Bulkessy J: Pa

Boccardi, Giovanni

Hoffmann E.: A Becsből hazakerült műkincsek kiállítása a Nemzeti Muzeumban III. F

MAGYAR MUVESZE

1933. 296.

F Kéziratok.

Boccardino Vecchio

Olaszországban dolgozott a Corvina számára. Ötletes művész, kissé groteszk arcokkal. Nem méltóságteljes pompára törekszik, inkább vidám kedvessége. A Corvina Philostratusa, melyet Bonfini fordított latinra ~~az ud~~ Mátyás udvarának, Boccardinónak talán legszebb munkája.

Hoffmann Edith

Mátyás király könyvtára

Luk Mátyás II. 270. l.

(Bp 1940)

MIKEVÁR

Várrom

Kéne VV 1862, 473 l.

Boccardi Giovanni

irod
2

Horvirodmův II

126. l

Horváth J. Az
irodalmi művelt-
ség megoszlása.
M. humanizmus.
Bp 1944. 126 l.

~~Tál óuból X. 197.~~

Boccardi, Giovanni

Attavante temitványa.

Flavius Philostratos nehány művét Bonfini fordításában tartalmazó Corvin-kódex miniaturáit végebben Attavante nak tulajdonítottak, Hoffmann Edith megállapítása szerint fenti művei.

Egy lapja repr.

Magyművelődtört.

II. ~~[illegible]~~. 668. l.

468. l.

Díszlap a Philostratosból szinesen repr.

u. o. 468. l.

A Kódex a Trechenyi-könyvtárban

Viselet.

A jobbra fordulva álló pan
másikkal pedig m kivont kést ta
látszik. Felirata:

Vn Pandoure Enseigne,

ezután: Vn Georgien Enseigne qu
Attaque l'ennemi avec m
Il taille, il tranche,
Ne cède son Enseigne qu
jobbra fölül és alól: 99.
legalól balra: C.P. Maj.
jobbra: Mart. Engelbrech

Szines rm., mér. a rl. 3

Boccardi

ivód

Kardos Tibor:

A humanista iro-
dalom. Magyarmüve-
lödtört. II. 469 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Boccardi Giovanni
~~Altavante~~

Flavius Philostratos nehány
művét Bonfini fordításá-
ban tartalmazó Kódex
miniaturáit korában fenti-
nek tulajdonítottak.
Hoffmann Edith Giovanni
Boccardi művére ismert
benne. ~~ez~~
Egy lapja repr.
Magyművelődéstört
II. ~~[illegible]~~, 668. l.
468. l.

Ilyen értelemben javítandó
az általam írt szöveg –

Diszlapa Philostratosbig
Hmesen repr.
u. o. 468. l.

A Kódex jelenleg az Ott. Széchenyi
könyvtárban

Életkép.

Egy hajdúnak jobbra halado
kával és lelogó szárnyassal, mi
fia nyargal apjának puskáján. A
jobbra ház látszik. Felirata:

Femme de Haiduc tachant
avec son jeune Haidu

ezután: Tiens toi ferme à la br
Ce seroit mal adresse d
Il nous faut sans délai
Voir d'un lieu à un aut
jobbra fölül és alól: 97.
balra legalól ~~jobbra~~: C.P. Maj.
jobbra: Mart. Engelbrech

Szines rm., mér

Boccardi Giovanni

wąd

Koltay olasz magyar
40. l.

Koltay-Kastner J.

Olasz-m. mindő-
dési kapcsolatok.
Bp. 1941. 40. l.

20.937/1933. szám.

A Müemlékek Országos Bizottsága tek. Elnöksé

Hivatalból.
özszolgálati ügyben.
Dij átalányozva,

Budapest VI.

Aréna-ut 41.

Boccardi, Francesco di Giovanni, genannt Boccardino Giovane.
zül. Firenze, † 1547 dec. 12.
könyvminiátor

Boccardi, gen. Boccardino Vecchio, Giovanni di Giuliano
zül. 1460 Firenze, † u.o. 1529.
kicsva
Lemberger Ernst
könyvéből

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Boccardino Vecchio

A Bécset meghódító
Mátyás király triumphusa a Corvina
Philostratus kodexéből (Orsz. Széchenyi
Könyvtár)

Repr.

Luk. Mátyás. II.

33. l.

Lukinich Imre: Mátyás király emlékkönyv.
II. Bp. 1940. 33. l. (Kápolna)

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minis

15.970/1940. szám.

III.ü.o.

A Müemlékek Orsz. Bizottsága tek. Elnökségének.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben
Díj átalányozva.

Budapest.

IX. Hőgyes Endre-

Boccardino

Giovanni di Francesco

Laid

Mag. Könyvszemle

1917. 260. l.

K

kalmazottainak hivatalos uti

Boccardi, Giovanni

mäsnöven Boccardino Vecchio

lärd

M. Könyvszemle

1925. 182 l.

Boccardino
Vecchio

Laid

Magyar Könyvnemle
1926. 21. l.

Boccardi, Giovanni

Caid

—

Magyar Könyvszemle

1926. 173. l.

Boccardini, Giovanni

Mátyás mint triumfátor a festett Philostratus Kodexben
1487-90.
M. N. Múzeum
Repr.

Magyarországtól
II. 59. l.

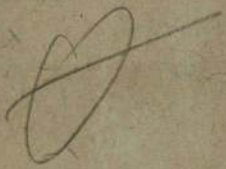

Boccardino Vecchio

erőd

Novák I. 25. l.

Novák L.: A
nyomdászat
tört. I. k. Bp
1927. 25. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Boccardo, Giovanni

Ród

Pálrenmagy

18. l.

Pálinkás L. A renaissance Mországon.
Bp. 1942. 18. l.

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim: — Telegramm-Adresse
HAZAIBANK.

Telefon { számok / Nummern
61-01, 61-02, 61-03, 61-04, 61-21, 61-22.
Interurban telefon 8-41.

K
19

Gy. 3.

Nagyság

Tisztelettel értesitjük, hogy

30.000.-- koronával, foly

nál lefizetett összegért.

(Levelezés) 3. sz. nytv. 20000 db. 1922. VII. Rosenberg. 2026

Boccardi, Giovanni

l.

Péter I. 184. l.

Péter A. A m. mű-
vészet tört. I. k.
Bp. 1930. 184, 196. l

A béke és barátság. — 1873: XIII. 65. *A. Celesti:* Der Friede und die Freundschafts-Allegorie. — 1876, 1878, 1879: IX. 275. *A. Celesti:* A béke és a barátság. — 1881: 706. *P. Liberi modora:* Allegoria. — 1888: XVIII. 598. *P. Liberi:* Venus és Nike. — 1896, 1897: XVIII. 598. *P. Liberi:* Artemis és Nike. — 1897: XVIII. 598. *P. Liberi:* Artemis und Nike. — 1898: XVIII. 598. *P. Liberi:* Artemis et la Victoire. — 1901, 1904: XVIII. 598. *P. Liberi:* Artemis és Nike.

Boccardi Giovanni

wod
z

Pétermagyarmo
Verecke V. k. 52. l.

Péter A.: M. képző-
anyvészet. Mország
tört... Vereckétől
napjainkig. V. k.
Bp. é. n. 52. l.

Boccardo Vecchio

minator

l.

Rad 1943

VII. tábla a

42. l. után

Radisics E. M. le-

lek m. munkas

Bp. 1943

Einlieferungen

für unsere 12. Versteigerung (Frühjahr 1929)

bis Ende

Boccardi

Thieme-Becker

TV. K. 152. c.

Viselet:

A m. kir. lo
Olyképen va
~~ab~~ (close
Terézia rend jelv
~~[illegible]~~ adjutan
~~[illegible]~~
Öltözete a tábo
mány ~~s~~ meg (nadra
cizma bojttal.
a ~~A~~ tisze (nek ~~[illegible]~~ c
~~[illegible]~~
dék. Felirata
balról: „Tsá

jobbról: „K.

s legalól k
Rézmetszet, me
Metszette: Blas

Bikkessy J:

Boccardi Giovanni 9

másként Boccardino Vecchio, olasz miniátor ~~[illegible]~~; sz. 1460 Firenzében, mh. 1529 u. o. Attavante stilusát követte, kitől főleg abban különbözik, hogy az arcokat torzította, s groteszk alakokat ~~[illegible]~~ festett még a komoly jelenetekben is. 1486 után nehány munkája I. Mátyás m. király számára került, de azok utóbb a Medicik tulajdonába kerültek. Flavius Philostratos nehány művét latin Bonfini fordításában tartalmazó ~~[illegible]~~ kódexet korábban szintén Attavantenek tulajdonítottak. Hoffmann Edit meggyőzően mutatta

1487-90 díszítette a Corvinaszerzére di Giuliano
Kőrt amely a legrekb magyar tulajdonban levő Corvin-kodex s mélyét

Szepesi püspök

IT. VI., VÁCZI KÖRÚT 61.

ki, hogy a Kodex B. alkotása sőt főnüve, melynek ~~ben~~ Mátyásnak Bécsbe való bevonulását is megfestette. Ez a kodex mely a bécsi udv. ~~Muzeumban~~ könyvtárban volt 1932. a M. N. Muzeumba került a velencei egyezmény közötkertében

Hoffmann B. alkotásának bartja a párizsi Ptolomaeus-kodex első címlapját is. 1505-22 között Szatmári György ~~a kisebbi~~ esztergomi érsek és főkancellár részére készült a párizsi Bibliothèque Nationale-nak ~~egy~~ Esztergomi Breviariumna. Ezt is sokáig A Stavante alkotásának tűtték, míg d'Anconá-nak sikerült megállapítania a ~~valódi~~ igazi szerzőt

B. Jemmardt (aggeb) alkotásai külföldi könyvtárak féltve őrzőt kincsei

d egyik inicialéjában

Lesz

...asság.
...abrázolva, hogy az
...ben jobbra haladó lovon ábrázolt és a Mária
...ényét ~~[illegible]~~ viselő viselő tábornoknak a baljánlévő
...ki a háttérfelé mutat~~[illegible]~~, jelentést tesz ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~. Mögöttük egy küldöncz ~~[illegible]~~ van ~~[illegible]~~
...moknak: Kalpag forgóval; prémes mente feher és dol-
...g piros posztóból zsinórzással és sarkantyus.
Derekát zsinóröv szorítja s oldalán kard lóg;
...sákó, kék mente, dolmány és nadrág ~~[illegible]~~.
~~[illegible]~~. A háttér sik vi-
...a kép alatt két-két sorban:
...szári s Királyi Magyar
„Lovas Katona"
K. ungar. bestehende
Cavalerie
...Középütt „10".
...retei a réilapnak 25·7 : 19·2 cm.
...chke.
...4964 (szines).
Pannoniens Bewohner. Wien, Cappi 1816.

217/96 N: 18

Boccardo, Giovanni

vrd
2

Hekler M M Tört

111. l.

Hekler A. A m.
univeszet tört.
Bp. 1934. 111. l.

~~Germán ékszerek VIII. 131.~~

Boccardino Vecchio

laid

Bibliotheca Corvina

41. l.

Fraknói V. — Fógel Z. —
Gulyás P. — Hoffmann E.:
Bibliotheca Corvina
Bp. 1927. 41, 96,
98. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

H. D. K

BOCCA Epaminonda

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Rétai: Nagybánya ... 336. l.

Boccardo, Giovanni

A bécsi Philostratus-Codex Boccardino főmüve. Csontosi már tagadja Attavante szerzőségét, anélkül azonban, hogy a müvészt meg tudná állapitani.

1.: "Mátyás és Beatrix arcképei a Corvin-kodexekben". /Arch. Értesitő 1888. 211. l./

a két müvészre lásd: P. d'Ancona: La miniatura fiorentina. Firenze. 1914.

96.o. 171 és167. jegyz.

Fraknói Vilmos - Fügel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp. 1927. 172. l.

Giovanni Boccardi

= illuminator

M.O.K

Mátyás udvarában dolgozott.

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931, 170

M.D.K.

Giovanni Boccardi, miniátor

(1460 - 1547)

Mátyás király megbízásából Itáliában dolgozott a Corvin Könyvtár részére.

Allgemeine Kunstgeschichte, Leipz. Veb. Seemann, I. Aufl. 1965. Bd. IV. Die Kunst der Renaissance, 936 old.

613 old.

M. D. A.

BOCCA Epaminonda

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Kp. 1954. 335.1.

Boccardi, Giovanni /1460-1547/ MDK
u.n. Boccardino Vecchio

első munkái 1486-ban. A következő években állitólag Mtyásnak is dolgozott, de azok utóbb a Mediciek birtokába mentek át./Itt már föl nem ismerhetők/

Főmüve a Corvin-codexek közt a bécsi Philostratus 1486-1488. /Sokáig Attavante müvének tartották/

Valószinüleg az ő müve a párizsi Ptolemaeus első cimlapja.

41.-42. o.

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp. 1927. 172. l.

Boccardo, Giovanni

u.n. Boccardino Vecchio

Breviariuma a későbbi X.Leo részére
42.o.

D'Ancona a flórenci Ambrosius-t tévesen Boccardinonak tulajdonitja.
96.o. 173. jegyz.

Fraknói Vilmos - Fügel József - Gulyás Pál -
- Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás
király budai könyvtára. Bp. 1927. 172 l. - 30 t.

A MŰVÉSZETI MÚZEUMOK BARÁTAINAK EGYESÜLETE. 1913-ban alakult meg a Múzeumbarátok Egyesülete, amelynek az volt a célja, hogy a Nemzeti Múzeumot, a Szépművészeti Múzeumot és az Iparművészeti Múzeumot támogassa. Működése lelkes és hasznos volt, de valójában csak néhány évig tartott. A nemzeti katasztrófa megingatta, azután csaknem megsemmisítette egész vagyonát. A háború vége óta már úgyszólván csak forma szerint állott fenn, — élete tengődés volt csupán.

Miután előbb erejében megfogyatkozott, legújabban összetételében is megváltozott a Múzeumbarátok Egyesülete, mert a Magyar Nemzeti Múzeum barátai a mult év tavaszán külön egyesületet alakítottak.

Régi fegyvertársaktól megválni mindig fájdalmas. Ezt éreztük akkor is, midőn a Nemzeti Múzeum barátainak külön szervezkedése megtörtént, azonban tárgyilagosan ítélve, úgy látjuk, hogy ezzel a szétválással tulajdonképpen egészséges és üdvös folyamat ment végbe. Egyrészt a Nemzeti Múzeum közvetlenebb és bensőbb kapcsolatba jutott azokkal, akik az ő gyüjtő és tudományos tevékenységének szentelik érdeklődésüket; másrészt mód nyílt arra, hogy egyöntetű új társasággá szervezkedjenek azok, akiket a művészet szeretete fűz össze, akiknek érdeklődése és támogató készsége ezért elsősorban a művészeti múzeumok felé fordul.

Ezeket meggondolva, elhatároztuk, hogy a régi Múzeumbarátok Egyesületének felosztását fogjuk javasolni s egyúttal megindítjuk a művészeti múzeumok barátainak egy új egyesületben való szervezkedését. Azt hisszük, hogy erre sohasem volt nagyobb szükség, mint ma. A kor forrongó és ingadozó művészi törekvései között különösen szükséges, hogy küldetésüket teljes erővel szolgálhassák azok az intézmények, amelyek a mult és jelen legjobb művészi eredményeit hivatottak elénk tárni, amelyek felfelé mutatnak és a művészet magas eszményeit és tisztaságát hirdetik.

S kell-e mondanunk, hogy szerencsétlen helyzetünkben, amikor annyira szükséges megmutatnunk a világnak azt, ami jót és vonzót hoztunk létre, gazdag és nemzetközi értelemben is számottevő művészeti múzeumaink az eddiginél is magasabb jelentőségre tettek szert, mert tudományos és művészeti hivatásuk felé boltozatul emelkedett megnövekedett nemzeti küldetésük.

Másrészt éppen ma, midőn ilyen kiváló hivatás vár reájuk, múzeumaink anyagi ellátása a régi állapothoz képest rendkívüli mértékben összezsugorodott. Volt egy-két év a közelmultban, amidőn még a meglevő állomány fentartása is gondot adott és a legelemibb házi szükségletekre sem tellett. Ezeken a legrosszabb időkön túlestünk ugyan már,

WÉBER X. FERENC: SPANYOL ZSOLDOS
Dr. Ludwig Ferenc úr tulajdona. Pécsi kiállítás. 1927

de attól még messze vannak múzeumaink, hogy komolyan építhessenek saját javadalmukra. Így azután még nyilvánvalóan fontos esetekben is nagy nehézségekkel küzdenek, így pl. ha arról van szó, hogy nemzeti művészeti állományunkra nézve fontos tárgyat külföldről hazahozzanak, vagy az országban levő ilyen tárgynak külföldre vándorlását megvásárlás útján mindenkorra megakadályozzák. Anyaguk ismertetésére és propagálására sem telik kellőképpen és el lehet mondani, hogy múzeumainknak még mindig gond és küzdelem az életük.

Bizalommal és reménnyel fordulunk tehát azokhoz, akiket a hazai közművelődés nagy kérdései közül különösen a művészeti gyüjtemények sorsa érdekel. Kérésünk hozzájuk: jelentkezzenek azok, akik hajlandók belépni a Művészeti Múzeumok Barátainak Egyesületébe az Orsz. M. Szépművészeti Múzeum (VI., Aréna út 41.) vagy az Orsz. M. Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői út 33.) főigazgatójánál. Az Egyesület megalakulása nyomban meg fog indulni, mihelyt annyi tag jelentkezett, amennyi elegendő az egyesület sorsának biztosítására. Az alapító tag egyszersmindenkorra 2000 pengő fizetésére, a rendes tag évi 100 pengő fizetésére kötelezi magát.

Budapest, 1927 március havában.

Hazafias üdvözlettel: *Glück Frigyes, báró Herzog Mór Lipót, dr. Végh Gyula, gróf Zichy János, dr. Majovszky Pál, dr. Herzfelder Gábor, báró Kohner Adolf, dr. Pekár Imre, Petrovics Elek.*

DR HOFFMANN EDITH: A Nemzeti Múzeum Széchényi-Könyvtárának illuminált kéziratai. I. közlemény, Magyar Könyvszemle 1926. évf. I—II. füzet 1—23. l. (Négy hasonmással); II. közlemény u. o. 1926. évf. III—IV. füzet 207—245. l. (Tíz hasonmással).

A miniaturfestés körül végzett régebbi kutatások érdemei el nem vitathatók. Az úttörés nehéz munkáján és a helyes megállapításokon kívül azonban van még egy jelentőségük. Jóllehet paradoxnak hangzik némely meghatározás labilitása, vagy helyesbítésre szorultsága, a mai kutatót arra ösztökéli, hogy tudományos apparátusával és kritikai felkészültségével megkeresse és megtalálja a nagyjából vágott útról a célhoz vezető ösvényt. *Dr. Hoffmann Edith* sorra veszi a Széchényi-Könyvtár díszített kéziratait és nem lehet adat vagy szempont olyan csekély, hogy kedves tárgyához stílusosan is méltó aprólékossággal ne vegye azt boncкése alá. Munkája mennyire megokolt, azt eredményei igazolják.

Az *első közlemény* az Olaszországban illuminált kódexeket ismerteti, külön tárgyalva a felső-, közép- és délolasz miniaturákat. Bolognai és francia hatást mutató keletfelsőolaszországi kéziratok helyileg is pontos meghatározása után, egy XV. századközepi milanói kódexszel kapcsolatosan különösen érdekes művelődéstörténeti fölfedezésekről értesülünk. *Curtius Rufus de gestis Alexandri Magni* c. munkáját díszítő címlap jelképeinek alapján, a mű a régi föltevésekkel (Joannes Sforza v. Joannes Mediolanensis számára készültnek tekintették) szemben, Filippo Maria Visconti-hoz kapcsolódik, de a címer alapján, még közelebbről, a herceg szolgálatában volt *Butigella* „segretario ducale" személyéhez, aki ura iránt való hódolatból és a kor szokásjogával élve, használta hercegének jelképeit. Személyi érdekessége egy mantuai kéziratnak, hogy a Gonzaga-udvarba nevelőül meghívott humanistáé, *Vittorino da Feltre*-é volt. Az olasz renaissance miniaturbeli egyik jellegzetes díszítési eleme az indafonadék, a „maniera humanistica", amely a nagyjából felosztott Olaszországban, egymástól jól megkülönböztethetően változatokat mutat; természetes azonban, hogy a művészek vándorlása ezt a pontos helyi attribuálást megnehezíti. E díszítések alapján ítél Ferrarának egy kéziratot; a bejegyzések alapján egyet a Veneto egy karthausi kolostorának, a kutató. A XV. század végén, Milano és Ferrara közt fennálló művészeti kapcsolatnak, leginkább *Martino da Modena* hatására való terméke egy *Missale*. Magyar érdekességű *Galeotto Marzio*-nak *Mátyás király tréfás és bölcs mondásait* tartalmazó munkája, egy nem hasonlító Mátyás portrait-val és egy másik kézirat, egy bolognai magyar diák 1498-beli jegyzetei, tollrajzaival együtt.

A középolaszországi munkák között öt Corvin-Kódexen, — melyek egyike kétségtelenül *Attavante* kezétől díszített, — Mátyás címereire vonatkozó érdekes osztályozások történnek. Az indafonatos firenzei díszítésmodorral egyidejűleg, szintén Firenzében divó virágos-, puttós-, vázás-, aranygömbös-, madaras illuminálást példázó egy kéziratban, a Báthori-címer alapján, Báthori Miklós váci püspök hajdani könyvtárának maradványát (*Cicero Questiones ad Brutum* c. munka) fedezi fel *Hoffmann Edith*, aki címernyomok alapján, külföldön lappangó, egykori Báthori tulajdonokra is már felhívta a figyelmet. *Boccardino Vecchio*, firenzei miniatornak tulajdonítható egy kéziratdíszítés a XV. század végéről. Ez a művész egyébként készített egy jelentékeny munkát Mátyás király számára, egyet pedig Szathmáry György esztergomi érsek megrendelésére. Még „egykori magyar tulajdon"-nak nevezi a szerző tanulmányában, az *Attavante* műhelyebeli *Chrysostomus* és a *Gherardo* és *Monte*-től díszített *Hieronymus* kéziratot, azt a két kódexet, amelyeket 1847-ben V. Francesco d'Este herceg ajándékozott a magyar nemzetnek s amelyeket az olasz állam a trianoni békekötés alapján vett vissza, most pedig nemes gesztussal visszaajándékoz hazánknak.

Mindkét említett délolaszországi kódex díszítése nápolyi s mind a kettő Mátyás számára készült. *Ranzanus* sziciliai püspök Mátyás királynak szánt *Magyarország történetét* tárgyaló munkája már nem érte életben a nagy királyt. Mátyás, valamint Ranzanus halála után új ajánlólappal Bakócz Tamáshoz jutott. A XVI. században Sambucus, a XVII-ben Thurzó György birtokában volt.

A *második közlemény* az Alpeseken innen illuminált kéziratok tárgyalását öleli fel. Az egyébként külön könyvben megjelenendő munka harmadik része a magyarországi lesz. A második részben természetesen még nagyobb a sokféleség, országok szerint, de csak annál érdekfeszítőbb.

A franciaországi miniaturák egyik, ikonografiailag különösen érdekes példája az *Officium Beatae Mariae Virginis*, vagyis Máriaimakönyv. Különössége a tipológiai ábrázolás, vagyis az új-testamentumi elkövetkezendőknek eseménybeli analógonoknak való ó-testamentumi előrevetülése, megjövendöltsége, mint pl. „Mária megkoronázását", a „Salamon király a trónra maga mellé ülteti anyját" tárgyú jelenet képviseli. A XV. századi francia miniaturfestők egyik vezető egyénisége *Jean Bourdichon*. Egy *Imakönyv* s egy ilyennek *töredéke* az ő iskolájának terméke.

A tárgyalt flandriai kéziratok legszebbje a *Wells Gabriel* amerikai hazánkfia nagylelkű adományából a könyvtárba került *Kalendárium*. Szép díszítésű lapjainak művészeti jelentőségét emeli a kutató megállapítása,

MAGYAR MŰVÉSZET
1927.

amely szerint 1470 körül *Philippe de Mazerolles*, kiváló burgundi miniaturfestő műhelyében készültek. Az örök naptár magyar vonatkozása körül keletkezett tudományos hiedelmek (Forrer R. feltevései) konkrétumai, csakugyan előforduló mátyáskori hadtörténeti tárgyú motivumok, továbbá Nagy Lajos királyunk nevének a francia szent (IX.) Lajos névünnepe helyére, aug. 25-ikére való beiktatása. Magyar vonatkozása kétségtelen, de nem volt soha Corvin-Kódex. Erre a naptárra még visszatérünk *Jakubovich Emil* ismertetésével kapcsolatban.

Hollandi egyik kéziratunkat Kazinczy tulajdonosi bejegyzése 1807-től, talán dekorációinál inkább teszi értékessé, érdekessé egy *Imakönyvet*, az illuminálo apáca bejegyzése.

Különös érdekességű a Németországban készült kéziratdíszek viszonylata a metszetekhez. A valószínűleg augsburgi s az *Apokalipsis*-t tartalmazó kéziratban metszettörténeti szempontból jelentős, három eredeti maradt meg beragasztás által. A másik fajta relációt, amikor miniaturák előképeül szolgáltak a metszetek, egy *Hymnarium*-ban *Margareta* rajnavidéki szerzetesnő könyvdíszítései képviselik. Bajor vidékre lokalizálható miniaturák sorában, a *Conrad Mörlin* augsburgi apát számára készült *Imakönyv* kedves díszű lapján, a XVI. század elejének, *Albrecht Altdorfer* s a dunai iskola által képviselt művészeti iránya érzik.

A nagyobb művészegyéniségek körébe való utalásnak, — ha nem közvetlen a vezető név keze munkájáról van is szó, — stílkritikailag nagy jelentősége van, mert a „Bourdichon iskola", „Mazerolles műhely" vagy Altdorfer s a „dunai iskola köre" olyan meghatározások, amelyek e szeretettel és odaadással készült termékeket kiemelik a hozzávetőleges kritika bizonytalan körvonalúságából és méltó helyüket biztosítják a kézirat díszítés történetében.

A németországi illuminált kéziratok sorában bennünket, magyarokat legközelebbről érdekel *Thurzó János* boroszlói püspök, gróf Apponyi Sándor ajándékozta *Imakönyve*. A művelődéstörténet különböző disciplináiból való adatok változatos világánál látunk bele a humanista Thurzó-püspökök tudományt és művészetet meghonosító tevékenységébe, mégpedig a Mátyás király alatt kifejlett, magyarországi renaissancenek északra plántálásával. Egy boroszlói monographus amaz állítását, hogy Krakó szolgáltatta volna Sziléziának a renaissance ízlés impulsusát, Thurzó Zsigmond váradi püspöknek, elődjének, Filipecz Jánosnak, továbbá Thurzó Szaniszló olmützi és Thurzó János boroszlói püspököknek a magyar renaissance-szal és a par excellence Mátyás budai udvarával és műhelyeivel való személyes és művészeti kapcsolatai döntő érveivel cáfolja *Hoffmann Edith*. Ellenkezőleg, műemlékek stílus-genealogiája támogatja a kutató tételét, hogy *Magyarországból, Mátyás köréből sugárzott északra a renaissance Lengyelországba és ennek közvetítése nélkül Cseh- és Morvaországba, valamint Sziléziába*. A boroszlói Thurzó-emlékek építészeti és ötvösművészeti fajtája mellett, az említett imakönyv egyetlen renaissance lapja beszédes bizonyítéka a püspök művészeti ízlésének. Az imakönyv Magyarországból importált kéziratok hatása alatt Boroszlóban készült. Említett lapjának dísze azonban, félreismerhetlen leszármazottja *János* madocsai apát és segédei budai miniátor-műhelye modorának, Mátyás király e budai miniátorainak személyi meghatározásán kívül az olasz elemekből egy sajátos magyarországi renaissance díszítés-modor láncolatos nyomait bizonyítja az 1489-iki *Erdődi-Bakócz* címereslevéltől *Zárai Lázár* 1533-iki armálisáig követhető kéziratdíszeken a tanulmány trója. Nemzeti művelődéstörténetünk adatai közt nem csekély fontosságúak a fentemlítettek. Bizonyítékai nemcsak Magyarország egykori gazdagságának, hanem megszilárdítják azt a tényt, hogy az európai művelt államok közt hazánk nem csupán művészetet befogadó, de széjjelsugárzó és kezdeményező tényező is volt. Végül osztrák, cseh és morvaországi miniaturák művészeti és személyi adatait határozza meg a kutató. Kár, hogy a második közlemény szövegében nincs utalás az illusztrációkra.

Jakubovich Emil ugyane folyóirat hasábjain (427—431. l. két hasonmással) tárgyalja kézirati és pedig alaki és tartalmi szempontból a *Wells*-féle *Kalendáriumot*. Megvilágító elemzésében a flandriai, brabanti és francia szentek feltünő számban való előfordulása nyomán, a kódex flandriai provenienciáját illetőleg, *Hoffmann Edith* stíluskritikai meghatározásával találkozik magyarországi rendeltetése a Nagy Lajos magyar királlyal kapcsolatos megemlékezésből valószínű, de téves „magyarországi" származtatását (Forrer R.) a kódex, *Jakubovich* szerint, egyszerűen ama körülménynek köszönheti, hogy az 1686 utáni, külföldi tulajdonos csakugyan valamelyik humanista főpapunk könyvtárából zsákmányolhatta. Rossz latinságú bejegyzése valószínűvé is teszi, hogy nem a „Ludovici regis ungaraie" naptári felírás indította arra, hogy „magyarországi naptárnak" nevezze tulajdonát.

Andreas Pannonius „De Regiis Virtutibus" című munkájáról cím alatt a Corvin-kódexek kutatóinak eredményei közt felmerült időrendi hibát helyesbít *Hoffmann Edith*, felsorolva a *Fraknói* helyes megállapítását követő és azt kétségbevonó szakirodalmi nézeteltéréseket, a kivakart Corvin-címer fölé festett idegen címer miatt s végül saját (Hoffmann E.) tanulmányozásának örvendetes eredményét, amelynek alapján 1923-ban újra Mátyás könyvtárabeli eredetinek deklarálhatta a kérdéses vatikáni kódexet. *V. V.*

SALY LÁSZLÓ Dr.: Az egyetemi templom. A pálosok régi pesti szentegyháza. 21 képtáblával. Budapest, 1926.

A budapesti egyetemi templomot nemrég kívül-belül helyreállították. Ez a helyreállítás a műemlékgondozás modern elveinek alkalmazásával történt. Az idő és kontár beavatkozások által megviselt művészi értékeket egykori fényükbe állította vissza, ismét élvezhetőkké tette, de lényegükben nem változtatta meg. A tönkrement díszítő falfestés kópiáján, új padlónak és világítószereknek beállításán kívül jóformán minden a régiben maradt. Az eredmény olyan harmonikus, minden hatásvadászattól mentes, nyugodt, a szakrális rendeltetésnek megfelelően komoly és mégis díszes templombelsőség lett, mely párját ritkítja. A szerző tehát már ezért is nagyon érdemes feladatra vállalkozott. De ezenkívül a barokk művészet iránt újabban megnyilvánult érdeklődés, az ország területén lévő művészeti emlékek feltárásának minket terhelő kötelessége és az egyetemi templomhoz fűződő különös kegyeleti szempontok okolják meg az ilyen művek szükségességét. A szerzőt főleg az utóbbiak ösztönözték könyvének megírására. A templom építtetőinek, a magyar kultúrtörténetben előkelő szerepet vitt pálosoknak akart emléket állítani. A könyv első fele velük foglalkozik, a pálosrend alapítását és történetét ismerteti. És ez a mű sikerültebb része. Zamatos stílusának zengésével, meleg szeretetének áradozásaival rá tudja irányítani figyelmünket az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend érdemeire. A könyv másik fele, az egyetemi templom építésének és helyreállításának története és leíró ismertetése, egyszerűen csak kalauz az adatok rengetegében, de nem művészettörténeti problémákat boncoló és értékítéleteket megalapozó tanulmány. Hogy valamit említsek, a falfestő Bergl Jánost kora művészetében megillető helyéről, vagy az architektúrának és a berendezés tárgyainak a barokk stílus-fejlődés változataival való összefüggéseiről nincs szó. Ezt nem gáncsképen mondom, hisz a szerzőnek a bevezetésben bevallott célkitűzése más volt. Amit ebben ígért, azt nyujtotta is. Leírásai színesek, vonzók és adataikkal alapot szolgáltatnak a várható művészettörténeti elemzésekhez. A könyv csinos külseje és sikerült képtáblái pedig nagyban támogatják a leírásoknak a műemléket népszerűsíteni és megszerettetni igyekvő célzatait. *Szőnyi Ottó dr.*

FOLYÓIRATSZEMLE. A „Zeitschrift für bildende Kunst" (Leipzig, E. A. Seemann) most befejezett 60-ik (1926/27.) évi folyamában a következő érdekes tanulmányokat találjuk:

RUDOLF WITTKOWER: „Die vier Apostelstatuen des Camillo Rusconi im Mittelschiff von S. Giovanni in Laterano in Rom". (1. és 2. sz.)

A Lateránbazilika Borromini által újjáépített főhajója XI. Ince pápa idején nyerte végleges szobordíszét. Az ideszánt szobrokon dolgozó mesterek között Rusconi a legjelentősebb egyéniség, aki a főhajó oldalfalainak 12 fülkéjében elhelyezett apostolciklus négy darabját készítette. Ő értette meg a feladatot a legteljesebben, ha nem is sikerült mindig kielégítő megoldást találnia. Olyan szobrokra volt szükség, amelyeknek három egyformán kimerítő és érdekes nézete van és amelyek nem törik át a fal síkját, átterjeszkedve a fülke teréből a főhajóba. A négy szobor közül időrendben a „Szent András" az első, amely még Maratta és a klasszicizáló iskola tanítványára vall és Duquesnoy „Szent András"-ának a hatását mutatja, de annak síkszerűségével szemben háromdimenziósabb, térszerűbb a felfogása. A felsőtest gazdag mozgástartalma csak a főhajóból nézve érvényesül teljesen, a kereszthajó felől a tagok kapcsolata, homályos ruharedők menete zavaros és áttekinthetetlen, a főkapu felől a szobor reliefszerűen hat, a balkéz kifejező gesztusa is elvész. Az oldalnézetek hiányosságán akarva mindenáron segíteni, a következő szobornál, a „Szent János"-nál a gazdag és érdekes oldalnézetek kedvéért a főnézetet hanyagolta el. A főhajó felől nézve a Szent János-szobornak nincsen egyensúlya, a körvonalak kiegyenlítetlenek és zökkenők. De a főkapu felől az alak mozdulata sóktengelyű, a fülke összes térdimenzióit sokkal teljesebben és egységesebben tölti ki, mint a „Szent András." A test és a redőzet ellentétes irányú mozgása azt a két térdiagonálist érezteti, amely körül a szobor felépült. A másik oldalnézet nem mond sok újat, de silhuettje zárt és van mélységi dimenziója. Időrendben a harmadik a „Szent Máté", a négy szobor közül a legérettebb, legkiválóbb koncepció. Egyrészt a váltengelynek, másrészt a fej és a karok irányának két egymásra derékszögű diagonálisba való beállításával mindhárom nézetben erőteljesen érezteti a szobor térszerűségét. Változatos, de egységes silhuetteket ad minden nézetben; a testtömeg a fülke terét teljesen kitölti. Az utolsó szobor, a „Szent Jakab" ezzel szemben bizonyos kettősséget mutat szigorúan klasszikus háromszögkompozíciója mellett teljesen naturalista lépőmotívumával. Viszont a testet átjáró kettős diagonális mozgás a három kielégítő nézetet akadálytalanul biztosítja. A négy apostolszobor Rusconi egész fejlődését illusztrálja. Barokktemperamentumú egyéniségét klasszicista iskolázottsága egész életében megkötötte. De fejlődése folyamán az eleinte domináló klasszicista művészeti nevelés mindinkább hatását veszti, a barokk elem előtérbe nyomul művészetében és a két ellentétes komponens harmonikus egységgé forr össze a „Szent Máté"-ban, hogy azután ismét szétváljon és külön-külön, de teljes egyensúlyban éljen egymás mellett. Rusconi a francia művészek által Rómában meghonosított klasszicizáló iskolából indul ki, maga azonban a Bernini szellemében megújult olasz barokk utolsó nagy expanziójának lett a kiindulópontja, amely Francia-, Német- és Spanyolországban tartósan érezteti hatását.

OTTO GRAUTOFF: „Offizielle und bürgerliche Kunst in Frankreich". (3. sz.)

A renaissance nemcsak a német, de a francia művészetben is útját állta a középkori, nemzeti tradíciók szabad kifejlődésének. A kellően át nem értett olasz és az olaszon át megismert antik szellem terméke a XVII. századi francia akademismus művészeti világnézete, amely a priori állít fel művészeti dogmákat és ezekkel meggátolja a művészegyéniség szabad kibontakozását. A francia barokk akademismus művészeti írói Descartes szellemében mathematikai analízisekkel boncolják, szinte mathematikailag lemérik a művészeti alkotásokat. Ezért a hivatalos akademikus művészet európai jelentőségű egyéniségeket sohasem produkált. A XVII. századi francia festészet világtörténeti jelentősége sem a hivatalos, akademikus, hanem

Bécsi gyűjt.

21. *Philostratus. Heroica, icones, vitae sophistarum et epistolae ab Antonio Bonfine traductae.* Latin, folio, 1488—90.

Északi pergamen és írás — 220 × 355 mm. — 171 lap. Két címlappal, hat fejezetkezdő, az egész lapot elborító díszítéssel és számos iniciáléval. Az első címlapon, mely Bonfininak a királyhoz intézett ajánlását tartalmazza, balról Mátyás király mellképe érem után, vele szemközt a jobboldalon Apollo és Marsyas, a Lorenzo Medici birtokában volt híres karneol-intaglio után. Ezenkívül kétszer Mátyás címere (magyar pólyákból és cseh oroszlánokból összeállított négyelt pajzs, a szivpajzsban a holló) és a keret felső szegélyén Mátyás király két emblémája: a gabonaköteg és a hordó. A második címlap iniciáléjában Mátyás király bevonulása Bécsbe, fölötte a hordó, alatta Mátyás másik emblémája, a homokóra. A lap alján Mátyás címere (magyar pólyák, cseh oroszlán, Ausztria és Morvaország, a szívpajzsban a holló). A címer körül emblémák: a hordó és a gabonaköteg. Felül a csőrében arany gyűrűt tartó holló. A keret jobb oldalán a király másik két emblémája: a sárkány és a kút, alul talán Beatrix koronás, eszményi arcképe. — Kötése a király budai műhelyében készült barna bőrből. Elülső táblájának közepén Ulászló lengyel sasa, a hátsó táblán Mátyás címere. Poncolt arany metszés.

Egykorú bejegyzések szerint ezt a kéziratot II. Ulászló 1513-ban Johann Grempernek, Joannes Cuspinianus bécsi követ titkárának adományozta, ennek végrendeletéből Cuspinianushoz, Cuspinian halála után Johannes Faber bécsi püspökhöz került. Aztán az Egyetemi, majd az Udvari könyvtárba.

Tartalmazza Flavius Philostratos (élt Kr. u. 170—250) görög irónak a címben jelzett munkáit, Antonio Bonfininek, Mátyás király történetírójának latin fordításában.

Készült 1487—90 ben, azaz Bécs és Wiener Neustadt meghódítása után. Egyike a Corvina legszebb darabjainak, a magyar tulajdonban levők között pedig a legszebb. A miniaturákat a

egyetemi tanár és humanista és Johannes Faber bécsi püspök.

Tartalmazza Marcus Fabius Quintilianus első századbeli római rétornak az ékesszólásról szóló tankönyvét.

Készült 1470 körül Umbriában. Nem Mátyás rendelésére írott, hanem készen vett kézirat, melybe csak itthon festették bele a címert.

19. *S. Basilius Magnus, Contra Eunomium, cum praefationibus Bessarionis et interpretis Georgii Trapezuntii.* Latin, quart. 1470 körül.

Olasz pergamen és írás. — 144×277 mm. — 156 lap. — Egy címlappal és több kis iniciáléval. A címlapon eredetileg Vitéz János címere volt, melyet Mátyás király budai címerfestője átfestett Mátyás címerével. — Egykorú flórenci barna bőrkötés, poncolt aranymetszés. — Később Faber bécsi püspöké.

Tartalmazza Nagy szent Vazul IV. századi görög érseknek antiplatonikus irányú munkáját Bessarion bíboros, XV. századi humanista bevezetésével és Georgius Trapezuntius magyarázataival.

Készült Flórencben 1472 (Vitéz halála) előtt.

20. *Tribrachus Mutinensis ad archiepiscopum Strigoniensem eclogae.* Latin, quart. 1470 körül.

Olasz pergamen és írás. — 190×133 mm. — 28 lap. Egy címlappal. A címlap alsó szegélyén a „Lux Pannoniae" című medaillonban Vitéz János eszményi arcképe. Balról a szerző arcképe, jobbról egy ismeretlen ifjúé. A jobboldali keretben elmosódva és heraldikai szempontból helytelenül Vitéz János címere. Fölötte ismeretlen, később festett címer. Ujabb kötés. Későbbi tulajdonosok : Felpéczi Gergely és Farnadi Lukács, Faber stb.

Tartalmazza: Gaspare dei Trimbocchi másként Tribrachus modenai költő Vitéz János esztergomi érseknek ajánlott Eclogáit.

Készült : 1470 körül Ferrarában, Guglielmo Giraldihoz közel álló modorban.

flórenci miniaturafestés egyik legnagyobb művésze, Giovanni Boccardi, másként Boccardino Vecchio (1460—1547) (mások szerint Attavante) készítette, ki Attavante irányának volt főképviselője.

22. *Chalcidius. De immortalitate animae.* Latin, folio, XV. század.

Olasz pergamen és írás. — 185 × 258 mm. — 52. lap. — Egy címlappal. Mátyás király címerével egy régebbi olasz tulajdonos még kivehető címerét festették át. Egykorú flórenci barna bőrkötés, arany metszés. — Később Cuspinianusé (?), Faberé.

Tartalmazza: Chalcidiusnak, a IV. században élt filozófusnak művét a lélek halhatatlanságáról.

Készült: Flórencben, a XV. század harmadik harmadában. A Corvin-címert itthon festette a régi cimerre Mátyás király címerfestője.

23. *Horatius Flaccus. Carmina.* Latin, quart. XV. század.

Olasz pergamen és írás. — 219 × 135 mm. — 159 lap. Egy címlappal és 10 iniciáléval. A címlapon egy ismeretlen olasz apát címere. Újabb pergamen kötés, arany metszés.

Tartalmazza: Quintus Horatius Flaccus Kr. e. I. században élt római költőnek verseit.

Készült Délolaszországban a XV. század második felében. A kéziratot Zsámboki János (Joannes Sambucus) humanista és történetíró (szül. 1531 jul. 25. Nagyszombat, megh. 1584 jun. 13. Bécs) 1562-ben szerezte meg Salernoban négy aranyforintért. Könyvtárát két részletben szerezte meg az Udvari Könyvtár 1578-ban és 1587-ben.

24. *Fulgentius Planciades. Mythologiarum libri III* stb. Latin, folio, XV. század.

Olasz pergamen és írás. — 246 × 157 mm. — 65 lap. — Egy címlappal és két iniciáléval. Egykorú vörösbarna maroquinkötés, arany metszés.

Tartalmazza: Fulgentius Planciadesnek, az Afrikában (480-550.) élt keresztény római grammatikus és mitografusnak Mythologiáját.

Készült: Florencben, a Gherardo és Monte del Fora testvérekhez közelálló módorban, kötése Nápolyban. Itt szerezte meg Zsámboki János (Joannes Sambucus).

25. *Antonius Bonfinius. Symposion de virginitate et pudicitia conjugali.* Latin, quart, 1485.

Olasz pergamen és írás. — 285 × 188 mm. — 171 lap. — Egy címlappal és több iniciáléval. A címlap iniciáléjában Beatrix királyné eszményi arcképe, a keret alsó szegélyében Mátyás és Beatrix egyesített címere: magyar pólyák, aragoniai címer és a holló. Jobboldalt aragoniai emblémák: főnix és menyét. Ujabb pergamenkötés. — A kéziratot Zsámboki János (Joannes Sambucus) sajátkezű bejegyzése szerint 15 aranyforintért vásárolta Nápolyban.

Tartalmazza Bonfininak, Mátyás történetirójának könyvét a szüzességről és házastársi tisztaságról.

A szerző készen hozta magával Olaszországból, mikor 1485-ben Mátyás udvarába jött. Egyesek véleménye szerint ez a kézirat Bonfini kézipéldánya volt, mert egyszerű kiállítása kizárja, hogy a királynénak felajánlott példány lehessen, de ennek ellene szólnak a címerek és emblémák és a kézirat nápolyi eredete.

26. *Xenophon. De republica Lacedaemoniorum latine a Francesco Philelfo cum eiusdem praefatione* stb. Latin, quart, 1470 körül.

Északi pergamen. — 248 × 155 mm. — 55 lap. — Egy címlappal, melynek alsó fele, hol a címer lenni szokott, letépve. Eredeti Corvin-bőrkötés Mátyás címerével, arany metszés. — Később Faberé.

Tartalmazza a Kr. e. V.—VI. században élt görög történetirónak, Xenophonnak „A Lakedaimonok állama" és „Agesilaos dicsérete" című munkáit Francesco Filelfo XV. századi olasz humanista fordításában és magyarázataival stb.

Készült 1470 körül Budán, Mátyás király könyvfestő és könyvkötő műhelyében; a címlap egész díszét a király címerfestője festette.

Bocz Mária Borbála (Sepsiszentgyörgy,1955.dec.23. -- [illegible] szentgyörgy,1988.ápr.22.) : grafikus. -- Középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte;1974-ben érettségizett. 1974/78: a Bukaresti Nicolae Grigorescu Képzőmüv. Főiskolán szerzett okl. 1978/88: tervező grafikusként spesiszentgyörgyi vállalatoknál dolgozott. 1986/88: a fiatal képzőművészek kovásznai egyesületének vezetője. -- Kezdetben sokszorosító grafikában dolgozott,később egyedi ceruzarajzokban készített szorosabban vagy lazábban összefüggő sorozatokat (Lebegés,Az örvény,A fészek). A metafórát teremtő modern művészet lehetőségei foglalkoztatták. 1978 óta jelentkezett kiállításokon. Egyéni tárlatai,emlékkiállításai: 1988:Brassó,1989:Marosvásárhely,Kolozsvár.

Gazda József:Bocz Borbála.Uj Élet 1988/14.

Gepsi-

BOCZ Gyula
91 7.32

Új Művészet

Bocz Gyula

MDK

Szerepel a Janus Pannonius Muzeum Naprajzi Osztályának épületében rendezett kiállitáson.

--: Fiatal képzőművészek kiállitása.
Dunántuli Napló 1963. nov. 9.

Bocz Gyula
szobrai

Bocz Gyula 10 évvel ezelőtt
állított ki először Pécsett, a Fi-
atal Képzőművészek Kiállítá-
sán.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Művészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Bocz Gyula
szobrász

Bocz Gyula fiatal munkásként dolgozik a Sopiana gépgyár-ban. Mindent önmagától tanult a művészet.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Művészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Bocz Gyula
szobrász

A faragás művészetét Bocz Gyulától Kagyis Sándor tanulta meg.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Művészet, 1973.szeptember - 26.oldal.

Bocz Gyula
szobrász

A pécsi fiatalok kiállításán 9
évre bemutatta kiétfigű állattor-
zójat és egy kisméretű kőr plasti-
kai kompozíciójat.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Művészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Bocz Gyula
szobrász

Bocz Gyula elnyerte a III. kis-
plasztikai Biennale első díjat.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Művészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Bocz Gyula
szobász

A Kisplasztikai Biennalek mellett,
a Siklósi Symposion és a Területi
Szervezet közös kiállításain mutatta
be műveit.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Müvészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Bocz Gyula
nótrász

A hatvanas években hörplasztikáinak a „Virág" címet adta. Ezek a művek nubes finomságuak és tartalmuk lirává szelídített dráma.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Művészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Becz Gyula
szobrász

1970-ben kerd hozzá a régi
kőbánya egy sziklájának szo-
borrá faragásához. Ezt a
munkát egy év munka fejezi be.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Müvészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Bocz Gyula
szobrász

Bocz Gyula hora tavasztól decemberig faragott az elmult évben a villányi alkotótelep kőbányájában.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Művészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Bocz Gyula
szobrász

Bocz Gyula az év nagyrészét
Villányba tölti a művésztelepen.
Szikla faragásokat készít, hogy
szobrait ne lehessen szintetési helyé-
ről elvinni.

Bükkösdi László: Négy szobrász.
Művészet, 1973.szeptember - 26.oldal

Bocz Gyula
nohán

„Fénevirág"
(repro)

Bichkösdi László: Négy nohán.
Művészet, 1973. szeptember – 26 oldal.

M.D.K.

Bócz Gyula

"..Zárt körvonalu kőtömbjei sulyosak, erőteljesek"-irja Perneczky Géza: "Forma és meghatottság" c. kritikájában a "Pécsi Kisplasztikai Biennálé"-ról, a Képzőművészet c. rovatban.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 11.
XIII. évf. 41. sz. 8. lap

M.D.4

Bocz Gyula
szobrász

1964-ben a Baranya megyei képzőművészek tárlatán is szerepel. 1965-ben a Baranya megyei tanács 1 hónapos alkotói szabadságot és ösztöndíjat nyújt számára.

Kovács Gyula: Bocz Gyula plasztikái.
Művészet, 1969. február – 36 lap.

M.D.4
1

Bocz Gyula
szobrán

Plasztikai kompozíciók
(repro)

Kovács Gyula: Bocz Gyula plasztikái.
Művészet, 1969. február – 36 lap.

Bocz Gyula
szobrász

M.D.

Bocz Gyula 1937-ben született Pécsen. 1963-ban a fiatal pécsi képzőművészek nughivják kiállításokra művét.

Kovács Gyula: Bocz Gyula plasztikái.
Művészet, 1969. február – 36 lap

Bocz Gyula
nohrán

MDK

A művész Pécsen'el és a Mecsek
termiskövein mintegy tovább
folytatja a természet munkáját
a maga mértéke szerint.

Kovács Gyula: Bocz Gyula plasztikái
Művészet, 1969. február – 36 lap.

Becz Gyula
nobrán

M.D.K

Lemondott az egész alakos
nobrok formálásáról, hogy
a részek formai népségét jobban
megismerje. Áttért a fa anyag-
ról a kőre.

Kovács Gyula: Becz Gyula plasztikái
Művészet, 1969. február – 36 lap.

Bocz Gyula
szobrász

M.D.K.

Vasöntő, géplakatos, villany-
szerelő szakvizsgáikkal vendel-
kezik. Kórdekelődése először a
vajzolás, te fejfanagás felé
fordult, s aztán kezdett mintáni.

Horváth Gyula: Bocz Gyula plasztikái
Művészet, 1969. február – 36 kap.

M.D.Y.

Bocz Gyula
szobrász

Az első Kisplasztikai Biennalén
több-munkája szerepelt. Meghi-
vást kapott a Baranya megyei ta-
nácstól 1968-ban a Siklósi Képző-
művészeti Szymposionra.

Kovács Gyula: Bocz Gyula plasztikái
Művészet, 1969. február - 36 lap

M.D.Y

Bocz Gyula
szobrász

A siklósi szimposion egyhónapi
ideje alatt két nagyméretű
kőkompozíciót faragott.

Kozics Gyula: Bocz Gyula plasztikái.
Művészet, 1969. február - 36 lap

Bocz Gyula pécsi szobrász

Szársomlyó mészkőszikláiba
az emberi életet ábrázoló óriás szobrokat faragy

Pestmegyei Hírlap 1971 augusztus 20
14. old.

Bocz Gyula, nobrász

– több kiállításon szerepelt.
A Villányi kőbányában nagyméretű szoborkompozíciót készít.

–: szobrok a bányában
Magyar Ifjúság, 1970. IX. 25. 1. l.

Bocz Gyula, nobrási

– Péczett. A Sophiana gépgyár munkása. Szárszombyón óriási nobrokat farag ki a hegy mészkő tömbjeiből.

– Óriásnobrok

Magyar Ifjúság, 1970. VIII. 7. 3. l.

Bocz Gyula

va.

*

Egy fiatal pécsi szobrász, Bocz Gyula óriás szobrokat farag ki a Dráva menti síkságból kiemelkedő, 442 méter magas Szársomlyó mészkőtömbjeiből. Ennek a hegynek a tövében működik három esztendeje a siklósi járási tanács által fenntartott szobrásztábor; tagja ennek Bocz Gyula is, aki egyébként a pécsi Sopiana Gépgyár munkása.

Magyar Nemzet 1970 VII. 31. 4old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG

1970 JUL 31

Óriásszobrokat farag a Szársomlyó sziklájába

1021 egy fiatal művész

Európában egyedülálló művészi vállalkozás színhelye a Dráva menti síkságból kiemelkedő 442 méter magas Szársomlyó. Egy fiatal pécsi szobrász, Bocz Gyula, óriás szobrokat farag ki a hegy mészkőtömbjeiből.

A Szársomlyó-hegy tövében immár harmadik esztendeje működik a siklósi járási tanács által alapított és fenntartott szobrásztábor, ahol nyaranta fiatal művészek alkotnak. Szobraik anyagát a közeli kőbánya kitűnően formálható siklói szolgáltatják. Ennek a képzőművészeti tábornak tagja Bocz Gyula is — „civilben" a pécsi Sopiana Gépgyár munkása —, aki legalább öt évet szánt nagy művére, illetve annak első részletére. Később ugyanis folytatni kívánja a Szársomlyó „alakítását".

A most formálódó — körülbelül 50 négyzetméter alapterületű — kompozíció az emberi élet folyamatát, az élet sokoldalúságát és bonyolultságát akarja kifejezni. A sziklafal egy részén barlangrendszert képez majd ki a művész és ennek belsejét — az indiai barlangtemplomokhoz hasonlóan — szintén kifaragja, szobrokkal díszíti.

Bocz Gyula

utóbbi évekb
mindig sike
reméljük, így
A mérkőzés
sége, hogy a
Diósgyőrött
Komló ellen
bajnoki idény

Aszódi Sán

— Együttes
még nem sze
ban, otthon a Ferencváros,
idegenben pedig a korábbi,
egymásután háromszoros
kupagyőztes ETO kiverése
nagy fegyvertény. A sorsolás
eredményeként a Komló né-
hány napra Miskolcra, illet-
ve környékére teheti át a
székhelyét, hiszen 4 nappal
később bajnoki mérkőzést is
vívunk a Diósgyőrrel. (MTI)

NÉLKÜLI ÓRA. K
„Pulsar" karórát, amely elek
ságával működik. A „Pulsar"
és kvarcgenerátorból áll (rez
amelyek 4,5 Voltos telepből k
havonta mindössze 3 mp-et k
nincsen. Ha egy gombot megny
és a percet mutató számok je
szintén mutatni tudja. A szám
tikusan változik, a hely v

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
1970 JÚL 31

Bocz Gyula

Óriás szobrokat faragnak a Szársomlyó szikláiba

Európában egyedülálló művészi vállalkozás színhelye a Dráva menti síkságból kiemelkedő 418 méter magas Szársomlyó. Egy fiatal pécsi szobrász, Bocz Gyula, óriásszobrokat farag ki a hegy mészkőtömbjeiből.

A Szársomlyó-hegy tövében immár harmadik esztendeje működik a Siklósi Járási Tanács által alapított és fenntartott szobrásztábor, ahol nyaranta fiatal művészek alkotnak. Szobraik anyagát a közeli kőbánya kitűnően formálható sziklái szolgáltatják. Ennek a képzőművészeti tábornak tagja Bocz Gyula is — „civilben" a pécsi Sopiana Gépgyár munkása —, aki legalább öt évet szánt nagy művére, illetve annak első részletére. Később ugyanis folytatni kívánja a Szársomlyó „alakítását".

A most formálódó — körülbelül 50 négyzetméter alapterületű — kompozíció az emberi élet folyamatát, az élet sokoldalúságát és bonyolultságát akarja kifejezni. A sziklafal egy részén barlangrendszert képez majd ki a művész és ennek belsejét — az indiai barlangtemplomokhoz hasonlóan — szintén kifaragja, szobrokkal díszíti.

3: Nóták
5: Hirosima évfordul
0: Anna M Fernando énekel
3: India go V. rész
8: Könnyűze Olympia.
5: A Szabó-
5: Hangverse
1: Népdalcso
0: Óvóhely
0: Kamarazei
0: Csárdások

Petőfi rádió

05: Mikrobi és a holnaplátók. V. rész (ism.)
35: Fúvóspolkák
45: Külpolitikai figyelő (ism.)
00: Operett-részletek.
00: Zenés műsor üdülőknek
00: Bellini és Donizetti operáiból
00: Mendelssohn:

Petőfi rádió

8.05: Mikrobi és a Holnaplátók, VI. rész (ism.)
8.35: Ahogyan felrobbant a bomba (ism.)
9.00: Népdalok, néptáncok
9.25: Klasszikus fúvósmuzsika
10.00: Zenés műsor üdülőknek
12.30: Népek zenéjéből
13.03: Operák Puskin művei nyomán
13.40: Orvosi tanácsok (ism.)
14.00: Kettőtől hatig

lga
veli
tik
elic
fel
be
uk
op
ta
gl
c
a:
t
i

23.45: Marer madri
0.10: Mich zenek

Pet

8.05: Mikr és a VII.
8.35: Külp figye
8.50: Oper
9.25: Mag
9.50: Mag — k
12.00: Bun

1970 JUL 31

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Budapest

1021

Óriásszobrok a Szársomlyó sziklái ból

Bocz Gyula

Európában egyedülálló művészi vállalkozás színhelye a Dráva menti síkságból kiemelkedő 442 méter magas Szársomlyó. Egy fiatal pécsi szobrász, *Bocz Gyula*, óriásszobrokat farag ki a hegy mészkőtömbjeiből.

A Szársomlyó-hegy tövében immár harmadik esztendeje működik a Siklósi Járási Tanács által alapított és fenntartott szobrásztábor, ahol nyaranta fiatal művészek alkotnak, szobraik anyagát a közeli kőbánya kitűnően formálható sziklái szolgáltatják. Ennek a képzőművészeti tábornak tagja Bocz Gyula is — „civilben" a pécsi Sopiana gépgyár munkása —, aki legalább öt évet szán nagy művére, illetve annak első részletére. Később ugyanis folytatni kívánja a Szársomlyó „alakítását".

A most formálódó — körülbelül 50 négyzetméter alapterületű —, kompozíció az emberi élet folyamatát, az élet sokoldalúságát és bonyolultságát akarja kifejezni. A sziklafal egy részén barlangrendszert képez majd ki a művész és ennek belsejét — az indiai barlangtemplomokhoz hasonlóan —, szintén kifaragja, szobrokkal díszíti. *(MTI)*

DEGGENDORFER

feladat vár a szénmedence dolgozóira: *a tervezettnél 100 000 tonnával több szenet kér tőlük a népgazdaság.* A tanácskozásokon örömmel adhattak számot arról, hogy az időarányos részt túlteljesítették: a félév *alatt csaknem 60 000 tonna szenet küldtek terven felül felszínre.* Az egy főre jutó termelés 5,5 százalékkal emelke-

anyagi ösztönzés és nem utolsósorban a gépesítés fokozása.

Értékelték a jubileumi munkaverseny második negyedévi eredményeit is. A legjobb üzemek között *több mint 100 000 forint jutalmat osztottak ki.* Első helyre a 22-es akna és az építészeti üzem került. *(MTI)*

Bonni miniszertanács a moszkvai tárgyalásokról

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bocz Gyula

MAGYAR NEMZET
Budapest

1970 JUL 31

*

Egy fiatal pécsi szobrász, Bocz Gyula óriás szobrokat farag ki a Dráva menti síkságból kiemelkedő, 442 méter magas Szársomlyó mészkőtömbjeiből. Ennek a hegynek a tövében működik három esztendeje a siklósi járási tanács által fenntartott szobrásztábor; tagja ennek Bocz Gyula is, aki egyébként a pécsi Sopiana Gépgyár munkása.

1004

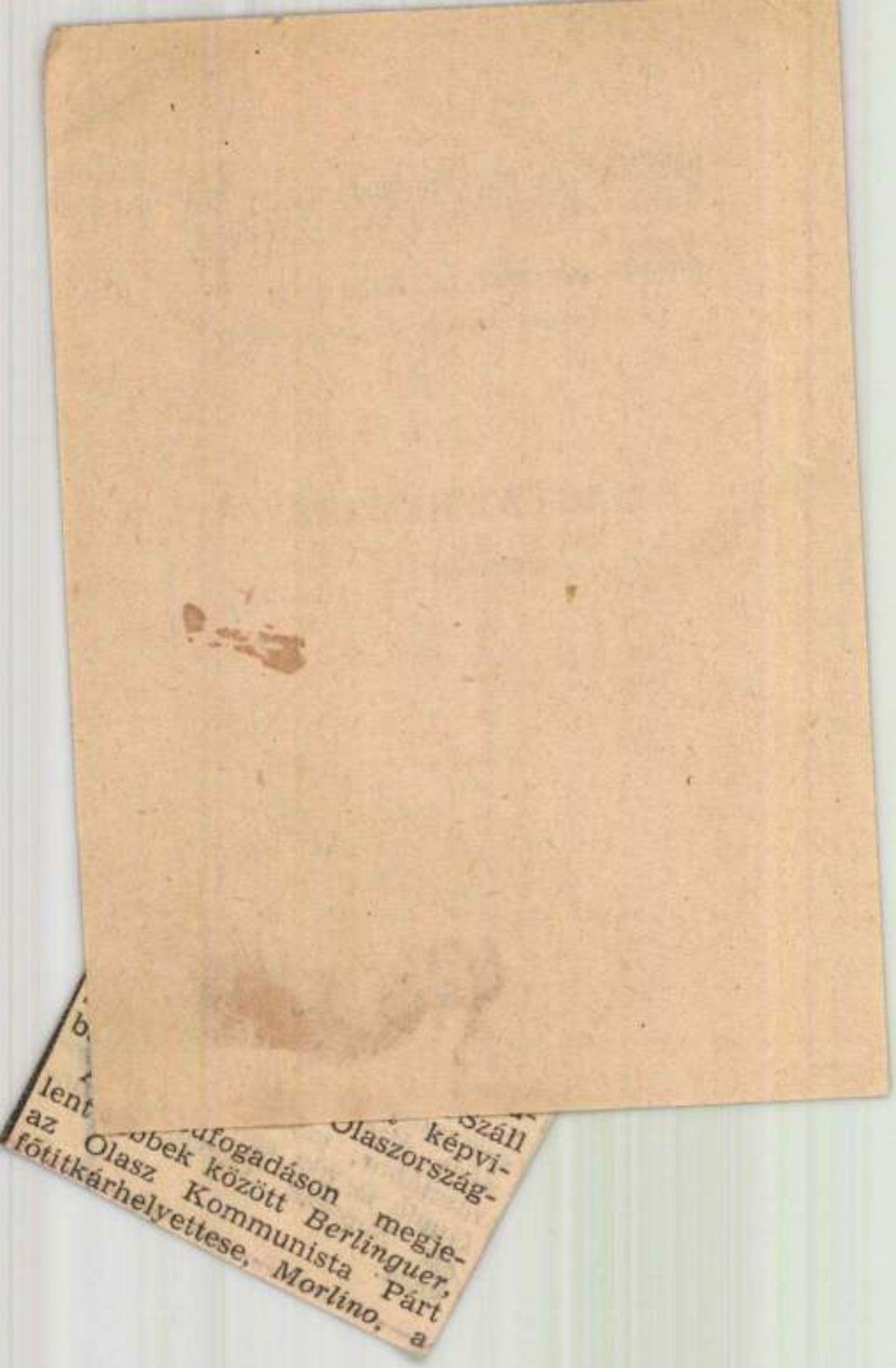

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bus Gyula

ESTI HIRLAP

1970 JUL 30

Szársomlyói szobrok

1021

Európában páratlan művészi vállalkozás színhelye a Dráva menti síkságból kiemelkedő 442 méter magas Szársomlyó. Egy fiatal pécsi szobrász, Bocz Gyula óriás szobrokat fa*rag ki a hegy mészkő-*tömbjeiből. Az alkotó — „civilben" a pécsi Sopiana Gépgyár munkása — legalább öt évet szánt nagy művére, illetve annak első részletére. Később ugyanis folytatni kívánja a Szársomlyó átalakítását.

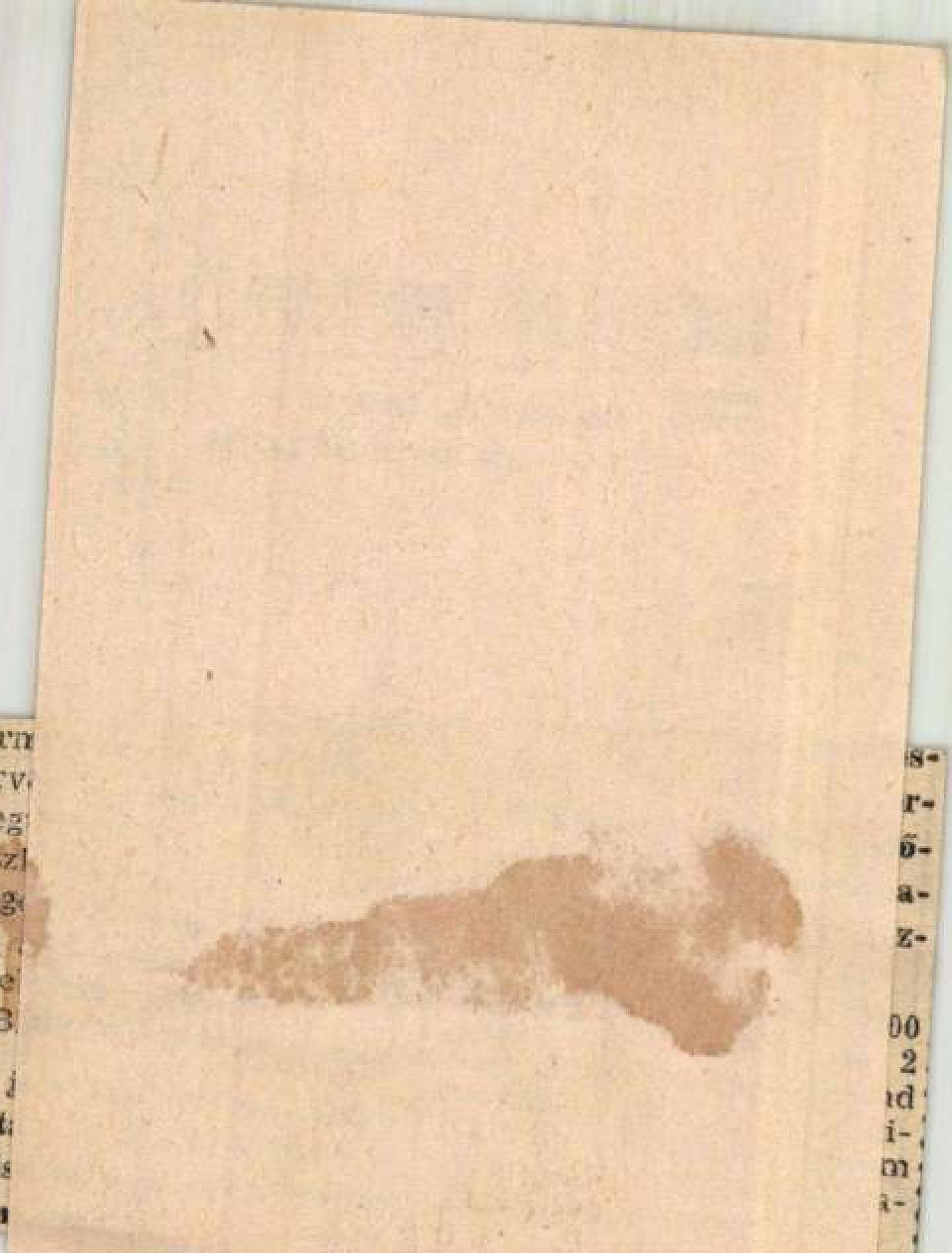

MDK

Bocz Gyula, szobrász

fiatal pécsi szobrász. A Szárszomlyó (442 m magas hegy a Dráva mentén) mészkőtömbjeiből faragja óriás-szobrait.

— : Szárszomlyói szobrok 4.

ESTI HIRLAP, Bn. 1970. júl. 30.

SAJTÓFIGYELŐ
HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1970 AUG 2-

1021

Oriásszobrok Szársomlyón

Európában egyedülálló művészi vállalkozás színhelye, a Dráva-menti síkságból kiemelkedő 442 méter magas Szársomlyó. Egy fiatal pécsi szobrász, Bocz Gyula, óriásszobrokat farag ki a hegy mészkőtömbjeiből.

A Szársomlyó-hegy tövében immár harmadik esztendeje működik szobrásztábor, ahol nyaranta fiatal művészek dolgoznak. Szobraik anyagát a közeli kőbánya kitűnően formálható sziklái szolgáltatják. Ennek a képzőművészeti tábornak tagja Bocz Gyula is — „civilben" a pécsi Sopiana gépgyár munkása — aki legalább öt évet szánt nagy művére, illetve annak első részletére. A most formálódó — körülbelül 50 négyzetméter alapterületű — kompozíció az emberi élet folyamatát, az élet sokoldalúságát és bonyolultságát akarja kifejezni. A sziklafal egy részén barlangrendszert képez majd ki a művész és ennek belsejét — az indiai barlangtemplomokhoz hasonlóan — szintén kifaragja, szobrokkal díszíti. (MTI)

7

Bocz Gyula

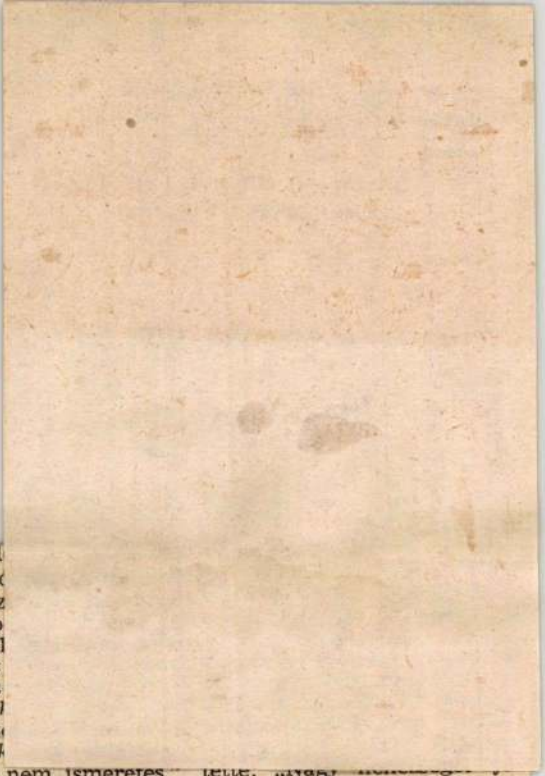

pokol, hull
bombák, val
támadt és sz
a repülőgép
fegyvereikkel
tal körülvett
bennégtek a
szermunkásol
kimenekülők
lemészároltá
pontos száma nem ismeretes.

Itt kapcsolódik e szörnyű történethez egy találkozás, egy szovjet emberrel, Mihail Petrovics *Devjatejev*-vel, akivel a Keleti-tengeri Hét eseményein találkoztam, s akinek élete és hőstette vetekszik a legizgalmasabb krimivel.

Devjatejev most 53 éves, a Volgán egy modern folyami hajó kapitánya. Kazánytól Gorkiig közlekedik hajója. A történet idején, amelyről szólni akarok, azonban még csak 26 éves volt.

Még 1936-ban a Komszo-

lentett őrzésük, mert nem volt elegendő számú SS őrség."

Itt több tábor is volt, amelyek körülvették a kilövőhelyet.

A táborokban összesen tízezer fogoly dolgozott, főleg európai nemzetek tagjaiból Az ellenállási harc volt résztvevői az ugyancsak a Keleti-tenger partján levő Barth-i koncentrációs tábor véres történetének kivizsgálásakor Peenemündéből való

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-860, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG

1970 JUL 31

Óriás szobrokat farag

„Európában egyedülálló művészi vállalkozás színhelye a Dráva menti síkságból kiemelkedő, 442 méter magas Szársomlyó. Egy fiatal pécsi szobrász, Bocz Gyula, óriásszobrokat farag ki a hegy mészkőtömbjeiből.

A Szársomlyó hegy tövében immár harmadik esztendeje működik a Siklósi Járási Tanács által alapított és fenntartott szobrásztábor, ahol nyaranta fiatal művészek alkotnak. Szobraik anyagát a közeli kőbánya kitűnően formálható sziklái szolgáltatják. Ennek a képzőművészeti tábornak tagja Bocz Gyula is — „civilben" a pécsi Sopiana Gépgyár munkása — aki legalább öt évet szánt nagy művére —, illetve annak első részletére. Később ugyanis folytatni kívánja a Szársomlyó „alakítását".

A most formálódó — különben 50 négyzetméter alapterületű — kompozíció az emberi élet folyamatát, az élet sokoldalúságát és bonyolultságát akarja kifejezni. (MTI)

Bocz Gyula

séges borjúhé
hér húsú bor
korszerű mód
A hazai
gépgyártók és
gyi ipar egész
ket mutatnak
növénytermel
szeripar k
nélkülözhetet
sonmagvaróv
sági Gépgyár
családot, a
ktorgyár

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NEMZETI
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1970 OKT - 4 Bocz Gyula

Remete-szobrász

Hazánk legdélibb hegycsúcsán, a 442 méter magas Szársomlyón, magányos szobrász dolgozik ezekben az őszi napokban. A pécsi Bocz Gyula folytatja itt párját ritkító alkotó munkáját. Elhatározta, hogy a hegy mészkőtömbjéből óriás szobrokat, és az indiai barlangtemplomokhoz hasonló díszített barlangrendszert farag ki.

Nisa mikrok

gyakorlattal rendelkező

gépkocsive

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJUSÁG

1969 AUG 8

Bocz Gyula

1021

Művésztelep — kőbányában

A táj szépsége és nyugalma, a kőbánya anyaga, a kőfejtők harmonikus mozgása megteszi a magáét; alkotásra ösztönöz. Villányban ideális körülmények között, egy romantikus tornyos kastélyban, s a hozzá alig 200 méterre fekvő kőbányában művésztelepet hozott létre a siklósi járási tanács. Harminc fiatal szobrász tölt itt nyaranta két-három hetet, a kövek és vésőjük társaságában, teljes ellátást élvezve. Aki itt megfordul, elkészült munkát hagy emlékül, ezzel „fizet" a vendéglátásért. Szabadtéri kiállításuk már gazdag. Pedig „nagy" nevekkel még nem találkozhatunk a tárlaton. A főiskolát végzett fiatalok legtehetségesebbjeit hívja meg a művésztelep önkormányzata. Főleg a Dunántúlról jönnek a jövő emberei.

— *Ezért kapott Bocz Gyula hat hónapot* — mutat *Szabó Gábor*, a házigazda és a művész örömével az egyik megragadó szoborra, amely mellett nem tud közömbösen elmenni az ember. Valaki egy szál vadvirágot helyezett rá. Ez itt az elismerés legmagasabb foka. *Bocz Gyula*, a pécsi gépgyár lakatosa, aki rendhagyó módon lett a művésztelep lakója, valóban kapott szobráért hat hónapot; a KISZ javaslatára, a megyei tanács művelődési osztályának havi kétezer forintos ösztöndíját élvezi fél esztendeig.

A tehetségüket itt próbára tevő fiatal művészek munkájukról ezt tartják: „Nem jelent még repülést, de vágyunk, akaratunk már szárnyal...".

Aki felbaktat villányi alkotótelepükre, úgy érzi, többet látott, mint egyszerű szárnypróbálgatást.

GYULAI FERENC

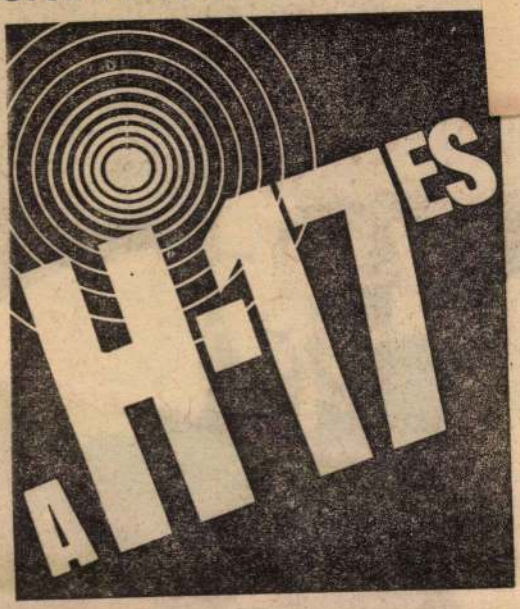
A H-17 ES

EGY KÉMELHÁRÍTÓ NAPLÓJÁBÓL

„S. O. S. Isten veletek..." (3.)

Kissnek szinte valószínűtlenül jó alibit sikerült összehoznia az újvárosrészben töltött éjszaka igazolására. Ezúttal nem a házigazda volt a tanú, sőt, még kevésbé a lánya, hanem a szintén vendéglátást élvező barátok társasága. Három férj és három hitves tanúskodott arról, hogy Bandi, a jópofa, mindig kedélyeskedő mérnök — mert itt így ismerték meg a Fővárosi Fotóvállalat laboránsát — el sem hagyta a szobát, benne volt minden buliban, ragyogóan táncolt a magnón játszott divatos számokra, s nem fukarkodott a kedves bókokkal, még azoknak a fiatalasszonyoknak sem — ketten voltak —, akiknek férjük a bányaüzemben szocialista brigádvezetőként dolgozott. Igaz, a félreértések elkerülése végett kijelentette, hogy távol áll tőle a materialista világszemlélet, s a maga módján nem ért egyet azzal, hogy bele kell nyugodni a történelem által bekövetkezett változásokba, jó néhány ismerőse meg is próbált annak idején ez ellen lázadozni, de hát végül tudomásul kellett venni a konkrét valóságot.

Kinizs

tiltako

gkérd

edig j

videken kedvelik a sört, kísérőként miért utazott akkor az apja?

— Egy alkatrészért. Egy motoralk Valakitől hozta.

— Megmutatta Kissnek?

— Nem. Azt mondta, hogy nem ha újabb nőt szed fel, s engem áll cserben hagy.

— Ejnye, ez valóban csúnya lett v ilyesmit nem tett — kedélyeskedtem sőbb, néhány másodperc múlva me amikor megkérdeztem, hogy mit gon lyen motoralkatrész volt. Hisztériku tört:

— Szuperszonikus repülőgép hajt való... Ostoba fajankók, azt gondol vettem észre... Ezzel akarta visszasz az apám. Persze, ez a csirkefogó a cserben hagyott, amikor a hirdetést jóformán kislánykoromban, az első idején...

Kecskés zsebkendőt tett az önur vesztett lány szájára, s jókedvűen m amikor a pincér odaért:

— Drágám, már szivárvány-rész neked nem kell már több konyak.

A detektív lánya, ha tiltakozni pró mélyebbre szívja a lepedő nagyság zsebkendőt, mert ebben a műveletb kés elsőrendű szakértőnek számított.

Egy repülőgép-alkatrés

A volt detektív lányát természete engedtük útjára. Eltűnt, a sörözőbe beszélgetés után. Jó volt az a feltéte hogy ez nem okoz különösebb ag vagy gyanút az otthoni környezetbe Éva máskor is megcsinálta már, napon át távol maradt otthonról. nem is kereste.

Mi pedig — kihasználva a helyz —, meggyőződtünk ismét az alibiről az a főhadnagy beszélt a bányász- zető feleségével, aki annak idején gyilkossága következtében a helyszí lét irányította. Meglepő tényállást lünk.

— A fiatalasszony kijelentette, h tíz lépés után, a partner otthagyta ben, hivatkozva arra, hogy olyan h mennie...

— És azután? — kérdeztem, ne érdeklődésemet.

— Nem ment vissza hozzá — mo

BOCZ GYULA PLASZTIKÁI

A képzőművészeti gyakorlatnak abból a két szélsőséges alapállásából, amely egyrészről az intellektuális élmények fontosságához ragaszkodik inkább, másrészről pedig, amely a spontán anyagalakítási ösztönöknek enged nagyobb teret: az utóbbit tartom szimpatikusabbnak. Azért, mert az intellektuális élmények rendszerint anyagszerűtlenek, maguk akarnak közléssé válni. Az ilyen alkotó igyekszik elkerülni a képzőművészeti kifejezés anyagban rejlő buktatóit, tehernek véli azokat, s előkelő fölénnyel eltekint az anyagok természetének mélyebb megismerésétől, s végsősoron már nem is alakítja az anyagot: rendezi csupán, s magukat a tárgyakat állítja valamiféle jelentésbe. Az anyagoktól ösztönzött alkotó azonban folyton érintkezésben, korrespondenciában van velük és ezekből az érintkezésekből oly bensőséges kapcsolat születhetik a műben, amely olykor még a szív lüktetését is emlékező dialógus részesévé tesz bennünket. Nekünkvalóbb, emberibb tényeket közöl az ilyen tartalmiságú mű, mint a valóságot a személyiség és külvilág ellentétére élező intellektuális alkotó véleménye. A társadalmi és személyi egyezés és rend lehetőségét a spontán módon alkotó képzőművész a természeti és emberi egyezésekben mutatja meg.

Mindezeket nem Bocz Gyula dicséretére hozom fel, csupán munkássága jellegére és lehetőségére utalok velük. Bocz Gyula többféle mesterségben járatos: vasöntő, géplakatos, villanyszerelő szakvizsgákkal rendelkezik. Üzemben dolgozik, napi elfoglaltságából következően tehát inkább a fémekhez lenne több köze. Mégis amikor gyerekkorától őrzött hajlamának és érdeklődésének engedve szabad idejében rajzolgatni, majd formálgatni kezdett először a fa anyaghoz nyúlt: portrékat, emberi alakokat, figurákat faragott fába, s aztán mintázni kezdett. Feltárult előtte az emberi test szépsége, de feltámadt formáinak bonyodalmassága is. Látta, hogy a nyak, a törzs, a végtagok kapcsolódása mennyi formai újságban gazdag, igézetébe került ennek a gazdagságnak. Lemondott az egész alakos szobrok, a teljes emberi organizmus formálásáról, hogy a részek formai szépségét jobban megismerje, hogy értelmével teljesen bejárhassa azokat, hogy aztán maga is újraalkothassa, értelmezhesse majd az anyagokban. E célból a fa anyagról a kő anyagra tért át — mert az nagyobb ünnepélyességet ad a bensőséges tartalmiságú formáknak. De az új anyagban aztán már nem csak az emberi test volt ábécéje, hanem a természet jelenségei is: hegyek, völgyek, barlangok, folyóvizek, erdőségek —, s majd a mikró világ fura, különös ábrái. Ha ezekből az inspirációkból készült munkáit nézzük, úgy tetszik, mintha Henry Moore szobrait utánozná. De másodrendűek az így szerzett tanulságok. Nem ezektől tanul, nem ezekből alkot, vagyis csinálja amit csinál, mégha emlékszik is munkaközben egy némely így látott formai jelenség ízére. Nem a példa serkenti munkára. Sokkal inkább egy-egy talált kő amorfitása, helyesebben az amorfitás megszüntetésének lehetősége, az, hogy éppen valamit kell csak alakítania a talált kövön, hogy az nekitetszően organikussá változzon. Bocz Gyula Pécsen él, s a Mecsek, a közeli, vagy a távoli hegyeket járó útjai során talált terméskövekben — melyeket a természet alakított olyanokká — mintegy tovább folytatja a természet munkáját, de most már a maga mértéke szerint. Kiveszi őket az eruptív vagy monoton erők hatása alól s a maga rendképzetével, harmónia igényével szerzi meg, ebbéli lehetőségüket, s oldja fel idegenségüket. Minden anyagalakító tevékenységével a harmóniára törekszik tehát ez a fiatal munkásszobrász.

Bocz Gyula 1937-ben született Pécsen, munkásságára szülővárosa is felfigyelt. A fiatal pécsi képzőművészek 1963-ban meghívják kiállításukra munkáit, a következő évben a Baranya megyei képzőművészek kiállításán is helyet kapnak plasztikái. 1965-ben a Baranya megyei tanács egyhónapos alkotói szabadságot és ösztöndíjat nyújt számára. Majd kamara kiállításokon vesz részt. 1966-ban rendeződött munkáiból az első önálló kiállítás a pécsi József Attila művelődési házban. Az első Kisplasztikai Biennálén több munkája szerepelt, közülük egyik az ugyancsak Pécsen tartott Játékfilm szemle fődíjaként adományozódott a győztes film alkotójának. S ő is meghívást kapott a Baranya megyei tanácstól 1968-ban a Siklósi Képzőművészeti Symposionra. Két nagyméretű kőkompozíciót faragott a symposion egyhónapnyi ideje alatt, melyek formai értékeikkel jól megállnak a céhbeleiek munkái mellett. Az itt készült jobbára figurális művek közül méretével is kitetszik organikus kompozíciója teremtett lyukaival és a térbe formált átfordulásaival. S a hegyek között is önmagáért megálló sziluettjének finom rajzával pedig a jó mulatságról ad hírt szemlélőjének. Természeti formákat ünneplő, s emberhez szóló ez a mű — az emberhez szól, s nem az emberről. Az ember, testi formáival is a természet legcsodálatosabb, legszebb organizmusa. Ez volna tehát a cél. Ezt érzi Bocz Gyula is, de azt is jól, hogy üres spekulatív formákkal nem illik az emberről szobrot formálni, a plasztikát pedig érlelni kell.

Kovács Gyula

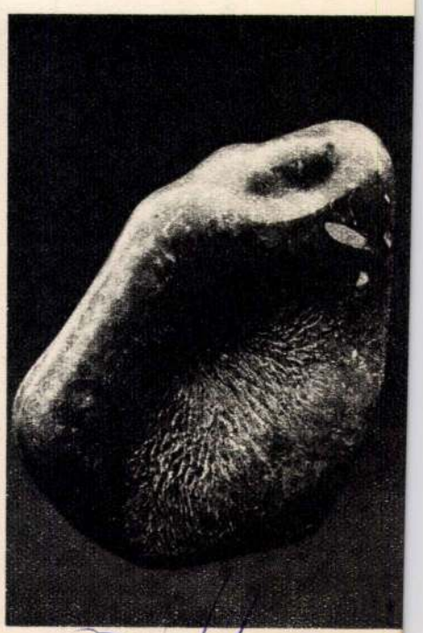

HIERONYMUS BOSCH *(Folytatás a 6. oldalról)*

A Bolondok hajója (Louvre), mely a kiállítás plakátja, mottója és emblémája lett — ugyanebbe a csoportba tartozik. Egy zsúfolt lélekvesztőben hajózik tova a balgák különös serege, éneklő szerzetes és apáca, evéssel, ivással, illetve ezek következményeivel elfoglalt emberek. A hajó árboca élő fa, tetején rosszindulatú bagoly ül, lobogóján az eretnekség félholdjával, a hajó kormánya fakanál. Sebastian Brant 1494-ben megjelent Bolondok hajója művében is hajón indulnak a bolondok Narragóniába, a balgaság hazájába. Brant vagy más korabeli mű lehetett Bosch forrása is.

A balgaság szomorúságának, melankóliájának mesteri ábrázolása a rotterdami múzeum ún. Csavargó képe, Bosch festészetének egyik remeke. A bordélyházra visszatekintő rongyos és különös tárgyakat hordó csavargó útnak indul, csak egy kutya ugatja meg. A barnásszürke színekben tartott kép Bosch festészetének különös szépségű remeke. A kép máig vitatott értelmezését Pigler Andor kutatásai közelítették meg, asztrológiai allegória lehetett.

A bűnös világ életútját összesűrítve két hatalmas triptichonban fogalmazta meg Bosch. Két legjelentősebb műve a Szénásszekér és a Gyönyörök kertje (Madrid) oltárképre emlékeztető formájuk ellenére sem vallásos képek. Hatalmas dramatizált morális allegória a Szénásszekér, a hiábavaló dolgok hajszolásának köznapi drámája. Csukott tábláin egy csavargó vándorlása látható a gonosz világon át. A triptichon balszárnyán Éva teremtése, a Bűnbeesés és a kiűzetés a paradicsomból látható, mint a bűnök előtörténete. A középső táblán szénásszekér halad, rettentő antropomorf állatalakok, a bűnök megtestesítői húzzák, és a világi hatalom birtokosai, a pápa, császár és király kísérik. A szekér tetején önfeledt szerelmespárok, a mezőn pedig az élet kis drámái zajlanak: kuruzslók, sarlatánok, rablók és gyilkosok munkálkodnak, az anyák gyermeküket ápolják, kufárok pénzüket gyarapítják, és mindenki igyekszik valamit a szekérről elcsenni. „A világ egy szénásszekér, mindenki annyit vesz belőle, amennyit bír" — mondja egy régi flamand közmondás. A triptichon jobbszárnyán a bűnök borzalmas büntetése látható.

Bosch másik főműve, a Gyönyörök (vagy Paráznaság) kertje triptichon az előzővel együtt a II. Fülöp gyűjteményéből került az Escorial kolostorba. A rejtélyes Gyönyörök kertje 1510 körül keletkezett, feltehetően a Nassau-Óraniai ház valamelyik tagjának megrendelésére. A mű a XVI. század folyamán Bruxellesben volt, Óraniai (Hallgató) Vilmos gyűjteményében, innen konfiskáltatta Alba herceg, és fiának tulajdonából került II. Fülöphöz.

A kép különös története is bizonyítja, hogy nem egyházi célra készült, hanem valamely humanista műveltségű főúri gyűjtő rendelésére. A hatalmas triptichon (220 × 195 cm) csukott szárnyain a világ teremtésének harmadik napját látni. A föld üvegszférába burkoltan jelenik meg, és egy születőben levő furcsa természeti világ alakzatai tűnnek elő. A nyitott triptichon balszárnyán Éva teremtését, azaz a bűn születését látni. Ebben a paradicsomi kertben pálmafa, kaktuszok és furcsa őslények gyilkos harca veszi körül az első emberpárt. Középen a címadó kép, a Paráznaság kertje, vagy ahogy régen nevezték, „a világ változatossága". Nem a gótikus Liebesgarten képek lovagi világa ez, bár e képeken sokkal durvább jeleneteket is találunk. Ebben a kertben furcsán keveredik a bűnös emberi világ a bizarr és túlburjánzó természettel. A meztelen kis emberkék, egyforma, egyéni karakter nélküli arcukkal, öntudatlan révületben, arcukon bárgyú mosollyal hajtják végre a földi szerelem parancsait. A háttérben az ifjúság vizében fürdő nőket a bűnök állatszimbólumain lovagló férfiak örjöngő menete veszi körül. A háttérben bizarr növényi és ásványi alakzatok. A triptichon jobb tábláján a földi bűnök elnyerik méltó büntetésüket, a dantei víziónál is kegyetlenebb boschi pokolban.

A Gyönyörök kertje értelmezése a művészettörténet, irodalomtörténet, pszichológia máig megoldatlan rejtélye. Oly monumentális és egyéni szintézise a későközépkori és korahumanista ideológiának, hogy részleteiben igaza van minden kutatónak, ha az asztrológia, az alkémia vagy az álomfejtés útján próbálják megközelíteni. Tolnay így összegezi véleményét: „Nem egyszerű didaktikus prédikáció (Siguenca), nem a szabad szerelem apoteózisa (Fraenger), hanem a szerelmi élet enciklopédiája. Egyúttal az emberiség földi paradicsomról való kollektív álmának ábrázolása, mely legmélyebb és tudatalatti vágyainak megvalósulását hozza, és ezzel együtt a hiúság és a törékenység kifejezése." Beletartozik azoknak a képeknek a nagyobb családjába, melyek az emberiség mitikus aranykorát álmodják vissza. Motívumai valóban kollektív és ősi szimbólumokra vezethetők vissza, és a mélypszichológia XX. században felismert fegyvertárában is megtalálhatók. A Gyönyörök kertjében egy üveggömbben szerelmeskedő párja vagy vízen lebegő gömbszigeteinek megdöbbentő analógiáit találni egy versben, melyet Benedek István közöl az Aranyketrec egyik különös lakójának műveként.

„Lebegünk, lebegünk
átlátszó gömbben. Boldog egyek.
Látod a többieket?
A levegőben úsznak sok-sok
gömb boldogság-sziget,
Mennyi-mennyi testvér!
Hallod a zenét?" és további soraiban.

Bosch természetesen nem volt elmebeteg, sem freudi szimbólumokkal operáló álfilozófus. A XVI. század elején a földi bűnök ezen enciklopédiája a hiúság és múlandó földi élvezetek vallásos-moralizáló allegóriája lehetett csak.

Siguenca atya 1605-ben már így írt: bárcsak tele lenne az egész világ (Bosch) művek másolataival, úgy ahogy tele van e bűnökkel, hogy a bűnös emberiség megláthassa magát e tükörben.

Bosch művei valóban nagyon sok másolatban maradtak ránk. Ezek a XVI. századi másolatok sokszor az elveszett eredetit pótolják, gyakran igen érdekes hírmondói Bosch népszerűségének. E másolatok fontosságát felismerve a kiállítás rendezősége bemutatta a Bosch utáni másolatoknak igen hosszú sorát is.

Így került kiállításra 's-Hertogenboschban első ízben a Szépművészeti Múzeum egy eddig raktárban őrzött képe is, a Gyönyörök kertje középső képének vászonmásolata. Az eredetinél valamivel kisebb másolat megcsonkítva és roncs állapotban került a múlt század végén a múzeum raktárába. A kiállításon nyilvánvaló lett, hogy messze kimagaslik a XVI. századi Bosch másolatok közül, áttetsző, lazúros festésmódja, friss ecsetvonásokkal festett részleteinek könnyedsége, az alakok naiv bája egyaránt Bosch közvetlen közelébe helyezik képünket. Igen különös, hogy néhány motívuma eltér a Pradóban őrzött eredeti műtől. Feltételezhető, hogy e másolat még a Bosch műhelyben keletkezett, mindenesetre mestere még Bosch közelében dolgozhatott. Vászonra pedig azért másoltak, hogy a fatáblára festett eredetiről minél gyorsabban készüljön el egy replika és minél olcsóbb legyen. Ha figyelembe vesszük, hogy az eredeti az uralkodóház gyűjteményében volt, elképzelhető, hogy e mű iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy több másolat készült róla. A fennmaradt másolatok közül a budapesti kép a legkorábbi, stílusban híven őrzi Bosch festészetének színeit, stílusának hűvös és fanyar eleganciáját, és kétségkívül igen kvalitásos mű. A budapesti vászonkép összehasonlítása igen nehéz. Boschtól nem maradt fenn eredeti vászonkép, csak régi inventárokból tudjuk, hogy sokat festett vászonra is.

A kép, mely rövid ideig bemutatásra került a budapesti közönség előtt is, további restaurálásra szorul. Ezt a munkát Siskov Ludmil végezte el igen kitűnő érzékkel, és próbaképpen kiegészített a roncs képen egy részt. Így gyarapodhatott a Szépművészeti Múzeum egy igen jelentős művel.

Ha eddig Bosch műveiről mint a világ elé tartott tükörről beszéltünk, ez elsősorban a benne tükrözött világról szólt. A mester, aki ezt a tükröt tartotta nem morálfilozófus, hanem festő. Az általa megidézett démoni világot szorosan markában tartotta és irányította a maga akarata szerint. Hogy hitt-e az ördögi világ létezésében, nem tudni. Egy XVII. századi spanyol költeményben a szerző megkérdezi a Pokolban Boschtól, hogy miért van itt. Mire a mester, e késői kor inkvizíciós hangulata szerint így válaszol: mert sosem hittem létezésükben!

De hitt mindvégig a művészet valóságában. Egy Szent Gergely miséjét ábrázoló tábláján a festett és domborművekkel díszített oltár alakjai és jelenetei a csoda erejétől megelevenednek, kilépnek „képmás" voltukból és valósággá lesznek. Ezt a csodát csak egy nagy festő tudta megtenni, életet lehelni a fantáziájában megszületett világba. Justinak, a kitűnő régi művészettörténésznek a szavaival zárjuk e sorokat, Bosch festő volt, „Maler, sehr ein Maler".

Urbach Zsuzsa

BOCZ GYULA

Jelenkor XXXI. évf.4.sz. 1988

KOVÁCS ORSOLYA

SPIRÁL

Bocz Gyula munkásságáról

Az utóbbi évtizedekben nem ritka jelenség, hogy műalkotásokat, művészeti tendenciákat nem esztétikai szempontból magyaráznak és értékelnek, mégis, ennek a politizáló-moralizáló művészeti életnek is egyedülálló alakja Bocz Gyula.

A 70-es évek első felének látványos sikerei után, amelyek villányi tevékenységéhez kapcsolódtak, sokáig hallgatás vette körül, és csak a legutóbbi időkben kezdik ismét felfedezni. Bocz még mindig heves ellenszenv vagy rokonszenv tárgya, szobrászata pedig főként az érzelmek aspektusában értékelődik. A vele foglalkozó írások az emberekhez, a környezethez, a természethez való viszonyát elemzik, nyilván nem véletlenül, hanem mert mint jelenség, ezekben ragadható meg leginkább.

Bocz Gyula kívülről került a magas művészet berkeibe és különállását megőrizve sikerült elfogadtatnia magát anélkül, hogy igazi engedményeket tett volna. Gyerekkora, amely a pécsi Gyárvárosban és a hosszúhetényi nagyszülői házban játszódott le, nem predesztinálta őt a művészi pályafutásra. Tehetséges rajzoló, aki korán kitűnt kézügyességével a hasonló korú gyerekek közül, és aki az anyagformálással éppolyan szívesen foglalkozik, mint a falubeli házak falaira megrendelt giccsek festésével. Tanárai felfigyelnek rá és a budapesti Művészeti Gimnáziumba küldik felvételizni, ahol sikerrel szerepel. A tanulással járó gyakorlati problémákat azonban nem sikerül megoldania, így végül is a pécsi Építőipari Technikumba kerül, ahol az olyannyira idegen műszaki rajzolás mellett megragadja a lehetőséget a „szabad" műhelymunkára is.

Martyn Ferenc szabadiskolájában a hagyományos tanulmányrajzokat készíti, és mert társainál fiatalabb is, tájékozatlanabb is, a vele való kapcsolat nem annyira szakmai fejlődést, mint atyai támogatást és biztatást jelent. Erre az időszakra egészen a 60-as évekig a műhelygyakorlat, a konvencionális tanulmányrajzok, a portrémintázás a jellemző, nem a tudatos útkeresés és tájékozódás. Ennek az időszaknak végső értelme az, hogy indíttatása ellenére szilárd elhatározássá, életformává válik Bocz számára a manuális-művészi munka. A szakmai alapok elsajátítása úgy megy végbe, hogy eközben megőrzi függetlenségét és kihagyja azokat az állomásokat, amelyek a művésztársadalomba való besorolását elősegítették volna.

Ekkoriban túl vagyunk már a fényes szelek nemzedékének berobbanásán, az utak beszűkülnek, és a társadalmi mobilitás jócskán lelassul a 60-as évek elejére. Mégis, Bocz számára még mindig fennállt a „munkásból lett (hivatalos) művész" karrierjének lehetősége. Az, hogy nem élt a szinte menetrendszerűen kínálkozó lehetőségekkel, sem akkor, sem pedig később, megnehezítette a helyzetét egzisztenciálisan, mint művésznek azonban ez az egy esélye volt integritása megőrzésére. Helyes ösztönnel vagy átgondoltan Bocz mindig sikeresen kerülte el az alkalmazkodás csapdáit. Ez a bizonyos integritás sokkal többet jelentett számára, mint amivel egy esetleges hivatalos szobrász-karrier kecsegtette. Az integritás számára az alapvető állapot, amely meghatározza a dolgokhoz való viszonyát. A fából, fémből, kőből való formálás Bocz életének legfontosabb, egyetlen igazi kérdése. A hagyományos stúdiumok során felfedezi a természeti formák plasztikus szépségét és kimeríthetetlen gazdagságát, és ez a felismerés odavezeti, hogy a 60-as évek elején szinte váratlanul, konvencionális ujjgyakorlatok után önálló és kiérlelt nonfiguratív szobrokkal jelentkezik. Elméleti megfontolások és külső inspirációk nélkül, ösztönösen ráérez a plasztikus formák önálló értékére.

Ebből az időszakból származik *Szűz* című szobra (1961), amely már magán hordozza azokat a jegyeket, amelyek stílusának állandó részeivé válnak. A szobor hársfából készült. A fa és a kő mozgatja meg leginkább Bocz fantáziáját. Nem szereti a képlékeny anyagot, amelynek nincs ellenállása. Rátalál arra a kőre, amelyben lehetőséget lát saját gondolatai kifejtésére. Az anyag az átalakítás során megőrizheti természetét, amelyhez Bocz mintegy hozzáadja saját elképzeléseit. A *Szűz* hajlékony, finom ívekkel tagolt, nyúlánk hársfa, amelynek törékenysége, harmonikus arányai belső tartást és biztonságot sugároznak. A szobor egészének karaktere sokkal kifejezőbb, mint a fétisre utaló, maszkszerű, áttört arc. Az alsó rész bábuszerű, kissé esetlen megoldása még némi bizonytalanságról árulkodik, mégis, a mű egésze, az organikus-nonfiguratív jelleg határozott szobrászi felfogásról vall.

Bocz Gyula munkásságában a kívülről jövő, teoretikus megfontolások nem játszanak szerepet. Az őt ért impulzusokat sokkal inkább az ösztöneivel dolgozza fel. Pontosabban, csak azokat az impulzusokat fogadja be, amelyek megerősítik ösztönös vonzalmaiban. Ilyen impulzusok pedig jócskán érhették a 60-as évek egyre nyitottabbá váló légkörében. Mindenekelőtt a dogmatikus tételektől, a központilag előírt esztétikai normáktól való szabadulás vágya lehetett az, ami életreszóló nyomot hagyott magatartásában.

A véletlenek szerencsés összejátszása, hogy ekkoriban, a hatvanas évek végén formálódott az a siklósi művésztelep, amely hosszú ideig kereteket adott alkotói munkája számára. A véletleneknek persze sok olyan eredője volt, amelyek pontosan nyomon követhetők a művészeti élet alakulásában. Az első ok az, hogy a 68 körül kibontakozó reformhullám idején központi elvek szerint és spontán módon is kísérletek történtek a decentralizálásra. A 60-as évek eleje óta megerősödő alkotótelep-mozgalomnak különleges szerepe és lehetőségei voltak ebben a folyamatban. Az alkotótelepek jórészt fiatal művészei törekedtek a művészet és a társadalom új típusú kapcsolatainak modellszerű megvalósítására, a közös művészi szándékok alapján, szellemi műhelyként szolgáló társulások létrehozására.

Ehhez járult, hogy az alkotótelep az állami mecénálás olyan formája volt, amelynek a kultúrpolitika fokozott szerepet szánt a művészeti közélet alakításában. Nem szabad megfeledkezni azokról a külső hatásokról sem, amelyek a Nyugat-Európában működő hasonló jellegű társulások révén megerősítették a művészekben azt a meggyőződést, hogy a csoportos munka elősegíti az alkotói szándékok kibontakozását, és a művészet új funkciójának megtalálását.

Pécsett Rétfalvi Sándor képviselte azt az álláspontot, hogy a környéken működő fiatal művészek számára olyan szervezett kereteket kellene biztosítani, amelyek lehetővé teszik, hogy megtalálják helyüket és feladatukat e szűkebb tájegység társadalmában. Rétfalvi Sándor 1964-ben részt vett az ausztriai Sankt Margerethenben megrendezett Europeen Bildhauer Symposion munkájában. Itt nemcsak az alkotótelep szellemi műhely jellegéről szerzett tapasztalatokat, hanem arról is, milyen távol esnek a szobrászi munka gyakorlati követelményei a főiskolán elsajátított mintázástól. Kezdeményezésére az első találkozóra 1967-ben került sor Siklóson. Ez tíz napig tartott és a Siklósi Járási KISZ-Bizottság szervezte meg saját költségén. Ezt követően a megyei és a járási tanáccsal, a megyei és a járási KISZ-bizottsággal történt megbeszélések alapján fogalmazták meg a találkozó eredményét: megalakult a „Baranya Megyei KISZ-Bizottság Képzőművészeti Szimpozionja".

A következő fontos állomás 1968: a várfesztivál alkalmával megnyílt a szimpozion első kiállítása a siklósi várban, és megnyílt az alkotótelep a helyreállított Gyimóthy-villában. Az alapításkor deklarált program, a többféle műfajt összefogó szellemi műhely, amelynek célja a szervezeti keretek biztosítása mellett a művészi megújulás, nem állta ki a gyakorlat próbáját: a lazán szervezett csoportban nem működött összetartó erő, a kezdeti lendület nem volt elég közösség létrehozására.

1970-től az alkotótelep már szobrász alkotótelepként működött. Rétfalvi Sándor elképzelései szerint: „A villányi szabadtéri szoborparknak abban kell különböznie más hazai kortársaitól, hogy az adott természeti környezet határozza meg tartalmát, aminek formai változásokat kell magával hoznia."

Bármilyen evidensnek tűnik ez a koncepció egy elhagyott kőbánya kapcsán, akkor a hazai gyakorlatban példátlan szabadságot jelentett a művészek számára. Ekkoriban ugyanis nem létezett nálunk monumentális nonfiguratív szobrászat, hiszen a monumentalitás szigorúan a köztéri szobrászathoz kötődött, a köztéri szobrászat pedig legkötetlenebb formáiban is inkább a régi toposzok oldottabb-expresszívebb újrafogalmazására vállalkozott. A monumentális szobrokra levakarhatatlanul ráragadt az „eszmei mondanivaló" kívülről jövő kényszere, a szobrászoknak pedig be kellett érniük a gipszmodellezéssel vagy a kisplasztika korlátozottabb lehetőségeivel. A 60-as években az európai művészethez felzárkózni kívánó művészek számára még mindig a klasszikus avantgarde magatartásformája, a szűk kör számára hozzáférhető kísérletező műhelymunka lehetősége kínálkozott. Ilyen körülmények közt az avantgarde művészek együttes kiállítása is manifesztáció jellegű volt, és nem volt ez másképp az alkotótelepi munkával sem. A villányi alkotótelepet is a szabadság különös varázsa övezte, és egyben megváltoztatta az itt folyó munka értelmezésének hangsúlyait.

Bocz Gyula ebben a várakozó közegben csakhamar idegenforgalmi látványossággá nőtt, nem kis részben a sajtó szenzációhajhász közreműködésének következményeképpen. (A „Bocz Gyula megfaragja a hegyet" szinte a villányi alkotóteleppel kapcsolatos közlések szlogenjévé vált.) Pedig Bocz tevékenysége igazából nem nevezhető újítónak. Stílusa erőteljesen kapcsolódik a XX. század avantgarde szobrászatának ahhoz az áramlatához, amely mára klasszikussá vált. Ez az irányzat Brancusi, Arp vagy Henry Moore nevével fémjelezhető.

„A kő faragása közben fedezzük fel anyagunk szellemét és sajátosságait. A kezünk gondolkodik és követi az anyag gondolatait" – mondja Brancusi, aki nagyon is tudatos művész volt. Majd: „Az egyszerűség nem cél. Az egyszerűséghez saját magunk ellenére érkezünk el, a dolgok valódi értelméhez közeledve". A „dolgok valódi értelme" fogalmi megfelelője annak az egyetemes, mindannyiunk számára megfejthető formakincsnek, amelynek alakzatait a művész a természeti környezetben fedezheti fel. Ilyen értelemben ennek a szobrászi felfogásnak a gyökerei sokkal mélyebbre nyúlnak: a korai görög, etruszk, régi mexikói, mezopotámiai, egyiptomi szobrászatig, de a közvetlen európai hagyományokban a korai román és a korai gótikus szobrászatban is fellelhetők. Lényegében minden stílus archaikus szakaszában, amelyben még nem a klasszikus szépségeszmény dominál, hanem a forma és az érzelem harmóniája.

E szobrászi felfogás mintegy magától értetődően társul a létezés animális felfogásával (az alkotó is elsősorban mint a természet része tételeződik), és egy animisztikus panteista istenfelfogással. A természeti erőkben megnyilvánuló isteni eredetű rend és harmónia érzékennyé teszi a szobrászt a formák iránt, anélkül, hogy azokat másodlagos jelentésekkel igyekezne felruházni. Bocz Gyula szépségeszménye is a szerkezet harmóniájára épülő vizuális egyensúly, a szobornak mint organikus egységnek a felfogása. Ez a formaalakítási elv lehet az oka annak, hogy munkásságában nincsenek törésvonalak, stílusváltások, amelyek egy másfajta szemléletből logikusan következhetnének.

1962-ben készült *Ülők* című szobra már hordozza azokat a jegyeket, amelyek munkásságát végigkísérik. A két ellentétes irányból induló, felfelé nyúló forma egybekapcsolódása az egymást kiegészítő ellentétes erők dialektikus viszonyának formai megfelelője. Az ellentétes irányú mozgás a szobron többféle irányból is jól érzékelhető. A karakterisztikus, ívelt formák szemléletesen utalnak a tömegekben rejlő, lüktető mozgásra, amelynek feszültségét fokozza a felület érdes vibrálása.

1969-es *Madár* című szobrán kísérletet tesz az anyagban rejlő energiák szabadabb kibontására, úgy, hogy egyúttal sokkal gazdagabb, a tömör formával ellentétes asszociációs tartalmú téma szimbolikus megfogalmazására is vállalkozik. Ebben az értelemben a *Madár* a *Spirál* előképének is tekinthető, nemcsak azért, mert a súlyos kőben a vitalitás képességét láttatja, hanem azért is, mert ez a szobra már szorosan illeszkedett a villányi szoborpark adta természeti környezetbe. A természeti környezet Bocz esetében valóban tartalom-meghatározóvá, formaújító inspirációvá vált, ahogy Rétfalvi Sándor programként megfogalmazta.

Bocz Gyula teljesítménye természetesen nem volt ilyen egyenletesen felfelé ívelő. Az ugyanebből az időszakból való *Kereszt*, amely balatoni vörös homokkőből és vasból készült, formai esetlenségével szobrászi és fogalmi tisztázatlanságra vall. A szintén ebből az időből származó bronz *Térdeplő* arról árulkodik, hogy a fém idegen maradt számára, mert olyanfajta konstruktivitást kíván az alkotótól, amely Bocz személyiségétől távol áll.

Ugyanez az idegenség érződik Liszt Ferenc-portréján, amely nem tud elszakadni a konvencionális „programszobor" sémájától. Az arcot keretező lebegő forma szinkronban van addigi munkásságával, de kirívó ellentétben áll Liszt portréhűségű, ám semmitmondó arcával. *Tünde* című portrészobra, amelyen nem törekedett portrészerű hűségre, viszont hagyta érvényesülni a siklósi félmárvány finom erezetét, sejtelmesen elmosódó formáival, apró jelzéseivel, a koponya különleges arányaival sokkal többet képes felvillantani egy karakter sajátos jellegéből.

1971–73-ban készült a korszak legkiemelkedőbb, méreteiben legimpozánsabb darabja, amely a villányi szoborparknak is mintegy az emblémájává vált. A *Spirál*, éppen mert nagyon tömören összefogott, jelszerű forma, nagyon sokféle értelmezésre ad lehetőséget, konkrét assszociációk révén és elvontan is. A spirál-alakzat, mint a mozgás formája, az organikus szervezetek elemi struktúrája, a növekedés, a mindenséget mozgató energiák jelképe – mind-mind kézenfekvő és helytálló hasonlat. A lényeg azonban a plasztikai mondanivaló, amelyet semmiféle metafora nem helyettesíthet, és amely verbálisan nem fogalmazható meg. A *Spirál* Bocz villányi működésének csúcspontja, egyszerűsége a természeti formákhoz hasonlóan az arányok és a szerkezet bonyolult harmóniájára épül. A 70-es évek első felének a terméke az a pár köztéren elhelyezett szobor, amelyek jelzik, hogy Bocz ekkoriban, elsősorban a villányi szobrász-alkotótelep révén, hivatalos elismerésben részesült. Ennek a tendenciának a megbízható jele az 1971-es pécsi Országos Kisplasztikai Biennálé I. díja. A kisplasztikai biennálé ekkoriban fénykorát élte, és úgy tűnt, az útkeresések, a garantált minőség letéteményesévé vált. A díj a hivatalos elismerés fontos állomása, amely újabb lehetőségeket jelentett Bocz számára.

A budapesti Centenáriumi parkban állították fel 1972-ben *Végtelen* című szobrát. 1974–75-ben Csányoszrón a Petőfi Brigád emlékművét. Az utóbbi elhelyezése körül folyó viták jól jelzik, hogy a művész a siker pillanataiban is elsősorban saját követelményeinek akar megfelelni. Nem utolsó sorban ezen bukott meg az a terv is, amely még 1970-ben született meg, és amely szerint Bocz díszkutat készített volna Mohács számára. A megrendelés, zsűrizés, kivitelezés körül folyó huzavona meghiúsította a tervet. Körülbelül ebben az időben, 1974–75-ben nyilvánvalóvá vált, hogy a villányi alkotótelep új korszaka kezdődik, amelyben Bocznak nincs többé helye. A szoborparkban félig-meddig véletlenül, félig-meddig tudatos szervezés eredményeképpen nagyon sok kiváló művész megfordult, és bár az összkép meglehetősen eklektikus a kvalitást és a stílust illetően, mégis kialakult egy olyan helyi központ, amely fel tudott mutatni egy bizonyos minőséget, amely eltért az országos átlagtól. Ilyenformán csakhamar magára vonta a szakmai körök figyelmét, ami nem bizonyult egyértelmű előnynek az alkotótelep számára, hiszen ezek a körök monopóliumukat látták veszélyeztetve. A szoborparkra mind több hivatalos bizottság épült, mind gyakoribbá vált, hogy neves művészek szükségesnek tartották letenni ott a kézjegyüket, ezzel együtt rohamosan elveszítette eredeti funkcióját. 1975-re olyan helyzet alakult ki, amelyben már megfogalmazódhatott az az álláspont, hogy „nincs szükség Boczmúzeum létrehozására".

Bocz Gyula egy közeli pincébe, majd a hegytetőn saját faházába költözött. 1981-ig élt itt, ettől kezdve Hosszúhetényben, nagyszülei házában él. Ha lehet egyáltalán korszakhatárokat vonni művészetében, ez az a korszak, amelyben mind közelebb kerül a kövek eredendő szépségéhez. *Forma* című sorozatának ihletője a természettel való eggyéválás élménye, amelyet most már minden kötöttség nélkül, elvárások nélkül él át. Csak a legutóbbi években, 1985-től jelenik meg munkáin egy olyan mozzanat, amely még nem bontakozott ki egészen, mégis változást hozott Bocz szobrászatába. Festett tölgyfa szobrait sűrűn és egyenletesen kárpitszöggel borítja. Ez az

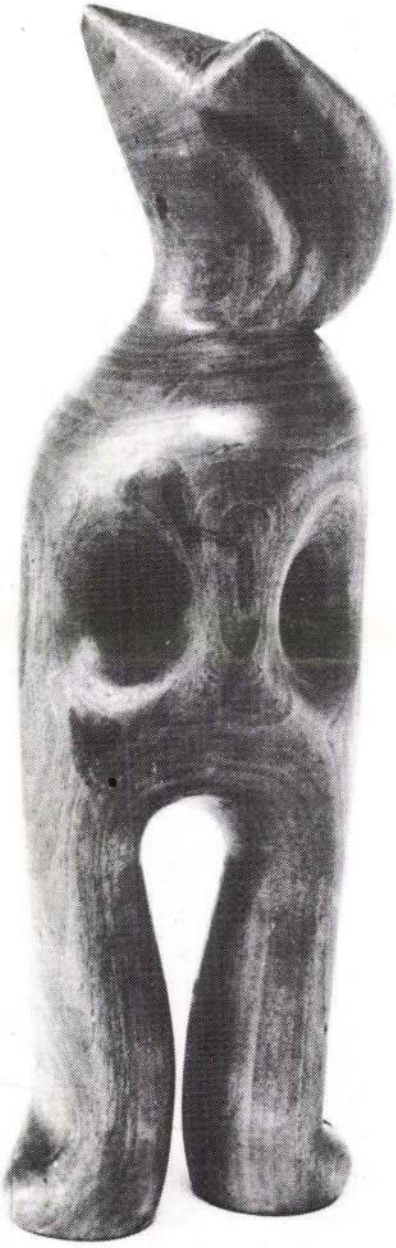

anyag idegen a szobor anyagától. A kárpitszög nem változtatja meg a tárgy struktúráját, a tömegek arányát vagy egymáshoz való viszonyát, az organikus jelleget. Csak a felületét módosítja, úgy, ahogy az ornamentális jellegű díszítmények általában: optikailag feloldja a tömeget, egyneműsíti a szobor részeit. *Ketten* című munkáján, amely hasonló eljárással készült, a két függőleges, álló forma által közrefogott tér válik ornamentális jellegűvé. E különös „díszítmény" megjelenésén kívül semmi sem utal arra, hogy Bocz – a saját körén belül, természetesen –, valamiféle „manierizmus" irányába fejlődnék, pusztán felvillantja ennek lehetőségét.

1986-os *Tektonika* című szobra, amely Brémában áll, s az ottani szobrászszimpozionon készült, éppen ellenkezőleg, a földkéreg szerkezeti változásait idézi, olyan hatalmas és elemi természeti erőket, amelyekhez képest a két méter hosszú homokkőtömb jelentéktelen apróság. Sem e brémai szobor, sem maga a „kiruccanás" ténye nem jellemzi igazán Bocz mostani állapotát. Bár a villányi szoborparkból nem lett „Bocz-múzeum", mégis ennek a vidéknek a része lett ő, mint a nagyharsányi, kantavári, beremendi kövek, a bükkfák és az illatos hársak. A napi aktualitásoktól távol keresi azokat a szilárd értékeket, amelyeket élete és műve részeként szeretne mindnyájunk számára megőrizni.

P. MÜLLER PÉTER

PÉCSI SZÍNHÁZI ESTÉK

(Shakespeare: A velencei kalmár; *David Storey:* Anyánk napja; *Marcel Aymé:* Gróf Clerambard; *Mrożek:* Tangó)

Nehéz idők járnak a magyar színházra. Az okok ismertek. Pécsett a helyzet az országos átlagnál talán még nehezebb is. Az anyagi-technikai tényezők (a nagyszínház rekonstrukciója, az új kamaraépület magasabb üzemköltsége – s az emiatt veszélybe került működőképesség) mellett az elmúlt évtizedben megoldatlan főrendezői kérdés újabb állomásához érkezett. 1980-tól (Sík Ferenc távozása után) két évadon át nem volt főrendezője a társulatnak. 1982-ben Szegvári Menyhért kapott vezető rendezői megbízatást, akit 1985-ben neveztek ki főrendezővé. Erről a posztról a tavalyi évad közepén lemondott. Egy év elteltével, a szakmai körökben meghirdetett pályázat eredményeként 1988. február 1-jei hatállyal a városi tanács Vas-Zoltán Iványt nevezte ki főrendezővé, akinek megbízatása 1990. július 31-ig tart. Vas-Zoltán Iván 1982-től tagja rendezőként az együttesnek, azt megelőzően Győrött volt színész. A külső és belső nehézségek jelei nem az előző, inkább az idei évadon mutatkoznak meg. Nemcsak az elkészült produkciókon, hanem a műsorterv kényszerű módosításain is. A program egészére az évad második felét elemző beszámolómban térek majd ki. A Pécsi Nemzeti Színház mellett a város két vezető amatőregyüttese egy-egy gyerekelőadással jelentkezett. A Harmadik Színház (a Nemzeti tagjainak produkciójában) bemutatta Marton Gábor *Szépség és szörnyeteg* című darabját, Vas-Zoltán Iván rendezésében. Ugyancsak a Harmadik Színház keretében került sor Sólyom Katalin és a

Szélkiáltó együttes *Köztetek éltem* című József Attila-műsorának bemutatójára. Az Egyetemi Színpad gyerekelőadását, Urbán Gyula *Minden egér szereti a sajtot* című játékát Nagy Éva rendezte. Az együttes a tavalyi évadban bemutatott Majakovszkij *Gőzfürdő* című előadásával sikeres göttingeni vendégszereplésen vett részt.

*

(Velencei uzsora, belmonti muzsika) Ezt a címet Cs. Szabó László adta *A velencei kalmár*ról szóló esszéjének. A darabot Pécsett Szőke István rendezte vendégként. A mű két év leforgása alatt immár harmadszor került magyar színpadra: 1986 márciusában a budapesti Nemzeti Színházban Sík Ferenc vitte színre, Shylock szerepében Gábor Miklóssal, 1987 februárjában Kecskeméten Hegyi Árpád Jutocsa rendezte meg, Holl Istvánnal az uzsorás szerepében. Az uzsorásében, és nem a kalmárében. A darabhoz tapadt elterjedt félreértés ugyanis a mű címét Shylockra, a zsidóra vonatkoztatja, holott a velencei kalmár Antonio, a mélabús kereskedő. A három bemutatót megelőzően több mint negyven évig nem szólalt meg magyar színpadon Shakespeare komédiája: utoljára 1940-ben játszotta a Nemzeti, Major Tamás volt az uzsorás. A darab az azt megelőző száz évben is igen ritkán volt nálunk műsoron. Az első, 1836-os kassai premier óta összesen kevesebbszer ment magyar színpadon, mint valamely vidéki társulat egyetlen sikeresebb operett- vagy szalonvígjáték-előadása.

Ennek egyik oka bizonyára az, hogy a mi társadalmi-történelmi intoleranciánk nem kedvez egy olyan darabnak, amelynek egyik legfőbb vonatkozása a *másság*, a különbözés, az idegenség kérdése az egzisztenciális lehetőségei. Ha megrekedünk a műhöz társult filo- vagy antiszemita dimenziónál, alapvetően félreértjük a drámát. Igaz, hogy a történelem eseményei miatt *A velencei kalmár*hoz hozzárendelődtek bizonyos felhangok, ezek azonban inkább a mi problémáink, és nem a darabéi. A komédia egésze nem redukálható Shylock alakjára. Még akkor sem, ha Shakespeare-t a dráma megírásában napi aktualitások is vezették. A mű valamikor 1596 és 1598 között született, nem sokkal azután, hogy 1594-ben (egy állítólagos merényletterv vádjával) nyilvánosan kivégezték I. Erzsébet zsidó származású háziorvosát. A per idején az egyik londoni színház felújította Marlowe két évvel azelőtt bemutatott *A máltai zsidó* című darabját. „Erre – mint Cs. Szabó írja – Burbage riválisa társulata megbízta rohamosan emelkedő háziszerzőjét, Shakespeare-t, hogy írjon valami hasonlót a közhangulat kihasználására." Az elkészült mű azonban nem ezt, a közhangulatot aprópénzre váltó igényt elégítette ki. Az sem véletlen, hogy Shakespeare darabjában a zsidó – igaz, nagy jelentőségű, de – csak mellékalak. Miként az uzsorakérdés is csak egyik szála a történetnek. A másik a belmonti grófnő megkérésének derűs és ugyancsak fordulatos meséje.

A címszereplő, Antonio mélabújának magyarázatát (e szavaival kezdődik a dráma: „Nem is tudom, mért vagyok szomorú") Cs. Szabó abban látja, hogy a kalmár „Antonio: homoszexuális, de ideálja érinthetetlen." Ez a nézet általánosan elfogadott az angol szakirodalomban (a fordító, Vas István is erre céloz a darabhoz írott utószavában), és közkeletű felfogás a címszereplő Shakespeare-rel történő azonosítása. Ez az értelmezés nemcsak a melankólia okát fejti meg (hiszen a kalmár Bassanio elvesztése miatt szomorú, aki harcba indul Portia kezének megszerzéséért, s az uzsora-ügyletbe is barátja miatt veti magát a kalmár), hanem a drámaköltőnek arra az analogikus szerkesztésmódjára is rávilágít, hogy műveit egyazon léthelyzet megtöbbszörözésére építi fel. Ilyen a *Hamlet*ben a három fiú, akinek megölik az apját (Hamlet, Laertes, Fortinbras); ilyen a *Lear király*ban a címszereplő és Gloucester sorsának párhuzama; *A vihar*ban a jogtalan hatalomszerzés ismétlődése (egykor Antonio és Prospero, a szigeten Prospero és Caliban között); és ilyen a másság, az idegenség pozíciója Shylock és Antonio alakjában. *A velencei kalmár* további dramaturgiai párhuzamai között figyelemre méltó a Bassanio és Portia, illetve a Shylock és lánya, Jessica közötti kapcsolatot meghatározó pénzügyi vonatkozás. A belmonti grófnőt Bassanio a pénzéért szerzi meg, és Shylock belső tragédiája nem annyira az, hogy elveszti a pert s a lányát egy goj megszökteti, hanem az, hogy Jessica még apja

1970 AUG 1

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

Bocz Gy
1021

1970. AUGUSZT

Aki szobrokká fo
Szársomlyót

Európában egyedülálló művészi vállalkozás színhelye a Dráva menti síkságból kiemelkedő 442 méter magas *Szársomlyó*. Egy fiatal pécsi szobrász, *Bocz Gyula*, óriás-szobrokat farag ki a hegy tartott szobrásztábor, ahol nyaranta fiatal művészek alkothatnak. Szobraik anyagát a közeli kőbánya kitűnően formálható sziklái szolgáltatják. Ennek a képzőművészeti tábornak tagja *Bocz Gyula* is — „*civilben*" a pécsi Sopiana Gépgyár munkása — aki legalább öt évet szánt nagy művére, illetve annak első részletére. Később ugyanis folytatni kívánja a *Szársomlyó „alakítását"*.

A most formálódó — körülbelül 50 négyzetméter alapterületű — kompozíció az emberi élet folyamatát, az élet sokoldalúságát és bonyolultságát akarja kifejezni. A sziklafal egy részén barlangrendszert képez majd ki a művész és ennek belsejét — az indiai barlangtemplomokhoz hasonlóan — szintén kifaragja, szobrokkal díszíti.

mészkőtömbjeiből.

A Szársomlyó-hegy tövében immár harmadik esztendeje működik a siklósi járási tanács által alapított és fenn-

1970.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bour Gyula

ARBEITER ZEITUNG

10.10.7.

Bildhauerische Gigantomanie

1021

Gigantische Skulpturen schlägt der ungarische Bildhauer Gyula Bocz derzeit aus einem 442 Meter hohen Felsen in Szarsomlyo in Südungarn heraus. Vorbild sind die berühmten indischen Felsentempel. Die Arbeit wird den Bildhauer mindestens zehn Jahre beschäftigen.

Rudolf Hausner hat für die Edition Euro Art eine Lithographie „Adam, warum zitterst du?" hergestellt. In der Reihe, aus der einzelne Blätter besonders preisgünstig abgegeben werden können, werden auch Arbeiten von Hundertwasser, Antes, Sugai, Vasarely, Hrdlicka und Bill aufgelegt. Die Hausner-Lithographie kostet 180 Schilling. Bestellungen unter Euro Art, 1030 Wien, Rennweg 1

verdammt?

gerung des Sozialprodukts von 10 Prozent erfolgte. Zwischen dem in Geld ausgedrückten Sozialprodukt und der vorhandenen Geldmenge klafft also eine Lücke, ein Kaufkraftüberhang, der inflationistisch wirkt. Dieser könnte durch eine Angebotsvermehrung via Importe und durch eine Erhöhung der Sparquote abgebaut werden. Der Inflationsstimulans kann reduziert werden, er bleibt aber bestehen, da nie eine exakte Übereinstimmung zwischen Angebot und Nachfrage erreichbar ist. Die Inflationsrate bleibt aber um so kleiner, je höher die Produktivität in der Wirtschaft ist. Dasselbe gilt auch für die kostenbedingte Inflation, wie wir sie derzeit erleben.

EIN WIDERSPRÜCHLICHER WEG

Den Inflationstendenzen kann man durch die Geld- und Budgetpolitik entgegenwirken. Derzeit erlebt die Geldpolitik durch die Theorien des amerikanischen Starökonomen Milton Friedman einen neuen Frühling. Die konjunkturellen Schwankungen ließen sich nur durch eine über Jahre konstant gehaltene Geldmengenvermehrung weitgehend ausgleichen. Danach müßte sich die Produktion nach der Geldmenge richten, letztlich auch der Einkommenszuwachs. Um dieses

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

NOV - 4

Bocz Gyula

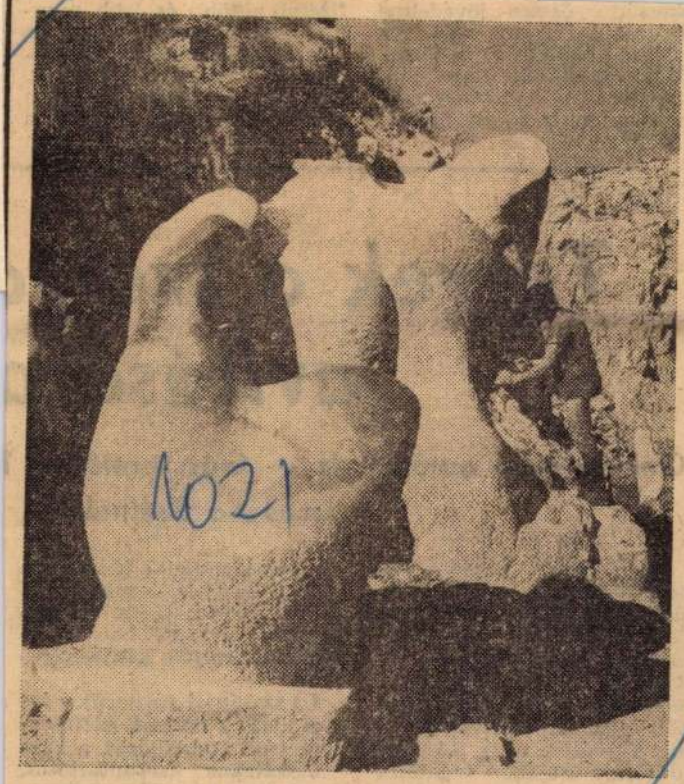

1021

Bocz Gyula fiatal szobrászművész elhatározta, hogy a 440 méter magas Szársomlyó hegy elhagyott kőfejtőjében hatalmas szoborcsoportokat és barlangrendszert farag ki. Az első több tonnás szoborkompozíciók már elkészültek — az élet folyamatát ábrázolják. Tervei szerint a nagyszabású munkákkal csak hosszú évtizedek múltán lesz kész.

(KS-foto: Esztergályos Keve felvétele)

lakosság össz
193 milliárd f
ebből 43 milli
dalmi juttatás
Amelyeket a
re sem veszi

Tervek a szolg
javítására

Önkiszolgáló autószerviz — Gázszerelők a 1
mosoda Szolnokon

A lakosság igényli a különböző szolgáltatások korszerűsítését, újak bevezetését. A Tempó Ktsz-nél ezek figyelembevételével dolgozták ki negyedik ötéves tervüket. Feladataik megvalósításához több saját épületre van szükség. Tervezik, hogy 2,5 millió forint értékben ingatlant vásárolnak a Rékasi úton. Odatelepítik majd eddigi legnagyobb bázisukat, ipari részlegeket vonnak össze és újakat hoznak létre.

Újszerű létesítmény lesz az önkiszolgáló autószerviz. E szolgáltatás lényege hogy az autótulajdonosok a helyszínen maguk javíthatják meg kocsijaikat a rendelkezésükre bocsájtott korszerű berendezések és műszerek igénybevételével.

Új szakipari részlegük végzi majd a lakások gázfűtésre való átalakítását, a gázkészülékek karbantartását, a gázvezetékhálózat bővítésével kapcsolatos tervezéseket.

A mostani tmk-műhelyük korszerűsítésével háztartási gépjavító, az építőipari karbantartó üzemben pedig parkettázó, villany, vízvezeték-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1971 AUG 19

1021

Kere

Bocz Gyula

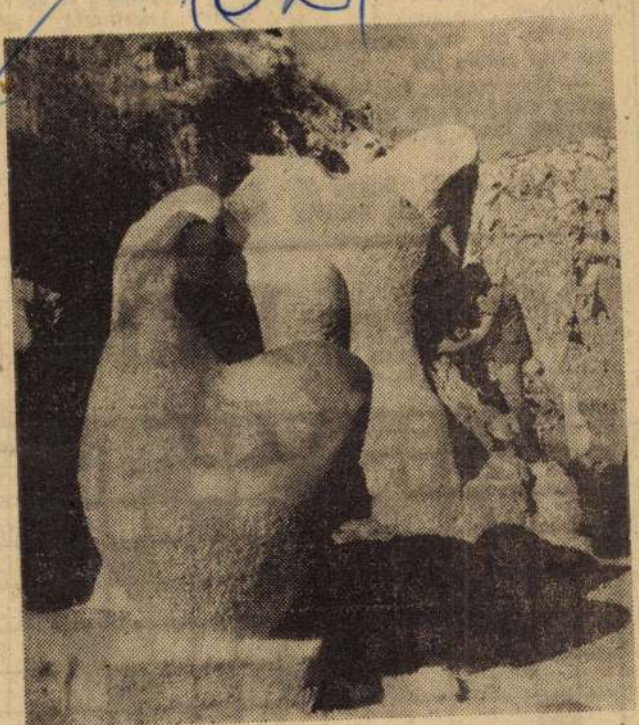

Bocz Gyula fiatal szobrászművész elhatározta, hogy a 440 méter magas Szársomlyó hegy elhagyott kőfejtőjében hatalmas szoborcsoportokat és barlangrendszert farag ki. Az első, több tonnás szoborkompozíciók már elkészültek — az élet folyamatát ábrázolják. Tervei szerint a nagyszabású munkákkal évtizedek múltán lesz kész.

(KS fotó: Esztergály Keve felvétele)

— L
vasárn
vetsége
sik őrü
saját c
lenféln
Mondja
mi var

— N
nyien érdeklődnek utána, bizonyára lehet benne valami érdekes.

— Kész röhej! Higgye el, kész röhej. Felnőtt, komoly

teszek, nem pedig a futóba
Na, megyek — nyújtott ke
—, mert a végén lekésem.
— Sajnos, ott kell lenne
Balszélső vagyok a KRS
ben!

Galamb

Egy költő, k

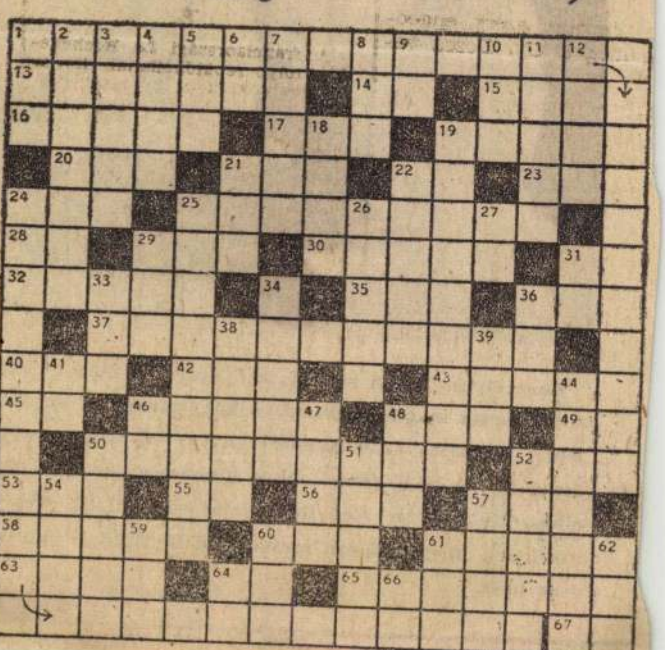

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1970 OKT 23

1021

Bocz — az „óriásszobrász"

Hazánk legdélibb hegycsúcsán, a 442 méter magas, süvegalakú *Szársomlyón*, magányos szobrász dolgozik ezekben az őszi napokban. A közelben levő villányi szobrásztábor már régen elnéptelenedett, csupán egy fiatal művész — a pécsi *Bocz Gyula* — folytatja itt párját ritkító alkotó munkáját. Mint már korábban hírt adtunk erről: elhatározta, hogy a *Szársomlyó* mészkőtömbjeiből óriás szobrokat és — az indiai barlangtemplomokhoz hasonló — díszített barlangrendszert farag ki. *Európában* egyedülálló művészi alkotást hoz létre ily módon. Az egyelőre ötven négyzetméternyire tervezett kompozícióval az emberi élet teljességét és bonyolultságát akarja kifejezni a művész. A munka több évet, esetleg évtizedet kíván, s alkotójától egyaránt nagy szellemi és fizikai erőfeszítést követel.

A villányi művésztelepet alapító és fenntartó Siklósi Járási Tanács most segítségére sietett a fiatal művésznek. Felkérte a pécsi Sopiana Gépgyárat, amelynek munkása *Bocz Gyula*, hogy adjon számára fizetés nélküli szabadságot alkotó munkájához, amit a gyár vezetősége készséggel teljesített is. A járási tanács havi kétezer forint ösztöndíjat biztosít a lelkes szobrászművésznek.

A kibontakozó hatalmas szoborkompozíció máris idegenforgalmi látványosságnak számít.

Bocz Gyula

vés, de ha a t
képes lenne h
vulna a helyz

Az öregek

A községi ta
telhetőleg segít
öregeken. Veresegyházon mu-
ködik különben szeptember 15.
óta a megye nyolcadik öreg-
gondozója (Cegléden, Nagy-
kőrösön, Vácott és Érden
másfél éve, Gödöllő városá-
ban, Dunaharasztin, Dunake-
szin augusztus óta dolgozik
egy-egy asszony az öregek-
ért).

Garsó Imréné szövőnő volt,
amíg most otthon nem ma-
radt, hogy falujában az el-
esettek segítését magára vál-
lalja. Az első naptól kezdve
nyolc helyen kellett alapos ta-
karítást végeznie és már ez is
elég nagy munka. De a tisz-
taság fenntartása, a bevásár-
lás, segítség a főzésben és sok
minden egyéb még a dolga.
Egyik gondozottja, *özv. Dreér
Istvánné* kis szobáját, kamrá-
ját már ki is meszelte.

saját anyagi helyzetéhez mér-
ten fizessen. Ezáltal csökken-
ne a központokból az otthon-
ok fenntartására fordított
összeg és ami fennmarad, ab-
ból is lehetne lassan bővíteni
az otthonokat.

A társadalom fokozott se-
gítsége nélkül az öregek
helyzetén javítani nem lehet
gyökeresen. Ezért foglalkoz-
nak most a megyei tanács
egészségügyi osztályán és fő-
ként annak szociálpolitikai
csoportjában a társadalom
széleskörű mozgósítására vo-
natkozó különböző elgondolá-
sokkal. Néhány héten belül
pedig a tömegszervezetek és
gazdasági intézmények képvi-
selőit ankétra hívja össze a
megyei tanács, hogy megvi-
tassák, mit tehet Pest megye
társadalma az öregeiért.

Szokoly Endre

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Bocz Gyula

1021 1970 OKT 3

Remeteszobrász a Szársomlyón

Hazánk legdélibb hegycsúcsán, a 442 méter magas, süveg alakú Szársomlyón, magányos szobrász dolgozik ezekben az őszi napokban. A közelben levő villányi szobrásztábor már régen elnéptelenedett, csupán egy fiatal művész — a pécsi Bocz Gyula — folytatja itt párját ritkító alkotómunkáját. Mint már korábban hírt adtunk erről: elhatározta, hogy a Szársomlyó mészkőtömbjeiből óriás szobrokat és — az indiai barlangtemplomokhoz hasonló — díszített barlangrendszert farag ki. Európában egyedülálló művészi alkotást hoz létre ily módon. Az egyelőre ötven négyzetméternyire tervezett kompozícióval az emberi élet teljességét és bonyolultságát akarja kifejezni a művész. A munka több évet, esetleg évtizedet kíván, s alkotójától egyaránt nagy szellemi és fizikai erőfeszítést követel.

A kibontakozó hatalmas szoborkompozíció máris idegenforgalmi látványosságnak számít.

Bocz Gyula

a művész itthon és külföldön képzőművészeti kiállításokon rendszeresen szerepel.

Bánszky Pál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.
Népművelés, 1974. 1. 21. old.

Bocz Gyula pécsi szobrászművész

a Villány melletti szobrász alkotótá-borban „Élet" c. szobarcsoportját fogja megmintázni.

(repr.)

Déldunántúli Napló, 1971. aug. 8.

Bocz Gyula

műve szerepel a pécsi kisplasztikai biennálén - emlitve.

Horváth György cikkét lásd: Szentirmai Zoltánnál.

Magyar Nemzet 1979. szeptember 2.

MDK

Bocz Gyula

Riport

Dunántuli napló 1968 juli.26.

Bocz Gyula

Műtermi látogatás alkalmából készült vele a riport.

Szentendrei Napló 1966. jún. 25.

BOCZ Gyula szobrász

TV. I. (H)arc-képek. Szemadám György műsora. 1992. febr. 15

Czakó Gábor interjúja Bócz Gyulával villányi szobroparkjáról. Czakó egyik regénye + című főhőse is Ő. (a helyszínen)

Celsissimus Sac: Rom: Imp:
Princeps PAVLVS ESTORAS
de Galantha, perpetuꝰ Comes in
Fraseno, Reg: Hung: Palatinus; Iu-
dex Cumano Aur: Vel: Eques, Comit:
Soproniensis, Pest, Pilis & Soldt su-
premꝰ Comes, Sac: Cæs: Reg: Maiest:
Intimꝰ Actualis Consiliarius. Ca-
merariꝰ, Partiū Reg: Hung: Cis Da-
nub: Confin: Antemon: Supremꝰ
Generalis, et per dictum
Reg: Hung: Locumtenens.

talja, az 502-es számú Szakmunkáskéző Intézet, a Hőszolgáltató Vállalat és a Fodrászipari Vállalat kiszeseinek, valamint az Egyetem utcai Általános Iskola úttörőinek segítségével egy szenespincét alakított át impozáns klubbá. A nyolcvanméter mélyen levő, 120 négyzetméter alapterületű klubhelyiség egyik érdekessége Bocz Gyula szobrászművész homokdombormüve.

Pécs legújabb ifjúsági klubjának függetlenített vezetője van. A klubban minden nap délután négytől este tiz óráig kulturált körülmények között szórakozhatnak a Vegyesipari Vállalat és a környék KISZ-fiataljai.

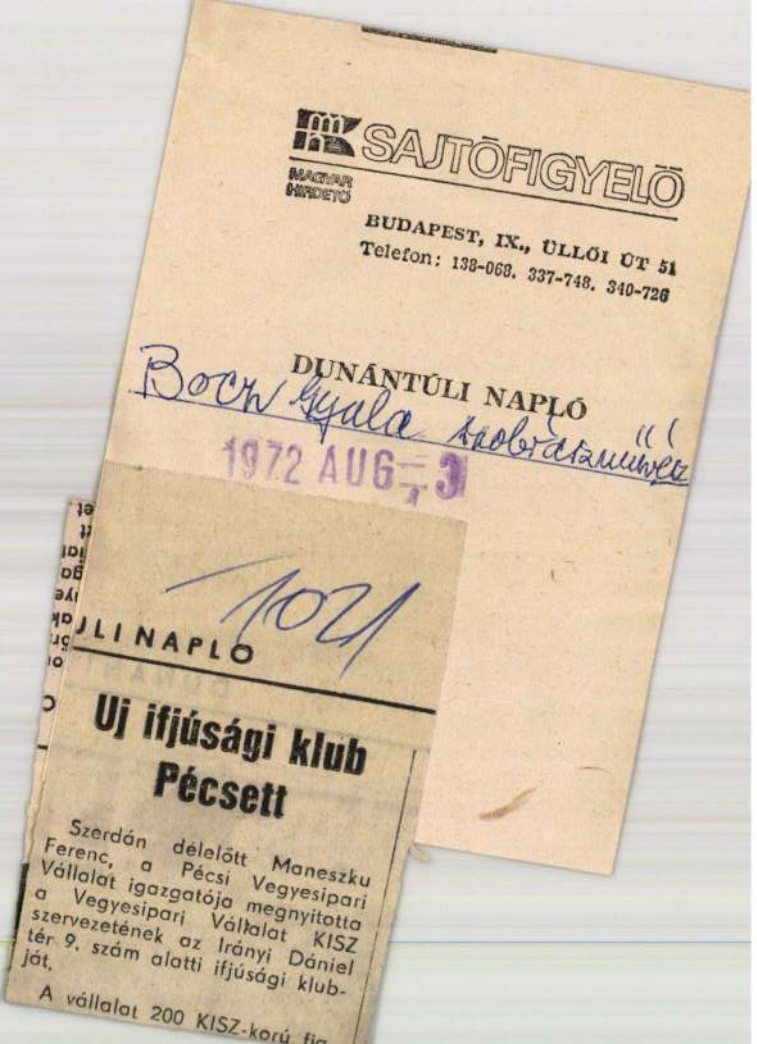

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1972 AUG 3
JLI NAPLÓ
Uj ifjúsági klub Pécsett
Szerdán délelőtt Maneszku Ferenc, a Pécsi Vegyesipari Vállalat igazgatója megnyitotta a Vegyesipari Vállalat KISZ szervezetének az Irányi Dániel tér 9. szám alatti ifjúsági klubját.
A vállalat 200 KISZ-korú fia

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Bocz Gyula szobrászművész

1972 AUG 3

1021

JLI NAPLÓ

Uj ifjúsági klub Pécsett

Szerdán délelőtt Maneszku Ferenc, a Pécsi Vegyesipari Vállalat igazgatója megnyitotta a Vegyesipari Vállalat KISZ szervezetének az Irányi Dániel tér 9. szám alatti ifjúsági klubját.

A vállalat 200 KISZ-korú fiatalja, az 502-es számú Szakmunkaképző Intézet, a Hőszolgáltató Vállalat és a Fodrászipari Vállalat kiszeseinek, valamint az Egyetem utcai Általános Iskola úttörőinek segítségével egy szenespincét alakított át impozáns klubbá. A nyolc méter mélyen levő, 120 négyzetméter alapterületű klubhelyiség egyik érdekessége Bocz Gyula szobrászművész homokdombormüve.

Pécs legújabb ifjúsági klubjának függetlenített vezetője van. A klubban minden nap délután négytől este tíz óráig kulturált körülmények között szórakozhatnak a Vegyesipari Vállalat és a környék KISZ-fiataljai.

ozás sorompói

A HÉT

EGY NYOMC

Berlin, 1948. A négy szekto
nokság alatt működik a rendőr
kapnak jelentést, majd újabbak
den esetben nő, s a bűnténye
A gyilkos feltehetően a nyuga
ide vezetnek. Kramm, egy fiat
feladataként kapja meg ezt
tetteseket

Bocz Gyula, szobrász

Egy kompozícióját a Népligetben helyezték el.

A kompozíció:

Rózsa Gyula: Népligeti műkritika

Repr. 16.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 7.

Bocz Gyula
szobrász

A harmányi hegy egyik kiugró szirtjén lobog Bocz Gyula „Spirális" című műve.

Fedor Ágnes: A hő nehéz, de...
Nők Lapja, 1974. junius 29 – 10 lap.

Bolz
portrait

Méltatás.

Láncz Sándor: Van-e modern realista . . .
Müvészet, 1971. december - 6.oldal

M.D.K

Bocz Gyula
grafikus

„Körök" (repro)

B.I.:Két kiállitás
Dunántuli Napló,1969 okt.5.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Bocz Gyula

Pécsett született 1937. március 1-én. Sopiona Gépgyár lakatosa. 1963 óta ólló-landó répztvevője a területi kiállításoknak, valamint a bemutatóknak.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennale, 1971. Pécs.

Bocz Gyula.

1966-ban Pécsett volt önálló kiállítása. Mindket eddigi kisplasztikai biennalen szerepelt. Több művét a Modern Magyar Képtár őrzi.

Romváry Ferenc: III. Országos kisplasztikai biennalén, Pécs, 1971

Bocz Gyula

Tanulmányutat tett Lengyelországban. Bemutatott művei: „Virág I. 1971," bronz, 37.5 cm; „Virág II. 971, bronz, 41 cm. (reprodukció); „Virág III", 1971, bronz, 54 cm.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennale, Pécs, 1971.

Pécsett született 1937 március 1-én . A Sopiana Gépgyár lakatosa . Állandó résztvevője a pécsi és a baranyai kiállitásoknak ; Szerepelt az I. kisplasztikai biennálén . Több müvét a Modern Magyar Képtár őrzi. Müvei: Szerelem 1969 vörös márvány.

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs 1969.

Bocz Gyula
nohán

Virágok című művet első díjjal
jutalmartár.

Urbán Nagy Rozália: Útkeresés?
Művészet, 1972. január – 38 oldal.

Bocz Gyula szobrász

BOCZ GYULA szobrászművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás a bonyhádi Vörösmarty Mihály Művelődési Házban. A márványból, illetve különleges fákból faragott, modern vonalú kompozíciókat július végéig láthatja a közönség.

Népszabadság, 1985. VII. 2

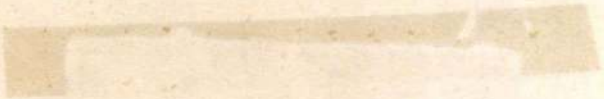

Bocz Gyula

Bocz Gyula szobraiból rendeztek kiállítást a Pécsi Galériában. A tárlat október végéig tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1987. X.6.

Boch Gyula szobrász

a nikolsburgi alkotótelep alapító tagjai között találjuk a művészt is. Boch Gyula magát a hegyet, a bányafalat faragja meg itt a helyszínen.

Tüskés Tibor: Képzőművészek Mikulovban.
alkotótelepek.
Jelenkor, 1977. 3. 255 old.

Bocz Gyula, szobrász

L: Réfalvi Sándor

Tüskés Tibor: Képzőművészek műhelyében 253-261.
JELENKOR, PÉCS 1977 márc.

3 / XX

MDK

Bocz Gyula

Kiállitási kritika

Jelenkor 1967 12.p.1151

Boor Gyula
nobrasz

Bemutatta az „Ölelkerők"-et, az
„Egybefonódók" c. művet, az 1919
emlék jelképe a sima hornyú Tolgy.

Bakkosdi László: Symposion 1969.
Művészet, 1969. november - 25 lap

Bocz Gyula

... reprezentatív kiállítású könyv hagyta el nemrég a nyomdát. Címe: Őszi szivárvány. Pécsi festők, szobrászok, építészek, írók, költők alkotói összefogásának eredménye a kötet, amely a kommunista ifjúsági mozgalom születésének 50. évfordulójára készült. Munkatársai között találjuk a siklósi Symposion fiatal képzőművészeit (Bérczes Gábor, Bocz Gyula, Erdős János, Rétfalvi Sándor)

A Jelenkor krónikája. Őszi szivárvány. Jelenkor XII. évf. 4. sz. 1969. ápr., 414. l.

Bocz Gyula, szobrász

Pécsi szobrász. Térplanti-
kát kénített Mohács város
vénére.

A műről: fényhép

— : Kőlaborék Mohácsnak 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 22.

Bocz Gyula szobrászművész

Hímeshházán állítják majd fel Petőfi-szobrát, melyet Petőfi Sándor születésének 150. évfordulójának megünneplésére alkotott a művész. (emlitve).

Délmagyarország, 1972. okt. 13.

Bocz Gyula szobrász

Petőfi Sándor 150. születésének tiszteletére Hímesháza részére készít Petőfi-szobrot (emlétve)

Dunántúli Napló, 1972. okt. 10.

Bocz Gyula, [ ]

Térkompozíció:

Kepe.

Bocz Gyula: Virág

Borító: 4. v.

[Külső –]

JELENKOR, Pécs, 1971. október

XIV/10.

Bodor Gyula
nobrán

„Spiral" (negro)

Fedor Ágnes: A kő nehéz, de...
Nők Lapja, 1974. junius 29 - 10 lap.

Bodor Gyula
szobrász

Bodor Gyula „Csillagok" cimü
müve tompakik harkányi hö-
lölf ~~gömlökből~~ hérnett összetett szölöfürt-
hör hasonlit.

Fedor Ágnes: A hö nehéz, de ..
Nők Lapja, 1974 junius 29 - 10 lap.

Bocz Gyula, szobrász

Petőfi-szobrát Hímesházán leplezik le áprilisban.

— : A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI/3.

Bocz Gyula

Bocz Gyula
szobra
Villányban

Tüskés Tibor: Műtermében
Pécs, Selecka, 1978.

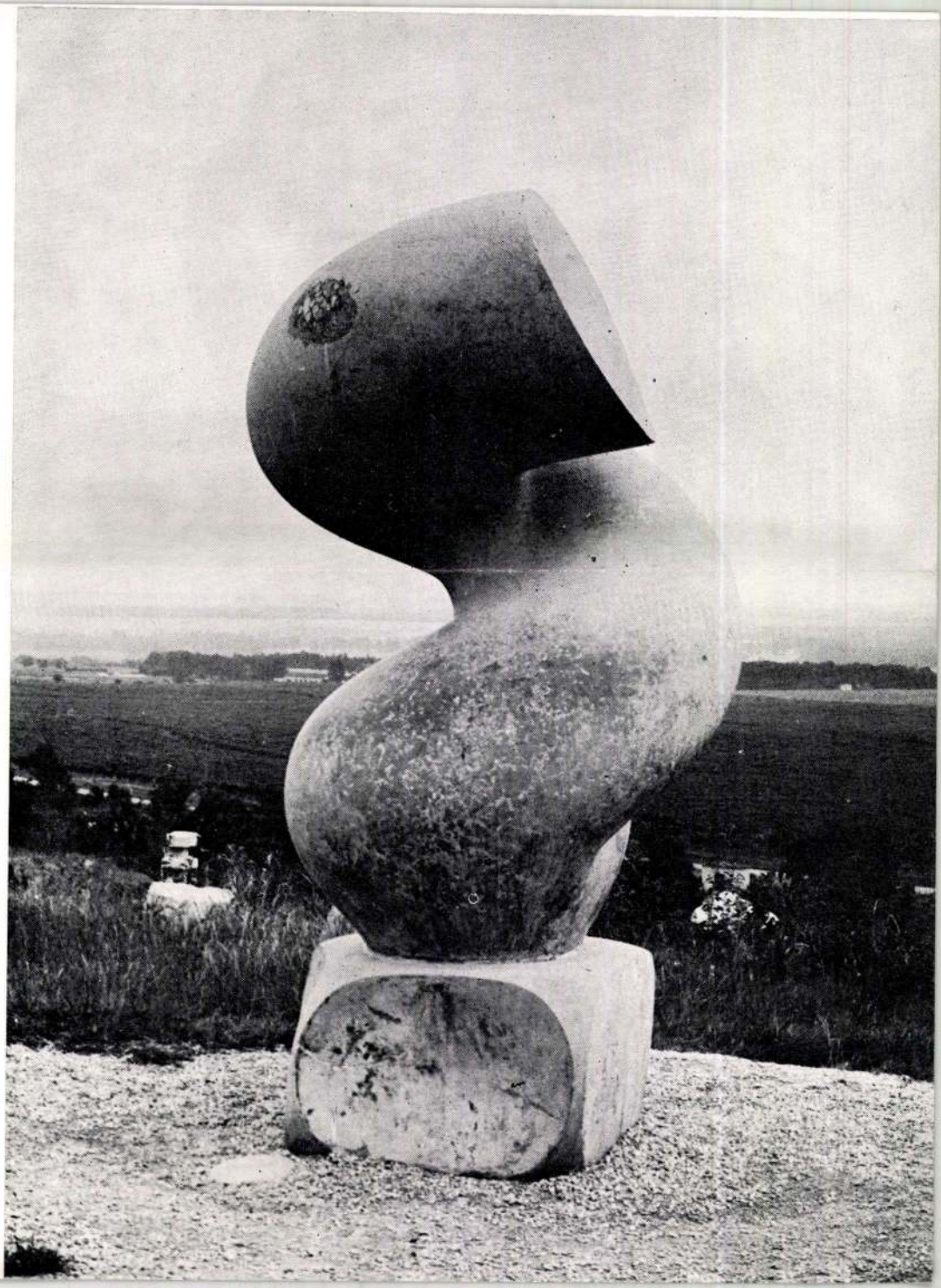

Boca Guila: Hegy

6 Mövernet, Pipert, 1973. szept 21.

művészet, csodálatosan provinciális barokk és afrehatás, melyet éppen úgy fel kellett dolgozni, be kellett építeni, vagy át kellett lépni, mint a mi hagyományainkat.

A kubai művészet számára is Párizs volt a Mekka (olyan egyenrangú szürrealistákat is adtak az École de Parisnak, mint Wilfredo Lam), és agnoszkálhatjuk a különféle szürrealista, absztrakt és újrealista törekvéseketéppen úgy, mint az észak-amerikai pop art befolyást, a filmszerű szerkesztésmódot és provokatív naturalizmust. Népmesei elemek és mítoszok keverednek mai legendákkal.

Az őserdőben közös lovon baktat Che Guevara és Simon Bolivar, trópusi virágok árnyékában ünnepélyesen néz velünk szembe — mint a falusi fényképésznél — José Marti és Ho Shi Minh — Juan Moreira megkapó stilizáltságában.

Carmelo Gonzalez Inglesias, aki az elkötelezett művészek szófiai nemzetközi kiállításán a közelmúltban díjat kapott, hallatlan mesterségbeli tudással festett szürrealista vízióiban a düreri „Királyok imádását" fogalmazza át aktuális, politikai mondanivalóvá és morbid látomásban jövendöli meg az imperializmus bukását. Ugyanezekkel az eszközökkel azonban költészetet is tud teremteni egy darab kenyérrel, egy otthagyott fegyverrel, egy parasztszoba tisztára meszelt falával és a mögötte

BOCZ GYULA
szobrász

Pécs

„Múzeum - utca"

TKM 287

Bócz Gyula szobán

A Neoplan Magyarországon

A Neoplan tárgyalásokat folytat autóbuszainak magyarországi összeszereléséről, illetve bizonyos alkatrészek magyarországi gyártatásáról – tájékoztatta Gecsey Mihály, a németországi Neoplan autóbuszgyár budapesti vezérképviseletét ellátó Capitol Kft. kereskedelmi igazgatója az MTI-t.

A Neoplan az egyetlen Magyarországon vezérképviselettel rendelkező nagy autóbusz gyártó cég. A vezérképviselet az idén kezdte meg működését, és erre az évre 30 darab új és használt Neoplan értékesítését tűzte ki célul, ami előreláthatólag meg is valósul. A magyarországi gyártás és összeszerelés gondolata többek között azért merült fel a német cégnél, mert az autóbuszok magas behozatali vámja miatt nehezen tudnak versenyezni az Ikarus áraival. Ennek ellenére már most is mintegy 30 Neoplan fut a magyar utakon és további megrendelésekre is számítanak a cégnél. A Neoplan is részt vesz azon a tenderen, amelyet a Budapesti Közlekedési Vállalat írt ki, mintegy 400 városi midi-busz szállítására. A német cég egyrészt korszerű dízel, illetve elektromos meghajtású, Németországban is használatos autóbuszait ajánlotta fel a tenderkiírás keretében és arra is hajlandó, hogy a vételárba beszámítsa a BKV lecserélésre váró autóbuszait is.

Portugál biztosító Magyarországon

Az olasz–magyar Glória Biztosító Rt. legutóbbi közgyűlésén bemutatkozott az új társtulajdonos, a lisszaboni központú Companhia Sequeros Império, amely a közelmúltban megvásárolta a cég részvényeinek 11

A rossz vízminőség miatt idén nyáron is ki kellett tenni a táblát Fotó: Szundi György

Lesz-e üdülőfalu Orfűn?

A görög panasza – A polgármester cáfol

Arról már nem először írunk, hogy az Orfűi tó (kis tó) körüli terület egy részét megvásárolta egy görög vállalkozó, aki üdülőfalut akar itt felépíteni. Az idén már elkészült a strand területén egy kulturált étkezőhely, mint a beruházás első lépése. Azt is látták a gyakran idejárók, hogy az évekkel ezelőtt leégett valamikori étteremhez sokáig nem nyúlt senki, ott csúfkodott „vendégriasztó" külsejével, s most a nyár végére elkezdődött valamiféle mozgolódás, lebontották a fóliát, s elkezdték átépíteni. Sokan gondolták úgy, hogy egy részét egy nemzetközi klubon keresztül akarja értékesíteni, úgy, hogy egy-egy időszak tulajdonjogát lehetne megvásárolni.

S hogy miért fogalmaztam úgy, hogy a megvalósulásról beszélve már nem volt annyira lelkes? Mert mint mondta, csalódott. Többször célzott rá, hogy a helyi önkormányzat több szempontból sem tartotta be a megállapodásokat. Nem tisztíttatták például a tó vízét, pedig ez az ő feladatuk lett volna – mondta – a tisztiorvosi hivatal a vízminőség romlása miatt augusztusban meg is tiltotta a fürdést. Burkoltan célzott egyéb szóbeli megállapodásokra is, amihez a másik fél nem tartotta

környék kulturáltabb, vonzóbb lesz.

– Valóban kifizette a vételár első harmadát, s a megállapodás szerint most esedékes a második részlet.

Közművesítés a vételárból

Már az eddig megkapott pénzt is, s a további ebből származó bevételt is Orfű teljes közművesítésére, a vízellátás javítására, s a tavak tisztasága szempontjából nagyon fontos csatornázásra fordítjuk. Beadtunk egy pályázatot, amivel a szennyvíztisztító telep bővítését szeretnénk megoldani.

– Szeretném elmondani,

Levél Németországból

Németország és Európa

Néhány hete azt hallottuk, válságba került az európai pénzügyi rendszer. Nem tudom, hány olvasó tud erről valami képet alkotni magának. Egy laikus számára Németországban is mindez nagyon technikainak és érthetetlennek tűnik. S mégis, az ami ezekben a napokban történt, nagyon fontos Európa jövője számára.

Ha két ország között az árfolyamok több mint 2 százalékkal ingadoznak, az nagyon megterheli a kereskedelmet. Mondjuk, egy olasz üzlethálózat bútorokat rendel Németországban. Megegyeznek az árban – lírában. A német gyártó fát vásárol és más anyagokat, kifizeti munkásait és elszállítja a bútorokat délre. Közben azonban a líra értéke 10 százalékkal csökkent, s a német gyáros ennek megfelelően kevesebbet kap, amikor a lírát márkára váltja át. Ő talán 5 százalékos nyereséggel számolt, s most saját hibáján kívül 5 százalékos veszteséget produkál.

Mindenki belátja, hogy ez nagyon nehézzé teszi a nemzetközi kereskedelmet. Ezért *Giscard d'Estaing* francia elnök és *Helmut Schmidt* német kancellár 1977-ben kidolgozta az árfolyamok szoros rendszerét az Európai Közösségben, nevezetesen az európai pénzügyi rendszert. Elvben most a valuták csak 2 százalékkal lenghetnek ki felfelé vagy lefelé, s a német gyártónak talán kevesebb nyeresége lenne a bútorain, de még mindig garantáltan 3 százalék.

Ez a rendszer azonban csak akkor működik, ha a gazdaságok az Európai Közösség tagországaiban hasonlóan alakulnak. Ha egy gazdaság, mint ebben az esetben a német gazdaság komoly nehézségekbe ütközik, akkor veszélyben van a szoros árfolyamok rendszere. Az egyesülés következtében az én országom annyira eladósodott, hogy megemelkedtek a kamatok. Egy dán vállalkozó számára most vonzóbb lett, hogy pénzét Németországban egy bankban hagyja kamatozni, mint saját országában befektetni.

A szoros árfolyam megvédett a veszteségektől. A kevesebb beruházás azonban munkanélküliséget jelentett a többi EK-államban. Mivel Németország inflációtól tartva a kamatokat nem tudta elég gyorsan csökkenteni, nőtt az Európai Közösségben az elégedetlenség országommal szemben. Németország az EK többi tagjával fizetteti meg az újraegyesítést – hangzott el egy gonosz szó, ami bizonyosan nem volt jogos.

Ebből a válságból a kiút, amelyet az Európai Közösség választott, gyakorlatilag a szoros árfolyamok rendszerének feladása volt. A nevet – európai pénzügyi rendszer – megtartották abban a reményben, hogy egyszer majd visszatérhetnek hozzá. Egyelőre azonban az európai egyesülés súlyos visszaesést szenvedett el.

Fájó ez Németország számára, mivel visszatérése az európai népek közösségébe és gazdasági felemelkedése 1945 után össze volt kötve Európa egyesítésével. Az I. világháború után tilalmakkal, magas jóvátételekkel próbálták Németországot ellenőrzés alatt tartani. Egy próbálkozás, amely szánalmasan félresikerült és hozzájárult a nemzeti szocialista diktatúra létrejöttéhez.

Szép magyar vers

Garai Gábor

Evés

Ma láttam az Embert, amint evett.
Derűsen ült aszfalt-rongyok s kövek
szurtos halmán, maga a nyugalom –
körötte süvöltött a forgalom.

Csak bontó-vasát cövekelte ki
lábtól, nehogy ráhajtson valami
jármű; és szép kényelmesen evett:
kibökte a pasztőrtejes üveg

kartondugóját, majd kést vett elő,
egy zsemlecipót kettészelt, merő
szakértelem volt – semmi pongyola
hirtelenség! – minden mozdulata,

amint leharapott egy falatot,
s mielőtt megrágta volna, ivott
egy kortyot rá, s látszott, hogy szereti
a világot, magát, délidei

ejtőzését, a tejet, kenyeret,
most nem érdekli más, csak a meleg
áram, mely amint rág s kortyolva nyel,
zsigereiben lassan árad el . . .

Hajdani méltóságok: hétevők,
ceremóniások, csipegetők,
csömörlött ínyencek, ebéd előtt
átöltözők – láttátok volna őt!

Kapkodva evő kákabélűek,
ha tudnátok, hogy tapadt az üveg
szája – óvatosan csókolva rá

Bocz Gyula életmű-tárlata Komlón

Kővé vált kövek között

Vissza a kőhöz, a vízhez, vissza az eredethez. Nem a szó kronológiai értelme szerint, hanem ősinek és újnak, keletkezőnek és elmúlónak időtlen együttállásai okán.

Ezt a konstellációt, a lét zárványszerű összefogalását, az elemi erők szintézisét természetadta módon és legteljesebben a kő valósítja meg. A legősibb és legmakacsabb természetes képződmény szótlanságában beszédesen, noha alig ismerjük a különböző kövek természetét.

Bocz Gyula, aki Hosszúhetény csendjét választva, visszavonultan él és faragja irdatlan, máskor meg egy ifjú női arc bájával kézbesimuló szobrait, a fentiek értelmében tért meg a kőhöz. A Komlói napok nyitányaként a Városi Helytörténeti Múzeumban rendezett életmű-kiállítása tanúsítja ezt. Ellene is vethetnénk: soha nem is szakadt el attól! És Bocz sem röstelli (miért is röstellné?) kijelenteni magáról, hogy attól monomániás, mert eredendően szobrásznak született.

Azaz *nem vált* azzá.

Elsősorban a kő (persze a fa is), szerves, lüktető szubsztancia számára. Mozgását, formáit, színét és ragyogását tekintve is kimeríthetetlen, amiben világtörvény munkál. Mint Kígyós Sándornál, Henri Moore-nál, és más igazán jelentős szobrásznál, nála is elsők közt az erő, az ellenállás szubsztanciája is. Tudja, a roppant erőket csak úgy szabadíthatja fel, ha esztétikailag is ökonomikus rendbe szervezi azokat. Ha hagyja a követ „megszólalni" magától.

E szobrok ereje ugyanaz, mint a szélé, a hullámoké vagy a föld roppant szorításában is kicsírázó magvaké. Vitalitásuk a gömbformából indul, oda tér vissza – szecessziós áradás helyett a mag, a virág, a tenger fegyelméhez. Bocz azon kevesek közé tartozik, aki a legnagyobb alázattal keres utat ahhoz az egyszerűséghez, amire maga a kő tanítja. A kagylók, csigák, kristályok világához – mindenhez, amelyben szerves és szervetlen drámai találkozása zajlik. Abban az értelemben ahogyan a román Brancusi fogalmazza meg: „Az egyszerűséghez akaratlanul, önmagunk ellenére jutunk el, a dolgok lényegéhez közeledve." Ez a szemlélet méltán vállalhatja *Lantos Ferenc* múlhatatlan érdemű iskolájának kézjegyeit is.

A tárlat a „műhelyszagú" évekből és abból az időszakból is sorakoztat műveket, mikor még *Kígyós Sándorral*, *Bencsik Istvánnal* közösen veszi bir-

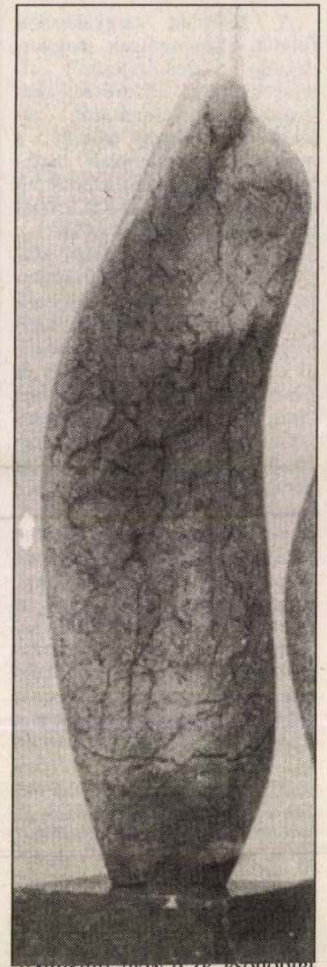

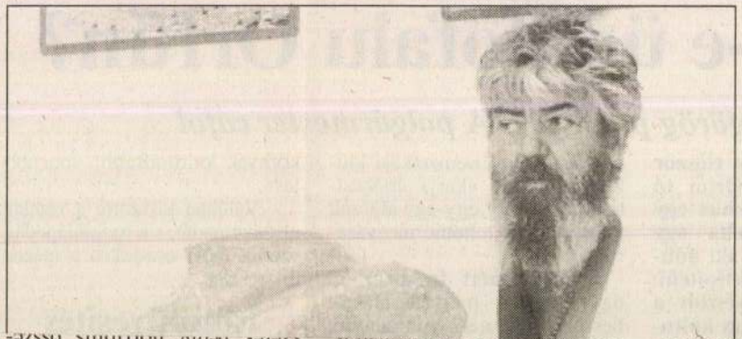

Orfű azonnal megtetszett

Nemrég magától a görög vállalkozótól, *Theodoros Benakis*-tól kaphattunk hiteles információt.

ez is a „gorog" tenykedese. Kiderült, ehhez semmi köze, új vállalkozó vette meg a volt tulajdonostól.

A Magyarországon elsőként megjelent portugál cég Portugália legnagyobb biztosító társasága, s ott általános biztosítóként működik. Az Impérió vezetői úgy vélik, hogy Magyarországon a biztosítási piac még mindig nem telített, s a jelenlegi recesszió ellenére rövidesen jelentős gazdasági fellendülést várnak. Döntésüket az is befolyásolta, hogy a Glória olasz tulajdonosa az II Mare dinamikt szazaickat.

Hata Franciaorszag okos hozzaanasanak, a II. világháború után ezt a hibát nem ismételték meg. A francia miniszterelnök, *Robert Schuman* eszméje, aki lotharingiaiként az I. világháborúban a német, s a II. világháborúban a francia hadseregben szolgált, épp az ellenkezőjét tartalmazza. Mivel egy nagy országot nem lehet tartósan megbüntetni és leszorítani, szövetkezni kell vele. A keretet ehhez a Szén- és Acélunió képezte, amit Schuman 1950. május 5-én terjesztett elő. Ezt a napot azóta Európa-napnak nevezik. Szén és acél nélkül, úgy gondolták akkor, nem lehet új háborút kirobbantani. S egyidejűleg távoltartották a szovjeteket a Ruhr-vidéktől, amelynek ellenőrzésére, mint győztes hatalomnak, úgy gondolták, joguk van.

Így jött létre Nyugat-Európában a háború utáni békés rendszer. A Szén- és Acélunióból lett az Európai Közösség, amelyet

magat. Pedig o kiszete a megállapodás szerinti ütemben a pénz egy részét, (több millió forint), ajándékot is adott a falunak, 100 ezer forintot az iskola felújítására, s ugyanenyit szán az orvosi rendelőnek is bizonyos műszerek vásárlásához, s a továbbiakban, amennyiben nyereséges lenne a vállalkozása, ezt a szokását megtartaná, segítené a falut. Ezenkívül ez az üdülőfalu munkaalkalmat adna sok

nogy van egy payazati lenetoség, amit Dánia ajánlott fel a Kelet-Európai országoknak környezetvédelmi célokra. Erre is beadtunk pályázatot, talán ezzel sikerülne megoldani a tavak medrének tisztítását. Most várjuk, milyen választ kapunk. Ugyanis az eddigi próbálkozások – mint az Orfűi tó vegyszeres iszaptisztítása, vagy a Pécsi tó iszapkotrása – nem hoztak eredményt. Hathatósabb módszerek pedig horribilis össze-

Szirén, Szarvasról...

A szarvasi Szirén Ruházati Szövetkezet 4 telephelyén, 790 dolgozóval évente 850 ezer férfiinget gyárt, s ezzel mintegy félmilliárd forintos forgalmat bonyolít le. Mondhatni: igazi ingnagyhatalom! Köszönhetően kitűnő külföldi kapcsolatainak (elsősorban az osztrák Seidensticker nevű innsbrucki cégnek, no meg a nálunk is jól ismert Guy Laroche, s Alain Delon márkáknak), termékeinek háromnegyed részét külföldön, főleg Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban hordják a divatra fogékony férfiak. Apropó, ingdivat... Kiszely Mihály elnök a Lugas étteremben tartott tegnapi sajtótájékoztatón hangsúlyozta: a karibi színek (kék, piros, zöld, sárga) hódítanak! Társulva a szintén szarvasi Rabor-NSO Kft.-vel, klubrendszerben árulják a szuperingeket a honi kereskedőknek: a legközelebbi, vásárlással egybekötött klubnap mához egy hétre lesz a Szirén városában. És utána – nem nehéz megjósolni – még színesebb lesz a magyar férfiak ruhatára is. **(sp)**

❑ Dr. Biszterszky Elemér, művelődési és közoktatási minisztériumi államtitkár tegnap az angliai Oxfordban átvette az ottani Brookes műszaki és közgazdasági egyetem neveléstudományi díszdoktori oklevelét.

❑ *Pungor Ernő tárca nélküli miniszter, az OMFB elnöke tegnap Kínába érkezett, hogy részt vegyen Tiencsinben a szervezett magyar–kínai műszaki-tudományos együttműködés 40. évfordulója alkalmából rendezendő szimpóziumon.*

❑ Rott Nándor elnök vezetésével tegnap a holland parlament környezetvédelmi bizottsága elnökének meghívására háromnapos látogatásra Hágába utazott az Országgyűlés környezetvédelmi bizottságának küldöttsége.

❑ *Verebélyi Imre, a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára – delegáció élén – tegnap háromnapos hivatalos látogatásra Hágába utazott, ahol a helyi önkormányzatokért felelős európai miniszterek konferenciáján vesz részt. A tanácskozást Catherine Lalumiére asszony, az Európa Tanács főtitkára nyitja meg.*

❑ A ma megnyíló 35. Brnói Gépipari Vásáron 11 magyar cég mutatkozik be, a tavalyinál lényegesen nagyobb, összesen 190 négyzetméteres kiállítási területen.

❑ *A Jászságban megalakult a Jászgáz Részvénytársaság. Tagjai tizenöt jászsági és Tarna menti település önkormányzata, a Dunatráda Rt. és egy luxemburgi befektetőtársaság. Az rt. alaptőkéje ötvenmillió forint. Az új szervezet célja a jászsági és a Tarna menti települések gázhálózatának kiépítése.*

❑ A Köznevelés című lap szeptember 17-én megjelenő száma adja közre a közoktatási törvény teljes szövegét. A folyóirat ezúttal dupla terjedelemben, ám változatlan áron jelenik meg.

❑ **Legkevesebb 40 személy vesztette életét az indiai Bihar államban tegnap történt autóbusz-szerencsétlenségben. A Reuter jelentése szerint a túlzsúfolt, több mint 100 embert szállító, ámde maximum 60 személy befogadására alkalmas autóbusz szakadékba zuhant.**

❑ *A magyar vállalkozóknak hosszú távon érdemes gondolkodniuk és befektetőkként, beruházókként megjelenniük az ukrán piacon – állapították meg tegnap a Vállalkozók Klubja Egyesület sajtótájékoztatóján, ahol az ukrán–magyar gazdasági kapcsolatok első félévéről számoltak be.*

❑ Ismét 500 ezer aranykorona fölé emelkedett a kárpótlási földárveréseken egy hét alatt elkelt földek értéke – derül ki az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal tegnapi összesítéséből.

❑ *A volt Csehszlovákia területéről csábított Olaszországba a jó kereset ígéretével fiatal nőket egy 15 fős bűnbanda, amelyet hónapokig tartó munkával göngyölített fel az olasz rendőrség. 1990 óta mintegy 600 cseh és szlovák „rabszolgát" csaltak az országba. Három nő buktatta le őket.*

❑ Horn Gyula Jichak Rabin izraeli elnökhöz írott levelében egyebek közt leszögezi: Izrael és a PFSZ közötti kölcsönös elismeréssel megtörtént az első nagy lépés az izraeli és a palesztin nép megbékéléséhez.

❑ *Clinton amerikai elnök hétfőn enyhített ugyan a Vietnammal szemben immár tizennyolc éve alkalmazott gazdasági büntetőintézkedéseken, ám magát a kereskedelmi embargót nem oldotta fel. Az „ellenséggel való kereskedelemről" szóló törvény felhatalmazása alapján hasonlóképpen életben tartotta a tilalmat Kubával és Észak-Koreával szemben is.*

Baki

Ahol valami bonyolult technológiát alkalmaznak, biztos nem tudják bekapcsolni a videót.

❑ A Haza és Haladás Alapítványnak nincs semmiféle kapcsolata a Szűrös Mátyás által létrehozott szocialista platformmal. Ennek közlésére Filó Katalin, a Haza és Haladás Alapítvány ügyvezető igazgatója kérte tegnap az MTI-t.

❑ *A vízgazdálkodás csak megfelelően megalapozott térségi fejlesztési tanulmányok alapján lehet eredményes, ezért úgynevezett vízgyűjtő terveket kell készíteni – állapították meg a Magyar Hidrológiai Társaság XI. vándorgyűlésén, amely tegnap befejeződött.*

❑ Két spanyol vitorlázó fulladt tengerbe a Nyugat-Európa atlanti partvidékén napok óta dúló viharos időjárásban.

❑ *Nagyobb mennyiségű olaj szivárgott a tengerbe tegnap a japán Okinosima-sziget közelében, miután összeütközött egy dél-koreai teherhajó egy panamai olajszállító tartályhajóval. Japán hivatalos közlés szerint a panamai tankhajó sértetlen. Az olaj a dél-koreai hajóból szivárgott. A személyzetnek nem esett baja.*

Elhunyt Varga Gábor

***Varga Gábor*, a Szikra Lapnyomda vezérigazgatójának első helyettese szeptember 13-án, 43 éves korában váratlanul – szívinfarktus következtében – elhunyt. A sajtó és a nyomdaipar nagy tudású, elkötelezett munkatársa távozott el, akit megrendülve gyászol családja, barátai, tisztelői. A Szikra Lapnyomda Rt. Varga Gábort saját halottjának tekinti. Temetéséről később intézkednek – tudatta az MTI-vel tegnap a Szikra Lapnyomda Rt.**

❑ A világszerte ismert Nobel-békedíjas Teréz anya ismét kórházban van. A 83 éves apáca hétfő óta egy kalkuttai kórházban tartózkodik, de ezúttal csak egy kontrollvizsgálaton, miután malárián esett át. Orvosai szerint egészségi állapota jó.

❑ *Nyaralás közben kevésbé takarékoskodunk – derül ki a lakossági megtakarítások alakulásából. Augusztusban ugyanis a növekmény 10 milliárd forintot tett ki, míg júliusban 16, júniusban 18 milliárd forinttal emelkedett. A bruttó megtakarítások összege augusztusban 1174,3 milliárd forintot tett ki.*

❑ A kelet-európai AIDS-helyzetről tudósít a The New York Times tegnapi száma. A cikkíró hivatalos adatokat közöl, miszerint Magyarországon 350 személy fertőzött HIV-vírussal, és 131 betegről tudják, hogy AIDS-es. Más becslések szerint a fertőzöttek száma 10-15 ezer is lehet.

Lengyel újfasiszta program

Nem kis meglepetéssel szolgált a lengyel tévé hétfő esti választási stúdiója nézőinek. A képernyőn megjelent és kifejtette pártja választási programját Boleslaw Tejkowski, a lengyel újfasiszták vezére, a Lengyel Nemzeti Közösség vezetője. Tejkowskit, aki csaknem egy éven át bujkált, s aki ellen országos körözést adtak ki, három héttel ezelőtt éppen a televízió épülete előtt tartóztatták le, ahol ebben a televíziós műsorban készült fellépni. Állítása szerint a zsidó–amerikai nagytőke felvásárolja Lengyelországot. Vissza kell venni állami tulajdonba a zsidóktól a nagyüzemeket, és részvényeik 50 százalékát térítésmentesen átadni dolgozóiknak – jelentette ki.

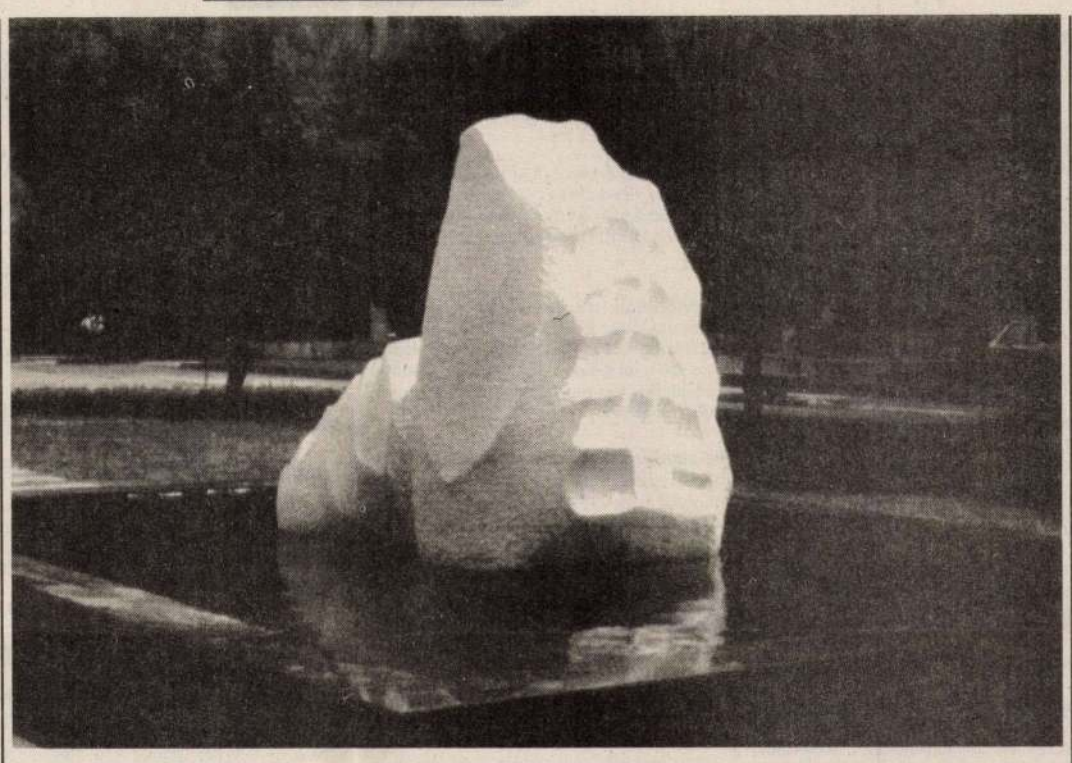

Komló főterére került nyár végén Bocz Gyula szobra. A kétalakos kompzíció az érintés képzetét kelti a figyelmes szemlélődőben a fekete gránittal kirakott medence, a víz és a két figura játékában. Mintha a mesebeli Kőmorzsoló markolta volna meg a két mélyragyogású szibériai márványtömböt, melyek most keze nyomát viselik. B. Gy. felvétele

A kerítés elfogyott

Annyit európázunk, hogy egyesek már talán el is hiszik: „odaát" kolbászból van a kerítés. „Odaát" bezzeg nincs szegénység, nincs koldus, nincs korrupció, nincs pártviszály, nincs munkanélküliség. Ellenben minden irigyelnivalóan nagyszerű, mindenki derűs és boldog, mert gazdag és elégedett – mint mi voltunk a létező szocializmusban.

Vagy mégse? A brit kabinet felmérése legalábbis kételyeket fakaszt. A napokban nyilvánosságra hozott adatai szerint ugyanis a 19,7 millió lakott otthonból másfél millióban se villany, se ivóvíz, se szellőzés, se fűtés a nagy Szigeten. És egymillió-háromszázötvenezer közülük emberi tartózkodásra teljesen alkalmatlan.

A kerítésekről nem beszél a felmérés. De, ha emberi fogyasztásra alkalmasak voltak, valószínűleg – elfogytak.

– medve –

❑ Puszt Tibor *A gólyák mindig visszatérnek* című játékfilmjét szeptember 16-án, pénteken mutatják be a mozikban. Az alkotás úgynevezett családi film, amely a rendező szerint elsősorban mégis a fiataloknak, a fiatalokhoz szól.

❑ *A feketekereskedelmet csakis a vám- és adóhatóságok, illetve a társadalombiztosítás összefogásával, az ellenőrzések szigorításával lehet visszaszorítani – hangzott el azon a tegnapi sajtótájékoztatón, melyet a Magyar Kereskedők és Vendéglátók Kamarája balatonszéplaki tanácskozása után tartottak.*

❑ Az osztrák kormány szigorú törvényt fogadott el a dohányzás visszaszorítására, amely a parlamenti jóváhagyás után 1994. január 1-jén lép életbe, lényegesen „szelídített„ változataként annak a tervezetnek, amit az egészségügyi miniszter eredetileg szorgalmazott.

❑ Főként a szakmai tapasztalatcseréket szorgalmazta tegnapi tárgyalásai során Görel Thűrdin miniszter asszony, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériumban tartott magyar–svéd miniszteri találkozón. Partnere, Gyurkó János is úgy vélekedett, hogy a gyakorlati kapcsolatok hasznosabbak mint a dokumentumok.

❑ *Több mint százan kaptak menedzserdiplomát azon a tanévzáró ünnepségen, melyet tegnap tartottak Budapesten a BM Duna-palotában. A képzési kurzust az Oxford Brookes University és az Omega Glen Kft. közösen szervezte. Az oklevelek Európa-szerte használhatók.*

❑ Gyorsítani kívánja az expo-építmények engedélyezési eljárását a Világkiállítási Programiroda. Ennek érdekében tegnap első alkalommal ültek tárgyalóasztalhoz mindazon szakhatóságok képviselői, melyek engedélye szükséges a világkiállítási épületek és közművek létesítéséhez,

❑ *Csak a nő haláláért érez felelősséget, a férjéért nem – mondta a büntetőtanács elnökének kérdésére Varjú István turai mezőőr, akit a Pest Megyei Főügyészség több emberen elkövetett emberölés bűntettével vádol. Szerinte a férfi esetében véletlen lövés történt, amikor az elkapta a fegyver csövét. A tárgyalás pénteken folytatódik.*

A telelottó számai

10 17 18 21 61

A szeptemberi Telelottón öttalálatos szelvényt nem találtak. A következő sorsolásra átvitt 5 találatos nettó nyereményösszeg: 125 000 000 forint.

Az oldalt szerkesztette Medve Imola

Jut eszembe...

Bachot akarunk!

Friedrich Gulda, a világhírű zongoraművész adott koncertet a dubrovniki fesztiválon. A hangversenyt hirdető plakátokon csak ennyi volt: Friedrich Gulda Bach.

Mind az előadóművész, mind a műsor elég volt ahhoz, hogy a dózsepalota kerengője zsúfolásig megteljen. Senkinek sem tűnt fel, hogy mindenfajta elektronikus herkentyűk és szerkentyűk hevernek szanaszét. Hatalmas taps fogadta a fehér szmokingos, belépő művészt, aki meghajolt, majd a zongorához ülve hipermodern elektronikus elemekkel dúsított muzsikát vagy muzsikának vélt valamit kezdett játszani. Alig pár perc múlva néhányan fölugrottak és hangosan ordították: „We wanted Bach!", („ Bachot akarunk!") Sokan el is mentek.

A szünet után visszajött a művész, újfent meghajolt, mosolyogva leült a zongorához, és az ottmaradók ámulatára – legtöbbnek örömére – fölcsendültek Bach prelúdiumai, fúgái. A produkciót tomboló taps köszöntötte, a mester jó néhány ráadást is adott.

A végén sikerült elkapnom s rákérdeznem: Mit akart a koncert első felével? Elmosolyodott, megvonta a vállát:

– Tesztpróba volt. Arra voltam kíváncsi, hányan szeretik a zenét, s hányan jöttek el pusztán sznobériából.

A különös tesztelés talán több mint jól sikerült.

(sipos)

❑ Az energiatermelés és -felhasználás környezetvédelmi vonatkozásaival foglalkozik az 1994. március 22–25. között sorra kerülő kongresszus és kiállítás – jelentették be a Környezetünkért Egyesület tegnapi sajtótájékoztatóján.

❑ *Szabó Iván pénzügyminiszter a terjeszkedő feketegazdaságot okolta a korrupcióért – írta a Financial Times című brit lap tegnapi száma, beszámolva arról, hogy a főügyészség sikkasztás, hanyagság, megvesztegetés és más bűncselekmények okozta 170-190 millió dolláros veszteséget talált a bankoknál.*

❑ A Magyar Nemzeti Bank illetékesének óvatos becslése szerint a hivatalos idegenforgalmi bevétel 1 milliárd 350 millió dollár lesz, ami az elmúlt évhez képest mintegy 10 százalékos bevételtöbbletet jelentene. A kiadás 750 millió dollár körül prognosztizálható.

Kínai olimpia-törekvés

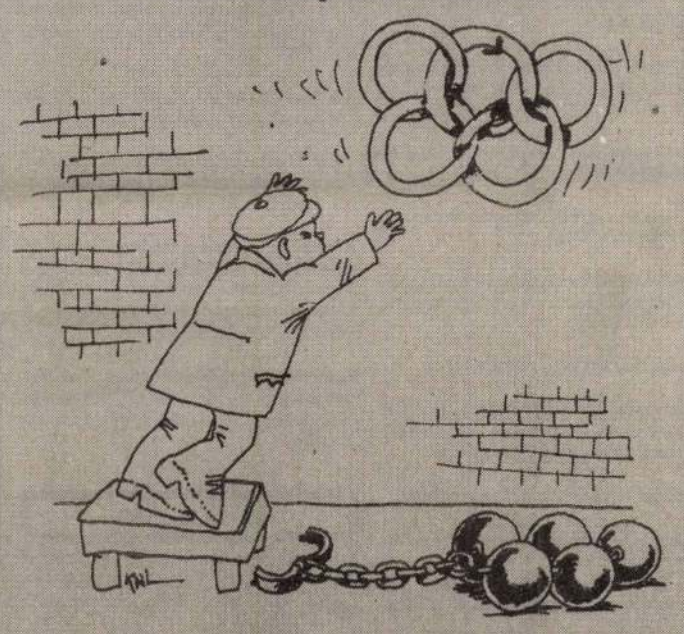

Már csak néhányat alszunk a Nemzetközi Olimpiai Bizottság döntéséig: hol lesz a 2000. évi olimpia. Mi persze tudunk is aludni, nem úgy a bebörtönzött kínai ellenzékiek. Tudják, hogy a Pekingre nézve kedvező döntés azt jelentheti: elsőnek indulhatnak. Ha nem is valamelyik sportpályára, de haza. Minthogy korábban is előfordult, a kínai vezetők szabadon bocsátottak ellenzékieket annak érdekében, hogy javítsák az ország nemzetközi megítélését.

Kertész N László rajza

RAIR Még mindig az oroszlán jegyében PEUGEOT

METEOROLÓGIA

MÉRSÉKLŐDIK A MELEG

Ma a felhőátvonulásokból elszórtan alakulnak ki záporok, főként keleten zivatar is előfordulhat. Az élénk délnyugati-nyugati szél időnként megerősödik. A hőmérséklet néhány fokkal visszaesik, napközben 19-24 fokig melegszik a levegő.

A következő napokban az időjárást a nyugat felől érkező, kissé hűvösebb leghullámok irányítják.

°C 24 19 délután — este 21 16 °C

A KEDDI ELŐREJELZÉS BEVÁLÁSA: JELES.

I. Észak-Dunántúl:	III.Duna-Tisza köze:	IV. Északi-hegyvidék:
KÖZEPESEN FELHŐS 20°	FELHŐS 22°	FELHŐS 21°
II.Dél-Dunántúl:		**VI.Tiszántúl:**
KÖZEPESEN FELHŐS 22°	TEXO-MAGÁNMETEOROLÓGIA	FELHŐS 23°

Budapesten		Légszennyezettség (A nagyvárosok belvárosában)		Budapesten	
Várható:	28	CO:	25 ~	Napkelte:	6:21
Átlagos:	23 °C	NO_2:	50 ↓%	Napnyugta:	18:56
Rekord meleg:	35	SO_2:	10 ~	Holdkelte:	5:24
Rekord hideg:	12			Holdnyugta:	18:10

Vízhőmérsékletek: (°C)				Holdfázisok	
Balaton:	19	Adria:	19-22	Utolsó negyed	Újhold
Duna:	14-17	Balti-tenger:	12-15	szept.9.	szept.16.
Tisza:	16-18	Fekete-tenger:	19-22		
Velencei-tó:	19	Földközi-tenger:	20-23		

Árengedményes PEUGEOT akció a RAIR-nél!
Típustól függően 80-210 000 Ft kedvezmény!
Bp., Erzsébet királyné útja 125. Tel.:252-4877, 251-4511, Fax:251-2699.
Ne feledje, a RAIR mindent tud az oroszlánról!

Bocz Gyula

APRÓHIRDETÉS

ADÁSVÉTEL

Eladom bécsi Belehradek, páncéltőkés, meggyszínű, rövid „típusú zongorámat. Budapest XIV., Újvidék u. 6. Push Zita.

Régi festmények, egy db fiókos és vitrines copf stílusú szekrény és barokk kandalló, óra, privátnak eladó. (06-26)-310-429.

Fényképészek, figyelem! Alsónémedi, Árpád u. 18-ban tisztes megélhetést nyújtó, bevezetett fényképészüzlet felszereléssel átadó. Érdeklődni: 184-6673, illetve 164-6696, vagy a helyszínen, Domozi Jánosnál. (167876/2K)

Jutányosan eladó egy bécsi fémtőkés, barna zongora. Cím: Kovács, 1202 Naszód u. 20.

ÁLLÁS

Lengyel tolmács, szükség esetén lengyelországba elkíséri. Gyors, olcsó, pontos. Telefon: (06-76)-361-014.

Miniszteriális szervezet azonnali belépéssel felvesz szerkesztői, olvasószerkesztői és korrektori gyakorlattal rendelkező munkatársat. Érdeklődni: 269-4156 (167839/1K)

A Földművelésügyi Minisztérium pályázatot hirdet a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Főigazgatói munkakörének betöltésére. A részletes pályázati feltételeket a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Értesítő (14. sz., 1993. aug. 6.) és a Művelődési Közlöny (22. sz., 1993. szept. 3.) tartalmazza. (167864/1K)

Videotékába éjszakai munkára, érettségizett férfi munkaerőt keresünk. Teelfon: 161-3859 (167879/5K)

Minőségi munkát végző hidegburkolót felveszek állandóra, magas követelménnyel és kiemelt keresettel. Telefon: 153-6338.

Schlindler Ganz Lift Kft. szakképzett felvonószerelőket keres felvételre. Jelentkezés: Budapest VIII., Bláthy O. 39. fszt. Szerviz. Telefon: 210-1037 (167569/10K)

Fáradt, kimerült üzletembereket keresünk, hogy visszaadhassuk energiájukat, növeljük jövedelmüket. 169-5762, 9–14 óráig. (165031/11K)

Keresünk szakképzett élelmiszer-eladókat. Jelentkezés: személyesen az üzletvezetőnél. Görög Csemege, József krt. 31/b. (167221/14K)

Hosszú távon mellékállás, jó kereseti lehetőséggel. Telefon: 280-3853, 8–17 óráig. (166900/5K)

Pénz, pénz, pénz! Telefon: 134-4720, 177-7963 (166460/2K)

Külkereskedő orosz-, lengyel-, angolnyelv-tudással, műszaki és kereskedelmi végzettséggel, 8 éves külszolgálati gyakorlattal, naprakész piacismerettel elhelyezkedne volt SZU-piaccal kapcsolatos munkakörben. „Keleti Piac NSZ 167416" jeligére a Hírlapkiadóba. (167416/4K)

Pénzt találok önnek, még ki nem fizetett építőipari számláit leellenőrzöm. 111-1189, 19–22 óráig.

Tökéletes német-, angolnyelv-tudással, nagy gyakorlattal, export-import üzletkötő fordítói, tolmácsolási állásba is elhelyezkedne. Azonnalra is. Farkas Béla, Budapest 1111, Bercsényi u. 5.

Számítógépes szedést, tördelést, adatbáziskezelést vállalunk. Profitunk: könyvek, folyóiratok, hetilapok, előfizetői adatbázis. Kérésre referenciaanyagot mutatunk. Telefon: 173-3487.

ALBÉRLET

Kiadó a Móricz Zsigmond körtérnél, kétszobás, összkomfortos, telefonos, parabolaantennás öröklakás. Irodának kiválóan alkalmas. Telefon: 175-0658.

XIII., Kárpát u.-ban 3 szobás, 2 fürdőszobás, telefonos lakás hosszabb távra, teljesen berendezve kiadó. Telefon: 178-8603 (167299/4K)

ELEKTRONIKA

Garanciális, originál, Philips videokamera tartozékokkal 70 000 Ft-ért eladó, 120 000 helyett. Telefon: 180-6584 (167277/10K)

Pianínók, szintetizátorok, orgonák, gitárok, erősítőberendezések, stúdióberendezések, hangosítóberendezések, tangóharmonikák stb. vására. Jelentős árengedmények, részletfizetés, vétel–csere. Budaörs első mellékutcájában: Szellő u. 9/B. (167714/2K)

GÉP

Eladó 10 tonnás, 2,5 tonnás targonca, EO–4321 forgó rakodógép kompresszor. 2834 Tardos, Óvoda u. 3. Telefon: (06-34)-351-485, Szileszki József kőfaragó. (167964/2K)

Kukoricacső-törőt, -vetőgépet, rendsodrót vennék. Cím: Varga István, 7615 Pécs, 15. Pf. 24.

HALÁLOZÁS

Hatvanéves korában elhunyt Nagygyörgy Sándor fotóművész, Balázs Béla-díjas, érdemes művész, a Fotóművész Szövetség tagja, a Nimród Fotóklub elnöke, a Nemzetközi Természetfotós Szövetség alelnöke. Temetéséről később intézkednek. (167843/1K)

HÁZASSÁG

44 éves, arányosan telt, vállalkozó nő vagyok. Keresem korban hozzám illő társam, intelligens, ápolt, komoly anyagiakkal rendelkező úr személyében. „Optimista MNL 167406" jeligére a Hírlapkiadóba. (167406/5K)

INGATLAN

Háromszobás, 67 nm-es öröklakás bazilika mellett eladó. Érdeklődni: 10–18 között, 127-6864 (167320/6K)

Ráckevén a Fanyilas üdülőtelepen 133 n.-öl összközműves telek, Dunától 100 m-re (víz, villany, csatorna, telefon van) eladó. Irányár: 690 000 Ft. Telefon: 138-9701 (167373/3K)

XVI., Sashalmon 100 nm-es, felújított, összközműves, telefonos családi ház igényesnek eladó vagy bérbe adó. Ipar gyakorlására alkalmas, 60 nm-es műhellyel. 271-2378 (167505/3K)

Sürgősen eladó Pestszentlőrincen 175 n.-öl telek, 84 nm házzal. Ára: 4 M Ft. Telefon: 182-6577 (167734/7K)

XVII. ker., Pesti úton 292 nm-es, szerkezetkész, összközműves ikerház egyben, 8,5 millióért eladó. 128-7544, este. (167808/6K)

Elcserélem 60 nm-es, 2,5 szobás, gázfűtéses, telefonos, erkélyes, garázsos, debreceni, zöldövezeti lakásomat, 3,5 szobás budapestire. Telefon: (06-52)-317-879.

Rómain 1 + 2 félszobás, csendes, beköltözhető öröklakás eladó. Telefon: 160-8237 (167642/4K)

XII. ker., Maros utcai, egyszoba hálófülkés, összkomfortos (garzonkonyhás) öröklakás eladó. Érdeklődni lehet 16–21 óra között 175-1190-es telefonon. (167265/4K)

Szentes központjában, 180 nm-es, magasföldszintes, kertes magánház, lakásnak, orvosi rendelőnek, képviseletnek, irodaháznak, üzletközpontnak, áruháznak eladó. Budapestire vagy szegedire elcserélhető, vagy bármilyen célra kibérelhető. Telefon: (1)-115-3940.

Eladó Adony faluközpontjában (Rákóczi utca), négyszobás családi ház, 166 n.-öles, két utcára nyíló telekkel. Irányár: 3,9 millió. Érdeklődni: 155-4287 és 176-6911, 8–18 óráig.

Telefonos, első emeleti, napfényes garzon, irodának, külföldinek kiadó. 185-4376.

Badacsonyban 180 n.-öles telek, kétszintes, új építésű házzal, nyaralóval, fenyősorral, Balatonra panorámás kilátással, termő szőlővel, teljes berendezéssel eladó. Telefon: 251-4094. Este.

500 n.-öl telken lévő, 150 nm lakóház + egyszoba összkomfort + garázs. Bármilyen vállalkozás céljára alkalmas, 8 millióért eladó. XVIII., Csörszárok u. 20. Mohácsi.

Győr-Sopron megyében, Hegyeshalmi határátkelőtől 25 km-re Rábcakapiban, kétszobás, hallos, összkomfortos családi ház, 600 n.-öl telken 1 350 000 Ft-ért eladó! Érdeklődni: Csorna, Ifjúsági Ltp. 5. Kismihók. (167824/2K)

Balatonfűzfőtől 4 km-re, Papkeszin 500 n.-öles építési telkemet, vízzel, villannyal, földgázzal elcserélem Budapest környéki házra vagy telekre. Minden megoldás érdekel. Telefon: 121-4992.

Családi okok miatt, ár alatt, magántulajdonú üzlethelyiség sürgősen eladó. Ára csak 600 ezer Ft. Érdeklődni: 16 óra után. Telefon: 186-1696.

Eladom V. ker., Bajcsy-Zs. úti, 121 nm-es, 2 és fél szobás, hallos, erkélyes, cirkófűtéses, telefonos, kábeltévés, I. emeleti összkomfortos lakásomat, gépkocsibeállásssal. 50 ezer Ft/nm. 131-8203.

Hajdúszoboszlón, új üdülőszállóban 1,5 szobás, 5 személyes, felszerelt apartman, 2x2 hetes üdülési joga 280 000 Ft-ért eladó. Telefon: 131-0860.

Balatontól 3 km-re, Ordacsehiben, 280 n.-öl közművesített építési telek eladó vagy beépíthető budai tetőtérre cserélném. Telefon: 252-1772.

Kitűnő állapotban lévő, Zenit ET típ. fényképezőgép, 2500 Ft-ért eladó. Máté Ferenc, 1091 Üllői út 105.

II. ker., Vadaskertben, telefonos, panorámás, ikerház fele (5 szoba, 2 fürdőszoba, dupla garázs, 154 n.-öles szeparált kerttel), gyors beköltözéssel eladó. Irányár: 27 M Ft. Telefon: 176-0318 (167832/2K)

Törökbálinton 182 n.-öl gondozott telek, 12 nm-es lábatlani kis faházzal eladó. Víz bevezetve, villany a telek szélén. Irányár: 800 000 Ft. Telefon: 114-2377, 10–18 óráig. (167835/1K)

XII. ker., Rácz A. u. 152. sz. alatt, befejezés előtt álló családi ház, áron alul sürgősen eladó. Telefon: 181-0141 (167913/5K)

Jó állapotú, 4 szobás, alápincézett kúria melléképületekkel, parkosított, de gazdálkodásra is alkalmas 2 hold területtel erdős környezetben eladó vagy budapesti ingatlanra cserélhető. Telefon: (06-78)-312-272 (167914/2K)

Sürgősen vennék 1 szobás öröklakást Káposztásmegyeren, III. emeletig. Érdeklődni: 158-0276 (167933/11K)

Kis családi házat vagy 70 nm területű helyiséget bérelnék borozó céljára Budapesten. „Szomszédok hozzájárulása szükséges". Válaszokat a (06-79)-322-196 számra kérem. (167943/1K)

Erzsébeti, 67 nm-es, kettő és félszobás, telefonos öröklakás 3,1 millió forintért eladó. Csak készpénzért. Telefon: 158-2256 (167955/4K)

Budapesten, VII. kerületben eladó egy galériázható, gázfűtéses, földszinti öröklakás. Érdeklődni: 186-5293, 185-6649 (167963/2K)

Tisza-tó mellett, Tiszaderzsen 600 n.-öl telken paraszthaz eladó. Érdeklődni: Pál, Tizsaderzs, Szabadság út 3. vagy Tarnaméra, 312-es telefonszámon.

Eladom őrmezői, 56 nm-es, karbantartott, 1 + 2 félszobás, erkélyes, telefonos, tehermentes öröklakásomat. Érdeklődni: 227-4052, 18 óra után.

JÁRMŰ

Vásárolnék Skodát vagy kis Polskit! 177-1216 (167424/13K)

9,5–R–36-os új gumiabroncsok eladók. Ára: 22 000 Ft/db. 175-3275 (167306/4K)

Minden típusú keleti gépkocsit készpénzért megvásárol és értékesít a Konverg Kft. Telefon: 112-7746 (167368/21K)

Oktatói pótpedálkészlet Skodához eladó. 138-1419-en. (167651/5K)

Daciát keresek megvételre. Telefon: 153-7162 (167721/9K)

Eladó egy 1987-es évjáratú, zárt ZSUK, érvényes műszaki vizsgával. Irányár: 90 000 Ft. Telefon: 131-2292 (10–18 óráig).

A Referens - referenciaképes!
Ha nem fizet az adósa, céginformációt jogi és adótanácsot adunk, felkutatjuk a vagyont, előkészítjük az egyezséget.
Mi csak jogszerűen, szakemberekkel dolgozunk.
REFERENS **Információs és Bűnmegelőzési Iroda,**
a Vállalkozói Kamara tagja
Cím: Budapest XI., Bertalan Lajos u. 26.
Tel.: 166-4805, 166-4373
fax: 166-4377

Nissan Micra 1000cm³ 1986-os évjáratú piros, kitűnő állapotban lévő autó eladó. Érdeklődni: 06-27-310-323 telefonszámon 19–20 óra között lehet.

Nissan Buebird 2000, dízel, '86-os, fehér, ötajtós, 79 ezer km-rel 470 000 Ft-ért eladó, vagy Peugeot dízelre cserélhető értékegyeztetéssel. 142-3426, 18 óra után, Kapás.

Szürke Aleko Moszkvics, 1480, köbcentis, 13 hónapos, garázsban tartott, 14 000 km-rel, extrákkal, zöldkártyával, elektromos gyújtásmegszakítóval, 360 000 Ft-ért eladó. Telefon: 183-6430.

LAKÁS

Nagytétény vagy Budafok területén keresünk sürgősen 25–30 nm-es, földszinti lakást, vagy lakásnak kialakítható helyiséget. Napközben 10–12 között telefonon: 201-9193 vagy J. B. A. 1016 Budapest, Naphegy u. 35. (167542/6K)

Margit híd pesti hídfőjénél, 180 nm-es, 4 utcai szobás, első emeleti lakás, üresen kiadó. Telefon: 147-2177 (167681/3K)

Elcserélném XIX. ker., József A. u. 138/5., földszinti, idős házaspárnak és gyerekesnek előnyös, önkormányzati lakásomat, komfortos, 32 nm, száraz, világos, műholdas adás bevezetve. Gázkonvektoros, komfortos, hasonló nagyságú lakás érdekel. Emeleti szint nem akadály. „Világos ÚjMo 167869" jeligére a Hírlapkiadóba. (167869/1K)

Kétlakásos, zöldövezeti, gázfűtéses, nagy kertes, megvásárolható önkormányzati villalakásért 1 + fél szobás budai lakást, plusz ráfizetést kérek. Érdeklődni: Budapest II., Dénes út 4. Buránszky, 16 órától. (167875/3K)

A Parlamentnél 44 nm-es, 1 szoba összkomfortos, telefonos, II. emeleti öröklakásomat, hasonló 1 + 1/2 szobásra vagy nagyobb önkormányzatira cserélem. Telefon: 118-0229.

OKTATÁS

Pedálpraxis autósiskola! Maximális felkészítés, mérsékelt áron, részletre! Telefon: 163-3371 (166700/5K)

Autóvezetői tanfolyamok indulnak a Várszegi és Szücs Bt-nél. Érdeklődni: K–SZ–CS, 15–18. Telefonon: 127-3065 (167053/9K)

Művészitorna-óvoda! Kis létszámú, 2–6 évesig, Gellértnél. Tanítások, zongorakíséret, intenzív német, kitűnő házifőzés, több évtizedes gyakorlattal. 186-6151 (167246/5K)

Autósiskola Lehel piacnál. Tanfolyam indul: szeptember 22-én, 17 órakor. Ára: 12 990 Ft. Telefon: 189-4323 (167334/6K)

Gellérthegyi Fészek Ovi még felvesz 3-4 éves fiókákat. Elvárások leírásával várjuk a jelentkezéseket. „Igényeseknek ÚjMo 167663" jeligére a Hírlapkiadóba. (167663/3K)

SZOLGÁLTATÁS

Parkettalerakás, -átrakás, -csiszolás, -lakozás. Hagyományos, mozaik- és szalagparketta. Szőnyegpadló-lerakás, PVC-burkolás, nyugati technológiával, hegesztve is. Közületeknek, magánmegrendelőknek, garanciával. Tasnádi: (06-24)-379-366. Üzenet/fax: 173-8104.

Nedves, salétromos épületfalak végleges kiszárítása a legeredményesebb izometál szigetelési eljárással, garanciával. Telefon: 188-7480 (167708/1K)

Antennaszerelés, -javítás, garanciával. Telefon: 156-5780, 177-4972 (üzenetrögzítő) (165857/17K)

Tökéletes ablakszigetelések! Redőnyök! Reluxák! Szalagfüggönyök! Nyár végi napellenzővásár! 177-0576 (166427/3K)

Parkettásmunka azonnalra, 276-0908 (166938/14K)

PVC-, szőnyegpadló-ragasztás azonnalra. 276-0908 (166939/4K)

Cégképviselet kisvállalkozásoknak! Venda, 1464 Budapest, Pf. 1369. Tel./fax: 122-3902 (167314/15K)

Csempézés: 217-9314 (167347/14K)

Villanyszerelést vállal fiatal, kezdő vállalkozó gyorsan, olcsón, garanciával. Telefonüzenet: 266-6044/812 (167402/8K)

Asztalos! Telefon: 271-1347 (167510/6K)

Csempézés, kőművesmunkák. Telefon: 169-6790 (167536/6K)

Mindenféle üvegezés azonnal! 133-9941 (167671/11K)

Festessen, tapétáztasson velünk! Rövid határidő, garancia. Antialkoholista brigád. 276-5682 (167674/6K)

Televízió-, videojavítás 24 órán belül a helyszínen. Rádiótelefon: 06-60-374-121, bármikor. (167682/8K)

Szőnyegtisztítás háztól házig. 158-3973 (167771/2K)

Akció! Tapétázások, festőmunkák, melegburkolatok, ősztől tavaszig komoly árengedményekkel! Telefon: 169-0880 (167838/6K)

Tetőszigetelés, kőművesmunkák, festőmunkák 147-6481 (167915/4K)

Mindenféle kisipari és szolgáltató munkát vállalunk. Moment, 127-1265 (167934/4K)

Lánghegesztést, bedolgozást vállalok. (06-34)-338-157 (167959/3K)

Gipszkartonfal, álmennyezet-szerelés, tetőtér-beépítés szigeteléssel. Közületeknek is, garanciával. 168-3278 (167794/10K)

Tetőbeázások megszüntetése azonnalra! Tetőszigetelés javítása, felújítása, tetőszigetelés felújításával pótlólagos hőszigetelés készítése. Bitumenes, neoacid, Taurus stb., szigetelésű tetőkön utólagos lejtés kialakítása. Telefon: (06-28)-370-678. Levélcím: Apsis Kft. 2144 Kerepes, Hold u. 23. (166955/5K)

Lapostetők vízszigetelését és bádogosmunkáit garanciával, azonnal vállalom. 121-6919 (166619/12K)

Festés, mázolás, tapétázás közületeknek is. Telefon: 277-1260 (167225/10K)

Szolíd árak! Festést, tapétázást vállalok! 178-3858 (167271/3K)

Kőműves! Telefon: 271-1347 (167511/2K)

Kártyavetés! 138-1014 (167684/6K)

Munkaközvetítés iparosoknak. 162-6111 (167701/4K)

Hőszigetelőüveg-szerviz! Törött vagy párás hőszigetelő üvegét 48 óra alatt kicseréljük. Cím: Azari-Glass Kft. 1202 Budapest, Szakolca u. 3. (167702/4K)

Betonpadlók pormentesítő impregnálását, valamint Tipox padlók soron kívüli készítését vállalja különböző színekben, csúszásmentes és sima kivitelben, garanciával. Telefon: 271-3359, Halmai.

VÁLLALKOZÁS

Tőkeigénylők! Tőkénket bevezetett vállalkozásba fektetnénk. Manager befektetési tanácsadó. Tel./fax: 166-2964 (166105/25K)

VEGYES

Pianínó igényesnek eladó. 134-8571 (166206/12K)

Krókuszok, liliomok, tulipánok és egyéb botanikai ritkaságok megrendelhetők. Bélyeggel ellátott válaszborítékban kérje árjegyzékemet. Patyi Román, 9300 Csorna. Telefon: 596 (167622/3K)

Sürgős. Bevezetett, nagy forgalmú cukrászda teljes berendezéssel eladó a XIX., Üllői úton. 168-7986 (167645/6K)

Mindenféle bútort veszünk. Telefon: 133-9941 (167678/13K)

Bt. hét végén is megvásárolja bútorait. Telefon: 157-5388, 137-4537 (167680/9K)

Marosi Faiskola: Díszfák, konténeres örökzöldek és talajtakaró cserjék kaphatók. Telep: Csemő, Zöldhalom 14. dűlő 7. Telefon: (06-53)-312-421. Levélcím: 2700 Cegléd, Rákóczi u. 26–28. III/27. (162348/11K)

120 féle szabadföldi évelőt árusítok. Válaszborítékért árjegyzéket küldök. Kraus, 1039 Ságvári 30. (162591/3K)

Társasházakban közös képviselőséget vállalok: 217-8574, este. (167398/4K)

Borszőlő, muskotályos, jó minőségű, Budakeszin eladó. Telefon: 131-8717, napközben 8.30-tól 16-ig. (167705/2K)

Jó minőségű, szabolcsi jonathán és starking alma nagy tételben eladó. Érdeklődni: 142-4826, 10–14 óráig, hétfőtől péntekig. (167820/2K)

Azonnal tölthető, 1 db 700 l-es, 1 db 600 l-es borosbordó eladó. (167826/2K)

Viszértágulatok megszüntetése, lábszárfekély gyógyítása, lézerterápia rendelőnkben. Telefon: 202-7146 (167863/4K)

Anyagi gondjait egyre nehezebben tudja megoldani? Érdeklődjön és én biztos jövedelmet kínálok válaszboríték ellenében. Márton Gyöngyi, 2660 Balassagyarmat, Rákóczi u. 73. (167881/4K)

Komodor 128, 1541-es flopival, zöld, Philips monitorral, 50 lemezzel, programleírásokkal eladó. 187-3094. Érdeklődni: 15–21 óráig.

KÖZLEMÉNY

Egyetemi szervezet levelező előkészítője, kedvezménnyel, tizenegy tantárgyból. Tájékoztató: 1241 Budapest, Pf. 575. (167308/10K)

Bioterápia, orosz természetgyógyászokhoz, csontkovácsokhoz előjegyzés: 269-0083 (167313/18K)

Cultrade Iroda szakképesítő tanfolyamai: Ingatlanközvetítő és értékbecslő, középfokú társadalombiztosítási ügyintéző, középfokú ügyintéző-titikár/nő, gépíró-szövegszerkesztő, virágkötő, pedikűrös, számítógépkezelő, könyvelő. Telefon: 210-0078, 210-0046/130, 160 mellék. (167653/9K)

Személyiségfejlesztő és önismereti stúdió Debrecenben is! Divat, öltözködés, nyelvi illemtan, mozgástechnika, jó fellépés, üzleti tárgyalás. Jelentkezés folyamatosan a (06-52)-317-879 és a (06-52)-313-922/16 telefonon.

Az **Angol** Stúdió tanfolyamaira felvételt hirdet. Beiratkozás kedden és csütörtökön, 18–19 óráig. Budapest II., Margit krt. 64/b. Telefon: 202-2554 (167276/10K)

Reluxa, redőny, készítése, javítása garanciával, boltívet is vállalunk, (gyorsaság és minőség). Érdeklődni lehet a 127-4952-es telefonszámon

Elbirtoklási ügyben keresem Czeczei István, valmint Wurczinger József és nejét. „Budafok ÚjMo 167719" jeligére a Hírlapkiadóba. (167719/2K)

Akar ön ingyen lovagolni? Siófok–Törekiben minden hét végén szállással, félpanzióval 1500 Ft/fő/éjszaka. Érdeklődni: 06-60-366-384 vagy személyesen, Lévay Lovarda. (167740/13K)

Bázika erősít, regenerál. Izom, szív, jó közérzet. Kapható a Herbária Gyógynövény szakboltokban. (167884/1K)

A Datanerg Kft. ezúton értesíti T. Hitelezőit, hogy az 1993. szeptember 29-én, 10 órakor tartandó csődegyezségi tárgyalásra a felhatalmazott képviselőik szíves megjelenését várjuk. Cím: 1028 Budapest, Pinceszer u. 4. (167882/1K)

Tihanyi Travel tengerparti útjai: Korfu 7590-től, Spanyolország (teljes ellátással) 17 980, Görögország 5990-től. Áraink az utazást tartalmazzák! Rákóczi út 78. 122-1915. Bartók mozi: 166-4022, 131-2913 (167946/5K)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Real Finance Kft. és a Generalbroker Kft., mint az Állami Vagyonügynökség bejegyzett szakértője, a decentralizált privatizációs program II. üteme keretében nyilvános pályázatot hirdet a cégbejegyzés alatt lévő Bácska Sütő- és Édesipari Kft. állami tulajdonban lévő részvényeinek értékesítésére.

A Bácska Sütő Kft. törzstőkéje 143 300 000 Ft, azaz Egyszáznegyvenhárommillió-háromszázezer Ft, törzstőkén felüli vagyona 15 900 000 Ft, azaz Tizenötmillió-kilencszázezer Ft.

Pályázni az Állami Vagyonügynökség tulajdonát képező, 94,2%-ot megtestesítő 135 080 000 Ft névértékű teljes üzletrészre lehet.

A pályázatnak tartalmaznia kell a 94,2%-os üzletrész vételárának összegét, a fizetés pontos feltételét, és az ajánlati kötöttség időtartamát, amely nem lehet kevesebb, mint a benyújtási határidőtől számított 90 nap. A vásárláshoz egzisztenciahitel igénybe vehető a privatizációs költségek kivételével. A törzstőke 20%-ára kárpótlási jegy ellenében kötelező ajánlatot tenni.

Az ajánlattevőnek, a vételi szándék bizonyítására, a felajánlott vételár 5%-át – a pályázat benyújtásának határidejéig – letétbe kell helyeznie a Pályázati kiírásban (tenderfeltételekben) megjelölt, elkülönített számlára.

A pályázat *benyújtásának határideje:* 1993. november 1., 12 óra, *helye:* Real Finance Kft. 1016 Budapest, Naphegy tér 8. 109. sz. szoba.

Olyan szakmai befektetők ajánlatait várjuk, akik jó hírnévvel és megfelelő szakmai tradícióval rendelkeznek és a jelenlegi tevékenységi kör és foglalkoztatási szint fenntartását vállalják.

A pályázat eredményéről a pályázók legkésőbb 1993. december 20-ig értesítést kapnak.

Az *ajánlat kidolgozásához szükséges* részletes pályázati feltételeket tartalmazó Pályázati kiírás (tenderfeltételek) és információs memorandum adatvédelmi nyilatkozat ellenében és 35 000 Ft + áfa lefizetése mellett a Real Finance Kft. irodájában (1016 Budapest, Naphegy tér 8. 109. sz. szoba) naponta 8 és 16 óra között *átvehetők.*

További *információt* szolgáltat: a Real Finance Kft. részéről: Eigner Gyula ügyvezető igazgató. Telefon: 175-6722/1585, 1416 és 1587, 06-60-333-696 (rádiótelefon). Fax: 175-6722/1587, valamint a Bácska Sütő- és Édesipari Kft. részéről: Bakó Lajos ügyvezető igazgató (6500 Baja, Jelky A. tér. 3.) Telefon: (06-79)-322-964, Fax: (06-79)-323-561, Telex: 81-322.

Toning Star ajánlata: fogyasztókúra, body Slim fogyasztógép + orvosi konzultáció, lézer akupunktúra, ízületi panaszok, fejfájáskezelés, lézerfésű hajhullás, korpásodás ellen, vacupress, arcránctalanítás, stria-kezelés, mellrugalmasítás, teljes kozmetika, bronzárium. VII., Erzsébet krt. 24. Telefon: 121-1377.

Tisztelt kolléga! Kedves volt tanítvány! Régi Kvassaysok! Az 1993/94-es tanévben újra megtartjuk a lassan hagyománnyá váló „Kvassays öreg diák" találkozót 1993. szeptember 24-én, pénteken 17.30-kor.

Próba apróban!

Hirdetését, 25 szóig ingyen megjelentetjük!

Feladhatja *levélben,* a mellékelt szelvénnyel.

Új MAGYARORSZÁG
Budapest, Pf.: 199. 1410
Próba apróban!

Elmondhatja *telefonon* (138-2369, hétköznap 7-től 20, szombat - vasárnap 9-től 13 óráig.)

Személyesen is, szívesen látjuk hirdetési üzletünkben. (Bp. VIII., Blaha Lujza tér 3.)

Jeligés hirdetést ingyen nem veszünk fel!

Bocz Gyula

Műterem a szabad ég alatt,

ahol szobrok születnek a hegyből

— Esik még?

A szoba padlóját vázlatok borították.

— Miért ne játszhatnék? Miért ne próbálhatnék ki egy tőlem idegen kifejezési formát? Akkor is, ha nem értek egyet vele, ha egyébként más vagyok?

— Egyébként? Ezeket a vázlatokat nem te festetted?

— Jól láthatod a különbséget: hol dolgoztam komolyan és hol kezdtem el firkálni csak úgy, a magam kedvére. Nem szeretem a túl sok részletet, a bőbeszédű képeket. De miért ne próbálhatnám meg így is kifejezni magam? Miért ne indulhatnék el egyszer az ellenkező irányból? Valami miatt elakadtam, és nem tud-

Bocz Gyula kompozíciója

tam folytatni ezt a vázlatot. Nem akartam eldobni, ezért valahogy befejeztem. Magamnak készült, miért ne tehettem volna?

— Mit gondolsz, lehet vasárnap tisztességes, aki egész héten becstelen volt?

A hegy meséje

A hegy meséjét a vonaton hallottam először. Idős parasztember ült velem szemben. Egy ideig szótlanul méregetett, aztán csak megkérdezte, hová igyekszem. Együtt bandukoltuk végig Villány főutcáját, s mikor kiértünk a pincesorra, előre mutatott: *„Látja azt a hegyet? Hát az az. A kanyarban talál egy utat, azon menjen fel. A kőbányához visz."*

Szép ez a bánya. Szálas, hasadozott köveivel, méreteivel, s az előtte szétterülő tájjal. Vöröses sziklafalát mintha fejszével hasogatták volna: lapokra, függőleges szálakra. A töredezett, megcsúszott táblák a könnyen megmunkálható, könnyen engedelmeskedő anyag látszatát keltik. Pedig az ördög sem bírt vele — így szól a mese. — Hosszú barázdák húzódnak a hegy oldalán, az ördög szántotta fel, hogy elnyerje a szépséges Harkát. Egy macskát és egy kakast fogott az óriáseke elé s olyan irammal látott munkához, hogy még éjfél előtt elkészült a hegy felével. Látta ezt Harkának, a falubeli szép lánynak az öreganyja s megijedt, hogy kakaskukorékolásig elkészül az ördög a kiszabott munkával, s felszántja a hegyet egészen. Elbújt egy tyúkól mögé és kukorékolni kezdett. Felébredt erre a falu összes kakasa, s olyan éktelen lármát csaptak, hogy az ördög — a falubeliek nélkül, úgy látszik, itt még ő sem boldogult — elhajította az ekéjét egészen Beremendig, maga meg visszabújt a föld alá. (Ahol eltűnt, szölgő víz fakadt — el is nevezték ezt a helyet Harkánynak.)

A kövek, ahol nem szaggatták fel, és nem bolygatták meg szerkezetét, furcsa formát öltenek. A súlyos, kemény anyagba mély kürtőket, lyukakat vájt az eső. Legömbölyített szélű üregek ezek, mintha a kő maga is belenyugodott volna, hogy feltárják, kifürkésszék belső titkait. Belenyugodott és körülnőtte, magába szívta az esőnyomokat. Ez az engedékeny kitárulkozás, a formáknak ez a sima egymásba olvadása sajátos szépsége ennek a tájnak. A bányából, a hegyoldalról gömbölyű hátú dombokat látni. Egymás mellett, mögött hullámzó kontúrjaik körülfogják, elárasztják a látóhatárt. Van valami ősi, életadó ereje ennek a vidéknek. A szőlős dombhátaknak, az esőt és a napsütést egyaránt magukba fogadó köveknek, annak, ahogy a napot, az esőt elraktározzák, megőrzik magukban és belső, szinte saját melegükkel óvják a legnagyobb hidegben is a mediterrán klímához szokott növényeket.

A hegy szobrai

A szobor a hegyoldal része, darabja, és felnagyítva, sűrítve ismétli meg a táj sajátosságait. Súlyos, mozdulatlan tömegként nehezedik a földre, megtartva, megőrizve a kő tömörségét, elemi erejét. Az egymásba fonódó formák mégis — nehézkes elterülésük ellenére is — mozgást visznek a kőbe. Két ellentétes irányból indul ez a mozgás, két ellentétes erő csap össze. Köztük, mintha a kő szerkezetét, mélységét akarná mutatni, feltárul, megszakad az anyag: rést nyit és körülnövi üregét.

Fölötte egy másik kompozíció alakuló formái. Erőtől, élettől duzzadó gömbölyűség, óriásgyümölcs, ősanya-jelkép. „Szép kő, pofás kő", dicsérte a vonaton az öreg parasztember a kompozíció vaskos szépségét.

A környékbeliek, Villány, Nagyharsány lakói szeretik ezt a bányát félig kész szobraival, szobrászaival együtt. Talán elsősorban a munkát tisztelik benne. Ismerik ezeket a köveket, keménységüket, súlyukat. S látják, amikor reggel négykor elkezdik a köveket vésni-faragni a szobrászok. De a nehéz munkáért kijáró tiszteleten túl — szeretik a szobrokat a szépségükért. Kihozzák a vendéget, megmutatják a bánya szobrait. A gazdaság csősze, Józsi bácsi, még a ház, a Gyimóthy-villa tornyát is megmászatta külföldről hazalátogató rokonával, hadd lássa, hogyan élnek szomszédságában a művészek.

A hegy művészei

— Játszhatsz. Ezzel a drótkefével és kalapáccsal is. Egymásra állítod és megnézed, hogyan helyezkednek el. Milyen tömeget alkotnak egymás mellett. Szerintem ez a játék. És ezt is komolyan veszi az ember. A játékot is.

— De azt a képet nem tudtam folytatni.

— Miért nem hagytad abba? Maradt volna úgy, félig készen.

— Annak több értelme lett volna?

— Több. És annak is több értelme van, ha széttéped. Ha egyszer megengeded magadnak a fegyelmezetlenséget, máskor is meg fogod. Aztán megszokod, mert kényelmesebb. Létformáddá válik. Különben is, vannak képek, amiket közönségnek fest az ember, s különválasztja, amit magának?

— Elállt az eső.

A rajzok, vázlatok visszakerülnek a mappába.

— Mehetünk vissza dolgozni.

A tér és a kompozíciók egységének, egymásra találó és egymást kiegészítő szerepének nagyszerű színhelye ez a bánya. S azok a szobrok találnak itt magukra, amelyeknek alkotói élnek, élték ezzel a társ adta lehetőséggel. Ezért jó *Bocz Gyula* hegyoldalba faragott kompozíciója, s ezért tudott az egész hegyoldalnak, tájnak felkiáltójelévé válni *Kigyós Sándor* egy méternél alig nagyobb köve.

A repedezett, sziklás fal tövében ezért retteg olyan iszonyú valóságosan *Rétfalvy Sándor* kőasszonya. Magasra húzott térdekkel, meggörnyedt háttal kuporog, térdének, karjának, gerincének csontjai közé bújva, tágra meredő szemmel. Félve és a kőbe zárt rettegéstől — félelmetesen.

Orosz János a bánya szélén, a kitáruló táj előterében faragja követ, s a vidék mozgása még nagyobb energiát ad ennek a szélesen perdülő, sebesen csavarodó kompozíciónak. Szüksége van a helyre, a szél, a levegő erőteljes lendületére. Szűk térbe, falak közé zárva ez a szobor falakat repesztene. Mint ahogy kell a hely körüljárni *Seregi József* kőasszonyait is, ahogy sima kő-meztelenségükkel, súlyos nyugalmukkal feloldják a bánya éles köveinek keménységét, zaklatottságát. A kis, aprólékosan túlrészletezett kompozíciók eltörpülnek, elvesznek ebben a térben. És szomorú tanulságot szolgáltatnak alkotóiknak, akik ebbe a végeláthatatlan műterembe is magukkal hozták az otthoni műterem falait: szűk helyen és szűk látókörrel láttak munkához.

A hegy példája

A siklósi példa, a járási tanács, s a megyei KISZ-bizottság által létrehozott szobrásztelep példája *ismertté vált az országban.* Követői is akadtak. A látogatók s az újságírók időnként valósággal ellepik a kőbányát, a villát. A régi legenda mellé lassan másokat költenek.

Híreszteléseket a hegyről, hogy „még a tetejét is kifaragják" a szobrászról, aki „harminc évig dolgozik rajta harminc vésővel és egy kalapáccsal" és értetlenül állnak a szobrok előtt, amelyeknek „még címük sincs".

Néha lábra kap az ijedelem is: s megszámolják, melyik több: a figuratív, vagy a nonfiguratív alkotás. Henry Moore szava megnyugtató lehet: „Minden jó művészet egyaránt tartalmaz absztrakt és szürrealista elemeket éppúgy, mint klasszikus és romantikus elemeket is; szigorú rend és meglepetés, értelem és képzelet, tudat és ösztön találkozik benne."

Ezért lesz szebb a hegy, ördög szántotta oldalánál is szebb, mert tudatosan formálják széppé az emberek.

Fekete Judit

Magyar Nemzet 1970. X. 18

Tisztelt Szerkesztőség!

T. Malibu!

— Van itt egy-két nagyon komoly dolog — mondta Apó, miközben előhúzta a leveleket. — És az a helyzet, ha eltekintünk a közben tovatűnt időtől, az egyik levél itt bizony komoly fenyegetést tartalmaz számunkra.

— Olvasd már — szólt közbe K., aki felettébb szerette, ha fenyegetik. — De hogyan történhet ez, hiszen senkit sem bántottunk meg személy szerint?

— Na, jó — mondta Apó —, de egyik ingünket valaki magára vette.

És hozzákezdett az első levél olvasásához.

„Lapjuk 1970. szeptember 20-i számában megjelent egy cikk Isteni tekintély címmel, X. nagyközség legtekintélyesebb emberéről. A cikk gúnyos, rágalmazó és nem létező dolgokat közöl. A cikk alatt ott van, hogy folytatása következik. A cikk megjelenése már idáig is a község lakossága részéről nagy felháborodást mutat, ezért kérem, hogy az eddig leírtakat a lap igazgató elvtársa vizsgáltassa felül, és a folytatást hagyják abba, amennyiben az továbbra is rágalmazó. De mindenféleképpen a főhatóságokhoz fordulok panasszal levélben vagy személyesen. Ezt a cikket vagy börtöntöltelék, vagy közösen azok adták, akiknek a demokráciában nem volt sikerük reakciós magatartásuk miatt."

— Hm — szólalt meg K. —, tán a levél írója mireánk gondol? Csupaszőr, te börtöntöltelék vagy?

— Félre a tréfát — reccsent Apó a karosszékben. — Honnan tudja a mi emberünk, hogy pontosan őróla van szó, honnan jött rá, hogy kicsoda X. nagyközség legtekintélyesebb embere? Arról ismert volna magára, hogy bizonyos telkekkel üzérkedett?

— Ha meg valóban üzérkedett, akkor mért reklamált? — kérdezte K. — Vagy csinált valamit, vagy nem csinált?

— Bizony, keményen megfenyegettek bennünket — szólalt meg Galamb. — Kicsit félhetnénk is, hogy esetleg leállítják a Malibut, habár e levél érkezése óta már több mint egy hónap telt el.

— Még a végén leváltanak bennünket — dörmögte Macskabajusz —, és akkor mi lesz? Kit váltanak le Macskabajusz néven?

— Hát az a helyzet — emelte fel a hangját Apó —, hogy valakit tényleg leváltottak. Van egy olyan érzésem, hogy X. nagyközség legtekintélyesebb emberét. Mert hát kaptunk egy másik levelet is. Ez így hangzik:

„Tisztölt szerkesztőség! Szeptember 20-án, vasárnap már korán röggel bemöntem a faluba, hogy mögkeressem a sógort egy kis eszmecserére. Ahogy a templom felé közelödtem, látom ám, hogy nagy a sokadalom azon a részön. Mán azt hittem, hogy ég valami, mikor közelebb érök, látom ám, hogy az újságokat kapkodja a nép onnan a bódébul. Mire én odáig toltam magam, mán nem volt újság húsz forintért sem, mert hát elkapkodták, hogy valami nagyszerű van benne. Nem tudtam elgondolni, mi lehet benne az a nagyszerű, hát kapkodtam a lábam, oszt hamarosan odaértem a sógorhoz, akinek a fia Pestre járt dolgozni, az hozott az éccakai vonattal egy újságot. Hát, uram fia! Ilyet még nem pipáltam, lefényképezték benne a mi legtekintélyesebb emberünket. Olvastuk a sógorral, csak úgy emelködött alattunk a szék a csodálattul, mög attul, hogy hát ilyen is löhetségös. Ráismertünk egyből a mi szeretött embörünkre, csak annyi hibát találtunk benne, hogy hamarább köllött volna ezeket mögírni, nem fajult volna idáig a dolog. Szóval, az újság mögtötte a hatást, így még nem kelt újság nálunk, azóta is elfogy az utolsó darabig, várja a nép a folytatást. Csuda jószág az a fekete valami, ami így közleködik, több időt is töltheti volna minálunk. Szóval, még a sógorral is beszélgettük, így köll azt az újságot írni, lösz annak látszatja, mint ennek is, mert hát hallottuk ám, hogy léváltották a mi embörünket, annak röndje és módja szerint, kimönt az egyik szövetközetöt boldogitani. Hát biz' vannak, akik olyan urakat játszanak, hogy mink ilyent még nem láttunk soha, pedig már mögértünk hatvan, hetven esztendöt. Legalább azt játszanák mög, hogy ük is épitik a szocializmust, de még csak azt se töszik, nagy a bátorságuk. Még azt is beszélgettük a sógorral, hogy mennyivel jobb nékünk most, mint vót a bolettás világba, mög is mondhatják a szerkesztő urak a legfőbb vezetőségnek, hogy ott állunk mellettük mindanynyian az utolsó szálig, mibennünk bízhatnak, csak azokat az embörököt, akik hasonlóak a föntihöz, valamely falu élén, cserélnék már mind ki. No, de mink reméljük is ezeket a dolgokat, éppen azért nagyon megköszönjük azt a cikköt, aztán gyüjjenek lefelé minél hamarább, hogy olvashassuk a folytatást. Tisztöli magukat a tanyai paraszt."

— El van intézve — mondta K. — X. községben leváltották a falu legtekintélyesebb emberét, aminek örül a tanyai paraszt. Csak azt tudnám, hol ez az X. község.

— Megvan az — mondta Apó — ami abból is kitűnik, hogy fölismerték az emberünket. Bár még egy néhány helyen fölismernék! Persze, van egyéb is. Nem mindenki ért egyet a tevékenységünkkel. Ezúttal két levél akadt, amelyik csepüli a Malibut, most mindjárt föl is olvasom a másodikat.

„Tisztelt Szerkesztőség! Olvastam azokat a leveleket, amelyeket önök azért közöltek, hogy önmagukat dicsérve, sőt dicsőítve igazolják Malibu cikksorozatuk »kelendőségét«. Az a néhány levél, amely erről áradozik, semmit sem mond, ha tudjuk, mi olvasók, akik együtt élünk, hogy tízezer olyan levelet is írhatnánk, amelyek tiltakoznak ennek a kényszeredett, végeérhetetlen, unalmas, émelyítő hatásában és terjedelmében a pántlikagiliszthához hasonló elme-torzszülöttnek ránk tukmálása ellen. Értelmes olvasónak épp úgy utálatos ez az írásmű, mint a régebben közölt Epepe. Merem állítani, hogy mondjuk, hogy százezer Magyar Nemzet olvasó közül 99 ezer osztja az én fenti véleményemet, s azt is, hogy sok csepülő levél is érkezett önökhöz, hiszen éppen ezért tartották szükségesnek a dicsérő levelek leközlését. Bármibe fogadok, hogy ezt a levelet önök nem közlik le. Tisztelettel, Kovács Sándor, Szeged, Bartók Béla utca 21."

— Na, hát ezt megkaptuk — mondta Galamb. — Én csak annyit üzenek Kovács úrnak, hogy szavamra, eddig az összes csepülő levelet leközöltük.

— Én is üzenek valamit — mondta K.

— Te csak ne üzenj — rémült meg Apó.

— Mégis üzenek! — makacskodott az ifjú hírlapíró. — Azt akarom üzenni, hogy Kovács úr nyugodtan elküldhet az én címemre, mondjuk, ötezer forintot, annyiba fogadtunk, hogy leközöljük a levelet.

— Félre a tréfával — dörrent rá Apó.

— Ötezer forint nem tréfa! — mondta K. — És a pántlikagiliszta sem!

— Ezek után restellem felolvasni a dicsérő leveleket — mondta Apó —, hátha némelyek azt hiszik, hogy azokat meg mi írjuk.

— De azért röviden, csak úgy, magunk között azért dicsérhetsz bennünket — mondta Galamb. — Hiszen mi is emberek vagyunk.

— Nos, akkor röviden — mondta Apó.

„Kellemes, derűs, irónikus írásaik nélkül már el sem tudjuk képzelni a Magyar Nemzetet. Alig várjuk. Akinek nem jár a lap kéri, tegyük el számára. Az »utazások« nemcsak élvezetesek, de nagy örömet jelentenek mindenki számára, hogy na hát, valaki meg merte mondani. Amit írnak, nemcsak riport, hanem bátor kiállás a becsületesség és a humanizmus szellemében. Isten éltesse hát sokáig Apót, Galambot, K.-t, nem különben Csupaszőrt és Macskabajuszt (nem bánom, erre koccintsanak!). Szerető olvasójuk, dr. Kirschner Frigyesné, VIII., Karácsony Sándor u. 21."

„Üdvözlöm a kedves fekete Malibu utasait, helyesebben a kedves író-triót, mert hiszem, a fekete Malibu nélkülük ugyanolyan sablonos taliga lenne, mint a többi. Élvezetesen világít a Malibu reflektora, teljes kivilágítást kapnak a nagyon is létező alakok, élvezhetjük az önök egészséges és mélyen járó humorát, mely a boncolókés élességével dolgozik és felszínre hozza, kioperálja a társadalom beteges kinövéseit, fekélyeit. Szép és jó harc ez, és azonkívül még szórakoztató is. Úgy általában egyre jobban örülök annak, hogy itt maradtam ebben az országban, hogy nem mentem el férjemmel 1948-ban, mert egyre jobban érzem, hogy nekem volt igazam: egy egészséges társadalom fejlődésének tanúja vagyok, ahol rá lehet világítani a kinövésekre és a bonckést is lehet használni, ott már jó úton haladunk. Bár most lennék fiatal, az olyan szép dolog. Tisztelettel s szeretettel üdvözlöm a Malibu utasait, Macskabajusz, vigyázzon önökre. F. Szilágyi Katalin."

— Egészen elérzékenyültem — mondta K. közönyös arcot vágva. — És egy vallomással tartozom. Nemrégiben itt járt egy öreg néni és egy üveg italt hozott nekünk. Azt mondta, nincs hozzátartozója, nincs senkije, azért hozta el nekünk, mert minket szeret a legjobban. Eddig azért nem beszéltem róla, mert féltem, akkor túlságosan elérzékenyülök.

— Hm — krákogott Apó és megtörölte a szemét. Aztán kiegyenesedett és férfias hangon tette hozzá: — És hol az az ital?

Szemetes erdők

A közelmúltban a budai hegyekben jártam. Megdöbbentett az erdei utak mentén elszórt sok szemét: zsíros uzsonnapapír, tojáshéj, csokoládépapír stb. Hiába szép az erdő, ezt lehetetlen nem észrevenni. Szemétgyűjtő készség csak ritkán található (néhol csak dróttal összerótt ágakból), de hiszen nem is ezen múlik, pár lépéssel a szemétgyűjtőtől is a földön hever a szemét. Mondhatná valaki: ez tavaszi téma, nemsokára itt a tél és a hó majd úgyis szépen beborít erdőt, szemetet. Nagy tévedés. A rendre, tisztaságra nevelés évszakoktól független feladata és kötelessége mindenkinek. Szülő, tanár, műhelyvezető, hivatalfőnök. stb. Sajnos, nem mindenkinek van érzéke ehhez, ugyan ki ne látott volna szemetes osztálytermet, iskolaudvart, műhelyt, irodát, iskolai kirándulás után otthagyott, szétszórt szemetet? Ha tehát azt szeretnők, hogy szép erdeinket ne rútítsa el az elszórt szemét, következetesen kell rendre, tisztaságra nevelni, szoktatni mindenkit. Különben — hiába van akár húszméterenként egy-egy szemétgyűjtő kosár — nem abba fogják dobni a szemetet a kedves kirándulók...

Velősy Béla, Budapest

A szolgáltató vállalatok és a létszámkérdés

A szolgáltató vállalatok általánosságban az asszonyok munkáját hivatottak megkönnyíteni — elsősorban természetesen a Patyolat. Nemrégen megszokott Patyolat-fiókomnál jártam, ahol mindig szolgálatkészek, előzékenyek és így legtöbbször gyorsan végzek is. Ezúttal azonban közel félórás várakozás után vette át dolgozójuk a ruhát. Megtudtam, hogy csökkentették a létszámot, délelőtt csak egy személy, délután ketten tevékenykednek a boltban. Nehéz lenne kiszámítani, hogy ez a létszámcsökkentés hogyan csökkenti a dolgozó asszonyok — vagy a fehérneműk hordására, hozására vállalkozó családtagok — szabad idejét.

E témába tartozó másik élményem forrása a fodrászszövetkezet, ahol éppen ellenkezőleg, szaporították a hajmosók létszámát. Indokolás: egy dolgozó (aki a dolog természetéből folyóan nem is szakmunkás, hanem segédmunkás) ne keressen olyan sokat. Persze, az se rossz, ha a fodrásznál kevesebbet kell várakozni, de a hajmosatás eddig sem képezte nálunk — legalábbis tudtommal — a legszűkebb keresztmetszetet. .

Horváth Andrásné

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 AUG 27

NÉPSZABADSÁG
Budapest

BOCZ GYULA: SZOBORTERV

1024

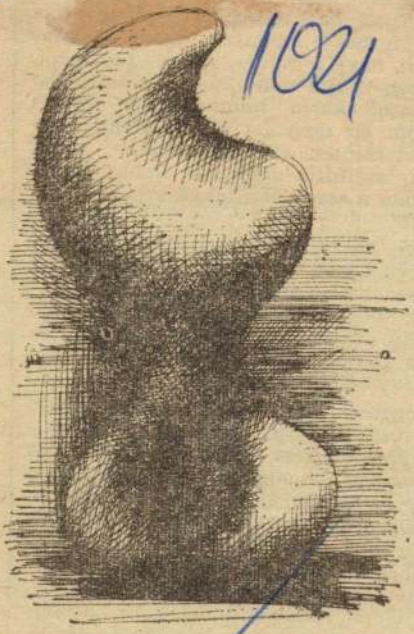

NÉPSZABADSÁG • VASÁRNAPI MELLÉ

Bocz Gyula

tyáit!"

Úgy határozott, hogy búcsúlevelet hagyva hátra, nyomtalanul eltűnik. Az ötlet már csak azért is megfelelőnek látszott, mert a sorsok mögött bujkáló *rejtély* nagymértékben érdeklődésre izgatja az embereket, ennélfogva reklámnak kiválóan használható.

Képeinek nagy részét, vászon híján, papirosra festette. Ezeket, akár az irodai kartotékokat, egymásra rakta, s a paksaméta fölébe helyezett cédulára nagy betűkkel ráírta: *„A papírképek vászonra kasírozandók!"* Feltűnő helyre elhelyezett búcsúlevelét a fiatal művészekhez intézte, nyomatékosan figyelmeztetve őket, hogy hivatásuk komoly, becsületes vállalásával megaláztatásoknak és nyomorúságnak mennek elébe.

Bocz Gyula
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
1970 MÁJ 20

1021

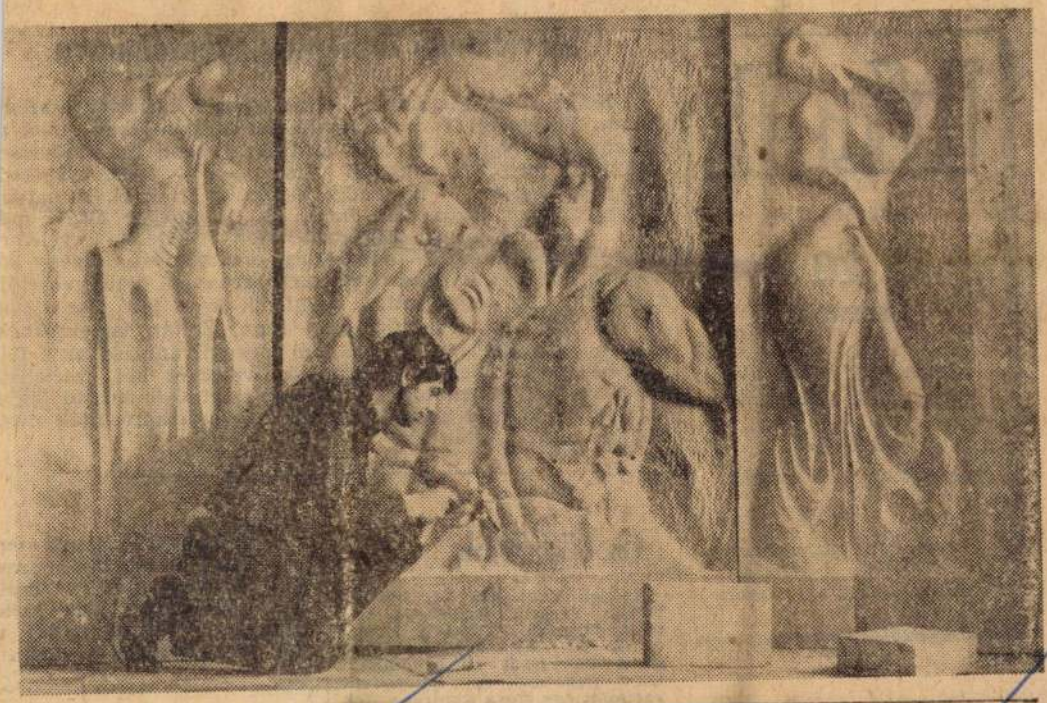

A Sopiana Gépgyár felkérésére a gyár kultúrtermének díszítésére ébenfa domborművet készít Bocz Gyula pécsi szobrászművész. A 320 centiméterszer kétméteres relief az élet különböző fázisait mutatja be. A művész kitűnőnek ígérkező munkáját a jövő hónap elején ünnepélyesen avatják fel.

Erb János felvétele

hírek

1970. MÁJUS

20

SZERDA

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából

Bernát

nevű kedves olvasóinkat

✦

A Nap kél 4.01, nyugszik 19.21 órakor. A Hold kél 13.10, nyugszik 3.02 órakor.

Oklevélátadó ünnepség Szentdénesen

Kedden délelőtt, ünnepi küldöttgyűlést tartottak a szen dénesi Egyetértés Termelőszövetkezet központjában abból a alkalomból, hogy a Mecsek és Dráva menti Tsz Szövetsé területén folyó gazdálkodási versenyben — 1969. évi ered ményeik alapján — harmadik helyezést értek el. A hatva tagszövetkezet közül csak Baksa és Szentlőrinc előzte me őket. A szendénesi tsz kiegyensúlyozott fejlődését, figyelemr méltó termelési és jövedelmezőségi eredményeit Czégény Jó zsef, a Megyei Pártbizottság mezőgazdasági osztályvezetőj méltatta, majd átnyújtotta a harmadik díjért járó díszokleve let és 5000 forint pénzjutalmat Papp Zoltán tsz-elnöknek Az ünnepi küldöttgyűlés legszebb megnyilvánulása az a fel ajánlás volt, amelyet a termelőszövetkezet két szocialista brigádja tett. A traktoros és szerelő szocialista brigád tagja egy teljes 10 órás műszakjuk bérét az árvízkárosultak meg segítésére ajánlották fel.

Betörések

Kedden hajnalban két betörés történt Pécsett. Ismeretlen tettesek leverték a lakatot Tordai Gyula III. Mecsekszentkút 28/a alatti pincéjéről és behatoltak. Húsz liter bort, egy autószifont valamint egy Doxa karórát vittek magukkal.

— A Dunántúli Napló szerkesztősége május 20-án, szerdán délután 5-től 6 óráig jogi tanácsadást tart székházában (Pécs, Hunyadi u. 11.). A tanácsadás díjtalan.

Szállj le a hajamról!

Üres ülés az autóbuszban, mellette fiatalember áll, hosszú haja a válla alá ér. Észreveszi, hogy kifűződött a cipője. Lehajol megbütykölni, miközben félméteres haja az üres ülésre hull. Ebben a pillanatban foglalja el az üres helyet egy gyerek, észre sem veszi, hogy mi van a széken. A sörényes befűzi cipőjét, próbál fel-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
1970 JUL 5

ÚJ SZOBROK

BOCZ GYULA DOMBORMŰVE

A Pécsi Sopianae Gépgyár kultúrtermében, amely egyben az üzem ebédlője is, két hete leplezték le a gyár dolgozójának, Bocz Gyula szobrászművésznek, hat és fél négyzetméteres, égerfából készült domborművét.

A háromrészes mű első pillantásra is hasonlít a középkori templomok szárnyas oltáraira, (triptichonjaira), amelyek legfőbb isteni ereje abban volt, hogy szépek voltak, s a szépség előtt áhítattal áll meg a hivő és hitetlen. E „szárnyas oltár" alkotója, a dolgozó ember felsőbbrendű voltában hisz, azok tiszteletére hozta létre művét, akik abban a teremben fogyasztják el napi ebédjüket, tartják ünnepségeiket.

A középső táblán konkrét figurák részletei bontakoznak ki. Egymásba mosódó emberi mellkasok fölé hatalmas kar íve emelkedik, mely nyilvánvaló egy harmadik figurához tartozna, ha figurákat akarnánk keresni e műben.

A közösségben élő és cselekvő ember testrészeit látjuk, amint erőt fejt ki. A háttérbe vesző kezek folytatásaként a néző saját munkatevékenységét érezheti. A közös emberi jellemvonásra, a test legemberszabásúbb állapotára világít akkor, amikor az egymás melletti figurák harmonikus rendben építkező izomrendszerében, a fölszabaduló, hasznosítható energiák dinamikus tömegét hangsúlyozza. A minden fölé emelkedő emberi kar, amely csüggedésében is markolni akar, amely tudja, hogy nem lankadhat, a hatalmassá növő emberi tenyér, arról tanúskodnak, hogy alkotójuk nem a könnyen élők fölényével zengi a munka dicséretét. Ismeri a csüggedés, a fáradtság pillanatait is és pont ezt a feszülésében megfáradt kart vonja ékes csúcsívként — mint a középkori kápolnák mennyezetét — a küzdő-feszülő test oltárképe fölé.

Így lesz a munkavégzésnek ez az ábrázolása korunk kifejezőjévé. A munkaterületek szakosodásával egymás munkájára vagyunk utalva. Külön-külön egyikünk munkájának sem lenne értelme, csak összességében válik hasznossá, értelmessé, mint ahogy a testrészek egymásmellettisége is a teljesség érzetét adja a középső táblán, mivel a szerkesztés egységbe foglalja a látványt.

Bocz Gyula eredeti foglalkozása: géplakatos. Géplakatos, aki tudja, hogy az anyacsavar nem azért hatszögletű, mert így szép, hanem azért, hogy jobban fogja a kulcs, a kombinált fogó. Nem azért lyukas, hogy átlássunk rajta, hanem mert menetet rejt, s a csigázó menet is funkcióval bír. Szakmájában mindenféle formai megnyilvánulásnak konkrét értelme van, mint az emberi értelem teremtette tárgyi világban. Ettől emberszabásúak szerszámaink, gépeink is. S Bocz, ez a csupa érzelem ember, aki gyerekkorától a kavicsokat, gyökereket, virágokat, csigaházakat csodálta, s műalkotásaiban is elsősorban a természeti formák megjelenítésére törekedett — szobrainak megszerkesztésében, felépítésében mindig olyan ésszerű maradt, mintha szerszámokat készítene, gépeket alkotna. Mint az anyacsavarnak — Bocz szobrainak is csak olyan formai megnyilvánulásai vannak, amelyeknek konkrét funkciójuk, rendeltetésük van.

A művészet az ember érzelmeire, hangulatára kíván hatni. A műalkotások részletformái is érzelmi-hangulati tartalommal bírnak, s e formák egymáshoz való viszonyából kerekedik ki a mű jelentése, közlendője.

A két szélső táblát „non-figurális"-nak, elvont absztrakciónak éreznénk, ha nem ugyanolyan formai elemekből épülne, mint a testek izomzata, ha nem a középső részben látott formák megfeleléseit, ellenpontjait, másutt kiteljesedéseit, fedeznénk fel rajtuk. Csak míg a középső tábla az egyén munkahelyi konkrét tevékenységét kívánta érzékeltetni, a szélső táblákon az ember érzelmi élete, vágyai, törekvései, eszményei fejeződnek ki. Ha a középső rész a társadalom alkotó részeseként mutatja be az embert, akkor a szélső táblák a szerelemről, családról, barátságról vallanak.

A szemben álló néző, bal felől markáns férfias hatású formakompozíciót lát, jobbról kecsesen csavarodó, nőies (feminin) plasztikát. A férfias és a nőies elemek ölelésében válik igazán értelmessé az emberi testrészek izomzatának tetőrekész duzzadása.

Bocz Gyula triptichonjával nem csak egy üzem, városunk is gazdagabb lett.

Bükkösdi László

lebb került e kultúra
A megfejtett szöveg be
amit a tudomány már
tételezett, hogy t. i. a
csoport i. e 1500-ban
zett betörése előtt a
Pakisztánban egy dra
kultúra virult. Az ár
dúlt települések mara
városokra utalnak.
kultúra olyan vallási
förvényeket alkotott
a kasztrendszerre vo

FÜRDŐAUTOMATA AZ EXPO 70-EN

A fürdő- és masszázs szeretetéről ismert japán nép rövidesen a legtökéletesebb kényelmet élvezheti e kedvtelésében. Nemrég ugyanis elkészült Japánban a test lemosásán kívül szépségápolásra és egészségápolásra is alkalmas fürdőautomata, amelyet az Osakában megnyílt japán világkiállításon (EXPO 70) mutatnak be.

Az eredetileg ultraszonikus fürdőnek elnevezett berendezés ultrahanghullámokkal, infravörös sugárzással és hasonló hatásokkal működik.

A fürdőkád 1,80 m magas, 1,20 méter széles és 2 méter hosszú. A gömb alakú fürdőautomatában kényelmesen ülő személy megnyom egy gombot, amire számos nyílás kezdi lövellni rá a megfelelően felmelegített vizet, úgyhogy az egész testet érik a vízsugarak. Ez a nedvesítési folyamat öt percig tart.

Utána a mosdás és a masszázs következik. Miután a kád már megtelt melegvízzel, automatikusan megindul egy szivattyú, amely mozgásban tartja a vizet. Ugyanakkor működni kezd egy ultraszonikus sugárzó és a kavargó, pezsgő víz egyrészt teljesen megtisztítja a test felületét, másrészt pedig meggyorsítja a vérkeringést. A melegvíz mozgásának hatására a kádban elhelyezett színes gumilabdák könnyedén végigmasszírozzák a testet. Ennek a mosdatási és masszírozási folyamatnak két perc az időtartama.

A mosdatás és masszírozás után kifolyik a víz a kádból és újabb zuhany következik, hogy megtisztuljon a test az előző víztől. Ez a tisztálkodás két percig tartó folyamat.

Az utolsó művelet a szárítás. A kádba beáramló meleg levegő megszárítja a testet, miközben infravörös és ibolyántúli sugárzás gondoskodik a fertőtlenítésről. Ehhez a művelethez öt percre van szükség.

Ilyen módon a gép 15 perc alatt tökéletes és kényelmes fürdőt nyújt. Mindössze a nyomógombot kell kézzel megnyomni, a többit már mind elvégzi az automata. Ezenkívül kézzel lehet előre beállítani a fürdési időt és a víz hőmérsékletét.

Ezt az ultraszonikus fürdőt Japán egyik reprezentatív villamosipari vállalata dolgozta ki.

GRATULÁLTUNK A BOLC

ció, koncentráció és
ráció voltak. Egy-egy
lőüzem csak néhány,
num 5—6 növény ter-
ésével és csak egy-két
nyésztési ágazattal fog-
ik Ezeket az ágazato-
nivel szellemi és anyagi
itásukat nem kell sok
zétaprózniuk, nagy vo-
ben és mai szóhaszná-
élve iparszerű módon,
leg világszínvonalon
lik. Nem riadnak vissza
di licenszek vásárlásá-
m, és élénk figyelemmel
k a mezőgazdasági szak-
lmat.

akorlatuk helyességét az
nények igazolják. Szli-
megyében, ahol az évi
os csapadék 350—400
1969-ben pl. búzából 35,4
hektáronkénti átlagter-
értek el, és ami a leg-
epőbb, a tehenenkénti évi átlagos tejtermelés 2942 liter. Keresztül kasul utaztuk a megyét. Mindenütt hatalmas 2—300 holdas táblák mellett haladtunk gépkocsinkkal, de gyomos gabonatáblát nem találtunk. Ellenben le tudtuk fényképezni pl. az elenovói 15 000 hektáros tsz betonkifutóval ellátott növényvédelmi repülőterét az oda épített műtrágya raktárral és növényvédőszer raktárral együtt.

Kísérőink elmondották, hogy a náluk dolgozó repülőgép az állami mezőgazdasági légiflottához tartozik. A központi állami repülőgép állomás a repülőgépszervizt, a javításokat stb. célszerűbben és sokkal olcsóbban meg tudja oldani, mint azt a tsz tehetné.

Izgalmas beszélgetésünk volt a megyei tanács mezőgazdasági osztály
katársaival és a
vel. Kitünt, hogy
dasági üzemek
erősen korlátozott
pártbizottság és
nács által kidolgo
végrehajtása köte
leg pl. a juhtenj
lesztése érdekébe
rozták, hogy m
fognak tenyészálla
sal foglalkozni. El
ezek mely árute
meknek adják át
anyagot és azt i
fel az a 10 000 fér
rányhizlaló telep
kosbárányokat
Az irányító szerv
kodnak arról, hog
rációban minden
ner azonos szellen
ráfordítással azon
get érjen el.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970 JAN 1

6 1021

LÁTOGATÁ

Új év — új tervek. Négy olyan fiatal pécsi művész alkotóműhelyébe pillantot tunk be, ha csak egy röv látogatás erejéig is, aki pálya emelkedőjén tart Munkájukról, 1970-re zett alkotásaikról érd tünk náluk.

1970

lő kötetem. 70 vers mintegy 160 oldalon. „A láng örömei" lesz a címe. A Móra kiadó elküldte a „Lepketánc" c. gyermekvers-kötetem szerződését. Talán 1971-ben megjelenik. Aztán egy régebbi ügy, az 1966. évi Zrínyi-pályázaton díjat nyert versem, amit a Szigetvári Tanács ad ki „A kőliliom vára" címmel, valószínűleg januárban. Erről jut eszembe: talán helyes volna, ha a különböző pályázatokon helyezést elért munkákat kötetben is kiadnák. Most dolgozom az új felszabadulási pályázaton. Még egy hosszabb részt meg kell írnom, s akkor teljes lesz a vers. „Zászlókból kupola" a címe. Két ciklusból áll, az egyik a fasizmus rémeiről szól, címe: „A nyolclábú bölényről". A másik ciklus a szocializmus versei, „Dávid útja" a címe. Ha mindezzel elkészültem, akkor szeretnék újabb verseimből egy kötetet összeállítani, ami talán 2—3 év múlva napvilágot láthat. És még egyet: kívánom, hogy legyen Pécsett mozgalmas irodalmi élet.

Bocz Gyula

Bocz Gyula lakásában s egyben műtermében összezsúfolva sorakoznak az utóbbi hat hónap új alkotásai. Nem végződött számára rosszul az óév. A Villányi Művésztelepen készített egyik szobráért alkotószabadságot és ösztöndíjat kapott, amely azt jelentette, hogy fél évig nem kellett bejárnia munkahelyére, a Sopiana Gépgyár telepére, ahol villanyszerelő. S nem végződött rosszul azért sem, mert a pécs-baranyai képzőművészek Nemzeti Galériában bemutatott kiállításán szereplő szobrairól elismerő kritikák láttak napvilágot. Hogy csak egyet említsünk, *Németh Lajos*, kiváló műtörténész a modern magyar plasztika „nagy ígéreteként" említette a nevét.

— Van tervem az új évre, méghozzá nem is kicsi. Mióta itthon vagyok, nem hagy nyugodni a gondolat. Olyat kellene csinálni, amilyet a nemrégiben feltárt indiai barlangművészet produkált. A barlangtemplomokra gondolok. A nyáron a villányi hegy végénél készítettem egy szobrot, ami összefügg a heggyel. A sziklaalapból nő ki, mert körülötte kivájtam a követ. Úgy érzem, ezt kellene folytatnom. Azaz, a hegy végétől elindulva egy egymással összefüggő, belső terekkel tarkított rendszert kialakítani. Nem összevissza vájkálásra gondolok, ezt nagyon komolyan át kell gondolni. Annyira összetett feladat lenne, hogy az építészetet is tanulmányoznom kellene hozzá. De ahogy az indiai barlangokról is mindent le lehet olvasni annak a kornak az emberéről, valami hasonló vállalkozás lenne ez is. Egész életre szóló munka bárki számára. Persze, nem szeretném, ha félreértenének, és szerénytelenséggel vádolna bárki is. De azon töröm a fejem, hogyan sikerülne az, hogy egy évre elmenjek Villányba, s ezalatt szerény ösztöndíjat kapjak. Ebből a szempontból meglehetősen igénytelen vagyok, mert számomra az lenne a legfontosabb, hogy dolgozni tudjak ezen a terven.

Mikor búcsúzom, még megmutatja az udvaron hópárnával borított, féligkész új szobrát. Ölelkező kagylóformák. A kapun kívül felpillantok a táblára, „Remény utca". Ki tudja? Talán az itt lakó Bocz Gyulának is szerencséje lesz...

*

Költőknek a kávéházi sarok a legkényelmesebb helyük *Galambosi László*, a Nádor egyik patinás asztalához invitált meg. Dohogott.

— Kávét kértem, de teát hozott. Mert meg vagyok fázva — s rosszallóan nézett az elsietős pincérnő után. — Kár volt elárulnom — s legyint.

— Először talán arról beszélnék, amiben még ennek az évnek és a korábbiaknak a munkája van. Nyomdakész állapotban van a Szépiro-

zenekari szimfónia is, amelynek eszményei Honegger és Bartók: Divertimentója. Befejezésül talán elmondhatnám a zenéről azt, amit Picasso egy helyen a festészetről vallott: „A festészet ma már nem mesterség, hanem alkotássá vált, és ezáltal mindörökre elvesztette kényelmességét".

*

A pedagógus, a tanácsi dolgozó, a kórusvezető közül én a zeneszerző *Várnai Ferencet* kérdezem meg terveiről:

— Tervek? Jobb elhallgatni őket, mert az a biztos, ami már megtörtént. Hát először is: elsősorban pedagógus vagyok — méghozzá nyughatatlan. Mindig e jó és nemes tevékenységből újult meg a zeneszerzői munkám is. Bár már kiskoromban, játékból is szerettem zenét, ez a vágy igazán az oktató munkám során lobbant fel bennem. Véleményem szerint a zenében a „mit" kérdésére a „hogyan" adja meg a választ. S a válaszra csak az képes igazán, aki maga is megpróbálkozott a zeneszerzéssel. Kezdetben csak pedagógiai célzattal fogtam hozzá, amikor egy-egy művet át kellett írni kórusoknak. Később mások is elkérték ezeket a feldolgozásokat, sőt, újabb munkára inspiráltak. Hallatlanul izgat az ún. „gebrauchs"-zene, a használati zene, a mindennapi zene. Szeretnék ilyet írni, főként az ifjúságnak. Az ifjúságnak mindig is szüksége volt olyan muzsikára, amely a sajátja. Erre mint kórusvezető s mint szakfelügyelő jöttem rá. Meglepő, hogy milyen szegényes a meglévő anyag. Az Úttörőházban kórust vezetek, s itteni tapasztalataim serkentettek úttörődalok írására is. Ezek a dalok felüdítik a gyerekeket, szívesen éneklik őket erdőn-mezőn, foglalkozásokon. Pécsi költők műveinek megzenésítésére is vállalkozom, ehhez már gyűjtöttem anyagot. Természetesen foglalkozom olyan zenével is, amely nincs alkalomhoz kötve, ami mélyebbről jövő, mint az alkalmi zene. A harmadik terv, ami foglalkoztat, kórusok hangszeres szólamokkal történő színesítése. Egyelőre kísérleti szakaszban van ez a munkám, mondhatnám azt is, hogy megtorpantam. Pákolitz István említette, hogy van egy mesés gyermekdarabja, aminek megzenésítésére szívesen vállalkoznék.

...ezek napoknak tűntek...

— Kritikus szilvesztert éltem át bajtársaimmal együtt 1944—1945 fordulóján — lapozgat emlékeiben dr. Bihari Ottó, egyetemi tanár. — Ágyúk ...llogott bele a sötét...jszakába. Géppuskák ...ink ötszáz méterre, ...remegett a háztető, ...sonyan szálló repü...rről, valahova — el...k? Igen. A Rózsa...veleti terület volt, ...n, feketeruhás, kar...ok ismert kegyetlen...k, hogy a front alig ...e húzódik tőlünk, s ...jet csapatokat. Ró...égünk további sor... Arról, hogy az ille... Mikó-csoport, mint ...alj katonai részlege ...rábízott feladatokat ...le veszteség nélkül. ...iban szállásoltunk. ...egyetemisták, mun...nak tűntek. A szorongató idő, mint óraketyegés jelentőségét elvesztette, tíz... tizenegy óra.. majd éjfél? s új év?... nem pezsgő durranással köszöntöttük... két nap múlva felfedték csoportunk valódi célját... S aztán nehéz napok... de hagyjuk.

Örülök, hogy 25 év után itt, az egyetem államjogi tanszékén tele munkával készülök a hetedik évtized köszöntésére. Nem „temetem" a 69-es évet, tudományos munkám gyümölcse az óévben is beérett. Könyvem jelent meg. A szocialista államszervezet alkotmányos modelljei címmel. Munkám kedvező visszhangra talált itthon, de nemzetközileg is. A könyvem előkészített olyan munkákra is, amelyek napirenden vannak.

— Ugy tudom, Ön három országos bizottságban is közreműködik.

— Igen, olyan munkákba vontak be, amelyek állami és jogi életünk korszerűsítését készítik elő. Széleskörű és felelősségteljes tudományos munka. Nem csupán a kérdés kedvéért válaszolom, de ...rkor is e megbízatásokon ...

...ádi körben töltötte a szil...

...ségemmel és gyermekeim...aza, Pécsett.

N. I.

...zebb szilveszter

November 29-én, azon a napon, melyen Pécs felszabadult, Ster Károly, a Weiss Manfréd csepeli repülőgépgyárának udvarán hallgatta a gyár...okság közleményét: min...er és minden gép nyugat...il...

...alakat szinte beborították ...szok. Akárhová is nézett ..., ez a szó ötlött a szemé... VONLÖVETIK... Délután ...ttuk a rádiót. Azt mond...ról Mohács körzetébe ve...ssza a szovjet csapatokat. ...s férfihang naphosszat a ...őzelemről papolt, de mi ...solyogtunk. Tehát Pécs ...elszabadult... Senki sem ...kor már a rádiónak, mint...nem hittünk a gyár vezetői...Néhányadmagammal még ...éjszakán elindultam haza...ombóvárig alkalmi vonatok...zonylag gyorsan eljutottunk, ... aztán már teljes volt a ...mindenki ment amerre lá...gy jóindulatú vasutas azt ...: legjobb, ha gyalog me...tovább, méghozzá minél ha...Hogy merre mentünk, ...n talán már egyikünk se ...Dűlőutakon, szántásokon át ...tünk hazafelé, messze ki... minden katonát. Az első ...katonával Kacsótánál talál...A többi már olyan volt, ...gy szép álom: zavartalan ...sig, otthon rend, egészség ...tha nem is lett volna soha ... Apám Ujhegyen dolgozott. ...tiben megszervezett üzemi ...gnak is tagja volt, s bizony ...este előtt alig-alig vetődött ...fa megérkezett fél éjszakán ...élnie kellett: gyönyörű dol...tudott mondani a holnapról. ...veszter-est is mesével, ter...ssel telt: a bányák már tel...vel dolgoztak, s bár még itt, ...sban is sok minden hiány...a bányászok már a falvak ...gítésének lehetőségét kutat...

...Fémipari Vállalat igazgatói ...nak kényelmes foteljeiben ...s miközben Ster Károly ko...tölt a kecses poharakba, azt ...:

...A legszebb szilveszter volt. ..., túl voltunk minden bor..., s minden porcikánk tele ...enniakarással...

...ekoccannak a poharak: a ... év elég jó volt, reméljük, ...év se lesz rosszabb...

... az idei szilveszter...? ... családé. Évközben sose né...nikor jár le a munkaidő, de ...epeket szeretem otthon töl...Leülni egy kényelmes fotel...eszélgetni, vitázni a gyere... — ez az igazi pihenés, szó...s...

B. S.

Énekelt az egész pince

— Magamfajta színész számára nincs Szilveszter. Azaz, van, persze, halljuk, ahogy durrognak a pezsgősüvegek dugói, összecsendülnek a poharak, halljuk, ahogy nevet a közönség, azt is, ha elérzékenyül. Halljuk a Himnuszt is. De dolgozunk. Mióta színésznő vagyok, minden szilveszterkor fel kellett lépnem, kivéve kettőt. Az ideit és a huszonöt év előttit — mondja Takács Margit színésznő.

— Az a 44-es év vége nagyon emlékezetes volt. Mindaddig játszottunk, a társulat a Dunántúlon turnézott, december közepén épp Kőszegen játszottunk. Az utolsó pillanatban, egy alkalmi futárkocsival jutottunk haza Pestre, december 18-án. Igy aztán, fejünk fölött a bombázókkal, körülöttünk a fegyverropogással, a karácsonyt otthon tölthettük, Népszínház utcai „közös pincénkben". Mert persze, ott lakott az egész ház. Én nem bírtam a pincében az életet, talán ezért is szövetkeztem Iván bácsival, a házban lakó öreg orosz emberrel, aki még az első világháborúból maradt valahogy itt. Ketten vállaltuk a ház élelmiszer- és vízellátását. Nyúztunk lovakat, hordtuk a vödrökben a vizet. Karácsonykor lementünk a Tisza Kálmán térre és Iván bácsi kivágott egy fenyőt. Lecipeitük, felállítottuk és összegyűjtöttünk minden apró színes rongyot, szalagot, papírdarabot, ami akadt, így díszítettük fel. Aztán elérkezett a szilveszter is. Lóból készült fasírtot evett az egész ház, fejedelmi étel a sok bab és lencse után... Az egyik lakónak volt egy lemezjátszója, lehoztuk a pincébe azt is. Énekeltünk, ünnepeltünk... Aztán mondta valaki, hogy egy kis jókedély se ártana, dehát ahhoz inni kellene valamit. Szemben volt egy italbolt, a gazdája eltűnt, de Iván bácsi meg tudott egyezni a házmesterrel, hogy körülnézzen kicsit a boltban. Igy jutottunk két vödör borhoz, a vizesbödreinkbe töltöttük. Akkori jóltápláltságunkban nem sok kellett a remek hangulathoz... Énekelt az egész pince, de a jó hangulatnak hamar végetvetett egy támadás: az egyik közeli házon volt egy légelhárító ágyú, amiatt sokat kapott a házunk is. Igy zajlott le az a régi szilveszter, amikor nem kellett fellépnem. De alig két hét múlva, január 15-én már útnak indultunk. Gobbi Hilda szervezte a színészeket, hogy Szegedre induljunk, ahol akkor már lehetett játszani... Buda ostroma még tartott, mi már vagonokban ültünk. Szeged helyett aztán Békéscsabára mentünk, de ott nem volt villany, onnan tehát tovább Orosházára, ott kezdtünk el színházat játszani a szovjet katonáknak meg az elcsigázott magyar embereknek, akik régi szekrények mélyéből régi estélyiket, szoknyákat, kabátokat ástak elő, hogy legyen miben színpadra lépnünk.

— És milyen érdekes: huszonöt év múlva, éppen az idén alakult véletlenül úgy, hogy szilveszter éjszakáját „civilben", békességben eltölthetem a barátaimmal. Rendes ruha, jó ételek, italok, pezsgő, énekszó, pohárcsörgés és a Himnusz...

H. E.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1969 OKT 1 9

Bocz Gyula

1021

A SIKLÓSI MECÉNÁS

Van ebben valami képtelen: éppen most, amikor minden forintnak foga van, amikor mindenki megnézi, mit mire költ, s ha egyszer valamire rámondják, hogy gazdaságtalan, nem kifizetődő, akkor az olyan, mintha keresztet vetettek volna rá — mondom éppen most csapjon fel egy járási tanácselnök mecénásnak!

Mert hogy *Vida Sándor*, a siklósi járási tanácselnök ezt tette, ahhoz semmi kétség nem fér. Tessék, a „bűnlajstroma":

Még tavaly augusztusban művésztelepet létesített Villányban, rendbe hozatott egy régi szép villát, odacsődített egy csomó tehetséges dunántúli — és nem is csak dunántúli, Pestről is jöttek — fiatal embert, festőt, grafikust s főleg szobrászt, szerzett nekik egy egész kőbányát, biztosította, hogy annyi márványt kapjanak, amennyit csak megbírnak faragni, gondoskodott ellátásukról, kosztjukról — még arról is, hogy delente kivigyék nekik az ebédet a kőbányába, ne kelljen bemenni a villába erőgyűjtésre — és egyáltalán, ellátta őket mindennel, ami kellett. A saját — tanácsi — zsebéből.

Ez még semmi. Csinált egy másik művésztelepet — mert ha már egy van, miért ne legyen még egy másik —, magában *Siklóson*. A hajdani siklósi rendházban keramikusműhelyt állított fel, az ágyúállásokból szabadtéri múzeumot csinált, kemencéket rakatott, s mindent, ami kell, elkészíttetett.

De hát hogy az ördögbe? Ráadásul nem is csak egymaga Vida Sándor a „bűnös", az egész siklósi járási tanács, Vida Sándor helyettesei, a tanács tagjai, a pártbizottság, sőt még a megye is teljesen viseli — kell hogy viselje — a felelősséget ezért a hallatlan tettért: a mechanizmus kellős közepén, az illúziómentes, minden romantikától megfosztott gazdaságosság, a — hadd nevezzem így — „szocialista anyagiasság" fénykorában egyik művésztelepet alapítani a másik után, tucatjával etetni éhenkórász fiatal művészeket, akikből még nem is biztos, hogy lesz valami — mi ez kérem?

Mindennek a tetejébe Vida Sándor — sőt ami még súlyosabb, a megyei tanács! — még abban is közreműködött, hogy egy pécsi gyári munkás — igen, egy kétkezi gyári munkás, *Bocz Gyula* — ösztöndíjat kapjon, s nem elég, hogy egész nyáron az állam pénzén farigcsálhatott egy ménkű nagy követ a villányi kőbányában, még azután sem kell visszamennie az üzembe, hanem ütheti, verheti a maga szürke kődarabját, a saját kedvtelésére, tanácspénzen, hajnaltól napnyugtáig. Hát nem hallatlan pénzpocsékolás?

Mit érdemel a „bűnös"?

Először is egy kézszorítást. Nem is a szobrászoktól, grafikusoktól, keramikusoktól. Tőlük is persze — de elsősorban a siklósi polgároktól. Nem is elsősorban a művészetpártolásért. Hanem azért, mert mint minden igazi mecénás — Vida Sándor is kitűnő üzletember. Az okosabb fajta, aki nemcsak azt a forintot figyelgeti, amelyik már holnap begurul a kasszájába — azt is, amelyik majd holnapután készül befelé.

Tudniillik ez a mecénáskodás nem is olyan rossz befektetés manapság. Pusztán gazdaságosságát tekintve sem.

A villányi telepen például van egy feltétele annak, hogy valaki „beutalót" kapjon. Szerény kikötés, boldogan belemegy bárki: egy, egyetlenegy Villányban készült alkotását ott kell hagyja a kőbányában. Van, akit ez arra inspirált, hogy — mint Bocz Gyula — magát a hegyet faragja meg, egyenest bele a sziklákba vágja a maga, onnan többé el nem mozdítható álmait. De a többiek — *Rétfalvi Sándor, Erdős János* meg mások is elkötelezték magukat: egy szobrot ott hagynak a kőbányában. Ezekből azután szabadtéri szoborpark lesz. A művészek önmaguk szervezik meg saját képviselő-testületüket és ők döntenek, saját maguk arról, hogy kit hívnak meg. Ez tehát nem a tanács jogköre. Akinek meghívót küldenek, azt a tanács pénzén ellátják, amíg ott dolgozik — ha van kedve, a következő évben újra jöhet. Egyetlen kikötés: egy szobrot otthagy.

A keramikusok művésztelepén hasonló a törvény. Abból, amit a művészek a siklósi várban csinálnak, ott helyben múzeumot rendeznek be.

Ez azonban még csak a dolog egyik része. Ha csak arról lenne szó, hogy szobrok, kerámiák fejében — mintegy forintra váltott értékükért — ellátják a művészeket koszttal, kvártéllyal néhány héten át, akkor az egész ügy nem érdemelne ennyi szót. Nem is ez a legfontosabb a dologban. Tudniillik ez így is elsülhet, úgy is. Fiatal művészek sereglenek *Siklósra, Villányba*, ha lesz is köztük, biztosan, néhány, akinek a munkáiért az utókor majd nagy pénzeket hajlandó az asztalra tenni, s talán megeshet, hogy a jelenlegi járási tanácstagok ükunokái milliós ajánlatokat fognak kapni a tanács tulajdonában levő műremekekért — ez enyhén szólva —, még nem egészen biztos. Tehát ha csak erre kalkulált volna Vida Sándor, még nem lehet esküdni arra, hogy jó mecénás.

Másért az. Azért, mert ennek a két művésztelepnek a segítségével megpersze a csodaszép siklósi vár lehetőségeit kihasználva, ebből a csepp dunántúli kisvárosból olyan szellemi központot akar alakítani, mint *Hódmezővásárhely* vagy *Szentendre*. Ezt ugyan félve írom le, a siklósi művészek biztosan felháborodnak, ők ugyanis eltökélték, hogy amit ők csinálnak, az sokkal fiatalabb, sokkal erősebb, sokkal bátrabb lesz, mint minden eddigi szellemi és művészeti központ. De hát érdemes lenne ebbe a dologba egyáltalán belevágni, ha nem ilyen elhatározással indulnának?

Siklós, a vár, szép szállodája, állandó kiállítási termei, az öreg kolostor, a keramikus-művésztelep, ahol nemzetközi szimpozionokat lehet rendezni, meghívni a környező országok művészeit, nagy vitákat, találkozókat szervezni, Villány, a kőbánya szoborkertje, a hegy alatt a fenséges dombvidék szőlőkertjei, a régi villa csendje olyan vonzóerő, felbecsülhetetlen kincs, amely Siklóst az ország híres városai, a magyar szellemi élet központjai közé emelheti. Ami — hogy már a mecénásságnál maradjunk — sokszorosan több pénzt hozhat a városnak, a járásnak, mint amennyibe nekik mindez kerül. A kiállítások — miért ne lenne így? — messzi földről vonzzák majd az érdeklődőket, a vidék bája ott is fogja egypár napra legtöbbjüket, s aki egyszer már ott járt, mindig oda álmodik vissza. Arrébb *Harkány*, az Ormánság falvai — Baranya kitatarozott, ápolt, mecénások kezével gondozott szépsége nemcsak kő és márvány — aranybánya is lehet.

KALMÁR GYÖRGY

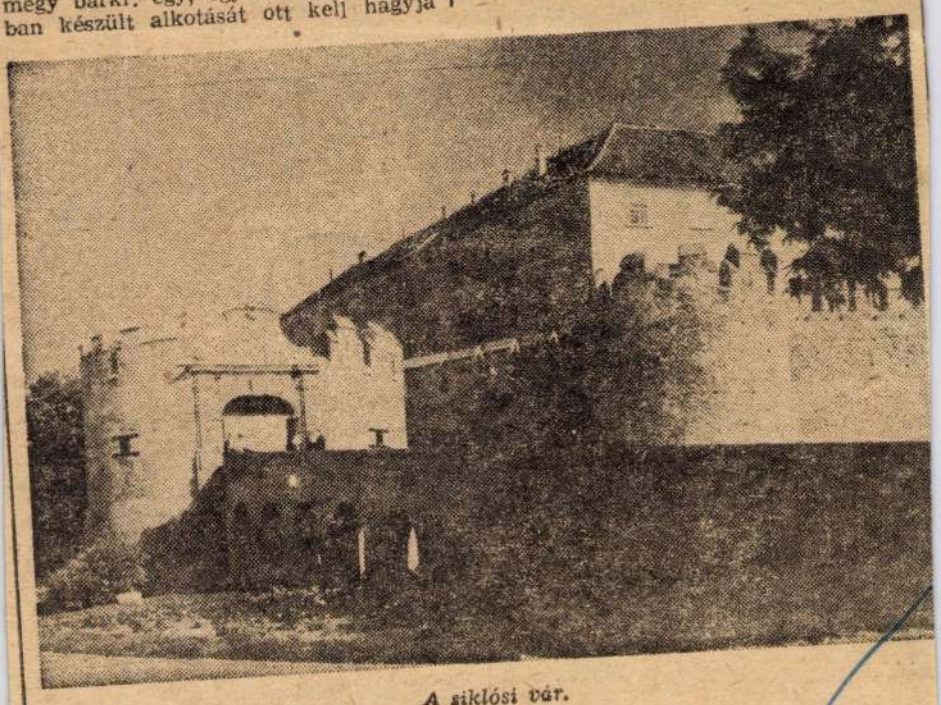

A siklósi vár.

a helyzetbe, hogy immár visszatatlanul az övé az örökölt háború a fő, egyre többen követelik tlenül — a *„békét azonnal”*. A lyes *International Herald Tribu* cikke állapítja meg, hogy bárm értheték is — természetesen a számára — a Nixon-kormány vei, miszerint „bizalom nélkül” előrelépni a béke felé. *„az is vitathatatlan, hogy vietnami politikánk alapvető vonala évek óta változatlan maradt”*. Kell-e mondani, hogy a béke, a politikai rendezés eléréséhez a Nixon-kormánynak éppen ezen a vonalon kell *változtatnia?!* A tiltakozás napjáról beszámoló amerikai, nyugati polgári sajtótermékek — a szélsőségesektől eltekintve — ugyanerre a következtetésre jutnak, miközben, és éppen a tüntetések átfogó voltát felmérve, csínján bánnak ezúttal fenntartásaikkal is.

Az amerikai politika változatlanságára mutattak rá a csütörtöki és újból eredménytelen *párizsi ülésen* a vietnami küldöttek, s ők is emlékeztették Nixont egy évvel ezelőtti ígéreteire; azokra az amerikai elnöknek már csak azért is illenék emlékeznie, mert sikerült magának a bukott elődnek egy évvel ezelőtti helyzetéhez hasonlót teremtenie... Mindenesetre elég különös, hogy éppen pénteken került nyilvánosságra *Laird* amerikai hadügyminiszter nyilatkozata, amely történetesen nemcsak a háború folytatásának módszerében mutat változatlanságot, hanem az eredeti *célt* illetően is: Laird „megerősített” saigoni rezsimet, és annak támogatására ottmaradó amerikai „tanácsadókat” — ígér.

A változatlan cél azonban változatlanul elérhetetlen. A harcoló vietnami nép továbbra is nemcsak erkölcsi, hanem mindenoldalú anyagi támogatásban is részesül. Erről tanúskodnak a

vietnami delegációknak

e heti tárgyalásai a szocialista országokban. Szerdán írták alá Moszkvában azt a megállapodást, amely *Pham Van Dongnak*, a VDK miniszterelnökének a szovjet vezetőkkel folytatott tárgyalásai eredményeként jött létre. A Szovjetunió *ellenszolgáltatás nélküli gazdasági és katonai segítséget* nyújt a VDK-nak, amellett, hogy további *hosszú lejáratú kölcsönöket* folyósít számára. A megállapodás nyilvánosságra hozott részleteiből kitűnik, hogy a legnagyobb szocialista ország változatlanul *minden szükségeset megad* a vietnami nép sikeres harcának támogatására, egyúttal pedig segítségére siet hosszú távon a gazdaság helyreállításában is.

Az alapvető jelentőségű szovjet—vietnami tárgyalások mellett népünk szempontjából nagy fontosságúak azok a megbeszélések, amelyeket a DNFF és a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának képviselői a héten *hazánk fővárosában* folytattak. Ezt a delegációt *Tran Buu Kiem* állam-

...tosan — kivon”.

(A Life karikatúrája.)

problémaköréhez tartoznak azok a

tárgyalások,

amelyeket a Szovjetunió vezető képviselői a héten *Moszkvában*, illetve *Helsinkiben* folytattak. A hét elején értek véget az új francia külügyminiszter, *Maurice Schumann* moszkvai tanácskozásai, melyeknek érthetően különös hangsúlyt adott az elmúlt hónapokban Párizsban bekövetkezett kormányváltozás. Természetesen Európa-szerte élénk figyelem kísérte *Pompidou* Franciaországának *első* magas szintű tárgyalását a Szovjetunióval. *Az a politikai és gazdasági kapcsolat, amely a két hatalom között a korábbi években kialakult, változatlanul és biztatóan továbbfejlődhet* — egy mondatban így vonhatjuk meg Schumann moszkvai tárgyalásainak mérlegét. S a kapcsolatfejlődésnek kellő alapot ad az a tény, hogy a megbeszéléseken kitűnt: a Szovjetunió és Franciaország éppen a legbonyolultabb problémákban — a vietnami és közelkeleti kérdésben — *hasonló álláspontot* képvisel.

Schumann után pedig a francia gazdasági ügyek irányítja, *Giscard d'Estaing* vette át a „váltóbotot” a szovjet —francia nagybizottság ülésének delegációvezetőjeként. Ez az ülés és a francia pénzügyi és gazdaságügyi miniszter e heti tárgyalásai a két ország közismerten széles körű *gazdasági* kapcsolataira összpontosítottak, megerősítve újólag e kontaktusnak *hosszú távú* jellegét.

Természetesen a szovjet—francia tárgyalásokon is szóba kerültek az európai biztonság megteremtésének konkrét kérdései, melyekről, mindenekelőtt a budapesti felhívásban javasolt biztonsági értekezletről, kezdett tárgyalásokat szerdán Helsinkiben *Podgornij* szovjet államfő, *Kekkonennel*, a hazánkban nemrég vendégül látott finn elnökkel. Természetesen Podgornij egyúttal a két szomszédos ország *további együttműködéséről* is tárgyalt: jólismert, hogy éppen a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élése szempontjából példamutató jelentőségű a kapcsolatoknak az a mérete, amely Finnország és a Szovjetunió között kialakult.

A szó tágabb értelmében — ám elengedhetetlenül — kapcsolódik a kontinens biztonságának kérdéséhez a *csehszlovákiai*

konszolidációs folyamat,

melynek a héten újabb állomása volt a *szövetségi gyűlés ülésszaka*. Ezen az ülésszakon végrehajtották a magukat diszkreditált politikai személyiségeknek tisztségükből való visszahívását a CSKP legutóbbi központi bizottsági ülése határozatainak megfelelően. Előterjesztésre került *a szövetségi kormány programnyilatkozata*, mely mindenekelőtt a *gazdasági élet fellendítésére összpontosít*. Amint arra a *plzeni Skoda-gyárban* a pártaktivisták előtt kedden *Gustáv Husák*, a CSKP első titkára rámutatott: az ellenség tevékenységét a politikai színtérről gazdasági területre igyekszik áthelyezni, ezért a gazdaság egészségének helyreállítása jelenleg a konszolidációs fejlődés *központi feladata*.

Brandt és Scheel, avagy az új kétfogatú...

(A Die Welt karikatúrája.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-295, 188-307

Dunántúli Napló

1968 NOV 20

1021

3

Bocz Gyula

Bocz Gyula szobrászművész és R. Fürtös Ilona iparművész kiállítását nyitotta meg november 14-én Galambosi László a meszesi művelődési házban. A kiállításon Bocz Gyula legújabb márvány- és faszobrai mellett R. Fürtös Ilona olyan gobelinjei szerepelnek, melyeket a művész tervei alapján, tanítványai a művészeti gimnázium diákjai szőttek le.

A kiállítás december 15-ig 8-tól 20 óráig minden nap megtekinthető.

hírek

1968. NOVEMBER

20

SZERDA

Szeretettel köszöntjük

Jolán

nevű kedves olvasóinkat névnapjuk alkalmából

✦

A Nap kél 6.56, nyugszik 16.03 órakor. A Hold kél 7.16, nyugszik 15.41 órakor.

Újságolvasók évkönyve

Az idén már a hatodik alkalommal adja az olvasók kezébe a Kossuth Könyvkiadó az Újságolvasók évkönyvét. Ez a rendkívül hasznos kiadvány 1967. végén is az év legfontosabb nemzetközi és belpolitikai eseményeit foglalja össze, de az idén néhány ráadással is szolgál. Új fejezetként szerepel a kötetben az a szógyűjtemény, amely a külpolitikai életben, a napilapok hasábjain, a tv- és rádióadásokban leggyakrabban használt idegen szavak részletes magyarázatával szolgál. Első ízben mutatja be az évkönyv az új hazai létesítményeket s tájékoztatást nyújt egyebek közt arról is, hogy milyen okmányok kellenek a külföldi utazásokhoz, hol és hogyan kell azokat beszerezni. Végül: az elmúlt évekhez hasonlóan megtaláljuk a kötetben a különböző vezető szervek névsorát s a legfontosabb hazai és külföldi folyóiratok, napilapok jegyzékét.

◆

— **Ankét a minőségről.** A Baranya megyei Népi Ellenőrzési Bizottság Kereskedelmi Szakcsoportja és a Magyar Közgazdasági Társaság Baranya megyei csoportja rendezésében ma délután 2 órakor Pécsett a Janus Pannónius u. 11. sz. alatti Széchenyi Klubban „A fogyasztási cikkek minősége és minőségellenőrzés

Bocz Gyula
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726
1970 MÁR 12

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

Megjelent a Jelenkor márciusi száma

1021

Gazdag tartalommal, sok érdekes olvasmánnyal jelentkezik a Pécsett szerkesztett irodalmi és művészeti folyóirat új száma. A versrovatban többek között Csorba Győző, Gyurkovics Tibor és Simonyi Imre új költeményeit olvashatjuk. Bertha Bulcsú nagysikerű interjú-sorozatában ezúttal Gyurkovics Tiborhoz látogatott.

A szépprózai írások sorában Bertha Bulcsú díjnyertes regényének harmadik részét, Végh Antal riportdrámájának folytatását és Simon Emil elbeszélését közli a folyóirat.

A művészeti írások közül figyelmet érdemel Várkonyi Nándor tanulmánya a spanyol barokk festészetről és Bodri Ferenc krónikája a közelmúltban megjelent építészeti könyvekről.

Figyelemre méltó tanulmányt olvashatunk Ady és Kodály címen Gömöry József tollából, s érdeklődésre tarthat számot Benkő Ákos portréja Szirmay Károly jugoszláviai magyar prózaíróról.

A jelenkor új számát Bocz Gyula rajzai díszítik.

Primoz naplója -
18.30 Karantija -
19.05 Enciklopédia,
show-ja. 20.35 Id
sek. 21.35 És mit
sorozatfilm.

Rád

KOSSUTH RÁDI
régi melódiák. 9.
körkép. 9.25 Népe
Zenekari muzsika.

Közületek munkaerőigénye

A Békéscsabai TÜZÉP Vállalat felvételre keres központi irodájába (Kórház u. 1 sz.) 1 irattárost, 2 érettségizett gépírót. Békéscsabai vasúti telepére 1 raktári segédmunkást, 4 fűrészest. 142931

***

Az Országos Szakipari Vállalat azonnali hatállyal felvesz festő-mázoló, hidegburkoló, szigetelő és bádogos szakmunkásokat, betanított munkásokat és segédmunkásokat az algyői és orosházi munkahelyeire. A teljesítménybéren kívül az építőiparban szokásos szociális juttatásokat

Bocz Gyula
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724
1969 AUG 1

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

KÉT PÉCSI MŰVÉSZ

Bocz Gyula: Tünde

Erdős János: Mesebeli király

folytatását a Szovjetunió kezde
te és szorgalmazta, az ismétlő

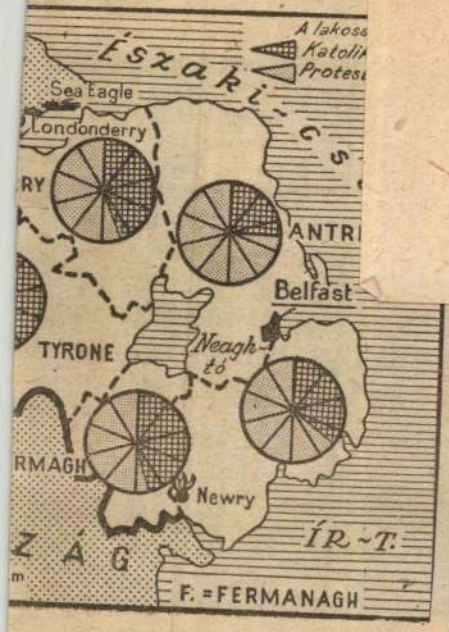

nyían, amennyi a tartózkodók és az ér-
vénytelen szavazatok száma. Pompidou tehát *nem* a többség akaratából jutott be az Elysée-palotába.

A párizsiak előszeretettel élcelődnek az új elnök rovására. Vajon mi teszi ellenszenvessé? Alapjában véve két tényező. Egyrészt az, hogy *a nevének átható pénzszaga van.* Közismert, hogy évekig a Rotschild-bankház vezérigazgatója volt, s a francia pénzarisztokráciának tett szolgálataival messzemenően kiérdemelte a nagytőke bizalmát. A népszerűtlenség másik oka pedig az, hogy politikusként — De Gaulle-lal el-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 JUL 4

Bocz Gyula

1021

Egy művésztelep három gazdája

Az első nemzetközi szobrásztanácskozás Magyarországon

Baj van Siklóson. Ez volt az értelme azoknak a híreknek, amelyek néhány hónapja a fővárosba is eljutottak. S a kedvetlen mondatoknak nem lehetett tudni, mi az oka.

Baj volna Siklóson? Felfelé a nagyharsányi hegy oldalán a bányába, ahol a szobrászok dolgoznak, most kocsikon, autóbuszon és gyalog egész szobrászkaraván kanyarog. Több mint 50 művészt, szobrászt és festőt hívott össze a Baranya megyei és a siklósi tanács, valamint a járási KISZ-bizottság *az első nemzetközi szobrászszimpozionra.*

A siklósi példa

A közvélemény felfigyelt a két ellentétes hírre: a két siklósi művésztelep, a kerámia- és a szobrásztelep híre, jelentősége az elmúlt évek során túlnőtt a megye határain. A siklósi tanács és a járási KISZ-bizottság kezdeményezéséből *„siklósi példa"* lett. Országszerte így ismerik, így emlegetik, hiszen először fordult elő, hogy a mecénás szerepét a helybeli tanács vállalta magára, s a község, a megye vezetői egy öreg bányából és két ódon épületből művésztelepet teremtettek. Művészvendégeket hívtak előbb a megyéből, aztán az országból, majd külföldről is, a több hetes vendéglátás fejében pedig azt kérték, hogy a művészek képpel, szobrokkal, kerámiával fizessenek. Szoborból egy, kerámiából valamennyi alkotás a helyszínen marad. A városnak, a községnek, a vidék lakóinak.

„Kenyéren és kövön", ingyen dolgoznak a művészek hetekig és *szoborrá szépült a hegyoldal,* a bánya szabadtéri műteremhez hasonlít, amelyik ma jobban vonzza a látogatót, mint a környék borpincéi. Kiderült: így is lehet, így is érdemes idegenforgalmat teremteni.

„Szobrot kellene faragtatni a mi falunkba, a mi művelődési házunk elé is" — mondta a vonaton, Villány felé, egy öreg szőlősgazda.

„Amikor először láttam a hegyoldalból faragott szobrot, nem tudtam hová tenni magamban. Azóta egyre többet látom és egyre jobban tetszik" — ezt pedig a járási pártbizottság munkatársa mondta. A siklósi példa nyomán sok ilyen mondatot lehetne idézni *művész és közönség kapcsolatáról* és arról is, hogy ilyen természetes módon születik meg az igény a környezetet megszépítő szobor, műalkotás iránt a szobortelep láttán a helybéliekben. A megyei tanács népművelési osztálya vezetőjének szobájában festményeken kívül a pécsi származású művész, Bocz Gyula szobra és Kovács Margit kerámiája is ott áll. Műalkotásként — de a társadalmi megbecsülés, értékelés jeleként is.

Anyagban gondolkodni

A község, a környék lakóin kívül sokat jelent az alkotótelep maguknak a művészeknek. Alkalom, hogy megismerkedjenek egy új tájjal, más vidék lakóival, alkalom a természeti formák, szépségek tanulmányozására; arra, hogy a szobor megszületésének és elhelyezésének *rossz sorrendjén* változtassanak. Hogy ne a *kész szobrot* próbálják beállítani, elhelyezni a téren, a ház elé, hanem *a környezet inspirálja* a művészt egy-egy szobor megformálására. „Nemcsak szemünk, tudatunk is elszokott már a monumentális művek alkotásától" — így fogalmazták meg a tavalyi katalógusban a villányi szobrásztelep létesítésének alapgondolatát. S a monumentális műfaj szemléltetőjeként ma már a kőbe faragott hegyoldal mellé egyre több szobor kerül.

„Nem tanultunk meg az anyagban gondolkodni" — mondta egy fiatal szegedi szobrász. — „A főiskolán rajzokat, évközben készített portrékat vittünk át pontozóval a papírról a kőre. Ráerőszakoltuk a rajzot az anyagra, ahelyett, hogy *a kő alakja, formája szülte volna a gondolatot."*

Művészek a szabadban

A kísérletezőműhely, az alkotó közösség az egymással is vitázó, érvelő, együtt dolgozó és egymást inspiráló lehetőségek sorozatát is jelenti ez a művésztelep. Pályakezdő művésznek szinte egyetlen ilyen alkalom. A kő nem olcsó anyag. És műterme sincs mindenkinek. *Itt követ, műtermet, ellátást együtt kapnak.* Ezért országos ügy Siklós ügye. És azért is, mert példájukban követőkre találtak: a siklósi után született meg a debreceni és a nyíregyházi művésztelep.

A siklósi szobrászszimpozionon — természetes ez az előzmények után — részt vettek a megye, a község vezetői is. A háromnapos tanácskozást a járási KISZ-bizottság vezetője, *Petőh* Sándor nyitotta meg. A hazai vendégek közül senki sem lepődött meg ezen. A jugoszláv és francia vendégek elismerően figyeltek fel rá, hogy fiatal politikusok, társadalmi szervezetek vezetői, politikai munkatársai is jelen voltak az eseményen. S a művészeti előadásokon a vetítések, beszélgetések nemcsak a művészeknek, a társadalmi vezetőknek, a vendéglátóknak is jó tanulságot, nemzetközi áttekintést adtak a hasonló módon működő külföldi művésztelepekről. Az első 1965-ben rendezett *St. Margareten-i nemzetközi szoborpark* csodálatos értékű, szépségű alkotásairól két művész is beszámolt: *Székely* Péter, a magyar származású francia szobrászművész és Milos *Klupac* csehszlovák szobrászművész, a Cseh és Szlovák SCVU-központhoz tartozó szimpozionok vezetője. Jugoszláviában, Franciaországban, Kanadában, Lengyelországban, Csehszlovákiában, Mexikóban és Japánban működnek ma már olyan művésztelepek, ahol *a művészek a természetben, szabadban hozzák létre szobraikat,* ahol a nemzetközi művészvendégekkel és a környék lakosságával egyaránt állandó kapcsolatban élnek és ahol *az alkotások ott maradnak a helyszínen.*

Beton, kő, fa, fém

A jugoszláv művészeti telepeket *Szilágyi* Gábor festőművész ismertette: egy kis bácskai faluból 1952-ben indult útjára a művésztelep gondolata, magyar művészek kezdeményezésére. Az eszmény Nagybánya egykori szelleme volt. Ma negyvennyolc művésztelep létezik Jugoszláviában, valamennyinek állandó galériája van. A gazdasági élet differenciálódott, differenciálódni kellett a művészeti közéletnek is. A gazdasági decentralizáció hatására a pénz nem a nagyvárosokban gyűlik össze, hanem a termelőegységeknél, a városokban, a vállalatoknál. Megindult a mozgás: *a metropolisok felől a kisvárosok felé.* Kezdetben kiállítani hívták a művészeket, később dolgozni. Jugoszláviában ma különböző műfajok szerint csoportosíthatók a művészeti telepek: Maribor-ban *beton,* Portorozban *kő,* Konstanjevicben *fa,* Ravneban *fém* alkotások születnek. Topolya érdekessége: a város lett a kiállítóterem, élő galéria ez, *nincs épülete, amelyiket valamilyen módon ne díszítené műalkotás.* 1970-ben pedig a sisaki vasművek vezetői a vállalat legjobb munkásait *nem oklevelekkel, hanem műalkotásokkal* jutalmazták.

Székely Péter szobra a mexikói „Nemzetközi Barátság Útját" díszíti. A 15 méteres betonalkotás egyike azoknak a színes betonszobroknak, amelyekkel a mexikói olimpia színhelyére vezető utat szegélyezték. Mintha az ősi maya és azték kultúra totemjei keltek volna életre a műveiről készült filmen, amelyet itt ugyancsak vetítettek: a 15—20 méteres színes szobrok *jelképek, de funkciójuk* is van: a sivár autóutat díszítik.

A nemzetközi művésztelepek példája mozgalommá szélesedett, amelynek *nemzetközi szervezeti fóruma van és szimpozionja UNESCO-védnökség alá tartozik.* Vajon hol helyezkedik el ebben a nemzetközi mezőnyben a mi szerény siklósi példánk?

Székely Péter szerint a siklósi szobortelep sajátossága a hegyből kifaragott szobor, *Bocz* Gyula munkája. A vidék és ez a szobor teszi *sajátossá a siklósi telepet.* Szép környezet a bánya is, de a robbantások ma már többet ártanak a szobroknak, mint amennyi hasznot hoznak Nagyharsánynak. Tudatosabban kellene formálni a művésztelep arculatát — hangsúlyozta Székely Péter. Olyan alkotásokkal, amelyek valóban monumentálisak. És miért nem hívnak építészeket is a telepre? — kérdezte. Magyarország lakótelepei, építészete igényli a *szobrász és építész közös alkotómunkáját.*

Amit tisztázni kell

Nincs baj Siklóson — egyértelműen megállapíthatta ezt mindenki, aki a szimpozionon részt vett és találkozott a megye vezetőivel. Nincs baj, mert a telep fejlődik. 1967-ben még csak a bányában dolgoztak szobrászok, 1969-ben övék lett a Gyimóthy-villa, lengyel, cseh, svéd és jugoszláv vendégek dolgoztak a telepen, az idén pedig a kerámiateleppel együtt *ötmillió forintos költségvetése és külön megbízott ügyintézője* van, A szárnyra kelt mondatoknak más — *elsősorban szervezési* — oka van. Eddig a siklósi járási tanácshoz tartozott a telep. Az idén a községi tanács a tényleges gazdája. Elvi irányítást a megyei tanácstól kap, s a három gazda: a járási hivatal, a megyei tanács és községi tanács között nincs pontosan meghatározva, *kinek mibe van beleszólása, kinek mi a dolga.*

Tisztázni kellene egy sor elvi kérdést: szükség van-e például külső — elsősorban adminisztratív — irányításra akkor, amikor a telep alkotói művészileg, politikailag egyaránt nagykorúak, társadalmunk építői. Szükség van-e arra, hogy felügyeleti jogon olyanok döntsenek ügyeikben, *akik nem ismerik eléggé az itteni körülményeket.* A szobortelepnek a megye társadalmi vezetőiből és művészekből álló vezetősége van, de a tanácsülésekre, ahol a telep sorsáról döntenek, épp a művészeket nem hívják meg. Az adminisztráció útvesztőjében eltévednek, a hosszú levelezésbe a vezetők is belefáradtak, igénylik, várják a segítséget. *Tisztázni kellene egy sor gyakorlati kérdést is:* ki intézze a meghívások, katalógusok, kiállítások ügyes-bajos dolgát. A Művelődésügyi Minisztérium, a Képzőművészek Szövetsége és a községi, járási, megyei illetékesek között *bonyolult az ügyintézés.*

Siklósra néhány éve nemcsak a művésztársadalom, az ország közvéleménye is figyel. És Siklós mellett ma már ott a többi művésztelep, ahol rövidesen hasonló gondok jelentkezhetnek. Szükséges, hogy minél előbb országosan is szó essék ezekről, hogy a Képzőművészek Szövetségével és a minisztériummal közösen *megfogalmazzák a művésztelep működési rendjét,* jogait és több önállóságot kapjanak. És szükséges lenne, hogy tizenegy év múltán — már 1960-ban kérték a megyei vezetők —, 1971-ben végre éljünk azokkal a lehetőségekkel, amelyeket a nemzetközi szimpozionszervezetek nyújtanak.

Fekete Judit

Fiatal magyar festőművész sikere Bécsben

A „Wiener Sezession", Európa egyik legrégebbi, 1897-ben alapított, neves művészeti egyesülete legutóbbi közgyűlésén tagjai sorába választotta ifj. *Haynal* Kornél fiatal magyar festőművészt, aki jelenleg fejezi be tanulmányait a bécsi Képzőművészeti Akadémián. A Wiener Sezession az idén két új tagot vett fel tagjai sorába: Henry *Moore* világhírű angol művészt és a fiatal magyart.

Devecseri Gábor:

TISZTELGÉS VAJDA ERNŐ ELŐTT

Egy botanikus látomása címmel Drezdában megjelent a művész német nyelvű kötete.

Ravasz könyv ez a Mihályfi Ernő szép utószavával, Vajda Ernő műhelyvallomásával megjelent vaskos kötet. Életmű: hosszú esztendőknek és munkás évtizedeknek terméke. De, noha csupa régi felvétel van benne, ugyanakkor mégis új.

A képek régiek, de frissen tisztelegnek. Fölvonulnak (s velük együtt hazánk tájai, teljes flórája). S a határon túlról is sok gyönyörűséges táj, megszokott és meghökkentő formájú fa, virág. Előugranak, azt mondják, itt vagyunk, visszaadjuk a látogatást és meglátogatjuk Vajda Ernőt. S e Drezdában megjelent, remek kiállítású könyvben — *Vision eines Botanikers* — elvonulnak előttünk is. Most mi fogadjuk e kiránduló csapatot és — Hohó! — mondhatjuk egyiknek-másiknak —, te nagyon ravasz vagy. Mert amilyen csoportosításban jössz, kiderül, hogy te vagy a sztár, a többi dekoráció. Aztán megnézzük a szomszédot, ott már ő a sztár és a többi a dekoráció, vagyishogy kompozíció ez a javából, és hogy nincs jelentéktelen eleme. Egységes mű, amivé nem összeállt, hanem — egy életformával együtt — tervszerűen összeállíttatott.

A fák is. Némelyiknek ezt mondhatom: — Téged nemcsak ismerlek, veled hosszan voltam együtt, mikor Ernő felszólított, hogy írjak mellétek verseket, és ez kedves munka volt számomra, mert az ő képei nyomán még pontosabban tudtam elképzelni a bennetek külön-külön meglátnivalót. S volt amelyiket csak összepárosítottam, mert kitűnően egymáshoz valók, egy-egy versemmel; mint ezt az óriás tölgyet is:

— Hát te mit járasz itt egyedül? —
kiált rám,
rázva üstökét, a királyi tölgyfa,
zöldje sárgul már, s puha
rozsdalombot
hullat a földre.

— Láttalak többször,
de nem egymagadban,
nemcsak árnyékod követett
a fűben,
nemcsak így nappal, nem is
eggyel újra
s újra e tájon.

Ősz borít fátylat koronámra,
friss fagy
marja majd törzsem, de a nap
feléled
újra, és csipkés levelemre fényét
szórja az új nyár.

Majd ha megvénülsz,
s nehezedve lábad
nem hoz el többé a hegyekbe
hozzám,
új urad lesz majd: a podagra,
köszvény,
s nem te parancsolsz,

akkor is víg légy. Legyen
akkor édes
ülnöd esténként boraid között, és
kályhatűz mellett egyedül
mulatnod
Krúdy Gyulával.

Addig év és hold zeneszóra perdül,
szél süvít, erdők szaga száll,
a perc jön
s mint a hó, forró tenyeredben
olvad.
Élj szabadabban.

És még több volt olyan, amelyet egyenesen a kép számára írtam, oly erősen segített a magam meglátnivalójához az ő külön látása:

Mocsári ciprus, ki gyökereiddel
lélegzel, szívem tőled mit
tanulhat?

Hogy te is így tégy, sohase
feledd el
— mert általa is élsz tovább
— a múltat.

A verseket nem úgy írtam meg, ahogyan ő látta, hanem úgy, ahogyan én; csakhogy a magam látása már gazdagodott az övével. S ha most elém penderül ez a vízililiom itt, köszönök neki és hozzáteszem: — Hiszen te Vajda Ernőnek már könyvfedelén is megjelentél; te már olyan vagy, hogy ha bárhol vízililiomra nézek, rögtön rád gondolok és Ernőre. Mert rég ismerlek, de ebben az együttesben nem. Külön zenélsz.

Jönnek, jönnek Vajda Ernő fái, virágai, és én őket is megmegállítom, mondván:

Kökörcsin, a fű sűrű
bozótjából másodmagaddal
kitekintesz. De őrzöd a helyed:
kötelező óvatosság marasztal.
Bolyhos ruhád véd, de fejed
— ez mit jelent? —
buksi bájjal kukucskálj
vissza ránk
A napsugár, s az árnyjáték
malasztjal
töltenek el. Kíváncsiság,
te vagy, te szent,
közös anyánk.

Meg ezt: — Te, vicsorgó, mi vagy? Nem a küklópsz, ki épp kilép barlangjából félelmetesen? — Mit ijedezel — feleli. — Nem veszed észre nőiességemet? A szép nagytermetű Kalüpszó nimfa vagyok. Ez a barlang a fa, amelyhez tartozom. Intek. Gyere utánam.

És még ezt: — Szagos műge. Mi vagy? Mozgás vagy mozdulatlanság? — Mind a kettő — feleli —: egyiket a másikban mutatom neked.

És ezt is: Hüvelyes gyapjúsás. Látom, pap vagy. Gyöngéden s pártfogó szeretettel kik fölé hajolsz? — S gyűrűcsengéses vékony hangok felelnek: Mifölénk, pecsétfüvek fölé. Most ad össze minket. Igen, igen.

És még ezt is: — Óriás gombák, regéltek? — Hogyne — mondják —, csak gyorsan, nagyon gyorsan. Mert amilyen hirtelen lettünk, olyan hamar tűnünk el. Jól figyelj ránk!

És végül: — Óriás platán, s ti többi fák, kik olykor egy-egy ágat visszabocsáttok a föld felé? — Mi vagyunk a legfontosabbak. Mert mi épp így bemutatjuk Vajda Ernőt, mint feleségének, Reismann Mariannak értő és tudó felvétele róla.

Igazuk van. Mert Vajda Ernőnek nemcsak ars poeticája, hanem természete is az egyéniség kialakítása és a közösség szolgálatába állítása. Mint ez a könyve is: szolgálat a nemzetnek.

Ha együtt — akkor nem külön,
akkor elvész az, hogy vagyok.
Aki csak rész, az nincs;
abban csak a másik van.

Ha külön — akkor nincs,
ki elfogadjon
vagy visszavessen (ami az
elfogadás
egy fajtája), akkor nem is vagyok.
Csak a tó-fűkör kettőztetne meg.
Narkisszosznak nem voltak fiai.

De külön méltóság, közös erő,
külön érzés és közös szerelem,
s a különállás, mely úgy
különállás,
hogy benne van az összetartozás,
mert van miknek
és kiknek együvé
tartozniok:

ez a közelség értelme, a minden
közelségben szép megfejtésre hívó
külön titok.

Vajda Ernő dolgozószobájában, ebben a csodálatos kis kalitkában középütt egy telefon csillog, a négy fal pedig faburkolata mögött őrzi azokat a titkokat, amelyeket ő mindenkinek szívesen föltár: fák, virágok valló felvételeit. A falon pedig, családi és baráti fényképek mellett, Bartók Béla, Thomas Mann képe és egy metszet: Goethe. „*A növények átváltozásá*”-ra gondoltam, s tréfálva megkérdeztem Ernőt: — Ugye, Goethe mint botanikus van itt? — Nem — felelte — Goethe mint Goethe van itt.

Ez is híven mutatja, mit tart a rész és az egész egyfontosságáról. S hogy mire törekszik.

YEDI ÉS KIS SOROZATÚ
ÓRE VÁLLALUNK
200 milliméter
Z
ákóczi út 73.
ldalon)
130—437.

Obrazcov 70 éves

A népszerű „tévémaci” nemcsak bábu, hanem jelkép és ugyanakkor — ha úgy tetszik — „ember” is: valaki, aki a fogápolásra és a lefekvésre figyelmezteti bájosan és kedvesen a gyerekeket. Ugyanígy jelképek — jó példával elöl járó, szépen mesélő, emberségre ösztönző, a szovjet gyermekekhez és a világ többi gyermekeihez is szóló, aktív lények — Szergej Obrazcovnak az orosz és más népmesék világából stilizált, ám a modern élet jegyeivel is felruházott bábui is. De jelkép maga a július 5-én hetvenedik születésnapját ünneplő Obrazcov is, a bábuk tervezője és mozgatója, a rendező és meseíró. Köztünk élő, Moszkvájából a világ különböző sarkaira kiránduló — Budapestre is sokszor, s szívesen ellátogató — ősz hajjal is fiatal ember ő, aki ugyanakkor „világbíró” mesehős is, mint Vitéz László, mint a naiv-bátor Petruska, mint Tyll Eulenspiegel, akinek történetét különben különös szeretettel többször is színpadra vitte.

Hogy valaki oly intenzíven ki tudja fejezni a „gyermeki univerzalitás”-t — az ő kifejezése! —, mint Obrazcov, ahhoz nagyon sokoldalú embernek, s művésznek kell lenni. Szergej Obrazcov festészetet és grafikát tanult, majd színész lett a Sztanyiszlavszkij vezette Művész Színházban. Volt filmoperatőr, filmrendező, sőt — amire igen büszke — elvégzett egy elektrotechnikai tanfolyamot is, jeles eredménnyel. Obrazcov — akinek moszkvai gyermek-bábszínháza nemrégiben új, tényleg „mesés” épületbe költözött — számos könyvet is írt, amelyek közül több magyarul is megjelent. Köztük a „Hivatásom” című. Itt vallja, hogy feltétlenül boldog embernek érzi magát, hiszen sohasem foglalkozott mással, csak azzal, ami teljes szívéből érdekelte.

Fiatal magyar muzsikusok

a Concertino Praga '71 versenyén

A csehszlovák rádió *Concertino Praga* elnevezéssel ebben az esztendőben is megrendezi fiatal muzsikusok számára kiírt nemzetközi versenyét. Ezúttal fúvósok szerepelnek: 17 évesnél nem idősebb fuvolások, oboások, klarinétosok, kürtösök és trombiták. A verseny nemzetközi döntőjét nemzeti válogatóversenyek előzik meg, melyeket a részt vevő országok rádiótársaságai rendeznek. A jelentkező ifjú muzsikusok produkcióját — egy-egy kötelező és szabadon választott számot — hangfelvételre rögzíti a rádió, ezeket a hangfelvételeket hallgatja meg a zsüri, és a legjobban sikerült produkcióknak a prágai döntőbe való kiküldését javasolja.

Nálunk az ifjúsági rádió rendezte a *Concertino Praga '71* hazai válogatóját. A zsüri — melynek elnöke *Dávid* Gyula zeneszerző, a Zeneművészeti Főiskola tanára volt, tagjai sorában pedig *Bikkfalvy* Ádám oboaművész, *Bónis* Ferenc zenetörténész, *Kovács* Imre fuvolaművész, *Schubert* János trombitaművész és *Sebestyén* András karmester foglalt helyet — 21 versenyző játékát hallgatta meg. A klarinétosok, kürtösök és trombiták felvételei között a zsüri nem talált olyat, melyet a döntőbe javasolhatott volna. Jól szerepeltek azonban az ifjú oboások és fuvolások: őket a zsüri egyhangú határozata alapján *Mészáros* Sándor oboás, *Gáblik* Zoltán és *Drahos* Béla fuvolás hangfelvételei képviselik a prágai döntőben. Felvételeik az ifjúsági rádió műsorában itthon is elhangzanak — s az övéken kívül további nyolc versenyző egy-egy száma is.

A *Concertino Praga '71* tavalyi versenyén már született magyar siker: *Horváth* János, a rendkívüli tehetségek osztályának növendéke a Zeneakadémián, második díjat nyert az erős mezőnyben.

Az országos kisplasztikai biennálét Pécsett szeptember 5—október 10 között rendezik meg. A Janus Pannonius múzeumba 120 művész küldte be kisplasztikáját és közülük 70 művész alkotását fogadták el.

BOCZ Gyula szobrán

Székely Péter látogatása Bocz Gyulánál

A világhírű szobrász tovább ápolja baranyai kapcsolatait

Két régi barát találkozásának lehettünk tanúi a héten Hosszúhetényben, mikor az itt élő *Bocz Gyulánál* látogatást tett Párizsban élő pályatársa, *Székely Péter* szobrászművész, akinek 130 monumentális szobra és architektúrája áll három kontinens hét fővárosában. Ezek kiegészítéseként Amerika, Európa és Ázsia egyetemein tartott szobrász-filozófiai előadásait igen nagy érdeklődéssel kísérték a szobrásznövendékek és a művészettörténészek. Pécsett 1991-ben nyílt szobrainak szabadtéri múzeuma a Káptalan utca 4-ben. Hosszúhetényi, szentlászlói kirándulására Székely Pétert elkísérte *dr. Szűcs József*, a Baranya Megyei Közgyűlés elnöke és *Nádor Rudolfné* polgármester is. A látogatás egyébként magánjellegű, a művész hatéves *Gabriel* fiát nyaraltatja, de közben fontos tervek is kovácsolódnak.

– Először Bocz Gyula hívására jöttem Baranyába 1970-ben. Átutazóban jártam a nagyharsányi szoborparkban, ahol Gyula akkor a hegyet faragta, és meghívott dolgozni. Egy japán tanítványommal megcsináltuk a „Kibontakozás" című szobrot, ami ma is ott áll, és nemrég vontuk be egy különleges japán védőanyaggal. Ekkortól bontakozott ki az én vonzódásom, és Bocz Gyula szoborparkból való egykori kiűzetését úgy éltem meg, mintha gróf Széchenyi Istvánt űzték volna ki a Magyar Tudományos Akadémiáról.

Az akkori szoborparkról Bocz Gyula így beszélt:

– A nagyharsányi kőbányában szabadon dolgozhattunk, elkészíthettük azt, amit megálmodtunk, nem szólt bele senki. Miután a szobrászok akkoriban és még sokáig állami megrendelésre tudtak csak monumentális műveket készíteni, alkotásaik több szűrőn mentek keresztül, és végül elveszett belőlük a lényeg. Nagyharsányban a nonfiguratívnak nevezett szobrászat is kibontakozhatott, és ezért én megpróbáltam odahívni a művésztársakat. Így kezdődött a barátságunk Székely Péterrel is.

– *Hogyan tervezi a továbbiakban Péccsel, Baranyával való kapcsolatát?* – kérdeztük a vendégtől.

– Sok év telt el e találkozás óta, és a baranyai barátaim száma erősen megnőtt. Ha most csak egy hetet töltök is itt, bevallom, otthon érzem magam. Arra gondolok, ha valamilyen formában hasznos lehetnék Pécsett a jövőben, szívesen tölteném itt hátralévő életem egy részét. Mikor dr. Szűcs József párizsi műtermemben járt, azzal váltunk el, hogy e témáról Pécsett folytatjuk a beszélgetést, és ez most meg is történt.

– Baranya számára, ahol a képzőművészet mindig kitüntetett szerepet töltött be, óriási nyereség volna, ha szorosabban is ide kötődne egy olyan világhírű szobrász, mint Székely Péter – fűzte mindehhez dr. Szűcs József:

A hetvenegy éves művészt a vakáció után több munka várja:

– Innen Bretagne-ba majd Japánba utazom, azaz Eurázsia nyugati és keleti csücskébe. A bretagne-i rózsagránit-bányában kezdem meg Lumen azaz Fény című szobrom faragását. A La Manche-csatorna túlpartján, Angliában fogják felállítani. Tokióban az új Francia-Japán Ház elé kerül majd Barátság című fekete gránitszobrom. Ezt októberben kezdem a világ legnagyobb kő- és acélkomplexumában Sekigahara kisvárosban, amely a mai japán történelem bölcsője: itt egyesült Japán keleti és nyugati fele 1600-ban, és ennek emlékére állítjuk fel 2000-ben monumentális szobromat, amelynek az elemei már készen állnak.

Az említett mintaüzem elnöke, Jabashi iparmágnás mintegy tizenöt éve jó barátom, műgyűjtőm, aki évente több hónapra hív meg üzemébe alkotni. Látta a Pécsett a szobraimat, és ennek nyomán kezdett hozzá az ottani szabadtéri szoborműzeum megalkotásához, ahol ma már 13 szobrom áll 2-9 méter közötti méretben.

Gállos Orsolya

Székely Péter (felvételünkön jobbra) Hosszúhetényben, barátja, Bocz Gyula szobrászművész kertjében, az alkotások között

Fotó: Müller Andrea

Egy bonviván arcai

Mester István – másképpen . . .

Mester István színművész, a Pécsi Nemzeti Színház örökös tagja alighanem a legfoglalkoztatottabb és legnépszerűbb magyar színészek egyike, aki – 1990-es nyugdíj jogosultságáit – átlag 3-5 főszerepet játszott el évadonként.

*

Énekes színész. Operettekben, zenés vígjátékokban, musicalekben láthattuk elsősorban. Gondozott, kellemes tenorja, fesztelenül otthonos jelenléte a színpadon folyamatos sikerek forrása lett számára évtizedeken át. Szerették, szeretik – és viszont.

A közkedveltség természetes közege; s nem is titkolja: szeret „kvarcolni" ebben a fényben . .

.

Jó magam mégis egy egészen más Mester Pistát ismerhettem meg nemrég, délutántól estébe hajló beszélgetésünkön a főváros szívében. Ekkor tágas, szépen és harmonikusan berendezett lakásuk szalonjában a figyelmes házigazda szerepében remekelt. Aki halk és disztingvált, olvasott és tájékozott; akivel jólesik beszélgetni. Pedig ez a kellemes házigazda ugyanaz a Mester István, aki bonvivánként eljátszotta az operett- és daljáték-irodalom alighanem valamennyi jelentős főszerepét. (Kukorica Jancsit például összesen 420 előadáson . . .)

A jellemszínészről viszont – mert az is! – mindeddig nem sok szó esett.

*

Fényképek, újság kivágatok halmaza tornyosul előttünk. Az elsőáldozó Pistike zsinóros fehér Bocskayban; a csibészesen mosolygó diák tablóképén a komoly érettségiző. Szépen énekelt már akkor is, a középiskola után a Magyar Néphadsereg Kórusában, évekig. Innen indult az énekes színész pályán, amely egyenes vonalú és fölívelő, kitérők nélkül.

Tanulmányait képzett hangú énekesként kezdte el a Főiskolán (ahová mellesleg uniformisban járt órákra.) Kiváló tanárnője volt, így oklevele birtokában is sokfelé hívták. Néhány Kecskemét-, majd Faluszínházévad után valahol felfigyelt rá Nikolor Nikola, a neves bolgár operaénekes, és 1962 nyarán 3 hónapra, egyéni kurzusára meghívta Szófiába. Hangszíne, orgánuma ezt követően teljesedett ki s vált képessé bonyolultabb énekes feladatokra is.

Az az évad 1962 őszétől már Pécsett indult s vele jó 25 éves fénykora is, amelyben olykor figyelmet keltő opera- és musicalszerepeket is kiválóan megoldott. Akik akkortájt láthatták, bizonyára szívesen emlékeznek a *Hoffmann meséi* Spolanzani alakítására; vagy a *„Popfesztivál"* Manueljére, akinek alakjában megkapóan hiteles karakterfigurát hagyott emlékezetünkben. De ebbe a sorba tartozik a *Gianni Schicchi* orvosa vagy – különösképpen örökzöld Maria-dalával – a *West side story* szép hangú Tony-ja.

Nagy kár, hogy ilyen s hasonló értékeire elég ritkán figyeltek fel a rendezők. Ha gyakrabban eszükbe jut az „operettes" Mester István, bizonyára több olyan emlékezetes alakítását sorolhatnám – teljesség nélkül – e helyütt, mint például a *Titus Andronicus* Bohóca. Villanásnyi epizódszerep ez, megjelenése addig tart, amíg egy küldeményt elvisz és átad a császárnak. Aki „rövid úton" – felkötteti érte . . . A darabban. Mert *Sik Ferenc* rendezésében a Bohóc életben marad. Sőt, egy hangsúlyosan kiemelt *némajáték* briliáns megoldásával ott a darab egésze szempontjából is meghatározó üzenetté vált. *„Külön meg kell emlékezni Mester Istvánról. A bohóc epizódfigurája pont a körülötte zajló világot nem értő bizonytalanságában nő gigászi jelképpé"* –, írta kritikájában Szilárd István. Molnár Gál Péter a *Népszabadság*ban még tovább megy. A rettegett „Em-Dzsi-Pi" terjedelmes írása egy teljes bekezdésében elemzi Mester alakítását. Kiemelve, hogy a Bohóc –, aki egy ideig maga sem hiszi, hogy életben maradt –, a körülötte fröcskölő vérengzés ellenpólusaként engedi magasba kalickájából a béke fehér galambjait.

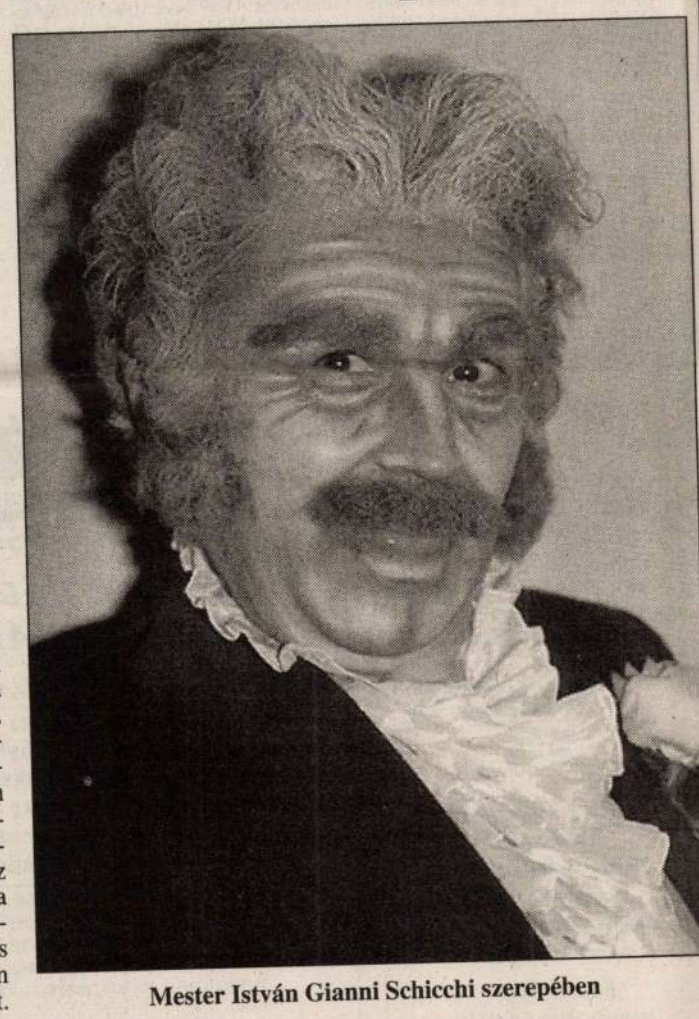

Mester István Gianni Schicchi szerepében

*

Legutóbb a *Bohémélet Háztulajdonosát* énekelte-alakította könnyedén, muzikálisan. S mindig kap átlag egy szerepet nyugdíjas kora óta; s reméljük így alakul majd az új évadban is.

Mintegy száz bonviván-alakítása s megannyi kisebb-nagyobb szerepe után visszapillantva elégedett, kiegyensúlyozott. Egyetlen szerepálma „nem jött be" . . . A *Dankó Pista*. Könyörgött érte eleget egy időben – mindhiába. Legyint s mosolyog: minden nem sikerülhet . . .

W.E.

Korondi villogtatások

– Mondja csak bátyám, jó helyen járok-e?

– A hely jó, sőt nagyon jó, nekem elhiheti. Mert én itt éltem le eddigi hetvenkét évemet, és hálistennek nem panaszkodhatom. De nézze csak, uraságod, ha úgy kérdez engem, hogy közben Tokióba vagy Londonba akart volna menni, akkor azt mondom, hogy ez nem jó hely, mert ez Korond.

– Áhá-áhá, itt gyűjtötték föl a *Júlia szép leány* című ballada legszebb szövegváltozatát.

– Ahány Júlia, pontosabban Julis meg Julcsa van a faluban, én azt mind ismerem, de egyiküket se gyűjtötték fel, a tegnap estig legalábbis . . . Nagyapámra, a Vén Józsira gondol az úr? Mert őt biza felgyűjtötték valami vadorzásért, de rég volt, még ötvennégyben. Úgy felgyűjtötték az öreget, hogy csak másfél év múlva kaptuk vissza!

– Hej, bátyám, hallottam egyet s mást magukról, azért vagyok most itt. Például, hogy amikor az amerikai űrhajósok feljutottak a Holdra, kit látnak, ugyan kit? Egy hús-vér korondit, amint éppen taplósapkát árul.

– És megvették az amerikaiak a taplósapkát?

– Látja, erre nem emlékszem, mert akkor kezdet el ugrálni Aldrin, hogy biztos földet – illetve biztos holdat – érzett a lába alatt.

– Kérem, münk megtanultuk, hogy ne ugrabugráljunk, mert abból jó nem származik. Ehhez tartjuk magunkat. Elmegyünk szép csendesen a palahegyhez, kivágunk belőle jó szekérre valót, a dombhalomban megőröljük, més máris szinte kész a kenyér.

– Maguk agyagból eszik a kenyeret?

– Nem. Kézből. Az úr fontos, netán márkás vendégünk?

– Idevaló vagyok.

– Akkor tudnia kell Korond nagy hírét. Korond fölött van egy homály, ezt énekli Tóth Erzsike művésznő a marosvásárhelyi rádióban. És ahol a homály van, alatta ülnek a fazekasok, a virágozóasszonyok, akik megírják kékben, sárgában, zöldben, feketében a tulipánt meg a szarvast, s a bokály, a váza nyakára medvekörmöket húzogatnak, maga a medve se csinálja szebben, amikor a Hegyben meghántja egy-egy fa kérgét. De tényleg, vegyen az úr egyet, olcsón adom. Alku nincs, ebben az egyben olyan legyen, mint a magyarországiak. Megáll a busz, és szent perc alatt mindent megvesznek, a bokályokat, a tányérokat, a taplósapkát. Ha kicsi, az sebaj, azt mondják, levesznek egy kilónyit a világnézetükből, és akkor jó pászszos lesz a sapka.

– Ezeket a taplóretikülöket is megveszik?

– Nem mondom, hogy kapkodnak utána, ezeket inkább a bel piacra csináljuk. Itt nálunk még nem jött el az ideje, hogy jó sok pénzzel sétálgassanak az aszszonyságok, mint kinn, Pesten. Uram, én láttam egy gazdag dámát a Deák téren, oda volt bilincselve a csuklójához a táska!

– Látja, így kezdődik egy túszdráma. A piti szélhámos csak a táskát vinné el, de mert odaláncolták a nő csuklójához, kénytelen az egészet elcipelni!

– Maga nem korondi?

– Miért kérdezi?

– Mert most az egyszer úgy válaszolt, mintha született korondi lenne. Vegyen egy fonott széket vagy kosarat, olcsón adom.

– *Az híres-nevezetös* székelyföldi fazekasfalu nekilátott a vessző fonásnak . . .

– Dehogy, mi is úgy vesszük a nyikómenti cigányságtól, és kicsivel drágábban adjuk tovább. Úgy, hogy mindenkinek megérje. Tudja mit? Olyasmit adok magának emlékül, ami addig emlék, míg csak el nem törik. Egy emberarc-formájú cseréppipát. Hogy ha megtömi gonddal, eszébe jussak.

– És ha netán örömmel?

– Az örömöt kár s vétek elégetni. Az örömöt tartogassa dóznijában, csak néha vegyen ki belőle egy csipetnyit, minél tovább tartson. Ez az én filozófiám itthon, Korondon.

Oláh István

A lyukas zokni

Ki emlékszik már arra, hogyan kell a lyukas zoknit felhúzni a stoppolófára, hogyan kell rajta kifeszíteni, összeszedni, és felfűzni a szakadás mentén a tovább szaladni kész szemeket, majd az így létrehozott keretet sűrű öltésekkel keresztben-kasul betölteni?

Engem a nagyanyám vezetett be e tudományba, és szorított rá a gyakorlására.

– Lyukas zokni mindig lösz – mondta, amikor szigorú pedagógiai elveit megpróbáltam kétségbe vonni, éberségét kijátszva megfutni a kötelesség unalmasnak ítélt félórái elől. Ő azonban lefegyverezhetetlen öntudattal állta mindig az utamat. A zoknistoppolás mestersége a szemében örökkévaló volt.

– Amerikában nem stoppolnak zokni – végső elkeseredésemben nyúltam ehhez az érvhez, amelynek igazában magam sem hittem. A iskolatársaim körében suttogva terjedő értesülést oda soroltam valahova a mesékből, filmekből ismerős majomemberek, csodapókok, sziklát rágcsáló óriások, parazsat ropogtató sárkányok birodalmába. De hát akkor éppen kapóra jött a stoppoló lecke elbliccelésének reményében.

Nagyanyám egyáltalán nem jött zavarba. Lenéző mosollyal nyugtázta közbevetésemet.

– Amerika messze van – mondta, és ezzel a kijelentéssel, amelyet kitűnő előmenetelű diákként aligha vonhattam kétségbe, lezárta a vitát, és nekem stoppolnom kellett tovább.

Amikor nagyanyám a távolságot emlegette Amerikával kapcsolatban, nemcsak az ország földrajzi helyzetére gondolt.

Amerika akkoriban a külvárosok és a falvak egyszerű embereinek képzeletében csodák birodalma volt, túl az óperenciás tengeren, de talán még az üveghegyeken is. Azok a hírmondók, akik megjárták e mesebeli földet és visszatértek, egyáltalán nem igyekeztek eloszlatni, ellenkezőleg, hihetetlen történeteikkel tovább szaporították a gazdagságára vonatkozó babonás hiedelmeinket.

És mi mindent elhittünk. Egyedül a lyukas zokninál torpantunk meg. Amit ott nem húznak stoppolófára, nem stoppolnak be, egyszerűen csak kidobják a szemétbe. Ez azért már több volt a soknál.

Nagyanyám nem is mulasztott el soha aztán egyetlen alkalmat se, hogy a fejemre ne olvassa a lyukas zokni esetét, amit ő, bár ezt soha nem mondta ki, nyilvánvaló hazugságként kezelt. Afféle kisebb hazugságként, amit azért nem kell föltétlenül a pap elé vinni.

Amíg élt, mindig emlegette, hogy akkor lesz itt jó világ, ha majd mi is kidobjuk a lyukas zoknit a szemétbe.

Hát most itt van. Kidobjuk. Eljött nagyanyám jó világa. Kész Amerika, mondhatnám gyerekkorom szlengéjével élve.

De nem mondom. Mindenesetre kíváncsi volnék, nagyanyám mit szóla hozzá, ha élne.

Oláh János

a hétvége műsora

szombat

FILM

Apolló: Palira vettem a papát. (vígjáték - 4, 6, 8).
Apolló Klub: Veronika kettős élete. (f6). Almodóvar: Kika. (f8).
Uránia: Hüvelyk Panna (rajzfilm -4, 6). Beverly Holls-i zsaru III.(vígjáték - 8).
Park: Féktelenül (akciófilm f5, f7,f9). Jó idő esetén az utolsó előadás a kertmoziban!
Autósmozi, vásártér: Lángoló jég. Am. akciófilm. Fsz.: Steven Seagal. (21.00).
Szigetvár: Hajsza (fsz. Charlie Sheen - 6, 8).

RÁDIÓ

KOSSUTH RÁDIÓ

4.30-8.05 Reggeli Krónika. Benne: Félóránként hírek, óránként Krónika, Sport. 5.40 Kertbarátok. 8.25 Kopogtató. 9.00 Hírek. 9.05 Családi tükör. 9.35 Régi dallamok kéziratos gyűjteményekből. 10.00 Hírek. 10.05 Ismét a javából! 11.00 Hírek. 12.00 Déli Krónika. 12.30 Falurovat. 13.00 Hírek. 13.05 Népdalkörök pódiuma. 13.40 Tetten ért szavak. Balázs Géza anyanyelvi műsora. 14.00 Hírek. 14.05 Oxigén. 15.00 Hírek. 15.05 Nyitott tér. 15.35 Előhang. Zenei csemegék. 16.00 Hírek. 16.05 168 óra. 17.00 Hírek. 17.35 Lottósorsolás. 17.40 Szimfonikus táncok. 18.00 Esti Krónika. 18.25 Szemle. 19.00 Hírek. 19.05 Sportvilág. 19.29 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Miska bácsi levelesládája. 20.00 Hírek. 20.05 A magyar dráma a két világháború között. 20.52 Hírek. 21.53 Muzsikáló természet. 22.00 Késő esti Krónika. 22.20 Riportműsor. 23.00 Hírek. URH: 9.00-11.00 Körzeti információs magazinok. 17.00-18.00 Az Amerika Hangja magyar műsora. 18.20 Most olvastam. 18.30 Szlovák nyelvű műsor. 19.00 Román nyelvű műsor. 19.30 Német nyelvű műsor. 20.00 Horvát nyelvű műsor. 20.30 Szerb nyelvű műsor. 21.00 Hírek. 21.05 Örökzöld dallamok. 22.20 Vers. 22.30 A BBC késő esti magyar műsora

PETŐFI RÁDIÓ

4.33 Reggeli dallamok. 5.00 Hírek. 5.03 Nyújtózkodó. Benne: Hírek. 7.30 A szeretet közösségei. 8.00 Hírek. 8.10 Iránytű. 8.35 Családi magazin. 9.50 Magyarán szólva. 10.00 Szünidei slágerlista. 10.30 Hírvidék. 11.00 Hírek. 11.05 Tövisek és virágok. Zenés irodalmi műsor. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 12.50 A lélek húrjain. 13.00 Hírpercek. 13.10 Tükörben. 14.00 A családban marad. 14.30 Daráló. 15.00 Hírek. 15.03 Szórakoztató antikvárium. 16.00 Szív küldi... 17.00 Hírek. 19.00 Hírek. 19.05 Talpalávaló. 20.00 Körkapcsolás a labdarúgó NB I. fordulójáról. 20.00 Nemzetközi slágerlista. 20.30 Német nyelvlecke kezdőknek. 20.45 Francia társalgási sorozat középiskolásoknak (ism.) 21.00 Hírpercek. 21.10 Beszélgessünk! 22.00 Részletek az 1993-as Umbriai ESU Jazzfesztiválról. 23.00 Hírek.

BARTÓK RÁDIÓ

6.00-8.59 Muzsikáló reggel. Benne: Félóránként hírek. 9.05 Mennyei kávéház. 10.00 Hírek. 10.05 Hangfelvételek felsőfokon. 11.30 Francia operákból. 12.00 Hírek. 12.05 A Bartók rádió kívánságműsora. 14.00 Hírek. 14.05 Szimfonikus zene. 15.00 Opera-művészlemezek. 16.00 Hírek. 16.05 Kapcsoljuk a Magyar Rádió Márványtermét! 17.30 Poggyász. 18.00 Hírek. 18.05 Száz éve született Karl Böhm. 18.35 Ámulni még... Április Lajos verseit Darvas Iván és Zách János mondja el. 19.50 Hírek. 19.55 Európai Zenei Fesztivál-1993. 21.36 Dvorzsák: d-moll szerenád Op.44. 22.00 Hírek. 22.05 Összkiadás. 23.18 Tito Gobbi operafelvételeiből. 24.00 Hírek.

PÉCSI RÁDIÓ

90.00-11.00 Jó pihenést - szórakoztató magazinműsor. 12-től 19.30-ig csak a 873 KHz-es Kh adón. 12.00 Szerb nyelvű műsor. 13.30 Horvát nyelvű műsor. 15.00 Dél-dunántúli hírmagazin. 16.00 A Pannónia Rádió szolgáltató és kereskedelmi műsora. 18.00 Regionális német nyelvű műsor. 19.30 A MR. német nyelvű műsora Pécsről. 20.00 A MR. horvát nyelvű műsora Pécsről. 20.30 A MR. szerb nyelvű műsora Pécsről.

TELEVÍZIÓ

TV 1

6.00 Falutévé - faludoktorral. 6.20 Határtól határig. 6.30 Falutévép lusz - vállalkozókkal. 6.40-8.15 Nap-kelte. Benne: 7.00 Hírösszefoglaló. 8.15 Jó reggelt adj, Istenem! 8.25 Gyümölcsfalva lakói. Spanyol rajzfilmsorozat 52/30. 8.51-11.48 Kapcsolj be! Benne: 8.51 576.Számítógépes magazinműsor. 9.11 Zenelánc. 9.25 Harcművészek. 9.40 Miénk itt a tér... 9.55 Zenelánc. 9.58 Miénk ez a cirkusz... 10.38 Mizújs? 11.18 A Sirtos együttes koncertje. 11.48 Tükör. 12.00 Hírek. 12.05 Panoráma (ism.). 13.05 Anyák (ism.). 13.30 Az én dzsungel-könyvem. Német ismeretterjesztő filmsorozat. 13.55 A Habsburgok. Német dokumentumfilm-sorozat. IV/1. 14.47 Családi mozidélután a Disney-vel. 16.20 Filmajánló. 17.10 Mezítláb. 17.35 Lottósorsolás. 17.40 Műsoroló. 18.05 A New York Times sztori. 19.00 Szerencsekerék. 19.32 Márkás históriák. 19.42 Esti mese. 20.00 Híradó. 20.39 Telesport. 21.00 Ki tud többet Magyarországról? XII. forduló. 22.35 Házibuli és szerelem. Francia film.

TV 2

6.30 Napra-forgó. 8.00 Patrin - Üzenet - Vorba. Cigány Magazin. 8.25 Horvát nyelvű nemzetiségi magazin. 8.50 Német nyelvű nemzetiségi magazin. 9.15 Román nyelvű nemzetiségi magazin. 9.40 Szlovén nyelvű nemzetiségi magazin.10.05 Szlovák nyelvű nemzetiségi magazin. 10.30 Rondó. 11.05 Família Kft. 145. rész (ism.). 11.35 Újdonságok. Könnyűzenei magazin. 12.00 Azok a csodálatos állatok. 12.20 Natura magazin. 12.55 Nosztalgia bár. 13.20 Enter. 13.50 Zenélő hét Zemplénben. II/1. 14.35 Holidays. A világ legszebb ünnepei. 15.05 ...ez is Magyarország! (ism.) 15.15 Autó 2. A Tv2 autós magazinja. 15.45 Gyerekeknek. 16.16 Az új Lassie. Amerikai filmsorozat. 42.rész. 16.45 Kék hírek. 17.00 Sportműsor. 19.06 Família Kft. 146. rész. 19.50 Amerika, Amerika. Amerikai film. 22.35 Zempléni Művészeti Napok 94.

PÉCSI VÁROSI TV

Centromédia. 19.06 Rajzfilmek. 19.20 Jelenlét művészeti magazin. (Avantgarde divat.) 19.30 I. Pécsi Diákhepaj (1994.március 25.). 20.30 HTV film: Kisértő félelem. (am. horror.) 21.55 Centromédia.

PÉCSI TELETEXT

A Kábelkon 10-es csatornáján. A tartalomból: 670. oldal: pályázatok. 630. oldal: alapítványok. 790. odlal: nyerjen utazást!

BARANYA TV

Baranya TV – Ébresztő (Csak Pécs kábelrendszerin) 8-9 óráig Pécsről Pécsikenek

DUNA TV

9.00 Hírek. Műsorismertetés. 9.05 A brémai muzsikusok. Spanyol rajzfilmsorozat. 9.30 Monda és történelem. 10.15 Benji. Am. filmsorozat. 10.35 Vakáció a halott utcában. Magyar ifjúsági film. 11.45 Még megmenthető. Gyerekek a környezetért. 12.00 Déli harangszó. Műsorismertetés. 12.05 Kánon. 12.35 Magyar színek. Táncfilm. 12.50 Stan és Pan az idegenlégióban. Am. burleszk. 14.00 Lapozó. 14.15 Közép-európai magazin. 15.05 Cimbora. 15.50 Cook kapitány. Angol-ausztrál filmsorozat. 3. rész. 16.40 Dél keresztje. Spanyol ismeretterjesztő film. 1. rész. 17.30 Mofli, az utolsó koala.17.55 Műsorismertetés. 18.00 Híradó. 18.15 A Saint Topez-i csendőr. Francia vígjáték. 19.55 Concerto III. 20.45 Esti kérdés. 21.00 Híradó. 21.15 A Kaltenbach-iratok. 2. rész. 22.50 Tompa László: Megjegyzések egy férfifejre.

HBO

17.00 Tapsi Hapsi és vendégei. 17.30 A fókák. 18.30 Csont nélkül. Amerikai film. 20.05 Ideális gyanúsított. Amerikai akciófilm. 21.45 Fehér-sivatag. Amerikai akciófilm. 23.35 Gregory Peck. 0.25 Emmanuelle.

HAPPY END TV

16.00 Műsorismertetés.16.05 Happy End TV gyermekműsor. 16.40 Vidám és közéleti riportok. 17.20 Rockbarlang. 17.5 Handa banda.18.10 Happy End-film.

TV4

20.00 Műsorismertetés. 20.05 Éteren innen, éteren túl. 21.00 Rock and roll Lady.

vasárnap

FILM

Apolló: Palira vettem a papát (4, 6, 8).
Apolló Klub: Veronika kettős élete. (f6). Almodóvar: Kika. (f8).
Uránia: Hüvelyk Panna (rajzfilm - 4, 6,). Beverly Holls-i zsaruIII. (vígjáték - 8)
Park: Féktelenül. (akciófilm - f5, f7, f9). Jó idő esetén az utolsó előadás a kertmoziban!
Autósmozi, vásártér: Apáca-Show. Am. filmvígjátéák. (21.00).
Szigetvár: Apáca show .2. (filmvígjáték - 6, 8).

RÁDIÓ

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00-8.24 Vasárnapi újság. Benne: óránként hírek. 9.00 Hírek. 9.05 Világóra. 10.00 Hírek. 10.05 Istentisztelet közvetítése. 11.00 Hírek. 11.05 Mássalhangzó. 12.00 Déli Krónika. 12.20 Harminc perc alatt a Föld körül. 12.50 Vasárnapi gondolatok. 13.00 Hírek. 13.05 Énekeljünk együtt! 13.15 Vízkereszttől szeptemberig. Néprajzi kalendárium. 14.00 Hírek. 14.05 Szonda. 14.35 Mit üzen a Rádió? 15.00 Hírek. 15.05 Magyarországról jövök... 16.00 Hírek 16.10 Művészlemezek. 17.00 Hírek. 17.05 Irodalmi újság. 18.00 Esti Krónika. 18.20 Örökzöld operettdallamok. 19.00 Hírek. 19.05 Sportvilág. 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Az Állami Népi Együttes zenekarának felvételeiből. 20.00 Hírek. 20.05 Fonotéka. 21.00 Hírek 21.05 Rádiószínház: A kék csillagvirág. Cs. Szabó László hangjátéka. 22.00 Késő esti Krónika. 22.20 Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. 23.00 Hírek. URH: 8.30-10.00 Körzeti magazinok. 15.00 Angol óra. A BBC délutáni magyar műsora. 17.00-18.00 Az Amerika Hangja magyar műsora. 18.20 Heuréka! 18.30 Szlovák nyelvű műsor. 19.00 Román nyelvű műsor. 19.30 Német nyelvű műsor. 200.00 Horváth nyelvű műsor. 20.30 Szerb nyelvű műsor. 22.30 A BBC késő esti magyar műsora.

PETŐFI RÁDIÓ

6.03 Végre vasárnap. Zenés szórakoztató műsor. Benne: 7.00 Hírek. 8.00 Hírek. 8.08 A repülő kastély. Mesejáték. 8.54 Bozay Attila - Vörösmarty: Virág és pillangó. 9.00 Hírek. 9.03 World music magazin. 10.00 Korzó. 11.00 Hírek. 11.08 Vasárnapi koktél. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 13.00 Hírpercek. 13.10 Nagyon szívesen. 14.00 Húszas stúdió. 15.00 Hírek. 15.03 Petőfi-kabaré. 16.00 Poptarisznya. Benne: 17.00 Hírek. 18.30 Sportösszefoglaló. 19.00 Hírek. 20.09 A barátom szereti a barátnőmet. Rádiókomédia. 21.00 Hírpercek. 22.45. Zene, kabaré, riport. VI. rész. 23.01 Hírek.

BARTÓK RÁDIÓ

6.03 Népszerű muzsika koránkelőknek. Benne: 7.00 Hírek. 8.00 Hírek. 8.05 Peter Hurford játszik a Sydney-i Operaház orgonáján. 9.05 Operaházi arcképcsarnok. 10.00 Hírek 10.05 Új Zenei Újság. 10.35 Elmulasztott megváltás. 10.50 A Székesfehérvári Tilinkó együttes népzenei felvételeiből. 11.05 Európa hangverseny-termeiből. 11.44 Hírek. 12.40 Massenet:.Thais - Nyitójelenet. 13.00 Hangok és visszhangok. 13.10 Új kompakt-lemezeinkből. 14.00 Hírek. 14.05 Évszázadok egyházi muzsikája. 15.00 Zenekari muzsika. 16.00 Hírek. 16.05 Társalgó. 16.55 Muzsikáló természet. 17.00 Bach kantátái. 18.00 Hírek. 18.05 Európai Utas. 19.00 Szemle. 19.35 Hangverseny-különlegességek. Közben: 20.10 Hírek. 20.15 Tetten ért szavak. 22.00 Hírek. 22.05 Közvetítés a Szegedi Nemzeti Színházból.

TELEVÍZIÓ

TV 1

6.45 Falutévé magazin. 7.30 Hagyd aludni a mamát és a papát! 7.55 A Biblia üzenete. 8.05 Hol-mi? Ifjúsági szolgáltató magazin. 8.30 Parti. 11.00 Az ezernevű lány. Mesejáték. 12.00 Déli harangszó. 12.05 Tévémagiszter. 13.50 Forma–1. - Belga Nagydíj. 16.05 Nóta-tévé. 16.35 Örömhír. A Református Egyház műsora. 17.00 Walt Disney bemutatja. 18.05 Magnum. Amerikai bűnügyi filmsorozat. 19.00 Szerencsekerék. 19.30 Híradó. 20.00 A hónap filmje: New York-i történetek. Amerikai film. 22.15 A HÉT. 23.10 Telesport.

TV 2

7.30 TV-Shop. 8.02 Juli-suli. 8.35 PC-abc. 9.05 Processzor. 9.15 Óz, a nagy varázsló. Japán rajzfilmsorozat 9.rész. 9.40 Huchkleberry Finn és barátai. Amerikai filmsorozat XXVI/12. 10.05 Európai Nemzeti Parkok (ism.) 10.50 Éléskamra. 11.20 Lumen 2000. 11.50 Ameddig a harang szól. 12.00 SOrSok. 12.40 Gazdaképző. 13.15 Doromb. Népzenei magazin. 13.45 Stan és Pan. Amerikai rajzfilmsorozat. 13.55 Sasok. Olasz tévéfilmsorozat VII/4. 15.25 Csízió. 15.30 Delta. 16.00 Sportműsor. 17.10 Korkép. 18.00-18.30 Nagylátószög. 18.45 Gyerekeknek. 19.05 Máté Péter emlékest. 20.30 Játék határok nélkül. 22.15 Szenes Andrea-show. 23.15 Zenélő hét Zemplénben. II/2.

MECSEK TV

(Ma csak a megye kábelrendszerein)
18.55 A Munkaügyi Központ hírei. 19.00 Műsorajánló. 19.07 75 éves a PVSK. 19.11 Trombi az elefánt. 19.25 Széchenyi Duna Híd Mohácson. 19.34 Izraeli képeslap. 19.45 Grácia divatshow. 19.49 Az evangélikus templom újjászületése. 20.15 3-at egycsapásra. 20.50 Egy másik titok - film.22.39 Egészségügyi Magazin.

PÉCSI TELETEXT

A Kábelkon 10-es csatornája. A tartalomból. 110. oldal: ügyeletek.170. oldal: vonat, autóbusz menetrendek. 777. odlal: Játék.

BARANYA TV

(Ma csak Pécs kábelrendszerein) 19.00 Rajzfilm 19.10 Nintendó vetélkedő 19.25 Afrika állatai 19.40 Csodabogarak – Légiósok II. rész 19.45 Transzplantáltak EB-je 19.55 Bevonulás Siklóson 20.00 Szüreti fesztivál Bogláron 20.20 Nemzetközi Jubileuimi Kosárlabda Tornaa PVSK-nál 20.35 Magyar Kupa labdarúgó mérkőzés PVSK-ZTE 20.40 Ökölvívás PVSK-Tatabánya 20.45 Nemzetközi Kézilabda Torna a PMSC fiúknál 20.55 PMSC-Nagykanisza NB-I-es labdarúgás 21.10 Film 22.40 Erotika 22.50 Arri-Texct Képújság

DUNA TV

9.00 Hírek. Műsorismertetés. 9.05 Cape Rrebel - száműzöttek balladája. 10.00 Sportképek. 12.00 Műsorismertetés.12.05 Ameddig a harang szól. Tanyasirató Jászivány. 12.15 Nótaénekes-vetélkedő. 12.35 Mézga család. Magyar rajzfilmsorozat. 13.00 Lumen 2000. 13.30 Csángó ballada. 14.15 Zűrzavaros vakáció. Angol ifjúsági sorozat. 14.40 Postabontás.14.55 Emlékképek -Régi híradók. 15.10 Don Quijote. 15.35 Mit csinált felséged 3-tól 5-ig. Magyar filmvígjáték. 17.00 Színházi élet.17.30 Szippancsok. 17.55 Műsorismertetés. 18.00 Heti hírmondó. 19.00 Marco Poló. Olasz kalandfilmsorozat. 3. rész. 20.20 Boogie Woogie. Angol film. 21.10 Tavaszi vízek. Olasz-francia-angol filmdráma. 22.45 Tompa László: Magányos fenyő.

HBO

8.00-9.30 Tapsi Hapsi és vendégei. 17.30 Az afrikai oroszlán. Amerikai dráma. 19.25 Tűzróka. Amerikai sci-fi. 21.40 A lány alibije. Am. vígjáték. 23.20 Mesterpáros. Amerikai krimi.

TV PLUSZ

12.05 Csipkerózsika - rajzfilm. 12.25 Worldnet-válogatás. 12.30 Mozaik-magazin. 12.45 Prága, a sörházak városa - Útifilm 14.05 Békaváros. Amerikai kalandfilm.

TV4

19.05 Trans WoridSport. 20.00 Egy dühös ember. Francia film. 21.40 Fórum-koncertek. 22.25 Szociofotó. Előttünk a ló.

EUROSPORT

8.30 Aerobic. 9.00 Forma-1. Belga Nagydíj. 10.00 Kerékpáros VB. 14.00 Forma-1. Belga Nagydíj. 16.00 Kerékpáros VB. 17.00 Atlétika. 18.30 Golf. 20.30 Labdarúgás. 22.30 Forma-1. Belga Nagydíj.00.30 Kerékpáros VB.

A Szabadszentkirályi Körjegyzőség pályázatot hirdet

védőnői

állás betöltésére

1994. október 1-től

1997. december 31-ig

Pályázati feltételek:
megfelelő szakirányú végzettség

Pályázat leadásának határideje:
1994. szeptember 9.

Pályázatok leadása:
Körjegyzőség Szabadszentkirály, Petőfi u. 90.
Szolgálati lakás biztosított

(5254)

Barta®
MUNKARUHÁZAT
Ajánlatunkból:
munkaruhák,
köpenyek,
pincérkabátok,
orvosi ruházat,
gumicsizmák,
bakancsok,
kismamacipők,
védőkesztyűk.
Közületi kiszolgálás
Munkaruha utalványok beváltása.
Pécs, Kolozsvár u. 10.
Tel.: 310-758
(5151)

SZÓKRATÉSZ
Oktatási és tanácsadó Kft.
1102 Budapest X., Liget utca 22.
ÉRETTSÉGIZETTEK FIGYELEM!
A budapesti Külkereskedelmi Főiskola SZÓKRATÉSZ Oktatási és Tanácsadó Kft.-je a következő szaktanfolyamokat indítja ősztől:
KÖZÉPFOKÚ:
- külkereskedelmi ügyintéző
- kisvállalkozások gazdasági ügyintézője
- vámkezelő

FELSŐFOKÚ:
- külkereskedelmi üzletkötő
- vámügyintéző

A pályakezdőket és a regisztrált munkanélkülieket a Baranya Megyei Munkaügyi Központ támogatja!
ÉRDEKLŐDNI:
Nevelők Háza Egyesület
Pécs, Szt. István tér 17.
Tel.: (72)415-543, 315-679
(24933)

Tájékoztatjuk a t. Utazóközönséget, hogy 1994 szeptember 2-tól
PÉCS-BONYHÁD-SZEKSZÁRD-DUNAFÖLDVÁR-KISKŐRÖS
útvonalon autóbuszjáratpárt közlekedtetünk az alábbiak szerint:

a	9.30	i	Pécs	é	a 18.30
	10.25		Bonyhád		17.38
	-		Szekszárd		17.10
	11.22		Paks		16.28
	11.50		Dunaföldvár		16.00
a	12.40	é	Kiskőrös	i	a 15.10

a : a hetek utolsó iskolai előadási napján, valamint a hetek első iskolai előadási napját megelőző napon.
Részletes felvilágosítás a járat útvonalát érintő autóbusz-állomásokon kérhető. A megállóhelyeken kifüggesztett menetrend tartalmazza a járat részletes útvonalát.
JÓ UTAZÁST KIVÁNUNK !
PANNON VOLÁN RT.
PÉCS

A **BIOGAL Gyógyszergyár Rt.** pályázatot hirdet
orvoslátogató
munkakör betöltésére
A munkakör betöltésének feltétele:
– orvosi, fogorvosi vagy gyógyszerészi diploma
– jogosítvány, telefon
– 35 év alatti életkor.
A felvételnél előnyt jelent:
– angol vagy német nyelvtudás.
Bérezés megállapodás alapján.
A pályázat alaki és tartalmi feltételei:
beküldendő szakmai önéletrajz, erkölcsi bizonyítvány és a végzettséget igazoló iratok másolata.
A pályázat elbírálása:
a pályázatok elbírálására a kiírt feltételeknek megfelelt jelentkezőkkel történő személyes elbeszélgetések után 15 napon belül kerül sor.
A pályázatokat társaságunk **Humánpolitikai főosztályára** kérjük benyújtani, legkésőbb a pályázati felhívás megjelenésétől számított **két héten belül.**
Címünk: BIOGAL Gyógyszergyár Rt.
Debrecen, Pallagi u. 13. 4042
(232419)

JANUS PANNONIUS TUDOMÁNYEGYETEM
Idegen Nyelvi Titkárság
Pécs, Szántó K. J. u. 1/b (72) 310-444
A BMMK, illetve az OKT támogatásával induló képzések:
AJÁNLÓ- ÉS VÉDJEGY
A Baranya Megyei Munkaügyi Központ által munkanélkülieknek ajánlott képzés
200-600 órás nyelvtanfolyamok (angol, német, orosz, olasz, francia)
400 órás gazdasági szaknyelv (angol, német, orosz)
számítógépkezelés + idegen nyelv (angol, német)
szakfordító- és tolmácsképzés (OKT)
Egyéb tanfolyamok, nyelvvizsgák, idegen nyelvi szolgáltatások:
60 és 90 órás nyelvtanfolyamok (heti 2x2 ill. 2x3 óra)
nyelvi felvételi előkészítő (angol, német, francia, orosz, olasz)
vállalkozóképzés + idegen nyelv
Állami nyelvvizsgák
Nemzetközi nyelvvizsgák:
Goethe nyelvvizsgák, TOEFL,
London Egyetem angol nyelvvizsgái (honosítva)
Európai Zertifikat nyelvvizsgák (angol, német)
Szakfordítás, tolmácsolás, gépírás, idegen nyelvű szövegszerkesztés

KONTRAX OPTIKAI SZALON
Pécs, Ferencesek u. 13.
Tel.: 333-086
KONTRAX OPTIKA
Diákoknak – pedagógusoknak AKCIÓ!
Vásárlás esetén INGYENES szemvizsgálat
Egyes keretek 50% kedvezménnyel
Augusztus 8-ától szeptember 30-ig

ÚJ ALKOTÓ-HÁZ A DÉLI VÉGEKEN

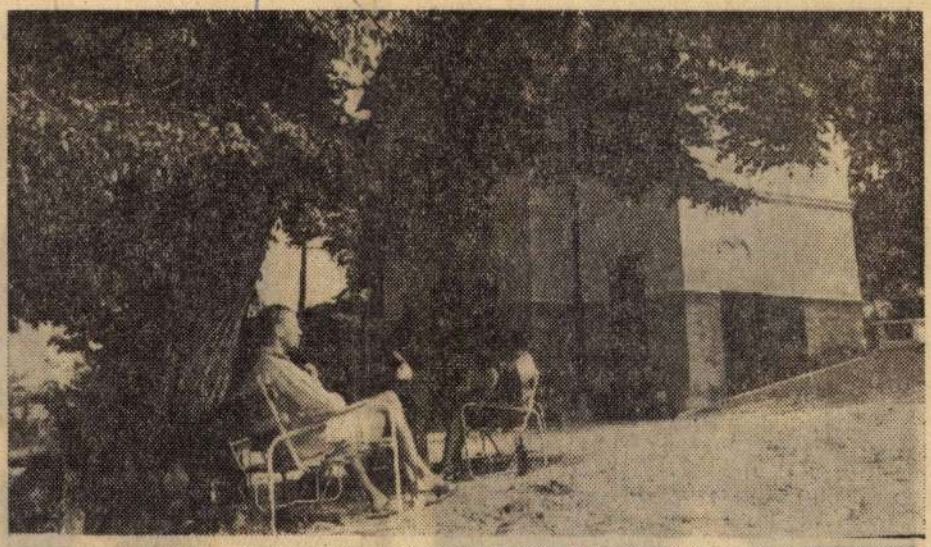

Tavaly még szőlőmunkások laktak e villában; a világhírű villányi borok avatott kezű mesterei. Ma már a képzőművészeknek ad otthont. Azoknak, akik ihletet és erőt merítenek az épületet körül ölelő, gyönyörű vidékből.

Valóban csodálatosan szép ez a táj, elragadó a kilátás. Az ember úgy érzi itt magát, mintha a vén Badacsony meredek lejtőjén állna. Még a Balaton kék vize sem hiányzik, hiszen méltóképpen pótolja azt a szőlőtáblák kékes-zöldes tengere.

A környék lakói úgy mondják, hogy egyszer régen megjelent itt egy körzeti orvos, Gyimóthynak hívták. Telket keresett magának. Olyan helyet, ahol csend és nyugalom van, ahol a jó levegő napsütéssel és páratlan panorámával párosul. Mindezt itt, a Nagyharsányi-hegy oldalában megtalálta. Volt ennek a körzeti orvosnak egyszer egy művész vendége. Amikor meglátta e szép környezetben épült, tornyos villát, így kiáltott fel: „Az isten is alkotóháznak teremtette!"

Persze, hosszú volt az út, amíg a Gyimóthy villából alkotóház lett.

Tavaly kezdődött. A várfesztivál idején ifjú művészek gyűltek össze Siklóson. Beszélgetéseik, eszmecseréik során merült fel először az alkotóház létesítésének a gondolata. Természetesen, még akkor is szinte álomnak tűnt az egész. De reális álom volt, mert a Siklósi Járási Tanács, a KISZ-bizottsággal karöltve felismerte a lehetőségeket. Rövid idő alatt előteremtődött az épület rendbehozatalához szükséges anyagi fedezet. Elég tekintélyes összegről volt szó, több, mint 200 ezer forintról. A villát a Siklós—Villányi Állami Gazdaság bocsátotta a nemes cél rendelkezésére. Nem sokkal később építőmunkások jelentek meg itt és kezdetét vette a nagy átalakító munka. Beszerelték a villanyt és a vizet, kijavították az ajtókat, az ablakokat és felújították a megrongálódott tornyot. A belső átalakítások folytán még otthonosabbá vált az épület. S ma már kilenc, kényelmes szoba várja az új vendégeket.

Idén június 8-án — a Siklósi Várfesztivál kezdetén — adták át nemes rendeltetésének.

Tizenhat fiatal művész volt első lakója az új ruhába öltöztetett, megifjodott Gyimóthy villának. Olyan művészek mint például Bocz Gyula, Borbás Tibor, D. Szabó Margit, Haraszti László, Kampfl József, Kustár László, Szabó Gábor, Szabolcs Péter. Még külföldiek is akadtak köztük; többek között Ilia Soskics jugoszláv festő, aki Eszékről jött. Többségükben szobrászok. Mert hiszen a munkájukhoz szükséges anyag, a kő itt adva van. A közelben lévő nagy-

Rieger Tibor: Haját mosó nő

Szabolcs Péterné portrét farag

harsányi kőbányából megfelelő kőtömböket lehet előteremteni. Sőt, a rózsabányai márvány tömbjei is megszerezhetők a művészek számára.

A három hétig tartó symposion gyümölcsöző volt. A munka, az alkotás állt a központjában. Alig hajnalodott, amikor már a szobrászok vésőcsattogásaitól hangos volt a közeli tágas, szabadtéri „műterem". A festők, grafikusok a fák hűvösében kerestek menedéket, mert a meleg rekkenő volt. De az alkotás vágya még jobban izott ott benn. Alkonyat tájban aztán megmutatták egymásnak készülő műveiket. Beszélgettek, vitatkoztak róla. Vitáik szenvedélyesek voltak; a művészet igaz szeretete érződött belőlük.

A symposionnal egyidőben a siklósi vár lovagtermében kiállítás nyílt az ifjú művészek legkiválóbb alkotásaiból. Ezrek és ezrek látogatták meg. S ki tudja, melyik műalkotás keltette fel legjobban az érdeklődést? Szabó Gábor fadombormüve? Rieger Tibor „Haját mosó" terrakottája? Kampfl József márvány portréja? Erdős János olajfestménye? Talán csak a vendégkönyvből tudnánk választ adni ezekre a kérdésekre.

A kiállítás tájékoztató füzetének a sorai mindennél többet mondanak. Az ifjú alkotók hitvallása ez: „Szeretnénk azonosulni az itt élő emberekkel, az itt nőtt fával és termett kővel. Hiszünk a komoly munka összefogó erejében, az igazi, egészséges föld termékenyitő képességében. Hiszünk abban, hogy a műfaji korlátoktól függetlenül a keramikus, a festő, a szobrász, grafikus, gobelines ugyanarról a dologról tud beszélni, sőt ezek szintézise adja igazán a dolog hitelét. Egyet akarunk! Becsületesen dolgozni, egy adott tájegységhez kötődni!"

E nemes célt segíti az alkotóház.

A symposion idején született meg a ház működési szabályzata is, amely többek között ilyen pontokat tartalmaz:

Az alkotóháznak elsősorban fiatal művészek lehetnek a lakói. A KISZ-bizottság hívja meg őket a fenntartó szervekkel egyetértésben.

Minden művész beküldi előre a legjobbnak vélt alkotását. Csak akkor vehet részt az évenként megrendezésre kerülő symposionon, ha művét a zsűri elfogadja.

A legszebb alkotásokból minden évben a siklósi várfeszivállal egy időben kiállítást rendeznek a vár lovagtermében.

A ház részvételi feltételei közé tartozik még az is, hogy aki itt dolgozik, alkotásai közül egyet a háznak ajándékoz. (A várfesztivál újságjában már meg is született az ötlet: „Mivel jobbára kőszobrokról lévén szó, igen szép, szabadtéri szobormúzeum létesülhet Villányban — újjabb vonzó színnel gazdagítva ezt az idegenforgalmi szempontból amúgy is egyre gazdagodó vidéket.")

A művészet új otthonra lelt tehát a déli végeken. A hírét ma még kevesen ismerik. De hagyományteljes művészteleppé, sőt művészeti központtá válhat a kis alkotóház.

Füleki János
Fotó: Lengyel Miklós

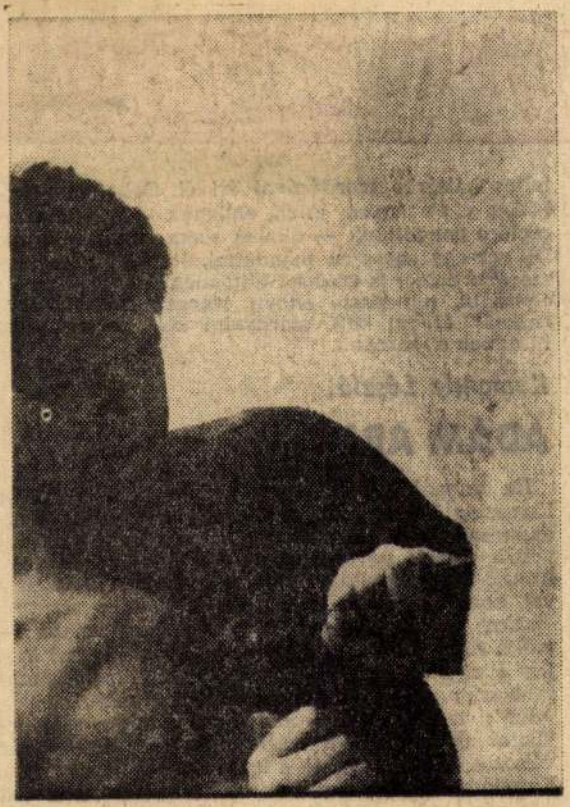

Bocz Gyula munka közben

Váci Mihály:

A VÖRÖS MÁRVÁNY ELŐTT

— Somogyi Józsefnek —

Dícsérem áhítattal
az összezárt ujjak művészetét,
s a szobrászt, ki kő-akarattal
ökölllé zárja, szorítja magát,
s nem nyílik lágy ujjakra soha szét.

Dícsérem azt, aki ökölbe zárja
saját magát és döngeti
az életet, hogy sürgető szavára
figyeljen és adjon választ neki.

Dícsérem azt, aki elszántan
ökölbeszorítja magát
s úgy hull, verődik az anyagra,
alakítva azt és faragva,
mint márványra a kalapács.

Előtte a nagy vörös márvány,
a kusza tömb, szikla korunk.
S ő összezártan, vaskeményen,
emelkedve és lezuhanva,
csupasz ökölként zuhogva,
a fájdalomban felzokogva,
csak vergődik ökölbezártan,
és alakítja és faragja
a nagy tömböt, a vörös márványt.

Szabadtéri műterem a Harsányi-hegy oldalában

IFJÚ KOMMUNISTA
1985 OKT.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csingiz Ajtmatov:

A VERSENYLŐ HALÁLA

„Öreg szekér döcög az öregemberrel. Öreg már Gülszári is, a kocsi elé fogott poroszkáló, nagyon öreg..."

Így kezdődik Ajtmatov új regénye. S folytatása: az öreg ló egyre nehezebben emeli lábait, egyre többször lerogy, míg végül, az útfélen kidja párját. Milyen regényt lehet arról írni, hogy egy öreg ló elpusztul? Ajmatov, a kitűnő kirgiz író — több könyve-novellája jelent már meg magyarul — megmutatja: nagyon is jót.

Mert azalatt a néhány keserves óra alatt, amíg az öreg Tanabaj a pusztulni készülő állattal vesződik, végiggondolja egész életét. Életét, mely így vagy úgy, de valahogyan mindig összefonódott a kitűnő versenylóéval, melyet annak idején ő maga nevelt messze földön híres és verhetetlen versenylóvá. Gülszári jelentette számára a sikerrel elvégzett feladatot, Gülszári volt a természetes egészség, a siker, a boldog vágtatás a széljárta kirgiz mezőkön. A hátán nyargalt a hagyományos kirgiz lovasünnepeken, látogatta meg a szeretőjét. S amint rosszabbodott Gülszári sorsa, rossz lovasok, részeges durva kezű, hozzá nem értők keze között, úgy komorult el Tanabaj élete is.

Mert Tanabaj Bakaszov mint egy gazdag kulák cselédje kezdte életútját. Az emberré levés, az öntudatra ébredés korszaka számára a forradalommal köszöntött be. Nehéz, kíméletlenséget követelő idők voltak ezek. S Tanabaj nemcsak a likvidálandó kulákokkal szemben volt kíméletlen: szigorú volt magával is. Nem kímélte rokonait, de magát sem. Mindig ott állt, ahová a párt állította. Végigharcolta a második világháborút, s utána csikós lett. S mikor a párt azt kívánta tőle, hogy hagyja ott a nagy fáradsággal, embertelenül küzdelmes munkával rendbe tett ménest, s menjen juhásznak: Tanabaj vállalta ezt a számára távolról sem kellemes feladatot. Ráadásul embertelen körülmények között kell ismét rendet teremtenie. A háborúban távol voltak a férfiak, a gazdaság pusztult, romlott, a juhok hóviharban, fedetlen akolban, étlen-szomjan tengődtek, s elletéskor rakásra pusztultak a bárányok. S amikor a halálosan kimerült és végsőkig elkeseredett Tanabajt még felelősségre is vonják: elkergeti az ellenőröket. Tettéért kizárják a pártból, de a fiatal komszomolista titkár felnövekedve, s magasabb funkcióba jutva kikeresi Tanabaj igazságát.

Ezt a küzdelemmel teli életútat összegezi a lovát siratva hazaballagó öreg, de — bár könnyei csurognak az arcán — egy távolban magányosan repülő vadludat látva így szól — hozzá is, magához is, de mihozzánk is:

„Repülj csak, repülj. Addig érd utól a társaidat, míg el nem fárad a szárnyad."

A mindig újrakezdő, mindenen győzedelmeskedő ember sorsát írta meg ebben az egyébként hétköznapi, s oly sokak által megélt életútban Ajtmatov. Az ábrázolás pontos realizmusát, a nagy orosz regények valósághű módszereinek folytatását azonban mélységes lírai szemlélet szövi át. S nagyszerű ebben éppen az, hogy ezt a szerző a saját maga teljes háttérbe sz közbe, csak tényel replőre gondoljunk De egy-egy egysze szerűbb dolgot is érzéssel tölti meg. Mikor Gülszári elpusztul, mindössze ennyit jegyez meg: „Menni kellett." Menni kell, szárnyalni kell, míg el nem fáradnak a szárnyak.

Kamondy László:

ÁDÁM APJA

Ha vannak „örök" vagy „hálás" témák, akkor Kamondy László ezek közül választott kötete megalkotásához. Az itt található drámai művek és novellák témája ugyanis nem más, mint a szerelem. Annak megszámlálhatatlan megnyilvánulási formáival, komplikációival, örömeivel és bánataival.

„Nem csekélyebb volt a becsvágyam valaha — vallja művéről a szerző —, hogy olyan kötettel lépjek a nyilvánosság elé, amelyben a leghatalmasabb szenvedélyt — a Szerelmet írom meg."

Ezt a témát, mióta irodalom van, folytonosan írják az írók. De nem meríthették ki, mert vele változik ez az emberrel, s lesz naponta új és újabb. Kamondy László napjaink szerelméről is, a ma előfordulható esetekből teremt változatos „gyűjteményt". Hogyan tartja meg gyermekét a család és a falu ítélete ellenére egy fiatal leány, mint csatáznak és békülnek össze a két különböző felekezethez tartozó szülők, kiknek vallástalan gyermekei mindkét egyházi szertartás szerint megesküsznek, s ráadásul gyermeküket is két egyház anyakönyve jegyzi végül matrikuláiba. Látjuk a feleség és szerető között vergődő családos férfi küzdelmét, hogy azután ismét vidám történetet olvashassunk egy féltékenykedő fiatal mamáról, majd a „a mama udvarlójá"-t elriasztó fruskákról, a szerelmesét „a papa felesége"-ként viszontlátó fiatalember megdöbbenését, hogy végül a kötet egy mulatságosan izgalmas, a szerző által „tragikomédiá"-nak és „krimiparódiá"-nak nevezett írással záródjék.

Ezek az írások, mint az igen rövid felsorolás is mutatta, a szerelem konfliktusainak, lehetőségeinek legváltozatosabb területein kalandoznak. A téma és az írói megoldás változatossága mellett azonban közös, összetartó vonásokat is felfedezhetünk, melyek e sokféle történetet mégis, valami módon egységbe kapcsolják. Az egyik az, hogy a szerző — mint ezt is maga mondja —, a szerelem hétköznapjait akarta megírni. Nem nagy jelentőségű és rendkívüli történeteket, hanem a nap, mint nap előforduló eseteket. Mégsem jelentéktelenek: jelentőssé teszi őket az író figyelme, derűs, néha gúnyos iróniája, mellyel mindezeket, a mindennapi életből kiemelve felmutatja nekünk. Kis, ha úgy tetszik, apró, emberi gyengeségek, oktalan kötözködések, „csakazértis" engedetlenségek, melyek viszályt teremtenek a szerelmesek között. A hétköznapi téma, a könnyed, a derűs, az iróniku hangvétel mégsem a szerelem, az emberi élet egyszerűségét és könnyűségét hangsúlyozza itt végső soron, hanem sokkal inkább az emberi kicsinyeskedések, oktalanságok bírálatán keresztül, az ember szerelemre és boldogságra hivatottságát.

Bessenyei György

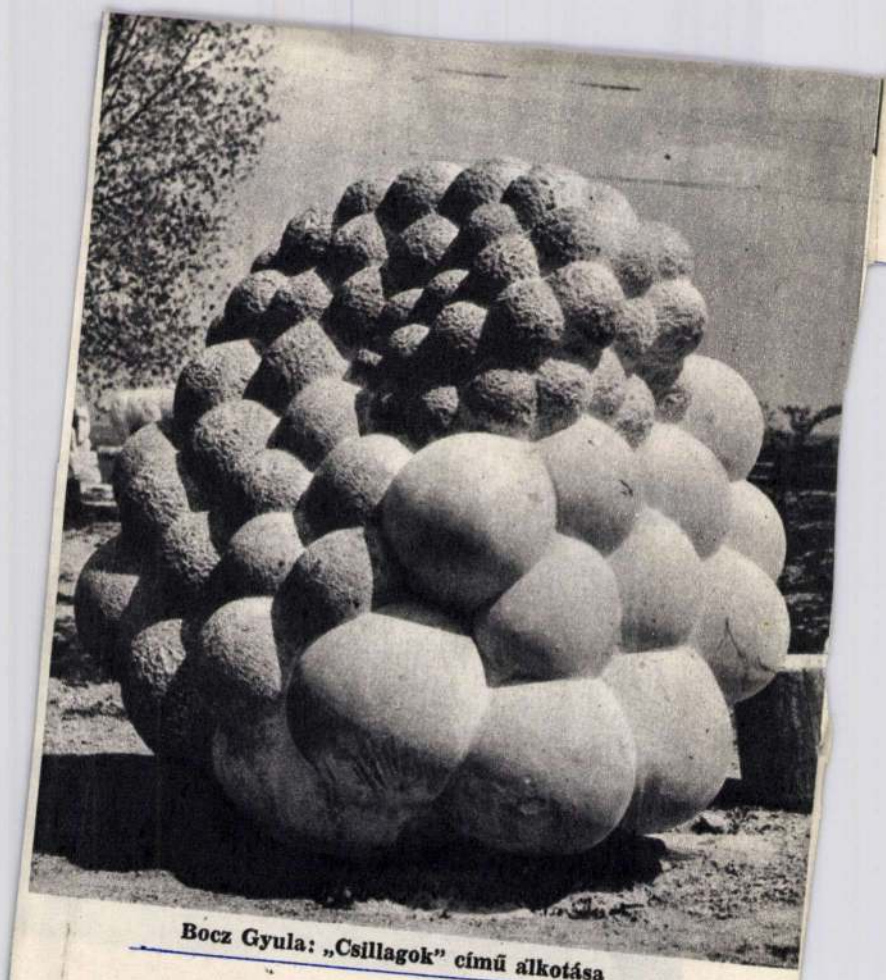

Bocz Gyula: „Csillagok" című alkotása

lik, sőt: *követelik az illusztrált út-*
mutatót.

H. L.:

A villányi szabadtéri művésztelep

Bocz Gyula szobrász

Idegenforgalom, 1974. 6.

A hogyan a színházba járó közönség ösztönösen is megérzi, meghallja, tudomást szerez a kiemelkedően jó produkcióról (néha az agyonhallgatás, az elmarasztaló kritika ellenére is), ugyanúgy az idegenforgalom közönsége: a turisták is rendelkeznek valami hasonló, ám szintén hatékonyan működő, úgynevezett hatodik érzékkel, s a „csemegét" (vagyis az ő számukra: élményszerűen rendkívülit, egyedülállóan izgalmasat) még akkor is felfedezik, amikor erre *semmiféle útbaigazító tábla, sem pedig csalogató hangú prospektus nem hívja fel a figyelmet.*

Pontosan így történt ez *Villányban* is, ahol ifjú művészek egy kis csoportja elhatározta, hogy a műtermek zárt levegőjéből kimenekül a szabadba, s a megrendelők kívánságaitól és egyéb kötöttségektől teljesen függetlenül, ám *a közönség szeme láttára, szobrokat formál egy elhagyott kőbánya legérdekesebb alakú és legszebb színű köveiből.* Hat évvel ezelőtt indult a kísérlet, mely — bízvást mondhatjuk — Európában a maga módján egyedülálló.

Szabadtéri művésztelepek természetesen másutt is akadnak — Franciaországtól kezdve a *Fertő-tó* menti osztrák *St-Margarethen* kőbányáján át egészen a cseh, román és szovjet telepekig — de a mi *villányi művésztelepünk* mégis egészen más. Nálunk ugyanis nincsen szétválasztva a műhely az elkészült szobrok kiállítási részétől. A hegy szikláiból megformált ábrázolások *ott maradnak a helyükön,* így a látogatók — akik őszinte érdeklődésből, spontán elhatározásból, mindenféle rábeszélés, vagy esetleges programpont teljesítésének kötelezettsége nélkül — kapaszkodnak fel az útmenti domboldal platójára, gyakran néhány méteres távolságra egymástól lelhetik meg az anyaggal viaskodó művészt a már kész, lepolírozott szobor-kompozíciótól.

Mindez így együtt, a maga rendezetlen, *mesterkéletlen valóságában* hihetetlenül vonzó és nagyszerű, noha — ma már úgy tűnik — túlságosan is jól sikerült. Ez nem panasz természetesen, csak bevezetés ahhoz, hogy ennek az új vonzás-centrumnak a kialakulása milyen *új problémákat vet fel,* elsősorban idegenforgalmi szempontból, amelyeket sürgősen meg kell oldani.

A művészek kezdettől fogva vágyták az erre járók érdeklődését — ez is volt szokatlan elhatározásuk egyik indítéka — a közönség, *az emberek szeme előtt dolgozni,* akik számára végül is az alkotások megszületnek. *Ekkora érdeklődésre azonban senki sem gondolt.* Szép nyári napokon előfordul, hogy 2—300 ember nézegeti, kerülgeti, mustrálgatja a szobrokat, s 2—3 autóbusznyi turista pedig éppen arra vár, hogy kicsit ritkuljon a terep embersűrűsége, s az idegenvezető megkezdhesse a műtárgyak bemutatását.

Itt jelentkezik az első súlyos probléma: *nincs katalógus.* A szobrok többsége *nem figurális kompozíció* (nem is ez volt a cél), az anyag maga is valami újfajta kifejezési módra csábít. Vannak ugyan elnevezések, de *legtöbbjük a közönségtől származik* (az alkotók rendszerint boldogan átveszik a gyakran frappáns megfogalmazásokat), de mindez nem potolja a katalógust.

Bocz Gyula művész, a szabadtéri szobrászati szimpózium egyik megálmodója, aki hatodik évét tölti a „bányában", s egyike a legtermékenyebb alkotóknak, így vall erről:

— Mindannyiunknak tudomásul kell vennünk, hogy amikor a helyszínen dolgozunk, s jönnek az érdeklődők, ritkán állják meg, hogy ne kérdezősködjenek. Mi szívesen elbeszélgetünk mindenkivel, *de reggeltől estig nem bírjuk, végtére is nem fecsegni jöttünk ide.* Ugyanakkor igényeljük az érdeklődést. Ezért is formáltuk meg így és ilyen formában a művésztelepet. A látszólagos ellentmondás feloldását abban látom, hogy *sürgősen szükség van egy képes katalógusra.* A látogatók igény-

27 ország 37 városába repül a MALÉV

A MALÉV és 18 partner légitársasága a nyári hónapokban hetenként 282 menetrendszerű járatot indítanak a Ferihegyi-repülőtérről. Ez évben is háromszor repülnek *Burgaszba, Várnába* és *Konstanzába.*

A MALÉV és az AEOROFLOT június 1. és szeptember 30. között *heti négy* járatot indít *Kievbe*; a MALÉV és a JAT gépei pedig heti 6 alkalommal repülnek *Dubrovnikba.*

A fokozott NDK forgalomra való tekintettel májustól szeptemberig a MALÉV és az INTERFLUG jelentős mértékben növeli járatainak számát *Berlinbe, Drezdába, Lipcsébe* és *Erfurtba.*

A MALÉV rohamos fejlődését mutatja, hogy menetrendszerű járatainak nemzetközi útvonalhálózata kiterjed Európa és a Közel-Kelet 27 országának 37 városába, útvonalainak hossza pedig egy irányban meghaladja a 42 000 kilométert.

1973-ban a rendes és különjáratokon 394 000 (1968-ban 217 200) utas repült és 6 604 000 (1968-ban 5 327 000) kilogramm árut szállítottak. Az összes tonna-kilométer-teljesítmény 58 408 000 (1968-ban 34 132 650) volt. Tehát mind az utaslétszám, mind az összes tonna-kilométer-teljesítményben mintegy 75 *százalékos a fejlődés.* Még nagyobb növekedést mutat a Ferihegyi-repülőtér utasforgalma: 557 542 utas érkezett, indult vagy tranzitált Ferihegyen 1968-ban, ez a szám 16 000 híján egymillió volt 1973-ban, s ezenkívül 12 614 100 kg áru szállítást bonyolódott le Ferihegyen.

Ma 28 ország 32 városában működik MALÉV képviselet. Ezen belül az információs irodák hálózata a következő városokra terjed ki: *Amszterdam, Athén, Beirut, Berlin, Brüsszel, Koppenhága, Milánó, Moszkva, München, Oslo, Párizs, Róma, Stockholm, Szófia, Varsó, Wien, Zürich, Berlin/West* és *New York.*

1974-ben új MALÉV iroda nyílik *Prágában* és bővül a római képviselet. Az év folyamán több iroda kap külföldön jegyeladási jogot.

A forgalom növelése és az utasok jobb kiszolgálása érdekében a MALÉV folyamatosan növeli budapesti és vidéki ügynöki hálózatát. Ezek mindjobban elősegítik az egyéni repülő-utasforgalom és a csoportos légi turisztika növelését. MALÉV kirendeltségek működnek a *Royal, Gellért, Intercontinental, Szabadság* és *SZOT* szállókban is.

(—)

Közvetlen autóbuszjárat Dubrovnikba

A Volán 10. sz. Vállalat 1974. június 14-től augusztus 31-ig menetrendszerű járatot indít Szeged—Dubrovnik—Szeged viszonylatban. Az útvonalon IK 255-ös típusú kényelmes panoráma autóbuszok közlekednek.

A járat heti egy alkalommal, pénteken 16.30 órakor indul Szeged autóbusz-pályaudvarról és Subotica—Novi Sad—Tuzla—Sarajevo—Metkovic—Dubrovnik útvonalon szombaton 9.30 órakor érkezik a célállomásra. Visszaindulás minden szombaton 19.00 órakor Dubrovnikból — a már ismertetett útvonalon — vasárnap déli 12.00 órakor érkezés Szeged autóbusz-pályaudvarra.

A járat közvetlen, tehát szállásigény nem merül fel. A kocsiban hűsítőkről gondoskodunk. A menetjegy megváltásán felül lehetőség van 7, illetve 14 napos üdülőprogram biztosítására is, alkalmazkodva a járat időpontjához. A viteldíjak kedvezőek. Egyszeri útra Dubrovnikig 282,50 Ft, olcsóbb a jelenlegi bármely más közlekedési eszköz viteldíjánál.

Jegyelővétel: Volán Utazási Iroda, Szeged, Bajcsy-Zsilinszky u. 28. Telefon: 12-223, 12-448. Telex: 082415, valamint személyesen, érvényes útlevél birtokában. A menetjegyek forintért megválthatók. (—)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bocz Gyula
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1966 OKT. 11.

Bocz Gyula szobrai a József Attila Művelődési Házban

Szombaton este nyílt meg és a hónap végéig tart nyitva a gyárvárosi József Attila Művelődési Házban Bocz Gyula, fiatal pécsi szobrászművész első önálló tárlata. A művelődési ház két évvel ezelőtt kezdte rendkívül hasznos és érdekes sorozatát, melynek keretében a megye legfiatalabb képzőművész-nemzedékének tagjai mutatják be munkáikat. Bocz Gyula kiállítása a bemutatkozás izgalmán túl azért is jelentős esemény a művelődési ház életében, mert a fiatal szobrász maga is gyárvárosi lakos, sőt első próbálkozásai is a művelődési ház szakköréhez fűződnek.

Bocz Gyula rendszeresen szerepel a megye fiatal művészeinek együttes tárlatain; szobrai, melyeket mindenekelőtt az anyagszerűség és nagy belső fegyelmet tükröző vonalak jellemeznek, jelentős sikert arattak. Első önálló bemutatkozása együttal számvetés is. A kiállítás a realista törekvések jegyében született fa- és kőfejektől az absztrakt körplasztikákig vonultatja fel a fiatal alkotó legsikerültebb darabjait.

Érdekes törekvése Bocz Gyulának, hogy körplasztikával olyan hatást érjen el, mely eddig csak a szoborcsoportok sajátja volt. Az arcok minden szögből mást mutatnak. A fiatal szobrász útja a súlyos realista szobroktól a maximálisan leegyszerűsített vonalak felé vezet, mindez azonban a gondolati tartalom gazdagodásával párhuzamosan valósul meg.

A szobrok közül a stilizáltan egyszerű Bagolyportré, az Ölelkezés és a kantavári fekete kőből faragott Anya gyermekével, emelkedik ki. Érdekes bizonysága Bocz Gyula bátorságának a Tenger című szobor, mely nem más, mint egy gondosan csiszolt fekete kő: egy csepp a tengerből, mely félreérthetetlenül felidézi a nézőben az egymást ölelő hullámokat.

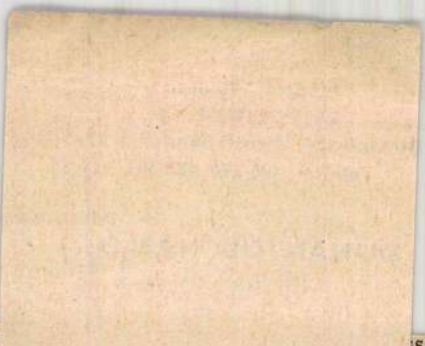

lata jó. A párt
tonkívüliek egyar
ják, az a jó poli
élet gyakorlata
pártunk jelenleg
kát folytat, ezér
nyien készséggel
— fejezte be
Nagy József elvt

Szarka György

vókányi tanács vb-elnöke a falusi pártpolitikai munka problémáiról beszélt. Az utóbbi években némileg háttérbe szorult. Elsősorban azért, mert a falusi pártszervezetek túlságosan sokat és részletesen foglalkoztak a termelési feladatokkal, elhanyagolva azok politikai, társadalmi vonatkozását. Talán ez is közrejátszik abban, hogy a nem tsz-tag falusi párttagok aktivitása az utóbbi időben csökkent. „Meggyőződésem, hogy a szervezeti szabályzat módosításában javasolt új megnövekedett hatáskör termékenyítőleg fog hatni a falusi pártszervezetek munkájára és a községi alapszervezetek még alkalmasabbakká válnak növekvő feladataik megoldására".

Dr. Martinkovics Mihály őrnagy elvtárs, a Pécsi járási-városi Rendőrkapitányság helyettes vezetője felszólalásában a Pécsi Járás közrendjéről és biztonságáról, az új tör-

sankén
való el
zonyítá
a sza
ezet jö
új ta
oe.
járás
termelő
szövetkezetben dolgozó nő
helyzetéről, jó munkájáról,
vezetésben, a közéletben egy
re fokozódó részvételéről be
szélt. Bírálta a szakmunkás
képzés jelenlegi rendszerének
nehézkességét, maximalizmu-
sát, meggyőző szavakkal be
szélt arról, hogy milyen fon
tos a falusi fiatalokkal val
foglalkozás, a veszélyes kö
rülmények között élő kisgyer
mekek felkarolása.

Gergely János elvtárs, a
árpádtetői erdészet párttitkár
ismertette gazdaságuk adatait
kiemelve azt, hogy terveike
az időközben lefolytatott lét
számcsökkentés ellenére i
maradéktalanul és részletei
ben is teljesítették.

Sok ezer kommunista állásfoglalása

Novics János elvtárs, a megyei pártbizottság titkára a megye kommunistái nevében üdvözölte a járási pártértekezletet, majd az elmúlt két hónap során lezajlott párttaggyűlések, üzemi pártértekezletek tapasztalatairól beszélt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1971 SEP 29

1021

SZOBOR A KOCKÁBAN

A szeszélyes és bonyolult alakzatok után végre egy tiszta és egyszerű forma. Egy szabályos kocka. Éleinek hossza tizenöt centiméter. Anyaga átlátszó, szintelen plexi. Belsejében tükörfényes bronzszobor csillog.

Gulyás Gyula munkája — a III. Pécsi Országos Kisplasztikai Biennálén — nem tartozik a kiemelkedő és gondolatilag és érett alkotások közé. Mégis figyelmet érdemel. Hibái és erényei az egész kiállításra jellemzőek. Modern stílusa, a műanyag használata az avantgarde törekvések térhódítását jelzik. A plexiben szunnyadó szobor a magzat illuzióját kelti. Azt sugallja, hogy hamarosan új eszközök és új gondolatok lépnek a régiek helyébe.

A Biennálét igényes válogatás előzte meg. Így kaptak nyilvánosságot fiatal alkotók is, akik még nem Alap-tagok, s az avantgarde bélyegével a műveiken eddig csak nagyon ritkán és kivételesen nyertek bebocsátást a rangosabb fórumokra. Bocz Gyula, Csiky Tibor, Csutoros Sándor, Gulyás Gyula nevét említhetném. Egyikük sem végzett főiskolát. Jobbára csak szűkkörű kiállításokon lehet találkozni műveikkel. Örvendetes, hogy elküldték munkáikat, hogy bizonyították tehetségüket és helyet kaptak a kiállításon.

Az autodidakta művészek szólamát erősítik fel fiatal szobrászaink másik csoportjának művei. A főiskoláról kikerült új szobrász-nemzedék tagjai közül a legközvetlenebbül Farkas Ádám kapcsolódik hozzájuk. Absztrakt formanyelve egyszerű szavakból áll. Egyszerű elemek — a gömb, a héj, az oszlop — alkotják művészetét. Összetettebb és gazdagabb Asszonyi Tamás, Csikszentmihályi Róbert, Czinder Antal világa. Ők sosem szakadnak el a valóság felismerhető elemeitől. A nonfiguratív művészet eredményeit felhasználva fejlesztik tovább a témára és a mimézisre épülő szobrászatot. A korszerűség kap hangsúlyt az idősebb generáció művészetében is, Kiss Nagy András konstruktivan kubisztikus szobrai, Borsos Miklós természeti formákat reveláló munkái, Schaár Erzsébet naturális és elvont elemeket montirozó művei jóvoltából

Az új szemlélet térhódítását és időszerűségét bizonyítja, hogy a festő Fajó János, Korniss Dezső és Schéner Mihály, a grafikus Zala Tibor, a keramikus Schrammel Imre is szerepel műveivel a kiállításon.

Úgy látszik, lassacskán elmosódnak a műfajok közötti határok. A festői és a szobrászi műfajok helyébe új — egyetemes — kifejezési forma lép.

A változás előjele — előszele —, hogy a seregszemlén az érmeken kívül kisplasztikát alig találunk. A kiállított munkák jelentős része terv — készülő vagy már el is készült monumentális művekhez. Ezek sorában kimagasló Melocco Miklós Ady Endre és Varga Imre Partizán című munkája. Vitrinbe, könyvespolcra, asztalra való, a szó szoros értelmében vett kisplasztikát — a Kisplasztikai Binnálén — nem láttam. Legfeljebb olyan szobrot, amelynek szépsége kis méretben is érvényesül. A művek túlnyomó többsége azonban közterekre vagy középületeinkbe kívánkozik. Az érmek zöme szintén társadalmi megrendelésre készült, intézmények, üzemek, vállalatok, a megbízók. Az enteriőr-szobrok hiányoznak. De annál nagyobb öröm, hogy szobrászaink — és az itt kiállító más művészeti ágak képviselői is — terveikkel a közösség életének legforgalmasabb tereire merészkednek.

Nem kis akadályokat kell leküzdeniük. Először is önmagukban, mert a kísérleteket — bizonyító művekre kell váltani. Azután a tér természetes ellenállását is le kell győzni. Bányai József példáját említheném, akinek aktjai az archaikuś görög és az etruszk művészet humánumát idézik. Nem egyszer azzal, is hogy torzót mintáz. A régmúlt korok emlékein a történelem eljtett gyógyíthatatlan sebeket, az ő szobrain az önmagát megcsúfító és megcsonkító ember.

Ez alkalommal Bocz Gyula — a pécsi Sopiana Gépgyár dolgozója — kapta az első díjat. Ő már talált magának mecénást. Nemcsak a gyár segíti munkáját, de a helyi kulturális szervektől is megkap minden szükséges támogatást. Szép és hasznos ez. Az első díj azonban korainak látszik. A bemutatott munkák — a virágokat idéző bronzszobrok — stilizált formái bizonytalanok. a szerkezet esetleges. A második díjat a már említett Bányai József nyerte igényes munkáival. A harmadik díjas Csikszentmihályi Róbert romantikus alkat. Festőien kezelt felületeinek minden részlete egyetlen hatalmas — de tüntetően világos — körmondatot alkot.

Gulyás Gyula plexiszobra, amelyről bevezetőnkben már szó esett, mintha csak tükör volna, megsokszorozza a benne elrejtett bronzszobrot. Még nem látni pontosan a kísérlet értelmét. Mégsem lenne helyes lebecsülni a vállalkozást. Sem ezt, sem a vele rokon törekvéseket. Máskülönben a plexibe zárt magzat sosem jön a világra.

Vadas József

mezes áfonyállá

U

Hármat se alszol
s Alaszka közt, M
fekete lánggal fu
Traxith, Lulang,
áfonyaerdők szál

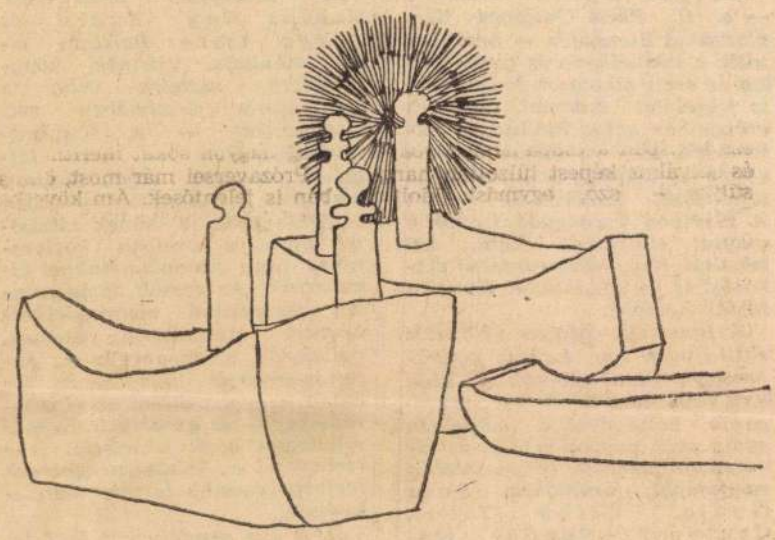

Sámó Géza: Szobortérv

A puccstól a trónfosztásig

Vas Zoltán tizenhat esztendőt töltött a Horthy-korszak börtönében. Úgy látszik, újabb tizenhat évet szán arra, hogy az ellenforradalmi rendszer fővezére — és kora — történetét feldolgozza. Monográfiájának most megjelent második kötete — a *Horthy vagy a király?* — ugyanolyan szempontok szerint készült, mint elődje, az *Ófelsége szárnysegéde: Horthy Miklós.* Az első kötet „előhangjában" írja: „Érthető, ha elfogult vagyok [Horthy] személyével szemben, de nem annyira, hogy róla és társadalmáról ne az igazat, csakis az igazat írjam. Minek túloznék, ha a történelmi igazság ereje az, ami leginkább leleplezheti." Ezt a célt a szerző a történelmi montázs segítségével éri el; rendkívül sok dokumentumot vonultat fel — és elemez — olvasmányos köteteiben.

A „királynélküli királyság" első két évéről szól új könyve. A proletárdiktatúra felszámolása már végetért, de az egymással marakodó ellenforradalmi csoportok harca még nyílt volt az 1920-as év első hónapjaiban. A „fővezér" a Gellért szállóban székelt s az újjászervezett — királyhű — „nemzeti hadsereg" helyett valójában még a különítmények erejére támaszkodott. Ezek egyike, az Ostenburg-különítmény juttatta Horthyt negyedszázados uralmához; ugyanis 1920. március 1-én a Parlament puccsszerű megszállásával kényszerítette az ülésező nemzetgyűlést Horthy kormányzóvá választására. (Zárójelben: két héttel korábban, február 17-én *Horthy felszólítására* az említett különítmény *politikai gyilkosságot* követett el; megölte Somogyi Bélát, a Népszava szerkesztőjét és munkatársát, Bacsó Bélát.) A szerző részletesen bemutatja, milyen éles hatalmi harc folyt Horthy és a Svájcban tartózkodó IV. Károly, valamint híveik között. Horthy, a kormányzói teljhatalmat féltve, maga szólította fel az antantországokat, továbbá a Magyarországgal szomszédos államokat, hogy tiltakozzanak a király visszatérése és trónfoglalási kísérlete ellen. Ugyancsak a kisantant — kiprovokált — fenyegetésére való hivatkozással mondják ki 1921. november 3-án Károly király és a Habsburg-ház trónfosztását. (Az első és a második úgynevezett királypuccs felszámolásában jelentős része volt Bethlen Istvánnak, a *konszolidált diktatúra* megteremtőjének.) Vas széles tablót rajzol Horthy és ellenfelei táboráról, portréi közül emlékezetes az „erős ember" Gömbös, a legitimista Friedrich és Rakovszky Iván (az országgyűlés elnöke) arcképe. Feltűnik néhány később hírhedtté vált politikus, így Schlachta Margit, Meskó Zoltán, valamint Kozma Miklós — Horthy „propagandaminisztere".

A könyv legtöbb adata a szakemberek számára köztudott volt eddig is, ám az olvasók széles rétegeit hozzásegítheti Vas Zoltán monográfiája „félreinformáltságuk" eloszlatásához, az ifjúságot pedig a többnyire csak szólamokban emlegetett ellenforradalmi korszak alapos megismeréséhez. A monumentális vállalkozás tudományos hitelét növelné, ha a szerző a sorozat zárókötetében felsorolná — lehetőleg kötetek szerint is — felhasznált forrásait.

Tasi József

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged
Bocz Gyula
1971 OKT 8

1021

Pécsi tanulságok

Az elmúlt hetek folyamán azt tapasztalhatta az olvasó, hogy mind szakmai körökben, mind kritikusi berkekben vihart kavart a III. Országos Kisplasztikai Biennálé. Olvashattunk mellette és ellene állást foglaló cikkeket, tartalmát helyeslő, és elvető megnyilatkozásokat. Az érvelések pró és kontra valahogy úgy hatottak ebben az esetben, mintha bizonyos jelenségek csak most bukkantak volna elő. Érzésünk és megítélésünk szerint a pécsi tárlat semmi olyan új jelenséget nem hozott felszínre, ami indokolta volna a nagy polémiát, mindössze valamivel tömörebben tükrözte azokat a problémákat, amelyek már hosszabb ideje jelen vannak képzőművészeti életünkben, s amelyek a kiállítások folyamatában nem Pécsett voltak először érzékelhetők.

A kiállított alkotások zöme ezúttal is realista szemléletből fakadt — e szemlélet általános helyességéből az sem vonhat le sokat, hogy egy-két gyengébb alkotást is kiállításra engedett a bíráló bizottság. Ilyesmi az országban rendezett bármelyik kiállításon előfordulhat, és elő is fordul. Ebből az engedékenységből azonban nem vonható le az a végkövetkeztetés, hogy alkotóink — mármint realista szemléletű alkotóink — megrekedtek és „semmitmondó, üres, öreg, lényegtelen szobrászatot" művelnek. Jó néhány alkotó és alkotás cáfolja ezt a szélsőséges megállapítást. Ha egyetlen más mű nem, *Varga* Imre különdíjjal jutalmazott Partizán-emlékműterve már bizonyít. Természetesen nem ő az egyedüli...

A pécsi tárlat másik csoportját azok a művek alkotják, amelyek megugranak a hagyományosnak titulált formanyelvtől, és a nonfiguratív művészet világába kalandoznak. Volt, aki ezeket szívesen fogadta, volt, aki nem. Mi az utóbbiak közé szeretnénk sorolni magunkat. A tárlat számos alkotását hajlandók vagyunk dekorációnak elfogadni, térkitöltő elemeknek, színekkel, felületekkel játszó daraboknak, ám kevésbé olyan műalkotásoknak, amelyek az emberről az emberhez szólanak. Egy-két esetben a mű még előbb vázolt funkcióját sem igen tölti be, mert — mint *Csíky* Tibor *Organikus mozgása* — témáját sem adja vissza, nemhogy valami pluszt is adjon a szemlélőnek. Így vagyunk az első díjat nyert Bocz Gyula — egyébként mutatós — Virágjaival is. A sort felesleges folytatnunk, mert e kategóriába sorolható művekből valamiféle indokolhatatlan dac olvasható ki életjelenségeinkkel szemben.

Mi a valóság realista ábrázolása mellett foglalunk állást — a hagyományokon nyugvó, de azt szüntelenül meg-megújító művészet mellett, melyben jelenünk kap képi vagy térbeli megfogalmazást. Célunk itt a vásárhelyi iskola eszmei és erkölcsi célkitűzéseire, melyben a téma és a stílus gazdagsága oly módon érvényesül, hogy az élet közelségéből ki nem szakad. A Pécsett kiállító művészek közül sokan részt vevői a mi tárlatainknak. Ezen az alapon. És mindaddig szívesen látottak, míg — az oly sokszor megkapott provinciális jelző ellenére — a realizmus immár jócskán kitágult partjai között mozognak. Életszemléletünk és világnézetünk visz közel azokhoz a művészekhez és alkotásokhoz, akik műveikkel érzéseket fakasztanak, mai életünk jelenségeire figyelmeztetnek, szellemi kincsestárunk gazdagítására törekednek. A III. Országos Kisplasztikai Biennálé pécsi jelzései csak megerősítettek bennünket ebben az állásfoglalásunkban. Támogatjuk — és műveket támogat — ebben a X. kongresszus állásfoglalása. Ebben elkötelezettek vagyunk, ha még egyesek haragját zúdítjuk is magunkra...

SZABÓ ENDRE

Eperjesi tapasztalatok

A „Veres Péter" Művelődési Ház és közönsége

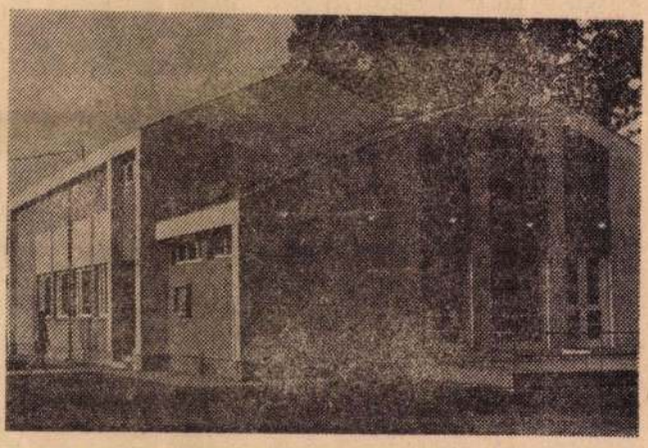

Az új Veres Péter Művelődési Ház várja Eperjes népét. (Fotó: Lázár Mihály)

Készült Eperjes népe a közművelődés szép helyi „templomának" felavatására, de még nem volt eldöntve, kiről nevezzék el? Orosz Imre pedagógus javasolta: „Veres Péter Művelődési Ház" legyen a neve. A tanácsülésen nem volt vita: nagyszerű a választás. A parasztlélek nagy ismerője méltóbb emlékművet nem is kaphatott volna az egykori Zelemére-puszta népétől, amiért olyan messzire előre látott be a jövőbe...

Vincze József igazgató szavai mögött érezhető büszkeséggel beszélt a kultúra új otthonának nem egészen másfél hónapos történetéről: — Alkotmányunk ünnepének előestéjén avattuk, azóta napról napra szépen gyarapszik a törzsközönsége.

Az átellenben levő „szomszédvár", a kocsma minderről nem látszik még tudo-

nyomása alatt ülnek a fűben, összefüggéstelen nótaszövegek töredékeit óbégatják. Odabent fertelmes por, füst, pálinka, sör és bor keveredett bűze gomolyog, s benne sok-sok ember az izzadságtól tarka, rossz ruhában, úgy, ahogy ma is a mezőn dolgoztak. Útban hazafelé ide jöttek könnyíteni fáradtságukon.

Este van az eperjesi Veres Péter Művelődési Házban is. A ragyogóan tiszta, művészi ízléssel berendezett klubteremben nem túl hangos beatzene szól, de a zenegép kezelőjén kívül nincs ott senki. Pedig a rendet, tisztaságot és szépséget szinte tapintani lehet.

— Ezt mindvégig meg fogjuk őrizni — mondja az igazgató. — Nem vagyunk türelmetlenek. Hisszük, hogy változik majd a helyzet, és a „szomszédvár" népének színe-java ide

látságot. Nem mértünk bort, se pálinkát, s mégis nagyon sokan eljöttek, főleg fiatalok. Bár jutott volna hely mindkét alkalommal sokkal többnek is.

Hetenként kétszer adnak filmműsort, ilyenkor 70—80 százalékig is megtelik a 170 férőhelyes nagyterem. A kiskunfélegyházi művészeti együttes fogadásakor pedig szinte minden helyet elfoglaltak. A 4 ezer 800 kötetes községi népkönyvtár szintén itt kapott hajlékot. Az olvasómozgalom régi lelkes gárdistái most újult erővel szervezkednek. Tavaly járási szinten elsők lettek a könyvterjesztésben, a könyvbarátok táborának gyarapításában. Ezért 25 ezer forint jutalmat is kaptak, ennyivel nagyobb, gazdagabb most könyvtárunk. Nagyon hisznek abban, hogy ha vége lesz a sok szorgos őszi munkának, ismét előbbre jut az ol-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Bocz Gyula szobrára

Disc-jockey és Villon

1021

Belvárosi Ifjúsági Klub

Az egykori szenespincéből beat-zene szűrődik ki az utcára. A rusztikus pinceajtón ha belép a látogató egy pillanatra megszédül a mélyrefutó meredek lépcsősor láttán. Pár lépés lefelé és csaknem megörül az ember a lépcsőt tagoló pihenőnek. Itt a ruhatár, vele szemben a bárpult, mely mellett lányok, fiúk foglalnak helyet, előttük sör, Cola. A pult végén lemezjátszó. A mélyből csak a tv-híradó szignálja hallatszik fel idáig. A boltíves patinás pince első részében most mindössze néhányan beszélgetnek. A tv-teremben is csak lézengenek a fiatalok, a táncteremben, — melynek egyik érdekessége Bocz Gyula szobrászművész artisztikus homokdombormüve — teljesen kihalt. Pécsi Vegyesipari Vállalat KISZ szervezetének Belvárosi Ifjúsági Klubja. Irányi Dániel tér 9. Szerda, kora este.

— Szerdai napokon mindig ilyen csendesek vagyunk — mondja Pinkóczy Ágnes, a klub főhivatású vezetője. — Nyolc órakor kezdődik a sakkverseny, ahhoz nyugodt körülmények kellenek. Másnapokon, különösen szombat és vasárnap telt ház van. Kedden, szombaton és vasárnap Disc-jockey klub van, ezt nagyon kedvelik a gyerekek. Simora László, a Nagy Lajos Gimnázium tanulója vezeti. Ez a Disc sorozat 1960-tól napjainkig bemutatja a beat-zene változásait. Péntekenként a klub négytagú zenekara játszik, táncolni minden fiatal szeret.

A klub most van alakulóban, még nincs két hónapja, hogy megnyitották. A Vegyesipari Vállalat 200 KISZ-korú fiatalja, az 502-es sz. Szakmunkásképző Intézet, a Hőszolgáltató és a Fodrászipari Vállalat kiszesei, az Egyetem utcai Általános Iskola úttörőinek közreműködésével az ittlevő elhanyagolt szenespincét alakították át reprezentatív klubbá.

Klubszámok. A 120 négyzetmétéres alapterületű klubhelyiség négy fő részre tagozódik. A pincelejárat felső részében van a bárpult, a szociális helyiségek és a ruhatár. Lenn, a tulajdonképpeni pincében található a játék, tv- és táncterem. A tagok száma jelenleg száz. Van lemezjátszó, magnetofon, televízió és jónéhány társasjáték. Az ifjúsági klub hétfő kivételével mindennap nyitva tart. Szombaton és vasárnap délután négytől este 11-ig, a többi napokon ugyancsak négy órától este tíz óráig szórakozhatnak kulturált körülmények között a fiatalok. A programokat a klub hét tagú vezetősége alakítja ki.

— A jövő héten is lesz Disc-jockey program. Rendezünk egy kozmetikai bemutatót a Fodrászipari Vállalat közreműködésével. Kárpáti Árpád, a KISZ Bizottságtól „Ismerd meg hazádat" címmel diafilmvetítéssel egybekötött élménybeszámolót tart. Pénteken pedig a klubzenekar lép fel a táncteremben — tájékoztat a klubvezető.

— A közeljövőben milyen rendezvényeik lesznek?

— Az Orvostudományi Egyetem irodalmi színpada látogat el klubunkba, Villon verseiből adnak elő. Vállalatunk dolgozói élménybeszámolókat tartanak a Szovjetunióban, Jugoszláviában, Spanyolországban és Olaszországban tett utazásaikról. Fodrász- és divatbemutatóra is sor kerül.

A bárpult mellett ücsörgő fiatalok körében is a rendezvényekről, a klub jövőjéről folyik a szó.

— Jó lenne — mondja Hajdu Edit, a vállalat varrónője, — ha kapnánk különböző folyóiratokat, újságokat, képeslapokat. Ilyen „nyugis estéken" olvasgathatnánk.

— Meg kéne hívni egy-egy fiatal színészt innen a színházból — javasolja Virágh Ibolya.

Barsi Anikó, aki társadalmi munkában a sör és Cola árusítást vállalta, arról beszél, hogy irodalmi esteket kellene rendezni és a tagság elmehetne együtt kirándulni, egy-egy kiállítást közösen megtekinteni.

— Irodalmi színpadot kell alakítani! — ez a véleménye Újvári Jankának. — Egy bábos csoport is elkelne...

Tervek, elképzelések, vágyak. Az adottságok itt, ebben az igen szép és tágas ifjúsági klubban sok mindenhez megvannak. A klub vezetősége is arra számít, hogy a fiatalok a különböző programokon, amit ők kérnek, javasolnak, minél nagyobb számban részt vesznek.

(M)

növényvédelem

Az amerikai fehér szövőlepke hernyói már jól kifejlődtek, elhagyták a fészkeket, és szétmászkálnak. Ez évben nem volt túlságosan erős a fertőzés, de helyenként kialakultak kisebb gócok. A védekezést mindenhol, ahol csak szövőlepke hernyó előfordul, szigorúan végre kell hajtani, mert a szétmászkáló hernyók rövidesen bebábozódnak, és a jövő évi fertőzés alapját képezik. A hernyók bábozódásra kéreg alatti védett helyet keresnek. A bábozatást elősegíthetjük, ha a fa kérgére lazán hullámpapír öveket kötünk. A hernyók ez alá behúzódnak, és ott bebábozódnak. Papíröv helyett használható laza szalmaköteg is. Ezeket az öveket majd tavasszal leszedjük és elégetjük.

A gabona csávázását a vetés függvényében folyamatosan végezzék el. Csávázatlanul vetőmagot elvetni nem szabad. Csávázni lehet többféle szerrel. Használható: kőüszög ellen a higanytartalmú szerek, Fusarium és torzsgombák ellen Fundasol 15 dkg/q, vagy kőüszög ellen Topsin M 5 dkg/q.

Ahol gabonafutrinka fertőzés veszélyét a felméréskor észlelték, ott a talajfertőtlenítést ajánlatos elvégezni. Talajfertőtlenítésnél ügyelni kell arra, hogy amennyiben Hungária L—7-es szereket használnak, úgy a következő 2—3 évben arra a táblára burgonyát nem lehet vetni.

Szeptember 30-án Siklóson, a várban betanított növényvédelmi szakmunkástanfolyam kezdődik. A tanfolyamra jelentkezni lehet a járási növényvédelmi főfelügyelőknél a Járási Hivatalon keresztük. Azok a termelő üzemek, akiknek nincs növényvédelmi szakmunkásuk, vagy kevés ilyen szakmunkásuk van, okvetlenül küldjenek embereket e tanfolyamra. A tanfolyamon részt vehet minden épelméjű, testi fogyatékosságtól mentes 18. életévét betöltött egyén. Gondolni kell arra, hogy növényvédelmi munkával terhes nők, valamint kisgyermekes anyák nem foglalkozhatnak, ezért a tanfolyamra lehetőleg férfiakat küldjenek. A tanfolyamon előnyös helyzetben vannak azok, akiknek traktoros jogosít-

díj.

A jeli
ajánlottar
kát 1972
Pécs vá
Bizottsági
1. III. 11.
lyamunká
igés, zár
lyázó n
végzettsé

A pál
don választott,
irányító gondolatainkat közöljük:

A Föld belsejében és felszínén évmilliárdok alatt képződött szerves és szervetlen természeti kincsek (érc, szén, olaj, víz, erdők, stb.) nagyrészét a fogyasztónak hívott, de inkább pazarlónak nevezhető társadalomban élő ember az utolsó száz év alatt nagyrészben elpusztította és ma is pusztítja. Az édes- és tengervíz beszennyezése az élővilág pusztulását fogja eredményezni. Ennek a folyamatnak kell társadalmi szinten megállást parancsolni.

Veszélyben a közeli és a távolabbi környezet. A felhagyott ipari helyek, a meddőhányók és bányagödrök, az erőmű salaktavai a legnagyobb szennyezőforrások. Védelmükre e törvények adta lehetőségekkel lehet — és kell — cselekednünk.

Az ivóvíz minősége, a csatornázottság alacsony mértéke, a szennyvizek kezelésének hiányosságai, a városi szemét, az erozió problémái.

Dr. Horváth A. Olivér sk. elnök
Várnai Tivadar sk. titkár

◆

— **Áramszünet lesz** szeptember 26-án 8—15 óráig Mánia és Magyarszék községekben, 27-én 8—15 óráig Magyarszék, Barátur, Magyarhertelend, Varga, Felsőegerszeg, Vázsnok, Meződ és Sásd községekben, 28-án 8—15 óráig Palé, Baranyajenő és Gödre községekben, hálózat karbantartás miatt.

◆

Időjárásjelentés

Várható időjárás vasárnap estig: felhőátvonulások, futó esőkkel, zápor okkal. Élénk, a Dunántúlon időnként erős északi szél. Az évszakhoz képest hűvös idő. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 6—11, legmagasabb nappali hőmérséklet 11—16 fok között.

A Du[illegible] Budapesttől 154

Szombaton avatták fel Buda amelyet a Margits

Lottó

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 38. játékhéten öttös találata egy fogadónak volt, nyereménye 2 018 194 forint. Négy találatot 79 fogadó ért el, nyereményük egyenként 25 547 forint. Hármas találata 6940 fogadónak volt, nyereményük egyenként 291 forint, a két találatos szelvények száma 165 980 db, ezekre egyenként 14 forintot fizetnek. A nyereményösszegek a nyereményilleték levonása után értendők. A közölt adatok tájékoztató jellegűek.

LETÉTBEN A TELITALÁLATOS LOTTÓSZELVÉNY

Szombaton délelőtt az Országos Takarékpénztár központjában jelentkezett a lottó 38. játékheti öttalálatos szelvényének tulajdonosa, s a kifizetésig — október 14-ig — letétbe helyezte a több mint kétmillió forintot érő szelvényt. A szerencsés nyertes B. S. 21 éves budapesti esztergályos és felesége.

◆

— **A Pécsi Városi és Járási Belügyi szervek Pártbizottsága ülést tartott** pénteken. A pártbizottság dr. Földes János rendőr őrnagyot megválasztotta a pártbizottság titkárának.

— **A Kisgrafikai Barátok Köre** szeptember 25-én, hétfőn du. 5 órakor tartja havi összejövetelét a Hazafias Népfront helyiségében — Pécs, Széchenyi tér 16., I. em. —, amelynek keretében Szentesi Flórián titkár tart beszámolót a dániai Helsingőrben augusztus 24—27-én megrendezett 14. nemzetközi ex libris kongresszusról. Érdeklődőket is szívesen lát a veze-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

1971 AUG 19

Bocz Gyula

A „titánok" csarnoka

A Vrába-menti síkságból kiemelkedő 422 méter magas Szársomlyó hegy kőszikláiból lenyűgöző hatású óriásszobrok bontakoznak ki. Itt működik a siklósi tanács által fenntartott szobrász alkotótábor, amelynek fiatal tagjai — a tanács vendégeiként — művészi munkával töltik a nyarat. A tágas környezet, a nagy sziklatömbök monumentális alkotások készítésére ösztönzik a fiatal művészeket. Bocz Gyula pécsi szobrász az emberi életet faragja a Szársomlyó mészkő sziklába. Körülbelül ötven négyzetméter alapterületű kompozició első része már elkészült: ez a szerelmet ábrázolja. Orosz János budapesti művész óriási dombormű-vet vés a kőbánya függőleges falába. A szobrásztábor művészei most egy kollektív mű tervein dolgoznak. A kőbánya területen felállítandó alkotás körülbelül tizenöt méter magas lesz és négy vagy öt szobrász faragja ki egy-egy részletét a fiatal művészek munkássága nyomán különleges — Európában egyedülálló — szabadtéri szoborpark alakul ki a Szársomlyó hegy déli lejtőjén.

SZÖVE
VÁL

Es
Főépítésvez
belépés

lakatosokat

és betanított

segédmunkásokat

Segédmunkásokat
felveszünk
és lakatos munkára
betanítunk.

Törzskönyvezett 6 hetes német juhászkutyák eladók. Szülők magasan díjazottak. Turbacs István, Tata, Sallai u. 13. 2016

Tata II., Újhegy X. dűlőben eladó 700 négyszögöl szántó terület, alkalmas kertészkedésre, szobakonyha, pince, villany, kúttal, autóbuszhoz 5 percre, beköltözhetően megegyezéssel. Gáll Vilmos. 2014

Csopak legszebb részén, építésre is alkalmas, 300 négyszögöl, be-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1970 OKT 3-

Bocz Gyula

1021

Egyedül az óriásokért

Hazánk legdélibb hegycsúcsán, a 442 méter magas, süveg alakú Szársomlyón magányos szobrász dolgozik. A fiatal *Bocz Gyula* pécsi szobrászművész elhatározta, hogy a Szársomlyó mészkőtömbjeiből óriás szobrokat és az indiai barlangtemplomokhoz hasonló, *díszített barlangrendszert farag ki.* A munka több évet, esetleg évtizedet is igénybe vesz. A siklósi járási tanács és a fiatal művész munkahelye, a pécsi Sophiana Gépgyár minden segítséget megad, hogy folytathassa Európában egyedülálló munkáját. (MTI)

újpestiek válogat
ra.

Botár dr. tüzetesen megvizsgálta, s ő javasolta, hogy Bene hagyja ki a tegnapi edzést, s *ma már teljes intenzitással részt vehet a gyakorlásban.*

Ma délután 16 órakor újabb edzésre kerül sor, majd holnap délután 15 órakor az *MTK vegyes csapata* ellen játszik edzőmérkőzést a válogatott. A 15 tagú keret kedden utazik Oslóba, ahol este edzést tart. Ezután hirdeti ki *Hofjer József* szövetségi kapitány a *norvégek* ellen szereplő csapat összeállítását.

Bocz Gyula
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 337-748, 340-726

NÓGRÁD

1970 NOV 10

Művész a kőfejtőben

Bocz Gyula fiatal szobrászművész elhatározta, hogy a 440 méter magas Szársomlyó hegy elhagyott kőfejtőjében hatalmas szoborcsoportokat és barlangrendszert farag ki. Az első több tonnás szoborkompozíciók már elkészültek — az élet folyamatát ábrázolják. Tervei szerint a nagyszabású munkákkal csak hosszú évtizedek múltán lesz kész.
(KS fotó: Esztergály Keve felvétele)

igaz, van még egy kisebb ve- elővájásol
tő és most érünk át egy öreg ban a tö

Kisipari

Honton a termelőszövetkezet egyik baromfitenyésztő épületét vette birtokba a drégelypalánki Szondi Ktsz és rendezkedett be lámpaernyők készítésére. Technológiájuk egyedülálló, ilyen eljárással sem belföldön, sem külföldön nem készítenek lámpaernyőket. Wurm Sándor részlegvezető kísérletezte ki. Lényege: a lámpaernyő formájának megfelelő hengerre szintetikus fonalat orsóznak. Erre különleges poliészter anyagot öntenek. Miután a hengerre öntött massza kihűl, a hengerről leh... tik, formálják. A lámpaernyők a legkülönbözőbb színűek. A modern vagy antik lakásnak egyaránt díszére válik.

A Szondi Ktsz-t már régen foglalkoztatta a gondolat hogy a lakosság ellátásának megjavítására ezzel a részleggel egészíti ki a munkáját. Mint ismeretes, a lámpaernyőket főleg külföldről rendeli a kereskedelem. A ktsz vezetőinek megtetszett Wurm Sándor javaslata, elhatározták, hogy ra. Honton jelölték ki azt a huszonhárom asszonyt akit betanítottak a finom, ügyes kezeket igénylő munkára. Október elején indult meg a próbagyártás. A kereskedelem máris érdeklődik utána. A munkások is annyira begyakorolták magukat, hogy ebben a hónapban már 2—2500 lámparnyőt gyártanak. Az ernyők előnye az eddigiektől, hogy tartós, sem szakítani, sem törni nem lehet. A másik tulajdonsága, hogy a porszemeséket anyagának

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1970 NOV 17

Bocz Gyula

7021

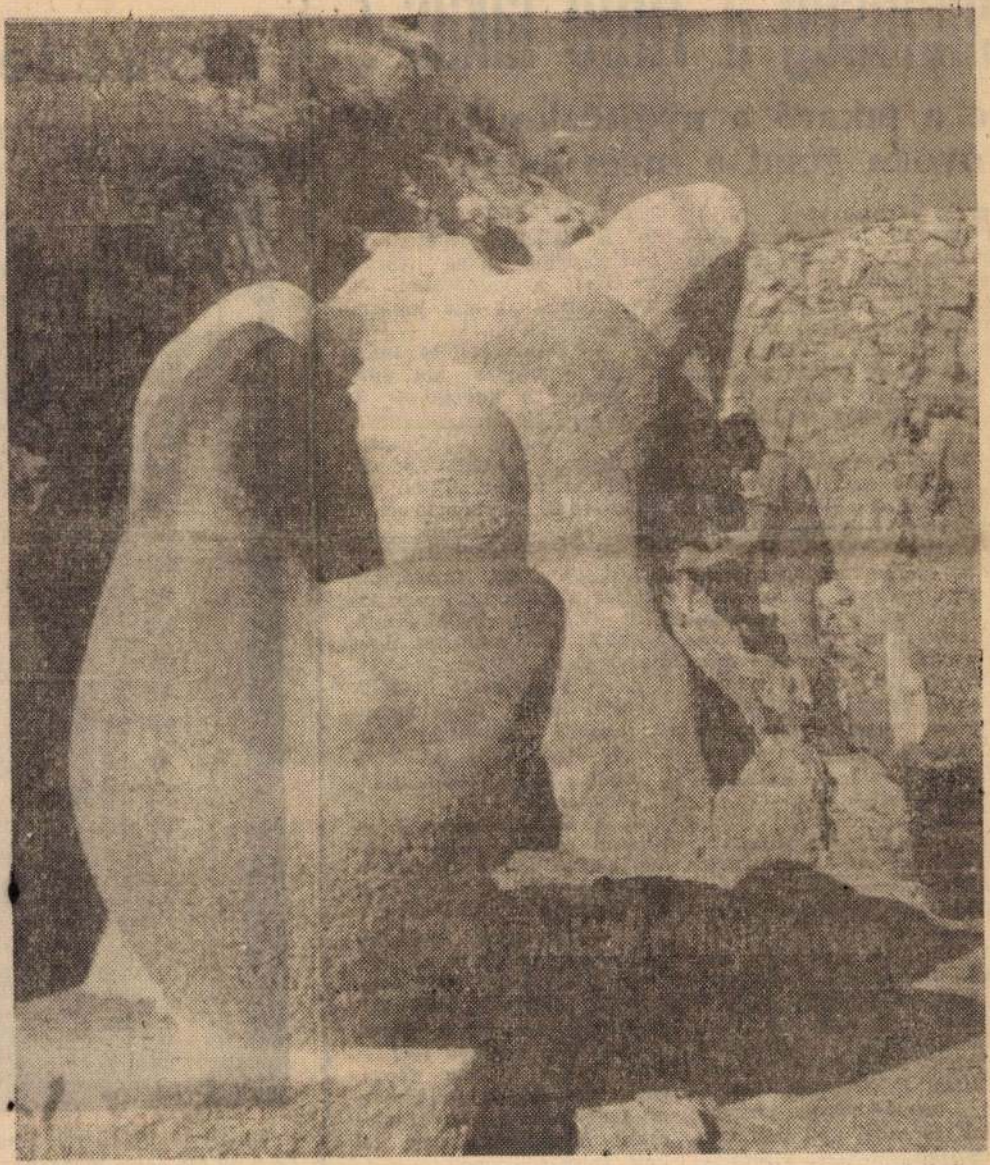

Bocz Gyula fiatal szobrászművész elhatározta, hogy a 440 méter magas Szársomlyó hegy elhagyott kőfejtőjében hatalmas szoborcsoportokat és barlangrendszert farag ki. Az első több tonnás szoborkompozíciók már elkészültek — az élet folyamatát ábrázolják. Tervei szerint a nagyszabású munkákkal csak hosszú évtizedek múltán lesz kész.

(KS foto: Esztergály Keve felvétele)

ehetőség a 7000 lakás!

-e a takaró a nyújtózkodáshoz? óvoda gond a megyében?

egyéb, úgynevezett infrastrukturális létesítményt építenünk. A most lezáruló harmadik ötéves tervben mi egymilliárd forint körüli munkát végeztünk el ilyen rendeltetésű építkezéseken. Tehát két és félszeresére nő a lakásprogramunk.

— A már említett fórumokon nyilvánosságra hozott tervszámok és elvárások szerint Székesfehérváron közel ötezer, Móron, Bicskén, Sárbogárdon további ezer, OTP és egyéb finanszírozással további ezer lakást kell felépíteniük. Ez valóban több mint kétszeres a harmadik ötéves tervben Önök által épített háromezer valahány lakásnak. Erre a megyei tervcélkitűzések alapján anyagi fedezet is lesz. És munkafedezet?

— Megteremtjük.

— Hogyan és honnét?

— Ismeretes, hogy 1965 óta házgyári elemekkel építkezünk zömében. A jövő útja is ez. Ahhoz természetesen már mind a megyei vezetők, mind pedig az iparág országos vezetőinek a segítsége kell, hogy egyrészt Dunaújvárosból, másrészt Győrből kielégítsék panelszállítási igényeinket. Emellett természetesen „házon belül" is sokat kell tennünk a kapacitásbővítés, s általában a korszerűbb építési módok meghonosítása érdekében. Elhatározásunk, hogy nem a lakások „gördülnek le" a szalagról, hanem a technológiai szalag „gördül tovább". Folyamatosan, ha úgy tetszik az első lakástól a hétezredikig.

— Önmagától kívánkozik a kérdés: hol építkeznek a következő öt évben?

— Folytatjuk a Münnich lakótelepet, s befejezzük. Ott a tervek szerint újabb 500 lakás épül. Természetesen a Velinszky lakótelep sem marad ki a sorból. Itt épül a lakások zöme. Ismereteink szerint itt közel kétezer lakást kell még felépítenünk, eközött a 24 emeletes úgynevezett „Y" házat.

— Városszerte beszélik már, hogy a Videoton melletti úgynevezett Gugásvölgyben is lakótelep épül. Mit tudhatnánk meg erről?

— A tervek szerint e területen mintegy ezer lakásos lakótelep épül. De ismétlem, a helykijelölésben nem mi vagyunk az illetékesek.

— Ha most kapásból összeszámoljuk az elhangzottakat, mintegy 1500 lakás „hiányzik" még Székesfehérváron. Ezek hol épülnek fel?

— Talán a Piac téren, vagy más, később kijelölendő területen. A tény biztos csak: felépülnek, mert fel kell, hogy épüljenek.

— Ehhez a feladathoz miből fejlődnek fel? Magyarán van-e, lesz-e a vállalatnak ehhez elegendő fejlesztési alapja?

— Fogas kérdés, s az igazsághoz még közelebb áll, ha

Beszédes

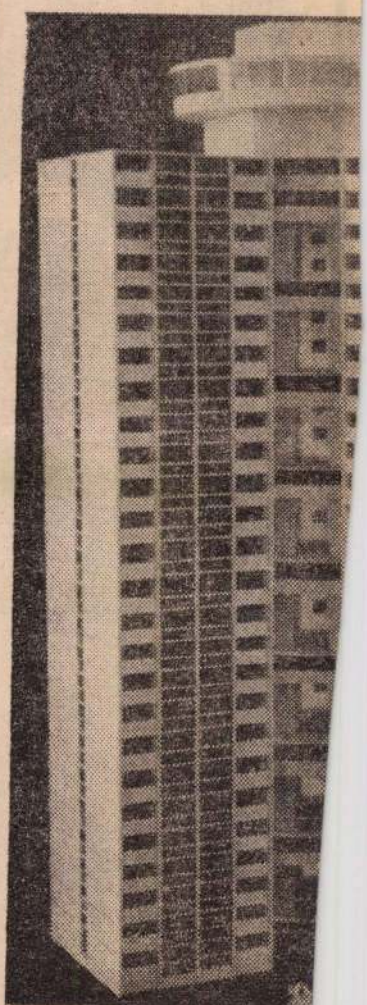

Nemcsak az átlagbérek emel
Ez a 20 emeletes magasház
vári i

Több, mint 11 000 ember dolgozik ma már megyénk építőiparában. Ebből 8900 az állami vállalatoknál, közel kétezer az építő szövetkezeteknél, s mintegy négy-

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

1970 NOV 1

Bócz Gyula

Bócz

1021

1970. november 1. vasárnap

Szobrok a kőfejtőben

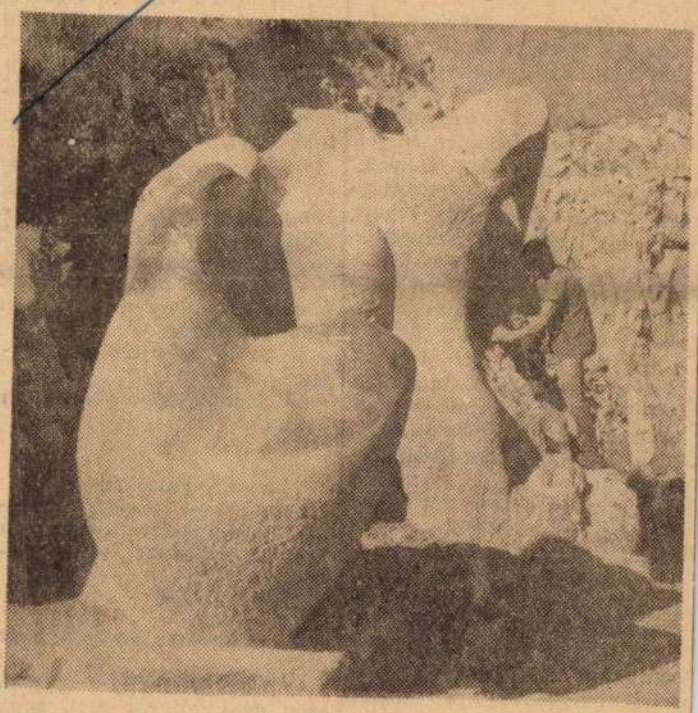

Boncz Gyula fiatal szobrászművész elhatározta, hogy a 440 méter magas Szársomlyó hegy elhagyott kőfejtőjében hatalmas szoborcsoportokat és barlagrendszert farag ki. Az első több tonnás szoborkompozíciók már elkészültek — az élet folyamatát ábrázolják. Tervei szerint a nagyszabású munkákkal csak hossszú évtizedek múltán lesz kész.

(Esztergály Keve felvétele)

változás

inte gyakran haragudott rá emiatt a felesége. Mi az, most már bent fogsz aludni a tszben? — fogadta nem egyszer. Aztán lassan hozzászokott, hogy férjének minden idejét lefoglalják a közös gondok. A megszokásból megértés, együttérzés lett. Egy nyári éjszakán pedig így keltegette a férjét: Sándor! Ébredj hamar! Dörög az ég! Nem maradt behordott gabona betakaratlanul?

Vezetni, embereket irányítani, s mindegyiktől a lehető legjobb munkát kapni — nem könnyű. Neki ez is sikerül. Hogy hogyan, erre itt a magyarázat:

— Minden embert jól ismerek. Az egyik erősebb, a másik ügyesebb. Arra törekszem, hogy mindenkit olyan munkával bízzak meg, amit képes maradéktalanul elvégezni. Ha egyiket-másikat túlzott feladatokkal terhelném, úgy elvenném a kedvét a közös munkától, hogy még azt sem szívesen vállalná, amit könnyűszerrel elvégezhetne.

Tekintélyes jövedelmet hoz a termelőszövetkezetnek a gesztenye-feldolgozó üzem. Csakhogy itt a zavartalan munkához 120 ember szükséges. A tsz vezetői őt, a növénytermesztési brigádvezetőt

SELECTA

— Képtelen vagyok dolgozni, ha nem a legjobb cigarettákat szívom, — mondja egy író, kiadójának. Sajnos, ezek manapság olyan drágák, hogy kénytelen vagyok korlátozni...

— A dohányzást?

— Nem, a munkát.

★

Egy hirhedten lusta ember elcsigázva tér haza munkából. Így szól a feleségéhez:

— A művezető úgy hajszolt bennünket, hogy négy helyett kellett dolgoznunk.

— Majd sóhajtva hozzátesszi:

— Szerencsére tizenketten voltunk.

★

Házaspár, veszekedés után:

Rendben — mondja a feleség — mindketten egyformán hibásak vagyunk — különösen te!

★

A stewardess nyugtatja az utast:

— Nem kell úgy izgulni, még nem volt rá eset, hogy egy repülőgép nem ért volna vissza a földre.

★

Kérdés az orvoshoz:

— Ha ilyen óriási orvosi szakirodalom van, miért van szükség egyáltalán orvosokra?

— Hogy a beteg ne haljon

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG

1971 JAN. 1

1021

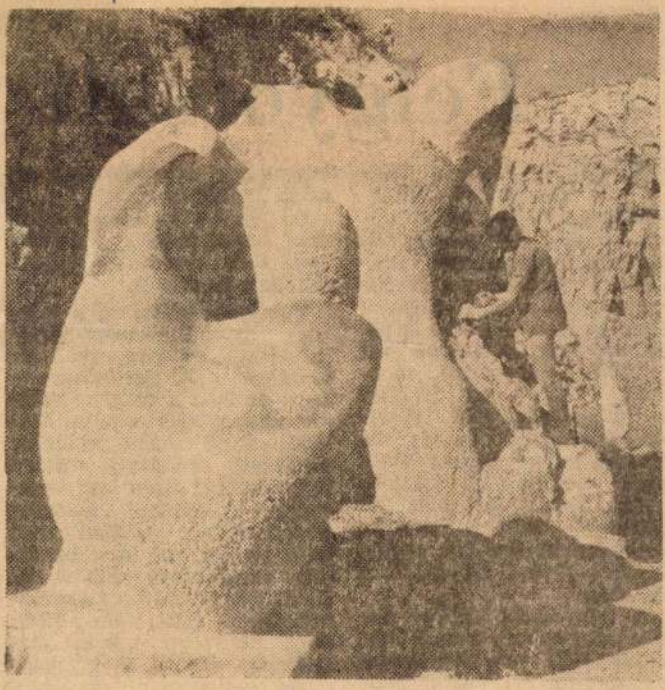

Bocz Gyula

Kompozíció *Bocz Gyula, fiatal szobrászművész elhatározta, hogy a 440 méter magas Szársomlyó hegy elhagyott kőfejtőjében hatalmas szoborcsoportokat és barlangrendszert farag ki. Tervei szerint a nagyszabású munkákkal csak hosszú évtizedek múltán lesz kész.*

(KS-foto — Esztergály Keve felvétele)

A közelmúltban a televízió népszerű ifjúsági sorozata, a Halló!, olyan műsorral lépett a közönség elé, amelyben párnuzamba állították a fantasztikus irodalom elképzeléseit, a tudósok véleményével: mi lesz 2000-ben. Szó esett itt földbe vájt acélbarlang-városokról, pirulákról, a 2000. év divatjáról, útburkolat alól irányított gépkocsikról és így tovább. A műsorról a tv-kritikusok megírták a véleményüket, a készülék előtt ülő nézőknek azonban kedvük kerekedhetett egy kis meditációra a jövőről és az időről általában.

„A felgyorsult idő" — fogalmáról például, aminél manapság alig van divatosabb szóösszetétel, ha valaki napjainkat jellemezni kívánja. Annyira divatos lett ez a mondatkezdés, lett légyen szó pedagógiáról, oktatásról, lélektanról, termelési színvonalról, tudományról, bármiről az égadta világon, hogy lassan oda sem figyelünk rá.

Mert mit is jelent a fel-

lassan egy évtizede nem [illegible] kerül befejezni.

A mérleget felállíthatjuk más arányokban, fejlődési tendenciáit tekintve egyértelműen pozitívan.

Tulajdonképpen ezt a mérleget használta nagy érzékenységgel és nagy realitásérzékkel a X. pártkongresszus, amikor a magyar valóság viszonyait vizsgálta. Fejlődésünk jó néhány területen rendkívül erőteljes, máshol még mindig nagy az elmaradás. A vidéki lakosság életszínvonala például nem várt gyorsasággal igen becsületes magasságra szökött, egy fiatal pár viszont változatlanul 5—10 (ha nem több) évig kénytelen várni, míg lakáshoz juthat, hogy csak egyet említsek a lehetséges ellentétpárok közül.

Mi köze mindennek a tv Halló-műsorához? Sok. A játék feltételezése az volt: mi lesz 2000-ben? Kétezerben, amikor a képernyőn is látható húszévesek mindössze 50 évesek lesznek, tehát legfeljebb az öregkor küszöbé-

Bocz Gyula
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-668, 337-748, 340-726
PETŐFI NÉPE
1970 OKT 11

1970. november 11. szerda

1021

SZOBORCSOPORT a kőfejtőben

Bocz Gyula fiatal szobrászművész elhatározta, hogy a 420 méter magas Szársomlyó hegy elhagyott kőfejtőjében hatalmas szoborcsoportokat és barlangrendszert farag ki. Az első több tonnás szoborkompozíciók már elkészültek — az élet folyamatát ábrázolják. Tervei szerint a nagyszabású munkákkal csak hosszú évtizedek múltán lesz kész.

e a parttagsagra.

munistáról

Végső soron a nézeteket úgy sikerült közös nevezőre hozni, hogy — mint a pártélet minden frontján — nincs helye általánosításnak. Esetenként kell behatóan vizsgálni, alaposan fontolóra venni, hogy a kérelmező fiatal „megüti-e a mércét", helye van-e az élcsapat tagjai közt.

•

Almási Erzsébet, a Szegedi Ruhagyár bácsalmási üzemének bérelszámolója, fiatalon — alig 21 évesen — került a párttagok sorába. Egyik ajánlója a KISZ-szervezet volt, amely évek során át nevelte, s amelynek tevékeny tagjaként tett szert politikai, világnézeti éleslátásra.

— Régi mozgalmi munkás vagyok — mondja, és kissé szokatlanul hangzik ezt a húszévesek világán alighogy átlépett fiatal lány szájából hallani, de ez a tény. Hét éve, hogy belépett a KISZ-be, közben osztálytitkár is volt, majd a ruhagyár KISZ-szervezetében folytatta, nyomban

latban az én személyes véleményem: oly régóta végzek társadalmi és ifjúsági munkát, hogy bizonyára jogosan kérhettem volna már 18 évesen is a felvételt. Ami az elvet illeti: jólesik, hogy bíznak bennünk fiatalokban, előlegezik a véleményt, hogy a párttagságra alkalmasak vagyunk. Tudom, sok még a felelőtlenség, hanyagság, hányaveti magatartás. De higgyék el — s ezt, azt hiszem, nem kell különösebben bizonygatnam —, az ifjúság jobbik és nagyobbik része felnőtt a feladatokhoz. S ha maga is kéri, és mások is úgy látják, méltó a kommunista tennivalók végzésére.

— Mit érzett, amikor pár hónapja kezébe vehette a piros párttagsági könyvecskét?

— Nagy hálát. S erősödött bennem a tudat, hogy ezért jobb munkával, nagyobb igyekezettel kell „fizetni".

— S most hogyan tovább?

— Szeretnék mielőbb „teljesértékű" kommunista

Bocz Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG
Budapest

1979 NOV 10

1021

A HEGYFARAGÓ

Kora tavasztól, késő őszig – a három évvel ezelőtt létesített – villányi művésztelepen él és dolgozik egy amatőr szobrász, Bocz Gyula. A 33 éves fiatalember egyedülálló munkába fogott: elhatározta, hogy kifaragja a 440 méter magas szársomlyói mészkőbánya süvegalakú csúcsát, hatalmas szobrokat és barlangrendszert vés a hegytetőbe. Az első kalapácsütéseket már megtette: egy 50 négyzetméteres sziklatömb darabjából kivéste az emberi élet szakaszait ábrázoló csoport egyik alakját. Tervei szerint, a kompozíció csak évtizedek múltán készül el. Munkájához támogatást kap munkahelyétől, a pécsi Sophiana Gépgyártól – ahol mint villanyszerelő dolgozik – és a Siklósi Járási Tanácstól. A gyár a nyári hónapokra fizetés nélküli szabadságra engedte, ezt követően pedig házi szobrászként alkalmazza. A megállapodás szerint már elkészült az üzemi ebédlő falára egy nagyméretű fa dombormű. A járási tanács pedig ösztöndíjat ad a hegyfaragónak, aki télen sem tétlenkedik. Pécsi otthonába visszatérve, díszkutat farag, melyet a mohácsi Duna-parton állítanak majd fel.

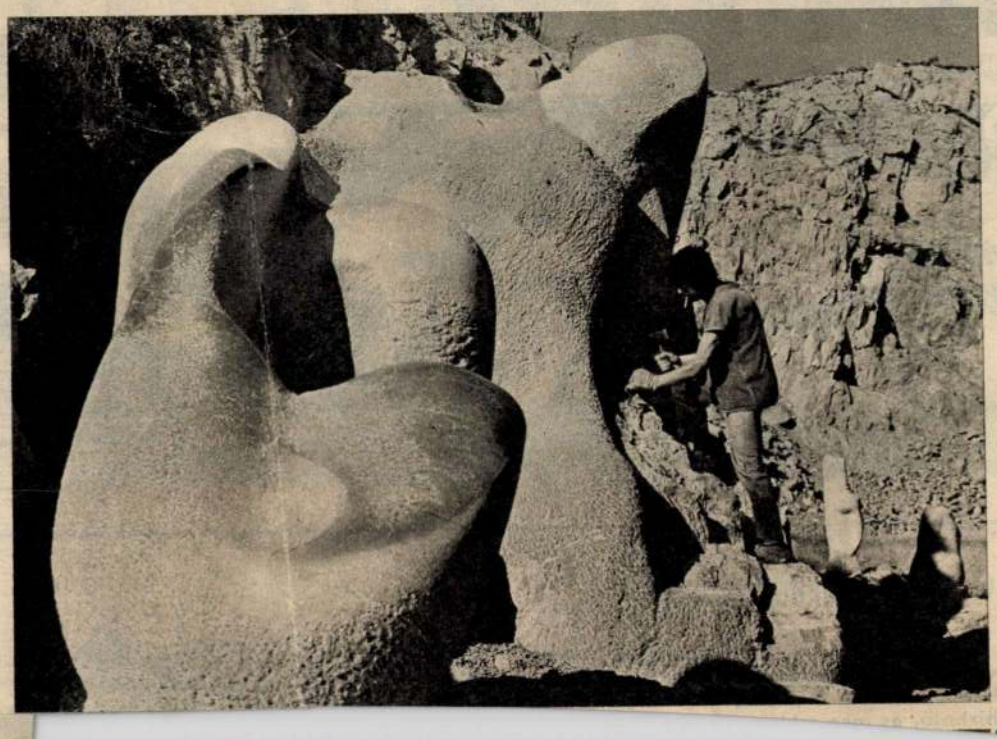

Esztergály Keve felvétele

Premier Damaszkuszban

ÚJ SZOVJET BULLDÓZER

APN FOTÓ — R. Alfimov felvételei

A Szovjetunió Országos Építőipari Tudományos Kutató Intézetében új típusú bulldózert konstruáltak. A D–572-es gép rendkívül megbízható, és igen

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

HÉTFŐI HÍREK
Budapest
1971 OKT 21

TANÁCS, GYÁR, FELESÉG

1971

Három mecéná a szársomlyói heg

Bocz Gyula 33 éves amatőr szobrász három éve fúrja-faragja a 440 méter magas Szársomlyót. Azt tervezi, hogy óriás szoborcsoportot és barlangrendszert készít az ország legdélibb fekvésű, süveg alakú mészkőhegyéből.

Egy kalapács, 30 véső

— Előreláthatóan több évtizedig is eltart a munka — mondta a szakállas szobrászremete, amikor a hét közepén meglátogattuk. — Legelőször egy 50 négyzetméteres tömbből kivésem az élet folyamatát — születéstől halálig — ábrázoló szoborsort. Ezután nekivágok a hegytetőnek: hatalmas, egymással összefüggő, és összefonódó nonfiguratív — nem emberi alakokat ábrázoló — szoborkompozíció lesz a jelenlegi kopár süveg helyén. A következő, három és fél méterre tervezett szoborhoz csak akkor kezdhetek hozzá, ha legalább 30 tonna földet és követ elmozdítok elöle. Egy kalapácsom és 30 vésőm van, a mészkő pedig nagyon kemény...

Ez a hatalmas munka megvalósíthatatlan volna pártfogó mecénások, anyagi segítők nélkül. Ezt a szerepet a Siklósi Járási Tanács, valamint munkahelye — és a felesége vállalta! A Siklósi Járási Tanács három éve művésztelepet létesített a kőbányában, hogy otthont adjon fiatal szobrászoknak és lendítsen a környék idegenforgalmán. Eddig 5 ország 30 képzőművésze alkotott itt. Ideális körülmények között dolgozhatnak: a bányától pár méterre egy villa áll: ez a művészközpont, és a tanács gondoskodik az ellátásukról.

Bocz Gyula eddig minden nyáron kijött ide. Az idén már lejárt a négyhónapi fizetés nélküli szabadsága — civilben ugyanis a pécsi Sophiana Gépgyár villanyszerelője —, de a járási tanácstól további két hónapra ösztöndíjat kapott. Jövő tavasszal is hasonló segítséggel folytathatja a hegyfaragást.

Nem vagyok igényes...

— De mi lesz télen?

— Hazamegyek Pécsre és a lakásomon dolgozom tovább: egy díszkút elkészítésével bíztak meg. Mohácson, a Duna-parton állítják majd fel. Kihúzom vele a telet, s márciustól ismét nagy szerelmem, a hegy következik.

— S a villanyszerelés?

— A gyár is mecénásommá szegődött: megengedi, hogy a szobrokkal szolgáljam meg a fizetésemet, az üzemi ebédlő falára már készítettem fából egy nagy méretű domborművet.

— Nem is akar visszatérni eredeti szakmájához?

— Mindig is a szobrászat érdekelt, 10—11 éve faragok rendszeresen. Nagyon sok küszködés árán jutottam idáig. Délután háromig dolgoztam a gyárban, utána otthon faragtam éjjel háromig. Persze, emiatt gyakran elkéstem munkahelyemről. Így aztán tíz év alatt egyszer sem kaptam fizetésemelést, fegyelmit annál többször.

— Miből élt a fizetés nél-

BOCZ GYULA

s segíti
yfaragót

k
je alkotó szabadság" ide-
elég
ri ko vagyok igényes,
főme napi háromszo-
tól. ingyen kapok
„ a tanács-
ő

Azt mond
elérte célját:
élhet és dolgo
Másfél-kétha
haza. S a feleség
hez az életmódhoz?

— Az ismerősök azt mo
ják, bolond vagyok, mert tű-
röm ezt. Én viszont megszok-
tam. Ha Gyula kint van a
hegyen s nem tud pénzt ha-
zaadni, szabad szombaton és
vasárnap is túlórázok a mun-
kahelyemen. A múlt hónap-
ban is megkerestem a két-
ezer forintot. Szerintem
őrültség nekimenni néhány
vésővel egy hegynek, de hát
ő a művész, ő az országnak
valami szépet akar alkotni, ő
tudja...

A konyha, ahol Sarolta
asszonnyal beszélgettünk, du-
gig van kisplasztikákkal. Az
egyik falat egy óriás szobor-
csoport rajza foglalja el, a
sarokban a leendő mohácsi
díszkút kicsinyített mása...

Czippán György

rint nem lehet panasz: jó
közepes a termés. A 15 ezer

cuccért
es uborka

csempész Memetovic
szemű Nurija

megszeretni egy pillanat mű-
é friss marad. *Látszatra* ezt
an, 34 éves jugoszláv állam-
s tüzes szemű útitársa, a 18
is: 1969 májusától — 1970
sikuk 65 alkalommal utazott
lt, hogy nem a Duna, vagy a
ta őket, hanem a busás ha-
erű lehetőség.

rosre", aki azonnal és hely-
ben megvásárolta tőle az
ingpulóvereket, orkánkabá-
tokat és egyéb bécsi „cuc-
cot", de megvoltak az állan-
dó közvetítői is. Memetovic
a vámcédulákon mindig csak
négyezer forint értékű árut
tüntetett fel, s útlevelében
tranzitutasként tüntette fel
magát, aki tovább utazik Ju-
goszláviába. Oda azonban
sohasem ment, viszont annál
szorgalmasabban hordta az
árut Bécsből Budapestre és
— minthogy arra is rájött:
mit vásárolnak szívesen a
bécsiek — innen az osztrák
fővárosba.

Letartóztatásakor elmond-
ta: elsősorban *élelmiszereket*
és — bármily hihetetlenül
hangzik is — tízliteres üve-
gekben ecetes uborkát vásá-
rolt Budapesten, mert ennek
Bécsben nagy keletje van. Az
„árucsere-forgalomban" nagy
segítségére volt *Samtov Nu-*
rija, aki összesen 232 230 fo-
rint értékű árut hozott be, s
ebből 88 ezer forint haszon-
ra tett szert.

Üzelmeikre akkor derült
fény, amikor a nyomozók

felfigyeltek arra, hogy a Job-
bágy utcában lakó 31 éves
Farkas Emilné szinte min-
dennap elad egy-egy orkánt
vagy ingpulóvert. A nyomo-
zás aztán elvezetett a „for-
ráshoz", Memetovichoz és
útitársnőjéhez: őrizetbevéte-
telükkor 12 890 forint értékű
árut találtak a „közkereseti
társaságnál". Memetovic azt
állította, hogy az áru olyan
jugoszláv állampolgároké,
akik *szállást mentek keresni*
és ezért csomagjukat rábíz-
ták. (A szállást keresők mind
a mai napig nem kerültek
elő.)

A nyomozás során az is
kiderült, hogy Memetovic
Bahtijan csupán a vámcédu-
lákon *bevallott* értékek alap-
ján több mint 600 ezer forint
belföldi értékű árut hozott
forgalomba és ugyancsak
több mint 250 ezer forint *jo-*
gosulatlan haszonra tett
szert. Megállapítást nyert az
is, hogy Memetovic és úti-
társnője, Farkas Emilnén kí-
vül — aki egyébként hasonló
üzleteket bonyolított le egy
csehszlovák állampolgárral
—, a Jobbágy utcai *Jávor*
Lászlónéval, a Reitter Ferenc
utcában lakó *Dudás Károly-*
néval és a Jász utcai *Kolom-*
pár Máriával is üzleti kap-
csolatban állt.

A VII. kerületi Rendőrka-
pitányság az ügyben *befejez-*
te a nyomozást és üzérkedés
valamint a devizagazdálko-
dást sértő bűntett elkövetése
miatt az *ügyet vádemelés*
javaslattal átadta a Főváros
Főügyészségnek.

Pethes Sándor

Bocz Gyula, szobrász

SZABADTÉRI MŰKRITIKA

A VILLÁNYI ÉS A NAGYATÁDI SZOBRÁSZTELEPEN, SZEZON VÉGÉN

címe a lengyel *Wla-iewicz* villányi kom-s nem kell hozzá kuláció, hogy ezt a zést lássuk bele a egy egész szobor-e. Ahová a Pozsony-ák *Juraj Gavula Du-*emendi szürke mész-művek mellé olyan ek, hogy *Kapcsoló-Sowa*, Lengyelor-*ármónia* (*Klaus-Lutz* K), meg *A barátság io di Muzio*, Olasz-csekély leleménnyel ő az elő nem írt, de vezéreszme. Amelyet mények „diktálnak". szezárkózik a Siklós-ázba japán, szovjet, ar és argentin szob-apra négy hónapra , monumentumot ál-mi más lehetne az más melletti munká-ellesésének, kézzel-töréssel és nyelvtu-atott társalgásnak, rtés, a harmónia, az A világé is, a szob-művek tartalmi lé-A látvány bizonyító. alkotótelep az idén ésnapját ünnepelte, szédja, a faszobrá-gül látó nagyatádi yarát fejezi be ered-ltatásra érett hát a gyban is, Baranyá-*ás* már az, ami lát-

áltozatosak és válta-luak, természetesen. *Barátságát* — hogy zdjük — szerencsés a szársomlyói kőbá-hoz, a kétméteres alkalmas szakmai Elvont formák: két közelítő sárgásfehér két teljes figurát, mbenéző fejeket, ta-csak egymással har-onyban levő eleme-k. A lényegük nem egük a kapcsolódás, és mégis felettébb ik összehangolódása. ő hátú tömbök lát-eilleszkednének, ha ket, ahol az egyik a mbjeit nyújtja elő-k bemélyülő negatív , de ha valaki össze-mégsem úgy záród-két fogazott elem, ulataik eltérőek. Az-az, nagyon egymáshoz illők, és nagyon finoman különbözők ezek a szép siklósi márványból csiszolt formák, s mégiscsak emberformájú, bumfordi formájú lírai harmóniájuk cím nélkül is beszél.

Hogy kinek mit beszél, és „eleget" beszél-e ez a plasztika, azon

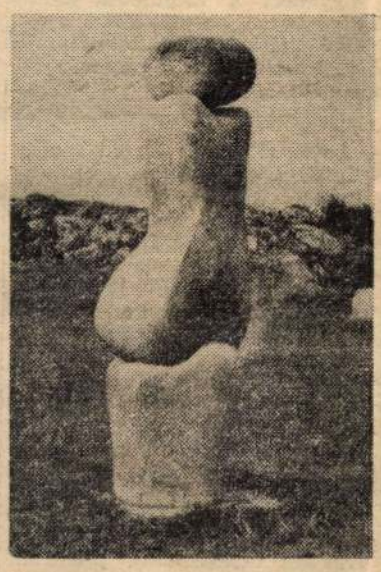

Villány: Női torzó (Maria Owczarczyk, Lengyelország).

persze vitatkozhatnak — és aki a helyszínen van, tanúsíthatja: vitatkoznak is — a szoborgyűjtemény látogatói. Mert annak a nézőnek, aki a barátságot szoborban csak két, egymás markát markoló daliában hajlandó felismerni, aligha szólal meg Tumkiewicz plasztikája. Rosszul feltett kérdésre a mű, sajnos, nem válaszol. De ez a plasztika valóban kezet szorít a kinyújtott márványtömegek és a kinyitott márványűrök szemmel látható, sőt tenyérrel tapintható, erős *plasztikai kézfogásával.*

Villányban egyébként a művek többsége az elvontságnak, a stilizáltságnak körülbelül a tumkiewiczi fokán állapodik meg, ezért is kellett néhány mondatot szólni — példaként — a *Barátságról.*

Szóltunk egyúttal a szovjet-litván *Vladas Vildziunas Fejéről* és a szovjet-türkmén *Klics Jarmamedov* szürkészöld *Asszonyáról*, érvényes a jellemzés a lengyel *Irena Molin-Sowa Villányi tájára* és az ugyancsak lengyel *Maria Owczarczyk Női torzójára.* A stilizálás mértéke azonban itt sem mértéke egyszersmind az értéknek is. Mert Jarmamedov műve kellemes, de a Vildziunasé megragadóan harcias-tűnődő, drámai, Owczarczyk torzója a siklósi rózsamárvány tömbjeinek emlékét úgy őrzi, hogy közben humorral, lélegző ritmussal éleszt emberi testköltészetet, mi több, csontszerű fzesüléseivel még tovább görgeti a játékra kész fantáziát — Molin-Sowa viszont lehetetlenre vállalkozik. És egy kicsit fölöslegesre. Hiszen a villányi táj kellős közepén sárga kőbe faragni az absztrahált *Villányi tájat* olyan vállalkozás, amelyen szobrász is, szobor is, néző is eleve csak veszthet.

A tájjal nem versenyezni, a tájjal a szabadtéri tárlaton csupán feleselni érdemes. Olyan méretreminőségre hatalmas feleselléssel, amilyen a *Bocz Gyula* immár Villány-szimbólumma váló mészkő *Spirálja*, olyan kevesebbre vállalkozó, de hatásosan feleselő módon, ahogyan *Bertalan Sándor* teszi, vagy — a címe megtéveszt, de a lényege a feleselés — *Orosz János Jövő* nevű kompozíciója. Bocz nem írt ki mást, mint amit csinált: monumentális mészkőrúgója formájával és méretével nagyon szabályos, nagyon *csinált*, itt, a szabálytalan és jobbára *termett* környezetben, kihívó emlékműve a megtervezett és természetalakító emberi gesztusoknak. Vigyázat, nem történelmi emlékmű, még csak nem is egy emberre érvényes, az sem biztos, hogy figyelmet érdemelne és érzelmet pendítene városban, házak között. De itt olyasféle emlékőrző, mint a megfejthetetlen funkciójú bronzkori és kőkori építmények, a menhirek és cromlechek ősi tájakon.

Ez sem kevés, a környezet, a táj nem minden kihívásra válaszol. *Bencsik István* tojásban végződő (tehát „közérthető") *Kolumbus tojása* című márványépítménye „csináltnak" szabálytalanbizonytalan, esetleges, szobornak viszont túlabsztrahált, túlgeometrikus, s így hatásában nem egyéb igényes műhelymunkánál, felrakott kőépítménynél. De nem válaszol a táj az olyan látható buzgalommal készített kihívásszándéknak sem, mint a *Tóth Sándor Várakozása* és a *Csontos László Szürete.* Ez a másik véglet. Mert Tóth faragott egy hatalmas, nehézkes és jellegtelen hevető nőt, afféle lakótelep-plasztikát, amelyből minden tizenkét panelházra jut egy, s ez a szokványjelentéktelenség szinte optikai csodaként vész el a tájban, a százhetvenöt centimétereivel meg a tonnáival, ahelyett, hogy kihívás volna.

Csontos törpe méretű, elszabott szimbólumleánya viszont kihívóan rossz. Olyan patetikusan hamis hangzatú a kőbánya közepén szőlőfürtjével, lepleivel és kebleivel, amely hangzaton nem segít-

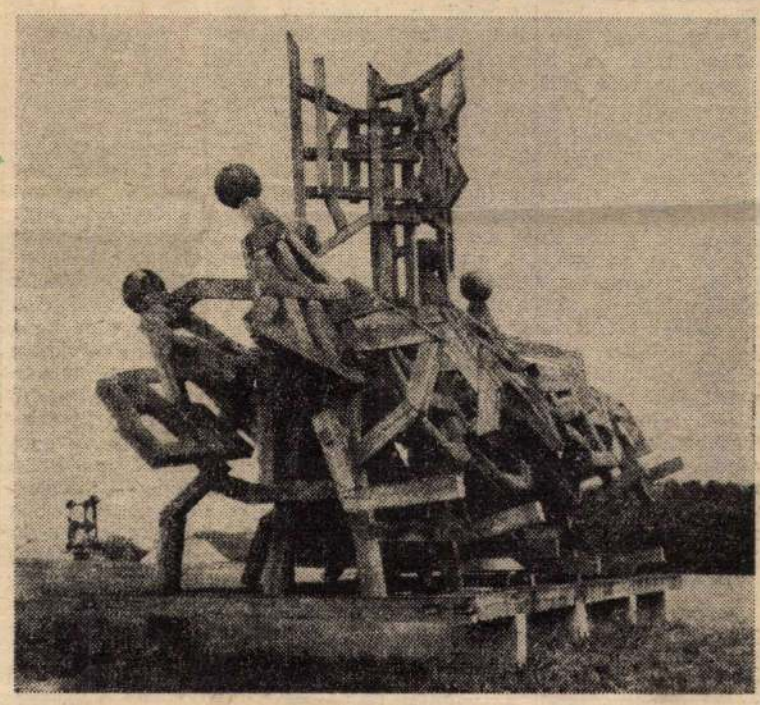

Berczeller Rezső: Rohanás (Nagyatád).

het sem jótékonyan közömbös városi akusztika, sem természetbe komponálás. Holott az utóbbi sokat segíthet. *Kutas László* kis méretű anya-gyerek szobrába például nyilván soha bele nem kötne a legepésebb kiállítótermi kritika sem, de ki sem emelné tárlatok átlagából. Itt viszont, egy csipkebokor tövébe húzódva (érik már a csipkebogyó ezekben a napokban Villányban) olyan megejtően szelíd, nézőnek, kritikusnak kedves, hogy a sok simogatástól már fényesedő gyerekfejre kötelessége simogatásnyit írnia a bírálatnak is. Bizonyítván, hogy hamis és sanda a kérdés, akármelyik oldal teszi is fel, hogy tudniillik, figuratív vagy nem figuratív plasztika illik-e szabadtéri múzeumba. *Jó plasztika illik jól kiválasztott szabad térre* — ennél eredetibb bölcsességre nem telik most, Villány tizedik esztendejében sem; éppen elegendő bölcsesség és útravaló, hogy kitartson néhányszor tíz kilométert, Nagyatádig.

Nagyatádon jó és kevésbé jó félfiguratív plasztikák láthatók, mert a figuratívak egyelőre vagy félkészek, vagy elvitték őket külföldi kiállításra, kölcsönbe. Ezekről hát ne essék szó. Essék viszont arról, hogy a nagyatádi szobormező egészében szépséges látvány erdőszegélyével, patakhatáraival, lustán lankázó felszínével, s hogy ez a szép dunántúli környezet a jó plasztikák erejét felfokozza.

Kezdjük egy friss remekkel: tavaly lett kész a japán *Amemiya Issei Meditáció* című kompozíciója, amelynek nem a bő értelmezésre lehetőséget adó címével érdemes foglalkoznunk, hanem szépségesen rafinált, egyszerű formáival, tájbakomponáltságával és formaköltészetével. Két erős oszlopon három igen karcsú, igen légies csónakforma: leírva bizony semmi az a látva súlytalannak tetsző, szélben úszó óriás kompozíció, aminek a mondanivalója is csak annyi, hogy sárga faragott fa, meg élesen tiszta, meg súlytalanul súlyos és szép szakmai műgonddal, meg hozzáértéssel komponált. — Éppen elég mondanivaló egy gyönyörködtetésre szánt és kísérletekre, meg ízléscsiszolásra megtervezett szoborparkba. Játék? Az, de gyönyörű. Akárcsak — hogy egy régi remekkel folytassuk — *Martyn Ferenc Vallomások* című kompozíciója, amely harminc esztendeig várta, hogy kisplasztikából nagykompozícióvá váljék, s most gömbjeinek és orsótengelyeinek, kúpelemeinek és rudazatainak bonyolultan szép szabályos-szabálytalanságával mozdít fantáziát, kelt kristályos geometrikus és lüktető-életteli képzeteket. A Martyn-mű elhelyezése is példás, s alighanem ez, az elhelyezés is fokozza az argentin *Raoul Oscar Gomez* művének erejét. *A repülés kezdete* — ez a címe, és ez a tartalma is a fiatal szobrász munkájának sőt a technikája is valami nagyon hasonló, mert a plasztika ugyan vastagabb pallókból készült és erős vascsavarok rögzítik, de egészében bordázata az ősrepülőgépek kezdetleges alkotmányára hasonlít, azokra a primitíven nagyszerű konstrukciókra, amelyek utat és őspilótákat törtek. Megroppant gerincű, de fölfelé ívelő: ez a plasztika méltó, megrendítő az emlékmű szó legnemesebb értelmében.

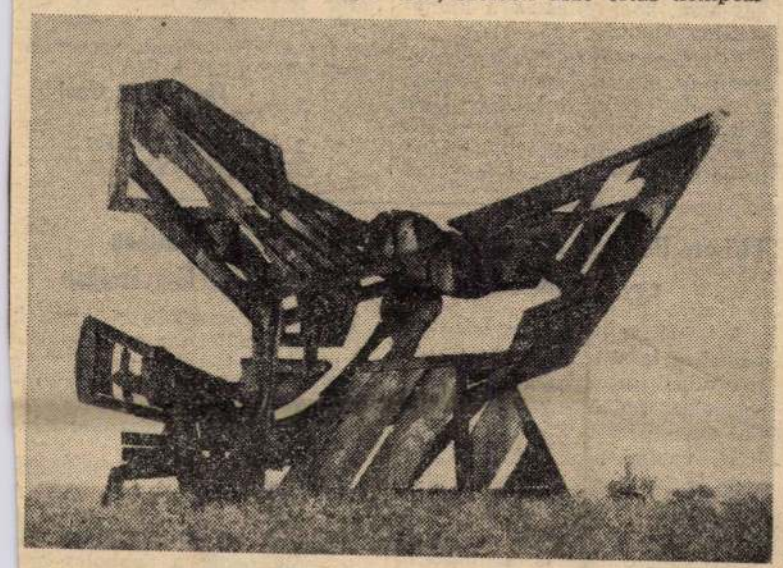

A repülés kezdete; az argentin Raoul Oscar Gomez nagyatádi emlékműve.

Békének, ősi menekvésnek, régi megbízhatóságnak általánosabb emlékműve az olasz Vittorio di Muzio *Noé bárkája*-konstrukciója, amelynek egy változatából szolgáló és gyönyörködtető Di Muzio-*kőpad* lett az idén a villányi gyűjteményben. Hogy formák, kompozíciók miként kapnak más lelket más anyagban, azt *Berczeller Rezső Rohanása* bizonyítja Nagyatádon. Berczeller a szobrászatát esztendőkön át építőszekrény-elemekből, lapos hasábocskákból és fej-gömbökből állította össze. S ha ezek szerelvényei alumíniumban, egyéb fémben érdekesek voltak, fában, hatalmas méretben teljes szobrászattá váltak. Úgy dinamikus ez a *Rohanás*, úgy lendít embert, embertömegeket, talánzászlókat, lábakat és karokat, hogy az összeácsolt elemek mozgása egyszersmind régi kallómalmok ritmusos, célirányosan zakatoló szerkezetét, tengelyeit és emeltyűit is felidézi — azaz fokozza, erőssé és bizonyossá fokozza az emberrohanást.

Berczeller kisplasztikai érdekességét fokozza *teljesebbé*, s nemcsak nagyobbá. S ha kell — mert kell —, az ilyen eredményekért és az ilyen élményekért kell rendeznie rendezőnek, néznie nézőnek, s méltatnia kritikának a gyarapodó alkotótelepeket. A tudósítás, a lelkesedés, a hírverés (mindez már megvolt) mostantól nem elegendő. S bár ehhez a kritikához a jegyzetek napszemüvegben készültek, a nézők pedig a művek között sortban, félmeztelenül műélveztek, tudnunk kell, hogy a szabadtér nem komolytalanság, a szabadtér kezd jelentős teljesítmények színhelyévé válni. Mint világ igényesebb fesztiválvárosaiban általában.

Rózsa Gyula

Bértöme

A bérszabályozás évek ót dálkodásunk egyik legvitat területe. Adódik ez abból, ettől függ munkánk elisr bérünk, jövedelmünk, jele befolyásolja a kereseti a kat, jól vagy rosszul valósít a munka szerinti elosztás ösztönöz, vagy nem ösztö munka hatékonyságának sére. Ebben a témában mindenki szakember, vél és ítéletet alkot, amelye dolgok természetéből adód sokszor homlokegyenest e egymástól. Kevés olyan ü amely olyan érzékenyen é embereket, mint a bérek é resetek alakulása. Szinte vitatkozunk róla, s igen n fogulatlannak lenni, his merjük bevallani — soksz képpen vélekedünk, ha a megint másképp, ha mások keresetéről van szó.

Nemcsak az egyént érintően kényes és nehéz ügy a bérszabályozás, hanem a népgazdasági folyamatok, az árualapok és a vásárlóerő egyensúlyban tartása, valamint a társadalmi feszültségeket okozó aránytalanságok kialakulásának megakadályozása miatt is.

Az V. ötéves terv indulásakor módosították a bérszabályozás rendszerét. Már 1976 előtt jó néhány vállalatnál kipróbálták a bértömeg-gazdálkodást, bár akkor még az úgynevezett bérszínvonal-szabályozás volt az általános. A bérszínvonalnál az egy főre jutó bért, illetve annak változását szabályozzák, a bértömeg-gazdálkodásnál azt az összeget, ami egy évben a termelés függvényében bérként kifizethető. Ez utóbbi előnye többek között, hogy ahol csökken a létszám, ott — egyéb tényezők változatlansága esetén — a kilépők bérét a megmaradók között feloszthatják, illetve felosztathatnák, de erről majd később... Nyilvánvaló, hogy a létszámhiány körülményei között ez takarékos munkaerő-gazdálkodásra ösztönöz.

A vállalatok egyharmada

A múlt év január elsejétől a Minisztertanács határozata alapján 53 vállalat 155 ezer foglalkoztatottal tért át a korábbi bérszínvonal-szabályozásról a vállalati teljesítményhez kötött bértömegszabályozásra. Ez volt az utolsó jelentős állomása annak a kísérletsorozatnak, amely már 1968-ban megkezdődött. Ennek eredménye, hogy ma már a foglalkoztatottak száma szerint a vállalatok több mint egyharmada működik teljesítményhez kötött bértömeg-szabályozás, ugyanennyi teljesítményhez kötött bérszínvonal-szabályozás alapján, a többi pedig központilag előírt bérszabályozás szerint dolgozik. A teljesítményhez kötés az első két esetben azt jelenti, hogy a vállalat anyagmentes termelési értéke, más néven termelési mutatója, minden egyszázalékos növekedése esetén 0,5 százalékos bérfejlesztésre kap lehetőséget. A központi bértömeg-, illetve bérszínvonal-szabályozásnál a bérfejlesztés mértékét központilag írják elő. Ezenkívül, eredményétől függetlenül, minden vállalat évi másfél százalékkal emelheti az átlagbért.

Ebből is látható, hogy a bérszabályozás nem húzta egy kaptafára a vállalatokat, a négy forma igyekezett a gazdálkodók sajátosságainak megfelelően differenciálni. Az előzményekről még annyit, hogy talán sokan emlékeznek még arra, milyen volt a vállalatok érdeklődése és egyben nyomása a minisztériumokra, hogy bértömeg-gazdálkodást folytathassanak. Ahol a gazdálkodási feltételek ezt lehetővé tették, ott meg is kapták ezt a lehetőséget, s ma már a vállalatok elég nagy része így gazdálkodik.

Hogyan, milyen? Mennyiben valósulnak meg a bértömeg-szabályozáshoz fűzött elképzelések mind a vállalatoknál, mind pedig a népgazdaság irányító szerveinél? E kérdés megválaszolása végett kerestük fel az alább szereplő két könnyűipari és egy építőipari vállalatot, valamint a Munkaügyi Minisztériumot.

zett átlagbérfékhez. (Ez a kifejezés terjedt el a köztudatban, annak ellenére, hogy nem pontos, hiszen fék nincs, csak adórendszer van). Ennek az a lényege, hogy az egy dolgozóra eső átlagbér bérmegtakarítás esetén is, 6 százaléknál jobban csak a részesedési alap nagymérvű megadóztatásával növelhető. Erre mondják a szakemberek, hogy a jelenlegi szabályozás nem más, mint bérszínvonallal kombinált bértömeg-gazdálkodás, mivel a jelenlegi körülmények között nincs lehetőség a bértömeg-gazdálkodás tiszta formájának alkalmazására.

A textilművekben a munkaügyi osztályvezető elmondta, hogy a 7 százalékos létszámcsökkenés a vállalatnál maradókra a beruházások ellenére plusz munkát ró. Hiába tartalékolhatja jövőre a most fel nem használt bért, ha a jelenlegi intenzívebb munkát nem tudja bérrel honorálni. Arról nem is beszélve, hogy főként a kisebb keresetűek mennek el, a bérszínvonal pusztán szerkezeti változás miatt 1,3 százalékkal magasabb lett. A gyakorlatban — mondotta — bérszínvonal-szabályozásban dolgoznak és csak papíron bértömeg-gazdálkodásban. Véleménye szerint az lenne az ésszerű, hogy ha a több munkáért több pénz elve, ha mérsékelten is, megvalósulhatna.

Vajon a szabályozásnak milyen a hatása a műhelyben? A gyűrűsfonoda üzemvezetője, *Koren Béla* szerint jelentékenyen emelhetné a termelékenységet, ha a megfelelő helyre megfelelő összegű pénzt tudna adni. — Semmi sem ösztönöz létszám-megtakarításra — mondja. — Vannak berakó munkakörök, pótlékokkal együtt 2200 forintos fizetéssel. Itt lehetne fokozni a munkaintenzitást, kevesebb ember is elvégezné a munkát, de nem ennyiért. Más példa: az anyaghordók 1700—1800 forint körül keresnek. Egy műszakban négyre van szükség, s ezért a pénzért épp hogy elvégzik a munkát. Ha 3000 forintot adhatnék egynek, akkor két dolgozó is elég lenne, és maradna és dolgozna. Kis pénzért nehéz megkövetelni az intenzívebb munkát, inkább felmondanak. Ha a szabályozás tisztán, fék nélkül érvényesülhetne, akkor a kilépő dolgozó bérével ösztönözhetném az ittmaradókat arra, hogy ellássák a hiányzók munkáját.

Ez az eset meglehetősen szomorú és elgondolkoztató példája a vállalati *túlbiztosításnak*. Nem írásunk tárgya az anyagmozgatók létszám- és bérügyeinek elemzése, de mindenesetre annyit megállapítunk, hogy ezek a dolgozók is sokat tesznek azért, hogy a bértömeg-gazdálkodás ne érvényesülhessen. Ezt a munkát is számba kell venni, ha a bértömeg-gazdálkodás előnyeiről beszélünk.

gyük számba őket.

Szabályzók egymás ellen

A vállalat munkaerőhiánnyal küszködik, az elmúlt négy évben 350 fővel csappant a létszám. Beyer Béla szerint a legnagyobb gond a termelési mutató alakulása és a 6 százalékos bérszínvonalfék (adóhatár). Ez a két szabályozó *egymás ellen* hat. Anyagmentes termelési értékük és a másfél százalékos garantált bérfejlesztés alapján 11 százalékos bérszínvonal-emelésre lett volna módjuk az elmúlt évben. Ennek ellenére nemhogy a 11 százalékos, de még a nyolcszázalékos bérfejlesztés adóterhét sem tudták vállalni, mivel részesedési alapjuk így is csak hatnapi nyereségrészesedés kifizetését tette lehetővé. Ha ezt nem tették volna — mondják a vállalat vezetői —, még több dolgozót veszítenének el.

További gond, hogy főként az alacsonyabb keresetűek, segédmunkások, kubikosok, könnyűgépkezelők mennek el. Kilépésük önmagában is emeli a bérszínvonalat.

Mindent összevetve, a vállalatnál az idén tovább növekszik a bérmegtakarítás, a gyakorlatban bérszínvonal-szabályozás szerint gazdálkodnak, az anyagi ösztönzést is ennek megfelelően alakítják ki.

Az eddigi két vállalatot a statisztikusok nyelvén szólva véletlenszerűen választottuk ki a bértömeggel gazdálkodók közül. A problémák az eltérő iparági sajátosságok ellenére közösek. Nem érzik a bértömeg-szabályozás előnyeit, annál inkább a felhalmozódott, de ki nem fizethető bér irritáló hatását. Valószínűleg nemcsak ez a két vállalat jár ebben a cipőben.

De vajon az előbbiekben ismertetett tünetek arra a „kórra" vezethetők-e vissza, amit bértömegszabályozásnak nevezünk? A szabályozásban van-e hiba, vagy valami egyébben? Nyilvánvaló, hogy a munkaerőgondokat a bérszabályozás *önmagában* aligha képes megoldani. Az előzőekben vázolt problémák a vállalatok egy részét érintik. Ez az érem egyik oldala. Meglehetősen egyoldalú az az érvelés, hogy e gondokra a gyógyír csak a 6 százalékos adóhatár felemelése lehet. Az ügy nem ilyen egyszerű, s csak az érem másik oldalának bemutatásával lehet teljes a kép.

Egerszegi Csaba

Következik:

2. BÉRFEJLESZTÉS ÉS HATÉKONYSÁG

Hriszto Botev és Petőfi Sándor egy kötetben

A bolgár kulturális központban pénteken baráti találkozót tartottak abból az alkalomból, hogy megjelent bolgár nyelven a szófiai Otecsesztven Front kiadóvállalat, valamint a budapesti Európa és Corvina kiadó közös gondozásában a *Hriszto Botev — Petőfi Sándor* című kötet. A műhöz, amely magyarul is hamarosan napvilágot lát, *Képes Géza* és *Csavdar Dobrev* írt előszót.

3586 új otthon Nyíregyháza-Jósavárosban

Pénteken ünnepélyes keretek között beemelték az utolsó lakás házgyárban készült paneljeit, s ezzel — hatévi építő-szerelő munka eredményeként — befejeződött a nyíregyházi jósavárosi lakótelep kivitelezése.

A 3586 lakásos városrész kialakítását 1971-ben kezdték meg. A nagyszabású munka tervezője a Debreceni Tervező Vállalat, kivitelezője pedig a Szabolcs megyei Állami Építőipari Vállalat volt.

R

ek

bb évtize-
smozgalmi
elismeré-
onulása al-
klósnak, a
lalat igaz-
Magyaror-
lományoz-

tést kapta
[P KB Po-
anulmányi
llományba

öki Tanács
a Miniszpró Antal,
e búcsúlágy Lajost,
ai Köztárrendkívüli
és meghatalmazott nagykövetét, aki a közeljövőben utazik állomáshelyére.

— **Oláh István** altábornagy, a magyar néphadsereg vezérkari főnöke, miniszterhelyettes, aki A. J. Khamil Shanshal vezérezredesnek, az iraki fegyveres erők vezérkari főnökének meghívására katonai küldöttség élén hivatalos baráti látogatáson Irakban tartózkodott, pénteken hazaérkezett.

— *FJODOR SZIDOROV moszkvai festőművész megfestette Luis Corvalán portréját. Luis Corvalán megköszönte az értékes ajándékot, amelyet a szovjet emberek millióí internacionalizmusának kifejezéseként fogadott.*

— **A III. országos agrárgazdasági konferenciát** pénteken Kecskeméten megnyitották. Horváth István, az MSZMP Bács-Kiskun megyei Bizottságának első titkára köszöntötte a részvevőket, majd Romány Pál mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter bevezető előadásával megkezdődött a kétnapos vita.

— KÉPZŐMŰVÉSZETI GALÉRIÁT nyitottak pénteken a dorogi szénmedence kulturális életének centrumában, a József Attila Művelődési Házban. Az új galéria első kiállításán dorogi és Dorogról elszármazott szobrász-, festő-, grafikus- és iparművészek mutatták be munkájukat.

— **Országos útügyi konferenciát** [illegible] csütörtökön és pénte-

— Töl
ad
könn
megy
bek
kön
rium
egyh
vett

— Na
köztá
konzu
tett
franc
rancs
muta
Dietr
mány

— *AZ*
LOM
Műhe
ban
tőkés
tende
Közt
nya;
társa
kástu
dekk

— A
zetkö
ját n
tand
niszt
zott
tatta
egyez

— *A*
KÖZ
pe al
totta
Az E
mű d
titése
külüg
Dezsé
tes é
nökh

— A
sítás
bizot
teker
nácsk
lógia

— BE
esem
tartó

Barátság a
dislaw Tumk
pozíciójának
kritikusi spel
gondolatot-ér
Szársomlyó-h
gyűjteményéb
ból jött szlov
nát farag ber
köből, ahol a
címek került
dás (*Metody*
ság), meg *H*
Gaedicke, ND
padja (*Vittor*
ország) — ott
is fölfedezhet
érvényesülő
csak a körül
Hiszen ha öss
közeli alkotóh
román, magy
rész két hón
követ faragni
lítani, ugyar
alapja az egy
nak, fogások
lábbal, nyelv
dással folyt
mint a megé
emberiesség.
rokban is, a
nyegében is.
A villányi
tizedik szüle
s ifjabb szon
szokat vendé
is harmadik r
ménnyel mé
helyzet Som
ban is. *kiállít*
szik.
A művek v
kozó színvona
Tumkiewicz
Villánnyal ke
kéz állította
nya bejárat
kompozíció
mércének is.
egymás felé
kőtömb, talá
talán csak sze
lán azt sem
monikus visz
ket formázna
is ez, a lény
igen hasonló
eltérő vonása
A gömbölyöd
nivalóan össz
egybetolnák
kiugró részt
re, ott a más
nek megrmát tár ki
telisták – nná őket
tótájékoztatója mint
Magyar Bélyegbor
Szövetségének főtit
kiállításra – panta

1021 Bocz Gyula

IDEGENFORGALOM

XII. ÉVF. 8. SZÁM 1973. AUGUSZTUS

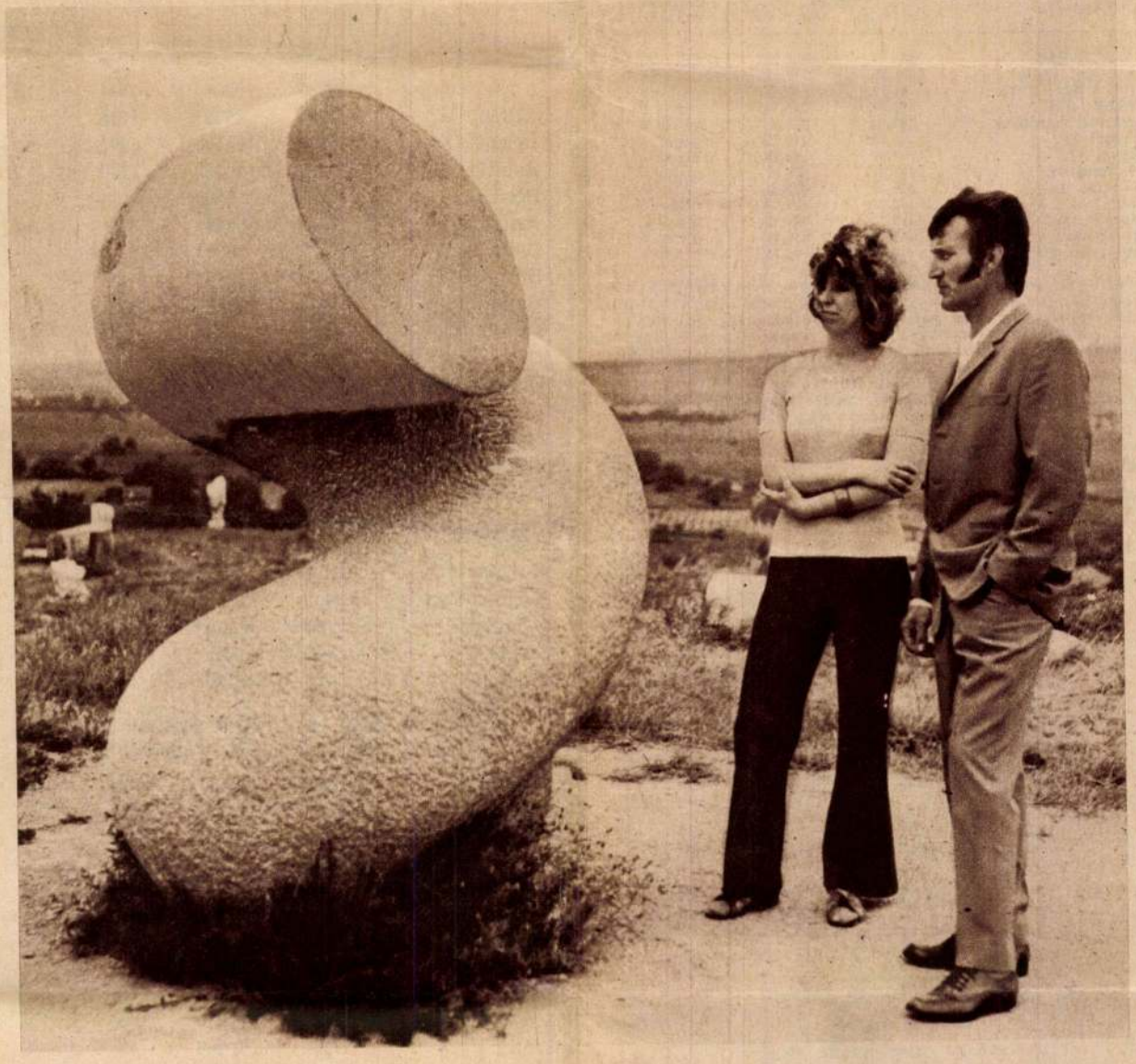

a tartalomból: – üdülőterületek fejlesztése – gyógyfürdőváros-e budapest? – gondolatok a tájegységi intéző bizottságokról – rossz helyzetben jó tapasztalatok – a tornádótól a spirálig – köztisztaság a balaton mellett – fontos feladatunk: behozni a lemaradást – elégedettség és zsörtölődés – zebegényi példa

A Nemzeti Bank közleménye egyes valuták árfolyamának módosításáról

Az elmúlt hetekben a tőkés valutapiacokon újból nagyfokú nyugtalanság alakult ki. Ez abban jutott kifejezésre, hogy az amerikai dollár árfolyama jelentősen gyengült az összes fontosabb tőkés valutával szemben, s emellett a napokban a nyugatnémet márkát 5,5 százalékkal, az osztrák schillinget pedig 4,8 százalékkal felértékelték. Ezek az események szükségessé tették, hogy a Magyar Nemzeti Bank is megfelelően módosítsa valutaárfolyamait. Július 9-től kezdve az alanti árfolyamok változnak meg:

Devizanem (100 egység)	Pótlékolt középárfolyam, forint VII. 8-ig	VII. 9-től	Változás mértéke, százalék
USA dollár	2486,83	2337,62	—6
Kanadai dollár	2541,95	2389,45	—6
Olasz líra (1000)	44,18	40,66	—8
NSZK DM	883,11	936,11	plusz 6
Osztrák schilling	121,32	127,38	plusz 5
Svájci fr.	741,13	778,19	plusz 5
Belga fr.	61,66	62,89	plusz 2
Holland ft.	851,55	868,57	plusz 2
Francia fr.	540,13	550,94	plusz 2
Dán ko.	395,85	403,75	plusz 2
Norvég ko.	415,81	424,11	plusz 2
Svéd ko.	545,36	556,28	plusz 2
Spanyol pe.	42,85	43,72	plusz 2

Az új — és további intézkedésig érvényes — árfolyamok azt jelentik, hogy mindazok — magyarok és külföldiek egyaránt —, akik dollárt, lírát és kanadai dollárt váltanak be, forintban az eddiginél kevesebbet kapnak, azok viszont — így a külföldre utazó magyar turisták is —, akik a jelzett valutákból vásárolnak, kevesebbet fizetnek. Ezzel szemben azok, akik nyugatnémet márkát, schillinget stb. váltanak be, forintban többet kapnak, akik e valutákból vásárolnak, többet fizetnek. A turista útlevéllel külföldre utazó magyarok a jövőben is 3300 forintért vásárolhatnak valutát, és ez — amennyiben a valutaellátmányt USA-dollárban kívánják felvenni — az eddigi 133 dollár helyett 140 dollárnak felel meg.

Az árfolyamjegyzések változásával kapcsolatosan a külkereskedelmet érintő intézkedések ugyancsak július 9-i hatállyal történnek meg.

Idegenforgalom

AZ ORSZÁGOS IDEGENFORGALMI TANÁCS LAPJA

1973. augusztus
XII. évf. 8. szám (136.)

Megjelenik havonta

Szerkesztő:
PAP MIKLÓS

Szerkesztőség:
1088 Budapest, Múzeum u. 11.

Telefon: 339-995

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Kiadja a Lapkiadó Vállalat, 1073 Budapest, Lenin körút 9—11. Telefon: 221-285. Levélcím: 1906 postafiók 223.

Felelős kiadó: Siklósi Norbert igazgató.

73.2520/2-08 — Zrínyi Nyomda, Budapest F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató

Index 26.363

A címlapon: A helyszínen faragott kőszobor Nagyharsányban (Huba L. felv.)

A MALÉV kedvezményes útjainak táblázata

Viszonylat	Turista osztály: Egyszeri út ára	Turista osztály: Menetértí út ára	Turista osztály: Menetértí út ára 1 hónapon belül	Minimum tartózkodás (napok száma)
	BUDAPEST — FORINT			
Amszterdam	2649	5298*	3921	12
Athén	2386	4772*	3788	6
Beirút	4908	9816*	6292	10
Belgrád	829	1658	1269	3
Berlin	363**	726**	—	—
Brüsszel	2649	5298*	3921	12
Bukarest	312**	624**	—	—
Burgasz	691**	1382**	—	—
Damaszkusz	4908	9816*	6292	10
Dubrovnik	1319	2638	1867	3
Drezda	297**	594**	—	—
Düsszeldorf	2483	4966*	3921	12
Erfurt	382**	764**	—	—
Frankfurt	2195	4390*	3467	12
Helsinki	4748	9497*	7116*	12
Isztambul	2703	5406*	4083	6
Kairó	4908	9816*	6292	10
Kijev	447**	894**	—	—
Konstanca	397**	794**	—	—
Koppenhága	3059	6118*	4406*	12
Leningrád	720**	1440**	—	—
Lipcse	346**	692**	—	—
London	3413	6826*	—	—
	1973. OKT. 1. — 1974. MÁRC. 31. 1973. JÚN. 16 — 1973. SZEPT. 30.			
Madrid	4026	8052*	5986	12
Milánó	2123	4246*	3118	12
Moszkva	702**	1404**	—	—
München	1485	2970*	2332	12
Nikózia	4480	8960*	5737	10
Oslo	4112	8225*	6046*	12
Párizs	2649	5298*	3921	12
Prága	240**	480**	—	—
Róma	2227	4454*	3118	12
Stockholm	4112	8225*	6046*	12
Szófia	535**	1070**	—	—
Tirana	346**	692**	—	—
Varsó	365**	730**	—	—
Várna	673**	1346**	—	—
Zürich	1968	3936*	3024	12
Wien	865	1730	1067	3

A *-al jelzett útvonalon a családfő teljes menetértí díjat fizet, a családtagok viszont 50 százalékos kedvezményben részesülnek. A helsinki, koppenhágai, oslói és stockholmi útvonalak kedvezménye a családfőre is vonatkozik.

**-jelzésű útvonalak díjtételeiben a szocialista országok állampolgárai részesülnek.

A Tornádótól a Spirálig...

Nemzetközi szabadtéri szobrász-művésztelep a Szársomlyó-hegy kövei között

Unalomig elismételt közhely, de fájdalmasan igaz: *nem ismerjük eléggé hazánkat*, idegenforgalmi értékeinket. E megállapítás alól, sajnos, nagyon gyakran még az idegenforgalmi hivatalok, utazási irodák „professzionistái" sem kivételek, pedig nekik szinte „naprakészen" kellene tudniok, *hol, mikor és mit érdemes az érdeklődő turistának elsősorban ajánlani*, ha — kíváncsiságától vagy élmény-éhségétől vezettetve — mindig valami új és friss látnivalóra vágyik. A programoknak ez a szüntelen variálása, az újdonsá-

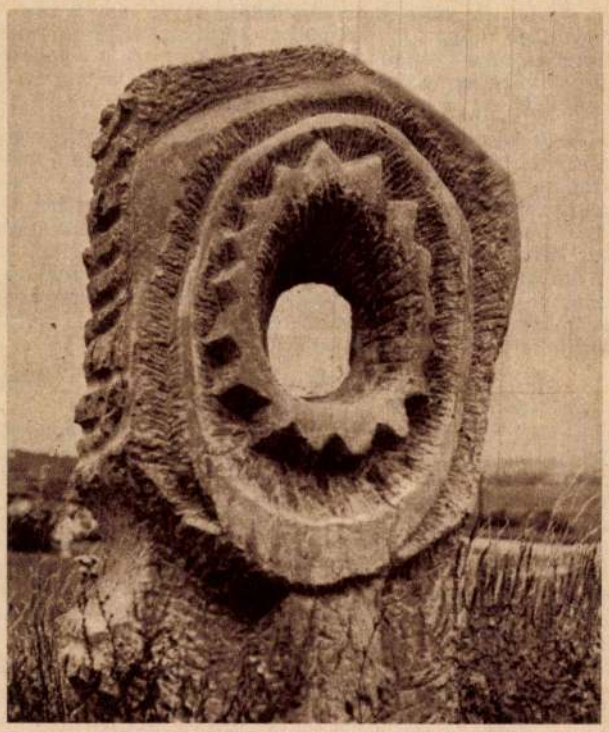

goknak ez az ismételt felkínálása különösen akkor fontos, *ha az információt kérő a szokványos attrakciókat már ismeri*, s éppen ezért fordult hozzánk, mert tanácsra vár, útbaigazítást remél. Ilyenkor a varázsszó csak valami újdonság lehet.

Egyik ilyen látványos, újdonságszámba menő és vonzó attrakció Baranyában *a villányi szobrász alkotóműhely*. A hivatalos nevén *Siklósi Szobrász Alkotó Telep Nagyharsány* község területén fekszik, a *Villány* felé vezető országút mentén. A látogatók nevezték el az egyszerűség kedvéért villányi művésztelepnek, s ez a megjelölés ma már átment a köztudatba.

1968-ban, az induláskor Dél-Dunántúl fiatal művészeinek szánták ezt a helyet, évenkénti találkozók céljaira, de 1970 óta már *csak szobrászok* járnak ide, a korosztályokra vonatkozó korlátozást feloldották, s az itt folyó munkát — *külföldi művészek rendszeres meghívásával* — nemzetközi jelentőségűvé avatták

A változás lassan, de szükségszerűen érlelődött, s ma már joggal mondhatjuk el, hogy a Szársomlyó-hegy oldalában levő telep nemcsak idegenforgalmi látványosság, hanem elsősorban *speciális kulturális feladatokat ellátó intézmény*.

Melyek ezek a feladatok? A művészek számára bizalommal telített légkört teremt. A meghívás, amelynek mondandója, hogy *„légy a vendégem"*, inspiráló hatású. Nagyra becsülik az itt dolgozó művészek az úgynevezett *csapatmunka szellemet* is, mely valósággal menedéket nyújt a zárt műtermek okozta szorongó egyedüllét után. Ahogyan a japán *Goichi Kitagawa* mondotta: *„a művész eszét, erejét megsokszorozza a többiek jelenléte"*. További előny, hogy itt mindenki közvetlenül dolgozik az anyaggal. A hőn óhajtott „anyagszerűség" itt pontos értelmet kap. A közönség jelenléte úgyszintén ösztönzőleg hat az alkotókra. A művész keresi a kötetlen feladatot, s növeli önbizalmát, ha időnként *azok is ott állanak mellette, akik számára alkot*. A szobrok *itt formálódnak a helyszínen*, a kollégák és az érdeklődők állandó „figyelme" közepette, s ez nemcsak az alkotás izgalmát fokozza fel, hanem a sikert is nyilvánvalóvá teszi.

A végső cél: *Nemzetközi Szabadtéri Szobrász Gyűjtemény* létrehozása, amely körülbelül egy évtized múlva realizálódik, de most még nem ez az elsődleges. Egyelőre lényegesebb *maga a folyamat*, amelynek — természetesen — idegenforgalmi vonatkozásai is vannak.

A turista errefelé *szívesen látott vendég*, feltéve, ha érdeklődése nem tolakodó jellegű és viselkedése megfelel egy műteremlátogatásnál megkövetelt ildomos magatartásnak. Számukra még *„tárlat-vezetést"* is rendez a telep irodája. Amint megjelennek az érdek-

Lehet rossz helyzetben is jó tapasztalatokat szerezni?

Határzár és esős június — nemcsak a csehszlovák—magyar idegenforgalmat befolyásolta, hanem a lengyel és NDK-forgalmat is, hiszen e két országból Csehszlovákián át vezet hozzánk a legrövidebb út. Ráadásul a rossz időjárás még a belföldieket is elriasztotta a hétvégi kirándulásoktól, nem keresték fel sem a Balatont, sem a többi üdülőhelyet.

— Mindez érthető — mondja *Lesták* Pál, a *Cooptourist* igazgatója —, hiszen azok, akik ezekben a szocialista országokban élnek, már télutóján, tavaszkor elhatározták, hogy nálunk nyaralnak. De mivel a határzár feloldásának időpontja bizonytalan volt, *megváltoztatták eredeti tervüket és — akarva, nem akarva — a belföldi üdülést választották.* Remélem, hogy a nyár derekára a helyzet megváltozik és élénkebb lesz a forgalom, mint tavaly volt. Bár *az idegenforgalom — sajnos — nem olyan „árucikk", hogy amit ma nem kapok meg, megveszem holnap.* Bizony nem könnyű a váratlan jelenségek káros hatását valamiképpen enyhíteni.

— *Merem állítani, hogy a Cooptourist erre az évre is alaposan felkészült.* Elvégeztük a piackutatást, a szervezési munkálatokat, figyelembe vettünk minden eshetőséget és lehetőséget. Mindehhez hozzájárultak az olyan állami intézkedések, amelyek ez évi forgalmunk zavartalan lebonyolítását elősegítették. Hogy úgy mondjam, *minden sínre volt téve.* Bizonyosak voltunk abban, hogy múlt évi 130 milliós bevételünket ez évben 160 millióra emelhetjük. Egymillió dollár konvertábilis valutabevétel is szerepelt terveinkben. Persze, a *gondosan kidolgozott, reális terveket* — éppen a külső körülmények miatt — *át kellett hangolnunk, át kellett dolgoznunk.*

— Ez azt jelenti, hogy ez évi terveiket nem tudják teljesíteni?

— Ezt nem mondtam. Sőt, remélem, hogy vállalásainknak maradéktalanul eleget teszünk. Legalábbis, az első *„rossz félév"* eredményei után jogosan következtethetek erre. Ugyanis, mi *az elmúlt félév alatt jobb eredményeket értünk el, mint az előző esztendő ugyanezen időszakában.* Ezt néhány számadattal is alátámasztom. A múlt év első öt hónapjában összforgalmunk 30 millió forint volt, ez évben 52 millió forint. A félév ugyan még nincs lezárva, de nyers számítások szerint *70 millió forint lesz.*

— Hogyan lehetséges ez?

— Az év első napjaiban, amikor még úgy láttuk, hogy a határzár feloldásának időpontja teljesen bizonytalan, *utaztatásainkat, programjainkat megváltoztattuk.* Ezt a gyors intézkedést az alapos piackutatás tette lehetővé és az, hogy utazási irodánk — dolgozóink dicséretére legyen mondva — az átszervezést nagyszerűen végrehajtotta.

— Például rendkívül olcsó és jó programot és kiváló utakat szerveztünk Moszkvába. Március hóban alig volt olyan nap, amikor a MALÉV menetrendszerű járatán ne lett volna egy-két csoportunk. Öt hónap alatt 81 csoportot indítottunk a Szovjetunióba, 5-öt az NDK-ba. Romániát 4, Bulgáriát — itt isztambuli kirándulás is szerepelt — egy csoportunk kereste fel. Ez pótolta csehszlovákiai, illetve lengyelországi kiutaztatásainkat.

— *Szakmai utaztatásainkat szórakoztató programokkal is növeltük,* csoportjaink ott voltak a *Novi Sad*-i mezőgazdasági vásáron, az NSZK-beli *hannoveri* vásáron és Jugoszláviától Dániáig sorolhatnám a városokat és országokat, ahová szakmai csoportokat indítottunk. Szaporítottuk a nyugati kiutazásokat is. Így például húsz csoportunk ment 16 napos spanyolországi útra, Ausztriába 24, Görögországba 10 csoport. Sikerült elérnünk, hogy a szocialista országokba — természetesen azokba, ahol a határzár nem volt akadály — a kiutaztatást megduplázuk, *a nyugati államokba pedig 27,6 százalékkal több turistánk ment ki, mint az előző év hasonló időszakában.*

— Ez szép! De mi a helyzet a beutaztatással?

— Valóban ez a lényegesebb! A szocialista országokból az ismert okok miatt kevesebben jöttek, mint az elmúlt év ugyanezen időszakában; így ezt a részterv ünket csupán 62 százalékra sikerült teljesítenünk. Ezzel szemben *sokkal több turistát hoztunk a nyugati államokból, mint bármikor, az előző időkben, így tervünknek ezt a részét 152,6 százalékra teljesíthettük.*

— A nyugati beutaztatás kérdése akkor vált számunkra fontossá, amikor láttuk, hogy a legtöbb szocialista országból nem várhatunk vendégeket. A nyugati irodákkal — elsősorban osztrák és nyugatnémet utazási vállalatokkal — igen jók a kapcsolataink; ez tette lehetővé tervünk túlteljesítését. Persze, olyan programokat is nyújtottunk számukra, amelyek megnyerték tetszésüket és kielégítették igényeiket. *A piac jó ismerete segített bennünket abban, hogy hová, milyen ajánlatot küldjünk.*

— Mindez elég volt ahhoz, hogy még a rossz helyzet ellenére is túlteljesítsék tervüket?

— Nem! *Újból felfedeztük a belföldi vendégjárás jelentőségét.* Most már igazán eljött az ideje annak, hogy a belső turizmus problémáit végre gyakorlatilag is megoldjuk. Igenis van érdeklődés hazánkban az ország tájai, szépségei, üdülőhelyei iránt. A vidékiek szeretnék a fővárost megismerni, a budapestiek pedig szívesen elutaznak, vagy kirándulnak az ország különböző helyeire. *Ezt az érdeklődést azonban csak akkor tudjuk kiaknázni, ha az, amit nyújtunk színvonalas és árban a kereslethez igazodik.*

— A belföldi vendégre mindig számítani lehet, a jól *megszervezett hazai vendégjárás megoldja az elő- és utószezon problémáit is.* Ezt elsősorban a *Hungarhotels* ismerte fel. A velük kötött szerződés alapján, az előszezonban, például a *balatonfüredi Arany Csillagban* félpenzióval 100 forintért adhattunk szobát, ugyanígy a *balatonalmádi Auróra* szállóban. Ezt a jó példát követte a *Danubius* is, így vált lehetővé, hogy a *keszthelyi Helikonban* teljes penzióval 50 százalékos kedvezményt nyújthassunk. Budapesten, a *csillaghegyi Strand* szállóban ugyancsak kedvezményes áron kétezer vendégünket helyeztük el.

— Tapasztalataink alapján nemcsak a több napos, vagy 1—2 hetes tartózkodásnál kell kedvezményt nyújtani, hanem *a hétvégi kirándulásoknál is.* A hét utolsó két napján *Sopronba, Kőszegre, Egerbe, a Duna-kanyarba, Pécsre, Harkányba, a Hortobágyra* és más helyekre rendszeresen indítottunk csoportokat, s *ez a programoknak és árainknak volt köszönhető.*

— Meggyőződésem, hogy a belföldi vendégjárás — amely *most erősen megjavította mérlegünket* — még általánosabbá válhatna, ha például nemcsak a szálloda- és vendéglátóipar nyújtana kedvezményeket, *hanem maga az utaztatás is. Sajnos a közlekedést irányító szerveknél még nem jutottak el annak felismeréséig, hogy mind a vonat-, mind az autóbuszárak mérséklése társadalmi és politikai szempontból is milyen fontos és kívánatos lenne.*

(j.)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IDEGENFORGALOM

1973 AUG

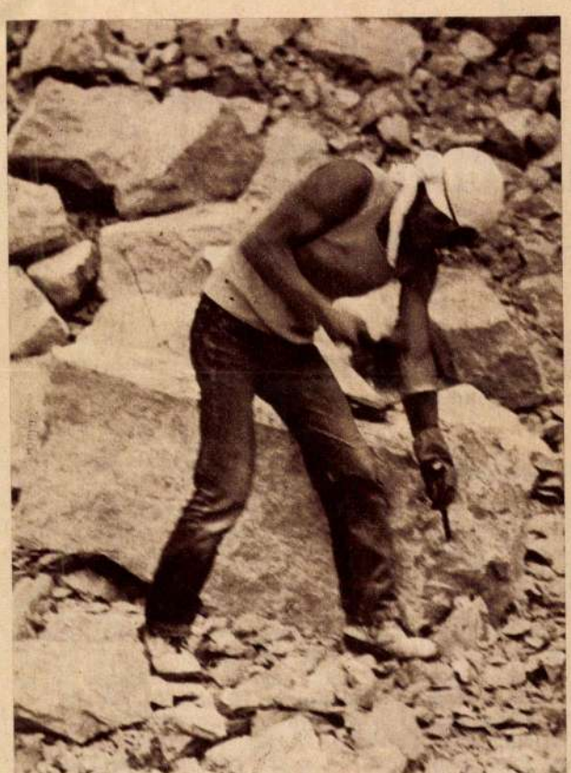

lődők, máris melléjük lép egy idegenvezető, s néhány szóval elmondja, mit és hogyan kell itt értelmezni, szemügyre venni. A szöveg nem magyarázkodó, inkább csevegésféle. Szellemi *„kapaszkodó"* az alkotóműhely megértéséhez.

Közel *30 nagyméretű kő- és márvány-plasztika áll már a kőbánya peremén és térségében*, de figyelembe kell venni, hogy ez még nem *„kipipálható"* látványosság. Valójában itt nem a szobrok számbavétele és értékelése a lényeges, hanem az a tény, hogy a látogató bekukkanthat egy alkotó-műhely intim légkörébe, részese, *„tanúja"* lehet az alkotás folyamatosságának, közvetlen közelről érzékelheti, hogy a művészi ábrázolás milyen bonyolult folyamat, s a művek létrejöttéhez nem elég a fantázia és az ihlet: *az anyaggal is keményen meg kell birkózni.*

Érdekes, hogy mivel a készülő műveknek körülbelül fele *nonfiguratív, a szobroknak nincs nevük.* Pontosan fogalmazva, kezdetben nem volt. A művészek többsége az elnevezést nem tartotta lényegesnek. A közönség azonban más véleményen volt. Elkezdte becézgetni, szavakkal is meghatározni a látványt. Sok találó *„cím"* született ily módon, s e közkeletű elnevezéseket később maguk a művészek is szívesen vállalták. Ilyen szobornevek például a *Tornádó, Felhő, Kolumbusz tojása, Család, Barátság, Emlék, Spirál, Villányi Vénusz stb.* Természetesen az elnevezés másodlagos jelentőségű itt, amire a legjobb példa Bocz Gyula egyik kompozíciója, amelyet a művész *magából a hegyből faragott ki*, s máig sincs neve, pedig egyike a legismertebb és legnépszerűbb alkotásoknak.

A művészek — a környékbeli kőbányák szíves közreműködése révén — minden kívánt anyagot helyben megkapnak, a nagyon kemény mészkőtől a félmárványig és a márványig, mindent a kívánt színben.

A választott anyagot *Beremend, Nagyharsány, Siklós, Turony* kőbányái szállítják a helyszínre, s darúkkal állítják a kívánt helyre. A legtöbb nyersanyag természetesen a helyi kőbányából származik, ahol az alkotóműhely immár *hat év óta működik folyamatosan*, május 15. és október 15. között, mindig 8—8 művészt látva vendégül a művészházzá átalakított egykori *Gyimóthy*-villában.

A villányi művésztelep sok-sok építő erő és alkotói szándék, megértő támogatás felismerésének és ügyes összefogásának köszönheti létezését. Mint *Csenkey Éva*, a *Siklósi Alkotótelepek* szakavatott és lelkes művészettörténésze elmondja, a Baranya megyei Tanács és a Siklósi Tanács kulturális tevékenységében mindig nagy szerepet játszott a képzőművészetek pártolása. Támogatták annak idején annak a fiatal művész-csoportnak kezdeményezését, amely végül is a szobrászszimpózium ősének, elődjének tekinthető.

Időközben történt változások folytán jelenleg a rendező szervek a következők: *Baranya megyei Tanács VB. Művelődési Osztálya*, szoros együttműködésben a *Magyar Iparművészek Szövetségével*, hozzájuk csatlakozva fenntartó szervként *Siklós Nagyközség Tanácsa*, míg a patronálást a *Beremendi Cementmű*, a *Siklós* környéki bányák és a KISZ vállalta magára.

A közeljövő tervei: *tereprendezés és katalógus kiadása.* Az ehhez szükséges pénzt az *Országos Idegenforgalmi Tanács máris rendelkezésre bocsátotta*, úgyhogy rövid időn belül — a megyei *Idegenforgalmi Hivatal* mindig készséges támogatásával — a villányi művésztelep rövidesen olyan formák között fogadhatja a turistákat, aminőket művészi és idegenforgalmi vonzereje méltán megérdemel.

Huba László

A köztisztaság helyzete [illegible] a Balaton üdülőterületén

A köztisztaság közügy — a Balaton-parton is

Az utóbbi időben mind gyakrabban vetődik fel az emberi környezet védelmének és megóvásának kérdése; az ezzel kapcsolatos feladatok elvégzésének szükségessége. A gyorsan fejlődő városok, a nagy tömegeket fogadó és ellátó üdülőterületek ma már nem képzelhetők el korszerű környezetvédelem, köztisztasági tevékenység és szervezet nélkül.

A köztisztasági szolgáltatásnak az üdülőterületen ki kell terjednie az ipari, a háztartási szemét és a hulladék összegyűjtésére, elszállítására, megsemmisítésére, de ami még ezeknél is fontosabb: *a közterületek, utak, parkok, parkolók, strandok stb. tisztántartására.*

A köztisztaság helyzete a Balaton-parton

A Balaton-parti üdülőterületek köztisztasági helyzete, az üdülőterületi parkok, zöldterületek, utak, strandok, campingek állapota nem megfelelő.

Az érintett megyei és helyi tanácsok évek óta törekednek arra, hogy az üdülőterületek köztisztasági helyzete — ezzel együtt az üdülés kulturáltsága — javuljon. A szemét és hulladék összegyűjtésére és elszállítására — szinte valamennyi település tanácsa — minden üdülési szezonra több és több úttisztító-, locsoló- és szemétszállító gépet állított üzembe.

A tanácsok törekvései ellenére a köztisztasági helyzet lényeges javulásáról nem beszélhetünk, egyrészt azért, mert a szemét- és hulladék összegyűjtés és elszállítás minden területre kiterjedő, komplex fejlesztéséhez (új köztisztasági telepek létrehozása, szemétgyűjtőgépek, eszközök beszerzése stb.) szükséges anyagi eszközök nem álltak a tanácsok rendelkezésére. Másrészt az üdülőterületek megfelelő tisztaságát a tanácsok azért sem tudták biztosítani, mert az elmúlt években a balatoni üdülőterület vendégforgalma rendkívüli módon megnövekedett és ennek következtében az utakon, parkokban, strandokon, campingekben összegyűlt szemét mennyisége megsokszorozódott.

Megfelelő köztisztasági szolgáltatás egyetlen településben, még a városokban *(Siófokon, Balatonfüreden, Keszthelyen)* és a kiemelt fontosságú községekben *(Tihany, Balatonföldvár, Badacsony stb.)* sem jött létre.

A feladat nagyságának érzékeltetésére megemlítem, hogy a *Balaton üdülőterületén tisztítandó útfelület mintegy 800 ezer négyzetméterre becsülhető, amelyből jelenleg csak kb. 100 ezer négyzetméter út tisztítása megoldott.*

A köztisztaság fejlesztése az elmúlt években

A köztisztasági tevékenység fejlesztésének fontosságát felismerve, a Kormány az 1969. évben jóváhagyott *Balaton Központi Fejlesztési Programban* (BKFP) tervbe vette a Balaton-parton a köztisztasági szolgáltatás fejlesztését is. Ennek alapján a *Balatonfejlesztési Tárcaközi Bizottság* 1971-ben jóváhagyott IV. ötéves programja 1971—75. évekre 22 millió Ft-ot irányzott elő a köztisztasági szolgáltatás fejlesztésének támogatására. Ugyanakkor a terv számolt a Balaton-parti települések e célra fordítható fejlesztési eszközeivel is.

A Somogy és Veszprém megyei Tanács elkészítette fejlesztési programját, ennek alapján 1971-ben megkezdődött a köztisztasági szolgáltatás javításának munkája. 1971—72-ben a *Tárcaközi Bizottság* 8,5 millió Ft-os hozzájárulásán felül az *Országos Idegenforgalmi Tanács* 10 millió Ft-tal segítette a fejlesztést. E pénzeszközök felhasználásával, a korábbi évekhez viszonyítva gyorsabb ütemű fejlesztés indulhatott meg.

A Balaton déli partján, *Fonyódon* és *Siófokon* megkezdődött a körzeti (regionális) köztisztasági telepek kiépítése, illetve fejlesztése.

A Balaton északi partján az elmúlt két évben még csak egy-egy, már meglevő köztisztasági tevékenységet is ellátó vállalat (Város-, illetve Községgazdálkodási Vállalat) részbeni fejlesztése indult meg.

A fejlesztés perspektívái

Az elmúlt években végzett munka eredményei mellett *a Balaton-parti köztisztasági helyzet lényeges javulásáról nem beszélhetünk, sőt, egyes területeken a köztisztasági szolgáltatás színvonala stagnált.* A *Balatonfejlesztési Tárcaközi Bizottság* múlt évi ülésén foglalkozott a Balaton-parti üdülőterületeken jelentkező, a közműellátás és egyéb szolgáltatások hiányosságaiból adódó feszültségekkel. Határozott a köztisztasági szolgáltatás színvonalának fejlesztéséről is, amelyet az üdülés kulturáltsága szempontjából alapvetőnek ítélt meg. A *Bizottság* felkérésére, a Somogy és Veszprém megyei Tanács elkészítette a köztisztasági tevékenység 1975-ig szóló, *gyorsított fejlesztésének* programját, melyben meghatározta a szervezési és üzemeltetési feladatokat is. Az elkészült programok szerint a déli parton — a korábbi elhatározásnak megfelelően, — két köztisztasági telepet építenek *Fonyódon* és *Siófokon.* Az északi parton négy regionális köztisztasági telep épül *Balatonalmádin, Balatonfüreden, Badacsonytomajban* és *Keszthelyen.* A *Tárcaközi Bizottság* 1973 áprilisában tartott ülésén elfogadta az érintett megyei tanácsok programjait azzal, hogy 1975-ig a *Balaton déli partján teljes egészében kiépül a megfelelő színvonalú ellátást biztosító köztisztasági szervezet, míg az északi parton Balatonalmádiban és Balatonfüreden regionális köztisztasági telepet alakítanak ki.*

A jóváhagyott fejlesztési programok megvalósítása Somogy megyében 30 millió Ft-ot, Veszprém megyében 27 millió Ft-ot — *összesen 57 millió Ft-ot igényel.* Ehhez az *Országos Idegenforgalmi Tanács* 26 millió Ft-ot, míg a *Somogy megyei Tanács* 9 millió Ft-ot biztosított. A köztisztasági telepek építése után a köztisztasági tevékenység ellátásához szükséges költségvetési eszközöket a *Pénzügyminisztérium* biztosítja.

Szervezési, intézkedési feladatok

A balatoni üdülőterület fejlesztésében érintett szervek — a megyei és helyi tanácsok, a *Balatonfejlesztési Tárcaközi Bizottság,* az *Országos Idegenforgalmi Tanács* — előbbiekben vázolt támogatásával lehetőség nyílik arra, hogy a *balatoni üdülőövezet köztisztasági bázisai kialakuljanak.* A *Pénzügyminisztérium* költségvetési támogatásával *a köztisztasági üzemek folyamatos működésének anyagi feltételeit teremtik meg.* A munka megvalósításának nem kis feladata a tanácsokra hárul. Az elkövetkezendő években biztosítani kell a szükséges tervezői és kivitelezői kapacitást, hogy a rendelkezésre álló anyagi eszközök felhasználásával a programok megvalósuljanak. Gondoskodni kell arról is, hogy köztisztasági üzemek szolgáltatásait az intézmények, a vállalatok és a lakosság igénybe vegye.

Fenyvesi József

Példabeszéd a vágódeszka áráról

Boltról boltra (3. oldal)

Új Dunántúli Napló

KÖZÉLETI NAPILAP

IV. évfolyam, 237. szám
1993. augusztus 31., kedd
Ára: 13,80 Ft

Antall Józsefet családtagjai képviselik

Antall József miniszterelnök Horthy Miklós történelmi és politikai szerepével, annak értékelésével kétrészes televíziós interjúban foglalkozott. Az interjú teljes szövege a Heti Magyarország e heti számában, és az MDF Hírlapban fog megjelenni. Horthy Miklósnak, Magyarország kormányzójának és családtagjainak újratemetésén – tekintetbe véve mind a Budapesten rendezett nemzetközi konferenciákat, mind egyéb személyes okokat – a miniszterelnök személyesen nem vesz részt. Az újratemetésen a kormány több tagja – a már korábban közölteknek megfelelően – magánemberként lesz jelen. Antall József az újratemetésen közvetlen családtagjaival képviselteti magát. (MTI)

Országos terjesztésű a Pandúr

Mától utcára kerül a Pécsett szerkesztett Pandúr című bűnügyi magazin szeptemberi száma, amely most először országos lapként jut el az árusító helyekre. A szerkesztők lényegesen megnövelték a magazin példányszámát, a terjesztést pandúr ruhába öltöztetett rikkancsok is elősegítik. A megdöbbentő bűnügyi történetek mellett az olvasók képet kaphatnak a rendőrség életéről, betekinthetnek a kulisszatitkokba, ugyanakkor könnyed kikapcsolódást jelentő olvasmányokkal is találkozhatnak a lapban.

Pécs Közgyűlésének ünnepi ülése

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése szeptember 1-jén, szerdán 14 órai kezdettel a város napja alkalmából ünnepi ülést tart a Városháza nagytermében. Az ünnepi ülésen adják át a közgyűlés által adományozott Díszpolgári címet, valamint a „Pro Civitate" és a „Pro Communitate" kitüntetéseket.

Haladás-Videoton 2-1

Egy piros és hét sárga lappal fűszerezett kemény mérkőzésen megszerezte első győzelmét az NB I egyik újonca. A vezetést a fehérvári Czéh szerezte meg tizenegyesből az első félidőben, de szünet után Tóth és Hídvégi góljaival fordított a Haladás. Így a PMSC az utolsó helyre esett vissza a tabellán.

Napok alatt elfogyott a márkakötvény

Az idén várhatóan másfél milliárd dollárral lesz kevesebb a magyar gazdaság exportbevétele a tavalyihoz képest (körülbelül tízmilliárd dollár), a magyar állam összadósságának aránya a bruttó társadalmi termékhez viszonyítva (83 százalék bruttó és 69 százalék nettó) nem rosszabb, mint egyes EK-országokban – közölte Frankfurtban Hárshegyi Frigyes, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke, aki a legújabb MNB-kötvénykibocsátással kapcsolatos szerződés hétfői aláírására érkezett Frankfurtba, de ellátogat Düsseldorfba is.

A Magyar Nemzeti Bank az augusztusi kibocsátással az idén már másodszor jelent meg a német tőkepiacon egymilliárd márkás kötvénnyel, a korábbiakhoz képest kedvezőbb feltételek mellett: a kamat alacsonyabb (8,75 százalék), a futamidő pedig, amely a kifizetés napján, szeptember 8-án kezdődik, tíz év. A kibocsátási ár: 101,5. Az egymilliárdos márkakötvények jegyzését a Deutsche Bank vezetésével vállalta egy bankkonzorcium, a kötvények napok alatt elkeltek. Az MNB az idén már tíz alkalommal jelentkezett kötvényekkel nemzetközi piacokon, az ebből befolyt összeg 3,5 milliárd dollár.

A külföldi hitelfelvételekből egyrészt az adósságtörlesztést finanszírozzák (az idén 2,4 milliárd dollár tőkehányad és 1,1–1,2 milliárd dollár kamathányad), másrészt a devizatartalékokat gyarapítják. Magyarország devizatartaléka jelenleg 5,1 milliárd dollár, az év végéig azonban elérheti az 5,5 milliárdot.

Mint a magyar bankszakember megállapította, az exportbevétel csökkenésében döntő szerepet játszik, hogy visszaesett a mezőgazdasági termékek kivitele, további tényezők: EK-korlátozás, embargó Jugoszláviával szemben, recesszió Magyarország legfontosabb kereskedelmi partnereinél, például Németországban.

Házszabálymódosítás a Parlamentben

Az Országgyűlés nyári szünet utáni első plenáris ülésnapján, hétfőn megkezdte a házszabálymódosításról szóló országgyűlési határozati javaslat, valamint a hozzá kapcsolódó, a jogalkotásról szóló törvény módosítására irányuló előterjesztés együttes általános vitáját.

Dávid Ibolya (MDF), az Ügyrendi Bizottság elnöke ismertette az öt parlamenti frakció álláspontját tükröző testületi indítvány legfontosabb elemeit. Eszerint az előterjesztés növelni kívánja a frakciók szerepét és jogait a törvényalkotásban. Annak érdekében pedig, hogy csak megfelelő súlyú csoportok rendelkezzenek jelentős jogosítványokkal, a frakció alapításához szükséges létszámot 10 főről 15 főre javasolja megemelni. Az előadó az előterjesztés egyik legfontosabb pontjának nevezte, hogy az be kívánja vezetni a bizottsági tagok helyettesítésének lehetőségét oly módon, hogy a képviselőt az általa esetenként felkért frakciótárs helyettesíthetné a bizottsági munkában. Ez az elgondolás összefügg azzal, hogy a határozati javaslat az eddiginél döntőbb szerepet szán az állandó bizottságoknak az Országgyűlés munkájában. Ennek értelmében a Ház plénuma elé – a parttalan benyújtás megakadályozása érdekében – csak akkor kerülhetnének a képviselői indítványok, ha azokkal a hatáskörrel rendelkező bizottságok egyetértenek. A képviselői csoportok számára biztosított lenne a jog, hogy ülésszakonként öt alkalommal a bizottsági döntés helyett, vagy azt követően az Országgyűlés döntését kérjék a napirendre vételről.

A frakciók vezérszónokainak hozzászólásai után az általános vitát elnapolták, majd folytatták a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvényjavaslat vitáját, de lezárni ezt a témát sem tudták. Ugyancsak megkezdték a Polgári Törvénykönyv egyes rendelkezéseiről szóló törvényjavaslat általános vitáját, amelyben a tervezettnél egy nappal később, kedden délelőtt folytatódik a Jugoszlávia-konferencia – jelentette be John Mills, a közvetítők szóvivője. A tárgyalásokon Bosznia felosztásáról és jövőbeli alkotmányos berendezkedéséről kell dönteni. A szóvivő szerint a konferencia folytatásának csak technikai akadálya van: Alija Izetbegovic boszniai elnöknek még nem áll rendelkezésre az az ENSZ-gép amely Genfbe szállítja. Az értekezletet augusztus 20-án függesztették fel, hogy az érintetteknek legyen módjuk tanulmányozni, s a nemzetiségi parlamentekkel elfogadtani a kompromisszumos terveket. Ezt eddig csak a boszniai szerbek hagyták jóvá, míg a horvátok és a muzulmánok az alkotmányra vonatkozó javaslatok megváltoztatását akarják, és nagyobb területet követelnek.

Halasztás a Jugoszlávia-konferencián

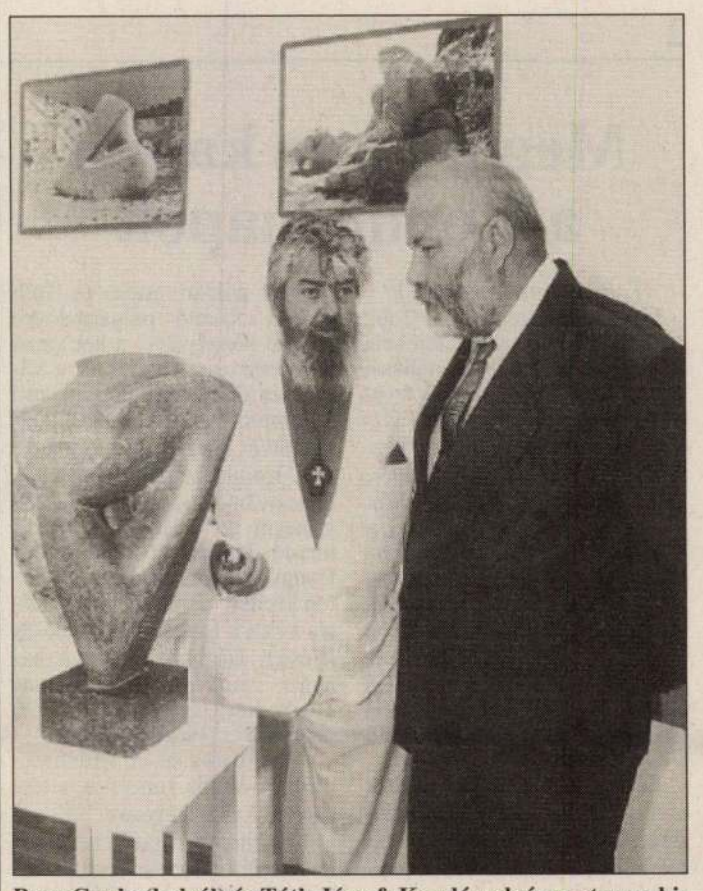

Bocz Gyula (balról) és Tóth József, Komló polgármestere a kiállítás megnyitóján
Fotó: Löffler Gábor

Bocz Gyula életmű kiállításával

Megnyitotta kapuit a Komlói napok

Nem vagyok esztéta, és mint biológia-földrajz szakos tanár, megválasztott polgármesterként sem lettem okosabb a művészet dolgaiban – mondta *Tóth József*, Komló polgármestere tegnap a Városi Helytörténeti Múzeum emeleti aulájában –, de örömmel vállaltam *Bocz Gyula* szobrászművész tárlatának megnyitását, mert megtiszteltetés a városnak, a város hírét és rangját emeli, hogy a nemzetközi hírű, ám ritkán kiállító művész életmű-kiállítását éppen Komlónak szánta.

Dr. Erdődi Gyulának, a múzeum igazgatójának köszöntő szavai után e néhány közvetlen gondolattal és méltatással nyílt meg a szomszédos Hosszúhetényben élő és alkotó szobrászművész szeptember 12-ig látogatható tárlata, az egy hétig zajló Komlói napok nyitórendezvénye.

Rangos események sora felesel méltósággal a bányászváros múltjával, s éppen úgy, hogy a Komlói napok a gazdag bányásznapi hagyományokat is őrizni kívánja.

Augusztus 31-én, 17 órakor a várpalotai és a komlói gyermek kerámia szakkörök közös kiállítása nyílik a Május 1. Művelődési Házban, szeptember 1-jén „Az ígéret földje" című, 1961-es, Komlóról készült filmet mutatják be a Zrínyi Filmszínházban.

Szeptember 2-án, csütörtökön *Göncz Árpád* köztársasági elnök látogatására is számítanak. A városi sportcsarnokban 10 órakor nyílik az ipari termelők és szolgáltatók, vállalatok, vállalkozók nagy érdeklődéssel várt és már-már sziszifuszi erőfeszítéssel szervezett bemutatója. Először és azzal a reménnyel nyílik, hogy a vállalkozók megnyeréséért folyó küzdelmet maga a bemutató kevéssé fogja tükrözni.

(Folytatás a 2. oldalon)

Szeptember 1–4. között Pécsett

Magyar Könyvklub-napok

Szeptember 1–4. között a Magyar Könyvklub rendkívüli árusítást rendez a Bibliofil Kereskedelmi és Kiadó Kft. Széchenyi tér 17. szám alatti Móricz Zsigmond Könyvesboltjában. Különlegesen kedvezményes áron válogathatnak az érdeklődők a Magyar Könyvklub gazdag választékú könyvajánlataiból.

Szeptember 3-án, 14 órakor Benedek István író dedikálja a hazaszeretetről szóló versekből válogatott Rendületlenül című verseskötetet, a Magyar Könyvklub kiadványát. Minden vásárló ajándékba kapja a legfrissebb könyvkatalógust, és beléphet az ország egyik legnagyobb olvasóközösségébe, a Magyar Könyvklubba.

Tüntetésre készülnek a magyar katonák?

A Katonák Érdekvédelmi Szövetsége (KÉSZ) azt fontolgatja: csendes, egyenruhás tüntetést szervez a Parlament elé, hogy a katonák ily módon is sürgessék a honvédelmi és a tiszti szolgálati törvény megszületését, továbbá illetményük növelését. Ez a Katonák Érdekvédelmi Szövetségének hétfőn tartott tájékoztatóján hangzott el. Sörös István alezredes, a szervezet elnöke hozzátette: a tüntetés tervéről a jövő heti választmányi ülésükön tárgyalnak. Ha a tagszervezeteknél jelentős lesz az igény és a részvételi szándék, akkor döntenek a demonstráció megtartása mellett.

Indoklásként elmondták, hogy tovább csökkent a honvédségi dolgozók életszínvonala. Egy felmérés szerint két éve a katonák 11, tavaly 23, az idén pedig már 30 százaléka élt, illetve él a létminimum alatt. A polgári alkalmazottakat is figyelembe véve az idén már 43 százalékos ez az arány. Jövőre ráadásul 100 millió forinttal kisebb lesz a Magyar Honvédség béralapja az ideinél, miközben az infláció 20 százalék körül van.

Sörös István szólt arról is, hogy hamarosan 1500 „kényszerrabszolgája" lesz a Magyar Honvédségnek, ugyanis jövőre a tervek szerint 2000 polgári alkalmazottat elbocsátanak, közülük 1500-an tiszthelyettesként folytathatják munkájukat. Így kikerülnek a közalkalmazotti törvény hatálya alól, és mint katonák több juttatástól elesnek, hacsak addigra nem születik meg a tiszti szolgálati törvény, amely a béreket is szabályozná. (MTI)

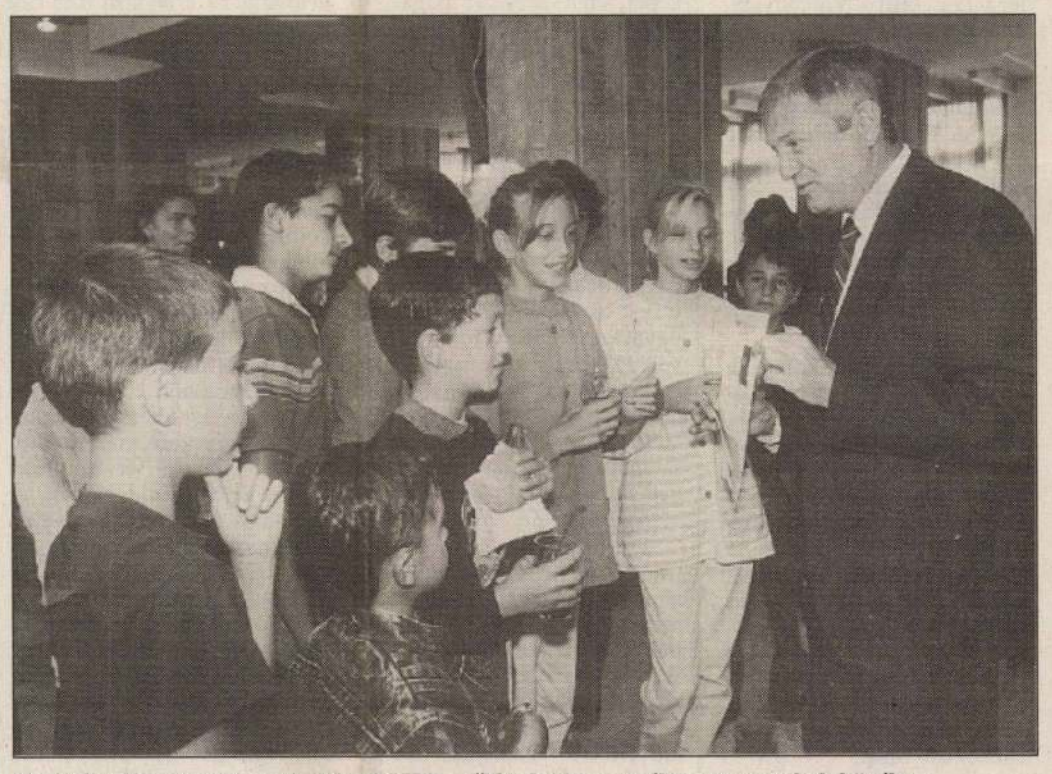

Dr. Szűcs József, a Baranya Megyei Közgyűlés elnöke a segélyezett gyerekek körében
Löffler Gábor felvétele

UNICEF-adományok

A tanévkezdés főként a munkanélküli szülők számára jelent nagy nehézséget. Épp ezért jelentett örömet az UNICEF Magyar Nemzeti Bizottságának akciója, amely a munkanélküli szülők gyerekei számára megyénként 18 gyereket részesít egyszeri hatezer forintos adományban. Pécsett, a megyeházán tegnap tartott ünnepségen dr. Szűcs József, a Baranya Megyei Közgyűlés elnöke adta át a vásárlási utalványokat. Az adomány sok kisember, nyugdíjas felajánlásából jött össze, és a befolyt összeg a későbbiekben már a munkanélküliek arányában kerül kiosztásra a megyék között. A gyerekek és szüleik számára rendezett fogadás előtt Paizs József, Patapoklosi polgármestere felhívást tett közzé a nehéz sorsú gyerekek támogatására.

Megnyitotta kapuit a Komlói napok

(Folytatás az 1. oldalról)

Ugyancsak szeptember 2-án, 10 órakor szakmai konferencia kezdődik a 40 éves fennállását ünneplő József Attila Városi Könyvtárban, a városháza dísztermében pedig 14 órától kezdődik ünnepi testületi ülés, amelynek Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke lesz a díszvendége, s akit felkérnek az új helyére költözött Városi Helytörténeti Múzeum felavatására is. A komlóiak 16 órától a Gyermek- és Ifjúsági Házban is találkozhatnak a köztársasági elnökkel, ahol a beszélgetést *Csontos Sándor*, a Nagy László Gimnázium igazgatója vezeti.

Ezen a napon nyílik sörsátor az Eszperanto téren, a Színház- és Hangversenyteremben a város külföldi kapcsolatait bemutató kiállítás.

Szeptember harmadikára várják a németországi testvérváros, Neckartenzlingen küldöttségének érkezését, délelőtt a helyi alapítványok képviselői találkoznak, majd 14 órakor Louis Don Marino, a franciaországi Eragny polgármestere és Tóth József, Komló polgármestere látja el kézjegyével a két város testvérvárosi szerződését a városháza dísztermében. Ugyanitt 15 órától konferencia nyílik Komló és körzete gazdaságáról.

A Komlói napokat bonsai és dísznövény kiállítás és vásár színesíti, pénteken este a Maksa híradó lép fel a színház- és Hangversenyteremben, szombaton kisállat- és díszmadár kiállítás nyitja a napot a Gyermek- és Ifjúsági Házban, míg a a bányász emlékmű ünnepélyes megkoszorúzására 18 óra 30 perckor kerül sor.

Nem maradhat el a fúvószenekarok közös koncertje, a térzene és a tüzijáték sem.

Vasárnap 8 órától népi- és iparművészeti vásár lesz a színház előtti téren, 11 órától tartják a Komlói Hírhozó ajándéksorsolását, míg a sikondai kemping 14 órától ejtőernyős- és hőlégballon bemutatóra, a Tószínpad 15 órától fúvószenekari koncertre várja a komlóiakat.

B. R.

Modellek a jövő évre

V. Budapesti Divatnapok

Munkatársunk telefonjelentése

A Magyar Divatintézet szervezésében szeptember 9-11. között rendezik meg a Budapest sportcsarnokban az „V. Budapesti Divatnapok"-at. Ez alkalomból tegnap Budapesten a MDI székházában sajtótájékoztatót tartottak. Neményiné dr. Gyarmathy Margit, a MDI igazgatója elmondta, hogy minden divatnapra több kiállító jelentkezik. Most 250 a kiállítók száma, amelyek 30 százaléka külföldi székhelyű.

Kovács Emília, a MDI tervezője előljáróban megemlítette, hogy a szeptemberi szakvásáron a látogatók már a jövő tavaszi és nyári divatújdonságokkal találkozhatnak. A jövő évi divat teljesen más lesz, mint az idei. A napszakok váltásaira – reggel-dél-este – 3 stílusirányzatot alakítottak ki. A reggel zöldes, párás színei, a dél napsütötte izzó színei, és az este holdfényének, páráinak hideg színei dominálnak. A sziluett felül testhezálló a nőknél – alul bővül. Eltűnnek a válltömések. A szoknya hosszabb, térdtől bokáig ér. A természetes anyagok – len, pamut, csipke – dominálnak. A nadrág párhuzamos szárú, vagy lefelé bővül. A szoknya-blúz helyett az egyberuha, kötényruha a divat.

Férfiaknak már nem sikk a túlméretezett zakó. Megmarad a kényelmes lezserség. A nadrágok párhuzamos szárúak és derékban nem ráncoltak.

A gyerekek divatja a felnőttekét követi, de sokkal praktikusabb, játékosabb. Sok overallt, zsebekkel, mellénnyel, cipzárral viselnek.

A szakvásárt szakmai és látogatói részre választották szét. Az utóbbi az olimpiai csarnokban lesz, ahol a nézelődők vásárolhatnak is.

A sajtótájékoztatón Mándoki László, az Ipari Kereskedelmi Minisztérium főosztályvezető-helyettese a piac- és fogyasztóvédelem problémáiról beszélt. A jövőben csak a KERMI által bevizsgált árut lehet eztán elvámoltatni. Fontos, hogy az országba bekerülő árukat átnézzék és a használhatatlant kiszűrjék. **Ádám Erika**

Menetrendváltozás a pécsi közlekedésben

Őszi-téli rendben szeptembertől

A Pécsi Tömegközlekedési Részvénytársaság szeptember 1-jétől bevezeti az őszi-téli menetrendet, amely **munkanapokon** az alábbi menetrendi változásokat tartalmazza.

Megszűnő járatok: M83 Malomvölgyi út – Petőfi akna, M86 Uránváros – Petőfi akna.

Új útvonalon és indulási időkkel közlekedik: M84 Fagyöngy u. – Malomvölgyi út – Petőfi akna. **Útvonala:** Fagyöngy u. – Malomvölgyi út – Csontváry u. – Lila ABC – Krisztina tér – Kertváros aut. áll. – Bogár u. – Árnyas u. – Táncsics M. u. – Aut. pályaudvar – Zsolnay gyár – Budai vám – továbbiakban változatlan.

Új útvonalon indul közlekedés: M55 jelzéssel. Induló állomása: Kertváros aut. áll. (50-es megálló) – Kürt u. *

* = A 400 ágyas klinika nyugati személygépkocsi parkolóból kialakított megállóhely. (A járatok ide is érkeznek.)

Útvonala: Kertváros irányából: Kertváros – Krisztina tér – Lila ABC – Várkonyi N. u. – Kertváros aut. áll. – Vásártér – Hőszolgálgáltató – Egyetemváros – Magasház – Alkotmány u. – Ifjúság u. – Kürt u. **Kürt u.-ból:** Ifjúság u. – Alkotmány u. – Magasház – Egyetemváros – Hőszolgáltató – Vásártér – Kertváros aut. áll. – Várkonyi N. u. – Lila ABC – Krisztina tér – Kertváros autóbusz-állomás (Maléter Pál utcai bejáraton).

Új menetrend alapján közlekednek az 1-es Uránváros – Nevelési Központ uránvárosi járatok. **3-as vonalon:** a 103-as gyorsjáratok ismét közlekednek. **6-os vonalon:** a 6-os gyorsjáratok ismét közlekednek. **7-es vonalon** a 107-es gyorsjáratok ismét közlekednek. **A 38, 42, 43-as** vonalak iskolajáratai is közlekednek.

Szeptember 1-i érvényességgel megjelenik a változásokat tartalmazó menetrendi tájékoztató füzet.

24 ÓRA A NAGYVILÁGBAN

Legalább 220 halottja van a kínai Csinghaj tartományban bekövetkezett gátszakadásnak. A szerencsétlenség során 2,6 millió köbméter víz zúdult ki a tározóból és az ár lakott területet is érintett. A sebesültek száma több ezerre tehető.

❍ **Pozsony:** A szlovákiai magyar kisebbség vezetői hétfőn azzal vádolták meg a pozsonyi kormányt, hogy továbbra sem tesz eleget a kisebbségi jogok tiszteletben tartására tett korábbi ígéretének. A Reuter hírügynökségnek adott tegnapi nyilatkozatukban hangsúlyozták, hogy mielőbb tiltakozó levelet fognak küldeni ezzel kapcsolatban a Strassburgban székelő Európa Tanácsnak. Az Együttélés nevű szlovákiai magyar politikai mozgalom szóvivője, Molnár László szavai szerint „fel szeretnénk hívni a Szlovákia európa tanácsbeli tagságát támogató országok figyelmét arra, hogy Pozsony nem teljesíti a kisebbségi jogok védelmére tett ígéreteit".

❍ **Moszkva:** Oroszország és Litvánia megállapodott az orosz csapatok kivonásának folytatásában. Az államközösségi televízió hétfői beszámolója szerint Borisz Jelcin orosz, és Algirdas Brazauskas litván elnök hétfői telefonbeszélgetésén megállapodott egymással: a közeljövőben személyesen is találkoznak, hogy megvitassák a két ország egymáshoz fűződő viszonyát. Moszkva és Vilnius kapcsolatai azután váltak hűvössé, hogy két hete Oroszország leállította Litvániában állomásozó csapatainak korábban megkezdett kivonását.

❍ **Róma:** Rendőrkézre került hétfőn virradóra a szicíliai maffia egyik legveszedelmesebbnek tartott bérgyilkosa. A 28 éves Emilio Ascia lelkén fiatal kora ellenére már több gyilkosság szárad. A bűnöző már több mint fél éve bujkált.

❍ **Prága:** Josef Zieleniec cseh külügyminiszter szerint a magyar–cseh viszony jó, nincsenek súlyosabb problémák, sőt, a nézetek számos területen azonosnak mondhatók. Zieleniec egy prágai lap hétfő számában nyilatkozott a cseh külpolitikáról. Az interjúban röviden esett szó a magyar–cseh viszonyról, annak kapcsán, hogy az újságíró megjegyezte: Antall Józsefet nemrégiben felháborította Václav Klaus cseh kormányfő álláspontja a szlovákiai magyar kisebbség ügyében.

❍ **Prága:** Václav Klaus cseh miniszterelnök reméli, hogy szerdán Budapesten az Európai Demokratikus Unió értekezletén módja lesz találkozni Helmut Kohl német kancellárral, és megkérdezheti tőle, miként vélekedik a szudétanémetek Csehországgal szembeni követeléseiről. Klaus arra reagált a cseh televízióban, hogy a Szudétanémetek Szövetsége müncheni nyilatkozata szerint a kancellár támogatja a szudétanémet követeléseket.

❍ **London:** A tárgyilagos tájékoztatás nemzetközi etalonjának számító brit BBC ezentúl több helyet szorít hírműsoraiban a jó híreknek, feladva az angolszász hírközlés hagyományos ars poeticáját, mely szerint „Bad news is good news" – a rossz hír a jó hír. Legalábbis erre utal, hogy a héten már a BBC közszolgálati szerepére felügyelő kormányzó tanács is megvitatja a „jó hír"-programot, mely fél évvel ezelőtt még közfelháborodást keltett szakmai körökben. Kiszivárgott hírek szerint a kormányzó tanács ülésén többen is támogatni fogják a „jó hír"-kampányt.

❍ **Varsó:** A rendkívüli állapotra vonatkozó döntést hosszas megfontolás és a szovjet magatartás beható elemzése előzte meg, hiszen nem lehetett kizárni a szovjet beavatkozást – hangsúlyozta Wojciech Jaruzelski a Zycie Warszawy hétfői számában megjelent interjúban. A tábornok véleménye akkor is az volt, és ez ma is, hogy a szovjet bevonulás beláthatatlan következményekkel járt volna, polgárháborút idézett volna elő. Jaruzelski hangsúlyozta, hogy semmi esetre sem bízhatott a szovjetek semlegességében.

❍ **Róma:** A legnépszerűbb turistaparadicsomokat fenyegetik az olaszországi erdőtüzek főként az aszály sújtotta déli országrészben. Capri szigetén lángokban állnak a hegyoldalak, s a tüzek fenyegető közelségbe kerültek a lakott településekhez. Az Anacapri fölé magasodó Solaro hegyen a tűz megperzselte egy libegő utasait, akik ijedtükben a mélybe vetették magukat. Tizenegy turista megsebesült. Sokfelé ég az erdő a Sorrento-félszigeten is, Olaszország egyik legszebb vidékén. Szardínián körülvették a lángok Garibaldi házát és elpusztították a szabadságharcos által saját kezűleg ültetett öreg fákat.

Csernomirgyin Amerikában

Négynapos amerikai látogatásra érkezett vasárnap este Houstonba Viktor Csernomirgyin orosz miniszterelnök. Útjára tulajdonképpen már júniusban sort kellett volna kerítenie. Akkor kénytelen volt elhalasztani, mert Washington élesen tiltakozott az ellen, hogy Oroszország rakétatechnológia átadására kötött üzletet Indiával.

Az amerikai kormányzat a nyár elején egyértelműen jelezte, hogy szükség esetén szankciókat is fontolóra vesz, ha nem állítják le az ügyletet, minthogy az nézete szerint megsérti a rakétatechnológiák átadásának tilalmára vonatkozó nemzetközi megállapodást. Washington nyomására végül is orosz részről felfüggesztették a szállításokat. Elutazása előtt Viktor Csernomirgyin közölte: Moszkva úgy próbálja átvágni a gordiuszi csomót, hogy az eredetileg 350 millió dolláros szerződésből kiemeli a hajtóművek és az indítóállások technológiáját, így a vásárló ország nem lesz képes a rakétát – legyen az akár atomtöltettel ellátva – felbocsátani. A rakétaügylet mellett feszültségforrás a két ország között az is, hogy Moszkva leállította az orosz csapatok kivonását Litvániából. Washington figyelmeztette az orosz vezetést, hogy ne tegye kockára a több százmillió dollárt kitévő segély sorsát.

Helikopteres akció

Csaknem negyven amerikai harci helikopter bevetése mellett indult hétfőn hajnalban akció Mogadishu déli kerületeiben Mohamed Aidid szomáliai katonai vezető felkutatására. A Reuter és az AP szemtanúkra hivatkozva arról számolt be, hogy a helikopterek több célpontot is támadtak, s néhány gép le is szállt Aidid fegyveresei egyik fontos támaszpontjának tekintett körzetben. Az amerikai katonák több épületet is átkutattak. A CNN amerikai hírtelevízió értesülése szerint a Mogadishu déli részében indított helikopteres támadás megtorlás azért, mert korábban a repülőtéren aknatüzet nyitottak amerikai katonákra. A CNN-nek hivatalos forrásokból tagadták, hogy a csaknem negyven helikopterrel végrehajtott művelet személy szerint Mohammed Farah Aidid ellen irányulna. A hétfőre virradóra Mogadishuban végrehajtott amerikai helikopteres rajtaütés során rövid ideig fogva tartottak nyolc ENSZ-alkalmazottat, három külföldit és öt szomáliait – közölte a szomáliai ENSZ-erők szóvivője.

Felnyíló CIA-dossziék?

Az Amerikai Központi Hírszerző Hivatal, a CIA szóvivője vasárnap megerősítette a The New York Times-ban megjelent értesülést, amely szerint a titkosszolgálat jövőre nyilvánosságra hozza legféltettebb hidegháborús dossziéit. A lap magát meg nem nevező forrása szerint a nyíltság jegyében elhatározott lépés valószínűleg hátrányosan érinti majd a CIA-ról kialakult képet, ám a szervezet új igazgatója, Robert Gates kinevezése előtt – tekintettel a hidegháborús korszak lezártságára – kötelezettséget vállalt a nagyobb nyitottságra.

Az eddig szigorúan titkosként kezelt iratok tömegében közszemlére kerülnek majd azok a történelmi léptékkel mérve is jelentősnek mondható CIA-műveletek dossziéi, amelyeket az amerikai hírszerzés ügynökei 1950 és 1963 között végrehajtottak. De úgyszintén olvashatók lesznek a Szovjetunióról készített CIA-helyzetjelentések, amelyekben a titkosszolgálat értékelte a szovjet katonai program alakulását és várható irányait.

A lap szerint az 50–60-as években a CIA tevékenységét az a szupertitkos jelentés határozta meg, amelyet 1954-ben állított össze egy elnöki bizottság. Az okmány a CIA figyelmébe ajánlotta, hogy „titkos pszichológiai, politikai és félkatonai műveletei végrehajtása során legyen hatékonyabb, eredetibb és szükség esetén könyörtelenebb, mint az ellenség hírszerző szervezete".

A nyilvánosságra hozandó dossziék között lesznek az Ajax és a Siker művelet ködjelzésű, illetve a Disznó-öbölbeli akció részletei:

– Ajax művelet, 1953: a CIA tevőleges támogatásával Iránban Mohammed Reza Pahlavi sah jut hatalomra. Huszonöt éves uralkodása alatt hozzáférhetővé teszi a Nyugat számára az iráni olajmezőket.

– Siker művelet, 1954: pszichológiai hadviseléssel, gazdasági nyomással és a CIA által kiképzett katonák közreműködésével megdöntik a demokratikusan választott guatemalai elnök, Jacobo Arbenz Guzman kormányzását. Az államfő – mint a The York Times megjegyezte – nem barátkozott a Szovjetunióval, ellenben államosította a United Fruit Company földbirtokait.

– Disznó-öböl, 1961: a Siker művelet irányítói kubai emigránsokat képeznek ki és maffiózókat bérelnek fel a Fidel Castro elleni akció céljára. A művelet csúfos kudarcot szenved, miután John Kennedy elnök – visszariadva a CIA hatalmától – nem engedélyezi az amerikai légierő bevetését a Disznó-öbölben megkísérelt partraszállásban. Az elvetélt támadásban több száz kubai emigráns veszti életét vagy kerül fogságba. A CIA ezután többször megpróbálkozik még Castro meggyilkolásával.

Új szolgáltatása a
Mohács és Vidéke Takarékszövetkezet
Pécsi Kirendeltségében
Citrom u. 5. sz.

ÁTUTALÁSI BETÉTSZÁMLA

Vállaljuk:
- rendszeres, vagy esetenkénti megbízások, valamint szolgáltató vállalatok díjainak teljesítését
- munkabér és nyugdíj átutalások intézését

Gyors, pontos ügyintézés, udvarias kiszolgálás, naprakész nyilvántartás!

8 %-os napi kamatozás

Pécs belvárosában

EZ A KÉNYELEM JÁR ÖNNEK!

Mohács és Vidéke Takarékszövetkezet

BOCZ Gyula orvhán

A néző jó előadásra vágyik

Beszélgetés Petrovics Emil zeneszerzővel arról, milyen színházat szeret, hogy milyen szempontok szerint állította össze a fesztivál programját, s hogy kedvez-e Pécs légköre a színjátszásnak

Az országos színházi találkozók programját korábban többtagú zsűrik véleménye alapján alakították ki a fesztivál rendezői. Az utóbbi néhány évben azonban egy-egy kritikusra, vagy művészre – és nem feltétlenül színházművészre – bízták a válogatást, vállalva ezzel a program személyesebb jellegét is. A XII. országos színházi találkozó programját – amely holnap kezdődik Pécsett –, *Petrovics Emil* zeneszerző, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára állította össze. Interjúnkban a válogatás módjáról, szempontjairól kérdeztük Petrovics Emilt.

– Gyakran jár színházba?

– Igen. Évadonkint 20-25 előadást látok, ahogy most számbavettem színházi estéimet.

– Milyennek látja a mai magyar színházat? Mi az, amivel elégedett mint néző, és mi az, amit hiányol?

– A mai magyar színházról egy mondatban ilyen lakonikus kérdésre nehéz válaszolni, mert a repertoárban a nagyon jó előadástól a silányig minden megtalálható.

– A néző jó előadásra vágyódik. Ez áll vágyai középpontjában, azért megy el este, hogy egy jó előadást lásson. Ennek rendkívül sok kritériuma van: a darab, a színészek, a rendezés vagy akár az aznapi saját hangulata.

– De mi az, ami Önnek jó előadás? Ami kikapcsol, szórakoztat vagy ami bekapcsol politikai, filozófiai, általános emberi problémákba?

– Engem ez a második fajta színház érdekel. De persze, az ember nem gép, nem panel: gyakran jól esik egyszerűen csacskaságokat nézni, amelyek kikapcsolnak a napi életből. Bár lehet, hogy ilyen nincs is: hiszen még a legnagyobb csacskaság is arra döbbent rá, hogy ezzel a szamársággal szemben az életem mennyivel komolyabb dolog. Azt hiszem, még az ilyesmi sem filozófiamentes vagy politikamentes: De természetesen elsősorban az érdekel, ami a léttel, az ember helyével foglalkozik, ami indulatba hoz, ami bekapcsol egy gondolkodási folyamatba. És amelynek segítségével eljutok abba a stádiumba, amikor boldognak vagy boldogtalannak érzem magam, épp az előadás nyomán.

– Igaz, hogy a színházakban kétségbeejtő méreteket ölt a kommercializálódás? Vagy a színház – általában – még tartja magát?

– Az a véleményem, hogy a színház tartja magát. Mindig voltak a színháznak kommersz vonásai, és lesznek is, ezt én nem látom katasztrófális méretűnek. Persze, a figyelmem elsősorban azokra az előadásokra összpontosult, amelyekről már beszéltünk, amelyek engem érdekelnek, mert bizonyos színházakban olyan darabokat játszanak olyan stílusban és szándékkal, amelyek valójában nem érdekelnek. Ezeket nem nagyon láttam, tehát a helyes arányokat nem tudtam felmérni. Láttam száz előadást, és ennek a jó fele, sőt, több nagyon jó: olyan sorozat, ahol nem éreztem magam rosszul. Voltak nagyszerű produkciók, zenések is, ahol például azt a bizonyos kommercializálódást a legveszélyesebbnek érzik egyesek, pl. a West Side Story, és voltak olyan prózák, amelyek rettenetesen rosszak voltak.

– Nem szeretnék olyan válaszokat adni, hogy „ide is, oda is", de túl sok produkciót láttam ahhoz, hogy ne legyen kötelező minden irányban leróni köreinket, elmondani hálámat és örömömet. Másfelől pedig mérgelődni azon, hogy eljutottam olyan előadásokra, amelyekre jobb lett volna nem eljutnom.

– Mit szólt, amikor felkérték erre a feladatra? Elég nagy felelősség egyszemélyben összeállítani egy ország színházművészetét reprezentáló fesztivál-programot.

– Az első kérdésére utalok: hogy szóktam-e színházba járni. Felmértem, most körülbelül hány előadást kell megnéznem és, hogy egy évben hányat szoktam látni. Körülbelül négy-ötszörösét kellett megnéznem a szokásosnak. Hogyan bírtam idegekkel: haraggal és örömmel? Picit elszámoltam magam, mert a végére elfáradtam. Mégis örömmel vállaltam, mert kíváncsi voltam, hogy ha életemben egyszer egy szezont ennyire keresztül–kasul bejárok, az milyen benyomást gyakorol rám. Azt mondhatom, hogy aggodalommal vegyes örömmel vállaltam el.

– Mik voltak a válogatás szempontjai?

– Nagyon egyszerűek. Az első menetben az volt a szempont; mi az, ami tetszik nekem, milyen élményt kapok: érdekes darabválasztást, érdekes rendezői vagy színészi megoldást látok-e. Természetesen a későbbiekben, amikor gyűltek a tapasztalatok, életbelépett egy második szelekciós rendszer. Eszerint most, miután 16 előadást válogathattam ki – pontosabban 17-et -, nyolcat kamaraszínházba, nyolcat nagyszínházba, meg kellett gondolnom a címeket, hiszen egy színházból nem hozhattam két produkciót vagy hármat. És akkor már próbáljak meg úgy válogatni, hogy megfeleljen az a saját ízlésemnek is. És aszerint, hogy ha a Pécsett összegyűlő közönség végignézi ezt a válogatást, akkor viszonylag teljes képet kapjon a mai magyar színházról.

– A harmadik szelekciós szempont az volt, hogy valami érdekes, speciális előadást hozzak írói, rendezői, színészi szempontból – ilyent is beválogattam ebbe a viszonylag körülhatárolt mennyiségbe. Remélem, hogy azok, akik képesek arra, hogy tíz nap alatt végignézzenek 17 előadást, azok tudni fogják ebből a válogatásból, hogy mi történik ma a magyar színházművészetben.

– Ad-e valami külön színt a fesztiválnak az, hogy Pécsett rendezik meg?

– Természetesen ad. Egyfelől Pécsett a színház mindig nagyon fontos volt, biztos vagyok benne, hogy meglesz a kellő visszhangja a fesztiválnak a közönség körében. Egy ilyen gyönyörű városban bizonyára jól fogja magát érezni az a sok fáradt színész. Maga a Dunántúl, a mediterrán környezet és légkör kedvez a színjátszásnak, s ezért azt hiszem, hogy jó ötlet volt Pécsett rendezni ezt a fesztivált.

G. T.

Az Új Dunántúli Napló szerkesztőségében a lap vezető munkatársaival találkozott dr. Habsburg Ottó (középen)

Fotó: Laufer László

Európa himnusza Palotabozsokon

Dr. Habsburg Ottó baranyai látogatása

(Folytatás az 1. oldalról.)

Külön kitért arra, hogy nagyon fontosnak tartja a megyei lapok közéleti szerepét, mert szerinte országunk még mindig túlságosan Budapest-központú.

Az ebédidőben dr. Habsburg Ottó *Mayer Mihály* pécsi megyéspüspök vendége volt, s később társaságában látogatott el a Pécsi Városházára, ahol *Dr. Páva Zsolt* alpolgármester fogadta. Néhány perccel később már városháza zsúfoltan megtelt dísztermének közönsége ünnepelte a Páneurópa Unio elnökét, az Európa Parlament tagját, magyar delegációjának elnökét, akit immár hivatalosan is dr. Szalai István köszöntött. Meleg méltatással emlékezett meg dr. Habsburg Ottó óriási jelentőségű és fáradhatatlanul betöltött szerepéről, amely mindig országunknak Európához való csatlakozását segítette és segíti.

A Páneurópa Unio elnöke előadásában úgy értékelte az idei esztendőt, mint vihar közti szünet időszakát, amit az elért jó megerősítésére és a országhatárunk közelében fenyegetően felsejlő rossz elhárítására kell felhasználni. Az Európai Közösséghez való mihamarabbi csatlakozásunkat is nem annyira gazdasági szempontból, hanem az ország biztonsága megteremtése érdekében minősítette kiemelkedően fontosnak és sürgetőnek. Kitért gazdasági gondjainkra is, s nemzetközi példákra utalva hangoztatta véleményét: a gazdaságot a szociális problémák megoldása nélkül nem lehet rendbe hozni. Ugyanakkor rámutatott arra is, hogy negyven év romboló hatását nem lehet 4 év alatt kijavítani, s ennek tükrében, de elért eredményeiket tekintve is indokolatlan és morálisan gyengítő az a peszszimizmus, amely felütötte a fejét nálunk. *„Magyarország a hidegháború győztese"* – mondotta következtetésként azzal kapcsolatban, hogy mennyire megváltozott az országunkat évtizedeken át sújtó negatív, elszigetelő nemzetközi megítélés az 1956-os forradalom, valamint a német egyesítés előmozdításában, az európai kommunista tömb szétbomlasztásában betöltött szerepünk hatására. Ez hatalmas lehetőség, amit erőt adó optimizmussal és okos politizálással az ország nagy nyereségére lehet fordítani.

Az előadás után a Páneröpa Unió pécsi, baranyai tagjai a Leneu Házban találkozhattak elnökükkel. Itt *Kerner Lőrinc*, a Leneu Egyesület elnöke köszöntötte a kedves vendéget, akire még koraesti program is várt Palotabozsokon.

A magyar, székely és német lakosságú község nemzetiségi viseletekkel pompázó népünnepély jellegű ovációval fogadta dr. Habsburg Ottót, aki funkciót is vállalt látogatásával: ő helyezte el az építendő új iskola alapkövét. Az esemény történelmi pillanat volt nemcsak Palotabozsok, de körzete számára is, mint ahogy arra köszöntő beszédében *Schütz József* polgármester is utalt. S egyben jelkép értékű is, hiszen az ünnepség kezdetén a magyar Himnusz mellett a kedves vendég és az általa fémjelzett eszme tiszteletére az Európa-himnuszt, Beethoven IX. szimfóniájának örömódáját is eljátszotta a bozsoki, mohácsi, sombereki közös fúvószenekar. Az ünnepi műsorban pedig bozsoki, görcsönydobokai, sombereki és véméndi nemzetiségi együttesek köszöntötték a vendéget.

Az alapkő elhelyezése után mondott beszédében dr. Habsburg Ottó a falu lakóihoz szólva utalt e vidék sokat szenvedett voltára, a több nemzetiség békés együttélésére és sikerekben gazdag együttmunkálkodására. *„Az életigenlés, a jövőbe vetett bizalom mindennek az alapja. Tartsátok fenn ezt a bizalmat, azt a tudást, hogy megéri amit teszünk"* – mondotta. *„Az út, amin haladunk, köves, nehéz, de meggyőződésem, hogy jó irányba megyünk rajta: az Európai Közösség felé."*

Dunai Imre

Csökkent a kárpótlási jegyek árfolyama

Várhatóan a közeljövőben bővül a kárpótlási jegyért megvásárolható értékpapírok köre, az Állami Vagyonügynökség ezzel is privatizációs kínálatát igyekszik szélesíteni. Az igazgatótanács legutóbbi ülésén döntött arról, hogy egy–egy cég értékpapírjának eladásakor a szakmai befektető lehetőleg csak 50 százalék plusz 1 részvényt vásárolhasson azért, hogy nagyobb vagyon maradjon az ÁVÜ-nél, egyebek között a kárpótlási jegy–részvénycsere kínálatának bővítésére. Az ÁVÜ ezen túlmenően folyamatosan elkülöníti azokat a részvényeket, amelyeket a törvény értelmében kárpótlási jegyért lehet megvásárolni. Ez az ipari vállalatok esetében 10, az élelmiszeripari cégek esetében pedig 20 százaléknyi. Mindezt *Csepi Lajos*, az Állami Vagyonügynökség ügyvezető igazgatója annak kapcsán mondotta az MTI munkatársának pénteken, hogy a kárpótlási jegyek készpénzes vásárlását több brókercég felfüggesztette. A kárpótlási jegyek árfolyama az utóbbi időben meglehetősen alacsony, amiben spekulatív elemek is szerepet játszanak.

Futnak a képek

E. T., te vagy az?

„Mit szól hozzá, Simonnot, maga komoly ember, meg tudja ezt érteni? A leányom moziba viszi az unokámat!" – fordult megbotránkozva barátjához Charles Schweitzer úr, a finom ízlésű, művelt tanár, valamikor a századelőn. Simonnot úr megértően bólogatott, majd megjegyezte: „Én még sohasem voltam moziban, de a feleségem olykor elmegy." Hát igen, a filmvetítés akkoriban bizony a vásári mutatványok sorába tartozott, amelyet lenéztek a komoly emberek, s a műveletlenek, továbbá a nők és a gyermekek szórakozása volt. Ez utóbbiak közül aztán többen egy életre megkedvelték a mozgóképet.

Közéjük tartozott Schweitzer úr unokája is, aki később a század egyik nagy írója és filozófusa lett: Jean-Paul Sartre. A szavak című önéletrajzi művében, amelyből a fenti jelenetet idéztük, visszaemlékezve első moziélményeire, így vall az új művészetről: „Szellemileg egyidősek voltunk: én hétéves és tudtam olvasni, ő, a film, tizenkét esztendős, és nem tudott beszélni. Azt mondták róla, hogy pályafutása kezdetén áll, nagy fejlődés vár rá; én arra gondoltam, hogy együtt fogunk felnőni."

Így is történt. A film azóta nagykorúvá vált, a többi múzsa későn született, ám egyenrangú testvérévé komolyodott. Úgy tűnik azonban, létezik egy ikerpárja, aki viszont éretlen kölyök maradt, s noha tud beszélni, de gyakran butaságokat fecseg, sőt malackodik. E pajkos süvölvénnyel manapság egyre gyakrabban találkozhatunk a filmszínházakban, ahonnan már jószerivel ki is szorította komoly, szelíd nővérét, aki kicsiny klubtermekben húzta meg magát, átadva az őt megillető helyet olyan látványosságoknak, mint amilyen a heti újdonság, a *Hiába futsz* című amerikai kalandfilm.

Ha felnőttként nézzük Robert Harmon Joe Eszterhas forgatókönyvéből készített művét, alkalmasint gyermekdednek találjuk. A történetszövés a mesemondás legósdibb módszereit idézi, a figurák pedig a ponyvaromantika agyonhasznált, kifakult jelmezeit viselik. A nemes lelkű, megtért bűnöző, aki magától értetődően különb, mint az őt üldöző társadalom, egy magányos asszony és két kisgyermeke védelmében egyedül veszi fel a küzdelmet egy gonosz érdekszövetséggel. Ha hiszik, ha nem, övé lesz a diadal. És, majd elfelejtem, az a bizonyos árva hölgy is viszonozni fogja hősünk gyengéd érzelmeit.

Tehát csupa meglepetés a film, legalábbis a zsengébb korúak számára.

Ám ha Schweitzer úr megvető pillantása helyett megpróbáljuk gyermeki szemmel befogadni a látottakat, akkor még akár elismerésre is találunk okot. A film, a maga naív módján ugyan, de tiszteli az egyént, hisz abban, hogy az ember küzdelmei révén jobbá, tisztábbá válhat, s a megvédendő értékek sorába helyezi a nőt és a gyermekeket. Elkerüli továbbá a feltűnő ízlésficamokat. Talán még Jean-Claude Van Damme-ról is elhisszük, hogy ha színész nem is, de igazi kalandhős azért lehet még belőle.

Egyszóval a film nem rombol se ízlést, se erkölcsöt, s már ott tartunk, hogy ezt azért feltétlenül a javára kell írni. Mert hátha beül a moziba egy jövendő Sartre, aki tágra nyitott szemekkel nézi a megelevenedő kalandokat, s miként a film gyerekszereplője az egyik jelenetben, ámulva kérdi a legyőzhetetlen hőstől: „E. T., te vagy az?" S ha komoly felnőtt is lesz majd egykor, ezt a kérdést azért nem kell szégyellnie.

Nagy Imre

Angol marketing- és menedzser szakemberek Pécsett

A fő téma az intézmények szervezeti fejlesztő tevékenysége

Tegnap fejeződött be az a háromnapos, az intézmények szervezeti fejlesztésével foglalkozó kurzus a Baranya Megyei Művelődési Központban, melynek előkészítő eseményei korábbra nyúlnak vissza. 1992-ben a Baranya Megyei Közgyűlés pályázatot adott be a londoni székhelyű Now-How Alapítványhoz „Erőforrások hasznosítása az intézményi és önkormányzati managermant-ben" témakörben, mely pályázatot elnyerték. Ezek után a Megyei Közgyűlés a Baranya Megyei Művelődési Központot és a Croydoni Felnőttoktatási Központot együttesen bízta meg a szakmai szervező munkával.

Pécsett június elején már a munka második szakasza kezdődött meg. A meghívottak között ezúttal a megyei fenntartású intézmények vezető munkatársai és az önkormányzatok szakemberei szerepeltek. A program-menedzser angol részéről *Therry George*, a Croydoni Központ vezető munkatársa, Baranya részről pedig *Bokor Béla*, a Baranya Megyei Művelődési Központ igazgatója.

Ahogy az előadások során kiderült, a képzést két irányúra tervezték. Abban kívántak segítséget adni részben a szociális és nevelési intézmények vezető munkatársainak, részben az önkormányzatok képviselőinek, hogy milyen belső intenzív szervezeti erőforrások mozgósításával lehetséges a nehéz gazdasági helyzetben a versenyhez való alkalmazkodás. Kitüntető figyelmet kap: a pénzek átcsoportosításának, együttműködési lehetőségeknek, szakmai képességeknek új helyzetben való korszerű alkalmazása. Az angliai marketing- és menedzser szakemberek több évtizedes gyakorlattal, használható tapasztalatokkal a tarsolyukban érkeztek Baranyába, bízva abban, hogy a közel félszáz baranyai intézményi és önkormányzati munkatárs a képzés nyújtotta információkat és technikákat hamarosan realizálni tudja.

SZ. A.

MA

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából ***FATIME*** *nevű kedves olvasóinkat.*

A Nap kél 4.45 nyugszik 20.40 órakor

Hírek, tudósítások, események közölhetők 10-12, valamint 14-től 16 óráig a 15-000-es telefonszámon.

Hírszerkesztő: **BALOG NÁNDOR**

Szerkesztőségi hírügyeletes 16-tól 19 óráig a 15–000-es számon **NAGY ISTVÁN**

Hamis eladó

A Pécsi I. sz. Rendőrállomás eljárást folytat P. I. pécsi lakos ellen csalás bűntettének gyanúja miatt. P. I. idén áprilisban Kertváros, Meszes területén a KÁBELKOM-programok sugárzási díjai ellenében jogtalanul kötött szerződést WESTEL rádiótelefonok eladására. A felvett pénzt saját céljaira fordította. A megkárosítottak jelentkezzenek a 311-666/15-56-os telefonszámon, személyesen az Alsómalom u. 2-ben.

— **Világháborús emlékművet** szentelnek holnap a 10 órakor kezdődő istentisztelet után az ormánsági Adorjáson.

— **Tiltakozás.** A Magángépjárműtulajdonosok Egyesülete tiltakozik a Pécsi Önkormányzat döntése ellen, mi szerint egy lakás áránál is drágábban kell megvenni a garázsokat.

Időjárás

Többnyire derült lesz az ég, helyi záporok, zivatarok még előfordulhatnak. Az északkeleti szél időnként megélénkül, zivatarok környezetében átmenetileg megerősödik.

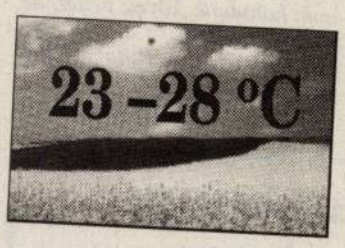

Vízállások: Mohács 277 cm, apadó, 20,4 fok, Őrtilos –53 cm, apadó, 16 fok, Barcs –10 cm, áradó, 17,8 fok, Drávaszabolcs 97 cm, apadó, 18,7 fok.

Elválasztott

A Fatime eredeti arab formája a Fatima, melynek jelentése olyan nőre utal, aki a gyermekeket nem szereti, vagy azoknak idegen. Másik jelentése: emlőtől elválasztott.

— **Felhőszakadás, iszapáradat.** Tegnap hajnalban néhány óra alatt 40-50 milliméter eső hullt Pécsváradon, ahol a Zengőről több száz köbméter hordalékot hoztak le az alkalmi vízfolyások. Három épülő út aszfaltját feltépte az áradat. Vastag iszapelöntések keletkeztek Mohács, Sásd útjain. Sásdnál útra hajló fát kellett kivágni.

— **A helyi iskola bemutatkozott** tegnap Hirt János kezdeményezésére a Nagyharsányi Művelődési Házban. Jól szerepelt a rajz- és sportkör, énekkar, az aerobic-csoport, kiállították a technikai órákon készült munkákat.

— **Ifjú meseírók.** Tegnap a pécsi Berek utcai Iskolában Pákolitz István költő vezetésével zsűri értékelte a városi diák-meseíró pályázat 220 munkáját. Kiemelt jutalmat 23-an kaptak. Az ajándékokat a Pécsi Extra, a PIÉRT és a Karaván játékbolt biztosította.

— **Foglalkoztatáspolitikai fórumot** tart ma 18 órakor a Hosszúhetényi Művelődési Házban a Fii Cu Noi szervezet. Erb Zsolt, Apró Antal Zoltán, a BMMK munkaerőpiaci munkatársai álláslehetőségeket ismertetnek.

— **Virágtolvajok.** Az utóbbi napokban csaknem 3 000 kiültetett virágot loptak el Pécsett, például a Szeptember 6 téren, a Szliven környékén.

— **A Zöldike táborokba** még lehet jelentkezni, melyek témája: földrajz, biológia, kultúrtörténet. Érdeklődés Tóth Jánosnál, tel.: 332-356.

Lottószámok

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a 23. heti lottószámok a következők:

3, 36, 39, 42, 45

POSZTER GALÉRIA

- Poszterek
- Művészeti nyomatok
- Képkeretek
- Szaktanácsadás

Pécs, Citrom u. 12.
Lila ház udvarában

Mintha utcává válna az emelet

Felváltva csörög a két telefon. Sokára döbbentem rá, hogy hírügyeletben másként múlnak el a percek, vagy hogy a panaszügyelet sokkal tartalmasabb, sokrétűbb, mint azt szóval ki is lehetne fejezni. Találkozás az eseményekkel, sorsokkal, emberekkel, mintha utcává válna az emelet az Új Dunántúli Napló hatodik szinti hír- és panaszügyeletén.

Kivált, ha egyszerre szólal meg mind a két telefon: a *410-046* , a *415-000* és ide-oda fordulva próbálom megérteni az elhangzottakat, vagy türelmet kérve kezdek jegyzetelésbe. Az ember szenzációt, különös eseményt vár, ami több egy hírnél, és akkor derül ki, hogy be kell érni egy „köszönöm, hogy meghallgatott"-tal.

Eszembe sem jut az órámra tekinteni, az idő megy magától is. A hír és a panasz gyakran kézen fogva jön. Az észrevételt pedig illik megköszönni. A bírálat érjen bárkit, el kell fogadni, mások nevében is, mert az olvasó szeretne néha a sorok között is találni érdekességet, no meg viszontlátni észrevételét, véleményét.

A tájékoztatásért tájékozódni kell, ami természetes, és hinni kell az olvasónak, mert ő pénzért olvas. Türelemmel hallgatom a telefont. Ki halkan, ki erélyesebben, kérve vagy felháborodva mondja el, ami a szívét nyomja. Ha egyszer kikívánkozik? Rendszerint szót értünk, látatlanul is kölcsönös figyelemmel a fáradtságra, mert aki feltárcsázza a számunkat, annak bizonyára fontos. Persze néhány szitkozódó megjegyzés ebbe is belefér. Miért ne? Ki fizeti a hívást?

Aki évek óta, vagy évtizede ül a telefonkészülék előtt, és apránként gyűjtögeti az ún. mínuszos híreket vagy kommentálható eseményeket, no és aki igyekszik tenni az emberekért panaszaik meghallgatásával, orvoslásával vagy tanácsaival, az mennyire izgalmas feladatot lát el? Hol van ebben az újságírói munka? Igazából ebből lesz. Hírek, témák, ötletek, javaslatok, információk az íráshoz. A hírközléseken túl jegyzetek, tárcák, riportok, glosszák. Ugyanakkor szomjas verseny a hírhez jutásban. Emberközeliség. Szolgálat. Tisztelet. Mindezek ellátásában jóleső büszkeség.

Már az első napon, az első telefoncsörgéskor éreztem ebből valamit, de hosszú időbe telt, mire megért bennem és meg is értettem. Nélkülük sok cikk meg sem születhetett volna.

Rozvány György

Az egykori Lenin-szobor helyére került Bocz Gyula szobrászművész alkotása Komlón, a Városháza előtt. A szibériai fehér márványból készült kompozíciót június 11-én, ünnepélyes keretek között avatják föl.

Fotó: Szundi György

Az ünnepi könyvhét mai rendezvényei

Pécsett, a Széchenyi téri könyvsátorban ma 15 órakor bemutatkozik a Századvég Kiadó: *Bojtár Endre* és *Csukás István* dedikál. Ugyancsak ma a Balassi Kiadó munkájával lehet ismerkedni, a szakemberek négy kötetet és az Orpheus legújabb számát ismertetik.

A zöldek

Ma 10 órától a fővárosi Kertészeti Egyetemen egy új választási zöld-párt alakuló ülésén nyolc baranyai környezet- és természetvédelmi szakember is részt vesz. Bajára, a Pártok Házába a Környezetvédelmi Világnap ma 11.30-kor kezdődő hazai központi ünnepségére meghívták a Pécsi Zöld Kör vezetőit, köztük *Bérczes Viktóriát.* (A négyéves, 200-as tagságú kör miniszteri kitüntetés városmányosa).

Rendezvények

A szemetelésről környezetvédelmi fórumot szervez ma 17 órakor a Hotel Kikeletben a Déli Városrészek, Pécs c. lap szerkesztősége. Házigazda: dr. Várbíró Péter.

Ma 21 órakor a pécsi DOZSO-ban fellép a Coda zenekar.

A Mozgáskorlátozottak Megyei Egyesületének küldött-közgyűlése ma 9 órakor kezdődik Pécsett, a Tüzér u. 1-3-ban.

Független cigány szervezet alakul ma 15 órakor Pécs-Vasason, a bányatelepi kultúrházban.

A pécsi Széchenyi téren ma délelőtt a zöld-piacon környezetkímélő tisztítószereket is kínálnak.

Sombereken ma a 14 órakor kezdődő gyermeknapon lesz kutya- és hőlégballon-bemutató is.

Körzeti TV-adás

Június 6, 18 óra, TV 2.: a Pécsi Körzeti Stúdió Itthon c. műsora. A kis falvak összefogására szép példa Tátika–Rezi közössége: 16 község vállalkozott gazdasági, kulturális, idegenforgalmi együttműködésre. Szerkesztő–rendező: *Jósfay György*, operatőr: *Bősz Vilmos.*

Fájdalommal tudatjuk, hogy

PANDUR JÓZSEF

71 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatója 1993. június 7-én 12.30-kor lesz a központi temetőben. Gyászolják: Panta Erzsébet és családja. (82156)

Közlemények

A Pécsi Közgyűlés június 3-i tv-és közvetítését ma 10.30-kor megismétli a Pécsi VTV az önkormányzati csatornán.

A Pécsi Nyomdász Egyesület hétfőn 16 órakor kezdődő rendezvényén az MTV körzeti stúdiójában Dr. Ruppert Ferenc egészségügyi kérdésekről tart előadást.

A Szocialista Párt Pécsi Szervezete június 9-én 17 órakor a Tüzér utcai Mozgalmi Házban összevont taggyűlést szervez.

Jazzbalett-tanfolyam indul a pécsi JPTE TTK Testnevelési Tanszékén. Tel. : 443-357.

Amit a leges-legjobban szeretnék a világon címmel rajzversenyt hirdet a pécsi Centromédia Képújság. Tel.: 326-053.

Nagy Bandó Andrást meghívták a MEASZ pécsi Megyei Klubjába, ahol az Orfűi Nyár történetéről lesz szó június 14-én.

FORDAN PÓDIUM!

Június 7., 19 óra

- Üzletasszonyokkal beszélget Belénessy Csaba
- Ungár Tamás: Csövesek. /Komisz komédia/ Szereplők: Völgyi Melinda és Ujláb Tamás

Pécs
Bajcsy-Zsilinszky u. 14-16.

Eltűnt személy

A Siklósi Rendőrkapitányság eltűnés miatt keresi *Várhegyi Józsefné* nyolcvanéves siklósi lakost, aki Hajdú utcai lakásáról június 3-án eltávozott, azóta tartózkodási helye ismeretlen. Az eltűnt személy kb. 152 cm magas, telt testalkatú, ősz hajú, szeme színe zöld. A rendőrség a bejelentéseket a rendőrkapitányságra várja személyesen, vagy az ismert telefonszámokon.

Ne hagyja elveszni
már megszerzett tudását!
Iratkozzon be a H&U Nyelvstúdió intenzív angol, német, olasz, francia vagy spanyol tanfolyamára

H&U

Pécs, Alkotmány u. 6.
Tel./fax: 72/313-535

Egészségügyi szolgálat

SZOMBAT–VASÁRNAP

Mindennapos felvételi ügyeletek gyermek belbetegek részére: Pécs város: POTE Gyermekklinika Szigetvár város és járás, a pécsi és a volt sellyei járás: Megyei Gyermekkórház. Gyermeksebészeti, kórházi felvételt igénylő gyermekfülészeti betegek, égett és forrázott gyermekek részére páratlan napokon: POTE Gyermekklinika, páros napokon: a Megyei Gyermekkórház látja el, a főépület rekonstrukciója miatt 400 ágyas klinika földszintjén, Pécs és Baranya megye egész területéről.

SZOMBAT

Pécs város lakossága részére felnőtt belgyógyászat: Megyei Kórház I. sz. belgyógyászat, sebészet: Megyei Kórház. Baleseti sebészet: POTE Traumatológiai Önálló Osztálya.

VASÁRNAP

Pécs város lakossága részére felnőtt belgyógyászat: Megyei Kórház III. Belgyógyászata, sebészet,Megyei Kórház, baleseti sebészet: POTE Traumatológiai Önálló Osztálya.

SZOMBAT–VASÁRNAP

Égési sérülések: Honvéd Kórház. Koponya- és agysérülések: Idegsebészet. Pécs város és a csatolt községek neurológiai betegeinek felvételét a Neurológiai Klinika; pszichiátriai betegek felvételét a Pszichiátriai Klinika látja el. Mindennapos akut urológiai ellátás és felvételes ügyelet: POTE Urológiai Klinika. (Munkácsy M. u.) Szemészeti betegek ügyelet ellátása: POTE Szemészeti Klinika. (400 ágyas Klinika) Felnőtt fül-orr-gégészet: POTE Fül-Orr-Gége Klinika.(Munkácsy M. u).

SZOMBATON NYITVA TARTÓ GYÓGYSZERTÁRAK

Pécs, Lánc u. 20. 10/8. sz. gyógyszertár 7.30-13.30 óráig, utána zárt ajtók mellett ügyeletet tart; Pécs, Széchenyi tér 2. 10/1. sz. gyógyszertár 8-13 óráig; Pécs, Bajcsy-Zs. u. 23. 10/14. sz. gyógyszertár 7-14-óráig, utána zárt ajtók mellet ügyeletet tart; Pécs-Kertváros, Krisztina tér 10. 10/57. sz. gyógyszertár 7-12 óráig; Öttorony magángyógyszertár Pécs, hajas I. u. 11. 8-12 óráig; Koronás Kígyó magángyógyszertár Pécs, Szabadság u. 46. 8-12 óráig. OMKER szaküzlet, Hungária ut 53/1. f9-től 12.30 óráig tart nyitva.

Ad-Vitalis Gyógyászati szaküzlet Pécs, Kereskedők Háza. Nyitva 9-től 13-ig (orvosi vényeket is beváltanak).

VASÁRNAP NYITVA TARTÓ GYÓGYSZERTÁRAK

Pécs, Bajcsy-Zs. u. 23. 10/14. sz. gyógyszertár 7-14 óráig, utána zárt ajtók mellett ügyeletet tart. Igazgyöngy magángyógyszertár Pécs (Ó-Kertváros), Galamb u. 14. 8-12 óráig.

SZOMBAT–VASÁRNAP ORVOSI ÜGYELET

Körzeti orvosi ellátás szombat-vasárnap sürgős orvosi ellátásra szoruló betegek részére: Pécs, valamint Abaliget, Kozármisleny, Pellérd, Berkesd, Nagykozár, Kővágószőlős, Görcsöny, Egerág és a csatolt községek felnőtt lakossága részére szombat reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig a Lánc utcai rendelőintézet földszinti körzeti orvosi ügyeleti helyiségeiben. Telefon: 414-347.

Fogászati ügyelet, szombat reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig a Lánc utcai rendelőintézet földszinti ügyeleti helyiségeiben, gyermekek részére is.

Pécs gyermeklakossága részére szombat reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig a Gyermekllinikán, Pécs, József Attila u. 7 (bejárat a Bajnok u. felől). Telefon: 310-938. A berendelt betegek ellátása 8-13 óráig történik ugyanitt.

A városkörnyéki községekben és Egerágon lakó gyermeklakosság (1-14 éves korig) részére az ellátást a Megyei Gyermekkórház (Pécs, Nyár u. 8.) ambulanciáján végzik szombat reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig. Telefon: 313-144.

ÉJSZAKAI ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR

Pécs, Lánc u. 20. 10/8. sz. gyógyszertár, Bajcsy-Zs. u. 23. 10/14. sz. gyógyszertár.

SOS-ÉLET telefonszolgálat díjmentesen hívható a 412-390-es telefonszámon.

A bólyi Általános Iskola felvételt hirdet a következő programjaira:

- **kétnyelvű oktatás** (magyar-német), intenzív nyelvtanulással 1-4. osztályosok számára
- **matematika-számítástechnika-angol** tagozatára csak 4. osztályosoknak

A jelentkezetteknek **felvételi beszélgetést** tartunk **június 14-én 9 órakor.**

A felvételt nyert tanulóknak ***kollégiumi elhelyezést*** tudunk biztosítani.

Cím: Bóly, Rákóczi u. 2. sz. Telefon: 138

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 10

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Bocz Gyula szobrász

1021

Kőórlások a villányi szoborműhelyben

A kövek itt szinte magukat kínálták véső meg kalapács alá...

A bánya bezárt, a fúró-, „szeletelőgépek" elvonultak, csak a szétdobált szikladarabok maradtak az egykori fejtés helyén.

Szétdobált szikladarabok — értéktelen kőtömbök azok számára, akik a villányi hegyről úgy gondolkodtak, hogy mit is lehet belőle építeni; ám értékes szobrászati nyersanyag azok számára, akik azon tűnődtek: miféle formákat lehetne ezekből a szikladarabokból kibontani.

A Villány mellett bezárt kőbányát először a Fiatal Képzőművészek Stúdiója fedezte fel. Ennek tagjai álltak elő azzal az ötlettel, hogy legyen ebből a kőbányából — szabadtéri szoborműhely. Valami olyan közösen használt munkaterület, amely egyrészt munkaalkalmat — „nyersanyagot" ad a kővel dolgozó fiatal szobrászoknak, másrészt meg szabadtéri szoborkiállítás váljék belőle, hiszen — így tervezték — az ott faragott munkák egy része a helyszínen marad.

Az ötlet életképesnek bizonyult. 1967-ben kezdődött meg az elhagyott kőbányának e szokatlan újrahasznosítása, s hamarosan olyan ismert magyar szobrászművészek telepedtek le rövidebb-hosszabb időre Villányban, mint *Bencsik István, Bocz Gyula, Kovács Ferenc, ifj. Szabó István, Vargha Imre, Vígh Tamás.*

Bocz Gyula: Csillagok

E névsor egyben azt is jelzi, hogy a fiatal képzőművészek stúdiójának kezdeményezésére az idősebb szobrásznemzedék tagjai is igent mondtak. Sorra odaköltöztek Villányba, s vésték, csiszolták a zöldes, vöröses, barnás márványt, félmárványt, a környékbeli hegyek nemes anyagát.

Villány hamarosan igazi művészteleppé nőtt. A Baranya megyei Tanács és a Képzőművészek Szövetségének közös meghívása alapján érkeznek oda a szobrászok, akik két-két nyári hónapot töltenek el az elhagyott kőbányában. A kezdeményezés sikerét jól bizonyítja az a tény, hogy az elmúlt években már számos külföldi — japán, olasz, román stb. — vendége is volt a művésztelepnek.

Bocz Gyula: Spirál

Aki ellátogat a villányi kőfejtőhöz, láthatja: milyen sok vésett, csiszolt kő őrzi a 1967 óta eltelt nyarak emlékét. Egész kis szoborpark vonzza már a kíváncsiakat, akik — mint a telep lakói panaszolják — olykor inkább akadályozzák, mintsem serkentik a munkát.

Hogy milyen látnivalót kínál ez a halálra ítélt, majd újjászületett kőfejtő?

Az ott található anyag eleve meghatározza, hogy mi is készüljön belőle. A kemény márvány és félmárvány elsősorban a mértani formákra — gömbre, spirálra, tojásalakra — emlékeztető alakzatok kifaragására, csiszolására alkalmas, hát főképp efféle munkák tik meg a meredek hegtövében meghúzódó parkot, egyben szobor

Néhány szobor immár lányi műhely jelképévé vált! Ilyen elsősorban *Bocz Gyula* pécsi szobrászművész *„Csillagok"* című munkája, amely egy óriási — szőlőfürtre emlékeztető — kőtömb: az egymásból kinövő, a tiszta éjszakai égbolt sziporkázó fényességét felidéző „csillagok" szép együttese.

Ugyancsak Bocz Gyula faragta ki azt a vörös márványból készült szobrot is, amely a villányi hegy egyik kiugró pontján áll. *„Spirál"* — ez a neve, s felfelé kunkorodó, sodródó alakja leginkább egy szélben kígyózó lángnyelvre emlékeztet. Noha súlyos kőtömb, mozgékony formája, felületének élénk csillogása valóban a lángok játékát idézi.

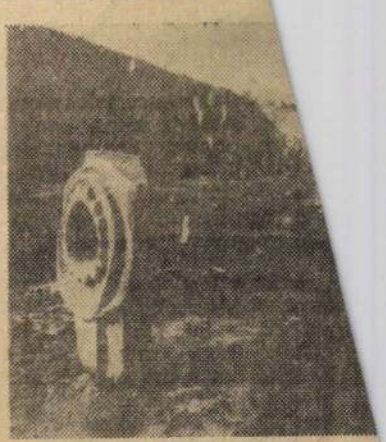

A szoborműhellyé lett

A „kormos emb

Műhelytitkok

Ismét egy ősi szakma átalakulásának lehetünk tanúi. A fekete ruhás, fehér szájkendős „kormos ember" ugyan még sokáig jellegzetes figurája lesz a hajnali utcaképnek, de azért ennek a fontos mesterségnek külsőségekben, technikai eszközeiben is haladnia kell a korral.

Fehér ember — fekete bőrönddel

A Komárom megyei Kéményseprő Vállalatnál így jellemezték az újmódi mesterembert: patyolattiszta ruhába öltözött ember, aki fekete böröndde[l] indul munkába. A sokféle modern technikai eszközt rejtő táska neve:

A tatabányai kirendeltség dolgozói például az előbbiekben felsorolt műszerekkel állapították meg a „diagnózist" a Tatabányai Alumíniumkohó magaskéményeinél. Újabban nemcsak az ipari üzemek, hanem a magánmegrendelők is mind többen veszik igénybe az újmódi kéményseprők segítségét. Így hasznos tanácsokat kapnak, hogy milyen fűtőanyag használata a legcélszerűbb, megfelelő méretű-e az a fűtőtest, amit használnak?

Távcső és URH

Nem esett még szó az URH adó-vevőről és a távcsőről. Napjainkban már ezek is nélkülözhetetlen munkaeszközei a kémények, tüzelőberendezések doktorainak. Az adó-vevő például a tatabányai cementgyár magas kéményeinél tett jó szolgálatot. A szédítő magasságban dolgozó szakember e berendezés segítségével állandó kapcsolatot tarthatott a -lajszínten figyelő társával. nz élőszó varázsa így nemak szakmai szempontból sasznos, hanem lélektanilag is egnyugtatóan hat a nyaktörő örülmények között dolgozó unkatársra.

Miután a technikai forradalom hasznos eszközei újra vonzóvá teszik ezt a régi mesterséget, nem kell a „kéményseprő dinasztiák" kihalásától tartani. A modern munkametódus a kereseti lehetőségeket is növelte. Tatabányán például az egyik, már hosszabb ideje dolgozó mester 4800 forintot keres, egy 18 esztendős fiatal pedig 3000 forintnál kevesebbet nem visz haza. Bőven d munka is. A megyei vállalat dolgozói nem kevesebb mint 165 ezer kémény tisztításáról gondoskodnak, s ezek közül 143 az úgynevezett magaskémény.

„Gyengébb nem" a láthatáron?

Egyetlen ősi hagyomány azonban még mindig kísért e szakmában. Nő ugyanis még ma sem lehet kéményseprő, noha a technikai eszközök térhódítása ezt már lehetővé tenné. A szakemberek véleménye szerint viszont nincs messze az idő, amikor majd hölgyekkel is találkozhatunk a tüzelési szakemberek népes táborában. Igaz, nem a „szerencsét hozó" fekete gúnyában, hanem a hozzájuk jobban illő csinos fekete táskával láthatjuk majd őket...

V. GY.

Ilyen is van...

Nukle tisztáz

A második világháború végé Japánra ledobott atombom bák megnyitották az atomk kezdetét. A kísérleti robbant sok, majd ezek korlátozás az atomerőművek építése é ellenőrzése, a hasadó anyag szállítása, raktározása — lehetne még sorolni a minde napi életbe bevonult új szal kifejezéseket — munkát ado a Magyar Szabványügyi H vatalnak is. Szabványtervez készült a nukleáris termin lógiáról, amely az illeték szakemberek bevonásáv megvitatásra kerül és előre láthatólag októberben lép ha tályba. E fogalmak közül sorol juk fel azokat, amelyek a leg többször fordulnak elő az új ságokban, rádióban, televí zióban.

Aktív zóna, reaktor: az a tartománya a reaktornak melyben láncreakció végbe- het.

omreaktor: az az beren- amelyben az önfenntar- dási láncreakció fenn- s szabályozható (ha- tor). Ezt a kifeje- ák időnként arra e, amelyben a étrehozható és uziós reaktor).

berendezés: az a elyezhető szerel- ely kísérleti besu- ra szánt anyagokat, va-

egykori kötéltő
(Bojtár Ottó felvétele)

Bocz Gyula szobrai

Egy különös szoborműhely

1021

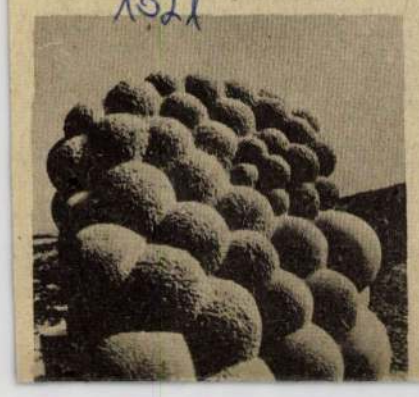

● Bal oldali felső képünkön Bocz Gyula: Csillagok.

● Fent jobb oldalon, Bocz Gyula: Spirál.

● Alul: a szoborműhellyé lett egykori kőfejtő. (Bojár Ottó felvételei)

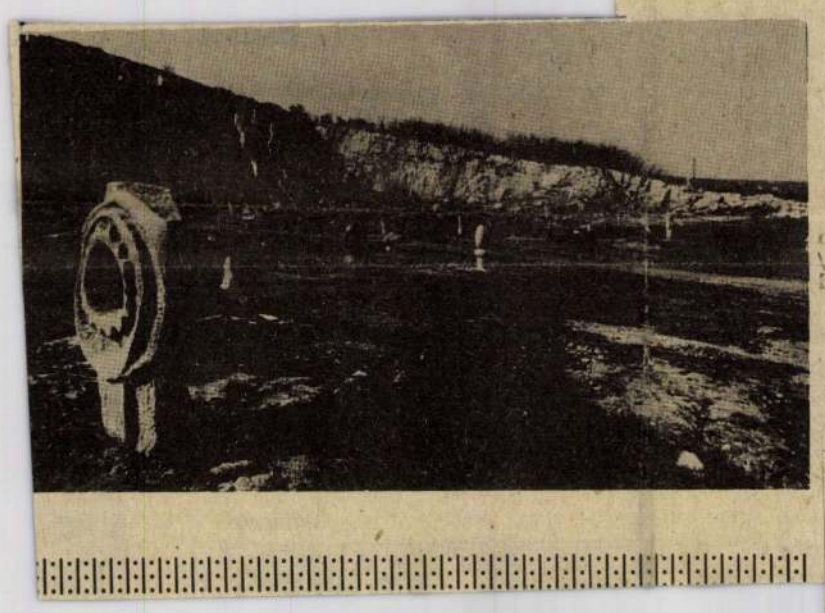

A kövek itt szinte magukat kínálták véső meg kalapács alá...

A bánya bezárt, a fúró-, „szeletelőgépek" elvonultak csak a szétdobált szikladarabok maradtak az egykori fejtés helyén.

Szétdobált szikladarabok — értéktelen kőtömbök azok számára, akik a Villányi-hegyről úgy gondolkodtak, hogy mit is lehet belőle építeni; ám értékes szobrászati nyersanyag azok számára, akik azon tűnődtek: miféle formákat lehetne ezekből a szikladarabokból kibontani.

□ □ □

A Villány mellett bezárt kőbányát először a fiatal képzőművészek stúdiója fedezte fel. Ennek tagjai álltak elő azzal az ötlettel, hogy legyen ebből a kőbányából — szabadtéri szoborműhely. Valami olyan közösen használt munkaterület, amely egyrészt munkaalkalmat — „nyersanyagot" — ad a kővel dolgozó fiatal szobrászoknak, másrészt meg szabadtéri szoborkiálltás váljék belőle, hiszen — így tervezték — az ott faragott munkák egy része a helyszínen marad.

Az ötlet életképesnek bizonyult. 1967-ben kezdődött meg az elhagyott kőbányának e szokatlan újrahasznosítása, s hamarosan olyan ismert magyar szobrászművészek telepedtek le rövidebb-hosszabb időre Villányban, mint Bencsik István, Bocz Gyula, Kovács Ferenc, ifj. Szabó István, Vargha Imre, Vígh Tamás.

E névsor egyben azt is jelzi, hogy a fiatal képzőművészek stúdiójának kezdeményezésére az idősebb szobrásznemzedék tagjai is igent mondtak. Sorra odaköltöztek Villányba, s vésték, csiszolták a zöldes, vöröses, barnás márványt, félmárványt, a környékbeli hegyek nemes anyagát.

Villány hamarosan igazi művészteleppé nőtt. A Baranya megyei Tanács és a Képzőművészek Szövetségének közös meghívása alapján érkeznek oda a szobrászok, akik két-két nyári hónapot töltenek el az elhagyott kőbányában. A kezdeményezés sikerét jól bizonyítja az a tény, hogy az elmúlt évkeben már számos külföldi — japán, olasz, román stb. — vendége is volt a művésztelepnek.

□ □ □

Aki ellátogat a villányi kőfejtőhöz, láthatja: milyen sok vésett, csiszolt kő őrzi az 1967 óta eltelt nyarak emlékét. Egész kis szoborpark vonzza már a kíváncsiakat, akik — mint a telep lakói panaszolják — olykor inkább akadályozzák, mintsem serkentik a munkát.

Hogy milyen látnivalót kínál ez a halálra ítélt, majd újjászületett kőfejtő?

Az ott található anyag eleve meghatározza, hogy mi is készüljön belőle. A kemény márvány és félmárvány elsősorban a mértani formákra — gömbre, spirálra, tojásalakra — emlékeztető alakzatok kifaragására, csiszolására alkalmas, így hát főképp efféle munkák töltik meg a meredek hegyoldal tövében meghúzódó szoborparkot, egyben szoborműhelyt.

Néhány szobor immár a villányi műhely jelképévé vált! Ilyen elsősorban Bocz Gyula pécsi szobrászművész „Csillagok" című munkája, amely egy óriási — szőlőfürtre emlékeztető — kőtömb: az egymásból kinövő, a tiszta éjszakai égbolt sziporkázó szép együttese.

Ugyancsak Bocz Gyula faragta ki azt a vörös márványból készült szobrot is, amely a Villányi-hegy egyik kiugró pontján áll. „Spirál" — ez a neve, s felfelé kunkorodó, sodródó alakja leginkább egy szélben kígyózó lángnyelvre emlékeztet. Noha súlyos kőtömb, mozgékony formája, felületének élénk csillogása valóban a lángok játékát idézi.

Bencsik Imre tojásdad munkái szintén azt mutatják, milyen sokféle — és milyen változatos — térformák készíthetők a nemes anyagból.

□ □ □

Villány most készül az újjászületésre, felújítják, kényelmesebbé teszik a meghívott vendégek szálláshelyét, s ha ez a munka elkészül, még több — hazai és külföldről meghívott — vendég dolgozhat a hét éve alakult művésztelepen.

Ha elkészül a kibővített, átalakított művészszállás, újra benépesül a hajdani kőfejtő. Tovább gyarapszik a máris nemzetközi hírű-nevű baranyai szoborpark...

A. L.

Porcelán-, díszmű-
és edényáru-bemutat
és -vásár

az
ALFÖLD
ÁRUHÁZBAN

AMFORA-ÜVERT

ALFÖLD ÁRUHÁZ

KECSKEMÉTEN
AUGUSZTUS 18—23-ig.

HOLLÓHÁZI
és egyéb porcelánáruk gazdag választékával
kedves vásárlóinkat.
AJÁNDÉKOZZON PORCELÁNT!

16.40, a csalánosi parkerdőtől 9.20 és 17.00 órakor indulnak. Kifelé menet a járatok Kecskemét, Katona J. Gimnázium, Kecskemét, Kórház, Nemeskadar, Szak. Szöv., befelé jövet Nemeskadar Szak. Szöv., Kecskemét, Kórház, Kecskemét, Katona J. Gimnázium, Kecskemét, Bányai J. Gimnázium közbeeső megállóhelyeken állnak meg. 1325

Harkányban épülő társas üdülőben egy-, két- és háromszobás lakrészek, Balatonmáriafürdőn és Bala-

Apróhirdetések, ap

Ingatlan

UTCAI házrész eladó, kettő szoba, összkomfort. Kecskemét, Csóka u. 27. Érdeklődni 17 óra után. 39620

AZONNAL beköltözhetően ház eladó. 200 négyszögöl területtel. Kecskemét, Felsőcsalános 51. Érdeklődni lehet: Sándor Lászlónál, a helyszínen. 39613

ELADÓ 1200 négyszögöl szőlő két részben is. Villany van. Kecskemét, Alsószéktó 134. szám alatt. Korhánközi út mellett, a kettes kilométerkő mögött. Tihanics Istvánnál. 39579

HÁROMSZOBÁS családi ház eladó. Kecskemét, Kupa utca 15. Érdeklődni: 17—20-ig. Nagy Tiboréknál. 2855

KÉTSZOBÁS ház beköltözhetően, sürgősen eladó. Kecskemét, Szarvas u. 2 a. 39682

SZOBA, konyha, spejz, mellékhelyiségből álló házrész beköltözhetően eladó, 75 000 Ft-ért. Kecskemét, Kossuth körút 15 a. 2837

BEKÖLTÖZHETŐ, alápincézett, lakóház, sok melléképülettel, nagy telekkel Kecskemét központjától 4 km-re sürgős, jutányos áron eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Szultán utca 3. Csákyék. Délutáni órákban. 2913

ELADÓ Budaihegyben 200 négyszögöl telek bekerítve faházzal, kúttal, szivattyúval. Érdeklődni: Kecskemét, Kisfaludy utca 10. Egész nap. 39673

MÁTÉTELKÉN, Piukovics Gergely háza beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Mátételke, József Attila u. 15. 2781

FELSŐSZÉKTÓBAN eladó 400 négyszögöl szőlő. Buszmegállóhoz öt perc. Érdeklődni: Kecskemét, Lenin tér 14. fsz. 1. ajtó. 39629

EGY hold szőlő eladó Szarkásban. Érdeklődni: Gubacsi, Kecskemét, Kadafalva 30. sz. 39655

Lakás

EGYSZOBÁS k
nácsi kertes la
rélem hasonl
Kecskemét, Ó
2840

ELCSERÉLEM kétszobás összkomfortos, második emeleti, Marx téren levő öröklakásomat villára vagy villarészre. Leveleket „Megegyezéssel 341 777" jeligére a Kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 2879

Gépek és alkatrészek

ELADÓ 600-as vizsgázott Trabant. Kecskemét, Cigány János utca 18. 2796

SÜRGŐSEN eladó 1500 Polski Fiat és hordozható alumínium garázs. Kecskemét, Zöldfa utca 10. 2883

PRÍMA állapotban Trabant Combi eladó. Császártöltés, Tavasz u. 9. 2904

Egyéb adás-vétel

40 CSALÁD méh eladó. Nagyboconádi-méret. Mélykút, Zrínyi u. 56. 928

Vegyes

MEGBÍZHATÓ nőt keresek gépesített háztartásba házimunkák elvégzésére, lakást, ellátást, megegyezés szerinti bért adok. Bócsa, III. 87. Iskola. Celler Istvánné tanítónő. 942

ÍRÓGÉPET, számológépet megjavítja, megveszi Laki műszerész mester, Baja, Wesselényi u. 29. sz. 621

Házasság

EGYEDÜL élő, dolgozó, önhibáján kívül elvált, 45 éves, 165 cm magas, barna férfi vagyok, saját tanyával rendelkezem. Ismeretségét keresem házasság céljából, korban hozzámillő elvált vagy özvegyasszonynak. Egy-két gyermek nem akadály. Vidéki is lehet. Leveleket „Megértés, boldogság" jeligére a kiadóhivatalba kérek. 39617

MEKALOR OLAJKÁLYHASZERVIZ AZ EGÉSZ MEGYE TERÜLETÉN
Hibabejelentés Baján, Vörösmarty út 10. Tel.: 74.

Kecskemét, Mikes u. 4.
Tel.: 11-638
7—15 óráig.
Kalocsa 521-es Vasbolt
Kiskunhalas BIK-vasboltokban
Kiskunfélegyháza
szaki Áruház
Kiskőrös Budai Nag
Szabadszállás Sall
Gagarin tér 1.
Soltvadkert Vas B

VAS ÉS FÉMIPARI SZÖVETKEZET BVFSZ BAJA

Gépkocsijának garanciális és
tását Baja, Szegedi úti, korsze
dezett autószervizünkben vége

FIGY

Burkoló, csempéz
betanító tanfolya

Jelentkezhetnek: női, férfi
szakmával nem rendelkező

A tanfolyam vizsgája válla

Időtartam: 3 hónap.

Helye: Kecskemét.

Kezdete: 1975. augusztus 1

Feltétel: 18—45 éves életk

A tanfolyam ideje alatt b
A tanfolyam elvégzése u
folyamatos munkát biztos
és utazási hozzájárulást fiz
a kollektív szerződésünk

Munkásszállást, üzemi étke

Minden héten szabad szom

Jelentkezés: személyesen

Bács megyei

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-965, 387-748, 349-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1975 SEP 20

Bocz Gyula szobrász
1021

MEGÚJUL A VILLÁNYI SZOBORMŰHELY

A kövek itt szinte magukat kínálták véső meg kalapács alá...

A bánya bezárt, a fúró-, „szeletelőgépek" elvonultak csak a szétdobált szikladarabok maradtak az egykori fejtés helyén.

Szétdobált szikladarabok — értéktelen kőtömbök azok számára akik a villányi hegyről úgy gondolkodtak, hogy mit is lehet belőle építeni: ám értékes szobrászati nyersanyag azok számára, akik azon tűnődtek: miféle formákat lehetne ezekből a szikladarabokból kibontani.

A Villány mellett bezárt kőbányát először a fiatal képzőművészek studiója fedezte fel. Ennek tagjai álltak elő azzal az ötlettel, hogy legyen ebből a kőbányából — szabadtéri szoborműhely. Valami olyan közösen használt munkaterület, amely egyrészt munkaalkalmat — „nyersanyagot" — ad a kővel dolgozó fiatal szobrászoknak, másrészt meg szabadtéri szoborkiállítás váljék belőle, hiszen — így tervezték — az ott faragott munkák egy része a helyszínen marad.

Az ötlet életképesnek bizonyult. 1967-ben kezdődött meg az elhagyott kőbányának e szokatlan újrahasznosítása, s hamarosan olyan ismert magyar szobrászművészek telepedtek le rövidebb-hosszabb időre Villányban, mint *Bencsik István, Bocz Gyula, Kovács Ferenc, ifj. Szabó István, Vargha Imre, Vígh Tamás.*

E névsor egyben azt is jelzi, hogy a fiatal képzőművészek studiójának kezdeményezésére az idősebb szobrásznemzedék tagjai is igent mondtak. Sorra odaköltöztek Villányba, s vésték, csiszolták a zöldes, vöröses, barnás márványt, félmárványt, a környékbeli hegyek nemes anyagát.

Villány hamarosan igazi művészteleppé nőtt. A Baranya megyei Tanács és a Képzőművészek Szövetségének közös meghívása alapján érkeznek oda a szobrászok, akik két-két nyári hónapot töltenek el az elhagyott kőbányában. A kezdeményezés sikerét jól bizonyítja az a tény, hogy az elmúlt években már számos külföldi — japán, olasz, román stb. — vendége is volt a művésztelepnek.

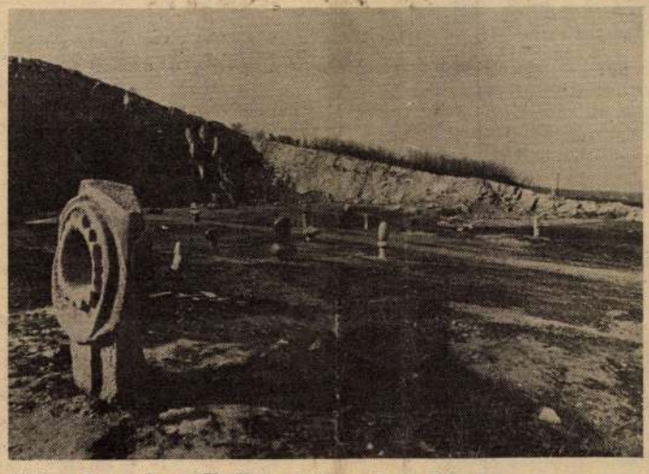

A szoborműhellyé lett egykori kőfejtő

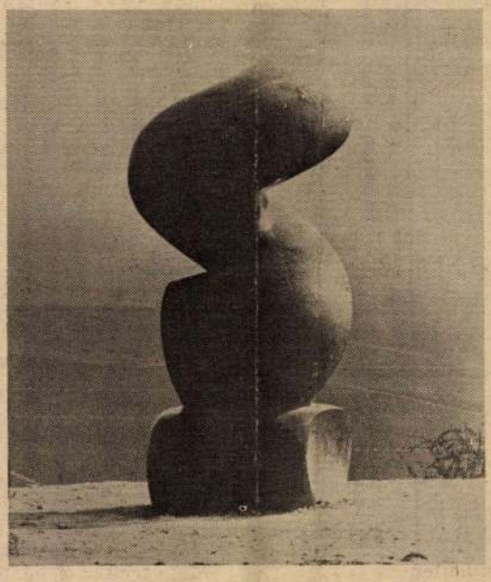

Bocz Gyula: Spirál

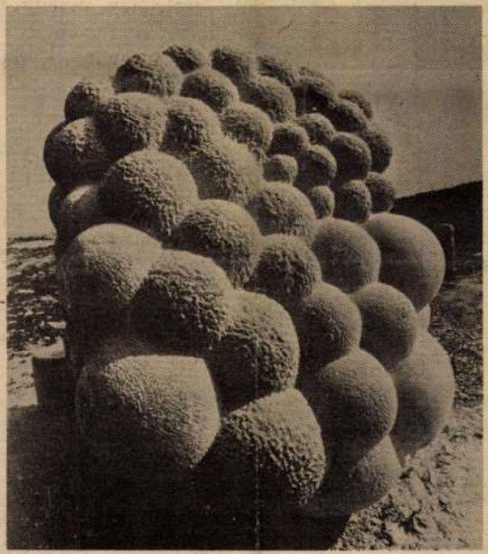

Bocz Gyula: Csillagok.
(Bojtár Ottó felvételei)

Aki ellátogat a villányi kőfejtőhöz, láthatja: milyen sok vésett, csiszolt kő őrzi az 1967 óta eltelt nyarak emlékét. Egész kis szoborpark vonzza már a kíváncsiakat, akik — mint a telep lakói panaszolják — olykor inkább akadályozzák, mintsem serkentik a munkát.

Hogy milyen látnivalót kínál ez a halálra ítélt, majd újjászületett kőfejtő?

Az ott található anyag eleve meghatározza, hogy mi is készüljön belőle. *A kemény márvány és félmárvány elsősorban a mértani formákra — gömbre, spirálra, tojásalakra — emlékeztető alakzatok kifaragására, csiszolására alkalmas,* így hát főképp efféle munkák töltik meg a meredek hegyoldal tövében meghúzódó szoborparkot, egyben szoborműhelyt.

Néhány szobor immár a villányi műhely jelképévé vált! Ilyen elsősorban Bocz Gyula pécsi szobrászművész *„Csillagok"* című munkája, amely egy óriási — szőlőfürtre emlékeztető — kőtömb: az egymásból kinövő, a tiszta éjszakai égbolt sziporkázó fényességét felidéző „csillagok" szép együttese.

Ugyancsak Bocz Gyula faragta ki azt a vörös márványból készült szobrot is, amely a villányi hegy egyik kiugró pontján áll. *„Spirál"* — ez a neve, s felfelé kunkorodó, sodródó alakja leginkább egy szélben kígyózó lángnyelvre emlékeztet. Noha súlyos kőtömb, mozgékony formája, felületének élénk csillogása valóban a lángok játékát idézi.

Bencsik István tojásdad munkái szintén azt mutatják, milyen sokféle — és milyen változatos — térformák készíthetők a nemes anyagból.

Villány most készül az újjászületésre, felújítják, kényelmesebbé teszik a meghívott vendégek szállásheIyét, s ha ez a munka elkészül, még több — hazai és külföldről meghívott — vendég dolgozhat a hét éve alakult művésztelepen.

Ha elkészül a kibővített, átalakított művészszállás, újra benépesül a hajdani kőfejtő. Tovább gyarapszik a máris nemzetközi hírűnevű baranyai szoborpark...

Akácz László

Filmszínházaink műsora

1975. szeptember 20-tól 26-ig

AJKA KOSSUTH

20. Enyém tied kié? olasz—francia—spanyol film
14 éven felülieknek
21—22 A bosszúálló szovjet film
21—22 Merénylők olasz—francia—spanyol film
23—24 Harc Rómáért I—II. bolgár—nyugatnémet—olasz film
26. Kard és kocka magyar film

AJKA ERŐMŰ

21—22 Öten akiket leírtak jugoszláv film
25. Egy királyi álom amerikai film
14 éven felülieknek

BALATONFÜRED

20—21 A hosszú búcsú amerikai film
14 éven felülieknek
Felemelt helyár!
22—24 Ereszd el a szakállamat magyar film
25—26 Szerelmem Moszkva szovjet—japán film

KESZTHELY

20—21 A csapda román film
22—24 Sötét Torinó olasz—francia film
22—24 Gyilkosság leírása lengyel film
16 éven felülieknek
25—26 Nem adom a lányom szovjet film

PÁPA

20—21 Jack kapitány szovjet film
20—21 Kopjások magyar film
22—24 A rendőrség csak áll és néz olasz film
16 éven felülieknek
25—26 Lázadás a Bountyin I. II. amerikai film
Dupla helyár!

TAPOLCA

20—21 A rendőrség csak áll és néz olasz film
14 éven felülieknek
22—24 Kopjások magyar film
25—26 Kecskeszarv amerikai film

VESZPRÉM VÖRÖS OKTÓBER

20—21 Ereszd el a szakállamat magyar film
22—24 A hosszú búcsú amerikai film
14 éven felülieknek
Felemelt helyár!
25—26 Szerelmespár az első évben csehszlovák film

(41)

Apróhirdetések

INGATLAN

Balatonfüreden 210 négyszögöl szőlő eladó. Cím: Radnay, Veszprém, Stadion u. 12.

Veszprém—Kádártán házhely, építési engedéllyel sürgősen eladó. „Előnyös vétel" jeligére a kiadóba, Veszprém, Szabadság tér 15.

Öt garázs építésére alkalmas közművesített telek eladó. Veszprém, Almádi út 32. Érdeklődni: Vértanú utca 8.

LAKÁS

Gyermekes házaspár bútorozatlan albérletet keres Veszprémben „Szeptember" jeligére a kiadóba.

AUTÓ-MOTOR

Júliusban vizsgázott 408-as Moszkvics eladó. Perei, Szentgál.

UC rendszámú Zaporozsec építkezés miatt eladó. Horváth, Káptalanfa, Kossuth út 8.

Zsiguli sürgősen eladó. Ajka, Kossuth út 14. IX/8.

900-as Wartburg de Lux másfél éves műszakival olcsón eladó. Somody, Vászoly, Petőfi utca.

601-es Trabant IY eladó. Márton István, Fűzfőgyártelep M/2.

Teljesen új 1200-as Skoda Octávia műhely készlet eladó. Érdeklődni lehet: Karsai Károly, Veszprém, Stromfeld A. u. 1/C. 9. em. 2.

UV-s fehér Trabant Limousina eladó. Érdeklődni: Ukk Általános Iskola.

VEGYES

Eladó kisméretű kombinált szekrény 1 rekamié garnitura, Pajor, Veszprém, Kiliti u. 4.

Pianinó eladó. Érdeklődni: Kiss József, Ajka, Ifjúság u. 23.

József u. 15. III/13. Kovács.

Kétszemélyes Kanizsa heverő eladó. Somogyi, Veszprém, Csermák u. 1. 13-597.

Eladó teljesen új kétszemélyes fekvőhelynek lenyitható „Júlia" garnitúra. Cím: Veszprém, Ságvári tér 3. (Viadukt végén.)

NDK konyhabútor, villanytűzhely, kombinált-szekrény, négyszemélyes rekamié eladó. Csonka, Fűzfőgyártelep M 10 14 órától.

Nagy legyezőpálma eladó. Kotmayer, Pápa, Beke József u. 26.

2200 db ikersejt tégla eladó. Bertalan, Veszprém, Sallai u. 19/1.

1,5-től 2 négyzetméter fűtőfelületű kazánt vennék. Veszprém, Kisfaludy u. 22.

Olajkályha eladó. Érdeklődni lehet 17 óra után Veszprém, Szilvádi u. 69.

5 éves jóltejelő tehén betegség miatt eladó. Veszprém, Almádi u. 24. szám alatt.

HUNGÁROT

HAYDN
FŰVÓS DIVE
F-
D-
C-
F-
C-
Pongrácz Péte
Medveczky Ar
Fülemile Tibo
SLPX 11719

XVI—XVII. S
Kecskés Andra
Méth Ágnes –
SLPX 11721

MAGYAR GR
(középkori da
Schola Hunga
(Karigazgató:
Vezényel: Dob
SLPX 11477

REKLÁM
REKLÁM
Napló
REKLÁM
REKLÁM

Színház

Szeptember 20 szombat, Veszprém „Reguly" ifj. bérlet du. 3 óra
Szeptember 21. vasárnap, Szekszárd „Babics M." Műv. központ cste 7 óra
ÚRI MURI

Gyakorlott gépírót
azonnali belépéssel
felvesz
NAPLÓ
szerkesztőség
Jelentkezni:
Veszprém, Szabadság tér 15.
(V)

Felvételre keresün
CSŐSZERELÉSBEN JÁRTAS SZAKMUNKÁSOKAT, VÍZ-, GÁZ- ÉS FŰTÉSSZERELŐK
hegesztőket, kazánszerelőket és s
munkásokat Hévíz és Tapolca kö
munkahelyeinkre.
Jelentkezés levélben, vagy szemé
CSŐSZERELŐIPARI VÁLLALAT
5. sz. Szerelőipari üzeme,
Budapest VII., Garay u. 10.

HÍRLAPKÉZBESÍTŐ
nőket 4 és 8 órás elfoglaltsággal, jó kereseti lehetőséggel
alkalmazunk.
Postahivatal Zirc.
(V)

NÉP
KAPHATÓ
A HÍRLAPÁ
KÉZBESÍTŐ
POSTAHIVA
FIZESSE EL

Pásztor Ferenc:

FIÚK A LESHEGYEN

(54.) Regény

— Mit akar? — szólt neki vissza az öreg

székelni, amikor már túljutottak az útkanya-

tuk, de akkor a Pető, meg az Ilonka ura vér-

— A sopánkodással nem segítünk. Üljön le, nyugodjon meg, majd hazakísérjük, a többit meg bízza csak ránk.

Péter Balázs a telefonnál áll, hallgat, csak felszavakkal válaszol. Közben int az ügyeletesnek. Mutatja az ujjával, hogy nyomja meg a csengőgombot. Az ügyeletes egy darabig áll, mintha gyö-

gyen. Mindkét ban legyen egy dió. Máté főha Tóth törzsőrm őrsön maradn ják az összekö riadócsoportokk felsőbb paran gal. Ismerteten zetet.

— Két előttünk eddig len személy, b magát a rég

Ott a postás, holtfáradtan érkezik. Leveszi válláról a nagy bőrtáskát, a padra teszi, mellé ereszkedik. Egyik kezével rátámaszkodik, de egy kicsit át is öleli. Mintha valakivel meghitt kettesben töltené az időt a ligeti padon.

Egy orvos jön sietve; két beteglátogatás között leül egy kicsit a napon, kigombolja a felöltőjét. Hosszúkás táskáját a térdére fekteti. Egyik kezét úgy helyezi a másikra, olyan puhán és gyengéden, ahogy a betegekére szokta a vizsgálat után, ha nyugtatgatja őket: nincsen, kérem, nincsen semmilyen komolyabb baj. Aztán hirtelen föláll, átmegy a ligeten, ott kint az aszfalton egy kis FIAT-kocsi kagylójába bújik.

Nyomban a helyére ereszkedik egy öreg tanár. Egyik térdét markolja, mintha kapaszkodna benne. Tömött, nyitott aktatáskájából kék füzetek csomója kandikál elő. Leveszi a kalapját, a napfény megcsillan fehér homlokán. Az arca szürke, hosszúra nyúlt: erősen hunyorog, könnyezik is a szeme a nagy fényben. Csontos, hosszú ujjai a füzetcsomón matatnak, mintha máris számolná, osztályozná a dolgozatokat. Tapintgatja a füzetek zárt titkát, a sokféle jelet és képletet. A matematika lehet belejük zárva, fiatalsága nagy kandzsa, a fölfedezések kora. Most a táskájában viszi haza. Otthon rendületes, piros vonalakat húz majd a füzetlapokra, ingerült föl-

magasba. Hajlongó ágra száll, türelmesen megvárja, amíg a kutyáék elmennek, aztán visszaszáll. A szatyros háziasszony közben egy kenyérdarabkát vetett a fűre. A feketerigó mindkét lábával rákapaszkodik, billeg rajta, körbekörbe pillant, kapkodva, gyorsan csipegeti.

Megszólal a közeli templom harangja. A toronyból elválik egy csapat galamb. Kört írnak le a liget fölött, aztán leereszkednek valahová a fákon túl.

Az órájára néz: eljárt az idő, amit a ligetben engedélyezett magának. És nem döntötte el, melyik dolga után fusson.

Föláll, elindul a csikorgó kavicson. Amíg átmegy a ligeten, kiér a fák alól, lesz ideje határozni. Majd lassabban lépked, úgy jobban megfontolhatja, mihez is kezdjen hazafelé menet...

Villány most készül az újjászületésre. Felújítják, kényelmesebbé teszik a meghívott vendégek szállóhelyét, s ha ez a munka elkészül, még több — hazai és külföldről meghívott — vendég dolgozhat a hét éve alakult művésztelepen.

Ha elkészül a kibővített, átalakított művészszállás, újra benépesül a hajdani kőfejtő. Tovább gyarapszik a máris nemzetközi hírű-nevű baranyai szoborpark . . .

Akácz László

A szoborműhellyé lett egykori kőfejtő (Bojtár Ottó felvételei)

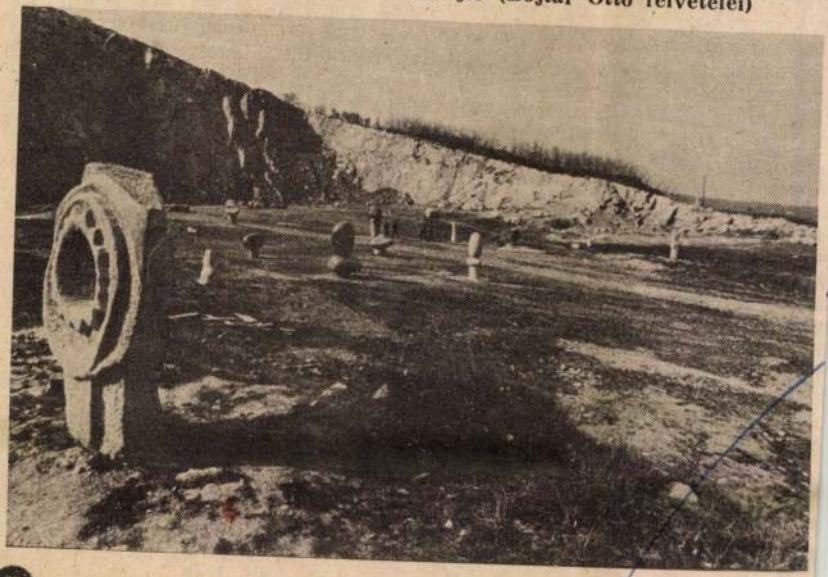

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 17
HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Bocz Gyula szobrára
1021

Bocz Gyula: Csillagok

Bocz Gyula: Spirál

Megújul a villányi szoborműhely

A kövek itt szinte magukat kínálták véső meg kalapács alá . . .

A bánya bezárt, a fúró-, „szeletelőgépek" elvonultak, csak a szétdobált szikladarabok maradtak az egykori fejtés helyén.

Szétdobált szikladarabok — értéktelen kőtömbök azok számára, akik a villányi hegyről úgy gondolkodtak, hogy mit is lehet belőle építeni; ám értékes szobrászati nyersanyag azok számára, akik azon tűnődtek: miféle formákat lehetne ezekből a szikladarabokból kibontani.

A Villány mellett bezárt kőbányát először a fiatal képzőművészek stúdiója fedezte fel. Ennek tagjai álltak elő azzal az ötlettel, hogy legyen ebből a kőbányából — szabadtéri szoborműhely. Valami olyan közösen használt munkaterület, amely egyrészt munkaalkalmat — „nyersanyagot" — ad a kővel dolgozó fiatal szobrászoknak, másrészt meg szabadtéri szoborkiállítás váljék belőle, hiszen — így tervezték — az ott faragott munkák egy része a helyszínen marad.

Az ötlet életképesnek bizonyult. 1967-ben kezdődött meg az elhagyott kőbányának e szokatlan újrahasznosítása, s hamarosan olyan ismert magyar szobrászművészek telepedtek le rövidebb-hosszabb időre Villányban, mint *Bencsik István, Bocz Gyula, Kovács Ferenc, ifj. Szabó István, Vargha Imre, Vigh Tamás.*

E névsor egyben azt is jelzi, hogy a fiatal képzőművészek stúdiójának kezdeményezésére az idősebb szobrásznemzedék tagjai is igent mondtak. Sorra odaköltöztek Villányba, s vésték, csiszolták a zöldes, vöröses, barnás márványt, félmárványt, a környékbeli hegyek nemes anyagát.

Villány hamarosan igazi művészteleppé nőtt. A Baranya megyei Tanács és a Képzőművészek Szövetségének közös meghívása alapján érkeznek oda a szobrászok, akik két-két nyári hónapot töltenek el az elhanyagolt kőbányában. A kezdeményezés sikerét jól bizonyítja az a tény, hogy az elmúlt években már számos külföldi — japán, olasz, román stb. — vendége is volt a művésztelepnek.

Aki ellátogat a villányi kőfejtőhöz, láthatja: milyen sok vésett, csiszolt kő őrzi az 1967 óta eltelt nyarak emlékét. Egész kis szoborpark vonzza már a kíváncsiakat, akik — mint a telep lakói panaszolják — olykor inkább akadályozzák, mintsem serkentik a munkát.

Hogy milyen látnivalót kínál ez a halálra ítélt, majd újjászületett kőfejtő?

Az ott található anyag eleve meghatározza, hogy mi is készüljön belőle. A kemény márvány és félmárvány elsősorban a mértani formákra — gömbre, spirálra, tojásalakra — emlékeztető alakzatok kifaragására, csiszolására alkalmas, így hát főképp efféle munkák töltik meg a meredek hegyoldal tövében meghúzódó szoborparkot, egyben szoborműhelyt.

Néhány szobor immár a villányi műhely jelképévé vált! Ilyen elsősorban Bocz Gyula pécsi szobrászművész „Csillagok" című munkája, amely egy óriási — szőlőfürtre emlékeztető — kőtömb: az egymásból kinövő, a tiszta éjszakai égbolt szikrázó fényességét felidéző „csillagok" szép együttese.

Ugyancsak Bocz Gyula faragta ki azt a vörös márványból készült szobrot is, amely a villányi hegy egyik kiugró pontján áll. „Spirál" — ez a neve, s felfelé kunkorodó, sodródó alakja leginkább egy szélben kígyózó lángnyelvre emlékeztet. Noha súlyos kőtömb, mozgékony formája, felületének élénk csillogása valóban a lángok játékát idézi.

ÁLLÓF

Halk moraj. Parfümillat. gáns ruhák, finom, kimért mo latok. Mindenki mosolyog és méri a helyzetet: ki van jele kit nem hívtak meg a fogadásra. Ez ugyanis fontos, eligazító szempont a kapcsolatok további alakulását illetően.

A pincérek magasba emelt tenyerén úsznak, libegnek, manővereznek a poharakkal teli tálcák. Diszkrét pohárcsengés. Illatos füstfelhők. A meghívottak látszólag közömbösen csevegnek, de félszemmel, titkon már a hosszú, megterített asztalt kémlelik, amelyen ott a sok-sok földi jó: aszpikos hús, kocsonya, szendvics, hal és mindenféle sült, torta és krém. A gyümölcskosarak egyenesen művészi remeklések: mindegyik tetején — mint csodás arany ékszer — egy-egy banánfürt.

Egyelőre mindenki cseveg, füstöl, mosolyog, tudomást sem véve az asztalról. Aztán valaki — nem tudni milyen jelre — odalép mellé és nekilát az evésnek. Erre megmozdul a tömeg, s eddigi formátlan elhelyezkedése a célját megtalált embercsoport tudatos tevékenységévé fejlődik. Mindez — persze — nagyon illemtudóan, a mozdulatokról ítélve szinte mellékesen megy végbe, mint akik egy kötelező szertartáson vesznek részt, az érdeklődés legcsekélyebb jele nélkül, inkább csak unott szokással.

Púposodnak a tányérok, halkan koccannak az evőeszközök, egyszerre rágnak az állkapcsok. S az asztal iránti érdeklődés egyre fokozódik, a mozdulatok megélénkülnek, a szándékok világosabbak. Néhol már kisebb torlódás is támad, mert többen elállják az asztalhoz vezető utat, s ezt mások úgy értékelik e percben, mint a Paradicsomból való kirekesztést, noha még csak az almába sem haraptak, amely ráadásul nem is tiltott gyümölcs. Finom tülekedés, taktikázás, helyezkedés kezdődik, apró rések fölfedezése és kihasználása a karok, vállak, fenekek között: villák nyúlnak be és tűnnek el rátűzött húsokkal, kolbászokkal a ruhák, idomok és végtagok mögött. A készlet szemlátomást fogy, az érdeklődés fokozódik, most már mindenki egyértelműen és leplezetlenül csakis az evéssel

S ki nem mondott harci cél: *a banán!* Megkezdődik tehát az udvarias, de célratörő tusakodás: közelebb nyomulni mindenáron! Persze, lehetőleg észrevétlenül, közömbösséget színlelve, mosolyogva, nehogy mohónak, vagy éppen potyalesőnek tűnjék az ember. Ám semmi vigyázatlanság! Mert az ellenfelek is ugyanezt teszik, ismerik jól a dolgok taktikai részét, nem lehet őket sem félrevezetni, sem elhárítani.

Egy kéz hanyagul a banánért nyúl, gazdája oda sem néz, mással van elfoglalva, cseveg, de mire elmarkolná a drága gyümölcsöt, egy másik kéz megelőzi és elorozza előle, ugyanolyan lágy, hanyag mozdulattal, mire az előbbi kéz gazdája egy gyors odapillantással fölméri a helyzetet és kiemel egy közönséges almát. Persze, olyan grációval, mintha eredetileg is ez lett volna legfőbb törekvése s nem a banán...

Végül mindenki jóllakott, mosolyog. Az alkohol kipirosítja az arcokat, csillognak a szemek. Minden ehető és iható elfogyott, az asztalon már csak romok — maradék, kenyérdarab, csont — a lezajlott csata szomorú emlékei. De nicsak! Valaki fölfedezi, hogy egy banán — ki tudja, hogyan? leesett az asztal alá. Más is fölfedezi ám a kincset! Sőt: többen közelítenek. Valaki villámgyorsan lehajol. De egy cipőorr — merő véletlenségből, ám a rakéta gyorsaságával — átrúgja a banánt az asztal túlsó felére... Hangos, fuldokló nevetés, teleszájú, hahotázás, egymás hátának veregetése, most már semmi ünnepélyesség, semmi protokolláris feszesség, mindenki lezser, néhányan kigombolták az ingüket, meglazították a nyakkendőjüket, a nők frizurája rendetlen, csapzott, a rúzs elkenődött. És már valaki kurjantott is egyet, mire a sarokban egy kisebb csoport azonnyomban rá is kezdi — telitorokból — a „Fehér galamb száll a falu felett" kezdetű dalt. Érthető, mert így stílusos!

A fogadást ugyanis a galambtenyésztők adták...

Taar Ferenc

szony megértő, türelmes arcú. Valójában ő az, aki tudomásul vesz. Mindig és mindent. Ő az, akinek a férje beolvas: ő a hivatali főnök,

kiáltójeleket karcol, korrigáló

Bocz Gyula

az ez évi harmadik biennálé első díját háromszor Virágja nyerte el.

„Virágok". (repr.)

Ramváry Ferenc: III. Országos Kisplasztikai Biennálé.

Dunántúli Napló, 1941. szept. 19.

Bocz Gyula pécsi szobrászművész

a pécsi III. ker. kisplasztikai biennálé 12 ezer ft-os első díját nyerte el.

Kitüntetések.

Szocialista Művészetért, 1971. okt. (?)

Bocz Gyula a Sopiana Gépgyár lakatosa
részt vett a pécsi kisplasztikai biennálén
finoman megmunkált bronz térformáit
a zsüri első díjra méltatta.

Bojár Iván: Kisplasztikai szeregszemle
Pécsett.

Magyar Hírlap 1971/260 6 old.

MDK

Bocz Gyula grafikusnak

Baranya megye Tanácsa , Pécs város Tanács és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa ösztöndijat itélt ~~neki~~ A munka ritmusa kőbevésésének tanulmányozására

--: Kiosztották az 1964.évi Művészeti dijakat.
DUNÁNTULI NAPLO 1964 nov. 6.

Bocz Gyula.

1964.- ben alkotói ösztöndíjban részesült.

Jelenkor, 1965. 6. n. 545. old.

Bocz Gyula

Kagyló 1968 szürke márvány 61 cm

Mi Aima 1969 fekete márvány 83 cm

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Biennálé,

Pécs, 1969.

Bocz Gyula

Madár, 70 cm sűrűre mázv., repr.

Mozgás '70

Modern Magyar Képtár, Pécs 1970. ápr.

Bócz Gyula

Madár, 70 cm, sinke mázvány; repr.

Mozgás '70. Modern Magyar Káptár
Pécs, 1970. április

Bocz Gyula

Vívay II. 1971 Bronz 54 cm
A Pécsi Janus Pannonius Múzeum tul.
107. Zip.

Kritikák és képek Corvina Bp. 1976.

MDK

Bocz Gyula

Anya gyermekével, f.márv.

1. Orsz. kisplasztikai biennálé, Pécs 1967.

Bocz Gyula

Tünde (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1969. júl.-aug., 7-8. sz. Mümelléklet, 3.

Bocz Gyula

1. Tenger
Fehetemárvány 43 cm

2. Sírremlék
Szürhemészkő 98 cm

Pécs és Baranyakepzőművészeinek kiállítása

Bor Gyula

1. Tánc
Vörösmárvány 54 cm

2. Tünde
Fehérmárvány 37 cm

Pécs és Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Bocz Gyula

1. Ölelkezők
Homokkő 104 cm

2. Virág
Fekete márvány 57 cm

Pécs és Baranyai képző-
művészeinek kiállítása

Bocz Gyula

1. Domborított repr. fa 30×45
2. Kompozíció I–V 25×15; 45×15;
45×15; 25×20; 25×20

Szürenon Budapest 1969

Bovr Gyula szobrász

Szerepel „Anya gyermekével" c.
szobra
az I. Orsz. Kisplasztika Biennálén Pécsett

Ramváry Ferenc: Az I. Orsz. Kisplasztika
Biennálé

Jelenkor 1967 XII. 1149 old.

Bocz Gyula

1. Szerelem 1969. vörösmárvány 38cm
2. Kagyló 1968 szürkemárvány 61cm
3. Mi Aima 1969 feketemárvány 83cm

II. Országos Vesplasztikai Biennálé

Pécs, 1969

Bocz Gyula

A művész kiállitása 1970.áprilisában a pécsi Janus Pannonius Muzeumban volt, MOZGÁS '70 cimmel.

BEKE LÁSZLÓ: Dátumok a magyar avantgarde művészetről. MŰVÉSZET, 1980.október - 20.lap.

Bocz Gyula

1979 szeptemberben a Kassák
Lajos Művelődési Házban ren-
derett Szürenon 1969-1979-~~en~~ kiállítás
részt vett a művész.

Beke László: Dátumok a magyar az autgarde
"..." részet, 1980. október - 20. lap.

Bocz Gyula

1969 októberében a Hazafias Népfront Művelődési Otthonban kiállítása volt a művésznek.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde művészetről.
MŰVÉSZET, 1980. október - 20. lap.

MDK

Bocz Gyula, szobrán

Kiállít.

K. A.: Fiatal művészek Siklóson

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 30.

7

110

3

Bocz Gyula
szobrász

M.D.K.

1966-ban rendező dott munkáiból
az első önálló kiállítás a pécsi
József Attila művelődési házban.
Kamara kiállításokon is részt vesz
a szobrász.

Szőcs Gyula: Bocz Gyula plasztikái
Művészet, 1969. február - 36 lap

M.D.K.

Bócz Gyula

"Simára csiszolt, áramvonalas formákból felépült kőszobrai Borsos Miklós és Arp stilusa között ingadozik",-mondja a kritika, s a továbbiakban megállapitja, hogy pedig „vannak olyan jók, hogy megérdemeljenek egy önállóbb hangu, kegyetlenebbül figurális, vagy nem figurális határozottságot." Perneczky Géza: "Két kiállitás" c. beszámolója a Nemzeti Galériában rendezett, -Baranya-megyei képzőművészek- tárlatáról.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. május 24
XIII. évf. 21. sz. 9. lap

Bock Gyula

Kiállítása nyílik a pécsi
Bartók Klubban

N.N.: ~~[illegible]~~
Pécsi festők az értelmiségi
klubokban

Dunántúli Napló 1969 VIII.1

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Bocz Gula

aki még negyven éves sincs s munkapad mellett, szabadon választva (...hamis itt... az... „autodidakta" jelző, mintha a felmutatott eredményt az döntené el, ki milyen diplomát őriz...) döntött kifejezésmódja mellett, melyről, hamégoly rokon is Arpával vagy Borsosával, vagy Moorával s Hepworthe-val-az övé, őszintén és hatásosan. A „Tünde"... „Ölelkezők", „Virág", „Tánc", „Siremlék"... ~~évei~~ ~~nek~~ évenk javából valók.

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz., 1969. júl.-aug., 725. l.

Bocz Gyula

A pécsi országos kisplasztikai biennálén „Virág" c. kompozíciója a biennálé első díját nyerte el. (említve)

Táslatról-táslatra.

1971. X. 31. TV. 14.20 | 12 | Ki

Bocz Gyula – szobrász

Pécsen él

Schmecz. Tóth János: Pécsy művészet

Magyar Hírek 1969 V. 13

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Bocz
a kövek, kavicsok, természeti formák
világában érzi meg a humánum
egyetemes jelképeit...

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya
műveszei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-
aug., 725. l.

Bocz Gyula, [szobrász]

MDK

Siklóson dolgozik üstöndíjes-
ként

Kalmár György: A siklósi mecénás

M. 4.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 19.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Bocz Gyula MDK

esztergályos

Szerepelt a pécsi Janus Pannonius Muzeum és a Képzőművész Szövetség Baranya megyei munkacsoportja által rendezett és nov. 1o-én megnyilt kiállitáson.

Nagy Zoltán: Fiatal pécsi képzőművészek kiállitása.

Orvosegyetem 1963. /1/ dec. 12.

Bocz Gyula

Ülő nő mészkő 48 cm

Dél-dunántúli Képzőművészek

Kiállítása 1968 - 1969

Bocz Gyula

Szabva vai a modern hagyar

Keytás ban Pécsett

N.N.: látkatók az új

szerzemények

Dunántúli Napló 1971. VIII. 27

Bocz Gyula szobrász

műveivel szerepel a pécs-baranyai képzőművészek táslatán a Nemzeti Galériában

Meggyes Nemzet
1969 május 4

Bosz Gyula

I. díjat kapott, az arábbi-
kárlatban

Ridep Gábor: Harmadik arc.
Kiplaszkai biennálé

Nagykanizsa 1971 IX. 26

Bócz Gyula

Fiatal müvésztársaival együtt szerepel a III. Pécsi Országos Kisplasztikai Biennálén, melyről Vadas József: "Szobor a kockában" cimmel számol be, s mint irja a Biennálét igényes válogatás előzte meg, s ez bizonyitja a résztvevő müvészek tehetségét, akik főiskolai végzettség nélkül, alkotásaik alapján kaptak nyilvánosságot.

Bócz Gyula a pécsi Sopiana Gépgyár dolgozója első dijat nyert munkájával.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. szept. 25.
XV. évf. 39. sz. 12. lap

Bacsó Gyula

Avantgarde közösség hagyja

Vadas József: Új magyar avantgarde?

1971/5. 93.

Boer Gyula, nobrás

[A pécsi Sopiana - gépgyár 34 éves lakatosa. Szobrászművész.]

Virág c. bronzkompozíciójáért I. díjat (+12000 ft.) kapott.

— : Kiosztották a pécsi kisplasztikai biennálé díjait

8.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 7.

Bocz Gyula, nobrán

fiatal pécsi nobrán. Első díjat nyert a pécsi biennálén. Virág c. művé biztatóan nép.

Rózsa Gyula: Munka megosztás előtt

M. 7.

Népszabadság | Bp. 1971. szept. 19.

Bocz Gyula

szobrász is szerepel műveivel a Pécs és Baranya
képzőművészeinek kiállításán a Nemzeti
galériában. A Természet formaalakításának
játékossága hatott rá.

Három tájegység művészete (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. május 11. 9. l.

Bocz Gyula szobrász

nove emlitve.

Pestmegyei Hirlap 1970 oktober 23
4. old.

Bocz Gyula

A siklósi szobrász telepen

dolgozik

H. E.: A siklósi szobrásztelepen

Dunántuli Napló 1971 VIII. 18

BOCZ GYULA

Az első díjat nyerte a pécsi kisplasztikai biennáléra.

Ennek: „Virág"

Rózsa Gyula: Munkamegosztás előtt.

Népszabadság: 1971. szept. 19.

Bocz Gyula

Elnyerte az III. Országos Kisplasztikai Biennálé 12 ezer forintos első díját.

Dunántúli Napló, 1971. szept. 7.

Bocz Gyula

Pécsi szobrászművész. A III. országos kisplasztikai biennálé első díját nyerte. (12000 Ft.)

Döntött a zsűri.

Dunántúli Napló, 1971. szept. 4.

Bocz Gyula szobrász

Tenger,
Ölelkezők c. kompozíciói
emlékre

– Pécsi és Baranya megyei képzőművészek
kiállítása a Nemzeti Galériában –

Magyar Nemzet
1969 máj 13

Bocz Gyula

Pécsi művész

H. E: Rózsavirág kövek..
Dunántúli Napló 1968 VII. 28. 5.

Bocz Gyula

„Liat Ferenc" / bazalt /

Repr.

Dunántúli Napló 1968 VI. 9. 7

Bocz Gyula

Réntvett a Képrőműv. szimpozion, Siklós 1968" kiállításán.

Pilaszanovich Irén: Képrőműv. szimp. orim.
Dunántúli Napló 1968 VI. 16-7.

BOCZ Gyula szobrász.

ld.

Magyar Nemzet 1991. jan. 7. 7. p.

– Villányi Mivészteleps

következik.

Üdvözlettel

/Marosi Ernő/
igazgatóhelyettes

Boer Gyula

Szerepelt a fiatalok baranyai kiállításán.

Dunántúli Napló 1964. dec. 20.

Bocz Gyula

Szerepel a fiatal pécsi művészek kiállításán.

Dunántúli Napló 1964. dec. 11.

Bocz Gyula

Az amatőrök táborából kiválnak azok, akik művészeti nagy pedagógiai főiskolára mennek és akik más utakon hivatásossá válnak. Otthon és külföldön képzőművészeti kiállításokon rendszeresen szerepel a fiatalabb nemzedékből Bocz Gyula is.

Bajusz Pál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.

Népművelés 1974/1 2 1 old.

Bocz Gyula szobrász

A villányi kőbányában ~~négy~~ művésztelep alakult négy éve a régi Kőfejtő helyen. A bányából kitermelt követ a helyszínen munkálja szobrá. Jelenleg a művész négy szobrásztársával dolgozik a telepen.

Tárlatról tárlatra.

1972. IX. 15. IV. 18.20 | 11 | K i.

Bocz Gyula

A Villányi Szobrász alkotótelep, valamint a Siklós szobrász és kerámiatelep, éves munkájának közös értékelése és a kiállítás megtekintése, – melyen a művész is szerepel, – a mai napon megnyílik.

Megjelenő

1973. okt. 30.

Bocz Gyula

Virág, 1971, regv.

Modern Magyar Képtár, Pécs

Bocz Gyula

Virág, 1971. br. 54 cm

Modern Magyar Képtár, Pécs

Bocz Gyula

Gépgyári munkás. Szobrokkal szerepel a Janus Pannonius Muzeum modern képtárában

Székely András: Pécsi kiállítások

Nyna badság 1968 X. 24

MDK

Bocz Gyula, szobrász

Csöndes, szerény gépgyári munkás, nagyon tehetséges. Jó szobrokkal szerepel a Janus Pannonius Múzeumban.

Székely András: Pécsi Kiállítások 7

Népszabadság, Bp. 1968. okt. 24.

Bocz Gyula
nohrasz

M.D.K

Kánom mávány formát alkotott
ki a tárhatos'

Rideg Gábor - kásadik országos kisplanetikai
biennále
Lipszava 1969 okt. 12.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

BOCZ Gyula

Beszélgetés a Teremtővel c. műve

12. 38. p.

Új Műv. 1993

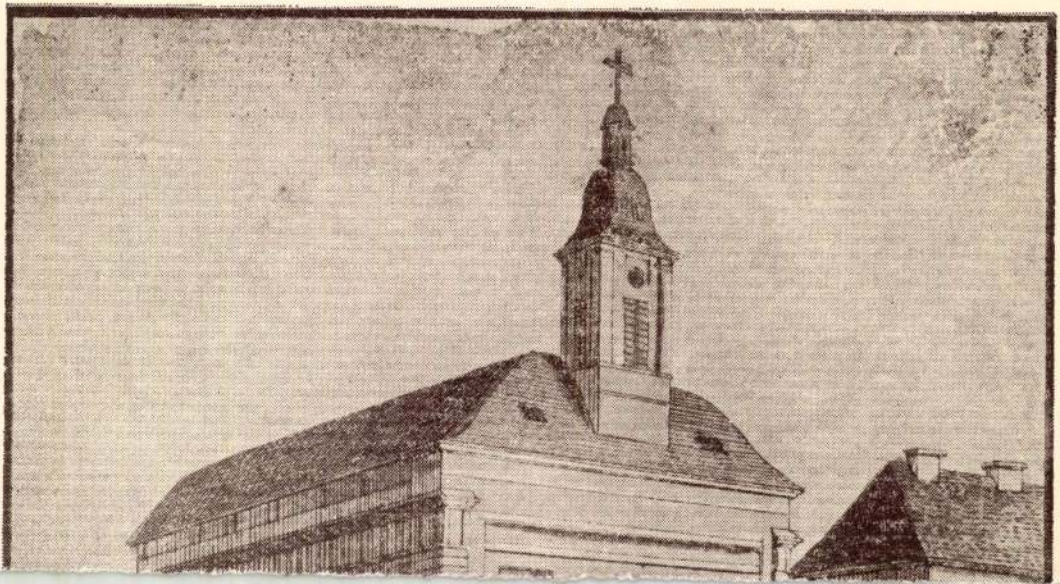

Bocz Gyula szobrász

Szerdán avatták fel az Ormánságban, Csányoszrón a Petőfi partizánbrigád emlékművét, a művész szoborkompozíciáját.

Magyar Nemzet, 1975. ápr. 3.

BOCZ Gyula 9

PÉCS
centrum Áruház
a város
központjában

Szeretettel meghívja Önt
a Parti Galéria (7621 Pécs, Káptalan u. 4.)
1991. november 8-án, 17 órára
Bocz Gyula szobrászember
megmutatkozására,
melyben segítségére lesz
Czakó Gábor író
és Ön, ha jelenlétével megtisztel
bennünket.

Új Művészet Szerk.
Sinkovits Péter
~~főszerkesztő~~
Budapest
Bathori u. 10.
1054.

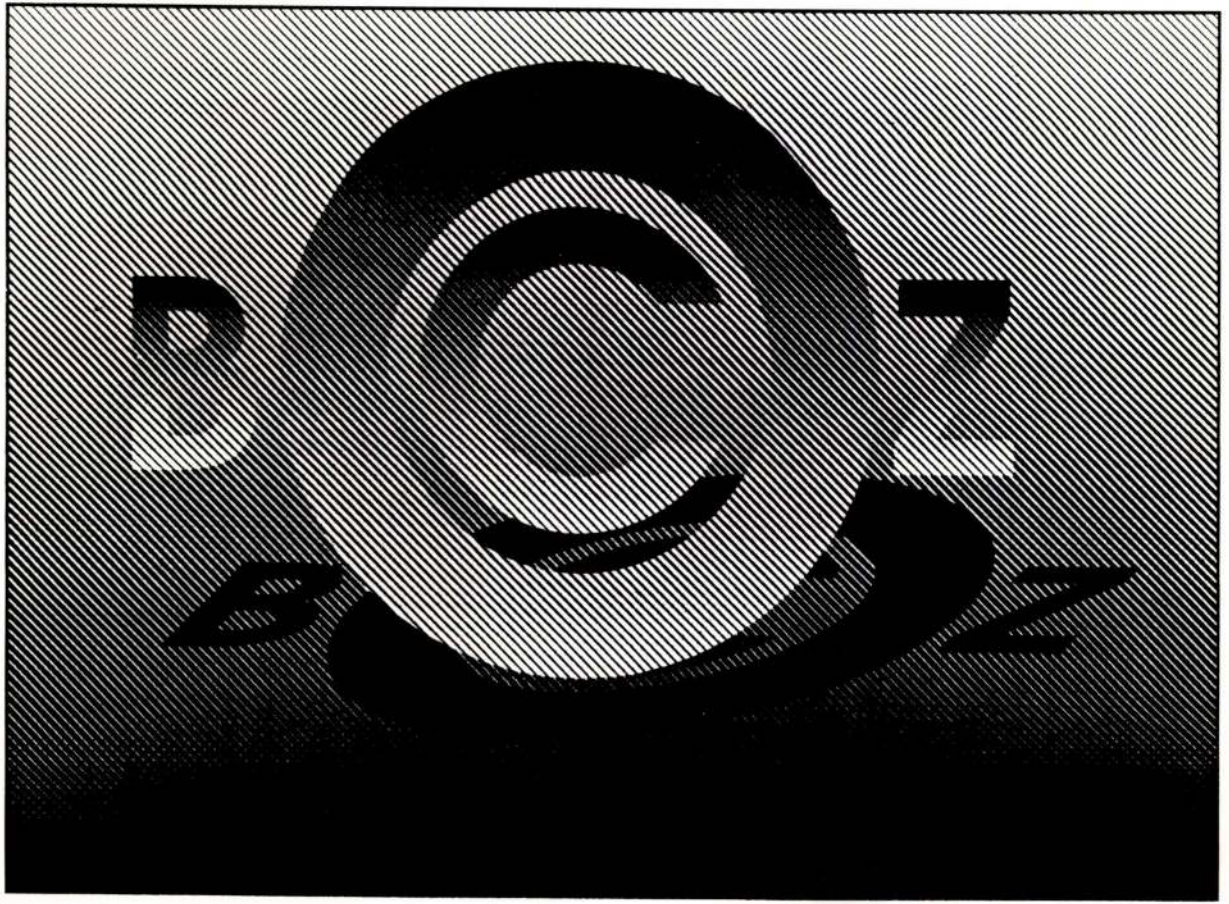

Bocz Gyula MDK

szobrász

Szerepelt a pécsi Néprajzi Muzeumban rendezett kiállitáson.

Grafikai portréja

Bertha Bulcsu: Fiatal képzőművészek kiállitása. Dunántuli Napló 1963. nov.17.

Bócz Gyula

Az 1973-as Dunántúli tárlaton Kaposvárott, a Somogyi tárlaton nem vett részt művével.

Népszava, 1973. dec. 14. 101. évf. 292 sz. 4 p.

Bocz Gyula, [nobrász]

L.: Bencsik ?

P. Szücs J.: Villány és ... 7,

Nénszabadság, Bp. 1976. okt. 15.

Bocz Gyula szobrász (Pécs)

A szársomlyói művésztábor alapító tagja, négy éve ápr.-tól okt.-ig minden idejét ott tölti. Jelenleg hatalmas spirálon dolgozik.

Pethes Sándor: Nemzetközi szobrásztábor szársomlyón.

Hétfői Hírek, 1972. aug. 14.

Bocz Gyula szobrászművész

A mohácsi község új terén állítják fel Petőfi Sándorról készített szobrát.

Somogyi Néplap, 1972. okt. 13.

Bocz Gyula, szobrász

Két fénykép alkotásairól; Repr.
(A villányi szabadtéri
szobrászat újdonságai,)

Szluka Emil: Komoly játék a Kővel 7.

Népszabadság, Bp 1973. szept. 7.

Bocz Gyula

„Spirál" - Robot

Fodalmi Szemle 1978/10

Bocz Gyula

Rajzai Repr.

Jelenkor, Pécs 1970. III. Jorítón; 204, 221, 223.

Bocz Gyula, nobrász

– a pécsi gépgyár lakatosa, nobrászat a KISZ javaslatára a megyei tanács művelődésügyi osztályának havi 2000 forintos ösztöndíját élvezi 6 hónapig. A villányi művésztelep lakója.

Kocsis Éva: Művésztelep – kőbányában
Magyar Ifjúság, 1969. VIII. 8. 7. l.

Bóca Gyula szobrász

művével szerepel a

„Pécsi és Baranya megyei képzőművészet"

tárlatán a Nemzeti Galériában

Képzőművészet

Vigília 1969 július

490. old.

Bocz Gyula

Tünde repr.
fehérmárvány 37 cm

Pécs és Baranya képzőműveszeinek kiállítása

Bocz Gyula

Tánc regr.
vörösmárvány 55 cm

Pécs és Baranya kepzö-
müveszeinek kiállitása

Bovr Gyula

Nyáron a siklósi adrató-telepen fog dolgoni.

N. N: Kérülődés a siklósi symposionra

Dunántuli Napló 1971 IV. 2

Bocz Gyula

Mûve szerepel a pécsi
Visplastikai biennálén - emlékve

Népszava 1969 október 12
7. old.

Bocz Gyula

Pérsett él

Szerepel az alábbi táslaton Pérsett

N.N.: Száz kiállító a II. országos kisplasztikai biennálén

Dunántúli Napló 1969 VII. 6

Bocz Gyula

hobiokkal vezetel a baranyai
művészek táslatán a Nemzeti
galériában

Ridep Gábor: Három tájegység
művészete

Magyar Hírlap 1969 V. 11

Bocz Gyula szobrász.
Autodidakta. „Temper" és
„Ölelkezők" c. művekkel (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton

Horváth György: Pécs és Baranya magyar
Képzőművészek kiállítása a Nemzeti
Galériában

Magyar Nemzet 1969 V. 13

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bócz Gyula
JELENKOR

1965 ... 9
1021

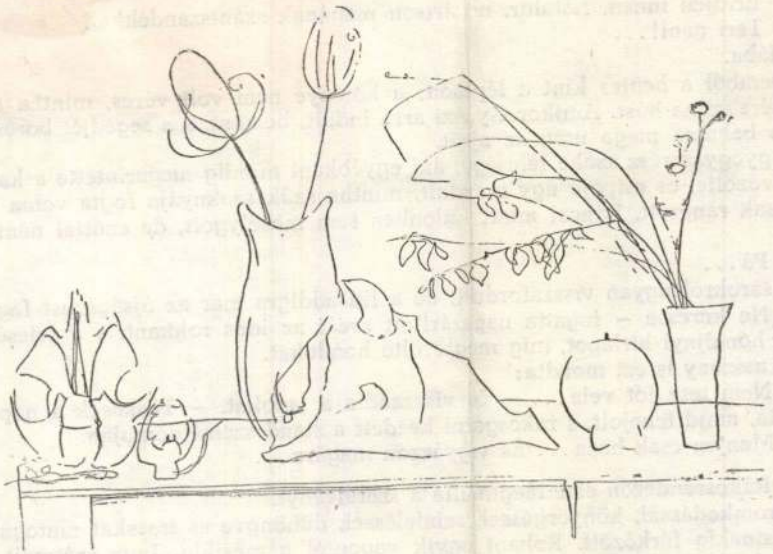

BOCZ GYULA rajza

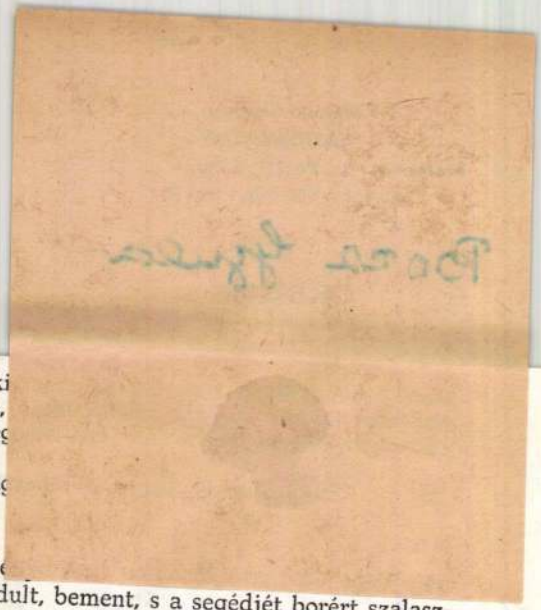

Teri néni, a szomszédék bejárónője, aki
a gépműhelyt is ő takarította: – Menjenek,
való – szokta mondogatni: most nem állt meg
az arcát sem fordítva oldalt:

– Eridjen innen, fiatalúr, ne ártson mag

– Teri néni! . . .

Hiába.

Szemből a hentes kint a lépcsőn; a köté
nem mért volna húst. Amikor Gyuszi arra indult, bement, s a segédjét borért szalasztotta, s behúzta maga után az ajtót.

A gyógyszerész szőke felesége, aki egyébként mindig megérintette a karját, amikor üdvözölte, és csípője úgy mozdult, mintha szűk szoknyája fogta volna vissza –, most csak ránézett. Ráncai miatt különben sem mosolygott, de ezúttal nem mondott mást:

– Pá . . .

A sarokról ugyan visszafordult, de a fiú addigra már az újságárust faggatta.

– Ne keresse – ingatta napszárított arcát az idős rokkant, s a felesége ölébe rakta a hónaljnyi hírlapot, míg megtörölte homlokát.

Az asszony is ezt mondta:

– Nem tesz jót vele . . . – és visszaadta a lapokat. – Tüskések a napok . . . – motyogta, majd lehajolt, s rakosgatni kezdett a stand szemétdombján.

– Menjen csak haza . . . És vigyázzon magára . . .

. . . Rákosrendezőn este megtalálta a szerelvényt.

Káromkodással, könyörgéssel, színleléssel, dühöngve és iratokat mutogatva, egészen a sínekig férkőzött. Rohant egyik vagontól a másikig. Inge szétnyílt, kabátja szárnya beakadt valamibe és felhasadt. Kapkodó reflektorfények, majd megint az állomáslámpák, cikkázó jelzések, az emberi arcokból csak homályos foltok látszottak, itt is, ott is, egy pillanatra. Végig futott még egyszer az egész szerelvény hosszában.

Bocz Gyula

Virágcsendélet.

Rajz, reprodukció.

Selenkor, 1965-3-sz.-197-l.

Bocz Gyula szobrász

Mlő nő c. mátrányszobra (ecl.)

Szerepel a déldunántuli kép. mův. III. kiállításán Pécsen

Romváry Ferenc: A déldunántuli kép. mův. III. kiáll.

Jelenkor 1968 VI. 545 old

Bocz Gyula
rézkarc

M.D.K.

A Néprajzi Múzeum kiállításán grafikákat mutatott be.

- Bertha Bulcsu – Fiatal képzőművészek kiállítása Napló, 1963. nov. 17. 5. lap

Bocz Gyula

Résztvesz a II. kisplasztikai biennálén

Rauvány Terenc: A II. kisplasztikai biennálé.
Dunántúli Napló, Pécs 1969 okt. 16.

Bocz Gyula
nobrain

Méltatás.

Horváth Gyula: Az Országos Kisplasztikai Biennale
Művészet, 1970. február - 36 lap.

Bócz Gyula. szobrász

szerepel a baranyai művészet)
táslatán a Nemzeti Galériában

D.I.: Képzőművészet

Vigilia 1969 VII. sz. 490 r.

Bacz Gyula
szobrász

A természeti formák közelségben
tartózt atja plasztikáit.

Kovács Gyula: Kipek, szobrok a sihlósi varban
Műrészet, 1969. november - 27 lap

Bocz Gyula
nobran

Munkái a hiállítás erősségéhez
tartozmak.

Sulkovits Péter Szerenson 1969
Művészet, 1970. felniár - 47 lap

Bocz Gyula, szobrászművész

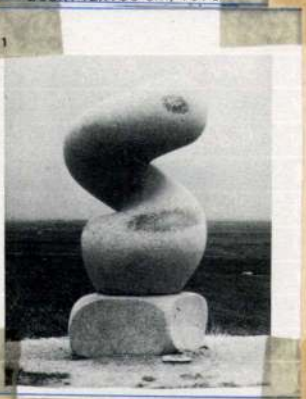

1 Bocz Gyula: Spirál, nagyharsányi szürke mészkő, 263x142x136 cm, 1973

Művészet, 1982. júl. 4. old.

Bocz Gyula

Rideg Gábor: Villány másfél évtizede

Művészet, 1982. július

Bocz Gyula fa

Szívesen küld.

→ Pinczehelyi Sándor

MŰVÉSZET 1985/10/44

Bocz Gyula

szobrászmüvész kiállitása. Pécs, József Attila Művelődési Hár.-Szm. Dunántúli Napló, 1966. ~~[illegible]~~ 11. okt.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

266. l.

Bocz, Gyula, szobrászművész

Rideg Jabor: Plasztikák két szólamban. Műfaji biennálé Pécsett és sopronban.

Két kiállító művész: Bencsik István és Bocz Gyula alkotásai, a megformálás és a gondolati hasonlóság miatt, párhuzamos elemzésre szólítanak. Mindketten emberi testrészeket faragtak meg, Bencsik köből, Bocz fából, nagy szakmai, mesterségbeli tudással. — A Bencsik mű címe és sorszáma: „Genezis IV." arra utal, hogy egy sorozat része. A teremtő kéz felnagyított, kicsiny részlete. — Bocz az „emberi részletek" nála egy vasrácsú hulladékkosárba dobált „elhasznált alkatrészek". A nézőre bízva, képes-e belőlük egy emberi arcot, fejet, netán valami maradék emberséget összekeverni.

(említve).

Művészet, 1989., 11-12., 43-old.

M.D.K.

Bócz Gyula

Kőplasztikáit kiemeli Perneczky Géza: "Ellenpólusok" c. kritikájában, melyet a XIV.ker.-i Uzsoki-utcai Müvelődési Otthonban rendezett kiállitáson szereplő müveiről ir.
A tárlatot egy festőkből és szobrászokból álló müvészcsoport rendezte "Szürenon" néven, s közöttük szerepel a müvész is.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 18.
XIII. évf. 42. sz. 9. lap

Bocz Gyula

Szerepel a „Szüvenon" c. tárlatok a Kassák Lajos hüvelődés.
Otthonban (1969 X. 2-20)

Naphívó

Bócz Gyula

Az 1969.októberében a Szürenon csoport alakulásakor a csoport egyik tagja.

Sinkovits XX Péter: Jubileum a Kassák Klubban.
MÜVÉSZET, 1980.február - 40.lap.

MDK

Bocz Gyula

Kiállitási hir

Dunántuli napló 1967 nov.2.

Bocz Gyula, [ ]

Szürenon-tárlat

[illegible] órakor a Kassák Klubban (XIV., Uzsoki utca 57.). A tárlaton Bocz Gyula, Csáji Attila, Csutoros Sándor, Haraszty István, Haris [illegible], Papp Ve[illegible] Lőnség. Megnyitó beszédet Beke László művészettörténész, az MTA mű-

[illegible] kutatócsoportható kiállításhoz film-, kapcsolás- és zenei program-ber 17-[illegible] este Gulyás Ja[illegible] Ottó, [illegible] Szürenonják az [illegible] pedig a Kortárs Zenei Műhely Nyitott Csoportjának hangversenye lesz. A programok minden alkalommal este 7 órakor kezdődnek.

— Szürenon-Tárlat

2

Esti Hirlap, Bp. 1979. szept. 15.

Bovr Gyula

Villányban és Nagyatádon is alkalmazott művészetet művelnek az autonóm művészetre is érvényes hagyományos anyagokkal. A művész lomha spirálja csak egy kiszögellő sziklafalon, szakadék fölött alakulhat szelíden szabályos jellé. (említve)

P. Szűcs Julianna: Villány és Nagyatád, 1976, Népszabadság, 1976. okt. 15.

BOCZ GYULA, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtar gyüjtemények vétele, vagy ajándékozas révén gazdagodik, ill. esetenként vásarlások utjan gyarapszik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Szobrok: 113. sz.-BOCZ GYULA: "VIRÁG", c. müve.-bronz.-54 cm.-Ltsz: 72.36.-300.old.-Fekete repr. XX. tábla.

KOMVÁRY FERENC: A modern magyar Képtar története
Uj gyüjtemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73.-Pécs, 1975.

BOCZ GYULA, szobrász

A pécsi múzeum szervezésében megrendezésre kerülő országos kisplasztikai biennálék anyagának jellemző része miniszteriumi, ill. saját vétel, valamint ajándékozás révén kerültek a muzeumba. Igy került 1971-ben a kisplasztikai biennálék anyagából Bocz Gyulának is müve a múzeumba.
289.old.

HOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

BOCZ GYULA, szobrasz

A Pécsi modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajándékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások útjan gyarapszik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Szobrok:
114. sz.-BOCZ GYULA: "OLELKEZÉS", c. müve.-fekete márvány.-80. cm.-Ltsz: 71.357.-XX. tábla.-300. old.-rekete repr.

POMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Bocz Gyula

A természetes formajukban megmaradt szikladarabokat Bocz felpolírozza és ezen módon teszi fel kérdéseket a természeti formák jelentéséről.

-----: Három magyar szobrászról a "L' Oeil"-ben.
Művészet, 1976. március - 43. oldal.

Bocz Gyula

Bocz Gyula a követ a maga természetes állapotában munkálja meg. Sillás mellett dolgozik a műtermében tavasztól őszig.

-----:Három magyar szobrászról a "L' Oeil"-ben.
Művészet, 1976.március - 43.oldal.

Bocz Gyula

Pierre Joly cikkében Bocz Gyula
munkásságát méltatja a ma-
gyar avantgard történetébe so-
rolva.

---:Három magyar szobrászról a"L'Oeil"-ben.
Müvészet,1976.március - 43.oldal.

Boor Gyula

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

302. old.

Bocz Gyula
nobrász

Bocz Gyula az egész idényt
a villany alkotóklepen tölti.

Vadas József: Villány 1973.

Müvészet, 1973.szeptember - 40.oldal

Bocz Gyula
nobrán

„Hegy" (repro)

Vadas József: Villány 1973.

Müvészet, 1973.szeptember - 40.oldal

Bocz Gyula
szobrai

A pécsi hóptárban láthatók a
művész alkotásai.

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973. szeptember - 33.oldal

Bocz Gyula

nevo emlitve

Kritika 1971 november-december

46. old.

Bocz Gyula

„Virág II." c. művének
fotója a „Mai magyar szobrászat" c.
fotómellékletben

Kutika 1971 november-december

Bocz Gyula

A L'Oeil 75 augusztusi számában jelent meg egy tanulmány Schaár Erzsébet, Bocz Gyula és Haraszty István munkásságáról.

Sinkovits Péter: A mai magyar avantgard...
Művészet, 1975. október – 41 oldal.

Bocz Gyula

Spirál

Uj irás 1974/2 boritó 1

Bocz Gyula rajzai

Kiállítása nyílt a pécsi
József Attila Művelődési Házban

Dunántúli Napló 1968 XI. 13

MDK

Bocz Gyula

Kiállitási kritika

Dunántuli napló 1968 juni 16.

MDK

Bocz Gyula

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 okt.p.33.

MDK.

Bocz Gyula

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bocz Gyula

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1970 JAN 1 1

— **A Sopiana Gépgyár társadalmi ösztöndíjat biztosított** fiatal szakmunkásának, Bocz Gyulának, aki néhány éve már igen sok elismerést aratott tehetséges szobraival. A gyár „ellenszolgáltatásként" jó alkotásokat vár a fiatal művésztől.

Bece Gyula
szobrász

Fasszobrait mutatta be a tárlatos.

Aknai Tamás: Morgás 70 –
Művészet, 1970. augusztus – 46 lap.

BÓCZ Gyula

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 69,79

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

Bocz Gyula

Kiállítás a Péva galériában

Magyar Nemzet 1987. I. 3.

Bocz Gyula szobrászmüvész

Bocz Gyula "A hegyeket megfaragó szobrász, csigaházhoz igazodó alakzatait" kiemeli a kritika. Elismeri, hogy"nem egyszerü dolog a természet követése", amit azzal is bizonyitani kiván, hogy összehasonlitja Mitsui Sen japán származásu müvész, -bár kitünő megmunkálásu,de /kissé iskolás kompozicióval.

Nádler István és Nádler Tibor valamint Lugossy Mária és Bohus Zoltán "a technikailag is bravuros, szellemes fém- és üvegkompozicióknak, -e neokonstruktivista alkotások/a legjobb müvelői.

nak /

A 6. biennálén valamennyi müvésznév és a Vadas-kritika Szabó Iván nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1979.szept.1. XXIII. évf. 35. sz. 12. lap.

BOCZ GYULA

emlitve ld.Csontváry Kosztka Tivadar

Czakó Gábor levele Székely Andráshoz.
UJ TÜKÖR 1980/XVII/44.sz.45.o.

ninis determinatur atque mani-

Apologeticae est Historia religi-
qua clucet, formam primaevam re-
polytheismum autem esse aberrati-
igionum apparet adesse quidem e-
am formis religiosis, non tamen
ola immanenti evolutione expli-
uandoque identitas materialis
onis/ sicut et enuntiationum
is in Deo/ de facili admittitur
te formali deduci potest, cum
r et in diversis religionibus sub
rationis referantur.
sed praesertim sec. illum statum,
e /in statu naturae lapsae/ appa-
naturalem non expleri omnes aspi-
In hoc examine non est respici-
lividualis, sed ad aspirationes com-

Bocz Gyula
szobrász

Résztvett a Pécs és Bovanya m. Képző-
műrészeinek kiállításán a Magy. Nemz.
Gal.-ban.

Műrei: „Tánc"; „Tünde"; „Ölelkezők".

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
~~[illegible]~~ Látóhatár, 1969. VII. VIII. 741.

Bocz Gyula

Tünde; szepró Ölelkezők; Virág; Tánc c. szobra (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti galériában

Jelenkor 1969 VIII. s. 723 sld.

Bocz Gyula Szobrász

Szerepel a „Szüzenőn" csoport tárlatán az Uzsoki Ucai Művelődési Otthonban

Pesnecsky Géza: Ellenpólusok

Élet és Irodalom 1969 XI 18

Bocz Gyula, [szobrász]

MDK

Leányfej:

Repr

Két pénzi művész

— : Tünde

VM 4.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 17.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Bocz Gyula

Szobrokkal szerepel

az alábbi tárlaton

N. N.: Megnyílt a pécsi és baranyai
képzőművészek tárlata
a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1969 V. 4.

Bócz Gyula szobrász

kerepel a baranya. művészet)
kiállításán a Henreti galeriában

Pernoczky Géza: Két kiállítás

Élet és Irodalom 1969 V. 24.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Bocz Gyula szobrász

szerepel az alábbi tárlaton

Németh Lajos: Pécs és Baranya
képzőművészeinek kiállítása a
Nemzeti galériában

Dunántúli Napló 1969 Ü. 18

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Boez Gyula, szobrász
grafikus

Rajz: Repr.

Boez Gyula: Szobortervek

VM 5.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 24.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

Bocz Gyula, szobrász

1977 JUL 29

1021

TÍZ ÉVE ALAPÍTOTTÁK...

Szoborműhely Villányban

A Baranya megyei Villány határában különös látvány fogadja az arrajárót: szobrok sorakoznak egy elhagyott kőbánya mélyén.

Szobrok? Inkább afféle mértani alakzatok. Itt egy tojásdad formáción csillan meg a nap, ott spirál csavarodik a magasba, amott meg kockák igazodnak egymáshoz...

A mértani alakzatok száma felsorolhatatlan, ám anyaguk azonos: mindegyiket a környékbeli hegyek nemes anyagából, a zöldes, barnás, vöröses márványból, félmárványból faragták ki, csiszolták fényesre a szorgalmas művészkezek.

A villányi szoborműhelyben éppen most tíz éve, 1967-ben kezdődött meg a munka. Az alapítók célja az volt, hogy az elhagyott kőbányában olyan szabadtéri szoborműhely létesüljön, amely egyrészt munkaalkalmat ad a kővel dolgozó szobrászoknak, másrészt pedig az, hogy az elkészült művekből állandó kiállítás álljon össze.

A kezdeményezés sikeresnek bizonyult. Legjobb művészeink egész sora töltött el rövidebb, hosszabb időt Villányban, s aki mostanában látogat el a kőbányához, rendre megcsodálhatja Vargha Imre, Kovács Ferenc, ifj. Szabó István, Bocz Gyula, meg a többi pályatársuk munkáit. Olyan alakzat is van, amely nem hazánkbeli szobrász ízlését, ügyességét dicséri, hiszen dolgozott már ott japán vendég éppúgy, mint olasz formaalakító...

Villány ma már igazi — elismert, bejegyzett — művésztelep. A Baranya megyei Tanács és a Képzőművészek Szövetségének közös meghívására odaérkezett vendégek szállást, ösztöndíjat kapnak, s mindezért egyetlen kifaragott munkával kell „fizetniük".

Érthető, hogy ez a különös látványosság nagyon sok érdeklődőt vonz. Főképpen azért, mert aligha van még egy olyan szabadtéri szoborműhely, ahol nemcsak a kész műveket lehet látni, de azt is, hogyan vés, kalapál, csiszol a művész... Aki elutazik Villányba, az alkotási folyamatnak lesz a részese: annak a megmagyarázhatatlan csodának, amely gyönyörködtető formává nemesíti az élettelen kőtömböt.

A vendég — ha nem is tud mindig azonosulni a látottakkal — mégis páratlan élmény birtokában vesz búcsút a szoborműhelytől.

A. L.

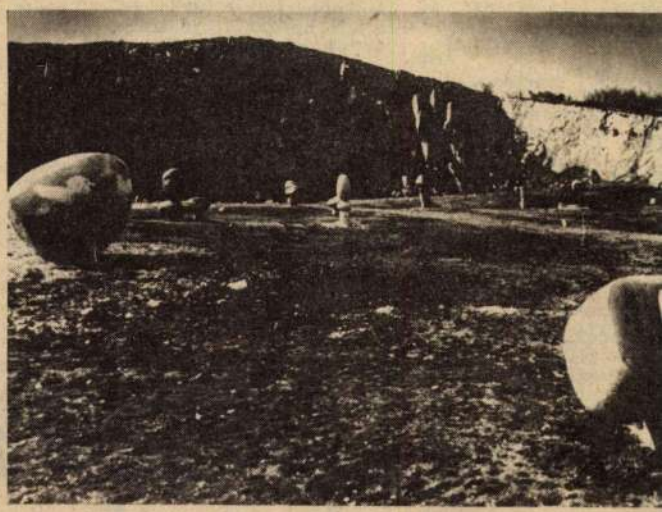

● A villányi szoborm

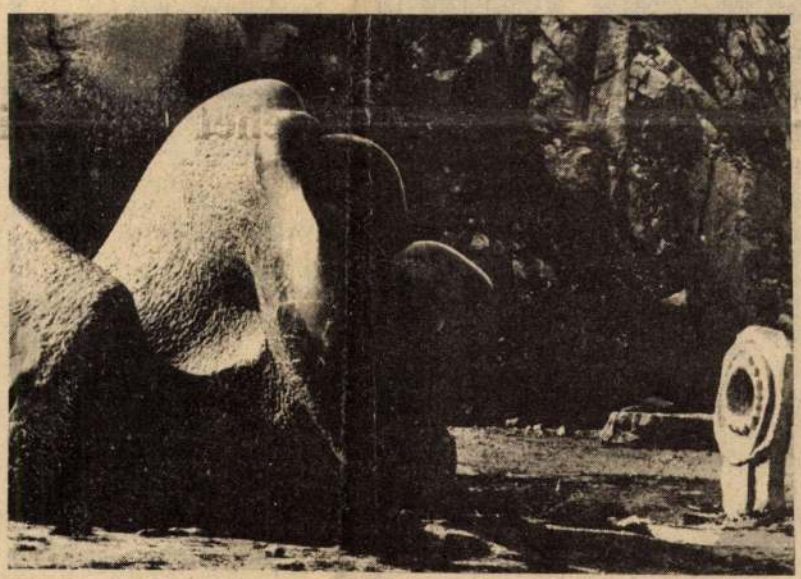

● Mesebeli szörnyre emlékeztető márványalakzat.

● Bocz Gyula vörösm spirálja. (Bojtár Ott

eladó. Kis-
Tanácsköz-
1749

rénysor és
dó. Kiskun-
lejcs u. 6.
1742

rtkocsi és
Kiskunfél-
h u. 33. B.
csőház. IV.
1734

y gyermek-
skunfélegy-
is u. 18.
1732

és bojler.
Kiskunfél-
Áron u. 46.
1729

amié és fo-
skunfélegy-
0. 1726

ba új kár-
miné. Kis-
Tompa u.
1720

orjú eladó.
vás János.
halmi kör
mellett.)
1716

ühely.

Napfény
natúj álla-
skunfélegy-
u. 34. 1717

apotban le-
naszekrény,
lal és Me-
Kiskunfél-
u. 12.
1709

én és üsző
v. Keserű
félegyháza.
1656

ekkocsi új
. Kecske-
sétány 4.
3030

ontástégla.
sen eladó.
Kecskemét.
ny 7. (Bel-
3020

klub autó-
lyamot in-
s 3-án. Je-
Kecskemét,
—16 óráig.
tarin tér 1.
Kiskunfél-
iroda. Za-
ehér Ven-
rtók, pén-
folyam dí-
részletfi-
nyel! 1001

márvány kő- bútorozott
ly részére
felvételei) .. Rendőr-
utca 13.
3011

sokat. 1039

DÉGÁZ Kiskunfélegyházi Kirendeltsége gáz-, víz-, központifűtés-szerelő szakmunkásokat alkalmaz. A jelentkezők Kiskunfélegyháza, Nyomás 24. címen jelentkezhetnek. 1040

FIZIKAI munkára női dolgozókat váltóműszakra felvesz a Gabona Trösztt Szolgáltató Vállalat, Kiskecskemét, Iván Malom. 18132

A KECSKEMÉTI, bajai, dunavecsei, kalocsai és kiskunhalasi mentőállomásra mentőápolókat, a bajai, dunavecsei, kalocsai és kecskeméti mentőállomásra mentőgépkocsi-vezetőket felveszünk. Jelentkezni személyesen, vagy írásban a mentőállomáson lehet. 1011

költségvetési üzeme. Kecsk
Reiszmann Sándor utca 20.

FELVÉTELR
resünk vo
vezetőt. Jele
zés a munk
osztályon.
munkás V
Kecskeméti
ra. Kecsk
Izsáki út 2—6.
2943

SÜTŐIPARI szak- és betanított munkást, süteménycsomagolót, lakatost, műszerészt, asztalost és takarítót keres felvételre a Kecskemét és Vidéke Sütőipari Vállalat. Jelentkezni lehet: Kecskemét, Szolnoki út 23—25. szám alatt. 2919

KÖSSÖN
ÚJ LAKÁSBIZTOSÍTÁST!

Takáskorszerüsitési és szakipari munkákat vállal

a Kiskörösi
Ipari Szövetkezet
Építőipari Üzemegysége
(Kossuth L. u. 13.) 118

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI munkakörbe lyukkártyakiszedő női dolgozókat azonnali belépéssel felveszünk. **FÜSZÉRT** Vállalat Kecskemét, Kiskörösi út 7—9. 1023

A BÁCS-KISKUN megyei Tervező Vállalat, Kecskemét, Reiszmann Sándor utca 25., műszaki rajzoló gyakornoki munkakörbe felvesz gimnáziumi érettségivel rendelkező dolgozókat. A vállalat hathónapos tanfolyamot rendez, amelynek sikeres elvégzése esetén képesítést nyújtó műszaki rajzolói bizonyítványt ad. Jelentkezni a személyzeti vezetőnél lehet. 2974

AUTÓKER

AZ AUTÓ- és alkatrészkereskedelmi Vállalat (AUTÓKER) felvesz az ez évben megnyíló, újonnan épített kecskeméti szaküzletébe jármű- és járműalkatrész-kereskedelemben, vagy járműjavító iparban jártas, középfokú végzettségű, szakmai gyakorlattal rendelkező üzletvezetőt és helyettest, illetve jármű- és járműalkatrész-kereskedelmi, vagy járműjavító ipari alapképzettséggel rendelkező eladókat és pénztárost. Jelentkezés levélben AUTÓKER Kiskereskedelmi Üzletág Üzemgazdasági Osztály. 1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 4—5. 1034

ÁPRILIS 4. GÉPIPARI MŰVEK
Kiskunfélegyházi Vegyipari Gépgyára
darukezelői tanfolyamot indít

munkaviszonyban nem álló nők részére.

Korhatár: 18-tól 40 év.

Jelentkezőket a tanfolyam ideje alatt más munkakörben foglalkoztatni tudjuk!

Jelentkezni lehet:
a gyár munkaügyi osztályán,
KISKUNFÉLEGYHÁZA, Csanyi út 2.

ÁPRILIS 4. GÉPIPARI MŰVEK

2997

KÖZLEMÉNYEK

A Volán 9. számú Vállalat

BOLZ GYULA

UJ TÜKÖR 1930/XVII/ 40. sz. 45.o.

SZOBROK A KÓFEJTÓBE

(1980. 37. szám.)

eget éltem már ahhoz, hogy tud-
senki se lehet próféta a saját
zájában. Magyarországra különö-
n áll ez a krisztusi bölcs tapaszta-
gondoljunk — mondjuk — a
hanyódó és pusztuló hagyatékára,
Latinovits Zoltán művész- és élet-
pályájára, de vegyünk egy frissebb
példát mégis, ami még tán nem
visszacsinálhatatlan. A Villányi
Szobrászteleprőt. Az Új Tükör ho-
zott képriportot róla, amolyan szok-
ványosat.

Nézem, A riportból kiemelve, a
hátsó borító kitüntető helyén Bocz
Gyulának, a telep egyik alapítójának
európai hírű remeke, a Csillagok.
Bizony, elég piszkosul néz ki. Va-
lamikor — mondjuk, a bezzeg az én
időmben — gondosnak számított a
háromszor permetező szőlősgazda,
mostanában kéthetenként-tíznapon-
ként kell szórnia a maró mérgeket
a helikopternek a villányi szőlőkben,
olyanyira megerősödtek peronosz-
póráék. A szobor valaha ragyogó
gömbjein por, permetlé, korrózió
nyomai. A fénye lekopott róla, s
ahogy a tartalomjegyzékhez vissza-
lapozok, az alkotó neve is ... Talán
véletlenül. Talán a fotósnak vélet-
ül nem sikerült megtudnia. Le-
gy ez a véletlen azoknak a
k a sorába tartozik,
Bocz Gyulának el
műtésztelepet
befejezhette
szautasít-
mazát

...dezek ellenére csak örüm
... a Vasas Művelődési Köz-
... kétnapos rendezvénysoroza-
tá... Tavaly a „ház ment ki" a
diósgyőri lakótelepre, hogy fel-
hívja magára a figyelmet, az idő...
a népművelők úgy döntöttek, hogy
magát a művelődési házat és a...
azt körülölelő teret töltik meg lat-

...VELÜNK!

...tourist Vállalat közösen szervezett utazá-
...rist Vállalattól egyes utakra tízszázalékos
...ak mellett teljes árú utakat is meghirde-
Olvasószolgálat címére (1073 Budapest,

ró — Pákozd — Székesfehérvár — Szabadbattyán — Tác-Gorsium — Gárdony — Martonvásár — Budapest.

Részvételi díj: 190,— Ft
(Nyugdíjasoknak: 170,— Ft.)

EGER—SZILVÁSVÁRAD

Időpont: 1980. november 7. **Útvonal:** Budapest — Gyöngyös — Kerecsend — Eger — Szilvásvárad — Szalajkavölgy — Bélapátfalva — Eger — Kerecsend — Budapest.

Részvételi díj: 300,— Ft.
(Nyugdíjasoknak: 270,— Ft.)

KŐSZEG — HOTEL ÍRÓ...

Időpontok: 1980. októb... március 31-ig egyb...

Ellátás: teljes ... szerben (a ... vül a V... más ...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 JAN 2 8
TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bocz Gyula, szobrá[illegible]
[illegible]

1021

Spirál

Bocz Gyula szobrászművész alkotása Villányban

on

reagált azokra a nehézségekre, amelyeket a párt az ország elé tárt. Munkaversennyel, kommunista szombatok szervezésével és még sok más módon segítette a népgazdaság egyensúlyi helyzetének megteremtését.

E nehéz körülmények között is sikerült olyan ötéves tervet kidolgozni, amely jól szolgálja mind a népgazdaság további erősödését, mind az ország lakossága életszínvonalának rendszeres emelkedését.

Az 1977. évi terv teljesítése nem lesz könnyű. Első-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG

Budapest

1989 OKT 18

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

Dombormű a Sopianában

Ez év januárjában kezdett hozzá Bocz Gyula fiatal pécsi szobrászművész, a Sopiana gépgyár dolgozója egy hármas tagoltságú égerfa dombormű elkészítéséhez. A domborművet a gyár kultúrtermébe szánta. Öt hónapi munka után tegnap délután három órakor gyűltek össze a gyár dolgozói, művészetkedvelők, gyári és társadalmi vezetők, hogy részt vegyenek a leleplezési ünnepségen.

Török László, a gyár igazgatója köszöntötte a megjelenteket — közöttük Szentistványi Gyulánét és Wieder Bélát, az MSZMP pécsi városi bizottsága titkárait — és átadta a szót Bükkösdi Lászlónak, aki néhány méltató mondat kíséretében átadta a domborművet.

Az égerfa dombormű a kultúrterem főfalán foglal helyet. Témája: az ember, a munkát végző, vágyait valóra váltó, hatalmas erőfeszítésekre képes ember. A domborművel újabb szép és érdekes látnivalóval gyarapodott Pécs.

Bocz Gyula

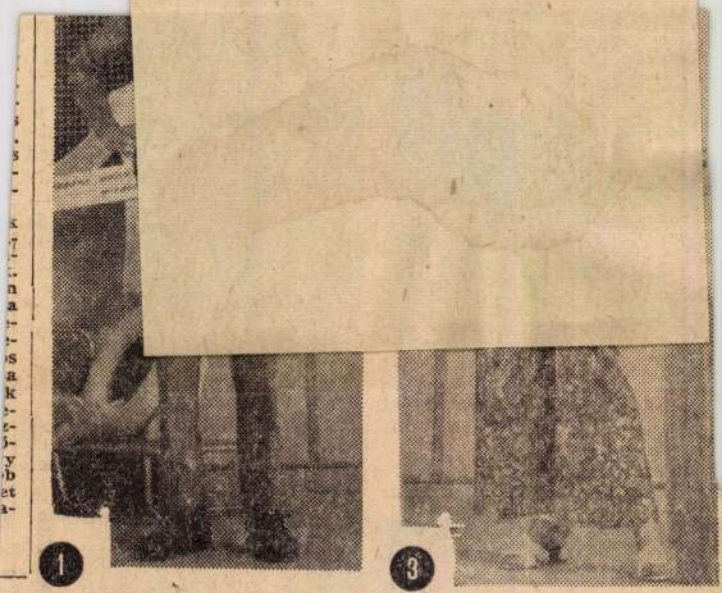

csok, illetve a csoki
egyik fontos előfeltételéről.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 387-748, 340-726

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

1976 JAN 18

Bocz Gyula

1021

Csillagok

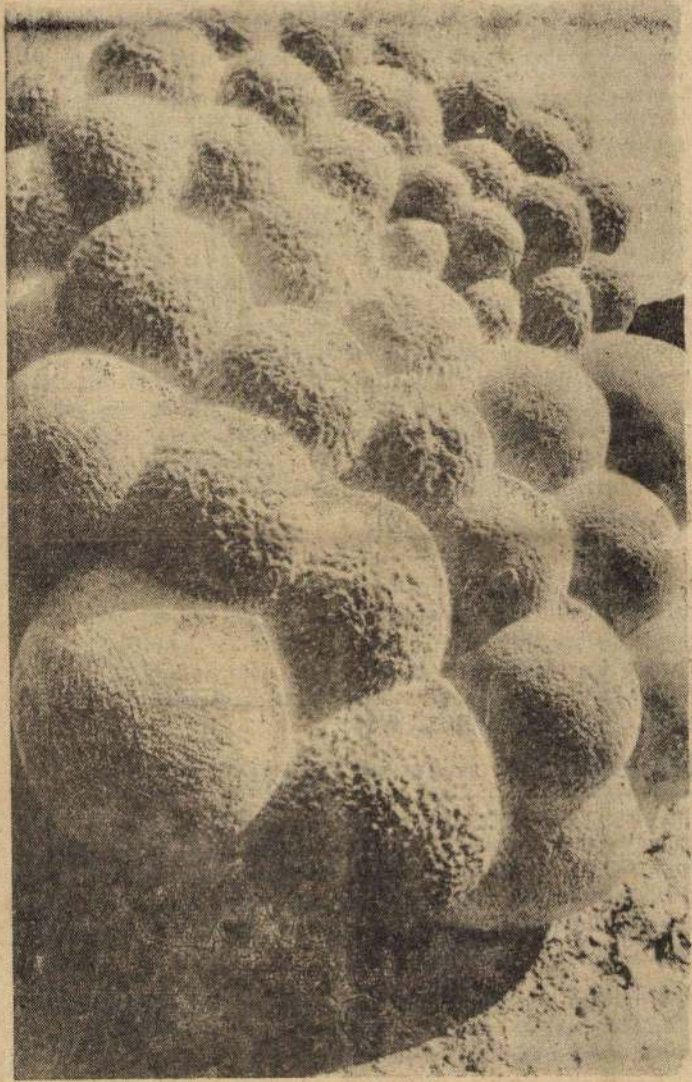

Bocz Gyula alkotása a villányi szobortelepen.

A kényelem fontos, de az e
Maga zafírköves gyűrűje nélkül-
jának szeretete nélkül nem. Ne
zás, a hűség, a barátság, a bizton
nélkül, hogy igenis van, akire m
dig kerül viszont nézve az, a
igénnyével élni érdemes. Egy ki
hogy az ember szelleme befoga
mes emberi kultúra megalkotott
embert körülvevő kallákok. Azok a nélkülözhetetlennek lát-
szó lényegtelen dolgok, amelyek alapján Ön az embereket
aranygyűrűs kezével két csoportra osztja. Gondolkozzék ezen!

Önt kézzánás nélkül a járda szélén hagytam: most már azt is tudja miért. Ismerőseink szüleivel kapcsolatban ugyanis sok-sok minden felmerült már, csupán az nem, amit Ön firtatott volna. Pontosan úgy élnek, ahogy ma a munkaszerető és munkabíró emberek többsége. Megtehetnék például, hogy emeletes házat vagy fiúlát fusizzanak, de nincs hozzá kedvük. Szeretnek sétálni, társaságba járni, vicceket mesélni, olvasgatni, beszélgetni, főzni, barkácsolni, a gyerekekkel foglalkozni. Ezenkívül van saját erőből vásárolt, szépen berendezett szövetkezeti lakásuk, autójuk, családjuk és három gyereket nevelnek. És van egy negyedik gyerekük is, akinek kezébe már diplomát adtak, aki miatt Ön pletykapartira invitált, s akiről azt hiszi, hogy nem proli, hanem finom úri családból származik.

Ha érdekli, azt is megmondhatom, hogy ez a fiatalember — mellesleg — kiváló szakember. Ami a jellemét illeti: kitartó, szívós, következetes, megértő, tisztességes, emberséges, érett gondolkodású. Egy hibája azonban van: ha „begerjed", nem keresgéli a szavakat. Nem, ne féljen, nem árulom el magát. Félek, ha megtenném, Ön elé állna, és azt kérdezné: haw do you do? Mert humorérzéke is van.

Mi jellemző még rá?

Sovány, mint az ujjam. Többen mondtuk már neki hogy igazán felszedhetne magára néhány kilót, de nem fog rajta az étel, pedig farkasétvágya van. Az a véleményünk, hogy többet strapálja magát a kelleténél. Mi, barátai arra gyanakszunk: ha nem azt csinálná amit csinál, ha nem meggyőződése szerint élne és dolgozna, nem kapna elegendő oxigént és megfulladna.

Sajnálnám, ha úgy érezné, hogy nem tudott meg mindent a fiatalemberről, azaz a szüleiről. Gondolom mindent tud, csupán egyet nem: megérteni engem.

D. VARGA MÁRTA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bocz Gyula, szobrászművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1983 OKT 15

1021

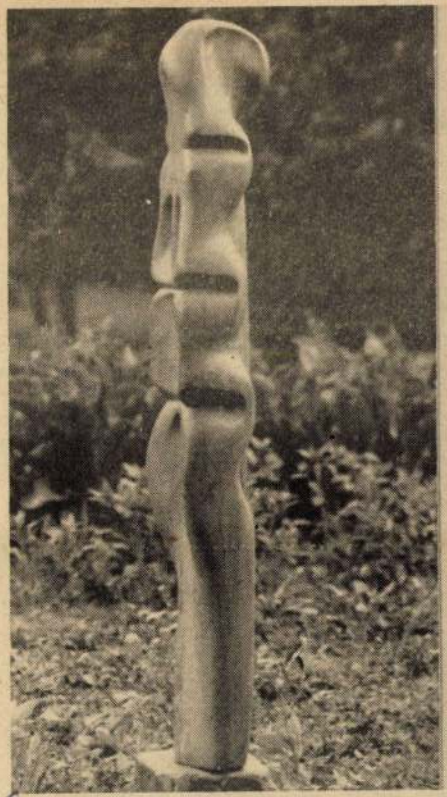

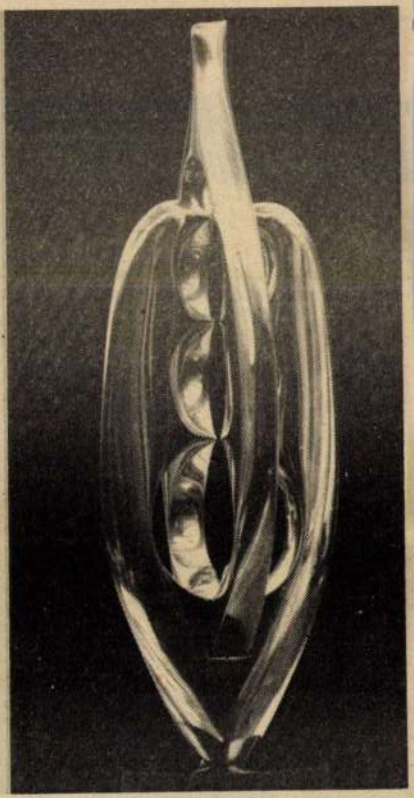

Bocz Gyula szobrai

Ornódi László felvételei

bosszú

Kelet-Törökország — az örmények ősi földjének része, amint ezt a US News and World Report térképe ábrázolja.

ri, se száma a francia sajtóban a leleplező írásoknak, amelyek az ASALA — sokszor nem teljesen bizonyított — kapcsolatait tárják föl. Írnak arról, hogy a terror szervezet egyik központja az iszlám for-

Az európaiak milliói analfabéták

Óriási az analfabéták száma Nyugat-Európában. Az Európa Parlament egyik jelentésében szereplő becslés szerint „a 10 közös piaci ország lakosságának 4—6 százaléka, vagyis kb. 10—15 millió ember analfabéta". A jelentés szerint ezek a személyek vagy egyáltalán nem tudnak olvasni és írni, vagy nem eléggé ahhoz, hogy teljesen integrálódhassanak a társadalomba.

Az Európa Parlament ebben a vizsgálatában rámutat, hogy az analfabétizmus nemcsak a szegény déli országokban fordul elő, hanem „jelentős mértékben" az északi közös piaci országokban is. „Még röviddel ezelőtt is — mondja Phili Vienhoff, a jelentés szerzője — a legtöbb kormány azt állította, hogy országában egyáltalán nem létezik analfabétizmus. Attól tartottak ugyanis, ha közlik az igazságot, oktatási rendszerük rossz megvilágításba ke-

országban, 1,4 millióban (3 százalék) az NSZK-ban, 2,4 millióban (24 százalék) Görögországban, 375 000-ben (2,5 százalék) Hollandiában és 400 000-ben (4 százalék) Belgiumban. Dániában a hivatalos nyilatkozat szerint egyáltalán nincs olyan ember, aki ne tudna írni és olvasni. Nagy-Britanniában — mindenesetre csak becslések szerint — a lakosság 6 százaléka analfabéta, tehát kb. 2 millió ember.

Ezek a sötét számok szükségszerűen nagyobbak, hiszen ki vallja be szívesen, hogy sem írni, sem olvasni nem tud.

Ausztriában hivatalos beállítás szerint az analfabétizmus egyelőre nem jelent problémát. „Nem zárnám ki teljesen — véli Kurt Andreas igazgató, a bécsi városi iskolatanács tagja —, ha mégis lennének analfabéták, azok biztosan csak egyedi esetek".

Mindent egybevetve, a mai

Bocz Gyula

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 SEP 7
SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1021

Gyári munkásé a biennálé díja

Megnyílt a III. országos ki-plasztikai biennálé Pécsett

Pécsett a Tudomány és Technika Házában vasárnap ünnepélyes keretek között megnyílt az Országos Kisplasztikai Biennálé, amely egyúttal a pécsi—baranyai múzeumi hónap nyitóeseménye is volt.

A szakmai és a társadalmi zsüri a biennálé 12 ezer forintos első díját Bocz Gyula szobrászművésznek, a pécsi Sopiana gépgyár 34 éves lakatosának ítélte oda „virág" című bronzkompozíciójáért.

59:45. Férfi: Szoln
bányász—Miskolci
60:53.

Végeredmény. Nő
Szolnoki Vörös Me
Belker Minisztérium
cagi Fáklya, 4. Tö
miklósi Barnevál, 5.
zővásárhely, 6.
MÁV, 7. Törökszer
gimnázium. Férfiak:
noki Olajbányász,
füred, 3. Miskolci
Debreceni ASE, 5.
gyiművek, 6. Sz.
nyász II.

A nőknél a legjobb teljesítményt a Meteor játékosa Hegedűs, míg a férfiaknál

közesen a palánk alatt átfut va, horoggal a legszebb kosarat dobta

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Bocz Gyula

HÉTFŐI HÍREK

Budapest

1971 MÁJ 2

1071

A Siklósi Szobrász Alkotó-
áborban megindult az élet:
natan már beköltöztek a Gyi-
nóthy-villa pincéjében berende-
zett szobáiba, és birtokba vet-
ék a szabadtéri szobrászmű-
elyt. Közülük ketten Siklós
sztöndíját élvezik. Bocz Gyu-
a és Orosz János a tanács
endégei ezen a nyáron.

Hamuzsáró

Bocz Gyula, szobrász művész, 3.) Folytatás

3 Bocz Gyula: Spirál,
3 szürke mészkő, 263 × 142 × 136 cm, 1971–73

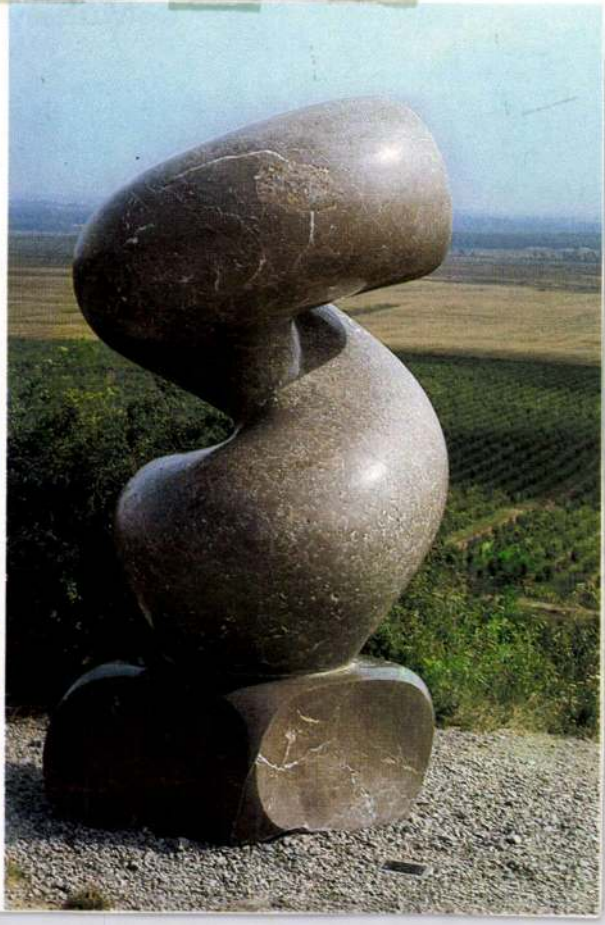

Rubbödi László: Ahogy a fű nő. Meditáció az ötvenéves Bocz Gyula szobrai körül.
Művészet, 1989. nov., dec., 24-old.

er kövei, a mű-
kszor manipu-
Bocz Gyulánál
usainak, vitális
megfigyeléseii-
iállítás minden
letforma folya-
onyítéka. Ezért
i között. Érték-
rlatunk, az esz-
tagadó művé-
váltásai között
néhány órát

Néhány portré
szakköri tag

tt korszakolási

kényszer, az 1963 és 1987 között készült műveket nem lehet stílusjegyeik alapján korszakolni. Tudom, a kiállítás rendezőjének s az eseményhez méltó életműkatalógus szerkesztőjének, *Romváry Ferenc*nek is rengeteg munkát adott egy-egy mű datálása. Pedig Romváry az egyetlen művészettörténész, aki negyedszázada nem tévesztette szem elől Boczot. Visszavonultságában is számon tartotta, munkáit külföldre utaztatta, kollektív tárlaton szerepeltette.

A szobrász pontosan emlékszik, melyik követ, fát hol találta, melyik szobrát hol faragta s hogy milyen évszakban... de hát az adminisztráció nem erőssége. S az évek összekuszálódnak.

Érdekes, hogy bármelyik ismerős szo-

Bocz Gyula, szobrászművész 1.) Folytatás.

Bükkösdi László: Ahogy a fű nő. Meditáció az ötvenéves Bocz Gyula szobrai között.

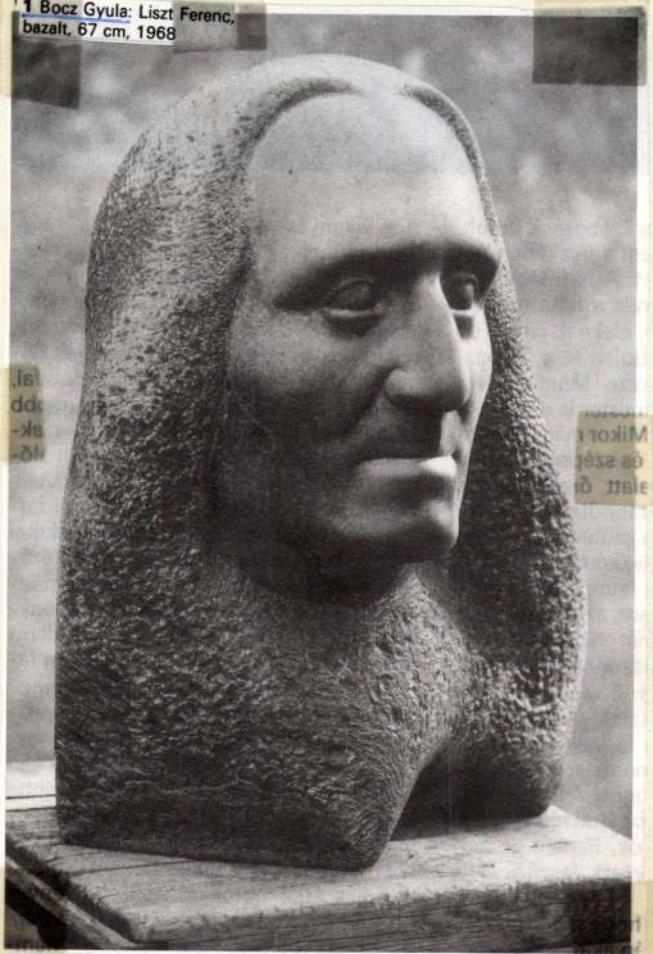

1 Bocz Gyula: Liszt Ferenc, bazalt, 67 cm, 1968

Művészet, 1987. nov., dec., 23-old.

Bocz Gyula, szobrászművész 2.) Folytatás.

Bukkösdi László: Ahogy a fű nő. Meditáció az ötvenéves Bocz Gyula szobrai között.

2. Virág. kantavári fekete márvány, 54 cm, 1968. /repr./

2 Bocz Gyula: Virág,
kantavári fekete márvány, 54 cm, 1968

7. Élet, szürke mészkő, a hegy része, 700×750×360 cm, 1969–71. /repr./

7 Bocz Gyula: Élet, szürke mészkő,
a hegy része, 700 × 750 × 360 cm, 1969–71

Művészet, 1987. nov., dec., 23–26–

Bocz Gyula szobrászművész 4.) Folytatás.

Bükkösdi László: Ahogy a fő nő. Meditáció az ötvenéves Bocz Gyula szobrai között.

4 **4** Bocz Gyula: Ölelkezők, rózsamárvány, 34 cm, 1967

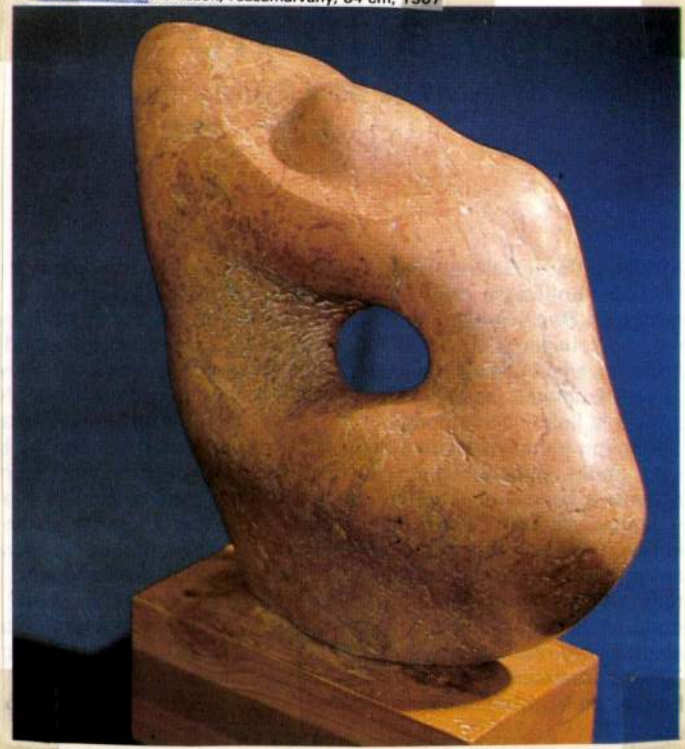

Művészet, 1987, nov., dec., 24-old.

Bocz Gyula, szobrászművész 5.) Folytatás.

Bükkösdi László: Ahogy a fű nő. Meditáció az ötvenéves Bocz Gyula szobrai körött.

5 Bocz Gyula befejezetlen faragványának részlete a Kígyós bányában; a megmunkált rész 240 × 620 cm, nagyharsányi mészkő, a hegy része, 1975

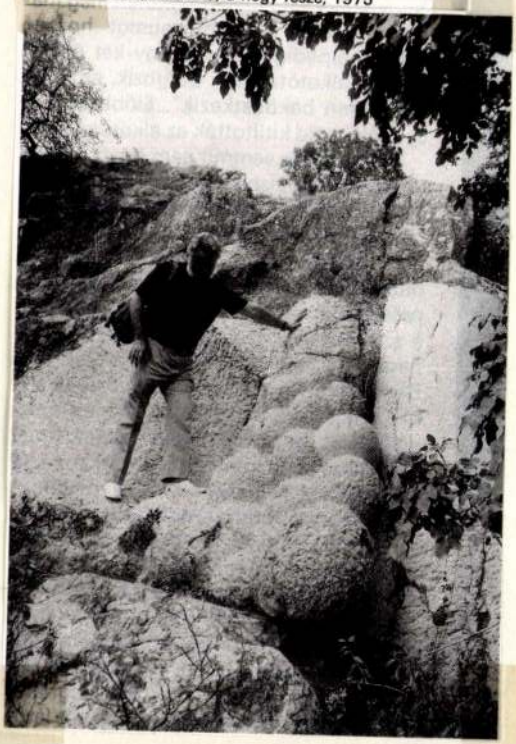

Művészet, 1987. nov., dec., 25-old.

BOCZ GYULA

Egy- és sokdimenziós művészet

Bocz Gyula a második Szürenon-kiállításon (1979, Bp. Kassák Lajos Művelődési Ház) egy négyzetes diófalapokból álló piramist mutatott be. A kissé – szándékoltan – szabálytalan alkotmányt acéldrót bilincselte át, ennek végeit az alapban csavarok rögzítették, rajtuk pecsét. Elég ronda volt.

A piramisba titkos kamrácskákat vájt, ahová őscsigametszeteket, pompásan csiszolt hegyikristályt, cseppkövet, féldrágaköveket rejtett...

Új műve, a hatalmas, fekete márványból faragott *Tektonikus mozgások* – egy szűk pincében áll. (Bányászati Múzeum, Pécs)

Happening?

Korszerűtlenebb művész ő annál, hogysem ilyen ízig-vérig modern, egydimenziós[1] vállalkozásba fogjon. Valamilyen okból képtelen arra, hogy sok, példamutatóan fejlett kortársához[2] hasonlóan egyetlen – „új"[3] – ötletet nevezzen ki művé; köztünk legyen szólva, gyakorta olyan gondolati-formai „leleményt", ami évszázados, netán több ezer éves alkotások részproblémájaként *már* szerepelt. Hogy példát mondjak, korszerű[4] módi kő, fa, csont, fém, s ki tudja még milyen anyagdarabok kiállítása – az *anyagszerűség* elvének fölmutatása végett. Úgy, mintha ez fölfedezés[5] lenne, mintha ezt az elvet az ókoriak vagy a somogyi juhászok nem ismerték volna! Ámde még értették *is*, sőt az utódok által abbahagyott gondolatsort folytatva – alkottak. Nos, amennyiben a *fejlődés* az iménti képzavar kiigazítása, Bocz *fejletlen* szobrász. Még mindig világképben[6] gondolkodik, nem törmelékben, részletekben, kapcsolattalanságban és előzménynélküliségben – az összefüggésekre kíváncsi. És hogy képzavarunkat folytassam, Bocznak nincs elég esze ahhoz, hogy képes legyen a szimplát bonyolultnak látni, ahhoz pedig egyenesen buta, hogy szellemesen agresszív teóriát[7] süssön ki valamely ötletéhez. Ilyesféleképpen: „Előnyben részesítem annak megállapítását, hogy a dolgok miként egzisztálnak az idő és a tér terminusaiban", vagy: „object és jel", vagy: „univerzális metanyelv" vagy – demokratikusan:[8] „célom a közösségi, kreatív folytathatóság" – aztán néhány alkalmas fotó[9] és passz.!.

Bocz mindezt nem érti. Így aztán spekulálás helyett amszterdamias gonddal csiszolgatja a köveit *(Piramis)*, és nem vesz tudomást arról, hogy a korszerű művészet alkotó kompromisszumot kötött korunk hősével, a konzumidiótával, és híven szállítja egydimenziós közönségének egydimenziós gegjeit – ezüstpapírba és művérbe csomagolva. Ő továbbra is herdálja ötleteit; nem külön árulja őket, hanem egy opuszba zsúfolva. Semmit se javult (fejlődött!) a *Spirál*[10], a *Csillagok*[11] óta. Sőt! A *Tektonikus mozgások*ban, ahelyett, hogy megelégedett volna a *Spirál* amúgy is túlzó halmozásával, rátett még egy pár lapáttal.

Először is fehér kalciterekkel átjárt fekete kantavári követ választott hozzá. (A Spirál *homogén, szürke mészkő). Levitethette volna a pincébe úgy, ahogy kibányászták: nézzétek és elemezzétek a „fehérek és feketék viszonyait", vagy: „a vonalak és tömegek diszkontinuitását!" Aztán ennyi. De nem, hanem továbbment – befelé a kőbe –, és földerített benne „geometrikus meg nem-geometrikus rendszereket",*

Mozgó Világ 1982/4

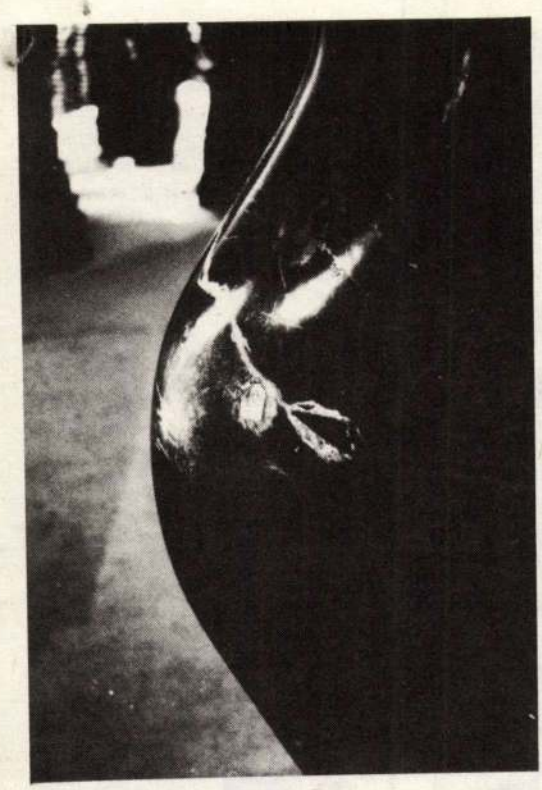

sőt, egy „misztikus" ragadozót is.

meg a mindenkori környező történést, például a fotóst, aki fényképezi a szobrot, amely őt mutatja, amint fényképezi a szobrot – stb.,

és Milotay István pécsi kertjének lombos fáját. Mennyire más a viselkedése, a kedélye a kertben, mint a pincében!

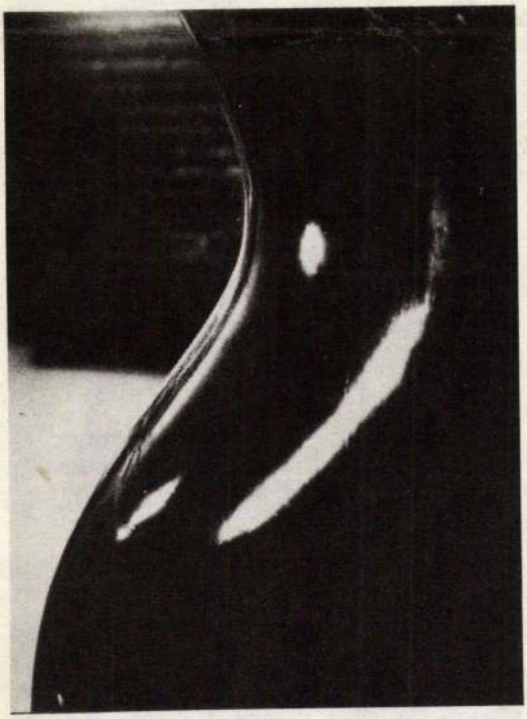

Aztán régi, rossz szokása szerint „túlcsinálta" a fölületet, és ráfaragta a fényt is,

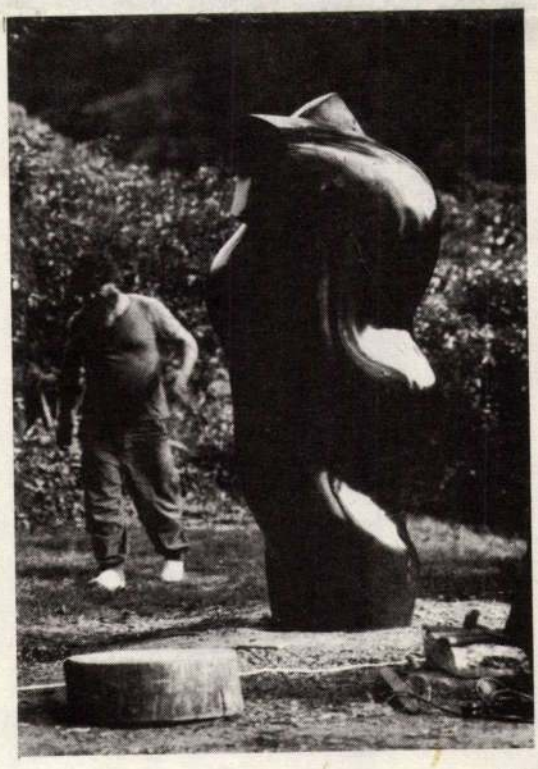

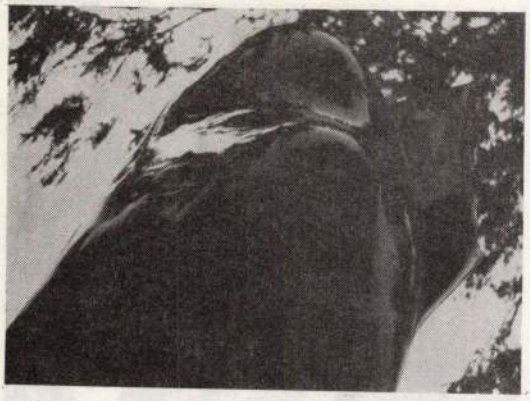

(Kérdés, hogy Milotay István napfényes kertjének emlékeit elvitte-e a Szobor magával a múzeumi pincébe? Beh gyönyörű teoretikus eszmefuttatásokat lehetne ideilleszteni! Mellesleg a képen B. Gy. is látható. Szerinte ott van a legjobb helyen, mert oda készült. Ez „nem maga körül szervezi a teret", hanem maga a tér, az összezsúfolt erő, amely egyszerre hat kifelé és befelé: hadd feszítse csak a pince szűk üregét! Dolgozzon!)

Mintha a Spirál *lenne kettémetszve és az így nyert két forma eltolva egymáson. De itt szó sincs puszta geometriai játékról:*[12] *az összefeszülő két alakzat antropomorf utalások nélkül is határozottan humanoid. Tán éppen azáltal, hogy emberarányúak, és plasztikájuk az élő anyag lüktetését idézi. Ettől válik ez az egyszerűnek tűnő forma annyira bonyolulttá? Mintha mozgó, lélegző eleven testek dombjait-lankáit látnánk-tapintanánk? A Kettőbe metszett Egy újra-összetapadását?*

Elfordulását és újra-nem-találkozását? Egymásnak meg nem felelésünk tragikumát? Ami már-már legföljebb összeborulás? Nézőpontunk váltakozása szerint módosulni látszik a súlypont, a két „rész" összetapadásának és elcsúszásának jellege, ereje, lendülete és iránya. De nézhetjük bárhonnan, mindenfelől könyörtelen szigorúsággal gúzsolják, hasogatják a fehér kalcitformalak az érzelmektől duzzadó formákat.

Van-e még remény az áthatolásra? Összetapadásunk nem távolodás-e? Elsiklunk egymáson?

És az Idő! Hány milliárd éve hullámzanak a tektonikus erők, és mióta vívja harcát a Szerves a Szervetlennel? Mióta születik ki belőle, s hal vissza beléje. A Spirál *szürke volt; kagylótörmelék, csigaházrom – ez: valahai őslagúna tömérdek halottja testének szenétől fekete.*

De ez a pince!

Jegyzetek

1 A világnézetek – a művészetiek is – lehetnek:
a) nyitottak;
b) zártak vagy korlátozottak. Utóbbiakat, bár pejoratíve, de karakterisztikusabban nevezhetjük egydimenziósoknak is.

A nyitott világnézetek semmit se tekintenek eleve létezőnek-nemlétezőnek, ismertnek-megismerhetőnek-megismerhetetlennek, helyesnek-helytelennek, addig, amíg... Sőt, a tudás gyarapodásával egyre nagyobb teret nyitnak az alkotó kételkedésnek.

A zárt vagy korlátozott világnézetek ellenkezően szemlélik a Mindenséget. Eleve csak bizonyos valóságelemeket tekintenek létezőknek, és voluntarista módon „semmissé nyilvánítják" azokat, amelyek nem esnek a dimenziójukba. Az ellenkező információkat cenzúrázzák, más dimenziók kutatását tiltják. A fogalom tiszta értelmében nem is tekinthetők világnézetnek, hiszen a világot nem fogadják el a maga – esetleg tisztázatlan – teljességében. Nem a Világot nézik, hanem annak egy bizonyos, kiragadott részét.

A nyitottság-zártság kérdését nem a kiindulópont (pl: deista, materialista) dönti el, hanem az út.

Nyilvánvaló, hogy lehetségesek átmenetek az egydimenziósságtól a végtelenségig.

2 Akinek nem inge, ne vegye magára.

3 Miután a századelő fizikája meghaladta a múlt század zárt, tudományos világképét, utóbbi megkezdte, és azóta is folytatja, behatolását a közgondolkodásba, így a művészetbe is. Ugyanekkor alapkutatási eredményei korunkra alkalmazottakká váltak, és kialakították az ipari konzum-civilizációt – mintegy bebizonyítván igazukat. Beváltak. A hatásuk alá került művészet fölhagyott transzcendentális vizsgálódásaival, lemondott totalitásigényéről, hiszen „a fizikában minden föl van fedezve", „polihisztorok pedig nincsenek", „Isten meghalt, a hagyományos értékek kiürültek". Aki e hármasságot nem vallja, az deviáns elem a modern, europid civilizációban, mert nem hisz a tudomány mindenhatóságában; teljes életre sóvárog szellemi értelemben is; és ami a legszörnyűbb: önmaga definiálására törekszik, tiltott (lezárt!) dimenziókba akar újra behatolni. Magyarán: nyitott világnézetű. Korunk hőse azonban dimenzióitól/ról megfosztott/lemondott konzumidióta, aki bármit készséggel elfogyaszt, hogy mozgásban tartsa civilizációnk ideológiai, termelési struktúráit. Az egymással is acsarkodó „izmusok" ugyan lázadni látszanak ez ellen, ámde ez az állapot a televényük: hajszálra úgy működnek, mint mondjuk a szappanszakma. Közös az alapelvük: az ÚJDONSÁG. Nyilvánvaló ugyanis, hogy egy fogyasztói társadalomban mindenkinek van már szappana, tehát csak úgy lehet a kuncsaftra további szappanokat rásózni, ha elhitetik vele, hogy az *új* márka *jobb*. Mégpedig azért, mert új, különbözik. Az egyenkénti meggyőzés költségét-fáradságát kiküszöbölendő, a társadalmi értékhierarchia csúcsára az újdonságot kell emelni. Így történt. Az *új* a köznyelvben is a *jó* szinonimájává vált, de nem csupán a nyelvet, az emberi élet többi dimenzióját is megfertőzte: az új feleség jobb a réginél, a régi édesanyán, baráton túl kell adni, akár a használt kocsin...

4 A *korszerű* művészet, miután elfogadta a szappaniparral való teljes érték- és érdekazonosságát, „fejlődését" egyetlen dimenzióban, az újdonság szférájában folytatja. Minden, ami van, már a születése utáni pillanatban erkölcsileg kopott, avítt, vagyis nem elmélyedni kell benne, hanem rögvest elvetni és „meghaladni". Újabbat kell kitalálni helyette, és e törekvés a dolog természetéből következően vezet mind távolabbra a művészet hagyományos, sok dimenziós világképétől. Arra van járatlan – új – út... A kiáltványok persze harsognak: kiterjeszkedésnek nevezik a vékonyodást, hódításnak a tudományokba való behatolást, holott gyermekészszel belátható, hogy például a geometriai ihletettségű művek mélységeit az ókori tudományosság is átlábolta. Úgy tetszik azonban, nincs már gyermekész. Továbbra is ezrével készülnek síkidomok és forgástestek kombinációiból, áthatásaiból „szobrok", mások elemista fizikakísérleteket állítanak ki. Művész és közönsége elégedett: leckéjük elkészítése közben bozsog bennük a korszerű hamis tudat, elhitetik magukkal, hogy szellemi életet élnek. Eszükbe se jut, hogy nem a valódi gondolkodás egyszerűbonyolult-egyszerű szintézisteremtő sémája szerint haladtak, hanem egy rövidrezárt föladatot oldottak meg: az egyszerű-egyszerűt. Ahogy Joseph Kosuth mondja: Egy szék, két szék, három szék – négy szék? Klasszikus művész felel neki: Teve van egypupú, van kétpupú, van négy pupú sőt több.

A kultúra, az emberiség nagy kísérlete, a közös nyelv a lehetséges dimenziókban való együttgondolkodásra kimúlóban a szappanipar és szövetségesei csapásai alatt. A gegművészet igazán hű szövetséges, elérte, hogy csupán az a „nyelv", „jelrendszer" piacképes egy évadon át, amit garantáltan senki se beszél az alkotón kívül. Persze ő is elfelejti, mert újat kell kitalálnia a következő idényre.

5 Fölfedezni nem nehéz. Elmélete megtanulható például Beke László *A művészet embertelensége* című írásából (Mozgó Világ, 1981/5). Idézek: „...kizárólag egymástól térben elszigetelt és időben többkevesebb tartamon át szinkron tárgyak materiális létével számolhatunk – minden egyéb, amit a művészettörténet tudománya elméletileg megkonstruált, merő fikció. A klasszikus görög művészet kora ezek

szerint nem 1-2 évszázad, hanem jelenleg is tart; a Parthenon nem az i. e. 5. század 2. felére jellemző, hanem »jelen van« ma is, és létezik mindaddig, míg a legutolsó követ is szét nem hordják a turisták (...) szigorúan materiális értelemben »velencei építőművészet« nem létezik, sem pedig »középkori falfestészet«. Létezik ugyan a velencei San Marco templom (...) és még inkább létezik *egy bizonyos* középkori freskó a maga konkrétságában. Az »abszolút művészettörténet« értelmében csak egyedi tárgyak léteznek, »itt és most«, ráadásul csak akkor léteznek számunkra, ha konkrétan szembesülünk velük..."

Tehát: korlátozzuk világnézetünket – itt: művészetszemléletünket – a műtárgyak puszta materiális létére.

Ha sikerül minden szellemi tartalmuk nélkül látnunk őket, akkor (anélkül, hogy e szűkítő folyamatot „abszolútként" eufemizálnánk), minthogy szellemi kapcsolatok nem lehetségesek közöttük, legfőbb tulajdonságuk a különbözőségük lesz.

De nem lesz közöttük többé elvi-gondolati különbség, mert ilyesmi ezek után – per definitionem – nem létezhet.

Keverjünk közéjük más, például természeti vagy miáltalunk létrehozott tárgyakat, aztán állítsuk az egészet időrendbe.

Az utóbb létrehozott forradalmi újítás lesz az előzőhöz képest, ahogy az egyik spanyolviasz forradalmi meghaladása a másiknak, harmadiknak, végtelenediknek.

6 A pannonhalmi apátsági templom a XIII. század elején épült román és gótikus elemekből. Az oltártól jobbra eső gótikus oldalkápolnában föltekintve látható, hogy az álbordák odafönt szabálytalanok, kitüremkedések mutatkoznak rajtuk. A 60-as évek elején folyt tatarozás során kiderült, hogy nem faragási hibák, hanem ellenkezőleg: a középkori mester a bordák fölső részét is kidolgozta, leveleket, állatokat faragott rájuk.

A kerengőre nyíló kapu a XVIII. században 5-5 pár márványoszlopot kapott. Egyszerű, fölfelé kissé keskenyedő, sima oszlopokat. Simákat a szemnek, de ha a kéz mögéjük nyúl, rücskösek. Rejtett oldalukkal a barokk mester nem vesződött.

Nyilvánvaló, hogy e középkori templom *materiálisan* megérte az újkort, de szellemileg nem. A barokkot sem.

Aki a gótika világnézetét *nem érti,* az hiába „szembesül" a tárgyaival, hiába nézi, tapogatja őket. De hasztalan „szembesülünk" – világkép nélkül – bármilyen más műtárggyal.

7 Világkép, közös normák (vagyis kultúra – 1. 4. sz. jegyzet) nélküli korokban semmi sem – maga a mű sem! – fontosabb a teóriánál. Egy jópofa teória a szellemi vákuumban olykor több évadon át is elszolgál, akár egy megkímélt átmeneti kabát. Még világnézetként is funkcionálhat, mint az említett kabát enyhe teleken és hűvös nyarakon. Példálózva sem sorolom föl a tömérdek művészeti manifesztumot, amely mind a világot akarta megváltani – egy dimenzióban. Nem maradhat azonban említetlen, hogy igényesebb bölcseletek romantikus ágazatai is közéjük tartoznak. Például az a régebbi marxista fölfogás, mely szerint a szocializmus megvalósítása automatikusan megszünteti az öngyilkosságot, az idegbetegségeket, az alkoholizmust és a művészetek széttagoltságát. Többek között.

Külön esszét érdemelne, hogy ezeket a teóriákat alkotóik, használóik, balekjaik a bölcsek kövének szokták tekinteni, vezérszavaikat afféle varázsigéknek. Ennek az atavisztikus, prekulturális jelenségnek az elemzését azonban most hagyjuk.

8 Úton-útfélen szokás a demokrácia – politikai jogegyenlőség – fogalmát félreértelmezni. Kiterjesztőleg. Esetünkben azt érteni rajta, hogy bárkiből lehet művész, tekintet nélkül arra, hogy tehetséges-e, képezte-e magát stb. Az „antidemokratikus" tudáskülönbségek ténye miatt támadtak olyan geg-art irányzatok, melyekben e kellemetlenség elsimítható. Mondjuk, el kell helyezni egy *akármit bárhová,* esetleg *semmit sehová* (nagy trouvaille, haha!), netán lefotózni egy japán géppel, amivel elég célozni. (Például: a happening szellemileg nem egyéb a helyzet *esetté* alacsonyításánál: sors helyett előadás. Lásd még: mártír ↔ performer.) Bocz azt állítja, hogy bizonyos szobrait ő maga sem tudná újra elkészíteni, annyira beléjük komponálta anyaguk sajátosságait. De ha mégis, vagy ha valakinek más, „hagyományos" műre vásik a foga, az utánzat elkészítéséhez tömérdek munka, gyakorlás kell, meg készség, ami vagy van, vagy nincs. A geg-art műtárgyai házilagosan megalkothatók, néha fillérekért. Bárki által. Egyetlen ötlet kell hozzájuk, s ha az sincs, akad a művészeti világsajtóban elég. Olykor vissza lehet lapozni a régebben lefutottakhoz, mint a divatszakmában. Sok hivatásos is így csinálja.

Nos, ez a „demokratizmus" hallatlanul széles bázist teremtett a geg-művészetnek. Soha olyan hatalmas tömegek nem tekintették/hették magukat művésznek, mint manapság. Ugyanekkor a művészet iránt érdeklődők rétege elvékonyodott. Ez persze nem is történhetett másként. Egyfelől a korlátozott világnézetek szerint működő irányzatok legföljebb megérinthetik az *embert,* aki bárhogy gondolkodik/nem gondolkodik, lehet bármely korlátozott világnézet csapdájában (ami nem föltétlen azonos a művészével!), ösztönösen mégis teljes életre vágyik. Másfelől a közönség lassú. Az újabb és újabb ötlet-

hullámok hátán lovagló geg-mesterek foggal-körömmel harcolnak mindennemű együttgondolkodás ellen. Már ami érték- és nem újcentrikus! Okkal, hiszen eleve arra kényszerülnek, hogy amit raktak délig, lerontsák estére, különben mihez kezdenének másnap reggel?

9 Szándékomban állt a *Tektonikus erők* pszeudoelemeinek bemutatása is, ám a szobor ellenállt a háromszori fotózási kísérletnek. Mondanom se kell, ez is Bocz hibája: miért csinált *nekünk* ennyire bonyolult, ilyen sok dimenziós művet? Így becsületszóra kell elhinnie az Olvasónak, hogy vannak olyan részletek is a *Tektonikus erők*ön – különösen a két fölső metszésen –, melyekről csak tapintás után lehet megállapítani, hogy nem negatívok, hanem pozitívok – mintegy csábítva a nézőt, hogy folytassa őket, kövesse a formát a márványon túl a térbe. Sőt, az egész műről nem sikerült olyan fölvételeket készíteni, amelyek plasztikailag hitelesek volnának. Mennyivel egyszerűbb a geg-art esetében! A geg-művek pompásan fotózhatók. Egyszerűen azért, mert nincsenek részleteik. Megálltak szülőötletük pucér naturalizmusánál. Annál bizony. Hoppá! Azok, amik, semmivel sem többek a kertitörpénél, amely már nem emlékszik kisistenkorára.

Tudjuk, a Csontváry-képek is fényképezhetetlenek. Nem a méretek miatt. A színek, a „Napút" árnyalatai maszatolódnak el a színes technika gépies primitívségében. Hasonlóképpen, aki nem látta Haraszty István *Fügemagozóját*, hiába nézett meg róla akárhány fotót. Nem láthatta a részleteket, amikről Füst Milán így beszélt: „vers az, amit nem lehet elmesélni".

10 Villány, Művésztelep

11 Ugyanott. Bővebbet: Mozgó Világ 1981/2. sz.

12 Nyilván nem elégszik meg Bernard Vernet matematikára korlátozott világnézetével: „Nem ismerek olyan eseményt, ami kívül eshetne a matematika törvényein."

Czakó Gábor

Zászlós Levente

Marcus Aurelius

Jékely Zoltánnak

Megszülnéd önmagad; sötét burokban
duzzadnál csíraként – ha kellene...
Ott barbár lesz, lapul jelet huhogva,
itt óv, becéz barbárod fegyvere.

Szorítsd a tógád csatját jól marokra,
hiába küzdenél is ellene:
éj van, fényt nem, csak füstöt ont a fokla,
s beleng a rothadó hús szelleme.

Nem látomás! a korhadó velő
nem önmagából kelti fantomát;
halk szisszenését hallja már a fül –

míg üldögélsz merengve, tétlenül,
már ropogtatja bordád s csigolyád –
s húz magába az áttetsző idő!

■GÁLI JÓZSEF
SZÚNYOGOK ÉS NEMESKÓCSAGOK

Gáli József remek novellákat is tartalmazó posztumusz kötetének végigolvasása után zavaró és szomorú összbenyomása támad az olvasónak. Mert bár mindenütt, minden oldalon érződik a szerző kiváló tehetsége, mindig magával ragadó az elbeszélés ereje, állandóan megrázó feszültséget kelt az elbeszélt dolgok súlya – mégis, sem olvasás közben, sem a könyv egészét figyelembe véve nem szűnik a kielégítetlenség érzete: töredéket olvasunk, oly művet (műveket), melyeknek nemcsak együttese hagy hiányt maga után, hanem melyek, egyenként is, *belülről* töredékesek, már fogantatásukban hordják beteljesületlenségüket, sőt beteljesíthetetlenségüket is. S ez a töredékjelleg szüli a zavart. Az olvasó mindvégig azt szeretné, ha a szerző beváltaná (be tudta volna váltani) ama nagy ígéreteket, melyekkel történeteinek, ötleteinek sziporkázó felvillanásaiban oly sokszor elkápráztatta és magával ragadta; ám az ígéretek csak ígéretek maradnak: az író, sajnos – nyilván rengeteg oly külső ok miatt is, melyek személyes sorsát befolyásolván – nem egészen azt nyújtotta, ami képességeitől és írói anyagától elvárható lett volna. Holott a nagy mű lehetősége – ez a könyv legtragikusabb tanulsága – *elemeiben* adva volt.

Gáli novelláiban – bizonyára keserű egyéni élettapasztalatainak „ihletése" nyomán – a történelemnek az egyén életében megnyilvánuló démonikussága lép színre; tragédiák, pusztulások tömegét láthatjuk, groteszk, játékos sorozatképekben. A bemutatáshoz Gáli médiumot használ: gyermeki hősén (illetve ennek élményein és naiv tudatán) keresztül láttatja az eseményeket. Nem az a fontos most az olvasó számára, hogy Gáli feltehetően mindig önéletrajzi adatokkal dolgozik, tehát saját gyermekkorát jeleníti meg, hanem az, hogy e novellák sajátos látásmódját a gyermekkor kettőssége határozza meg: mint téma és tükör jelenik meg, egyszerre téve lehetővé *mindenféle* eseménynek (a legszörnyűbbnek is) naivul természetes, valósághű leírását, valamint a valóban mindenre kiterjedő ironikus, az értelmezetlenségre koncentráló modalitást. Ez a bravúrosan kiegyensúlyozott kettősség engedi meg, hogy Gálinál a tömeges halál és gyilkosság világa *fölött* játékos, szinte gyermetegen ártatlan jelenetek játszódhassanak le, hogy pontosan érzékelhető legyen: a gyilkos fenyegetés, a történelmi csapda milyen jelentéktelen, s magukat ártatlannak mutató apróságok látszatalakjában lopódzhatik be a védettnek látszó életbe is. – Természetesen ebből az is következik, hogy Gáli legjobb írói pillanatai azok, ahol e gyermekinek álcázott szemléletet korlátlanul hagyja érvényesülni; ama megoldásai, amelyekkel későbbi, már felnőtt szemmel (hősének felnőtt szemével) látó reflexióit vagy a gyermekkori történet időben későbbi folytatását kínálja nekünk, ha pusztán tartalmilag fontosak lehetnek is, művészileg nem meggyőzőek, szervetlenül illeszkednek az alaptörténetbe, s épp azt bontják meg, ami a legegységesebb volt.

Gáli tragikusan groteszk látásmódját tulajdonképpen racionális valóságszemlélete határozza meg: kizárólag a tényekkel, a megtörtént eseményekkel törődik, az események és cselekedetek eszmei vagy személyes motivációjával nem foglalkozik. Novelláinak feszültsége így abból eredeztethető – nem utolsósorban a fent érintett gyermekiség révén –, hogy a *mindent* tudomásul vevő, semmit el nem hallgató racionális leíráshoz a magyarázat teljes hiánya rendeltetik hozzá. A hiány itt szándékos és teremtett: a tematikusan érintett egyéni és közösségi pusztulások olyannyira értelem nélkül valók, annyira függetlenek a „normális" emberi mércéktől, hogy e novellák szintjén még értelmezési kísérletük (akár történelmi, akár pszichológiai) is valaminő felmentést vagy igazolást jelentene. Mindez mégsem ún. „abszurd" irodalmat eredményez: Gáli számára valószínűleg az a legszörnyűbb és legfontosabb tanulság, hogy világa nemcsak hogy nem tűri az értelmezést, hanem nincs is szüksége rá, *természetesen* ilyen. Nemcsak az egyéni szemszögből való magyarázat lehetőségét utasítja el, de az eseményeket megfosztja mások által tulajdonított értelmezésüktől is: *ettől* kapnak leírásai valóban *egyéni* színt s – bár pusztulásról szólván paradox ilyet mondani – eleven hitelt. A hitelesség feltétele nála persze ezek után a fogalmak és mértékek újrateremtése lesz. „Lexikon-író" kísérlete, mely a „normalitás" számára központi fontosságú fogalmakat kívánja újra meghatározni, ezért lesz az egész könyv számára szimbolikus jelentőségű: az értelmezések hagyományosságától elfajult világban a fogalmak is kifordulnak önmagukból. Így kerül pl. az ember és állat, a pusztulás közössége révén, egy szintre; s így eleve-

Bocz Gyula, szobrászművész 6.) Folytatás

Bükkösdi László: Ahogy a fű nő. Meditáció az ötvenéves Bocz Gyula szobrai között.

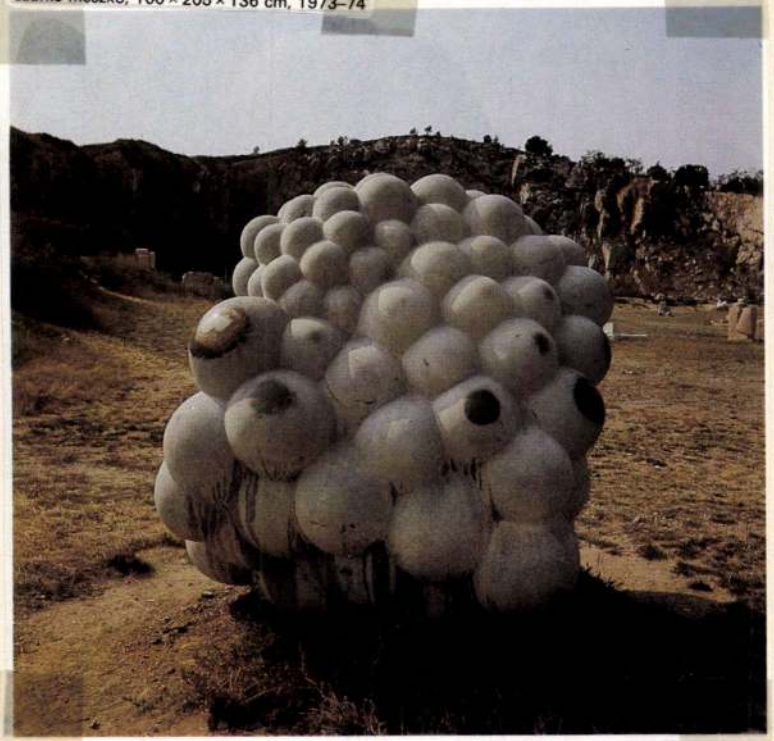

6 Bocz Gyula: Csillagok, szürke mészkő, 100 × 205 × 136 cm, 1973–74

Művészet, 1987. nov., dec., 25-old.

Bocz Gyula, szobrászművész 8. (8.) Folytatás

Bükkördi László: Ahogya fű, nő. Meditáció az ötvenéves Bocz Gyula szobrai között.

8

8 Bocz Gyula: Ölelés, fa szögekkel, 132 cm, 1985

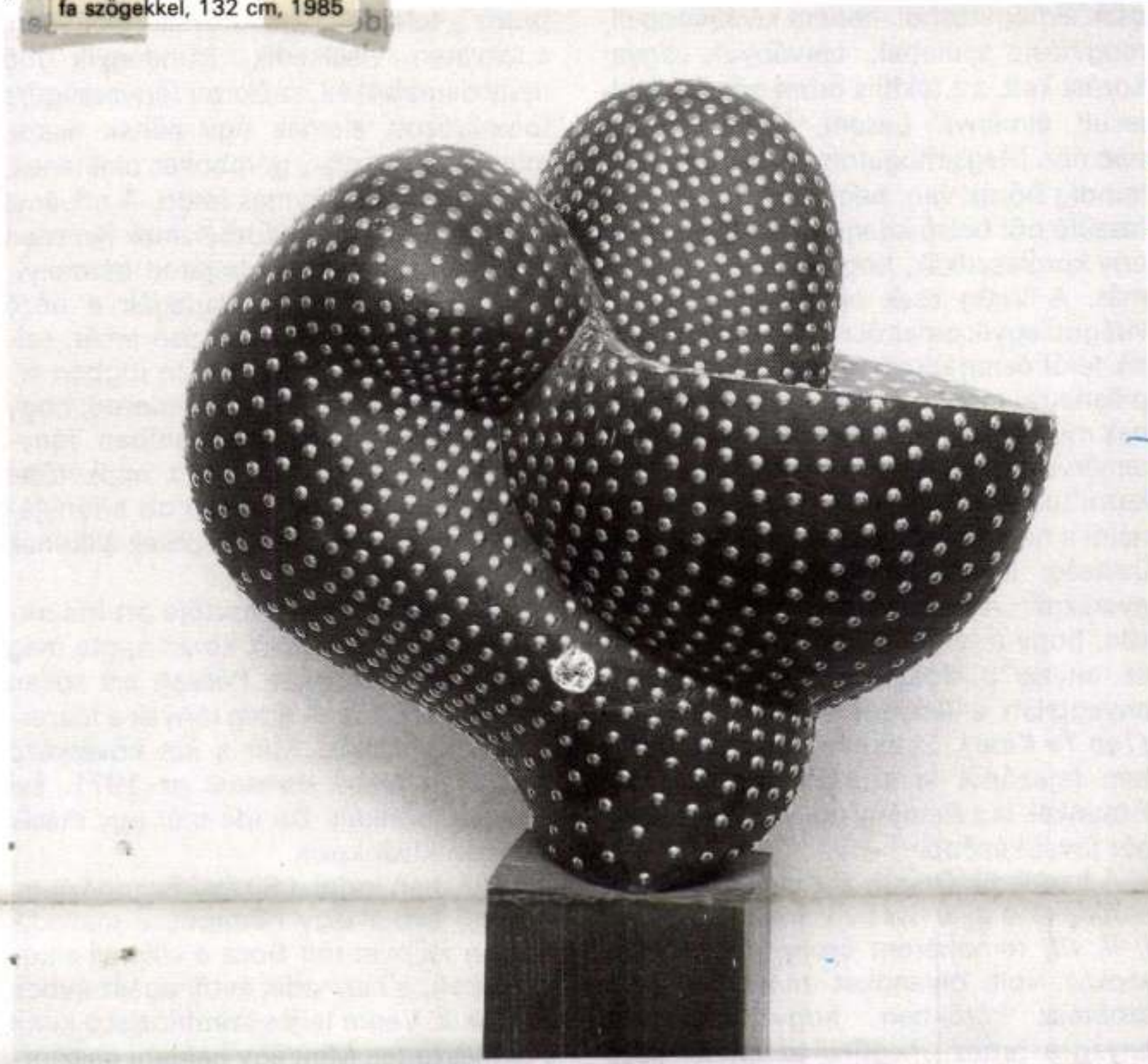

Műszerű, 1987. nov., dec., 26-old.

csak simogatásból, hanem kiváltképp simogatásra születtek. Látványuk vágyakozást kelt, s a taktilis öröm adja a beteljesült élményt. Lesem, hogy lát-e a teremőr. Megsimogatom őket. Igen, még mindig bőrük van, nem felületük. S ez a feszülő bőr belső kiterjedéseket sejtet. És úgy körplasztikák, hogy minden nézetük más. A Virág csak elölről-felülről idéz virágot, egyik oldalról madár inkább, másik felől ősragadozó pofája, de csak egy pillanatra, mert a fények szelíddé simítanak minden víziót. Először ezekbe a feketemárványokba faragta bele a fényt. S itt kezdi tudatos kompozíciós elvként használni a negatív formát, ami nála sohasem üresség. Mintha *Lao-ce* tanítását magyarázná: „A ház használhatósága abban van, hogy a falak között űr van. – Tehát az anyag a dolgok hasznosságát, az anyagtalan a lényegét határozza meg" *(Tao Te King)*. Ez az elv a bronzvirágokban fejeződik ki a legtökéletesebben. E munkák is a Remény utcában születtek, bár jóval később.

A harmadik Országos Kisplasztikai Biennálé első díját nyerték e munkák, *Virág I, II, III,* mindhárom bronz. Az idő tájt szokás volt olyanokat mondani profi szobrász körökben, hogy nagyszerű anyag a bronz, megőrzi az ember keze bronz tulajdonságainak megfelelően, adekvátan viselkedik. Mindegyik mű négy darabból áll, az ékszer fényességűre fölpolírozott elemek úgy állnak össze, mintha láthatatlan gömböket ölelnének, hármat, négyet egymás fölött. A növényi formák ellenére az alkotóelemek fémesen tündökölnek, s ha körbejárod bármelyiket, görbe tükörként mutatják a néző groteszken szétfolyó, változó arcát, színüket váltják aszerint, milyen ingben érkezett egy új szemlélő, s felfedezed, hogy az alkotórészek körívei valóban fénygömböket határolnak, mint napsütötte szappanbuborékban, olyan ott a fényjáték. A legszebb, amit az érzékek állítanak elő, ami anyagtalan.

A Művészet főszerkesztője azt írta annak idején, hogy Bocz korán kapta meg a biennálé első díját. Pécsett ezt sokan másként éreztük. A rideg tények a főszerkesztőt igazolták. Már a két következő biennálén hiába kerestük az 1971. évi győztes munkáit. De ide már egy másik helyszín kívánkozik.

1968-ban indul a Siklósi Szimpózium. Az első évben egy hónapot, a második nyáron fél évet tölt Bocz a villányi alkotótelepen, a harmadik évtől egész évben kint lakik. Végre teljes szimbiózisba kerül a természettel. Mint egy hajdani pásztor-

Bükkösdi László: Ahogy a fű nő. Meditáció az ötvenéves Bocz Gyula szobrai készült

Művészet, 1987. nov., dec., 27-dd.

Bocz Gyula, szobrászműtér

9. Folytatás

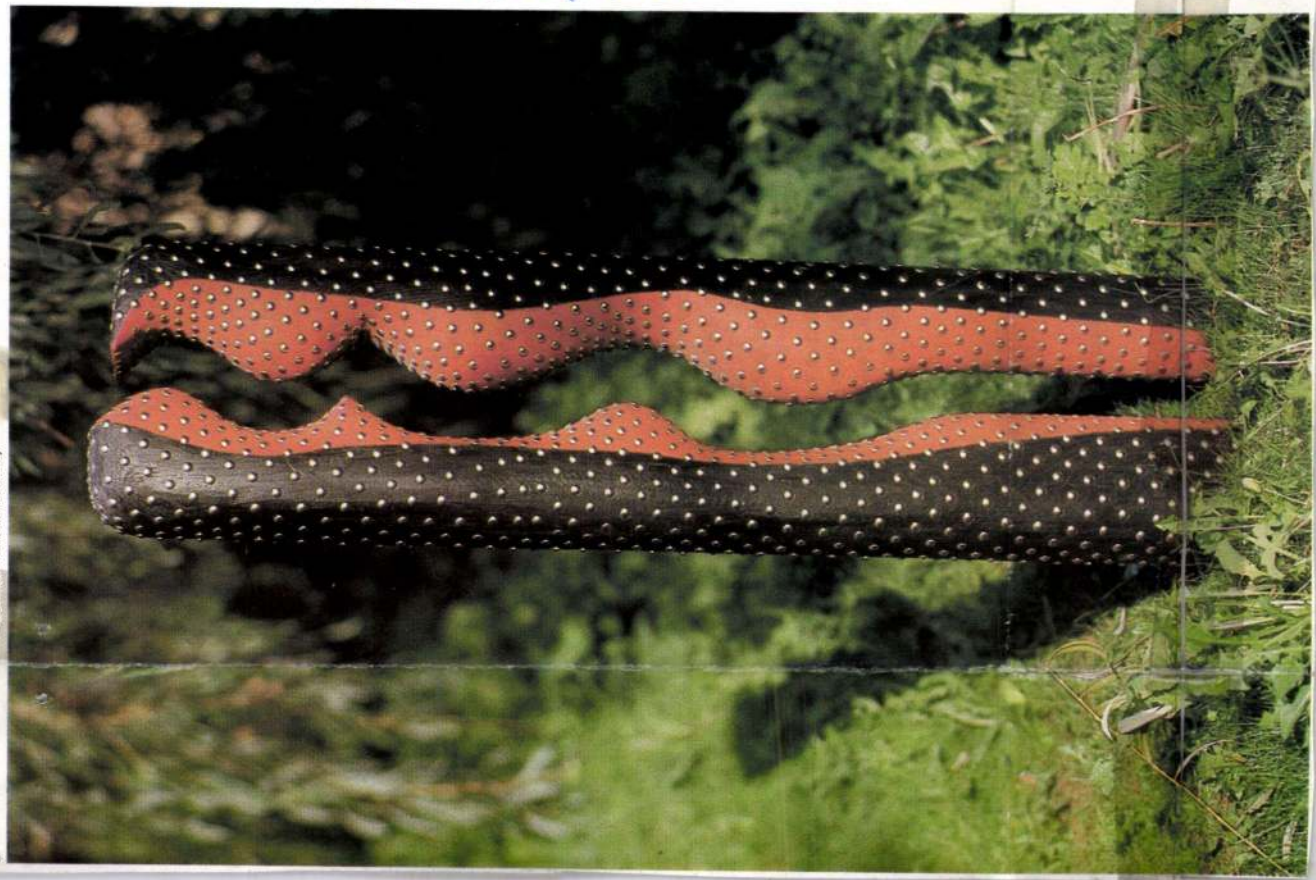

9 Bocz Gyula: Ketten,
fa, szögekkel kiverve, 118 cm, 1985
(fotók Körtvélyesi László)

9

XX. századi kifestőkönyv

Beszélgetés Szabados Árpáddal

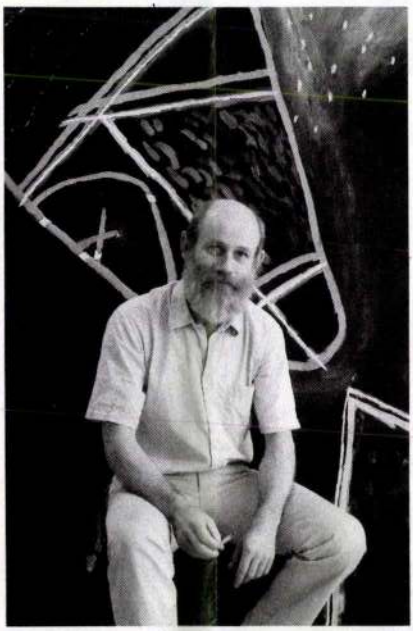

– Azt olvastam legutóbbi kiállításod katalógusában, hogy annak a szellemi környezetnek, amelyben felnevelkedtél, különös jelentősége volt későbbi pályádra. Hogyan emlékezel erre az időre?

– Édesanyám textiltervezést tanult a híres Mackintosh-féle glasgow-i iskolában, de ezt a szakmát születésem után sosem gyakorolta, így közvetlenül képzőművészeti tevékenységgel otthon nem találkoztam. Sokkal nagyobb jelentősége volt számomra annak az etikai magatartásnak, amelyet szüleim alakítottak ki családunkban. Apám református lelkész volt, az ő bölcs és békés viszonya a világgal, a minket körülvevő közösséggel, kialakított bennem is egy határozott értékrendszert, amely később jó alapot adott a művészi tevékenységhez is.

– Megvilágítanád ezeket az összefüggéseket?

– Egy papcsaládban rengeteg ember sorsa kerül terítékre, nap mint nap kerestek fel a hívek ügyes-bajos dolgaikkal. Apámat nemcsak súlyos beteghez vagy

1

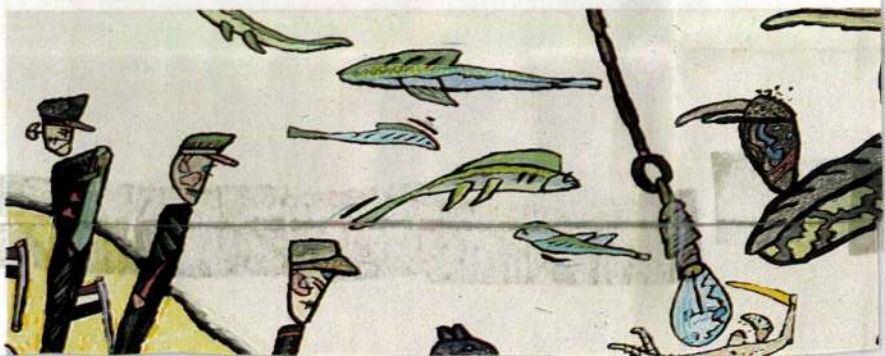

Egészségügyi és szociális díj

Dr. Kapitányné dr. Rétháti Gabriella

Az első sellyei csecsemő, akinek születésénél részt vett, mikor felnőtt, mentősként segítette a doktornő munkáját. *Dr. Kapitányné dr. Rétháti Gabriella* gyermekgyógyász főorvos azt mondja: ez páratlan élményt jelent egy gyógyítónak.

A debreceni születésű doktornő férjével, egyben kollégájával került Pécsre. Az első munkahelye Sellye volt, s az Ormánság „fővárosához" negyed évszázadig hűséges maradt. Férje mellett dolgozhatott, aki a sellyei gyermekeket gyógyította. Dr. Rétháti Gabriella pedig a sellyei bölcsőde- és szülőotthon apróságain kívül huszonhat környező kistelepülés gyermekeiről gondoskodott. Hogy mi volt ebben a hivatásban a legszebb? Az, hogy amikor a gyermekeket meggyógyította, velük együtt gyógyult az aggódó család is. Az ormánsági emberekről azt mondja: nehezen barátkoznak, de akit a szívükbe fogadtak, ahhoz ragaszkodni fognak.

1996-ban a doktornő nyugdíjba ment, férjével beköltöztek Pécsre. Ma sem tétlenkedik: a Máltai Szeretetszolgálat Apafi utcai otthonában vállal karitatív munkát fogyatékos gyermekek mellett, s dolgozik a pécsi Drog Központban. No és persze „unokázik", hisz négy gyermekük már kilenc unokával ajándékozta meg őket.

Sz. A.

Baranya hírl. Napló 96.03.16

Bocz Gyula

Művészeti díj

Bocz Gyula

– Én élem azt, amit csinálok. Nem vagyok vasárnapi művész, a szobrászat nekem nem a hobbim. Ha valaki éhes, akkor eszik, mert ennie kell. Ugyanígy vagyok én a rajzolással, faragással – nyilatkozta lapunknak *Bocz Gyula* szobrászművész, akit a Baranya Megyei Önkormányzat Művészeti díjjal tüntetett ki a Baranyai Alkotótelepek megteremtésében kifejtett tevékenységéért. – Nem tanítok, nem szakítom szét magamat többirányú törekvésekben. Ezt tartom tisztességes magatartásnak, mert – szerintem – a szobrászat egész embert kíván.

A hatvan éves művész ma Hosszúhetényben, egy régi parasztházban él és alkot.

Wehner Tibor művészettörténész 1995-ben azok közé sorolta, akik munkáik által átlépték, áthágták a műfajok és műnemek szabályait és határait és gyökeresen új szabályrendszert hoztak létre a magyar szobrászatban. *Schaár Erzsébettel*, *Vilt Tiborral*, *Erdély Miklóssal*

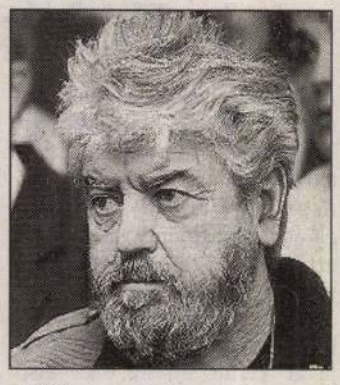

említi egy sorban a baranyai művészt.

Bocz Gyula 1971-ben a III. Országos Kisplasztikai Biennálén első díjat nyert nonfiguratív alkotásával. Ez áttörésnek számított akkor, az absztrakciót ellenző művészetpolitikai közegben.

Villányban már 1968-tól dolgozott. Még üzemelt a kőbánya, robbantották a követ a mai szoborpark helyén – emlékezik vissza a kezdetekre.

Tevékenységéről több külföldi folyóirat, például a párizsi L'Oeil is beszámolt. **U. G.**

BOCZ Gyula

Bocz Gyula 96. 09. 02.

Új Dunántúli Napló

VÁROSAINK

Bocz Gyula új köztéri szobra

Nem egy nagyváros megirigyelheti azt a szobrot, amit szombaton 15.30-kor avatnak Hosszúhetény Millecentenáriumi emlékparkjában. *Bocz Gyula* nagyszülei hosszúhetényi házában rendezte be műtermét, és nemrég felajánlotta, köztéri szobrot farag a falu számára. Az anyag megvételét vállalta az önkormányzat, az pedig nem egyéb mint Carrarából való márvány.

Ottjártunkkor a Köves-tetőről származó fonolit talapzatot munkálta a súlyos betegségből felépülő művész, mellette pedig már készen állt a szobor.

Telt, nőies formák harmonikus, lágy játéka, tudatos, ám mégis teljesen természetszerű vonalvezetés. Körplasztika, ami egyfelől fürdőző, nyújtózkodó nőalakra emlékeztet, másfelől egy régi amforára:

– Nem nő, nem amfora ez, hanem szobor – mondta alkotója. – És ha majd örömet szerez az embereknek, ha átélik, amit én a szobor faragásakor, akkor nagyon boldog leszek.

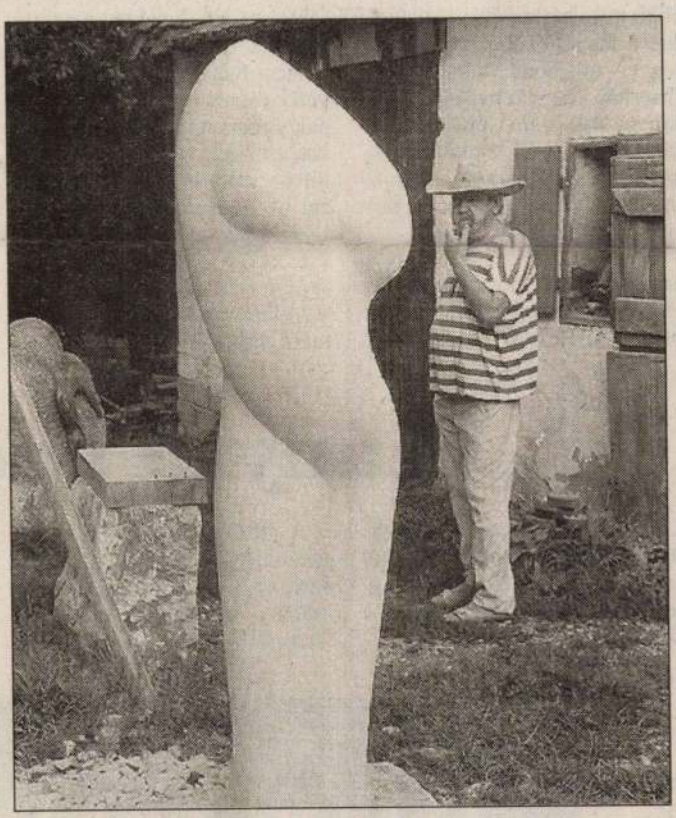

Telt, nőies formák harmonikus, lágy játéka FOTÓ: MÜLLER

Az Olvasó Véleménye

Azt is büntetik, aki fizet?

Több mint három évig hadakoztam a Pécsi Vízmű Rt.-vel egy vegyes tulajdonú Varsányi úti társasház közös képviselőjeként, bár ma már nem képviselem a háztömböt. A közelmúltban ismét felszólítást kaptak a lakók, amennyiben nem rendezik a tartozásaikat, lezárják a vizet.

Ebben csak az a hiba, hogy a társasház tulajdonosainak illetve bérlőinek többsége rendesen teljesíti a fizetési kötelezettségét. Őket miért kellene megbüntetni? A vízmű az elszámolásnál a társasház fő vízmérőjére hivatkozik, és rendre a társasháznak címezi a fennálló tartozásokat, csakhogy az egyénekkel kötött szerződést, nem a társasházzal. *A társasháznak, mint jogi személynek nincs szolgáltatási szerződése a Pécsi Vízmű Rt-vel.* Pusztán a két közös célú vízfelhasználást regisztráló almérő tulajdonosa a társasház. Ez az alagsorban lévő csapokról használt vizet méri, amelynek számláit a közös költségekből eddig mindig kiegyenlítették. Az egyes háztartásokban elfolyatott víz fogyasztója nem a társasház. A vízmű a kintlévőségekre hivatkozva azokon próbálja behajtani a követelését, akin lehet. Találni kell valakit, aki szorongatottságában mások helyett is állja a számlát.

Varga József

Hiányzó padok

A Tímár utcai Idősek Otthonának lakói évente egyszer az igazgatóság vendégei a Tettye vendéglőben.

A finom ebéd után szívesen üldögéltünk volna a szép parkban, de sajnos a padok hiánya miatt haza kellett mennünk.

Ez talán nem csak a mi ügyünk. Már nincsenek padjaink, vagy egyszerűen nemtörődömségről van szó?

Galántha Béláné

BÓCZ Gyula

Mozgás '70-'90 : Modern Magyar Képtár, Pécs, 1970 április, 1990 december. Bev. Németh Lajos, Romváry Ferenc, Hegyi Lóránd, Beke László, Attalai Gábor. Pécs, JPM, 1990

lasztottunk, az angolok, németek, és spanyoloktól, de még sokkal inkább saját életünktől és nemzetiségünktől tanulandunk, 's ez utóbbi színmüveink által is inkább kifejlesztenie törekedni fogunk.

Henszlmann Imre.

Tövisek, és virágok.

* Uj nyerészkedés. Párisi tehetősebbek felfogadnak szegény sorsu szép hangu ifjakat és lánykákat 's kinevelik olly kötéssel, hogy későbbi keresetöket felezik. Illy üzérkedés jött minap törvényszék elé. Egy embernek volt három ilyen ifja; 's különösen a' tenor-hangu maradt meg nála jó remény-

:mogén képstruktúra, s Bak festésze-
: különféle kultúrkörökre utaló jelek,
elmi korszakokat idéző stílustörténeti
az idézeteket, azaz az eredeti stílus-
emblematikussá stilizált — motívu-
ellé. Visszatérő elemek a nemzetközi
evics és Mondrian művészetére utaló
nekelőtt a kereszt-motívum, illetve a
éra" utaló színes geometrikus formák.
vészetet idéző emblémákat vegyíti a
ó. art deco, illetve folklór elemeivel,
zleteivel, stílustörténetileg beazono-
Bak a töredékből épít új struktúrát. A
kizárólagos érvényű formarendsze-
neghúzódó filozófiák — történelmi
: a történelem folyamán egymásra
gymástól eltérő rendszerek összefo-
ását jeleníti meg. Bak számára a 80-
mplex, történeti utalásokban gazdag
ogén rendszerek egyoldalúsága he-
szatekintést, a mitikus rétegek meg-
uális pozíciókeresést manifesztál.

HEGYI LÓRÁND

Bocz szakmája szerint vasesztergályos. Ez nem minősítés, csupán csak halmozottan hátrányos indulását fémjelzi. Vagyis Bocz életútja nem köznapi, buktatókkal és zsákutcákkal teli. A Fényes Szelek hasonló tálentumú tehetségei előtt még nyitva állott a pálya és biztosított volt a további út is. Bocz nem járhatott főiskolára, neki maga-magának kellett az utat kitaposnia. Talán nem is tudta, milyen belső erők ösztökélik, érezte tán, de nem tudhatta még a Célt és az Eszközt megfogalmazni. Bocz a perifériáról indult és sokáig a periférián rekedt. Kezdeti szakköri próbálkozások után is munkás maradt, de nem adta fel. Az önképzés és az önművelés volt az egyetlen kiút számára. Közismert, az igazán nagy tehetségek is ritkán találnak rá a szinte egyetlen lehetőségre, melyet aztán bulldog szívóssággal, lemondások árán ragadnak meg. Bocz járt a magaválasztotta úton és célhoz ért. Pécsett bátorító társakra, barátokra lelt. És mecénásokra. Kezdetben a Sopianae gépgyár biztosított számára lehetőséget, ösztöndíjat, amolyan sport-állást. A fizetésért nem csapágyakat esztergált, hanem kedvére faraghatott. E pályakezdő korszakának maradandó tárgyi emléke a *Triptichon*. A mecénatúra újabb megnyilvánulása az uránosokkal való találkozása. Ekkor félig már elismert művész, első díjat nyert a II. Országos Kisplasztikai Biennálén. Vannak már gyűjtői, értő támogatói. Csak a szakma nem fogadja be még mindig. Az uránosösztöndíj eredménye eddigi fő műveinek egyike, a *Tektonikus mozgás*. E két mecénatúra közé esik időben a pécs-baranyai művészetpártolás nagy kalandja, a Villányi Alkotótelep, melyben a Bocz—Bencsik—Orosz trió Kígyóssal kiegészült csapata játszott vezető szerepet. Bocz (és Kígyós) ténylegesen itt vált szobrásszá. A Szársomlyó elhagyott kőbányájában a reneszánsz anyagelvűség szellemében dolgoztak, ahol művész és kőfaragó egyazon személy volt, így a gondolat közvetlenül, áttételek nélkül formálódott művé. Az in situ faragott *Élet* című szobra szinte kétes hírnévvel övezte, pedig a Bocz-jelenség lényege, már ebben a nagy lélegzetű vállalkozásban, ha csírájában is, de benne sejlett. Nevezetesen a Bocz képzeletét megmozgató anyag primátusa, melyben hangsúlyozott szerepet kap annak milyensége és tulajdonsága, mérete és a feladat nagysága, a benne rejlő plasztikai lehetőségek egész sora — mely nála a folyamat elindítója is egyúttal. De fordítva is igaz, Bocz a plasztikai gondolat számára keresi a megfelelő médiumot, melyben megleli a kérdésre a feleletet, kibontva az elrejtett formát. Nála azonban nem a „felesleges lehántásával előbukkanó forma" elve érvényesül. A természetes állapotában birtokba vett kő arra inspirálja, hogy a legkisebb beavatkozás irányába mozduljon el. Így az anyag belső törvényszerűségei a leginkább érvényre jutnak. Ez Bocz plasztikai erejének egyik titka. Megbűvöli őt a kő, de úrrá tud lenni az anyagon, úgy, hogy közben nem legyőzi, hanem kiemeli annak rejtőző tulajdonságait és nem utolsósorban annak szépségeit.

Bocz termékeny alkotónak tekinthető, opuszainak száma meghaladja a 300-at. A tapasztalati úton való mesterré válás a Villányból való kiüzetés nyomán beálló holtponton, az újbóli talpraállás után a hosszúhetényi szobrászparadicsom kialakításáig rögös volt az út. De elérte a legnagyobbat, mert megvalósította önmagát.

ROMVÁRY FERENC

Bocz Gyula, szobrász

AMUNK SZERZŐI:

ATÓ KÁROLY
ÓTI DEZSŐ
DOSI NÉMETH JÁNOS
THA BULCSU
NYI LÁSZLÓ
RBA GYÖZŐ
GÓCZI ERZSÉBET
RVÁTH VERONIKA
PÁTI KAMIL
ÉK IMRE
ÉNYI GRÁCIA
DÉNES
ZKÁS SÁNDOR
AFKÓ LÁSZLÓ
YÁS ISTVÁN
JÓZSEF
NKÁS GYÖRGY
OGÁTS BÉLA
DORI DEZSŐ
AY SÁNDOR
KÉS TIBOR
ERDI LÁSZLÓ
TAI MÁRIA

EK:

MIYA, ISSEI
CSIK ISTVÁN
Z GYULA
OR ISTVÁN
RŰ ILONA
TYN FERENC
IO, VITTORIO DI
AUD, JACQUES
RAMMEL IMRE
NIK, LUBOR
DERPLANCKE, FERNAND

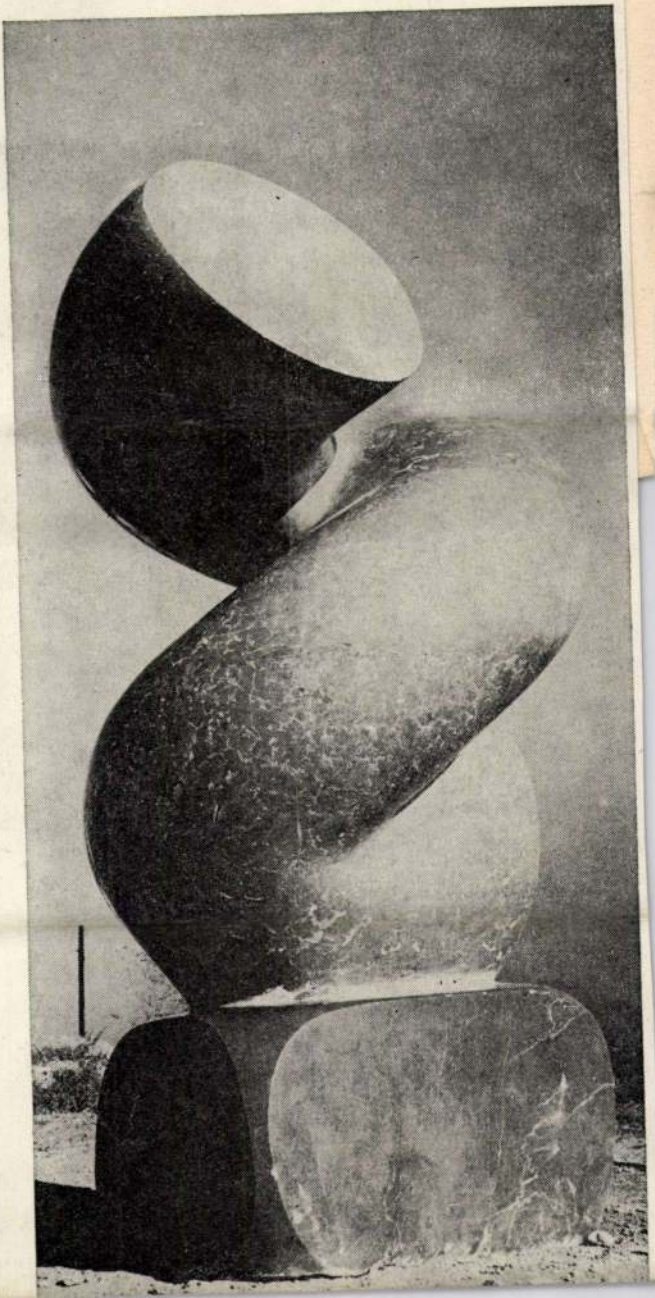

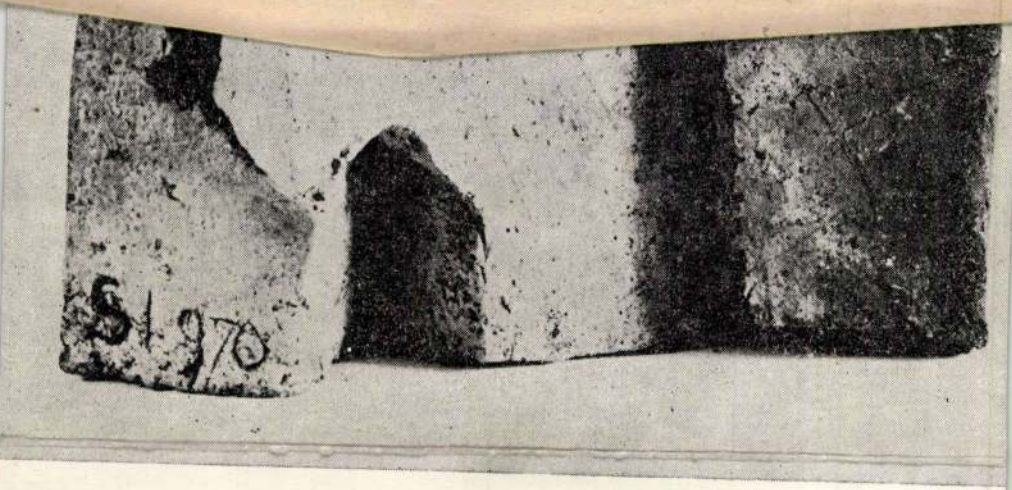
S1 970

Útközben

November másodika volt. Reménykedtünk, hogy hamarosan vége a harcnak, újra béke lesz. Hogy nemhiába hullott a vér, szabad lesz az ország.

Emlékek

Már csak néhányan maradtunk a szerkesztőségben, akik a másnapi lapot csináltuk. Magyar Ifjúság volt a neve a lapnak, a forradalom egyik újságjának tekintették. Egyik kollégám nagy borítékot tett az asztalomra. „Most hozták" – mondta. Kibontottam. Egy vers volt benne. Dutka Ákos, a remeteségben élő idős költő, Ady barátja írta, nekünk küldte, közöljük. Ember és magyar – ez volt a címe, a barikádokon harcoló fiatalokhoz szólt a vers: „...Köszönöm néktek, drága szent fiúk, / Hogy visszaadtátok a csüggedő hitet. / S a barikádok hunyó szent sugarinál / Adynak kiáltsuk szabadon ma már, / Mit az Ég falára vérrel írtatok: / Emberek vagyunk, újra magyarok!"

Ha nincs papír, s a nyomda is megtagadja a munkát, vége mindennek. Nem lesz többé újság. És mi így jártunk. Tanakodtunk. „Menjünk le a nyomdába, és beszéljünk Dudással" – mondta Tábori Bandi. Átbotorkáltunk hát a nyomdába, a második emeletre. Dudás József a lapját tördelte. Mondtuk, mi járatban vagyunk. Papír kellene, és utasítás a nyomdának. Mondta, ismer bennünket, tudja, kik vagyunk, és segít, ad papírt, lesz nyomda is. Aztán hozzátette: „Demokráciát akarunk, sajtószabadságot. Pár órával ezelőtt nálam járt Szirmai a Kommunista Párt megbízásából, segítségemet kérte, lapot akarnak indítani Népszabadság címmel. Helyeseltem, legyen nekik is lapjuk, mondják el, mit akarnak." Így hát pár napig újra megjelent a Magyar Ifjúság. Aztán jött november negyedike, és mindennek vége szakadt.

Egy tizenöt évesnek látszó fiú állt őrségben a kapuban. Vállán puska, azt lóbálta. Ránk mosolygott, köszönt. „Nem jól van ez így – mondtam neki –, emberre sose szabad puskát fogni, kivéve a harcot, elsülhet. Aztán megvan a baj." „Mutassa meg, hogyan kell" – kérte. Vállára igazítottam a fegyvert. Ő megmarkolta a szíjat, és megköszönte az oktatást. Mentünk kifelé. Másnap kerestem, de már nem ő állt a kapuban. „Hová lett?" – kérdeztem az új őrtől. „Talán a Corvin közbe ment" – felelte.

Sötét volt a házban, a nyomdában is. Mindenütt kialudt a villany. De úgy ismertük a házat, mint a tenyerünket, így hát baj nélkül jutottunk el a székház félemeletére. A sarokban néhányan a padlón kuporogtak, beszélgettek. Szemünk már megszokta a sötétséget, felismertük a sarokban ülőket. A falnak puskák voltak támasztva. Egy fiatalember közeledett felénk. Tiszti zubbony volt rajta, rangjelzés nélkül. Bemutatkozott: „Én vagyok a parancsnok." Aztán elmondta, hogy a házat ostromló kormányalakulatban harcolt. Hadnagy. De a felkelők fogságába esett. Látta, hogy nemigen tudnak bánni a fegyverrel, a fegyelemmel is baj van. Közölte velük az észrevételét. A felkelők megkérték, tanítsa őket. „Így lettem parancsnok" – fejezte be a történetet. „Úgy hírlik – folytatta –, hogy orosz tankok közelednek a város széle felől. Próbáljunk utánajárni! Velünk jönnek?" Rábólintottunk, aztán kiléptünk az éjszakába. A sokat szenvedett város aludt. Sehol semmi fény. Elindultunk a Népszínház utca felé. Úgy a közepe táján barátunk lefeküdt, és fülét a földre tapasztotta. „Semmi zaj" – mondta. Megfordultunk, és elindultunk a Rókus felé. A kórház előtt megismétlődött az előbbi jelenet. „Semmi!" – mondta a parancsnok, aztán megnyugodva visszabaktattunk a székházba.

Tánc

Nándi bácsi mamuszokat árult. Tudják, olyan meleg házi papucsot. Esténként vállára vette a madzaggal összekötött mamuszokat, és elindult. Kocsmáról kocsmára járt, árulta a portékát. Nem volt valami nagy üzlet mamuszt árulni, de hát némi pénzt csak hozott a házhoz. Mert a pénz nagyon kellett. A megélhetés drága volt, és Nándi bácsinak beteg bátyját is el kellett tartania. Azon az estén nagyon fáradt volt, valami betegség is gyötörte. Alig húzta magát. A Mária Valéria-telepen laktak egy kis lyukban, onnan indult el naponta gyalog. Mert villamosra nem ült soha, sokallta azt a 24 fillért, amibe az átszálló került. Huszonnégy fillérért egy zacskó töpörtyűt adtak kenyérrel. Az volt a vacsorája. Bandukolt a sötét angyalföldi utcákon, és betért a Fáy utca egyik kocsmájába. Víg társaság mulatott a csehóban. Hogy kik voltak, nem lehetett tudni. Akkortájt ritka volt az ilyesmi. Nagy volt a munkanélküliség, s az emberek örültek, ha a napi kenyérre futotta. Nándi bácsi arca földerült. Tapasztalatból tudta, hogy a kapatos emberek könnyelműek, inkább vásárolnak. Odament hát a vidám társasághoz, és megszólalt: „Tessék venni mamuszt. A feleségük bizonyára örülni fog, jó meleg, ráadásul olcsón adom." Az egyik vendég, jócskán ihatott már, mert alig tudta kinyögni a szavakat, ráordított: „Mit molesztálja az urakat, maga disznó!" Nándi bácsi megijedt, még majd megverik. Odébb akart állni. De egy másik a védelmére kelt. „Ne bántsátok ezt a nyomorultat, ő is testvérünk" – mondta, és hozzátette: „Üljön le közénk", és bort töltött neki egy pohárba. Aztán invitálták, igyon még. Nándi bácsi érezte, hogy nem lesz jó vége a dolognak, és elhárította az újabb kínálást. „Szóval megsértesz bennünket!" – kiáltotta az egyik ivócimbora. „Dehogy, dehogy" – dadogta az öreg, és felhajtott egy újabb pohárral. „Ez már más" – tódította az, aki az előbb rámordult. Aztán így szólt: „Az egész hóbelevancot megveszem tőled, ha táncra pördülsz előttünk." Nándi bácsi fejében kergetőztek a gondolatok. Ha most sikerülne az egész mamuszkötéget eladni, de jó lenne! De hát táncolni, megalázkodni?! Aztán letette a mamuszokat, és táncolni kezdett. „Nem úgy van az – kiáltotta az egyik –, mamuszokkal együtt ropjad!" Mit volt mit tenni, Nándi bácsi engedelmeskedett. A társaság röhögött. Tapsoltak a kegyetlen játékhoz. Már percek óta tartott a tánc, a mamuszok ide-oda csapódtak az öreg vállán. Aztán egyszer csak vége lett az egésznek. Nándi bácsi elvágódott. Elájult. A társaság felszedelőzködött. „Gyerünk innen – mondta egyikük –, ne várjuk be a zsarukat", és kibotorkáltak az éjszakába. Nándi bácsi ott maradt aléltan a kocsma koszos padlóján. A mamuszok, amelyektől jó vásárt remélt, betakarták az arcát.

Csatár Imre

Esélyek a kettészakadt társadalomban

Granasztói György diákjairól, erkölcsről és hagyományokról

Granasztói György történésznek a Franciaország és hazánk közötti kapcsolatok szorosabbra fűzése érdekében végzett oktató- és kutatómunkáját, valamint diplomáciai tevékenységét magas kitüntetéssel ismerte el a francia állam. A *Francia Nemzeti Érdemrendet* péntek este, rezidenciáján adta át Paul *Poudade* nagykövet az Antall-kormány volt belgiumi és luxemburgi nagykövetének, aki országunkat közvetlenül a rendszerváltozástól 1994-ig a NATO-ban és az Európai Unióban is képviselte. Granasztói Györggyel ebből az alkalomból beszélgettünk. Elsőként a *Közép-Európa Intézetről*, amelynek 1995 júliusa óta főigazgatója.

– Az intézetet 1991-ben, a *Magyarságtudományi* és a *Duna-táj Intézet* összevonásával hozták létre. A szándék hasonló volt, mint annak idején az *Államtudományi Intézettel*. Ez persze konfliktusforrás, hiszen egy kutatóintézet tevékenysége csak akkor fogadható el, ha megfelel a tudományosság szempontjainak. Ezek viszont nem szükségképpen esnek egybe a politikus, a döntéshozó vagy a hivatalnok szempontjaival. Nekünk, miközben Kelet-Európa problémáit vizsgáljuk, a tudomány szempontjait kell szem előtt tartanunk úgy, hogy nem elvont kérdésekkel foglalkozunk, hanem a mai élet valódi problémáival. Figyelmünket elsősorban a polgári demokrácia folyamataira, a regionális eltérésekre és az integrációra fordítjuk. Ebbe a problémahálóba illeszkednek kisebbségi kutatásaink is, amelyekre kezdettől nagy gondot fordítunk.

– Sok fiatalt foglalkoztatnak.

– Az a célunk, hogy szerződéssel minél többjüket magunkhoz kössük. Például az *Eötvös Loránd Tudományegyetem* bölcsészkarán működő *Magyar–Francia Posztgraduális Műhely* nevű doktoriskolában, az Atelier-ben végzettek közül is dolgoznak nálunk néhányan, és máshonnan is jönnek pályakezdő, tehetséges fiatalok.

– Hogyan jött létre ez a műhely?

– Két évig a *Lyon 2 Egyetemen* tanítottam. Láttam, milyen nagy jelentőségű Franciaországban a doktorképzés az új értelmiség nevelésében. A hazajövetelem után, az *Akadémia* és az ELTE bölcsészkarának segítségével 1989-ben sikerült elindítanom ezt az iskolát. Máig azért tudtunk fennmaradni, mert kezdettől a párizsi *École des hautes études en sciences sociales-lal* és a budapesti *Francia Intézettel* együttműködve dolgozhattunk. Újabban saját akkreditált doktori programunk is van.

– Mi a sajátossága az Atelier-ben folyó képzésnek?

– A hallgatóink éppúgy készülnek a disszertációjukra, mint más magyar doktoranduszok, és még komoly pluszképzést is kapnak. Évente nyolc-tíz élvonalbeli francia professzor jön előadni hozzánk. A legtehetségesebb diákok ösztöndíjjal minimum egy évet Franciaországban tölthetnek, de lehetőségük van arra is, hogy magyar és francia témavezetővel végigjárják a hároméves doktori ciklust is. Utána a nemzetközileg legjobban jegyzett társadalomtudományi intézet doktori diplomájával jelennek meg itthon.

– Társadalmi szempontból mi a jelentősége ennek?

– Meg vagyok győződve róla, hogy épp a kis műhelyekben elért eredményekkel, a kis lépésekkel jutunk előbbre a magunk háza táján és az integrációban is. Az Atelierben is bebizonyosodik, hogy jön föl egy új, idegen nyelveket megint jól beszélő nemzedék, amelynek tagjai remekül kezelik a nemzetközi szakirodalmat. Ez még 1990-ben sem volt így.

– Ugyanakkor mintha megint gyakoribb volna a kozmopolita szó rosszalló értelmű használata

– Ez súlyos problémát jelez. Éppúgy, mint az, hogy sokan félve mondják ki, hogy magyar. Nálunk az európai egységesülés

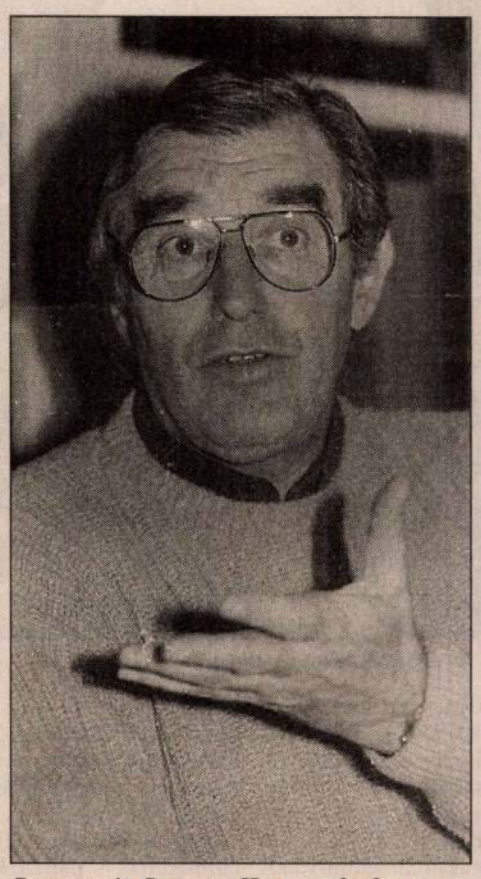

Granasztói György: Ha tetszik, ha nem, vissza kell térnünk a demokratikus hagyományainkhoz

Havran Zoltán felvétele

nagy gátja az idegennyelv-tudás hiánya. De ambiciózus, különben jó szándékú emberek is, mivel nem tudnak idegen nyelveket, és már nincs energiájuk, idejük rá, hogy jól megtanuljanak egyet-kettőt, belemenekülnek azoknak a gyűlöletébe, akik birtokában vannak ennek tudásnak. Ezt a saját bőrömön is rendszeresen tapasztaltam. De a fiatalabb nemzedék legjobbjaira ez már nem jellemző. A tanulni vágyó, tehetséges fiatalok körében én lényegesen több pozitívumot, mint negatívumot látok a szemináriumokon és a műhelyben is. Egy mai diák tízszer annyit tud teljesíteni a karrierje érdekében, mint amennyit mi tudtunk annak idején. A világ még a maga torz módján is megadja rá a lehetőséget annak, aki tehetséges és kitartó.

– De egyre többen vannak, akiknek így is nagyon nehéz.

– Ez külföldön is így van. Egy nyugat-európai diák, ha nem jómódúak a szülei, csak úgy tudja fedezni a tanulmányait, ha dolgozik. A szocializmus lusta, henye rendszere nem serkentett semmire, sőt, boldogboldogtalannak ösztöndíjat adott. Igaz, a mai egyetemi rendszer se nagyon ösztönzi teljesítményre a diákot meg a tanárt. Teljesítményre főként a felvételi rendszer serkent, de az meg neurotizáló hatású, mert az elutasítottak sorstragédiaként élik meg a kudarcot. Mellesleg kiváló emberek kihullhatnak, selejtesek meg bekerülhetnek és utána benn is maradhatnak. Ha a rendszer tényleg teljesítményre sarkallna, még legalább tizenöt százaléknyit föl tudna pumpálni kényszerítő erejével a mai hét-nyolc-tíz százaléknyi nagyon tehetséges diák mellé. De amíg a társadalomnak nincs világképe, a politikus nem tudja, mi történik az országban, amíg az emberek rákényszerülnek, hogy öt-hat, egymással össze nem függő szerepet játsszanak életükben, amíg fogalmunk sincs róla, hogyan tagolódik a társadalom, az oktatástól se várhatjuk, hogy jobb legyen. Az is nagy baj, hogy sokan már az érzéseiket sem tudják rendesen kifejezni az anyanyelvükön. Én ebben látom a szétesettséget, ami sok szempontból nyugtalanító. Meg abban, hogy mindent csak gazdasági fogalmakkal próbálnak mgyarázni.

– Az integrációt is...

– Pedig ez súlyos tévedés. Az integráció célja már a kezdet kezdetén, 1945 után is az volt, hogy az Egyesült Európában a korábbiaktól különböző történelmi feltételek alakuljanak ki. Például egyszer s mindenkorra kiküszöbölődjék a német–francia ellentét. Ebben a folyamatban a gazdaság motorja egy folyamatnak, amelynek végeredményeként kulturális és erkölcsi értelemben módosuló világnak kell kialakulnia. Én erre a kettőre, az erkölcsre és a kultúrára helyezem a hangsúlyt. Magyarországon is. Ha tetszik, ha nem, vissza kell térnünk a demokratikus hagyományainkhoz. Büszkék lehetünk arra, hogy ezek nálunk is hosszú időn át léteztek „európai színvonalon". Az más kérdés, hogy történelmi távlatban mi bírálható a múltunkból. Nálunk is volt *parlamentarizmus*, volt *szabadelvűség*, aminek a forrása a francia forradalom eszmevilágában keresendő. Ez ugyanaz a polgárosodás és szabadelvűség, amely az integráció szellemi, erkölcsi, kulturális keretét adja – egy másik alapelvvel, amely ugyancsak jelen volt a magyar kultúrában: a *szubszidiaritás* elvével, amely a kereszténység egyik alapelve is. Azt jelenti, hogy amit helyi vagy regionális szinten, az egész közösség érdekében meg lehet tenni, azt meg *kell* tenni központi segítség nélkül. Külső támogatásra csak ezután számítsunk. Nálunk viszont majdnem mindenki arról beszél, milyen rengeteg pénz fog ide becsorogni. Éppen itt lehet tetten érni azt a teljes hozzá nem értést, ami sokszor egészen magas poszton álló politikusok gondolkodását is jellemzi. Az alapkérdés az, hogy képesek vagyunk-e önállóan, felelősen, a szubszidiaritás elvének jegyében cselekedni. Ez is erkölcsi kérdés, nem gazdasági. Mint az, hogy mennyire lesz képes a magyar igazságszolgáltatás alkalmazni az egységes jogi elveket. *Antall* Józsefnek köszönhetően, mondhatni előre nem látható módon, Magyarországon hihetetlenül erős közjogi keret és szemlélet jött létre, illetve éledt újjá 1990 után. Ezért alakulhattak ki azok a demokratikus intézmények, amelyeket még most sem lehet kikezdeni. Erről ma sokan elfeledkeznek, pedig ez része annak a kulturális, morális tanulási folyamatnak, ami olyan, mint amikor valaki nemcsak bebiflázza a leckét, hanem érzi is, miről van szó. Ezért vagyok bizakodó a fiatalok között. Azzal kapcsolatban viszont, hogy a mai társadalom kettészakadt, hogy emberek tömegei élnek reménytelen helyzetben, e pillanatban kevés biztatót tapasztalok. Márpedig ez politikai program kérdése. Ebben állok én ellentétben a külvilág jelentős részével, mert úgy érzem, megtorpant egy jól indult folyamat.

Ferch Magda

Több kollégiumi hely Kaposváron

Újabb kollégiumi helyeket vásárolt Kaposvár Önkormányzata négymillió forintért a *Janus Pannonius Tudományegyetemen* tanuló kaposvári diákok elhelyezésére. Ezzel a kollégiumot igénylő kaposvári hallgatók fele az idei tanévtől albérletben lakó társaiknál kedvezőbb anyagi feltételek mellett tanulhat.

A megyeszékhelyen albérleti hozzájárulással is segítik a rászorulókat: a havonkénti háromezer forint kiegészítést szeptembertől száznégyen kapják rendszeresen. A pécsi egyetemen tizenhétezer diák tanul, fele részben nappali tagozaton. Kétharmaduk kollégiumi elhelyezéséről tudnak gondoskodni. Az önkormányzat az alap- és középfokú oktatásban 1,2 milliárd forinttal egészíti ki az állami normatívát, költségvetésének csaknem felét (3,2 milliárd forintot) fordítja oktatásra.

Petőfi Sándor szavalóverseny

Szendrey Júlia emlékezete

Petőfi Sándor szavalóversenyt hirdet a *Magyar Televízió Rt. irodalmi és drámai szerkesztősége*, a *Petőfi Emlékbizottság*, az *Országos Petőfi Sándor Társaság*, a *Magyar Irodalomtörténeti Társaság* és a *Magyarok Világszövetsége* – tájékoztatta az MTV Rt. sajtóirodája az *MTI-t*.

Az általános iskolás, középiskolás, illetve felnőttkategóriában induló vetélkedőn bárki részt vehet – akár egyénileg, akár csoportosan, korhatár nélkül. A versenyzők vers- és prózamondásban, hangszeres kíséret nélküli énekelt vers, illetve megzenésített költemény előadásában mérhetik össze tehetségüket. A létszám a hangszeresek esetében nem haladhatja meg a nyolcat, az énekegyüttesek tagjai nem lehetnek többen tizenkettőnél. Az általános és középiskolások magyartanáraiknál jelentkezhetnek. A tizennyolc éven felüliek az országos és megyei lapokban, a *Rádió és Televízió Újságban* november 15-től olvasható lapon jelentkezhetnek a szavalóverseny postafiókszámán: *1369 Bp. 5, pf. 368* – december 15-ig. A helyi válogatók és a megyei döntők időpontjáról a pedagógiai intézetek és a helyi lapok adnak felvilágosítást. A határainkon túl élő jelentkezők számára a Magyarok Világszövetségének országos tanácsai hirdetik meg a versenyt, de az érdeklődők az MTV fenti postafiókszámán is jelentkezhetnek.

*

Pénteken Mezőberényben fölavatták *Szendrey* Júlia bronz mellszobrát, *Udvardy* Anikó szobrászművész alkotását, amely a *Wenckheim–Fejérváry* kastély előtti ligetben kapott helyet. Petőfi Sándor felesége, Szendrey Júlia (1828–1868) egy esztendőt töltött Mezőberényben a kastélyban működő leánynevelő intézet tanulójaként, majd az *Orlai* családnál vendégeskedve szintén megfordult a városban.

Emlékszobor Karinthy Frigyesnek

Emlékszobrot avattak pénteken Budapesten, a XVIII. kerületi *Karinthy Frigyes Gimnázium* aulájában. Az iskola tízéves fennállására *Bocz* Gyula szobrászművész készítette el a névadó mellszobrát. A gránitból készült alkotás költségeit – háromszázezer forintot – a gimnázium *Stúdium Alapítványa* fedezte, a felállítással járó kiadásokhoz az önkormányzat is hozzájárult – adta hírül az *MTI*.

Az avatóünnepség alkalmával az iskola igazgatója *Karinthy Frigyes-emlékérmet* adományozott *Bocz* Gyulának, továbbá *Mester* Lászlónak, a kerület polgármesterének és *Honti* Máriának, a művelődési tárca államtitkárának. Az első alkalommal átadott, bronzból készült érmét a jövőben minden esztendőben szavazással ítéli oda a tantestület olyan tanároknak, diákoknak, illetve szervezeteknek, akik vagy amelyek munkájukkal a gimnázium eredményeit, hírnevét gazdagították.

Az
ERICSSON
vendégei c. sorozatban:
„Őseink kultúrája ma"
Jankovics Marcell
filmrendező
Hoppál Mihály
néprajzkutató
TV Riporter: Petrányi Judit
Szív TV
Vasárnap, november 2.. 20 óra 30 perc

Rádió BRIDGE 102,1 FM
E-mail:
bridge@radiobridge.
datanet.hu

Gyermekkorom zivatarai

Illyés Gyulára emlékezünk születésének évfordulója alkalmából prózai írásaival, verseivel, illetve róla szóló sorokkal. Holnap lenne kilencvenöt esztendős.

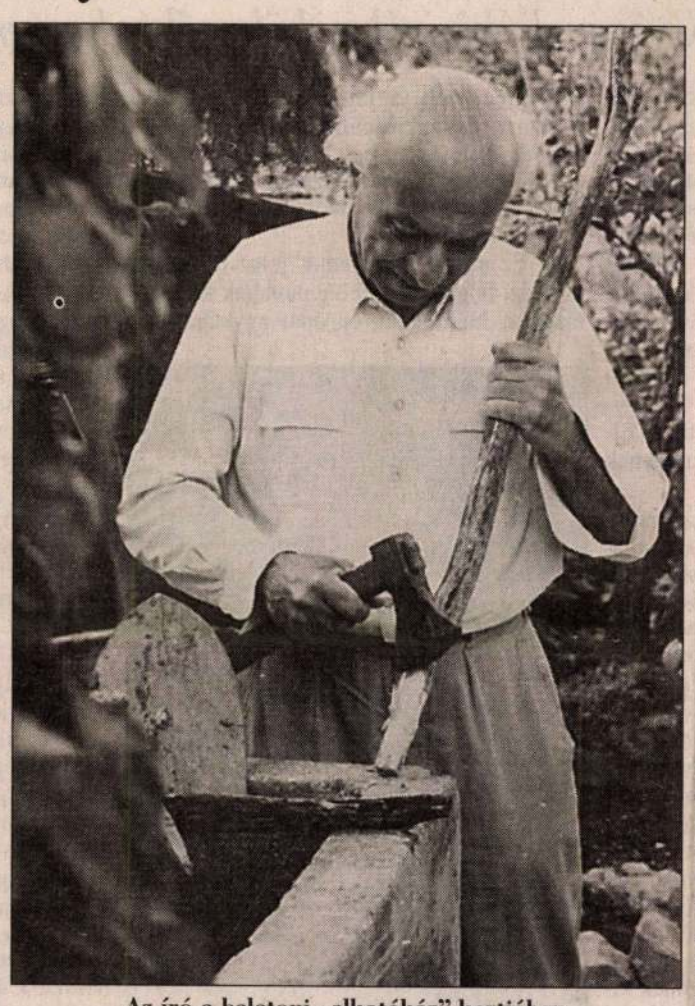

Az író a balatoni „alkotóház" kertjében

A völgységi – a belső Tolna vármegyei – tájak az én gyermekkoromban éppúgy teremték a csodát, akár amidőn a fiatal Vörösmarty forgatta körbe ott fejét a varázsképek, a röpke tündértünemények után, nem győzvén, vallomása szerint, ezredrészüket sem versbe kapni. Nem volt könnyű korunkban sem, íme egy példa. A dűlőúton egyszerre orsóként pörgő, de paripaként száguldó, fényes délben is kísértetszerű fehér torony közeledett, némán, de hadüzenet páni hírével: a vihar fullajtára, egy meg nem festett Delacroix-képen. De hagyjuk a tömörítést. A jelenség kánikulai forgószél volt, egy kis por-tornádó, mert errefelé még ilyeneknek is van rezervátumuk. Néha igaz a szívhidegítő hír, amit hoznak, néha nem.

Önálló emlék

Vannak még a falvakban órásboltok? Ozorán gyermekkoromban kettő is volt. Az egyik a piactéren. A másik ettől jó két kilométerre – ha nem többre, mert a völgyekben csillagszerűen széthúzódó falu óriási területen fekszik –, kint a hegyekben. Csaknem a szöllők között. Miből élt ott a mester? Abból, hogy egyben – igen olcsón – borbélykodott, mert ahhoz éppoly finom kéz kell. És madarászkodott. Mátyásmadarakat tanított beszélni, pintyeket trillázni. Pici üzletét a hatalmas borbélytükör még szűkebbé tette. Ennek két oldalán sorakoztak sűrűn váltogatva egymást a még súlykolonccal járó láncos faliórák, különböző fatokokban, és a rengeteg madár, a mester gyártotta fakalitkákban. Versenyt csengtek, csipogtak, fütyültek, kirregtek, burukkoltak s hallatták azt az asztmatikus hörgést, ami ütés előtt a falióra hangja. Megesett, hogy egy időben egy kalitkában s egy óratokban is kakukk volt. Jött évszak, mikor a belépő vendéget egyszerre három megokosított madár jónapottal fogadta, mégpedig olyan harsányan, hogy arra a rigók és cinkék is kivágták a magukét, sőt, egy-két óra is ütni kezdett. Engem ide járattak nyíratkozni, és most, ha képes volnék tűz-, víz és valószínűséggel szemben hű lenni magamhoz, vagyis a költészethez, esküt tehetnék, hogy míg a borbély széktrónusából először szemlélhettem teljes nagyságomban magamat, a fölhúzós órák is fütyültek, sőt beszéltek, és a kalitkák is mutatták az időt.

Prométheusznak, elismeréssel

A veszett kutyák és macskák után – mert az én gyermekkoromban még a macskákon is kikitört a veszettség – eredendő vadságukból legtöbbet a lángok vesztettek. Az eldobott gyufaszálak annak idején Tolna vármegyében csak tettették, hogy elaludtak. Valójában a fű tövében, fejjel a földre borulva, nagy sunyin épp csak lehunyták szembogaruk pici parazsát. Csak a társaság elvonulását várták s iszkoltak sebten máris a legközelebbi boglyához vagy disznóólhoz. Micsoda fölugrós, bokaszétvetős harci táncot jártak, főképp ha elszabadítóik már a messzi dombtetőről, merő megszokásból néztek hátra. És legfőképp amikor alattuk a tánc-zene – a süldők s ártányok jajveszékkórusa – az igazira váltott.

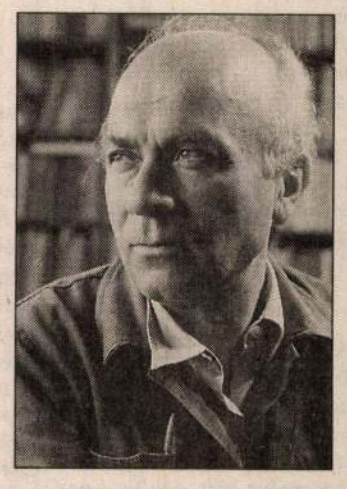

Éppily keveset hallatnak magukról ma a házban s a ház körül szolgáló – a mintegy ketrecekbe zárt és ólakba szelídített – lángok. Hajdan nem lehetett bízni bennük. Udvarunk végén a sütőkemence lángja például évente kiszabadult, s megette falánkul először is a többheti táplálékul odakészített kukoricakórót. Egyszer a padlásföljárót is fölfalta; sőt már közismert kedvenc csemegéjét, a tető zsupját harapdálva. A húzós lámpa lángja, hiába volt üvegcilinder alá ültetve, szeme sóvár fényét folyton a dunyhákra villogtatta. Ki hall manapság azokról a lángokról, amelyek a lóbált vasaló kirepült szikrájából a kosár fehérneműn csapnak szét bíborszárnyakat, s eresztenek ki máris ezer fiókát maguk alól? Eltűntek, fészkestül.

Eltűnő társak

Egy borjú, egy nyúl, egy kos, egy kutya,
– Vitéz nevű – aztán apám, anyám
és mind a holt hűtlen után
el-elhagy ő is: Gyula, a – „Gyula!"

Alig találkozom vele.
Egy-egy arcmozdulat alól,
mint rácsa mögül a fogoly
rándul a szája, vág felém szeme.

Mint régiek, ti, kutya, kos, tehén:
kezd ő is nem lenni sehol.
Szólíthatom, nem válaszol.
Vagy más jelentkezik nevén!

Vendéghölgy a Kastélyparkban

Diákkori emlék

Az ikra, a lazac, a rák
reggelire, tartine-ra kenve,
nem táplálták ezek se benne
csak megye-híres bánatát.

A gyenge lúd
Mellehúsa, a jérce szárnya
ebédre, a gyümölcs-saláta,
ezek is mit? A mélabút.

Mind nehezebben
sétált, nyögött
uzsonna s vacsora között
e szerelemben.

Tündér világ.

Megtestesülten egy kövérre nőtt
szép Bánat, a nótákból ismert
Bús Gerlice járkált a díszkert
kalitka-rúdjai mögött!

A béresnék könnyein át.

A nemzettudat – lelkiállapot

Illyés Gyula sétája szülőföldjén

Sárszentlőrinc, ez a falu az én szülőhelyem, nem merem mondani, hogy szülőfalvam, mert akkor voltam itt legelőször, amikor magam elgyalogoltam ide. Ehhez a faluhoz esik legközelebb Rácegrespuszta, ahol születtem. Mikor fölfedeztem a falut, már okosodó ésszel, akkor lettem igazán rá büszke. Ritka szép települése ez a Dunántúlnak, méghozzá azzal a rendkívüli jellegzetességgel, hogy vallásuk miatt Felvidékről kinézett evangélikusok költöztek ide, úgy, hogy 1802 körül már gimnáziumot teremtettek maguknak. El tudjuk képzelni, milyen igényesek voltak itt a parasztok. (…)

Ez a ház, ahol vagyunk például, a legnagyobb hatású volt – szerintem – *Petőfi* Sándor szellemi, sőt forradalmi alakulására. Általában azt hisszük, hogy a legszegényebb réteg gyermekei lesznek forradalmárok. Nem. Rendszerint azok, akik már megismertek egy bizonyos jólétet, és abból valami véletlen folytán visszakényszerültek egy alacsonyabb rétegbe. Szellemi emberekről beszélek. Az ember megnézi ezt a házat, ebben lakott Petőfi Sándor két esztendeig, a jegyző lakása volt; kosztos diákokat tartott, de a kosztos diáktársa Petőfi Sándornak a Sass fiú volt, a szomszédos Úzborjád nemesi birtokosának a fia. Tehát Petőfi rögtön belekerült egy olyan érdekes jómódba, pusztán a vallása miatt, evangélikus volt, szlovák származású, de az apja nagyon is tartott arra, hogy tökéletes magyar nevelést kapjon, és kereste, hogy hol vannak olyan evangélikus iskolák, ahol magyarul tanítanak. Tehát Petőfi a legnagyobb élményt itt kapta… Még a szerelmet is: a jegyzőnek a lányába, Hittig Amáliába azon nyomban beleszeretett… Tehát érdemes itt körültekinteni, Petőfi Sándor itt nevelődött, tisztelettel kell néznünk a XIX. századnak a falusi műveltségére. (…)

Ez itt Cecének, Cece községnek a szíve. Általában a falvak itt mind szík, mocsaras, sáros területen épültek, és majdnem minden falunak a neve sárral kezdődik. Sárbogárd, Sárszentlőrinc és a többiek. A sík területen éltek általában az uradalomnak az emberei, az emelkedettebb részen az ős-református bolynak a kisnemes és szabad paraszt rétege. Itt laktak anyai nagyapámék, *Kállay* Lajosék, ez az Eötvös utca, rengetegszer megtettem ezt az utat, itt van a református templom, ott élt a nagybátyám, amott is voltak rokonaim, de itt az utcákat, ezeken a református területeken, gyalogosok nem is használták. Mindenkinek joga volt átmenni a másnak a portáján, minden kutyát az embernek kötelessége volt ismerni, hogy még éjjel is, a kutya csak megszagolta, tudta: hogy azt nem kell se ugatni, se megharapni. Roppant érdekes világ volt ez. Érzékeltem szinte a bőrömön, hogy milyen volt még az én gyerekkoromban is, a kuruc, '48-as, *Kossuth-párti*, protestáló ellenzék. Ennek örök képviselője volt *Madarász* László és *Madarász* József, akiknek a háza szintén itt van, ez volt számomra az intelligenciának, az emelkedettségnek a fókusza, mert mindnyájan roppant tanultak voltak és nagy magyarok. (…)

Az Ozorát körülvevő pusztákon éltek őseim, itt nevelkedtem én is, és ide telepedtek be – már megöregedve – a pusztaiak. Nagyapám, nagybátyáim itt éltek. Elég módos, juhász számadó család volt, tehát volt tehetősségük arra, hogy házat vegyenek, sőt az elég módos juhász lá-

Illyés Gyula lányával, Marikával tihanyi otthonában

MTI-fotó – Molnár Edit felvételei

nyokat a helybeli iparosokhoz adják feleségül, azok ebből a hozományból itt önállósították magukat. Tehát volt alkalmam megismerni Ozorának majdnem minden rétegét, ezt a nagyon szorgalmas, középiparos réteget is. Lakatosok, kádárok, vendéglősök voltak, nagyon jól éreztem magam köztük, nagyon intim kultúrközpontnak láttam Ozorát. Kivételes ünnepnap volt, hogyha Rácegresről, ami ide körülbelül 20 kilométerre esik, ide eljöttünk. Most a templom csarnokában ülünk. Ezen a lépcsőn térdepeltettek le, itt bérmáltak meg, gróf Zichy Gyula pécsi megyés püspök érintett arclegyintéssel és erősített meg hitemben. (…)

Számomra Simontornya volt a világváros, ide kilenc-tíz kilométerre fekszik Felsőrácegres, az a puszta, ahol születtem. Ott éltünk, és nagy élmény volt elhagyni a pusztát. Rokonaink és a család ozorai volt, de Ozorához Simontornyán kellett átkocsizni. Simontornya volt az első, ahol vashidat, vasútállomást láttam, piacot, sőt, azt a csodálatos élményt, hogy a házak egymás mellé vannak építve. A pusztán a házak úgy álltak, ahogyan a tehéncsorda összeverődik a mezőn. Majdnem minden utca egyforma volt számomra. Itt láttam először emeletes házat. Emlékszem, amikor visszatértünk, a pusztai gyerekek arról vallattak, hogy hogy van toronyban harang? És hogy harangoznak? Mert az se volt a pusztán. Ide kerültem negyedik elemibe. Iskolát is itt kezdtem látni, tanulni. Itt láttam papokat, pusztán legfeljebb vasárnap jöttek ki. Tehát a kultúrával való érintkezés a nyers, a közvetlen, az Simontornya volt. A sokk és az elragadtatás, az Simontornyán ért. (…)

Ámulva jártam, New York nagy negyede nem káprázhatott el annak idején engem úgy, mint az akkori Templom utca, ahol egymás mellett nemcsak házak, hanem minden házban kivétel nélkül kereskedés is volt. Kijött a gyönyörű vászonszag, a másik boltból a vasnak a szaga, még a simontornyai cipőkrémnek az illata is az orromban van, nem beszélve a többi kereskedésről.(…)

Németh Lászlóval egyszer elhatároztuk, hogy végigjárjuk a közös területeket, ahol neki is van élménye és nekem is. Majdnem mindenütt volt rokonság, tehát nem kellett szállással törődni. Elindultunk Tihanyból, azt hiszem gyalog, és az első rátán rögtön lementünk éppen tán Szilasbalhásra, ottan meghálltunk és így jöttünk tovább. Németh Lászlóval majdnem mindenütt az a szempont is vezetett bennünket, hogy hol lehetne népfőiskolát teremteni, és ezért elég sok emberrel beszélgettünk. Meglátva a simontornyai várat, majdnem egyszerre támadt az a gondolatunk, (már Ozoránál is fölvetődött), hogy ilyen kitűnő épületeket ne magtárnak és ne szeméttelepnek használjanak, hanem ezekből kellene népi kollégiumokat teremteni. Hetven pengőre volt fölértékelve a vár. Összenéztünk, ezt a zsebünkből kifizetjük, vegyük meg a várat rögtön, és azután majd elkezdődik a további terv. Amit én legjobban fájlalok, és legkevésbé bocsátok meg *Rákosinak* és *Révainak*, hogy a népi kollégiumokat szétverték. Ott fölfakadása volt a parasztságnak, a munkásságnak. (…)

Simontornya azonban számunkra csak átmenet volt. Onnan majdnem pusztai vadócként Dombóvárra kerültem. Anyám családja nevelt; nagyon szabadelvű, közvetlen protestánsok, kálvinisták voltak. Az én pusztai viselkedésem ebbe a világba nem illett bele. Ott egy egész életre kiható sokk ért engem. A közép-dunántúli tájnyelvet beszéltem, amit Dombóváron már nem beszéltek, sőt ez volt a szégyenletes. Engem osztály előtt jóakaratú tanárom megszégyenített, mert föl kellett rajzolnom – nagyon jó tanulónak indultam – egy egyenest az A és az F pontok között. Rajzoltam, és azt mondja a tanító, mondd is, amit csinálsz. Mondom: egyeneset húzok az *á* és az áf pontokra. Azt mondja, mi? Az A és az áf! Az nem áf, hanem ef. Igenis. Mondd azt, hogy ef! Áf, mondtam. Hát azt mondja, rendben van, nem tudsz még beszélni, jövő órára megtanulod, hogy az nem áf, hanem ef. (…)

Dombóvárról Bonyhádra mentem, roppant érdekes gimnázium volt ott. Az igazgató ismerte a szüleimet. Öntudatos, jó alkatú, szikár, nagyon bátor kereskedő nép lakott Bonyhádon. Magyarok, németek, szlovákok, nagyon sok rác is, meg szerb és zsidó. Mellettem ült a majdani görögkeleti püspök, előttem két, azt hiszem *Groschmidt* nevű fiú. A padszomszédom, a mostani görögkeleti püspök, Dusán, nem mondom meg, mi mindenre tanított meg ő engem a cigarettacsavarástól kezdve… Ott voltam, mikor kitört a világháború. Tán az irodalomból ismerjük, hogy micsoda szerbellenes őrült munkát végzett az agyformáló újságírás. Emlékszem pontosan, hogy a második órán bejött az igazgató, bizonyos *Gyalog* István az osztályba, és ezt mondta: Hallom, hogy itten valaki sértő megjegyzést mert tenni szerb származású diáktársára. Szerbiával Magyarország háborúban van. Ez nem rátok tartozik. Itt mindenki egyforma. Aki itt egy szerbet emiatt meg mer sérteni, az az én tenyeremmel fog háborúba keveredni. Ezt mondta Gyalog István igazgató úr, és kivonult. (…)

Bonyhád után Szekszárd következett. A megyeházát Pollack tervezte. *Babits* büszke volt rá, hogy az ő nagyapja építtett a Séd mellett egy emeletes házat. (…)

Minden író, minden ember abból él, amit tízéves koráig élményt kap. Én 14 éves koromban kerengtem ebben a vármegyében, igen szerencsés helycserével. Megismerhettem a pusztáknak a legalacsonyabb rétegét, méghozzá egy olyan szellemiséggel, ami az ottani emberek oldalára nevelt. Most megismerhettem a középréteget is, nem beszélve a felső szellemi életről. Ezzel kerültem föl a pesti szellemi életbe. Ez számomra éppolyan sokkos találkozás volt, mint mikor Párizsból megjöttem Tolnába. Láttam, hogy van egy szellemi élet, amelyik nem ismeri a magyarság rétegeződését, és mégis jogot formál magának, hogy ő vezesse a népet, s az történjék, amit ő akar. A nemzettudat nem valami ködös fogalom, nagyon reális, pontos lelkiállapotnak a megteremtése… Mindig azonosították a mindenkori kormány hibáját a nemzet fogyatékosságával. Nem azt mondták, hogy a kormány hibázott, hanem hogy a magyarság hibázott. Így lettünk mi első fasiszták, utolsó Hitler-csatlósok. Pontosan azok mondták, akiknek valami különös ellenérdekük volt, hogy ez a nép önállóan talpra álljon, és élje a maga életét. … Óriási mulasztások vannak itt, minden, központból sugárzó, nemzet-nevelő réteget, a televíziót is, nagyon nagy felelősség terhel. Éppen a vidékkel nem foglalkoznak elég sokat. Én mégis vigasszal tudom befejezni: ez múlóban van, ma már olyan dolgokról lehet nyíltan, világosan beszélni, amiért ezelőtt tíz évvel, öt évvel is, rám nacionalistát kiáltottak. Ugye, emlékeznek rá? Pedig én voltam itt a következetes nemzetközi, mert minden nemzetet egyforma jog illet. Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók… De még változatlanul hiányolom a magyar társadalomnak a belső tartását. A szellemi gazdagodást messze elmaradottnak érzem. (…)

Vigaszul azonban azt tapasztaltam, hogy az alulról jövő emberekben annyi érték van! Én jó munkára alapuló országot látok magam körül, és ez vigasszal tölti el az embert. Valamikor tréfából azt mondtam, hogy „szélárnyékban" van ez az ország ahhoz képest, hogy milyen kazlakat hord körülöttünk szét a szél, milyen házak tetejét szedi le, és kiket fenyeget még? Velük bennünket is! De hogy ebben a szélárnyékban a magyar nép milyen óriási dolgot tud művelni!

(A Magyar Televízió Szülőföldemen című, évekig tartó sikeres sorozatának 1981. december 25-i adásában Illyés Gyula kalauzolta a nézőt gyermekévei színhelyein. Ebből a műsorból válogattunk és adtunk itt közre szerkesztett részleteket. A műsor készítője és riportere Major Sándor volt.)

Simon Boccanegra

Operabemutató a Pécsi Nemzeti Színházban

Igazán nem bővelkedik művészi feladatokban a Pécsi Nemzeti Színház operatagozata – pontosabban az a maroknyi csoport, amely még megmaradt belőle. Hozzáértő körökben pillanatig sem kétséges, hogy a jelenlegi redukált tevékenység még csak esélyt sem jelent arra, hogy belátható időn belül Pécsett valamiféle önálló arculatú operai műhely formálódjon, olyan, melyhez szakmai és presztízs-okokból egyaránt érdemes tartozni. Már ezért is különleges figyelmet érdemel(ne) az évad első (és egyetlen?) operabemutatója, Verdi Simon Boccanegrájának eredeti nyelvű előadása, amely egyértelművé tette, hogy a pécsi operatagozatot (még) nem kell veszteséglistára vennünk.

Somogyi Eszter és Győrfi István FOTÓK: MÜLLER ANDREA

A Simon Boccanegra rendezői és zenészi szemszögből egyaránt kiemelkedően izgalmas és jelentős mű, a benne munkáló óriási drámai erőknek és Verdi késői átdolgozásának köszönhetően szuggesztivitása lenyűgöző. Hatalom és jellemek, politika és emberi kapcsolatok összefüggéseiről regél a mi keserves mindennapi tapasztalataink tükrében is megdöbbentő realitásérzékkel és hitelességgel. Verdi zenéje a kifejezés és karakterizálás teljes fölényét mutatja az operai sablonokkal és énekesi szépelgéssel szemben.

Ezt a véresen komoly színjátékot *Horváth Zoltán* rendezői munkája révén most meggyőző, de sohasem tolakodó, a mű érvényesülését kellő alázattal szolgáló interpretációban követhetjük végig; olyanban, amely párhuzamosan követhetővé teszi a politika és a tömeg viszonyát, valamint az egyes emberi sorsrezdülésekét, reflektálva a manipuláció és kiszolgáltatottság ebben a darabban oly fontos motívumaira. *Csányi Árpád* díszletei és *Tresz Zsuzsa* kosztümjei révén – a takarékosság nyilvánvaló jelei ellenére is – a nagyszabásúság érzetét keltő térben, kifejezetten színpompás látvány élményét nyújtva zajlik a játék.

A rendezés és a darab súlypontjai szerencsésen egybeesnek: az előjáték, a tanácstermi jelenet és a zárókép mintegy pillérei az előadásnak, közöttük kamara-jellegű jelenetek szolgálnak némi kontraszttal.

Az általam látott második előadáson – október 6-án – a *Blázy Lajos* vezényelte zenekar jó tempókkal, megfelelő karakterekkel szólaltatta meg a partitúrát. Mindamellett igencsak hallható volt a Pécsi Szimfonikusok Németországban turnézó részének hiánya, kiváltképp az olykor igencsak zilált hangzásképet produkáló vonóskarban – a negatív csúcspontot ebben a tekintetben a méregpohár kiivásakor hallottak jelentették.

Az énekes-gárda – átlagában – megfelelően helytállt. Ez az összkép, persze, egymástól jócskán különböző egyéni teljesítmények eredője: beletartozik *Győrfi István* (Gabriele Adorno) – minden igyekezete és kétségtelen fejlődése ellenére – igencsak problematikus hangminősége és erőtlensége, de beletartozik *Massányi Viktor* címszereplőként nyújtott egészen kimagasló alakítása is. Utóbbi nemes fényű baritonja, hibátlan muzikalitása és egész színpadi ténykedése alighanem az ország bármely más operaszínpadán jóval melegebb fogadtatásban részesült volna.

A darab komoran férfias világában egyetlen üdítő kivételt jelentő Amelia Grimaldi szerepét *Somogyi Eszter* formálta meg: a jelek szerint erőteljes hanganyaga – talán valamiféle fáradtság vagy betegség folytán? – a kelleténél nyersebben, érdesebben szólt, magasságában csak forte dinamikai szinten tudott kibontakozni. Jacopo Fiesco, a címszereplő nagy ellenfele *Kuncz László* jóvoltából végletesen konok, szinte monomániásan gyűlölködő figuraként mutatkozott – a sajátos énektechnika és színpadi játékstílus ez esetben erősítette ezt a hatást. *Egri Sándor* (Paolo Albiani) zenei és színészi teljesítménye együttvéve kellően hatásos volt. A további szerepekben *Kovács Istvánt* és *Szabó Csabát* láttuk–hallottuk.

A *Witterle Gábor* vezette kórus vélhetőleg néhány előadás alatt meg fogja szerezni a rendezés által megkívánt színpadi akciók magabiztosabb kivitelezéséhez szükséges rutint – alighanem ennél jóval kitartóbb munka szükséges az igazán tömör, érett kórushangzás kialakításához.

Hogy azután ez a fejlődéshez nélkülözhetetlen idő rendelkezésre áll-e, abban korántsem vagyok biztos. Olvasva egynémely tipikus outsider „kritikus" pökhendi, felületes, a szakma legelemibb szabályait semmibe vevő írását országos napilapban erről az

Massányi Viktor

előadásról, nem lehetnek kétségeim az operatagozat munkájának külső körülményeiről. Látva a premier utáni első előadás csupán félháznyi, kedélytelen közönségét, hallva a legjobb és legrosszabb között megkülönböztetést tenni képtelen, kemény három percig kitartó „tapsvihart" az előadás végén, az a véleményem, e pillanatban kérdéses, Pécsnek szüksége van-e önálló operajátszásra.

Hát, majd meglátjuk . . .

Gönczy László

Bocz Gyula kőbezárt szabadsága

Bocz Gyula gyönyörű carrarai márványt faragott meg ezen a nyáron. Látogatói körbejárták, körbesimogatták a hosszúhetényi udvar közepén álló plasztikát. Lehulló drapériája antik szobrokat idéz, lágy formái természeti formákat. Monumentális a szobor, mindenki nagyobbnak látja valós, 150 centis méreténél. Csavart forma, amit az ember szüntelen mozgásban érez.

– Ezt akarom – mondja a szobrász. – Olyat láttatni, ami nincs. Hogy a végén létrejöjjön ez a hatás, a borzongás, a hangulat, amit átérez a másik ember is. Sem nevelni, sem oktatni nem akarok a művészettel. Az én gondom, hogy szép szobor kerüljön oda a térre.

A nyár elején csak ült az udvarban Bocz Gyula, és nézte a követ. Éppen túl volt egy hét és félórás agyműtéten. Egy utazáson a koponyája körül. Mit ad Isten, akkoriban kapott egy megrendelést Budapestről, a Karinthy Gimnáziumból, egy Karinthy-portréra. Először egy famunkát készített el. Aztán lassan nekilátott a carrarai márványnak, amit megígért a falunak. A szobrot szeptember 7-én avatták Hosszúhetény főterén.

– Sok mindent csinál az emberrel egy ilyen betegség. Másként gondolkodom azóta, más lett az értékrendem, a fontossági sorrend. Rájöttem, hatvanévesen, az élet azért van, hogy abban valami értékes, tartalmas dolgot csináljunk. Hogy *jól éljünk*. Az élet nekem ugyanúgy rettentő sok szenvedést jelentett, mint mindenki másnak. De jelentette azt is, hogy dolgozhattam. Éspedig a legnagyobb szabadságban, a megrendelőktől függetlenül.

Csavart forma, amit az ember szüntelen mozgásban érez FOTÓ: MÜLLER ANDREA

– Csak az foglalkoztatott, milyen lehet a térben elhelyezhető tárgy. Hogyan teljesülhet egy tárgyban két véglet: kicsinység és nagyság, keménység és puhaság. Nekem a munkám mindig olyan volt, mint az evés, az alvás, mint egy természetes folyamat. A váratlanul érkező betegség ezt csak megerősítette. A munkánál szebbet-jobbat nem tudok elképzelni. Nem ijedek meg, mint akkor sem ijedtem meg, amikor *Dóczi Tamás* professzor szembesített a reám váró eshetőségekkel. De az biztos, hogy amíg élek, még inkább csak olyan dolgokat szeretnék csinálni, amit fontosnak tartok. Bár eddig is erre törekedtem.

– Örülök, ameddig vagyok. Nem mernek meghalni az emberek. Én ezzel is szembe néztem. Mindig száz százalékosan éltem az életemet, és ebből ez tellett ki, ami kitellett. Főnököm nincs, senkinek sem kell eleget tennem, egyedül Istennek tartozom elszámolással. Ez hatalmas szabadság, ami a mindenség, a tökéletes felé lendíti az embert. **Gállos O.**

Mert én német vagyok

Érdekfeszítő XX. századi kalandregény volt az idős hölgy élete

„Mert én német vagyok" címen a Jelenkor Kiadónál látott napvilágot egy szudétanémet származású asszony, a 84 éves *Herta Krecsmáry* élete. E huszadik századi, kalandokban gazdag életutat a főszereplő maga mondta magnóra *Koszta Gabriellának*, aki a szöveg szerkesztett változatát készítette el a Jelenkor számára.

Ízelítőnek ebből hallhatunk öt rövid részletet, összesen 100 percben a Kossuth-adón október 14-től, hétfőtől péntekig, esténként 19.40-kor a pécsi szerkesztő-színésznő, Koszta Gabriella előadásában.

Herta asszony családját egyrészt polai olasz és horvát tengerészek, másrészt szudétanémet iparosok alkották, s a család Polában él a Monarchia összeomlásáig. Amikor hazatérnek a Szudéta-vidékre, az már Csehszlovákiához tartozik. A család Grazba, majd az apa munkahelye után Nagyváradra költözik. Herta itt talál magának romániai magyar férjet, Krecsmáry Imre személyében, és szövődik tovább a teljességgel soknemzetiségű nagycsalád és egy asszony sorsa.

– A beszélgetéseink során feltárult egy tipikusan közép-kelet-európai életút. Herta asszony olyan multikulturális közegben él Polában, Grazban, Nagyváradon, Bukarestben, Bécsben, ahol megtanulja, éli a másságot anélkül, hogy feladná német mivoltát – mondja az általa szerkesztett könyvről Koszta Gabriella.

Az Osztrák-Magyar Monarchia összes államában élt, Beszéli az összes közép-európai nyelvet, magyarul mondja magnóra az emlékeit. Mindig tudatosan németnek vallja magát. Kisebbségiként és menekültként sem tagadja meg hovatartozását. Végig meneküli a XX. század összes nagy kataklizmáját, végigéli Drezda, Bécs bombázását. A könyv ott a legdrámaibb, ahol Herta személyes drámái és a történelem nagy fordulatai találkoznak. Mint gyermeke születésekor és elvesztésekor a második világháború idején. Eltemeti három gyermekét és a férjét, 49 éves, amikor három élő gyermekével Romániából Németországba települ át, és 16 év után viszontlátja szudétanémet és dalmát rokonait.

Mindez lehetne közép-európai szenvedéstörténet – mint ahogy talán az is. A hősnő életigenlése, életereje és derűje azonban átragyogja az összes e századi borzalmat. Herta Krecsmáry ma Ludwigsburgban él, családja és a szerteágazó rokonság körében. Házának ajtaján ez a tábla fogadja az érkezőt: „Elutasítok minden idegengyűlöletet".

A könyv a Betűdzsungelben, az Írók Boltjában, a Gondolat Könyvesboltban kapható. **G. O.**

Cseh művészek kiállítása Pécsett

Ha a cseh kultúrára gondolunk, többnyire irodalmi és filmélményeink tolulnak emlékezetünkbe. Pedig a cseh kultúra sokoldalú, más területein is kiemelkedő teljesítményekkel találkozhatunk. Pécsett most három kiállítás is tanúskodik erről. A Pécsi Kisgalériában a RAUT című kulturális folyóirat két művészének, *Ales Najbrt* grafikusnak és *Tono Stano* fotósnak az anyaga, a Művészetek Házában pedig a kortárs cseh fotóművészet öt alkotójának, és *Jindrich Streit* önálló tárlata látható.

A RAUT nagyon érdekes vállalkozás. Részint azért, mert 50 X 70 centiméteres méretével már eleve eltér a hagyományos formáktól, másrészt pedig azért, mert a rendkívül jó színvonalon szerkesztett, nagyon igényes tipográfiájú lap, mint nyomdaipari termék is kiváló minőségben készül.

Az öt cseh kortárs fotográfus különböző irányokat képvisel. A cseh újhullám filmjeiből oly jól ismert világot leginkább a dokumentarista szemléletű Streit és *Viktor Kolár* képviseli közülük; Kolár kicsit szikárabb módon, Streit pedig finom iróniával és szeretettel.

Ivan Pinkava és *Václav Jirasek* emberi arcokat és testeket ábrázol képein, de míg előző naturalisztikusan, utóbbi furcsa, misztikus világba ágyazva. *Jiri David* ismert emberekről készült portréi a bal, illetve a jobb arcfél megkettőzésével létrehozott képpárok, amelyek azon túl, hogy finoman utalnak

Ízelítő a Kisgaléria tárlatából FOTÓ: MÜLLER ANDREA

a jobb és bal agyfélteke különbségeire, az embertől idegen, robotszerű arcokat eredményeznek. **Cs. L.**

Oláh János:

Égtől égig

A fekete gólya, a szürke gém,
a halászó rétisas
és mind, mind az áldozataik,
a vadkacsa, a fürge keszeg,
a léha ponty, a mord rák,
a régi, ritka csík,
a gyerekkor vadvízi világa
föltámadt, visszajött.
A morgó baglyok újra
szőrlabdát böfögnek
az egerürüléktől kásás déli porba,
majd békés emésztésüket odahagyva
ijedten csaponganak
a magtár korlátolt univerzumában,
a gerendák szövedéke között,
pedig most már nem kergetem őket.
Világuk részeként bolyongok
égtől égig, víztől vízig,
földtől földig.

Összefogni a régió tudományával

Huszonhét év után ismét Tigyi József lett a PAB új elnöke

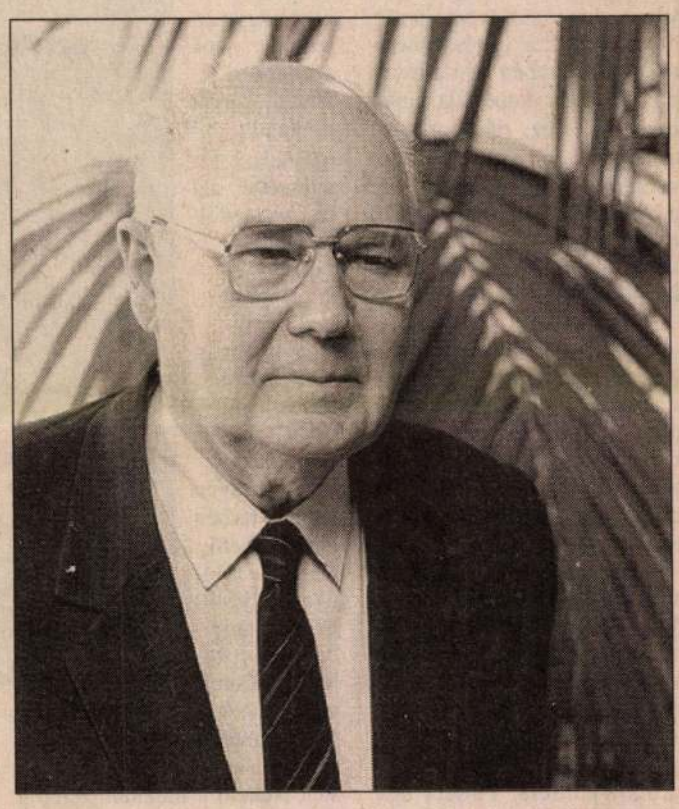

A hatvanas évek végén nyolc akadémikus dolgozott Pécsett, akik – miután Szegeden már 1961-ben létrejött a helyi akadémiai bizottság – elhatározták, a dél-dunántúli régió tudományos élete is megérdemel egy helyi akadémiai szervezetet. *Tigyi József* biofizikus, aki 1967-ben lett a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a kezdetektől lelkes híve volt a pécsi bizottság létrehozásának. A Mecsek oldalában álló Vasvári-villa akkoriban egyre pusztult, és az illetékesek nem tudták eldönteni, vadászházat, éttermet vagy valami egyebet csináljanak belőle. Végül úgy hozta – nevezzük így, anonym módon – a sors, hogy miután Pécs Városi Tanácsa a Vasvári-villát az MTA rendelkezésére bocsátotta, az MTA Elnökségének 1969. január 28-i határozatával létrejött a Pécsi Akadémiai Bizottság, mint az alapító okirat leszögezi, a régió tudományos tevékenységét koordináló egységként.

Ma, 27 év múltán a PAB-nak 14 akadémikus tagja van, munkáját 10 szakbizottságban és 65 munkabizottságban végzi. A napokban tartott tisztújító gyűlésen az alapítók egyikét, Tigyi Józsefet választották elnöknek.

– A PAB legfontosabb szerepét abban látom, hogy a négy megyében, Baranyában, Somogyban, Tolnában és Zalában dolgozó mintegy 1500 kutató, tudós, és közülük is elsősorban a fiatalabbja, megfelelő kapcsolatot találjon az MTA-hoz – mondta. – Programomban három fő problémára helyezem a hangsúlyt. Az első, a környezet és egészség összefüggéseinek vizsgálata. Ugyanis kimutatták, hogy az egészségügyi ellátás csupán 20 százalékban befolyásolja az életminőséget, sokkal fontosabb az életmód milyensége és a környezeti szennyezettség – e két utóbbi tekintetében már Portugáliát is alulmúltuk. A második, hogy a PAB mozgósítsa a régió közgazdászait, jogi kiválóságait, hogy a nemzetgazdaság fejlődése tekintetében adjanak konkrét tanácsokat, keressük a növekedési pontokat, hiszen épp ebben az országrészben teljes váltás megy végbe a gazdaságban. Természetesen szeretnénk munkanélküliség elleni tippekkel is szolgálni. A harmadik létfontosságú dolog számunkra az egyetemekkel való együttműködés. A kutatók 90 százaléka amúgy is egyetemeken, főiskolákon tanít. Tervem, hogy üléseinkre meghívom a régió felsőoktatási intézményeinek vezetőit, a városok és a megyék illetékeseit is.

– *Valóban markánsan jelen van-e PAB a helyi tudományos életben?*

– Azt hiszem, igen. Bizonyítja ezt, hogy évente 150 tudományos rendezvény helye a székház, ebből 10-15 nemzetközi, 25-30 országos. Én biztos vagyok benne, hogy nem elég elérni a tudományos eredményeket, hanem közzé – ha lehet, közkinccsé – kell tenni, mert csak így van értelme. A konferenciák pedig azért is fontosak, mert a fiatalok ilyen alkalmakkor találkozhatnak nemzetközi, országos szaktekintélyekkel, nagyságokkal, akik sokszor egy briliáns előadással lökést adhatnak egy tudományos pályának.

– *Kell-e harcot vívni Budapesttel pénzért, lehetőségekért?*

– Minden attól függ, a területi bizottság elnökének milyen tekintélye van. Glatz Ferenccel nagyon jó a viszonyom, még kulturális minisztersége idejéből, mikor én az MTA alelnöke voltam. Azt tartom, mindent el lehet intézni, ha megfelelően megindokolja az ember. Tényleg kevés az alapellátási pénz – nincs más választás, mint utána járni. Elvégre akkor dicsőség pénzt találni, mikor kevés van. Ezért is komoly tervem, hogy a régió nagyvállalataival jó viszonyt kell kialakítani, és meg kell találni azt az érvet, ami szimpatikussá teszi számukra a tudomány támogatását.

A PAB új tisztségviselőket is választott. Alelnökök: *Horváth József* növényvirológus (Keszthely), *Komlósi Sándor* matematikus (JPTE KTK) és *Katona Tamás*, a Paksi Erőmű Rt. fejlesztési főmérnöke. A PAB titkára *Fodor István* pécsi földrajztudós lett.

M. K. – Fotó: Müller A.

A kijevi barlangfolyosók

A kijevi történelmi múzeumban kiállítás nyílt a város kiterjedt barlangfolyosó-rendszeréről, amelynek történetét mindmáig sok titok övezi.

A legtöbb barlangfolyosó keletkezését homály fedi, eredetükkel és elhelyezkedésükkel kapcsolatban már évszázadokkal ezelőtt különböző legendák terjedtek el. A XVI.–XVII. századi Kijev lakói – akik tudták, hogy a Dnyeper folyó alatt is sok járat húzódik – meg voltak győződve arról, hogy a föld alatti folyosók egészen Moszkváig, Szmolenszkig, sőt Nyizsnij Novgorodig érnek. A mendemondák különféle kincsekről is szóltak, amelyeket gazdag hercegek és kereskedők rejtettek el egykoron a barlangfolyosókban.

A kincsekről szóló legendák nem alaptalanok, a történelem során sokan leltek ugyanis nagy értékeket, bár a legtöbbször véletlenül.

A régészek szörnyű tragédiák bizonyítékait is feltárták. A barlangrendszer egy részén talált többszáz emberi csontváz azoké az egyházi és nem egyházi személyeké lehetett, akik talán 700 évvel ezelőtt menekültek a föld alá a mongol hódítók elől. A mongolok viszont minden bizonnyal megtalálták a folyosót és elzárták kijáratát.

A kijevi barlangrendszer híres, évszázadok óta alig változó mikroklímájáról: az állandó hőmérsékletnek és páratartalomnak köszönhetően az eltemetett szentek földi maradványai kitűnő állapotban megmaradtak.

Magyarul magyarán

Közszolgálatiság

A rádió és a televízió működésével kapcsolatban szinte kulcsszóvá vált a cím, amely egyben a kereskedelmitől való megkülönböztetésre is szolgál. Azt jelenti, hogy a két elektronikus médiumnak az egész társadalmat kell szolgálnia, egyetlen réteget vagy csoportot sem kirekesztve a tájékoztatásból. E követelménynek nemcsak tartalmi, hanem nyelvi-formai feltételei is vannak. Hogy ez utóbbinak se mindig tesznek eleget a beszélők, annak egyik jellemző megnyilvánulása, hogy a riporter egyre többször teszi föl a kérdést beszélgető partnerének: Hogy is van ez magyarul? – jóllehet magyarul folyik a szó.

Nyelvi klisék

Az ilyenféle nyelvi klisék, mint *„az én olvasatomban”*, *„a dolog úgy működik”*, *„a probléma artikulálása”*, *„a kérdéskör úgy kezelhető”*, *„a kézivezérlés”*, *„az igények átstrukturálódása”* stb., stb. arról árulkodnak, hogy az új fogalmakkal együtt új nyelvi kifejezések is keletkeznek, s ezek használatával kíván a beszélő megfelelni az új *„kihívásoknak”*. Egyesek mintha mutatni akarnák, hogy menynyire *„lépést tartanak”* az újjal, mennyire *„naprakészek”* a világ dolgainak és jelenségeinek megítélésében, hogy mennyire élharcosai, avatott apostolai az új művelődéspolitikának, a különféle szakmák korszerűsítésének.

Néha az az érzése az embernek, hogy az előadók, a különféle cikkek és tanulmányok szerzői versenyeznek, ki tud szokatlanabb, újszerűbb nyelvi fordulatokkal kirukkolni. Így aztán *értékeket emlegetnek, melyeknek mentén megfogalmazzák magukat, s a fiskális diktatúra korában paradigmaváltást és intézményspecifikus válságmenedzselést javasolnak.* Mondataikból nem hiányozhat a *trend, a team, a lobby, a mecenatúra,* a *szponzor,* az *animális,* az *infrastruktúra, a kompatibilis,* a *kontraszelekció,* a *konceptuális* és a hasonló ún. szakszavak, szakkifejezések.

Szózagyvalékok

Így keletkeznek az idegen szavakkal teletűzdelt olyan szózagyvalékok, mint a *nonprofit* és *civil szerveződések betagolódása az intézményspecifikus strukturába* – vagy a *kultúra maradékelvűsége katasztrofális indikátorokat mutat* – vagy: *szociokulturális életreform programok állami fedezetű forrásainak rendszerünkbe vitele . . .*

Az ilyen beszéd nemcsak világunk megváltozását tükrözi, illetve nem elsősorban azt, hanem a nyelvi önmérséklet hiányát, a divatot, amely hovatovább egy új „nyelvhez”, a halandzsához vezet.

Nagyon is indokolt tehát a riporter kérdése, aki a közszolgálatiságot képviseli a rádióban és a televízióban: Hogy is van ez magyarul?

Rónai Béla

A regionális együttműködés esélyei a Dél-Dunántúlon (3.)

Átlagos fejlettségű Dél-Dunántúl

A Baranya, Somogy, Tolna és Zala megyék alkotta dél-dunántúli régió az ország legkevésbé integrált és erősen tagolt belső szerkezetű térsége. A jó részt Budapestről irányított telephelyes iparát a piacgazdasági átalakulás hátrányosan érintette, a válság azonban nem okozott kiterjedt feszültségeket. A gazdaság teljesítőképessége közepes, az egy főre jutó GDP 370 ezer Ft, a hat magyar régió sorában a 3. helyet foglalja el. A megyék rangsorában Zala az 5., Tolna a 6., Baranya a 8., Somogy viszont a 15. helyen áll.

A gazdasági szerkezet átalakulásában a tercier szektor szerepe – a balatoni idegenforgalomnak köszönhetően – volt a meghatározó, az agrárfoglalkoztatottak aránya még mindig magas. A régió külpiaci orientációja ma a leggyengébb Magyarországon. A külföldi tőke jelenléte csekély (a hazai külföldi beruházásoknak csupán 3,1%-a került ide, az Észak-Dunántúlra viszont 13,6%). A jelenlegi ipari struktúra, az elavult termékszerkezet, a hagyományos szolgáltató ágazatok telítettsége, a gyenge technológiai színvonal miatt a régió exportkapacitásai még kedvező konjunktúra esetén sem bővíthetők, pedig 20 milliárd Ft-nyi exportnövekmény kellene ahhoz, hogy a régió megközelítse az exportráta vidéki átlagát. A K+F kapacitások elégtelenek, a kutatási ráfordítások aránya a GDP-ből nem éri el az országos átlag egyharmadát, az egy kutató-fejlesztőre jutó ráfordítás a legalacsonyabb az országban. A versenyképesség erősítésének alapvető akadálya a régió rossz megközelíthetősége.

Mindez azt jelzi, hogy a pillanatnyi átlagos fejlettség huzamosabban nem tartható fenn, a régió tartalékai kimerültek, a gazdaság tényleges szerkezeti átalakítását meg kell kezdeni, különben a Dél-Dunántúl fokozatosan lecsúszik a kedvezőtlen pozíciójú régiók közé.

Az elmúlt évtizedben lezajlott folyamatok a (kitermelőipar visszaszorulása, a budapesti székhelyű feldolgozóipari telephelyek bezárása, az export irányultságának megváltozása, az agrártámogatások drasztikus csökkenése és a privatizáció) következtében az Európai Unió normái szerint a régió népességének egyharmada (430 ezer fő) él elmaradott területeken.

A régió problematikus jellegét a központi területfejlesztési apparátus elvileg ugyan elismerte, a pécs-komlói szén- és uránbányászat visszafejlesztése által érintett terület reorganizálására kormányhatározat is született, a tényleges támogatás azonban elmaradt.

A Területfejlesztési Alapból a régió 1991-1995 között csupán 730 millió Ft-hoz jutott, döntő mértékben olyan infrastrukturális fejlesztésekre, amelyek ugyan javítottak néhány település lakosainak életkörülményein, hatásuk azonban elszigetelt maradt, ezek nyomán új munkahelyek nem létesülnek. Munkahelyteremtéshez, az exportkapacitások fejlesztéséhez, az elmaradottság gyökereinek a felszámolásához pedig nem elég a tradicionális település-lakossági infrastruktúrafejlesztés, hanem a piaci szervezeteket, a termék- és technológiafejlesztés intézményeit, a vidéki vállalkozások finanszírozási infrastruktúráját, az elaprózott forrásokat egyesíteni képes pénzügyi hálózatot kell kiépíteni a régióban.

Horváth Gyula
a Dunántúli Tudományos Intézet igazgatója

Keresztrejtvény

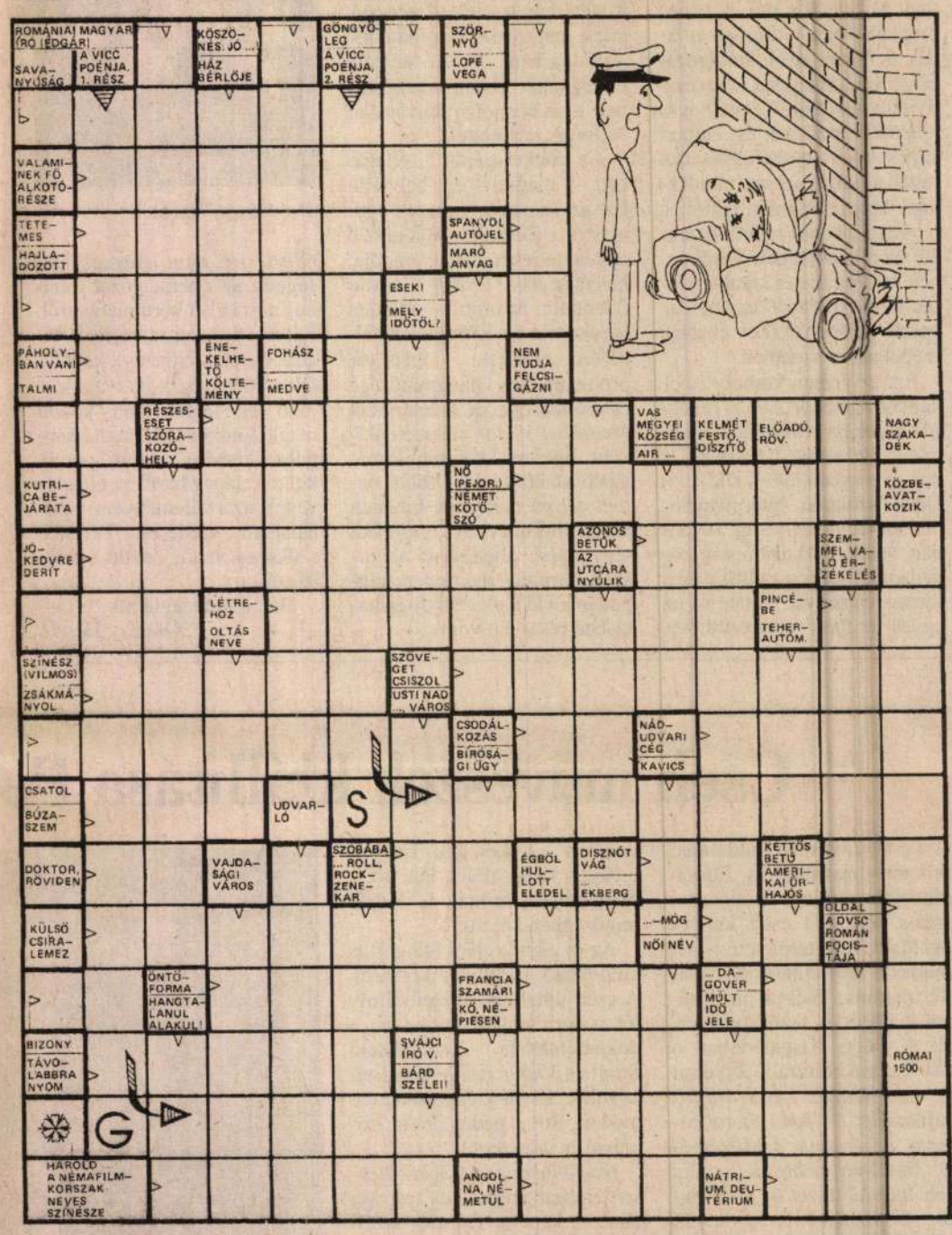

Beküldendő a helyes megfejtés **október 18-án** (péntek) déli 12 óráig beérkezőleg, LEVELEZŐLAPON 7601 Pf: 134. Új Dunántúli Napló Szerkesztősége, Pécs, Rákóczi út 34., VIII. em.

Az **október 5-i** lapban közölt rejtvény helyes megfejtése: „Fehér bort iszunk vacsora után? Ebből legalább tudom, hogy halat ettünk.”

Utalványt nyertek: Csépán Elemérné, 7622 Pécs, Bajcsy-Zs. u. 2., Fodor Gyuláné, 7349 Szászvár, Rózsadomb u. 13., Morvai Ferencné, 7754 Bóly, Szabó M. tér 7., Pilgermayer József, 7300 Komló, Irinyi u. 8., Tolnai Józsefné, 7733 Geresdlak, Rózsahegy u. 1.

Az utalványokat postán küldjük el.

BOCZ Gyula

Munkácsy-díj 1993

A keramikusi alapismereteket Majoros János keramikusműhelyét
párhuzamosan kerámiakészítő szakmát tanult. 1972-től rendszere
ahol 1989 és 1994 között műhelymesterként oktatott. A nyolcvan

Művek köztéren és középületben:
1988 Vác, Uszoda előcsarnoka: Virágtartó, samott, 130 cm

Egyéni kiállítások:
1986 Vác, Fürdő Galéria

Bibliográfia:
Kovács K., Biológia és művészet, Beszélgetés Ascher Zoltánnal,

Bocz Gyula

Oldalszerkesztő:

Bóka Róbert

HÍRCSATORNA

Nyílt nap a Nagy Lajosban. A pécsi Ciszterci rend Nagy Lajos Gimnáziumában november 22-én, szombaton 9 órától nyílt nap lesz. Az iskola a nyolcadikosok mellett a jövő tanévtől induló hat osztályos gimnáziumába is várja az érdeklődőket.

Gyerekek figyelmébe. A Pécsi Városi Könyvtár „Nyitnikék" Gyermekkönyvtára november 10-én 14 órakor „Márton napi vigasságok" címmel rendez foglalkozást, ugyancsak hétfőn 13 órakor a „Csipkefa" Gyermekkönyvtárban a Zsolnai-féle önművelési program lesz a foglalkozás témája, amelyre általános iskolásokat várnak.

Ház a drogmegelőzésért. A pécsi Mátyás király utcai székhelyű Gyöngyház Egyesület, amely a fiatalkorúak drogfogyasztásának megelőzésére, a drogfüggő fiatalok lelki kezelésére szerveződött, parasztházat vásárolt Kovácsszénáján. A házat a „hosszú terápiás" otthon kívánalmai szerint alakítják ki, a munkálatokkal november közepéig szeretnének elkészülni.

...matikai képzés. Az ...szempontjá...

Változó műveltségkép

A Nemzeti Alaptantervről egy lakótelepi iskola képviselőjének, Csirke Ernőnek, a pécsi Apáczai Csere Gimnázium igazgatójának a véleményét kértük, aki főként a törvény nyomán megszülető pedagógiai programok tartalmi kérdéseiről beszélt.

PÉCS

– Induljunk ki a NAT tartalmi erényeiből! Mi az, amiért dicsérhető, s miben marasztalható el?

– Nagyon fontosnak tartom, hogy az új törvény már kevésbé átpolitizált. Tartalmát illetően pedig a korábbiaktól eltérő attitűd jellemzi. Az eddigi műveltségünk ugyanis fogalmi jellegű volt, amelyben a világban való élés képessége alig kap szerepet. Az új tanterv ezt a hiányzó pragmatikus tudásunkat pótolni akarja, legalább olyan ütemben, ahogy a világunk technicizálódik. Azt mondja, hogy az ehhez való ügyességet is meg kell szereznünk. És ez nagyon fontos! Vannak, akik beszélnek piacképes tudásról is – dehát az iskola nem nyershúsvásár! Az viszont idetartozik, hogy miként élünk, hogyan kommunikálunk – és az iskola ezt a praktikus tudást igyekszik hozzáadni a klasszikushoz – igaz, így az iskola tudományossága is kissé visszaszorul. Ma az idegen nyelv sem a humán műveltség, hanem inkább a praktikus tudás, az informatika részeként jelenik meg. Azaz tartalmában egy világiasabb műveltségképről beszélhetünk.

– Nem fenyeget-e az a veszély, hogy a műveltségterületek szerinti oktatás számos átfedést okoz, összemos tantárgyakat, holott az ismeretek az idő haladtával e nélkül is összekapcsolódnak bennünk?

– Hogy a kásahegy efféle veszélye ne fenyegessen, az egyik fékező erő az érettségi vizsga, amely tantárgy szerint tagozódó alapismeretekre épül, de hasonló az alapvizsga is a 10. osztály végén. Mi például ezután is *tantárgyakat* fogunk tanítani és azokba emeljük be az újat. Tehát a klasszikus ismeretbe visszük be az ismeretlent.

– Közismert a törvény egyik alapellentmondása, hogy tíz osztályban gondolkodik, de az iskolaszerkezetünk 8+4-es.

– Azért ahol tehették, ott az átrendeződés már megindult, így elsősorban a fővárosban. Pécs viszont válsághelyzetben van, amit tükröz általános iskoláinak helyzete is. A város egyelőre ebben még nem lehet engedékeny, és általában vidéken még nem indulhatott be igazán ez a folyamat. Mi várható? Akármilyen tagolású formációk jönnek is létre, a NAT miatt nem szűnnek meg iskolák, de nem érdeke az önkormányzatoknak sem! A faluban a költségvetés legnagyobb tétele az iskola, az iskola körül alakul ki a politikai és közösségi mozgástér – ezért is létérdek ez az intézmény. Sőt inkább az figyelhető meg, hogy a pedagógusok beszivárognak a képviselő-testületekbe.

...csóbb elébe menni a jelenlegi tarkaságnak és a szerkezetváltást „irányítani"?

– A NAT ki fogja kényszeríteni a szerkezetváltást. Nem hiszem hogy káros volna a jelenlegi tarkaság – tekintsük inkább sokszínűségnek. Lehet hogy parancsszóra olcsóbb lenne, csak a NAT lényege, a tartalmi szabadság silányulna el – gondolja el, Új Zélandon oktatási minisztérium sincs, de azért az iskolák ettől még nagyon jól működnek! Az igazán nagy kérdés az, hogy az önkormányzatok hogyan élnek lehetőségeikkel, s milyen szakszerűséggel döntenek. Sok helyen beszéltem önkormányzati képviselőkkel és meggyőződésem, hogy felelősséggel gondolkodnak erről a kérdésről. Azon persze lehetne vitatkozni, hogy a NAT bevezetése túlgyorsított-e vagy sem – hatalomra törekvők úgyis kritizálni fogják, a hatalmon lévő politikai erők pedig védeni, s még a választások előtt felmutatni, hogy íme, ezt produkáltam.

– Hatással lehet a törvény a pedagógusmunka megbecsülésére – azaz a bérekre?

– A gazdaság fejlődése a fővárosban már elszívta a legjobb pedagógusokat a pályáról. Szomorú, de a politikusok rájöttek arra, hogy pedagógusok így is lesznek, maradnak a pályán, még így is éhbéren tarthatók. A diktatúra igazi hagyománya nem a nyelvbotlás, amikor valakit leelvtársozunk, hanem a nemtörődömség a szellem bázisaival szemben. Bérkérdésben fordulat pártoktól nem várható, ebben csak közös parlamenti döntés hozhatna politikai súlyú fordulatot. **B. R.**

A szabolcsi gyerekek még ma is őrzik a hagyományokat

Pántlika és cselgáncs

Városi gyerekek, de nap mint nap lovagolhatnak, tehenet simogathatnak vagy felülhetnek egy lovaskocsira, ami a mezőre viszi őket. Ünnepekkor a lányok tarka kasmír szoknyát, piros köténytt, fekete mellényt, bő ujjú, gyöngyös nyakú, fehér inget öltenek, piros pántlikát kötnek a hajukba. Ez a szabolcsi népviselet, ilyen ruhában pörögtek-forogtak egykor édesanyáik, nagyanyáik. Ahogy a Mecsekszabolcs névvel őrzik az egykor önálló település emlékét, ugyanúgy nem hagyják veszni a hagyományaikat. A gyerekeknek adják tovább a stafétabotot, akik nemrég látványos szüreti mulatságot rendeztek lovaskocsi felvonulással. A kellékeket a helybeliek adták össze, ők díszítették fel a helyszínt is.

A szabolcsfalusi iskolában – amely a Fehérhegyi Általános Iskola tagiskolája – 56 alsó tagozatos gyermeket oktatnak. Az anyagi lehetőségek itt is korlátozottak – de a szülők, egyáltalán a környék lakóinak hozzáállása sok forintot pótol. *Kása Dániel* és felesége ingyen tanítja nekik a néptáncot, *dr. Benkő Ferenc*, nemzetközi mester pedig a cselgáncs fogásait. A felnőttek egy emberként jönnek, ha munkára van szükség, nemrég pedig egy alapítványt tettek az iskoláért.

Hosszúhetényi utazás két koponya körül

Bocz Gyula egy fővárosi gimnázium megrendelésére szobrot készített Karinthy Ferencről

Az író – fonolitból

Bocz Gyula Karinthy-portréját avatták nemrég Budapesten, az író nevét viselő gimnáziumban.

A zsűri a magyar portrészobrászat kiemelkedő alkotásaként méltatta *Bocz Gyula* művét. A gránitnál is keményebb fonolitból gyémánttal megfaragott portré minden nézetében mást mutat Karinthy Ferencből.

– Az írónagyságot, a zsenit kellett megmutatnom azon túl, hogy hiteles arcképét készítem el. A róla készült rengeteg fotó nem adott támpontot, de azonos volt valamennyin az ő belülről sugárzó bölcs mosolya.

– *Tavaly tavasszal ön agyműtéten esett át Pécsett, és röviddel utána érkezett a megrendelés a Karinthy-szoborra. Ez bizonyára intenzív belső kapcsolatot teremtett szobrász és szobor között. . .*

– Benne van, hogy ugyanazt éltük át. Tudniillik az agyműtétet, az utazást a koponyánk körül. Egy halálközeli állapotot, ami megváltoztatja a fontossági sorrendet az ember életében. Amíg faragtam, olyan volt, mintha itt volna velem, és beszélgetnénk egymással. Felejthetetlen volt az a hat hónap, együtt az én gyógyulásommal. Ennek a Karinthy-szobornak köszönhetem, hogy felépültem.

Bocz Gyula nem a portréiról ismeretes elsősorban, de most nagyszerű Liszt Ferenc-szobrára is felfigyeltek.

A hosszúhetényi Bocz-ház udvarán mostanra kibontakozott egy Madonna-szobor is a carrarai márványból. A Sásd melletti Felsőegerszeg polgármester-asszonya rendelte meg a falu világháborús emlékművéhez. E két figurális munka abban válik ki az eddigiek közül, hogy elemeiben a nonfiguratív szobrokból van összerakva. Csak a forma rendje más.

A művész súlyos betegségéből felépülve további új munkákat tervez. A következő szobor a Rét utcai klinika, a műtét és a gyógyulás helyszínére készül majd. Tervei most formálódnak.

Gállos Orsolya

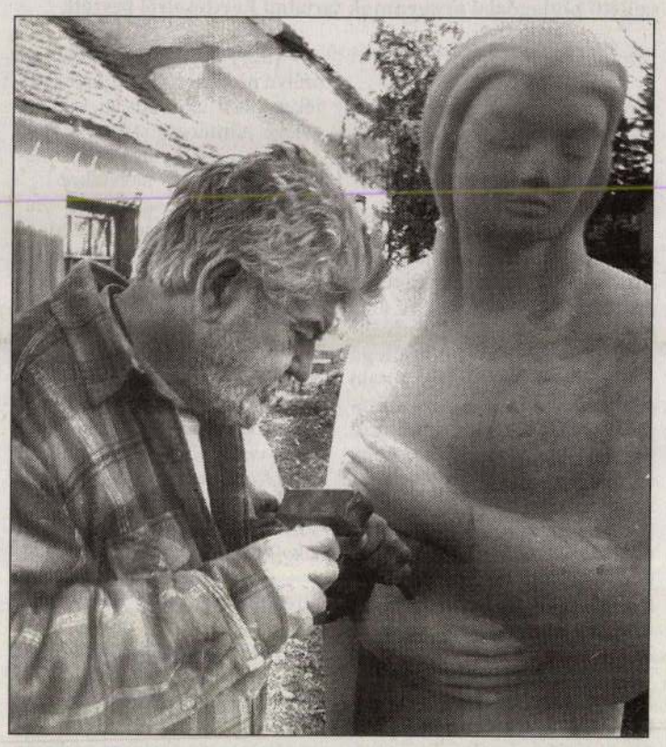

A Madonna a művész hosszúhetényi házának udvarán

A feketék fehér hercege

Végre ezt is megértük: sokadik európai körútja alkalmával Magyarországra is ellátogat az osztrák születésű, de már évtizedek óta Amerikában élő és alkotó Joe Zawinul, a világ egyik legkiválóbb billentyűs zenésze, a sokoldalú zeneszerző. Syndicate nevű együttesével november 11-én lép fel a fővárosi [illegible]

Komiban magyarul tanulnak

Merre lehet a komik földje? S hány versztányi távolságra lehet Syktyvkar, a Komi Köztársaság fővárosa a korán hóba temetkező Vorkutától, ahova *Dobó Attilának*, a JPTE Finn-Ugor Tanszéke adjunktusának nem sikerült elutaznia? Mutatja a térképen, hogy maga komiföld akkora, mint Franciaorkük, Permi Szent István teremtette meg 1383-ban. El kell ismerni, a szovjethatalom az októberi forradalom után rendkívüli nyomás alól szabadította fel a kisebbségben élő népeket – az oroszosítás csak Sztálinnal kezdődött. Az identitástudatuk is bonyolultan alakult, hiszen a Szovjetunióban ők az „oroszor-

„Visszhang" című ifjúsági újság, és van gyermeklapjuk is.

Beszélgetésünk itt egy kedves kollégája, az udmurt *Pürkej Ondi* néprajzkutató érkezésére termékeny kitérőt tesz. Megtudom, az adjunktus a délebbre fekvő Udmurtiába is ellátogatott, ahol az udmurtokban a pogány hagyományokat is őrző [illegible]

gyorsabban hasonulnak a körülöttük lévő világhoz, mint a rátarti udmurtok.

Egyébként komi helikopter körözött legutóbb a pécsi tévétorony fölött, amikor szerelték, s például fél-komi Szorokin – azaz Pityirin – a világhírű szociológus is. Ott élő rokonaink sokkal jobban számon tartanak

HÍRCSATORNA

Az első kiállítás. Virág György amatőr fotográfus képeiből nyílt kiállítás Bólyban, az Erzsébet Vigadóban. A fiatal fotós ötven képe a városavató ünnepség pillanatait idézi, s különböző technikai eljárásokat mutat be. A tárlat még két hétig látogatható. *(sn)*

Drávaszögi krónika. Dunai N. János „Drávaszögi krónika" című, a Pannónia Kiadó gondozásában megjelent könyvét tegnap Pélmonostoron mutatták be a Magyar Házban. Ma általános iskolások és tanárok találkoznak a kötettel, melyet ezután Laskón is megismerhet a közönség. *(ly)*

Kálmán Imre oroszul. „Ahogy az oroszok játsszák Kálmán Imrét" című műsorral érkezik magyarországi turnéján Pécsre a Jekatyerinburgi Állami Akadémiai Zenés Vígszínház. Kálmán Imre születésének 115. évfordulójára összeállított műsorukkal először a baranyai megyeszékhelyen mutatkoznak be, a Művészetek Házában, november 12-én 19 órakor. *(ly)*

Bábszínházi bemutató. Pécsett a Bóbita Bábszínházban november 9-én 11 órakor „A bőgős fia meg az ördögök" című darabot mutatják be. A pokolba bújtatott királykisasszony megmentéséről szóló előadást 4–10 éveseknek ajánlják. *(ly)*

Dechant és Grosch. Szobrász és festő közös kiállítását nyitja meg ma 16 órakor [illegible]

BOCZ Gyula

KOVÁCS ORSOLYA

Jelenkor 1988/4

SPIRÁL

Bocz Gyula munkásságáról

Az utóbbi évtizedekben nem ritka jelenség, hogy műalkotásokat, művészeti tendenciákat nem esztétikai szempontból magyaráznak és értékelnek, mégis, ennek a politizáló-moralizáló művészeti életnek is egyedülálló alakja Bocz Gyula.

A 70-es évek első felének látványos sikerei után, amelyek villányi tevékenységéhez kapcsolódtak, sokáig hallgatás vette körül, és csak a legutóbbi időkben kezdik ismét felfedezni. Bocz még mindig heves ellenszenv vagy rokonszenv tárgya, szobrászata pedig főként az érzelmek aspektusában értékelődik. A vele foglalkozó írások az emberekhez, a környezethez, a természethez való viszonyát elemzik, nyilván nem véletlenül, hanem mert mint jelenség, ezekben ragadható meg leginkább.

Bocz Gyula kívülről került a magas művészet berkeibe és különállását megőrizve sikerült elfogadtatnia magát anélkül, hogy igazi engedményeket tett volna. Gyerekkora, amely a pécsi Gyárvárosban és a hosszúhetényi nagyszülői házban játszódott le, nem predesztinálta őt a művészi pályafutásra. Tehetséges rajzoló, aki korán kitűnt kézügyességével a hasonló korú gyerekek közül, és aki az anyagformálással éppolyan szívesen foglalkozik, mint a falubeli házak falaira megrendelt giccsek festésével. Tanárai felfigyelnek rá és a budapesti Művészeti Gimnáziumba küldik felvételizni, ahol sikerrel szerepel. A tanulással járó gyakorlati problémákat azonban nem sikerül megoldania, így végül is a pécsi Építőipari Technikumba kerül, ahol az olyannyira idegen műszaki rajzolás mellett megragadja a lehetőséget a „szabad" műhelymunkára is.

Martyn Ferenc szabadiskolájában a hagyományos tanulmányrajzokat készíti, és mert társainál fiatalabb is, tájékozatlanabb is, a vele való kapcsolat nem annyira szakmai fejlődést, mint atyai támogatást és biztatást jelent. Erre az időszakra egészen a 60-as évekig a műhelygyakorlat, a konvencionális tanulmányrajzok, a portrémintázás a jellemző, nem a tudatos útkeresés és tájékozódás. Ennek az időszaknak végső értelme az, hogy indíttatása ellenére szilárd elhatározássá, életformává válik Bocz számára a manuális-művészi munka. A szakmai alapok elsajátítása úgy megy végbe, hogy eközben megőrzi függetlenségét és kihagyja azokat az állomásokat, amelyek a művésztársadalomba való besorolását elősegítették volna.

Ekkoriban túl vagyunk már a fényes szelek nemzedékének berobbanásán, az utak beszűkülnek, és a társadalmi mobilitás jócskán lelassul a 60-as évek elejére. Mégis, Bocz számára még mindig fennállt a „munkásból lett (hivatalos) művész" karrierjének lehetősége. Az, hogy nem élt a szinte menetrendszerűen kínálkozó lehetőségekkel, sem akkor, sem pedig később, megnehezítette a helyzetét egzisztenciálisan, mint művésznek azonban ez az egy esélye volt integritása megőrzésére. Helyes ösztönnel vagy átgondoltan Bocz mindig sikeresen kerülte el az alkalmazkodás csapdáit. Ez a bizonyos integritás sokkal többet jelentett számára, mint amivel egy esetleges hivatalos szobrász-karrier kecsegtette. Az integritás számára az alapvető állapot, amely meghatározza a dolgokhoz való viszonyát. A fából, fémből, kőből való formálás Bocz életének legfontosabb, egyetlen igazi kérdése. A hagyományos stúdiumok során felfedezi a természeti formák plasztikus szépségét és kimeríthetetlen gazdagságát, és ez a felismerés odavezeti, hogy a 60-as évek elején szinte váratlanul, konvencionális ujjgyakorlatok után önálló és kiérlelt nonfiguratív szobrokkal jelentkezik. Elméleti megfontolások és külső inspirációk nélkül, ösztönösen ráérez a plasztikus formák önálló értékére.

Ebből az időszakból származik *Szűz* című szobra (1961), amely már magán hordozza azokat a jegyeket, amelyek stílusának állandó részeivé válnak. A szobor hársfából készült. A fa és a kő mozgatja meg leginkább Bocz fantáziáját. Nem szereti a képlékeny anyagot, amelynek nincs ellenállása. Rátalál arra a kőre, amelyben lehetőséget lát saját gondolatai kifejtésére. Az anyag az átalakítás során megőrizheti természetét, amelyhez Bocz mintegy hozzáadja saját elképzeléseit. A *Szűz* hajlékony, finom ívekkel tagolt, nyúlánk hársfa, amelynek törékenysége, harmonikus arányai belső tartást és biztonságot sugároznak. A szobor egészének karaktere sokkal kifejezőbb, mint a fétisre utaló, maszkszerű, áttört arc. Az alsó rész bábuszerű, kissé esetlen megoldása még némi bizonytalanságról árulkodik, mégis, a mű egésze, az organikus-nonfiguratív jelleg határozott szobrászi felfogásról vall.

Bocz Gyula munkásságában a kívülről jövő, teoretikus megfontolások nem játszanak szerepet. Az őt ért impulzusokat sokkal inkább az ösztöneivel dolgozza fel. Pontosabban, csak azokat az impulzusokat fogadja be, amelyek megerősítik ösztönös vonzalmaiban. Ilyen impulzusok pedig jócskán érhették a 60-as évek egyre nyitottabbá váló légkörében. Mindenekelőtt a dogmatikus tételektől, a központilag előírt esztétikai normáktól való szabadulás vágya lehetett az, ami életreszóló nyomot hagyott magatartásában.

A véletlenek szerencsés összejátszása, hogy ekkoriban, a hatvanas évek végén formálódott az a siklósi művésztelep, amely hosszú ideig kereteket adott alkotói munkája számára. A véletleneknek persze sok olyan eredője volt, amelyek pontosan nyomon követhetők a művészeti élet alakulásában. Az első ok az, hogy a 68 körül kibontakozó reformhullám idején központi elvek szerint és spontán módon is kísérletek történtek a decentralizálásra. A 60-as évek eleje óta megerősödő alkotótelep-mozgalomnak különleges szerepe és lehetőségei voltak ebben a folyamatban. Az alkotótelepek jórészt fiatal művészei törekedtek a művészet és a társadalom új típusú kapcsolatainak modellszerű megvalósítására, a közös művészi szándékok alapján, szellemi műhelyként szolgáló társulások létrehozására.

Ehhez járult, hogy az alkotótelep az állami mecénálás olyan formája volt, amelynek a kultúrpolitika fokozott szerepet szánt a művészeti közélet alakításában. Nem szabad megfeledkezni azokról a külső hatásokról sem, amelyek a Nyugat-Európában működő hasonló jellegű társulások révén megerősítették a művészekben azt a meggyőződést, hogy a csoportos munka elősegíti az alkotói szándékok kibontakozását, és a művészet új funkciójának megtalálását.

Pécsett Rétfalvi Sándor képviselte azt az álláspontot, hogy a környéken működő fiatal művészek számára olyan szervezett kereteket kellene biztosítani, amelyek lehetővé teszik, hogy megtalálják helyüket és feladatukat e szűkebb tájegység társadalmában. Rétfalvi Sándor 1964-ben részt vett az ausztriai Sankt Margerethenben megrendezett Europeen Bildhauer Symposion munkájában. Itt nemcsak az alkotótelep szellemi műhely jellegéről szerzett tapasztalatokat, hanem arról is, milyen távol esnek a szobrászi munka gyakorlati követelményei a főiskolán elsajátított mintázástól. Kezdeményezésére az első találkozóra 1967-ben került sor Siklóson. Ez tíz napig tartott és a Siklósi Járási KISZ-Bizottság szervezte meg saját költségén. Ezt követően a megyei és a járási tanáccsal, a megyei és a járási KISZ-bizottsággal történt megbeszélések alapján fogalmazták meg a találkozó eredményét: megalakult a „Baranya Megyei KISZ-Bizottság Képzőművészeti Szimpozionja".

A következő fontos állomás 1968: a várfesztivál alkalmával megnyílt a szimpozion első kiállítása a siklósi várban, és megnyílt az alkotótelep a helyreállított Gyimóthy-villában. Az alapításkor deklarált program, a többféle műfajt összefogó szellemi műhely, amelynek célja a szervezeti keretek biztosítása mellett a művészi megújulás, nem állta ki a gyakorlat próbáját: a lazán szervezett csoportban nem működött összetartó erő, a kezdeti lendület nem volt elég közösség létrehozására.

1970-től az alkotótelep már szobrász alkotótelepként működött. Rétfalvi Sándor elképzelései szerint: „A villányi szabadtéri szoborparknak abban kell különböznie más hazai kortársaitól, hogy az adott természeti környezet határozza meg tartalmát, aminek formai változásokat kell magával hoznia."

Bármilyen evidensnek tűnik ez a koncepció egy elhagyott kőbánya kapcsán, akkor a hazai gyakorlatban példátlan szabadságot jelentett a művészek számára. Ekkoriban ugyanis nem létezett nálunk monumentális nonfiguratív szobrászat, hiszen a monumentalitás szigorúan a köztéri szobrászathoz kötődött, a köztéri szobrászat pedig legkötetlenebb formáiban is inkább a régi toposzok oldottabb-expresszívebb újrafogalmazására vállalkozott. A monumentális szobrokra levakarhatatlanul ráragadt az „eszmei mondanivaló" kívülről jövő kényszere, a szobrászoknak pedig be kellett érniük a gipszmodellezéssel vagy a kisplasztika korlátozottabb lehetőségeivel. A 60-as években az európai művészethez felzárkózni kívánó művészek számára még mindig a klasszikus avantgarde magatartásformája, a szűk kör számára hozzáférhető kísérletező műhelymunka lehetősége kínálkozott. Ilyen körülmények közt az avantgarde művészek együttes kiállítása is manifesztáció jellegű volt, és nem volt ez másképp az alkotótelepi munkával sem. A villányi alkotótelepet is a szabadság különös varázsa övezte, és egyben megváltoztatta az itt folyó munka értelmezésének hangsúlyait.

Bocz Gyula ebben a várakozó közegben csakhamar idegenforgalmi látványossággá nőtt, nem kis részben a sajtó szenzációhajhász közreműködésének következményeképpen. (A „Bocz Gyula megfaragja a hegyet" szinte a villányi alkotóteleppel kapcsolatos közlések szlogenjévé vált.) Pedig Bocz tevékenysége igazából nem nevezhető újítónak. Stílusa erőteljesen kapcsolódik a XX. század avantgarde szobrászatának ahhoz az áramlatához, amely mára klasszikussá vált. Ez az irányzat Brancusi, Arp vagy Henry Moore nevével fémjelezhető.

„A kő faragása közben fedezzük fel anyagunk szellemét és sajátosságait. A kezünk gondolkodik és követi az anyag gondolatait" – mondja Brancusi, aki nagyon is tudatos művész volt. Majd: „Az egyszerűség nem cél. Az egyszerűséghez saját magunk ellenére érkezünk el, a dolgok valódi értelméhez közeledve". A „dolgok valódi értelme" fogalmi megfelelője annak az egyetemes, mindannyiunk számára megfejthető formakincsnek, amelynek alakzatait a művész a természeti környezetben fedezheti fel. Ilyen értelemben ennek a szobrászi felfogásnak a gyökerei sokkal mélyebbre nyúlnak: a korai görög, etruszk, régi mexikói, mezopotámiai, egyiptomi szobrászatig, de a közvetlen európai hagyományokban a korai román és a korai gótikus szobrászatban is fellelhetők. Lényegében minden stílus archaikus szakaszában, amelyben még nem a klasszikus szépségeszmény dominál, hanem a forma és az érzelem harmóniája.

E szobrászi felfogás mintegy magától értetődően társul a létezés animális felfogásával (az alkotó is elsősorban mint a természet része tételeződik), és egy animisztikus panteista istenfelfogással. A természeti erőkben megnyilvánuló isteni eredetű rend és harmónia érzékennyé teszi a szobrászt a formák iránt, anélkül, hogy azokat másodlagos jelentésekkel igyekezne felruházni. Bocz Gyula szépségeszménye is a szerkezet harmóniájára épülő vizuális egyensúly, a szobornak mint organikus egységnek a felfogása. Ez a formaalakítási elv lehet az oka annak, hogy munkásságában nincsenek törésvonalak, stílusváltások, amelyek egy másfajta szemléletből logikusan következhetnének.

1962-ben készült *Ülők* című szobra már hordozza azokat a jegyeket, amelyek munkásságát végigkísérik. A két ellentétes irányból induló, felfelé nyúló forma egybekapcsolódása az egymást kiegészítő ellentétes erők dialektikus viszonyának formai megfelelője. Az ellentétes irányú mozgás a szobron többféle irányból is jól érzékelhető. A karakterisztikus, ívelt formák szemléletesen utalnak a tömegekben rejlő, lüktető mozgásra, amelynek feszültségét fokozza a felület érdes vibrálása.

1969-es *Madár* című szobrán kísérletet tesz az anyagban rejlő energiák szabadabb kibontására, úgy, hogy egyúttal sokkal gazdagabb, a tömör formával ellentétes asszociációs tartalmú téma szimbolikus megfogalmazására is vállalkozik. Ebben az értelemben a *Madár* a *Spirál* előképének is tekinthető, nemcsak azért, mert a súlyos kőben a vitalitás képességét láttatja, hanem azért is, mert ez a szobra már szorosan illeszkedett a villányi szoborpark adta természeti környezetbe. A természeti környezet Bocz esetében valóban tartalom-meghatározóvá, formaújító inspirációvá vált, ahogy Rétfalvi Sándor programként megfogalmazta.

Bocz Gyula teljesítménye természetesen nem volt ilyen egyenletesen felfelé ívelő. Az ugyanebből az időszakból való *Kereszt*, amely balatoni vörös homokkőből és vasból készült, formai esetlenségével szobrászi és fogalmi tisztázatlanságra vall. A szintén ebből az időből származó bronz *Térdeplő* arról árulkodik, hogy a fém idegen maradt számára, mert olyanfajta konstruktivitást kíván az alkotótól, amely Bocz személyiségétől távol áll.

Ugyanez az idegenség érződik Liszt Ferenc-portréján, amely nem tud elszakadni a konvencionális „programszobor" sémájától. Az arcot keretező lebegő forma szinkronban van addigi munkásságával, de kirívó ellentétben áll Liszt portréhűségű, ám semmitmondó arcával. *Tünde* című portrészobra, amelyen nem törekedett portrészerű hűségre, viszont hagyta érvényesülni a siklósi félmárvány finom erezetét, sejtelmesen elmosódó formáival, apró jelzéseivel, a koponya különleges arányaival sokkal többet képes felvillantani egy karakter sajátos jellegéből.

1971–73-ban készült a korszak legkiemelkedőbb, méreteiben legimpozánsabb darabja, amely a villányi szoborparknak is mintegy az emblémájává vált. A *Spirál*, éppen mert nagyon tömören összefogott, jelszerű forma, nagyon sokféle értelmezésre ad lehetőséget, konkrét assszociációk révén és elvontan is. A spirál-alakzat, mint a mozgás formája, az organikus szervezetek elemi struktúrája, a növekedés, a mindenséget mozgató energiák jelképe – mind-mind kézenfekvő és helytálló hasonlat. A lényeg azonban a plasztikai mondanivaló, amelyet semmiféle metafora nem helyettesíthet, és amely verbálisan nem fogalmazható meg. A *Spirál* Bocz villányi működésének csúcspontja, egyszerűsége a természeti formákhoz hasonlóan az arányok és a szerkezet bonyolult harmóniájára épül. A 70-es évek első felének a terméke az a pár köztéren elhelyezett szobor, amelyek jelzik, hogy Bocz ekkoriban, elsősorban a villányi szobrász-alkotótelep révén, hivatalos elismerésben részesült. Ennek a tendenciának a megbízható jele az 1971-es pécsi Országos Kisplasztikai Biennálé I. díja. A kisplasztikai biennálé ekkoriban fénykorát élte, és úgy tűnt, az útkeresések, a garantált minőség letéteményesévé vált. A díj a hivatalos elismerés fontos állomása, amely újabb lehetőségeket jelentett Bocz számára.

A budapesti Centenáriumi parkban állították fel 1972-ben *Végtelen* című szobrát. 1974–75-ben Csányoszrón a Petőfi Brigád emlékművét. Az utóbbi elhelyezése körül folyó viták jól jelzik, hogy a művész a siker pillanataiban is elsősorban saját követelményeinek akar megfelelni. Nem utolsó sorban ezen bukott meg az a terv is, amely még 1970-ben született meg, és amely szerint Bocz díszkutat készített volna Mohács számára. A megrendelés, zsűrizés, kivitelezés körül folyó huzavona meghiúsította a tervet. Körülbelül ebben az időben, 1974–75-ben nyilvánvalóvá vált, hogy a villányi alkotótelep új korszaka kezdődik, amelyben Bocznak nincs többé helye. A szoborparkban félig-meddig véletlenül, félig-meddig tudatos szervezés eredményeképpen nagyon sok kiváló művész megfordult, és bár az összkép meglehetősen eklektikus a kvalitást és a stílust illetően, mégis kialakult egy olyan helyi központ, amely fel tudott mutatni egy bizonyos minőséget, amely eltért az országos átlagtól. Ilyenformán csakhamar magára vonta a szakmai körök figyelmét, ami nem bizonyult egyértelmű előnynek az alkotótelep számára, hiszen ezek a körök monopóliumukat látták veszélyeztetve. A szoborparkra mind több hivatalos bizottság épült, mind gyakoribbá vált, hogy neves művészek szükségesnek tartották letenni ott a kézjegyüket, ezzel együtt rohamosan elveszítette eredeti funkcióját. 1975-re olyan helyzet alakult ki, amelyben már megfogalmazódhatott az az álláspont, hogy „nincs szükség Boczmúzeum létrehozására".

Bocz Gyula egy közeli pincébe, majd a hegytetőn saját faházába költözött. 1981-ig élt itt, ettől kezdve Hosszúhetényben, nagyszülei házában él. Ha lehet egyáltalán korszakhatárokat vonni művészetében, ez az a korszak, amelyben mind közelebb kerül a kövek eredendő szépségéhez. *Forma* című sorozatának ihletője a természettel való eggyéválás élménye, amelyet most már minden kötöttség nélkül, elvárások nélkül él át. Csak a legutóbbi években, 1985-től jelenik meg munkáin egy olyan mozzanat, amely még nem bontakozott ki egészen, mégis változást hozott Bocz szobrászatába. Festett tölgyfa szobrait sűrűn és egyenletesen kárpitszöggel borítja. Ez az

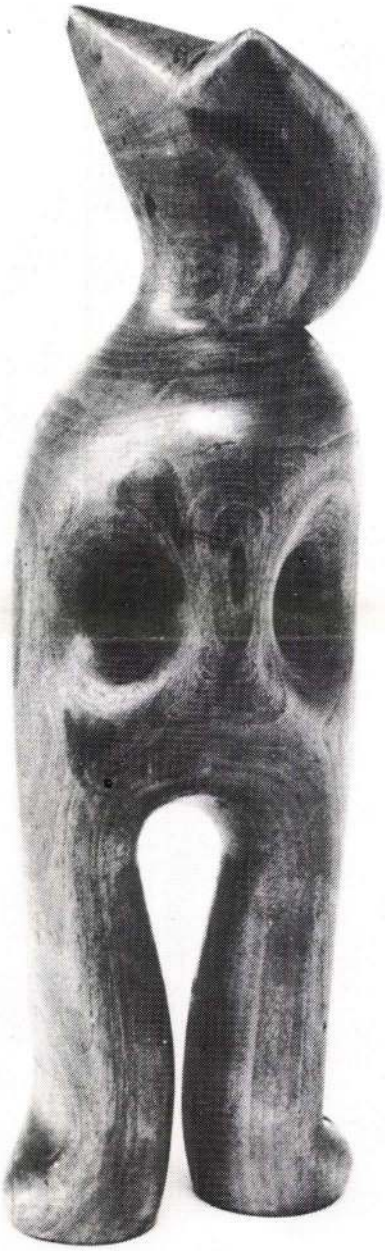

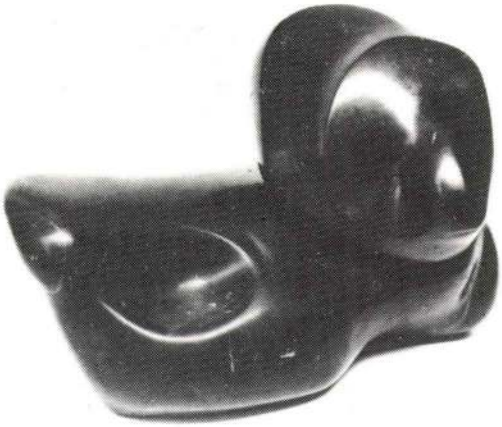

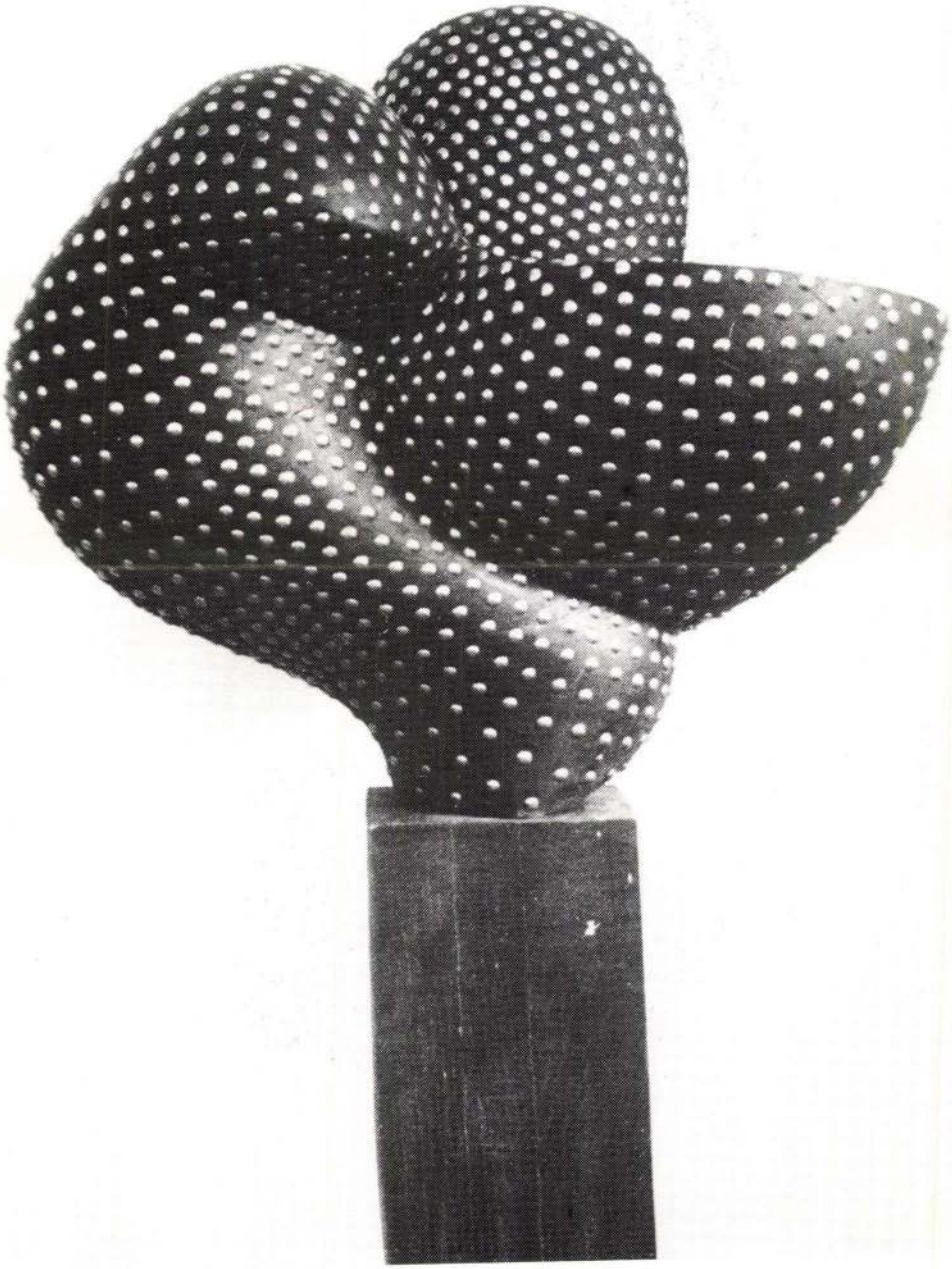

anyag idegen a szobor anyagától. A kárpitszög nem változtatja meg a tárgy struktúráját, a tömegek arányát vagy egymáshoz való viszonyát, az organikus jelleget. Csak a felületét módosítja, úgy, ahogy az ornamentális jellegű díszítmények általában: optikailag feloldja a tömeget, egyneműsíti a szobor részeit. *Ketten* című munkáján, amely hasonló eljárással készült, a két függőleges, álló forma által közrefogott tér válik ornamentális jellegűvé. E különös „díszítmény" megjelenésén kívül semmi sem utal arra, hogy Bocz – a saját körén belül, természetesen –, valamiféle „manierizmus" irányába fejlődnék, pusztán felvillantja ennek lehetőségét.

1986-os *Tektonika* című szobra, amely Brémában áll, s az ottani szobrászszimpozionon készült, éppen ellenkezőleg, a földkéreg szerkezeti változásait idézi, olyan hatalmas és elemi természeti erőket, amelyekhez képest a két méter hosszú homokkőtömb jelentéktelen apróság. Sem e brémai szobor, sem maga a „kiruccanás" ténye nem jellemzi igazán Bocz mostani állapotát. Bár a villányi szoborparkból nem lett „Bocz-múzeum", mégis ennek a vidéknek a része lett ő, mint a nagyharsányi, kantavári, beremendi kövek, a bükkfák és az illatos hársak. A napi aktualitásoktól távol keresi azokat a szilárd értékeket, amelyeket élete és műve részeként szeretne mindnyájunk számára megőrizni.

P. MÜLLER PÉTER

PÉCSI SZÍNHÁZI ESTÉK

(Shakespeare: A velencei kalmár; *David Storey:* Anyánk napja; *Marcel Aymé:* Gróf Clerambard; *Mrożek:* Tangó)

Nehéz idők járnak a magyar színházra. Az okok ismertek. Pécsett a helyzet az országos átlagnál talán még nehezebb is. Az anyagi-technikai tényezők (a nagyszínház rekonstrukciója, az új kamaraépület magasabb üzemköltsége – s az emiatt veszélybe került működőképesség) mellett az elmúlt évtizedben megoldatlan főrendezői kérdés újabb állomásához érkezett. 1980-tól (Sík Ferenc távozása után) két évadon át nem volt főrendezője a társulatnak. 1982-ben Szegvári Menyhért kapott vezető rendezői megbízatást, akit 1985-ben neveztek ki főrendezővé. Erről a posztról a tavalyi évad közepén lemondott. Egy év elteltével, a szakmai körökben meghirdetett pályázat eredményeként 1988. február 1-jei hatállyal a városi tanács Vas-Zoltán Iványt nevezte ki főrendezővé, akinek megbízatása 1990. július 31-ig tart. Vas-Zoltán Iván 1982-től tagja rendezőként az együttesnek, azt megelőzően Győrött volt színész. A külső és belső nehézségek jelei nem az előző, inkább az idei évadon mutatkoznak meg. Nemcsak az elkészült produkciókon, hanem a műsorterv kényszerű módosításain is. A program egészére az évad második felét elemző beszámolómban térek majd ki. A Pécsi Nemzeti Színház mellett a város két vezető amatőregyüttese egy-egy gyerekelőadással jelentkezett. A Harmadik Színház (a Nemzeti tagjainak produkciójában) bemutatta Marton Gábor *Szépség és szörnyeteg* című darabját, Vas-Zoltán Iván rendezésében. Ugyancsak a Harmadik Színház keretében került sor Sólyom Katalin és a

Szélkiáltó együttes *Köztetek éltem* című József Attila-műsorának bemutatójára. Az Egyetemi Színpad gyerekelőadását, Urbán Gyula *Minden egér szereti a sajtot* című játékát Nagy Éva rendezte. Az együttes a tavalyi évadban bemutatott Majakovszkij *Gőzfürdő* című előadásával sikeres göttingeni vendégszereplésen vett részt.

*

(Velencei uzsora, belmonti muzsika) Ezt a címet Cs. Szabó László adta *A velencei kalmár*ról szóló esszéjének. A darabot Pécsett Szőke István rendezte vendégként. A mű két év leforgása alatt immár harmadszor került magyar színpadra: 1986 márciusában a budapesti Nemzeti Színházban Sík Ferenc vitte színre, Shylock szerepében Gábor Miklóssal, 1987 februárjában Kecskeméten Hegyi Árpád Jutocsa rendezte meg, Holl Istvánnal az uzsorás szerepében. Az uzsorásében, és nem a kalmárében. A darabhoz tapadt elterjedt félreértés ugyanis a mű címét Shylockra, a zsidóra vonatkoztatja, holott a velencei kalmár Antonio, a mélabús kereskedő. A három bemutatót megelőzően több mint negyven évig nem szólalt meg magyar színpadon Shakespeare komédiája: utoljára 1940-ben játszotta a Nemzeti, Major Tamás volt az uzsorás. A darab az azt megelőző száz évben is igen ritkán volt nálunk műsoron. Az első, 1836-os kassai premier óta összesen kevesebbszer ment magyar színpadon, mint valamely vidéki társulat egyetlen sikeresebb operett- vagy szalonvígjáték-előadása.

Ennek egyik oka bizonyára az, hogy a mi társadalmi-történelmi intoleranciánk nem kedvez egy olyan darabnak, amelynek egyik legfőbb vonatkozása a *másság*, a különbözés, az idegenség kérdése az egzisztenciális lehetőségei. Ha megrekedünk a műhöz társult filo- vagy antiszemita dimenziónál, alapvetően félreértjük a drámát. Igaz, hogy a történelem eseményei miatt *A velencei kalmár*hoz hozzárendelődtek bizonyos felhangok, ezek azonban inkább a mi problémáink, és nem a darabéi. A komédia egésze nem redukálható Shylock alakjára. Még akkor sem, ha Shakespeare-t a dráma megírásában napi aktualitások is vezették. A mű valamikor 1596 és 1598 között született, nem sokkal azután, hogy 1594-ben (egy állítólagos merényletterv vádjával) nyilvánosan kivégezték I. Erzsébet zsidó származású háziorvosát. A per idején az egyik londoni színház felújította Marlowe két évvel azelőtt bemutatott *A máltai zsidó* című darabját. „Erre – mint Cs. Szabó írja – Burbage riválisa társulata megbízta rohamosan emelkedő háziszerzőjét, Shakespeare-t, hogy írjon valami hasonlót a közhangulat kihasználására." Az elkészült mű azonban nem ezt, a közhangulatot aprópénzre váltó igényt elégítette ki. Az sem véletlen, hogy Shakespeare darabjában a zsidó – igaz, nagy jelentőségű, de – csak mellékalak. Miként az uzsorakérdés is csak egyik szála a történetnek. A másik a belmonti grófnő megkérésének derűs és ugyancsak fordulatos meséje.

A címszereplő, Antonio mélabújának magyarázatát (e szavaival kezdődik a dráma: „Nem is tudom, mért vagyok szomorú") Cs. Szabó abban látja, hogy a kalmár „Antonio: homoszexuális, de ideálja érinthetetlen." Ez a nézet általánosan elfogadott az angol szakirodalomban (a fordító, Vas István is erre céloz a darabhoz írott utószavában), és közkeletű felfogás a címszereplő Shakespeare-rel történő azonosítása. Ez az értelmezés nemcsak a melankólia okát fejti meg (hiszen a kalmár Bassanio elvesztése miatt szomorú, aki harcba indul Portia kezének megszerzéséért, s az uzsora-ügyletbe is barátja miatt veti magát a kalmár), hanem a drámaköltőnek arra az analogikus szerkesztésmódjára is rávilágít, hogy műveit egyazon léthelyzet megtöbbszörözésére építi fel. Ilyen a *Hamlet*ben a három fiú, akinek megölik az apját (Hamlet, Laertes, Fortinbras); ilyen a *Lear király*ban a címszereplő és Gloucester sorsának párhuzama; *A vihar*ban a jogtalan hatalomszerzés ismétlődése (egykor Antonio és Prospero, a szigeten Prospero és Caliban között); és ilyen a másság, az idegenség pozíciója Shylock és Antonio alakjában. *A velencei kalmár* további dramaturgiai párhuzamai között figyelemre méltó a Bassanio és Portia, illetve a Shylock és lánya, Jessica közötti kapcsolatot meghatározó pénzügyi vonatkozás. A belmonti grófnőt Bassanio a pénzéért szerzi meg, és Shylock belső tragédiája nem annyira az, hogy elveszti a pert s a lányát egy goj megszökteti, hanem az, hogy Jessica még apja

BÓCZ GYULA
szobrászat

Budapest
Népliget
TMK 533

4. old.

Budapest, Műterem (Művészet,
Illyas, Nemzeti Ujság

, *Margit*, Malerin, +1937 Pécs.
an den Ausstellungen der Vrg
Künstler und Kunstliebhaber in

er, nachweisbar 1763 in Pest.
rang, Bp. 1919, 63.
01 Miskolc, +1969 ebd.
988.
J.
ck, Henrietta
er *5.6.1913
lebte in Budapest, ab 1973 in

988.
1948, 191; 1951, 214.
ölőföldnek, G.-Ausst.:
rnok, 1982-83. (Kat.: seine
Panama Ct. #101. Oakland,
1)
Dunapataj, Múz.

É.BAJKAY?

c, Maler, nachweisbar in den

5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bocz Gyula
VASAS
1969 FEB

1021

Márvány a Mecsekből

Ha egyszer ifjú költő találkozik majd a szobraival, úgy képzelem, lírai sorokra ihletik őt, s máris kiomlik az olvasó előtt egy modern mesevilág... Megérdemelne ilyesfajta megjelenítést is Bocz Gyula művészete, mert szerencsésen ötvöződik benne valóság és képzelet, álom és világ.

Esténként ismerősök és idegenek, barátok és alkalmi látogatók keresik fel Pécsett az új-meszesi József Attila Művelődési Ház klubhelyiségét, hogy ismerkedjenek a faragás néhány remekével, a Sopiána gépgyár munkásának törekvéseivel. A vendégkönyvi bejegyzések pedig, ha nem is mindig értésről, de őszinte érdeklődésről tanuskodnak. S a távolabbról jöttek egyre-másra teszik fel a kérdést: ki ez a fiatalember?

Nem látványosan kalandos életút az övé, inkább emberileg, a belső „fejlődés" tekintetében az.

Ígéretnek indult. Tanárai már az általános iskolában megsejtettek belőle valamit, s a nyolcadik osztály végére „világsikert" aratott: a guatamalai gyermekrajz-kiállításon első díjat nyert, még 1952-ben. Mi sem természetesebb, hogy jelentkezett az akkor még egyetlen, fővárosi művészeti középiskolába — de nem vették fel.

Valami rokon pályát ajánlottak. Beiratkozott az építőipari technikumba, ám félév múlva kiderült: „szárnyszegetten nem lehet repülni". Hiányzott a kedv, a kitartás — nem ment a tanulás. Eközben otthon is sűrűsödtek a bajok. Szülei idősek, apja géplakatos, betegeskedtek. Megélhetés után kellett néznie. Beállt a Sopianába, előbb az öntőkhöz. Lehetett keresni is, tanulni is. Később lakatosvizsgát tett, most a villanyszereléssel ismerkedik.

Nyughatatlan ember.

Időnként elővette az ecsetet, a grafitot és rajzolt, festett. Alakok, mozdulatok, árnyak és hangulatok nyertek megfogalmazást. Mígnem itt a gyárvárosi munkásotthonban, Pécs eme „Angyalföldjén" egy festőművész, Lantos Ferenc szakkört alakított. Bocz Gyula is megjelent esténként szerszámaival a foglalkozásokon...

Ám a közlési vágy így sem jutott teljes kielégítéshez. Rájött, hogy plasztikus formában inkább feloldódik a benne levő feszültség. Gyermekkori emlékek törtek elő a múltból: falun, a nagyanyjánál, Hosszúhetényben töltött nyarak, amikor az esőáztatta iszapból mindenféle figurát gyúrt... S aztán határozottan a szilárd anyaghoz nyúlt, jött a gipsz, az agyag, a fa, a bazalt, majd a márvány!

Hamarosan, 1963-ban a fiatal magyar pécsi képzőművészek kiállításán is megjelenhetett. A következő évben Pécsváradon, majd Siklóson. 1967-ben az első kisplasztikai biennálén szerepelt a fekete márványból faragott szobra: Anya gyermekével, amely a hazai játékfilmfesztivál fődíjaként Kovács Andráshoz, a Hideg napok, a Nehéz emberek neves rendezőjéhez került. Szép Janus-portréja pedig ma is a megyei tanács elnökhelyettesének szobájában látható.

Nagy erőssége a portré: Liszt Ferencét bazaltba faragta!

Az idén teljesült álmainak álma: Siklóson alkotóházat rendeztek be a megyei KISZ-bizottság kezdeményezésére, s a járási tanács jóvoltából itt tölthetett hat hetet. A műterem a szabad ég alatt elhagyott kőbánya — s kéznél a híres siklósi vörösmárvány. Óriási, a klasszikusokéhoz hasonlító lehetőségek! Télire is kintmaradt egyik alkotása, amely két és fél méteres, a Virág címet viseli. Meglehet, hamarosan valamelyik új városrész parkjába kerül.

De az állandó műhely az otthon, a lakás, az udvar. Az öreg munkásház udvara. Kövek és rönkök mindenfelé. Honnan veszi? Miként szállítja? Felkutatja az épületbontásokat, régi parasztházak portáját. Vásárolja és „találja" az anyagot. Tíz kilométeren belül és két mázsán alul maga talicskázza haza. Ha ideje engedi elkóborol a Mecsekben, innen való a fekete márvány. Most is munkába fogva egy jókora darab az állványon. A Tanácsköztársaság jubileumára, pályázatra készül: a vasasi bányászok felvonulását sortűzzel fogadták a csendőrök. Nekik állít emléket...

Keményen és sokat dolgozik Reggel hattól háromig a gyárban, a tmk-sok között. Délután és fél éjszakán át farag. Bizony, a műszakban néha fáradt. Előfordul, hogy elkésik. Egyszerűen nem ébred fel az óra ébresztésére. Megkapta már azt is: „Nekünk lakatos kell, nem szobrász". Akik mondják, azoknak igazuk van!

Valamely művészetpártoló intézménynek (az sem lenne baj, ha a saját szakszervezeti bizottsága) meg kellene látnia, hogy Bocz Gyula már nem „műkedvelő"! Nem szakköri tag, túlnőtte a kereteket, amit a népművelés lehetőségei nyújtanak. Bizonyságként: januárra három művével meghívást kapott a Nemzeti Galériába — nem kis dolog, harmincévesen, még „hivatásosoknak" sem.

Azt mondja: „Ösztöndíj kellene, akármilyen kevés, amiből megélhet az ember. Azt még sem várhatom, hogy a feleségem tartson el a nyomdászkeresetéből..."

Valóban, művészete és élete olyan korszakába jutott, amely méltánylást érdemel (félreértés ne essék, nem elszakadást a gyártól, az élettől), hogy minden erejével, tehetségével a szobrászatot szolgálhassa. Arra gondolok, ha futballista vagy más élsportoló lenne, bizonyára találtak volna már „megoldást..."

Gede Márton

... ejszaka tíz-tíz ru...
... ezután természetesen „nem ...
... szerelő néhány mozdulattal megjavíto...

Indiában sok élményben volt része. A le... zó, szomorú. Például az indiai emberek nin... szokva, hogy a „fehér" ember kedves, közvetle... genkedve tekintik az európaiakat, s ezért is örü... ván; néhány helyről alig akarták elengedni, ... rették.

Indiában az amerikai, angol, nyugatnémet, ... gépek mellett ott találhatók a Diósgyőri Gépg... is. Természetesen a világ számos országában ugyanígy. Előfordult már, hogy elütöttük konkurrenseinket az üzlettől — mondja. Ahol egyszer már vettek magyar gépet és még szükségük van kábelgépre, leginkább tőlünk vásárolnak. Még nagyobb sikerünk volna, ha meg tudnánk valósítani a szervizszolgálatot, hiszen segítségével az esetleges hibákat könnyen meg lehetne szüntetni.

Szabó Imre

Ő pedig az én ki...

Keresse az AFORIZMÁT

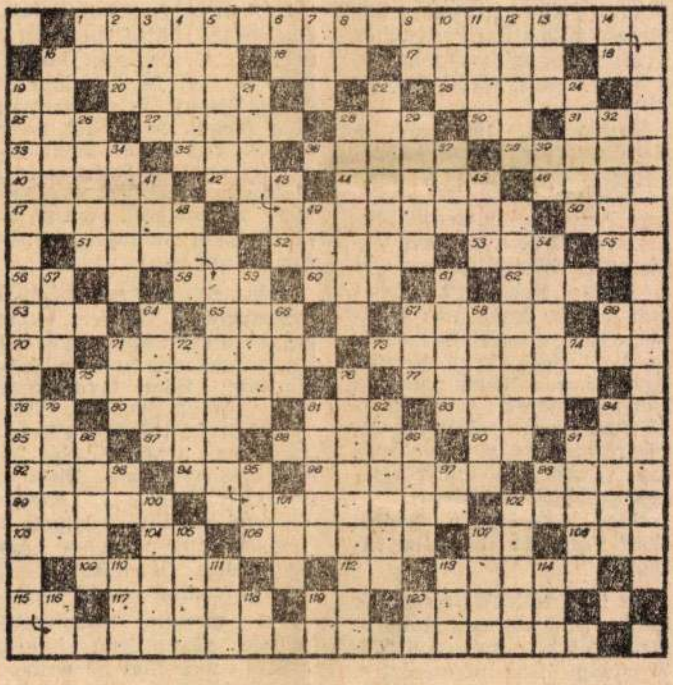

Rejvényünkben PASCAL (1623—1662) két aforizmáját találják. Megfejtendő sorrendben a vízszintes 1., valamint a függőleges 21., illetve a függőleges 19., valamint a vízszintes 51. számú sor.

Vízszintes: 15. Élvezeti cikk. 16. Női név. 17. Tőzsde. 18. Bírál. 19. Ház szélei 20. Tudományág. 23. Elhasznált, rossz bőrben levő. 25. A. E. M. 27. Diák kérdés. 28. Szocialista ország pénze. 30. T. R. 31. Búvóhely. 33. Csőd, németül — ahogy mondjuk. 35. Ász betűi keverve. 36. Arcszínt változtat. 38. Nem lehet levakarni. 40. Angolosan távozik. 42. Német névelő. 44. Kéziszerszám fordítva. 46. Felhőzet. 47. Megelőzi. 50. Gyakori családi név. 52. Hal. 53. Lak betűi, keverve. 55. Skála hang. 56. Gyerek köszönés. 58. Kit? —, de össze-vissza 60. Folyó a Szovjetunióban. 62. Haszonállat lakása. 63. Bútordarab. 65. . . . a világát. 67. Nehezen áttekinthető. 69. Kiejtett mássalhangzó. 70. Személyes névmás. 71. Már majdnem síró. 73. Város Romániában. 75. Nem jó az ilyen út. 77. Körbejáró. 78. Cipész szerszám. 80. Izom daganat. 81. Jókedvű. 83. Agresszív katonai tömb. 84. Helyrag. 85. Vízinövény. 87. Egy — angolul. 88. Vajon puha? 90. Azonos mássalhangzók. 91. Vidám mulatság. 92. Nem irigylésre méltó ember. 94. T. G. H. 96. Egyik nagyvárosunkba. 98. Töltelék. 99. Hüllő. 102. Szérű betűi keverve. 103. Lehangoló látvány. 104. D. L. 106. Dohánybolt. 107. Római kori pénz. 108. NB I-es labdarúgócsapat. 109. Kézjegyével ellát. 112. Indíték. 113. Női név. 115. Római szám — tizen alul. 117. Rajzok. 119. Növény része. 120. Háziállat kicsinye.

Függőleges: 1. Névelő. 2. Részben fázik. 3. Alapvető szükséglet. 4. Becézett szülő. 5. Kis közösség. 6. Skála hang. 7. NB I-es labdarúgócsapat. 8. Kicsinyítőképző. 9. Háziállat. 10. A gyengébb nemhez tartozók. 11. Európai nép. 12. Nem másért. 13. Talál. 14. Természeti csapás. 15. Összeállít. 22. Áru. 24. Nem halad. 26. Közlekedési vállalat. 28. Völgyhíd. 29. Semmi. 32. Megőröl. 34. Üdülőhely. 37. L. A. Y. 39. -ból, -ből — latinul. 41. Férfinév. 43. R. V. C. 45. Női név. 48. Akadály. 49. Középen belesodor. 54. Pányva. 57. Női név. 59. Női név. 61. Mások nélkül. 64. Felpénz, értéktöbblet. 66. Nem másképp. 67. Ilyen szó is van. 68. Hajnali mise. 69. Morze hang. 71. Majdnem semmi. 72. Szentképet. 74. Családtag. 76. A középkorban kuruzslók „varázsszere" volt. 79. Tartós fogyasztási cikk. 81. Ez kell a finisben. 82. Elbírnak vele. 84. Volt ideje. 86. Kötelező hittétel. 89. Férfinév. 91. Kikötőváros az NSZK-ban. 93. S. Y. 95. Testrész. 97. B. K. 98. K. S. 100. Nem ide. 101. Alarm mássalhangzói. 102. Versenylovas. 105. Nyugateurópai ország pénze. 107. Kismértékben.

Bócz [,grafikus] MDK

Bábszínházi játékokat hirdető plakátja jó.

- tim -: Plakátja válogatja 2.1

STI HIRLAP, bp. 1960. dec. 18.

D Bócz József

Mil. Köpeczen (Erdely)
1861 jan. 29. 2 polg, 1 tani-
tó keperde
1885/86 I. vendéglát-

Hampel József: A bronzkorszak emlékei
Magyarországban IV. 114.

Bócz József

1885

Érmisk 1930. 82. l.

Ø Boczán Károly

iparművész

László magyar király szentté avatásának 750 évfordulójára Musti Viktor terve alapján 1942-ben emlékérmet készített.

Hlatky Endre:

Nagyvárad szent Lászlója. Tükör 1942. 363. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rottenbiller utca 12. II. 2.

Boczán Károly

vród

Tükör 1942. 500. l.

nagyváradi

Az 1942. éri (Szent László-
hét emlékeinne -

Musti Viktorral
együtt

YAR
VÉSZET

ZETI TÁRSULAT, AZ ORSZ.
EUM ÉS ISKOLA KÖZLÖNYE

TI

IAUF FERENC

Boczán Károly, iparművész

MDK

1966. szept. 24-én 83 éves korában elhunyt.

— : Halálozás 11.

NÉPSZABADSÁG 32. 1966. szept. 27.

MDK.

Boczán Károly

Nekrolog

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

Boczán Gyula

Boczán Gyula jelvény-, érem- és díszműkészítő üzeme, IV. Semmelweis-u. 11.
182-088

Budapest, 1940. szept
– 1942 jan.

28430/941.
szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága t.Elnökségének,

Budapest.IX.Hőgyes Endre-u.

Hivatalból.
szolgálati ügyben.
ij átalányozva.

MDK

Bócza József ~~építész~~

1.dij

Döntött az tengerészeti emlékmü bizottság.
Magyarország, 1936.dec.5. 9.l.

Bócza József

Első díjat nyert a Horthy Miklós tengerészeti emlékmű-pályázaton.

PH 1936. XII. 5.

Magyarság

1936 december 5, szombat

MŰVÉSZET

* **A tengerészeti emlékmű-bizottság döntése.** A Horthy Miklós-híd budai hídfőjénél fogják fölállítani tengerészeink hősi emlékművét. A pályázat birálóbizottsága pénteken délben hozta meg döntését. Az első díjat *Bőcza* József és *Kislégi Nagy* István építészek és *Boldogfalvi Farkas* Sándor szobrászművész kapták. Ez emlékmű világitótornyot ábrázol hajóorommal s ezen szárnyas angyallal. A második dijat *Miskolczy* László építész és *Petry* Lajos szobrászművész kapta, a harmadikat *Kollár* Gyula építész és *Kallós* Ede szobrászművész. Ezenkivül megvásároltak még hat pályamüvet. A negyvenöt pályázó között neves szobrászművészek is szerepelnek, igy *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond, *Szentgyörgyi* István, *Falus* Elek, *Kallós* Ede, *Maróthy* Géza, *Ligeti* Miklós. A bizottság művésztagjai nem osztották a bizottság többségének a dijak odaitélésére vonatkozó döntését. Ezek a szakértő tagok azonban kisebbséget jelentettek a zsüriben. A dijak odaitélése egyébként nem jelenti azt, hogy a dijazott müvek valamelyikét fogják kivitelezni.

Bocsföldi Tolnos, festő 1956

Bocsföldi Tolnos munkásfestő. A Nyomdász Képző= művészkör tagja. Képeiből — Bíró Ferenc munkás= festő műveivel együtt — kiállítás nyílik a szakszer= vezetek kultúrotthonában.
(Bp. XI. Fehérvári út 47.).

– Hír.

Népszabadság. Bp. 1959. máj. 15. 10. l

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Boczán Károly

NÉPSPORT

1966 OKT 3

102

A SPORTEMBEREK MINDEGYIKE ISMERTE ÉS TISZTELTE BOCZÁN KÁROLYT, a neves iparművészt. Igen fájdalmas, hogy már csak múlt időben írhatjuk le ezt a tényt. Szinte a századfordulótól, amikor el sport maihoz hasonló értelemben bevonult a magyar nép köztudatába — a sportérmek és serlegek, a különféle veretek és tiszteletdíjak szakavatott és művészi készítője is közel férkőzött a sportemberekhez. Kis győztesek apró dobozkái, s bajnokok, hírneves emberek roskadásig telt vitrinjei egytől egyig munkáját, művészetét dicsérték. Ha valamely sporteseményről méltó emléket akart szerezni a kezdő sportoló, arra törekedett: legalább harmadik legyen, s érmet kapjon. Ha az utódok tiszteletét ki akarta vívni a már világhírnévre szert tevő olimpikon — egy-egy serleg bevésett sorait mutatgatta gyermekének, unokájának. Arról a legkevesebbszer szóltak: az érem, veret, vagy a serleg kinek a műve. Pedig tudták azt is. A sportvezetőkön kívül sokan nem találkoztak személyesen Boczán Károllyal, a munkáját, szinte hivatásszerűen végző iparművésszel. S ennek ellenére ismerte őt mindenki uszodában, a labdarúgópályák győztesei közül; az atléták népes tábora csakúgy, mint a többi sportág képviselője. Nagy fájdalommal kell mindezt már múlt időben leírni: a múlt héten elhunyt az idős művész, s szombaton rokonai, barátai, ismerősei kísérték utolsó útjára. Boczán Károly már nem él közöttünk, a keze, művészete azonban örök emléket hagyott a sportemberek otthonában.

...lása

...ők az építőipar
...Sőt néhány ro-
...t például a
...par stb., egy-
... Porcelángyár-
...ipari Vállalatig
... termelőegység
...rvezetünk alá,
...gyunk a sport-

...r 250 000 dol-
...lási lehetőségét
...könnyű dolog.
...velő egyesület-
... mert sok fia-
...szakmába, me-
...nkásból lesz
...Azonkívül ván-
...nk, mert befe-
...ezést, utána a
...vá kerülnek.
...lk a szakma
...atos szervezé-
...va arról, hogy
...éz a közben
...b sportolókat
...at könnyű a
... elcsábítani.
... annak idején
... hogy egész
...az építést be-
...ból. Labdarú-
...nagasabb osz-
... — mondja pa-
...k —, ha Ku-
... Sas és a
...tékosunk nem
... át más egye-
... többi szak-
...ntek el ver-
...ob szívóerejű

már...
ron...
gely...
tehe...
Hor...
de...
tet...
Már...
rem...
a f...

—
ván...
Cseh László, Pa...
Riskó Géza, Csekme György
országos nevű versenyzők.
Gyeplabdacsapatunk hatszoros
bajnok. Kajak-kenuzóink, kerék-
párosaink az élvonalban vannak.
És így tovább sorolhatnám,
hogy legtöbb szakosztályunkban
magas színvonalú sportolás fo-
lyik. Haladunk előre...

Tömegsport és klubélet

— Mint kiemelt sportkörnek, nem elsődleges feladatunk tömegsport szervezése. Mégis különböző tömegsport-akciókat indítottunk. Atlétikában például az Építő Kupáért versenyeznek a X. kerületi iskolások. E seregszemlén persze utánpótlási bázis után is kutatunk. Más, főleg ipari tanulók részére kiírt tömegversenyeket is rendezünk.

— A sportkör belső életét is igyekszünk erősíteni. Ezen a téren az új tagkönyvek kiosztása segít majd. Megszerveztük és kitüntettük a 10 évnél régibb tagokból a „Régi Gárda" jelvényeseket. Van egy 17. szak-

M.D.K.

Boczán Károly iparmüvész

83 éves korában elhunyt

Ha lálozás

Magyar Nemæt 1966. szeptember 27. 6.1.

M.D.K.

Boczföldi János, [ ] MDk.

A szaknerv.-i képzőművészkörök tárlatán szerepel. (Nyomdászoktól.)

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 8.l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 23.

Boczföldi János

MDK

havas: kiváló mükedvelő festő.kiáll. ... Népszava 1959. jun. 9.

Boczkó János

Alkony a pusztán, vizf.

A magy ar akvarell és pasztellfestők.egyesülete IX. kiállitása. 1922. Nemzeti Szalon katalogusa

MDK

Boczkó János

Alkony a pusztán, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 8 l.

Boczkó János

1922. ápr. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban
Alkony a pusztán, vízf.

Zászló, aranysárga, Forgách Simoné

V. S.

MIK

Bocs Jenő

1951-ben "f r d e m e s m u n k á s" az államosított Zsolnay-gyár "Nemzeti Vállalat"-nál

78.o. 51. jegyzet

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Bocsák Sándor

grafikus

ipamunvenczi iskola

1927–34.

St. Erzsébetfalva

1912 márc 20

Helbing

$$\frac{1}{2}\left(\frac{1}{1-\frac{1}{2}}\right)^2$$

$$\frac{1}{2}\left(\frac{1}{\frac{1}{2}}\right)^2$$

$$\frac{1}{2}\cdot 2^2$$

megrva

Bocsák Sándor

festő

l.

KMT. 1944. tav.

kiddy

560.

A m.kir. vall. és közokt. m
alatt a keb. VII. osztályho

1931/32. évi kezelés. Müvész
lyegilleték: nincs.

Utaljon k
si költségeire kettőezer /:2
számla terhére Möller István

Bocsák Sándor

Mag. Képrőm. Orsz.
Szövetségének
művésztagja
Képrőm Közlöny
1939. 3-4. sz.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI

LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE

BOOK-SHOP OF THE ROYAL HUNGARIAN UNIVERSITY PRESS

GEGRÜNDET 1577

BUDAPEST IV,
KOSSUTH LAJOS-UTCA 18
TELEFON: 89-5-40

23245.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Tek.

Műemlékek Orsz.
Bizottsága

Budapest

X., Rákos-u. 1

Bocsák Sándor Vic

festenes

Képrom Fördi Ivh

1935-36. 73. l.

EISLER ALADÁR

NEMZETKÖZI SZÁLLITÁSI ÉS RAKTÁRHÁZ VÁLLALAT
BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 9.
TELEFON: 83-3-62.

Postatakarékpénztári csekkszám 11.460
Folyószámla az Angol-Magyar Bank
Gróf Tisza István-utcai fiókjánál.

Budapest, 193 5.szeptember 6.

Nagyságos Dr. Szentiványi Gyula Urnak,
muezumi igazgató-őr
Budapest.

ELSZÁMOLÁS

Pos. Helyi fuv.

A küldemény:

	Összeg	
	Pengő	fillér
Szállitás az Ujlaki temlomból		

Bocsák Sándor III.

pest. mak.

Ferképzomfoisk vk

1933-34. 45 l.

A m. kir. vallás- és közokt
ügyszám alatt a keb. számv.
rendeletének másolata:

1931/32. évi kezelés. Művés
Országos Bizottsága. 5. ro

K a u t e

Polakovits Margit, a Műeml
díjnoknak családi pótlék i
mu rendeletemben közölt id
hó 1-én nyilt meg, ennélfo
vezettnek havi Tizenkettő

Bocsák Sándor

1931/32 – 1932/33

Felügyzőmfőiskérk

1932-33. 68. l.

Bocsák Sándor

III. éves

50 P pitalomdíj

1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk 27 l.

БИБЛИОТЕКА

Bocsák Sándor

grafikus

1934. végbiz. elégs.

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 47. l.

Bocsák Sándor

grafikus

1927 – 1931

Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 45. l.

Óskori bögre VI. 161.

Bocsák Sándor

grafikus

1927–29

Éminisk 1930. 82. l

OMKT. 1943. tav. kiáll.
Tanulmányfej I–II. ce-
ruzarajz, Édes anyám
e. r.
1944. tav. kiáll. Tanul-
mány c. rajz.

STERIL
nem alkalmas.

MDK

Bocsák Sándor

Művével résztvett a kiállításon.

KmTárs. 1943. marc. - apr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 23.lap

Bocsák Sándor MDK

Tanulmány, ceruzarajz

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Bocsák Sándor

MDK

Tanulmány, ceruzarajz

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Bocsák Sándor

Tanulmányfej, cer.

" II. "

Édesanyám, "

KMTárs. 1943. tav.kiáll. 21. o.

Bocsák Sándor MDK

Tanulmányfej, I-II, ceruza

Édesanyám, ceruza

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

megjöv.

Bocsánszky András

Grönggyösi nurszabó

l.

Grörffyszür

169. l.

Bocsár

(Torontál vm.)

Hertelendy – Kuria

Zádor – Rados

226. l.

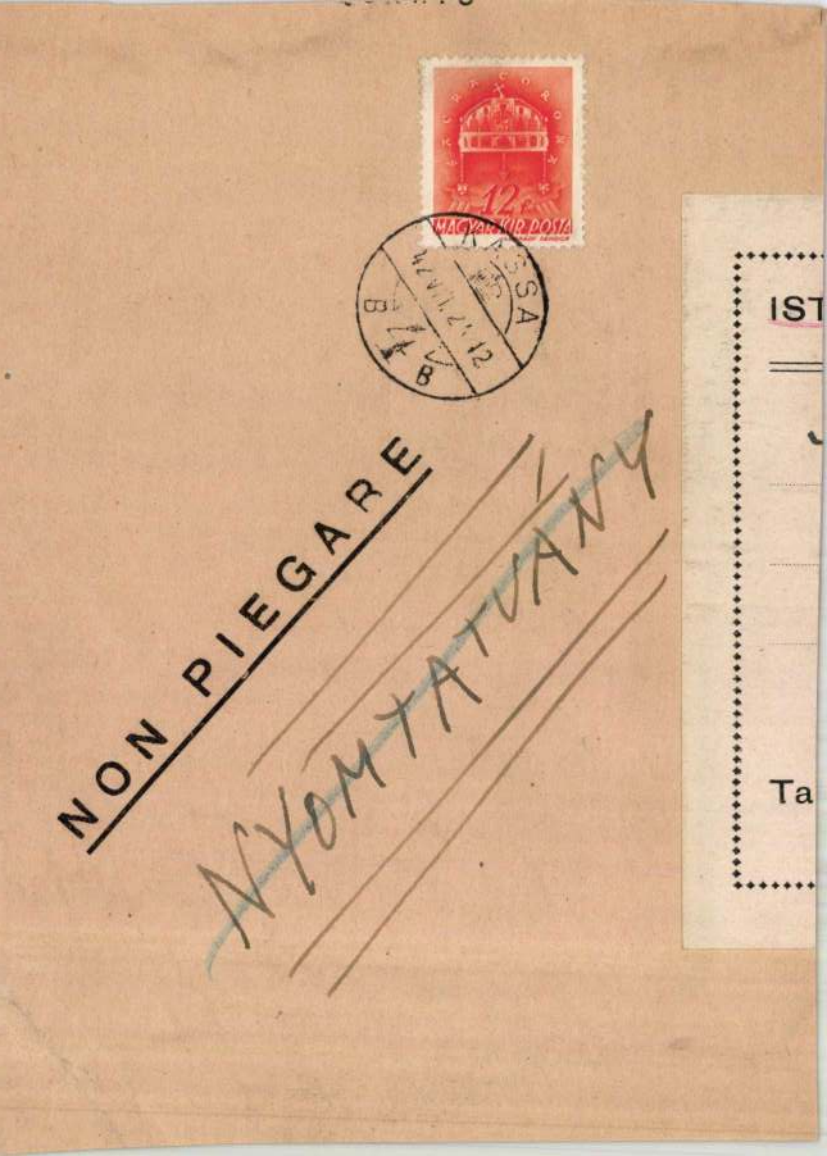
12
MAGYAR KIR. POSTA
KASSA
NON PIEGARE
NYOMTATVÁNY
IST
Ta

megirva

Bocsár

kőnünes

A XIII. sz. elején

a tihanyi apátság

Gamáson lévő

birtokán

Erd tihanyi apáts

377.574. P.

a Tekintetes Igazgatós

a mellékelt kérdőivet pontos adatokkal

kijavítani) s a főfelügyelőségnek márczi

Budapest, 1903. márczius 1-én.

Kötelező tisztelettel

4297. – Budape

P. Bocsárd

l.

Csikvári Abaúj

168, l.

Sziklay: Hany Istók története V. 79.

vc. D. K.

Bocsi, Simon, Arcularius

1830-1834-ig minorita asztalos szerzetes agerben.

Az Iparművészeti Múzeum kökönyvei II. 1955.
Sternegg Mária: XVIII. sz. beli minorita szerzetes munkája az Iparművészeti Múzeumban 159. l.

Bocskay Béla

festő

lárd

Nemzeti Szalon 1929

65. csopt. kiáll. Eat

Ez azonos

Bacskay Bé-

laval

Mécses, római VI. 261

Bartoskay Béla

1876/77

Fekete zömfőiskérk

6 g. l.

Bocskay Béla (Losonc) festőművész

a Műbarátok Köre a Benczúr utcai ~~Mű~~ Pástás Művelődési Központban működik. Műveszekkel, műveikkel ismerkednek meg a tagok a műveket – a művészet is – a kör tagjai bocsátottak rendelkezésre.

Szalay Károly: Műgyűjtők egy művelődési házban.
Magyar Hírlap, 1945. máj. 15.

I.csop.: Kislégi Nagy István, Bócza János és Boldogfai Farkas Sándor, szobrászm.-k.

A zsüri most a végleges kiviteli tervek elkészítésére a következő díjnyertes, ill. dicséretet nyert pályázókat hívta meg. /Ettől függetlenül kiadták a díjakat./

Szűkebb pályázat a tengerészeti emlékműre.
Az Est. 1936. dec.22. 7.old.

MDK

Bocskay Béla

Szomoru visszaemlékezés, of.

Tanulmányfej, of.

Imádkozó nő, of.

Nemzeti Szalon 65. csop. kiáll. 1929. máj.

MDK

Bocskay Béla

Női portré

Önarckép

Dunántuli Tavaszi Tárlat. Kaposvár. Képzőművészet 1929. 19. sz. 102.l.

MDK

Bocsiczky Zoltánné

Nyári virágok

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

4 l.

Bocsik István

MDK

„Fiatalok"

Élet és Irodalom, 1966. aug. 13 - 5 lap

Kaposvár város nagyelja, Bocskay I.

Pesti Hirlap. 1932. máj. 10.7

Képzőművészeti hírek

Bocskay Antalné

Irányító szavakkal, művekkel szervezi az ízlésfejlesztő munkát, a Pest megyei iskolában.

Losonci Miklós: Pest megyei rajztanárai képzőművészetünk ívhelyén;

Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 15.

Bocskay Béla

Dunántuli őszi tárlaton Berzsenyi Társulat köszönő irattal tüntette ki.

PH. 9 29. XI. 13

Boreskay Béla

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel, imádkozó figurájával. –

8 órai Ujság
1929. VI. 2.

Boskay Béla

festőművész

Hatvanötödik csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.5.

Bocsik István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 AUG 13

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

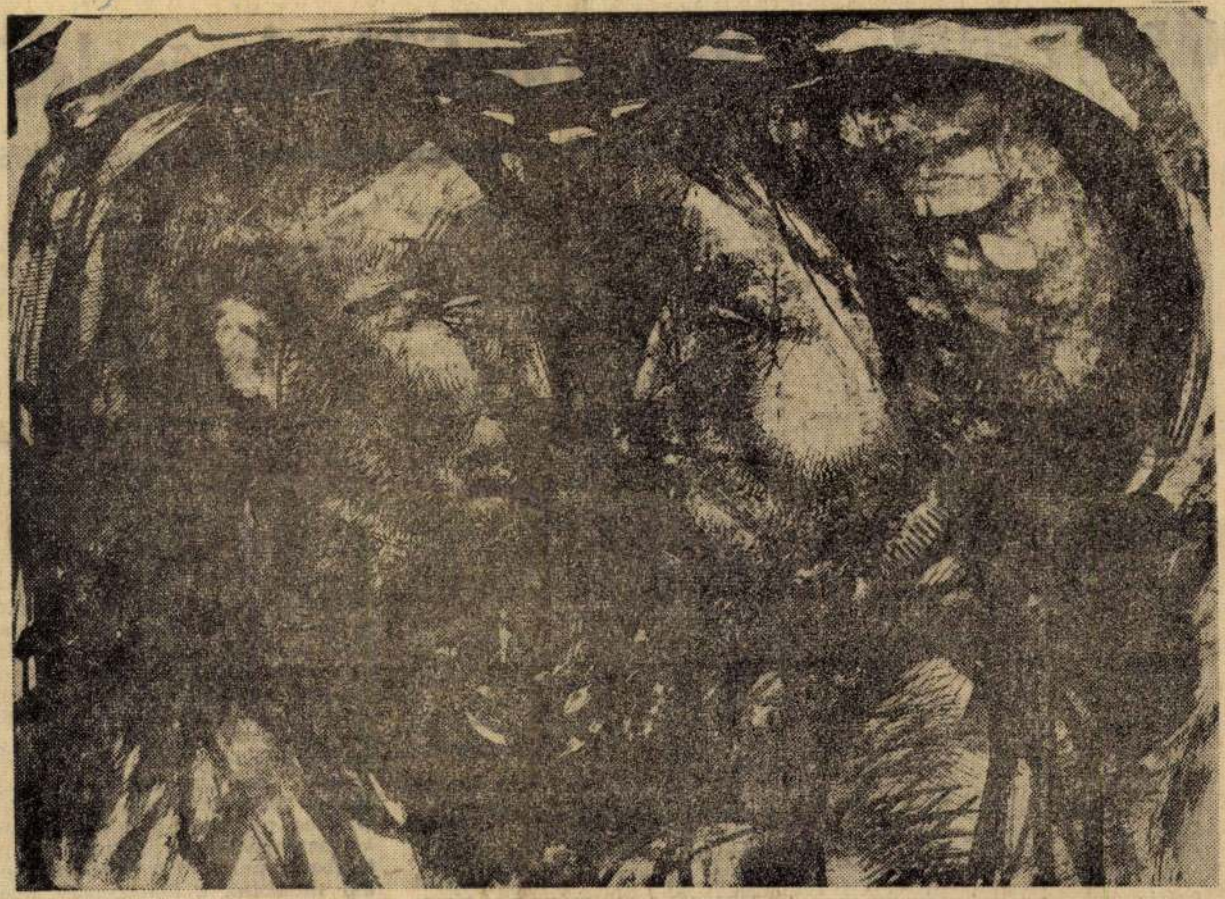

Bocsik István: Fiatalok

HÁBORÚ ELLEN

ban, mint amilyen a washingtoni, a chicagói és a wisconsini egyetem. A New York-i értelmiség képviselőivel a New York-i városházán találkoztak a csoport tagjai. A körútjuk során — az amerikai egyetemi szokásokkal ellentétben ingyenesen — felolvasott műveiket, *Költői szemelvények a vietnami háború ellen* címmel, kötetbe gyűjtötték és kiadták.

A mű bevezetőjében a szerzők megállapítják: *„Ha nem volna az értelmiségiek kollektívája, az Egyesült Államok mindenre képes lenne. Az amerikai közönség... mindent lenyel, amit Washington feltálal neki."* Majd Freudot idézik: *„Ahol elmarad a közösség megrovó ítélete, a rossz ösztönök levetik gátlásaikat, s az emberek olyan kegyetlen, álnok, áruló és durva cselekedetekre ragadtatják magukat, amelyeket pusztán kultúrájuk, (civilizációjuk) nívója alapján lehetetlennek tartanánk."*

Robert Bly aztán kissé kézzelfoghatóbbá teszi az amerikaiak vietnami kegyetlenkedéseinek természetrajzát, leírva, mi módon üzen hadat az Egyesült Államok az emberiesség általánosan elfogadott nemzetközi normáinak. Leírja, milyen szabványellenes, kivájt hegyű puskagolyókat használ az amerikai hadsereg, hogyan tagadja meg a segítséget a sebesült civilektől, s miképpen kínozza meg a dél-vietnami parasztokat. *„A franciák azért fo-*

„Vox populi" hadművelet?

Neves tudósok a modern tudomány fő dilemmájáról

J. D. Bernal és *A. I. MacKey* angol professzorok a varsói tudománytörténeti kongresszuson (mint erről a *Voproszi Filoszofii* című szovjet folyóiratból értesültünk) a tudományok hihetetlenül megnövekedett társadalmi szerepét, erőteljes differenciálódását és rendkívül gyors fejlődését vizsgálva megállapították: napjainkban szükségessé vált egy új tudományág megteremtése, melynek talán *„a tudomány tudománya"* elnevezést lehetne adni. Ez az elképzeléseik szerinti új tudomány nem tévesztendő össze a filozófia régi értelmezésével, mely szerint maga a filozófia a tudományok tudománya, hanem valódi, egzakt szaktudomány lenne, melynek feladata részint metodológiai (megfogalmazásuk szerint: *„a tudomány és a tudós munkája mechanizmusának vizsgálata"*), részint normatív (*„hogyan használjuk fel a tudományt a társadalom érdekében"*).

Valószínű, hogy egy ilyen új tudományág létrejötte a tudósok helyeslésével találkoznék. Hiszen mostanában egyre több neves természettudós cikkét, elmélkedését olvashatjuk a tudomány mai társadalmi szerepéről, a tudományos munka koordinálásáról. A közönségnek szánt írásokban elsősorban azok a morális töprengések kapnak hangsúlyt, amelyek a tudósok vívódásait tükrözik, amiatt, mert végső megrendülésében kijelentette: *„A fizikusok megismerték a bűnt."* Ma már — mint ezt például az *Encounter* című angol folyóiratban publikált tanulmányában is kifejti — maga sem hisz a modern fizika „eredendő bűnében" s a problémát a tudomány eredményeinek és az eredmények társadalmi felhasználásának ellentmondásaiban látja. (Más kérdés, hogy megoldásjavaslatai, melyek valamiféle világállam gondolatában csúcsosodnak ki, legalább is a jelenlegi helyzetben erősen utópisztikusnak, naivnak tűnnek.)

„Nagy bajban vagyunk — írja a *Minority of One* című folyóiratban publikált, és az *Amerikai Magyar Szóban* is ismertetett tanulmányában *Szentgyörgyi Albert*. — *A következő világháborúban csak egy győztes lesz, a svábbogár, melynek a legerősebb sugárzás sem árt, s melynek jó ideig lesz mivel táplálkoznia."* Szentgyörgyi véleménye szerint az emberiségre ma skizofrénikus magatartás jellemző. *„Jó keresztények lévén, vasárnap templomba járunk, a hét folyamán pedig munkánk gyümölcsének felét szervezett tömeggyilkosság céljaira adjuk... Ami az egyik szerint bűn, a másik szerint érdem. És fordítva. Jelenleg a napilapok büszkén jelentik, milyen sok vietkongot öltünk meg. Készségesen megfizettük azt az ötvenezer dollárt*

Nyelvi és zenei fesztivál fiataloknak

Ki hinné, hogy két héttel a nagyszabású debreceni kórusverseny után ifjúsági zenekari és kórusversenyt lehet rendezni Budapesten, és hogy fesztiválokkal, szaktáborokkal telített életünkben van még szabad szellemi és anyagi „kapacitás" egy újabb rendezvény megtartására, a részvételi díjak kigazdálkodására. *Bodor Éva*, a Succes Language School és Koncertszervező Iroda vezetője, aki elsősorban zenei együttesek utaztatására, nyelvi kurzusok szervezésére szakosodott, olyan kínálattal vezette be a tábor- és fesztiválpiacra a Nemzetközi Ifjúsági Zenei és Nyelvi Fesztivált, amelynek sokan nem tudtak ellenállni.

A fesztivál, amely hétfőn kezdődött, és egy hétig tart, reggelenként nyelvi kurzusokat, délelőttönként a kétfordulós zenei verseny programjait, esténként pedig különböző hangversenyeket hirdetett meg. A nyelvi képzésben nemcsak zenei rendezvények szereplői vehetnek részt, azt azonban el kell „viselniük", hogy alkalmanként zenei tematikájú, idegen nyelvű foglalkozások részesei legyenek: angolul hallhatnak előadást például Kodály világhírű pedagógiai módszereiről.

Vonzó lehetett a jelentkezők számára az is, hogy itt – bár a hangsúly a fesztiváli, és nem a versenyjellegen van – rangos zsűri ítéli oda az igencsak kecsegtető díjakat. *Maklári József* (zsűrialelnök), *Cseténvi Mária, Vass M. Katalin, Strausz Kálmán, Szabó Dénes* és – tekintettel a hangszeres együttesekre – *Medveczky Ádám* pontozzák és rangsorolják a hat énekkar, egy gitárzenekar és egy szimfonikus zenekar teljesítményét, osztják szét a három angliai, két belgiumi és egy spanyolországi fesztiválra szóló részvételi lehetőséget biztosító díjakat.

Bodor Éva következetesen törekedett arra is, hogy e rendezvény minden perce a fiataloké legyen. Az ünnepélyes nyitóhangversenyre Szabó Dénes világhírű leánykarát, a nyíregyházi Cantemus kórust kérte fel; ezek az általános iskolai korú lányok teljes technikai biztonsággal éneklik az egyetemes kórusirodalom remekeit, szinte bármilyen nyelven, felnőtt módra követve igényes karnagyuk minden utasítását.

Az esti hangversenyek is a fiatalokéi: kedden például az ezzel párhuzamosan „üzemelő", a Musik ohne Grenzen (Zene határok nélkül) mottójú, tehát rokon szellemiségű balassagyarmati Nemzetközi Muzsikustábor újvidéki, hegedű szakos növendékei szerepeltek; sok tehetséges hegedűs, köztük a virtuóz technikájú és minden bizonnyal nagy jövő előtt álló *Klemm Anna*, aki Sarasate Cigánydalok című darabjával aratott óriási sikert.

Örömmel üdvözölhettük a Régi Zeneakadémia hangversenytermében a már neves orgona- és zongoraművész *Király Csabát* is; ő most nem is annyira szólistaként, hanem zongorakísérői minőségében szerzett újabb kellemes meglepetést. Egy nappal a hangverseny előtt kapta ugyanis kézhez Francois Borne Carmen-témákra írt bravúrfantáziájának kottáját, hogy kísérni tudja az idei Jeney Zoltán Országos Fuvolaverseny győztesét, *Varga Fruzsinát*. Amilyen hirtelen volt a találkozás és gyors a felkészülés, olyan jól sikerült a produkció. Az alig tizenhét esztendős, ősztől a Zeneakadémia előkészítő tagozatán tanuló abonyi fuvolista az elmúlt hónapokban többször aratott nagy sikert ezzel a virtuóz technikájú, zenei-leg is komoly igényeket támasztó, a tapasztalattal, nemzetközi hírnévvel rendelkező előadóművészeket is próbára tévő darabbal.

Ez az interpretáció a zongoraszólamban megjelenő témákkal, ellenpontokkal, a zenekari szólamokat imitáló karakterekkel volt gazdagabb az eddig hallottaknál. A kompozíció legrejtettebb szépségeit felfedezni és bemutatni tudó Király Csaba valósággal szárnyakat adott a művet nemcsak lejátszani tudó, de a témákat a teljes opera drámai dimenziójával formáló, ragyogó tehetségű Varga Fruzsinának.

Tóth Anna

A hét filmje

Kemény rosszlányok

Eileen (Andie MacDowell) és Lilly (Drew Barrymore) mesterek a lovaglásban is.

Lehet, hogy *Jonathan Kaplan* új munkája, a Rosszlányok, már a tavalyi nagy westernvisszatérés, *Clint Eastwood* Oscar-esővel jutalmazott filmje, a Nincs irgalom hatalmas sikerének hatására született. A western – talán mert nem a megkövesedett régi sémák szerint készül – nagyon jól eladható újra. Eastwood a sokszor látott bosszúállás sztorit öltöztette más gúnyába. Kaplan is ezt teszi, amikor a legklasszikusabb „revenge"-mesét adja elő, alkalmazva valamennyi westernsémát: a csodálatos alkonyi és hajnali lovaglásoktól a pisztolypárbajokig, az üldözésektől az erőszakig, a kuplerájoktól a boldog szerelmes fináléig. De kitalál még valamit, amitől a *Rosszlányok* minden bizonnyal nagy siker lesz: hogy *a keményöklű, gyorskezű, mesterlövő, bravúrosan lovagló fiúk helyett ugyanilyen kemény, gyorskezű, mesterlövő és (ha lehet) még bravúrosabban lovagló lányokat tesz meg a film hőseiül.*

Ez látszólag roppant kockázatos ötlet, hiszen a néző ahhoz szokott a westernekben, hogy ha bossszúállásról van szó, akkor azt például egy nőt ért sérelemért viszik végbe (mint Eastwood filmjében is). És persze férfiak a bosszúállók. Kaplan azonban tudja, hogy ezzel a fordított alapállással éppenhogy megnyeri, nem elriasztja a nézőt. Évekkel ezelőtt futott a televízióban a *Charlie angyalai* című bugyuta sorozat. Egyetlen dolog éltette: az, hogy a titokzatos Charlie angyalai roppant csinos nyomozólányok voltak. Látványuk *eladta* a legcsacskább sztorit is. Kaplan ennyire nem igénytelen. Nála a sztori épkézláb, megvannak a szükséges izgalmas fordulatok, bár túloznánk, ha azt állítanánk, ezek megrázóan eredetiek. Vannak jó epizódfigurák, itt-ott megcsillan valamiféle akasztófahumor is. A megszokott és el is várt westernkörnyezetben, muzeálisan hiteles tárgyak, fegyverek, öltözékek, nyergek és lovaskocsik felvonultatásával zajlik a jól bonyolított kaland, amelynek kiindulópontja roppant egyszerű. Az Echo City nevű porfészekben, a helyi kupiban, az egyik rosszlány lelövi a másik rosszlány részeg, erőszakoskodó, durva vendégét, aki történetesen egy ezredes. Ettől kezdve menekülniük kell, valamint bosszút is kell állniuk, mert a lövöldözős rosszlány korábbi hapsija, a nagyonnagyon rosszfiú Kid Jarrett, csúful átveri – és elveri – a lányokat. Menekülés plusz bosszú bőségesen elegendő három-négy megerőszakolás, vad lovaglás, verekedés és pisztolyharc elővezetéséhez. Kaplan javára írandó, hogy rosszlány hősei pompásan lovagolnak, jól áll kezükben a colt és winchester, bátrak, ravaszok – és azért érzelmesek is, mert rojtos bőrnadrágjukban és szűk farmerjukban érző női szív dobog. Valamint, ha kifogy a töltény a tárból, nem felejtenek el újra tölteni a lövöldözés folytatása előtt. És nem felejtik el magukhoz venni a nagy zacskó dollárokat, ha már úgyis arra járnak. Ne engedd ki a kezedből, amit egyszer megfogtál! – a jelszó igen praktikus.

Az persze megint westernalaptétel, hogy a végén a hősöknek bele kell lovagolniuk a poros, alkonyi préri szép, szűrt fényeibe. Három rosszlány: Cody, a legkeményebb *(Madeleine Stowe)*, Anita, a legábrándozóbb *(Mary Stuart Masterson)*, és Lilly, a legártatlanabb szöszike *(Drew Barrymore)* ezt is teszi. Eileen azonban, a legszexibb *(Andie MacDowell)*, inkább a happy endet választja egy derék, mamlasz farmer, Tucker *(James LeGros)* személyében. Így aztán mindenki jól jár. És azon sem csodálkoznánk, ha jövőre ismét találkoznánk a Klondike aranybányái felé elvágtatott három rosszlánnyal. Az ilyen nyitva hagyva befejezett történetek szinte megelőlegezik a folytatást.

Takács István

Az eljátszott élet

Ezen a címen jelentette meg emlékiratait *Ernst Schröder*, a német színjátszás nagy öregje. A hetvenkilenc éves művész, a szomorú hír tanúsága szerint, valóban úgy érezhette, hogy eljátszotta már azt a kegyetlenül bonyolult, izgalmas és szorongató szerepet, melyet életnek hívnak. Ugyanis váratlanul pontot tett a végére. Kiugrott a negyedik emeleti ablakból. Talán nem véletlenül, hisz 1990-ben könyvet publikált a hátrányos helyzetű színészről (A kabócák címmel).

Meglehet, idős korára magára maradt, de hogy pályájára nem panaszkodhatott, azt szépen ívelő karrierje, címszerepeinek sokasága tanúsítja.

Már az ötvenes évek elején ünnepelt művésze volt a Theater in Berlinnek, ahol rendezői hírnévre is szert tett. Televíziós portréfilmjében Thália egyik legnagyobb jellemszínészének titulálta a kommentátor. Szerepeinek köréből emlékezetesként tartják számon a történelmi személyiségeket megtestesítő színházi, illetve filmbéli alakításait, teszem azt, *Napóleon, Churchill, Galilei, de Sade* márki, vagy éppen *III. Richárd* megformálását. Páratlanul ihletett alakításaként emlegetik *Beckett*-szerepeit, mindenekelőtt, a Godot-ra várva című abszurdban, *Heinz Rühmann* partnereként. Most már bizonyára Godot-val társalog, akire éveken át hiába várakozott a színház, s az élet festett-festetlen kulisszái között.

(metz)

Polaroid

Tévedések és tanulságok

Az egyes személyek életművéről szóló bibliográfiák általában a teljesség igényével készülnek; összeállítóik rendszerint jelzik azt, ha valamilyen okból munkájuk jellege csupán válogató. *Hartyányi István* nem szól erről *Kovách Aladár* bibliográfiájának bevezetőjében, így azt szerző és kiadó bizonyára autentikus műnek szánta az irodalomtörténet számára. S ez nem túl örvendetes. Különösen akkor nem, amikor egy egyébként kiválóan rendszerező bibliográfusról kell ezt mondanunk, s egy olyan kiadóról, amelyik egyáltalán még hajlandó egy ilyen, abszolút ráfizetéssel járó vállalkozásra.

De mi is a konkrét probléma? Kezdjük azzal: a bevezető életrajz lehetett volna kicsit részletesebb is. Épp azért, mert egy sajnálatos módon kevésbé ismert íróról van szó. Tanulságos lett volna itt is kitérni arra: vajon mikor és miért is hagyta el Magyarországot Kovách Aladár? *„...legvalószínűbb, hogy 1948 vége táján távozott titokban Nyugatra"* – olvashatjuk, de – bár az életmű tételes felsorolásában *nem szerepel* – ismerjük a Népművelési Központ 1949-es kiadványában (egy bőséges, júniusi programfüzetben) megjelent egyfelvonásos vígjátékát Kovách Aladárnak (Bútorozott szoba kiadó; idegen ötlet után). Önmagában is izgalmas fejezete lenne ez egy életút feldolgozásának. Vajon az élmunkásházak dicsőségét zengő bluettecskét minek is szánta a szerző? Már ha valóban ő írta; s nem csupán visszaéltek nevével...

De említsük meg a további, bibliográfiához méltatlan hiányosságot. Az író talán valóban legjelentősebb munkája a Téli zsoltár. Ennek feltámadásáról – a Győri Kisfaludy Színház 1986-os bemutatójáról – több írás jelent meg, mint amennyiről a felsorolás megemlékezik. Hiányzik például *Filep Tamás Gusztáv* alapos kritikája, amely egy egyetemi lapban volt olvasható; ismerete már ezért is fontos lenne.

Lehet, hogy a hiányosság csak ennyi. Lehet, hogy több. De egy bibliográfia *semmilyen körülmények között nem lehet kétségeket ébresztő*! (Szenczi Molnár Társaság kiadása)

Fenti kiadó újabb *Szathmáry Lajos*-munkával rukkolt elő. Újabb – hiszen kiadták már korábban válogatott verseit, *Szíj Rezső* egy róla szóló monográfiáját, s most prózai írásaiból válogattak egy csokornyit. Vegyes publicisztikák – jelölhetnénk így az írásokat, formai oldalukról. Közéleti jegyzetek, kritikák és pályaképek ismert vagy kevéssé ismert pályatársakról.

Politikai írásaiban a kritikus szellem frissessége helyenként kevésbé tudja ellensúlyozni az indulati elemek megjelenését. S bár e műfajban is megengedett a harag; a vehemencia időnként mégis csorbít az okfejtés-megokolás tárgyilagosságot igénylő elvárásán. Szépek viszont – és fontosak – az emlékező írások. Kis magyar emigrációkrónika is kirajzolódik összeolvasásukból; tervek, elszánások és csendes elhamvadásuk: *„Talán abban a ködben, amely nem is köd, csak a könnyektől elhomályosodott szemüveg párája."*

Kár, hogy a könyv 1951-től, az író Amerikába érkezésétől villantja fel regényes kordokumentumait. Szívesen olvastunk volna néhány fejezetet a háború utáni, salzburgi évekről is, amelyekben, tudható, két folyóiratot is szerkesztett: Sorsunk, majd Helyzet címmel.

Legközelebb talán a második világháború utáni magyar emigráció életének kezdeteiről olvashatunk majd *Szathmáry Lajos* újabb könyvében. Reméljük, így lesz!

Tamási Orosz János

A legerősebb magyar festő

– Apám albán ügyvéd, sohasem találkoztunk. Anyám tizenhat éves volt, amikor megszületem. Azt mondják: fiatal anya életerős gyereket szül. Negyedikes voltam, amikor budapesti rajzversenyt nyertem. Tizenhét éves koromban betévedtem egy múzeumba, megdöbbentem. Elhatároztam: ezt én is meg fogom csinálni – mondja Bócsa István, a legerősebb magyar festő.

Csőfestőként dolgoztam, az is festés. Brikettel firkáltam a falakra, mondták a haverok: „Rajzolj egy jó kis meztelen csajt!" Nem fülött a fogam a munkához, mindenáron festeni akartam. Kőművesek mellett dolgoztam, csak annyit, hogy a kajám, cigim meglegyen. Órákat töltöttem *Markó Károly* képei előtt. *Grantner Jenő* rajzkörébe jártam, estin érettségiztem. A főiskolára is bepofátlankodtam, mondtam a portásnak: keresek egy tanárt, akinek megmutathatom a munkáimat. *Patay László* pártfogásába vett, másfél évig bejártam a főiskolára. *Deák B. Ferencet* látásból már ismerem. Egyszer megláttam egy étteremben, odaültem az asztalához: tudna-e segíteni? Felajánlotta, hogy lakhatok nála. Tizenhat macskája volt. A holland iskola szerint tanított, tájképet, portrét. Bevitt a Képcsarnokhoz. Tizenegy évig festettem nekik tájképeket. Felvettek a Képzőművészeti Alapba, 1978 óta csak a képeimből élek. Két ügynököm van, az egyik autóval járja az országot, a másik busszal jár be Pestre, összetekerve viszi a képeket. Iványi Péter, a Zichy Galéria igazgatója könyörög: „Pista, fessél, mert viszik a képeidet!" Kétezer képet festettem. Nem mázolmányokat, mesterműveket!

– Szobád falára ezt a feliratot festetted: „A művészet isten, a művész az ő kiválasztottja, eleve elrendelt főpap, a gondolkodás fővezére."

– A művész a teremtő rangján él. A legtehetségesebbek a fővezérek, a közepes tehetségek a kisebb vezérek. A többiek a közönség. Ők a vezetettek, az ő feladatuk a befogadás. Már az őskori művész is vezető volt. Lerajzolta a barlang falára az elejtendő állatot és az elejtés módját. Ebből megértették a többiek, mi a teendőjük.

– Ma mi a „vadászat" célja?

– A préda elejtése ma már a közgazdászok, politikusok dolga. A művész szellemi lakomára hív, kenyérről, húsról a politikus gondoskodik. A hatalom kizárólagosan a politikusoké lett, a művészek cserébe fontosabbat: a szabadságot kapták. A művész az emberiség szellemi életének vezére.

– Miben érzed magad szabadnak?

– Az időmet magam osztom be, ráérek élni. Ha sok pénzem van, szabadabbnak érzem magam. De akkor is szabad vagyok, ha nincs pénzem, ha éppen semmit sem csinálok. Akkor vagyok a legszabadabb, ha elrévedek a semmibe.

– Miben érzed magad felelősnek?

– A művésznek örömöt kell adnia. Nem boldogságot, az giccs. Képeimmel „álmodoztatom" a nézőt, bevezetem saját, belső birodalmába. Soha nem festek borzalmakat. Reményt, életerőt akarok sugározni. Realista és ultraromantikus képeket festek. A szürrealistáknak az a bajuk, hogy megmutatják a problémát, de a megoldás elől az irracionalizmusba menekülnek. Én mindig, a legkilátástalanabb helyzetben is kínálok megoldást.

– Egyedül élsz?

– A művész magányos. Isten is magányos, a teremtés magányos tevékenység. Évekig adogattam el a feleségem aktjait, míg egyszer azt mondták: „Hát bizony néhány éve még jobb alakja volt." Akkor kezdtem el modelleket hazavinni, közben megromlott a házasságom. Barátnők jönnek, mennek, de rabja senkinek sem leszek. Hetente egyszer mosok, jól főzök, mindkét feleségemet én tanítottam főzni.

– Erdőszéli házikóban laksz.

– A házzal nincs semmi baj. A tetőt tavaly csináltattam, azóta nem ázik be. Egy hülye újságíró egyszer azt írta: döngölt föld a padló. Pedig, láthatod: le van cementezve. Víz, gáz nincs, de nem is kell. Az ember ne gyűjtsön földi kincseket. Fürdőkádam van, hozok vizet a kútról, üstben melegítem, és vígan lubickolok.

– Régebben autód is volt.

– Volt, de most nincs. Jogosítványom sincs. Elvették. Ittas vezetésért. De már két hónapja nem iszom. Nem is kívánom.

– Kertedben ezüstre festett súlyzók sorakoznak.

– Anyag, erő, szellem; ez a szentháromság, a világ titka. Két és fél órát gyúrok naponta. Képeimmel is erőt akarok sugározni, ennek a külsőmön is látszania kell. A nagy művésznek nagyerejűnek is kell lennie. A legtöbb festő vézna, csoda, hogy elbírja az ecsetet. Én százötven kilót nyomok ki fekve!

– A bunyók?

– Az alkohol a nyúlból is oroszlánt csinál. Látják az erőnlétemet, meg akarják próbálni a magukét is. És pórul járnak.

– Lehet, hogy te vagy a legerősebb magyar festő?

– Nem lehet, biztos!

-h-

Lemondhatunk

Lemondhatunk a világkiállításról, sok ezer ember munkájáról, s arról is, hogy vendégül lássuk a fél világot. Lemondhatnak remélt és elfogadott terveikről a kistelepülések is, hiába remélték, hogy az 1100 éves Magyarország teljes jogú állampolgárai lehetnek, hogy ők is vállalkozhatnak, forgathatják a pénzt, fogadhatják az idegent, a turistát.

Lemondhatunk a Duna szigetközi szakasza alatti vízbázisról is, cserébe elnyerhetjük Binder úr baljós rokonszenvét. De nagyon úgy fest, hogy lemondhatunk Tőkés püspök úrról is, a romániai forradalom hőséről: ő Hornéknak túl radikális.

Lemondhatunk arról, hogy a tévé és a rádió új vezetői sokáig tűrjék az ellenzéki erők piszkálódását, s lemondhatunk arról is, hogy húst együnk. A nyugdíjasok nemcsak arról mondhatnak le, hogy az újonnan felállt kormány megőrzi nyugdíjuk értékét, de lemondhatnak mindarról, amit vehettek volna érte.

Lemondhatunk akár egymásról is, mert nagyon úgy néz ki, hogy a népesség csökkenése megállíthatatlan. Már most szólok: szeptemberben nagyon sok mindenről kell lemondania mindenkinek, akinek beiskolázandó gyereke van. Szeptemberben tankönyveket kell venni, annak reményében, hogy a gyerekeink okosabbak lesznek nálunk. Hacsak nem kell lemondaniuk nekik is a magyar történelem megtanulásáról. Egyébiránt az a helyzet, hogy bárki bármiről lemondhat, csak az ellenzéket nem lehet lemondatni.

(apáti)

KOMMENTÁR

Már nem véres a kard?

A KSH most közzétett, második negyedévi adatai szerint a munkanélküliek száma 450 ezer, a munkanélküliségi ráta pedig 10,1 százalék. Ugyanezen időszak elemzése más mutatókat eredményez az Országos Munkaügyi Központ számításai szerint: a szervezet 550 ezer munkanélkülit tart nyilván, s 11 százalékos rátával számol. Az eltérés oka – olvasható a jelentésben –, hogy a KSH nem nyilvántartásból, hanem reprezentatív felmérésből összegzi adatait.

Statisztikák voltak, vannak és lesznek – *mindig pontatlanul, a valóságot jó esetben is csak megközelítően* tükrözve. Ahány kimutatás, annyiféle, ahány számítás, annyi eredmény, a kérdés csupán az: ki, mikor és milyen célból igyekszik felhasználni, vélt vagy valós tények igazolására alátámasztani. A gazdasági-politikai rendszerváltást követő négy év egyik nagy aduja éppen a munkanélküliség adatait rögzítő kimutatás volt, amit *kényükre-kedvükre citáltak elő* a leköszönt kormány gazdasági intézkedéseinek kritikusai. A borúlátó, s az MDF vezette kabinet iránti bizalom meggyengítésére törekvő nyilatkozók *véres kardként lobogtatták* a sillabuszt, s jóslataikban egymillió körülire prognosztizálták az állástalanok számát.

Ehhez képest a KSH szerint regisztrált 450, illetve az Országos Munkaügyi Központ által jelzett 550 ezer állástalan – uram bocsá': egyre megy – *jóval alatta van az akkori pesszimista előrejelzésnek.* Mértéke elfogadható, és a szerkezetváltás természetes következménye, ugyanakkor *nem tér el a piacgazdaságokban érvényes arányoktól* sem. A számok mögöttes tartalma azt jelzi, hogy az eltelt évek gazdaságpolitikája *képes volt féken tartani* a kedvezőtlen folyamatokat, s ura maradt az átalakulás terheitől sújtott helyzetnek.

Csak bízni lehet benne, hogy a hivatalba lépett új kormány hasonló sikerrel birkózik meg a magunk mögött tudott évtizedek máig ható örökségével, s *legalább tartani tudja* a munkanélküliségben elért jelenlegi szintet. Bizonyára remélhetjük azt is, hogy a statisztikákra hivatkozó sasszemű kritikusok ezután is hűen számolnak majd be a tendenciákról. Bár nem lehetetlen, hogy az új kormány ténykedését minősítő kimutatások – gyorsan és csendesen a fiók mélyére kerülnek.

(vasvári)

Pestszentlőrincen, a hatvanas évek elejétől fogva folyamatosan kerozinnal szennyeztek másfél négyzetkilométernyi területet. Most a a Malév megbízásából az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet környezetvédelmi részlege próbálja megtisztítani a talajt. Naponta 3-4 köbméternyi kőolajszármazékot sikerül kinyerniük, így a földben lévő 2800 köbméternyi kerozin kitermelése még jó ideig eltarthat

FOTÓ: MTI – GÖTZE ÉVA

Moszkva és Szentpétervár megfizethetetlen

Lapozza fel Amerikát!

Megélénkült az érdeklődés az Amerikai Egyesült Államok iránt, s ez arra ösztönözte az IBUSZ Touristot, hogy bővítse az USA-ba szervezett utak választékát – emelte ki Kodaj Károly, a cég ügyvezető igazgatója az IBUSZ őszi–tavaszi programfüzetét bemutató tegnapi sajtótájékoztatón.

Az ajánlatok hatodrésze Amerikát ajánlja úti célként, mintegy 45 százaléka pedig *Ausztriába, Egyiptomba, Spanyolországba* és a *Kanári-szigetekre, Olaszországba,* továbbá *Izraelbe* invitálja az utasokat – ez az idegenforgalmi slágerlista. A fennmaradó hányadon 25 ország osztozik. Az utak *több mint fele 50 ezer forintnál* is drágább, 26 százalékuk azonban *fejenként 20 ezer forintnál kevesebbe* kerül, hiszen a cég – hagyományainak megfelelően – most is gondolt a széles rétegeket kiszolgáló, olcsóbb, illetve középkategóriájú utakra.

A most megjelent őszi–tavaszi katalógusból az IBUSZ számításai szerint mintegy 10 ezer magyar állampolgár választ majd magának utazási lehetőséget. Az IBUSZ Tours négy világrész 31 országába indít csoportos utakat. A programfüzetben az eddig jól bevált és megszokott csoportosításban találhatók az egyes úttípusok: *a körutazások, a városlátogatások, az év végi ajánlatok, az egyéni nyelvtanfolyamok.*

Az IBUSZ részletfizetési kedvezményt is ad, *az árukölcsönnel azonos feltételek* mellett. A kínálatból hiányoznak a korábban megszokott *moszkvai, szentpétervári* csoportos utak. Ezeket azért nem indítják, mert *drágábbak,* mint bármelyik nyugat-európai főváros ajánlatai. Egyéni szállás-helyfoglalást azonban vállal az IBUSZ, *ha az utas meg tudja fizetni* az árát.

(d.)

Nincs köze a Horn-balesethez

A Saab kocsikat szervizbe rendelik

A Saab svéd autógyár szervizbe szólított mintegy 75 ezret a 9000-es típusjelzésű modellből, köztük az összes tavaly gyártott példányt. A tömeges, világszerte érvényes visszahívást a rosszul szerelt féklámpák és hűtőhibák teszik szükségessé. Az ügyben megkerestük a Saab magyarországi vezérképviseletét, ahol felvilágosítást kaptunk a valós tényekről.

– *Értesültek már a hírről?*

– Igen, már megkaptuk a hivatalos értesítést a svédországi anyacégtől.

– *Miről van szó pontosan?*

– Ott kampánynak hívják a gyár által előírt ilyen jellegű garanciális javításokat. Most is ilyen akció következik. A 9000-es Saab két *kampányt* folytat. Először is: nem primer meghibásodás van az autóknál. A nagyszámú meghibásodás miatt azonban a teljes gyártmányszámban lecserélnek bizonyos alkatrészeket.

– *Melyek ezek?*

– Az első kör: a féklámpapedál-kapcsoló. Ez az egész világon 42 ezer kocsit érint. A másik még ennél is *lágyabb* hiba. Kisebb ütközéseknél előfordul, hogy az ütköző mögötti olajhűtőhöz vezető olajcső megsérülhet. Most terveztek egy olyan olajcső-védőburkolatot, amelyik a kisebb ütközésekből származó problémákat megelőzi. Ez 55 ezer autót érint világszerte.

– *Hol bonyolódik a hazai javítás?*

– A Saab magyarországi vezérképviseleténél, szervizben, s mivel a javítás garanciális, ingyenes.

(bartal)

„Levegősebb" költségvetést!

Csaknem 200 milliárd forinttal több pénz folyhat be ma az államkasszába a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének és a Levegő Munkacsoport pótköltségvetési javaslatának elfogadása esetén. A két szervezet azonban a többletbevétel elosztására is ajánlatot tesz tervezetében – hallottuk tegnapi sajtótájékoztatójukon.

A tervezet készítői arra számítanak, hogy az új kormánykoalíció javaslataik többségét *beépíti a pótköltségvetésbe.*

A tervezet szerint az állam bevételei már az idén csaknem valamennyi adófajtánál emelkednek. Eszerint 30 milliárd forintot lehet nyerni *a vámon,* és 15 milliárd forinttal növelhetőek *a személyi jövedelemadóból* származó bevételek. A 25 százalék áfa 30 százalékosra való emelése *15 milliárd többletbevételt* eredményezhet, ugyanennyit a kilátásba helyezett luxusadó. A legtöbb új bevételt a közlekedés és a szállítás költségeinek emelkedéséből finanszírozná a tervezet. Eszerint 8–10 forinttal emelkedne az üzemanyag ára, a gépjárművek súlyadója háromszorosára nőne. Különösen magas, több százezer forint adó terheli az elképzelés szerint a használt járművek behozatalát.

Az így szerzett többletbevételből a két szervezet 50 milliárd forinttal csökkentené a költségvetés hiányát, 35 milliárd forintot fordítana a közalkalmazottak béremelésére, 64 milliárd forintot pedig a közintézmények helyzetének javítására és környezetvédelemre is jutna.

G. J.

Dupla védelem

A magyar rendőrség megerősítette az egyébként is különös figyelemmel őrzött izraeli és zsidó érdekeltségek védelmét – közölte Rózsa András, az Országos Rendőr-főkapitányság szóvivőhelyettese.

A rendkívüli intézkedésekre azért van szükség, mert az utóbbi napokban *sorozatos merényleteket* hajtottak végre szerte a világon zsidó érdekeltségek ellen. *Buenos Airesben* csaknem százan meghaltak, amikor kétszer is bomba robbant az argentin fővárosban. *Londonban* szintén voltak robbantások. Izrael budapesti nagykövetsége előzőleg értesítette az ORFK-t, hogy információi szerint Európában *terrortámadások várhatók* zsidó hitközségek, imaházak és egyéb izraeli épületek ellen.

Kormos Endre, a Budapesti Rendőr-főkapitányság sajtóügyeletese lapunk érdeklődésére elmondta: főleg a fővárosban várható, hogy számos intézménynél tovább szigorítják az őrzést. Azt azonban *nem árulta el, hogy konkrétan mely épületekről* van szó. A fokozott védelem módjáról csupán annyit közölt, hogy a helyszínekre *több rendőrt* vezényelnek ki. Valószínűleg *biztonsági zónákat* is kialakítanak, ahol nem szabad parkolni. Ezáltal a biztonsági őrök jobban beláthatják a területet.

Cs. A.

TŰHEGYEN

Mint a méz

Méhésztalálkozó lesz Jászberényben, e „műnemben" a hetedik. Lehet majd vásárolni is: mézet, méhészeti eszközöket, mézzel készült termékeket. Aki meg arra kíváncsi, mi újság a méhészeti tudományokban, előadásokat hallgathat.

Jó hír ez, megédesíti egy picikét a keserű mindennapokat. Mézes-vajas kenyérrel, mézes puszedlival, mézeskalács huszárral mindjárt más az élet. Lépesmézet nyalogatva elfeledhetjük, ha lépre csaltak bennünket mézesmázos ígéretekkel, méznél édesebb szép szókkal.

A legjobb azonban az, hogy versengés is lesz, az édesen hangzó Méhészkirálynő címért. Aki e címet elnyeri, jogot tarthat a „Maga kis édes!" megszólításra. Otthon is kikérheti majd magának a „Na mi van, öreglány?", az „Anyukám, hol a bánatba késik a vacsora?" s az ehhez hasonló aposztrofálásokat. Feltéve, ha olyan édes lesz, mint a cseppentett méz, és méh(ész)királynőhöz illően fullánktalan. Mert ha nem, bizony csak a darázsanyóka címet érdemli (kisbetűvel). És hát akit a darázs megcsípett, az, mint tudjuk, már a muslincától is fél.

(t. i.)

Ikarus, Moszkva

Ikarus buszokat összeszerelő üzem létesítését tervezik Moszkvában – tájékoztatta az MTI-t *Martin Ferenc,* a mátyásföldi Ikarus Rt. marketingigazgatója tegnap. A terv az, hogy az Ikarusok oroszországi gyártására magyar–orosz vegyes vállalatot hozzanak létre. Amennyiben a moszkvai önkormányzat hivatalosan értesíti az Ikarust a pénzügyi garanciák meglétéről, illetve a vegyes vállalat leendő orosz partnerei garantálni tudják a fizetőképességet, akkor magyar részről nem lesz akadálya annak, hogy az összeszerelés még az idén megindulhasson. Az elképzelések szerint évente 500 Ikarus 280-as típusú csuklós autóbuszt szerelnek össze a magas technikai színvonalú tusinói gépgyárban.

Tűnődés

Egy tegnapi piranha

Fönnakadok Farkasházy Tivadar mondatán: „Kollégáim mint piranhák a kocsitolvajra vetik rá magukat az újak balfogásaira..."

Én is kolléga volnék, bárha piranhaságom valószínűleg nem az igazi. Nem szorult belém semmiféle ragadozó húsevő hal, alighanem kocsitolvajra sem vetném rá magam, mint a piranháról elnevezett kocsiriasztó (igaz, ő sem veti rá magát, legföljebb jelzi ötolvajságát). Dę kis képzavarra ne adjunk, vagyis hogy ne vessük rá magunkat, ha nem is azért, mert ez bizony a bizalom hiányára vallana.

A nagyobbik baj: türelemmel kellene elviselni mindazokat a bakikat, amelyeket az épp hogy hivatalba lépő kormány elkövet, hiszen még úgynevezett bizalmi időszakát tölti, amikor – ez csak logikus – büntetlenül balléphet. Ilyenkor természetesen nem benne van a hiba, hanem a kollégák piranhás indulatában. Ahelyett, hogy visszafognák magukat, s úgy tennének, mintha mi sem történt volna, kocsitolvajt kiáltanak, pedig se kocsi, se tolvaj, csak egy kis piranha, az meg igazán nem a világ.

S ahogy olvasom Farkasházyt, egyre inkább olyasféle érzésem támad, mintha épp ő volna híján a kollégái iránti bizalomnak. Mégpedig esküdt balfogás-ellenességük miatt. Mintha egyenesen ő vetné rájuk magát, talán mert benne még piranhásabb indulatok dúlnak. Bízni ugyanis korántsem csak a „balfogóban" kell. A kritikusban is.

Hátha nagyon jól teszi, hogy nem fogja be a száját.

(veszprémi)

Pletyka volt, más semmi

A garnizon marad

Kaposváron elterjedt a hír: bezárják a város egyik laktanyáját, és a katonatiszteket elhelyezik innen. A somogyi megyeszékhely már a császári és királyi idők óta jelentős katonavárosnak minősíthető, ezért Kaposban az ilyesféle pletykák mindig különös jelentőségűek.

A helybeli vezetők tudósítónk érdeklődésére azt válaszolták: nincs ilyen információjuk, szóbeszédekkel pedig nem szívesen foglalkoznának. A Honvédelmi Minisztérium szóvivője, *Erdélyi Lajos* is elmondta: *a HM-ben nem tudnak laktanyafelszámolásról,* a minisztérium rövid távú válságprogramjában ilyesmiről szó sem esik.

A szóvivő szerint a rémhírek alapja az lehet, hogy a haderő átalakításának egy-másfél éven belül elkészülő, hosszú távú terve majd *valóban tartalmazhat átcsoportosításokat.* Köztudott, az is, hogy augusztusig kétezer fővel apasztják a sorkatonai szolgálatra behívottak létszámát; alighanem tizenkettőről tíz hónapra csökken a szolgálati idő, és a maihoz képest tíz-tizenkétezerrel kevesebb kiskatona lesz egyszerre országszerte a laktanyákban.

Ebből logikusan következik, hogy néhány ingatlanra a honvédségnek majd nem lesz szüksége. De, hogy melyek lesznek ezek, arról most még nagyon korai volna beszélni. Az pedig teljesen bizonyos, hogy Kaposvár mint helyőrség szép jövő előtt áll. A létszám, az elhelyezkedés persze változhat, mint előbb-utóbb minden, akár a civilek, akár a katonák életében.

L. P.

Boczföldi János festő

Emléktábla a „Magyar Kórus"-nak

1931 tavaszán négy volt Kodály tanítvány: Ádám Jenő, Bárdos Lajos, Kerényi György és Kertész Gyula Magyar Kórus néven kiadói vállalkozásba kezdett. Először folyóirat volt a Magyar Kórus, melynek első számában Bárdos Lajos már azt írta, hogy évekre felépített programja van. A kezdeteket az 1925-től folyamatosan készülő Kodály-gyermekkarok kottáinak kiadása jelentette. A negyedévente megjelenő folyóiratnak címzettjei az iskolai énektanárok és nem utolsó sorban a falusi kántorok voltak, akiknek érdeklődése és köszönő levelei késztették a Magyar Kórus szerkesztőit, hogy 1934-ben Énekszó címen havonta megjelenő zenei szakfolyóiratot indítsanak. Ennek kottamelléklete az iskolai kórusok számára készült, figyelmesen válogatva a kortárs szerzők és régebbi mesterek alkotásaiból. A kiadás első tíz éve alatt 355 kórusmű, 107 gregorián ének jelent meg. A kezdeteket Bárdos Lajos lakásának íróasztala és tanári fizetésük jelentette, majd a Kiss János altábornagy utca 55. szám alatti két lakás, ahol a Magyar Kórus Lap és Zeneműkiadó Kft. működött. Tevékenységüknek köszönhetően a harmincas években kiteljesedett a magyar-népzenén alapuló új magyar énekkari mozgalom. Kerényi György és Bárdos Lajos volt ötletadója és szervezője az „Éneklő ifjúság" mozgalomnak is. A kórusok együtténeklésének, találkozásának ez az újszerű és nagy sikert aratott lehetősége igen hamar népszerű lett az országban. Találkozói maradandó zenetörténeti eseménnyé váltak, mint például az 1937 májusi Bartókest a Zeneakadémián, vagy szintén ez év júniusi margitszigeti kórustalálkozója.

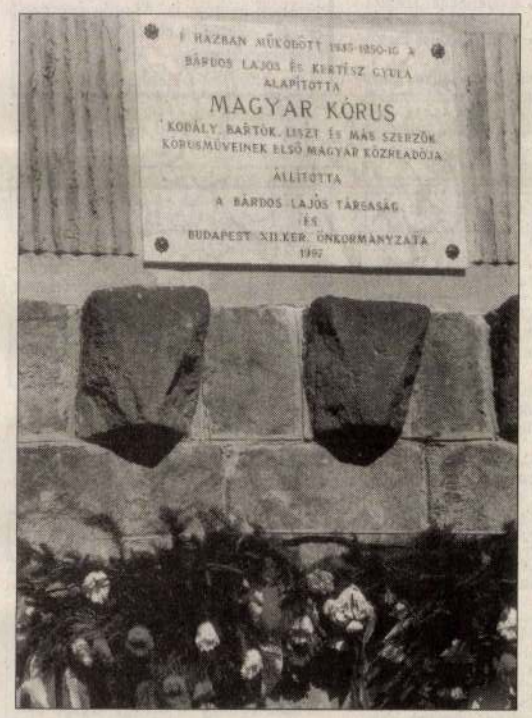

Az Énekszó 1940-ben aláírásgyűjtést szervezett, hogy a magyar rádióban az őt megillető helyre kerüljön a magyar népdal. Az akció eredményezte, hogy Ádám Jenő a Budapest I. adón szombat délutánonként népdalokat taníthatott. A Magyar Kórus működését mindvégig támogatta Kodály Zoltán is.

A II. világháború után sem szűnt meg a kiadó tevékenysége, sok kiváló könyvet és zeneművet sikerült kiadni. Ilyen volt Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténete, Gárdonyi Zoltán: Zenei formák világa, Bartha Dénes: Zenetörténeti antológiája. Megjelent számos Kodály, Maros Rudolf, Vásárhelyi Zoltán, Szőnyi Erzsébet énekkari mű. A Magyar Kórus című folyóirat mellett 1947-ben megkezdték a Zenei Szemle kiadását is Bartha Dénes és Szabolcsi Bence szerkesztésével kiszélesedett profillal, komoly tanulmányok, külföldi folyóiratok bemutatásával. Az államosításig dolgozhatott ez a nagyszerű zenei központ, melynek megszűnésével a kottaforgató tanárok, énekesek, diákok támasz nélkül maradtak. Erre a kiváló intézményre, hazai zenetörténet jelentős állomására érkeztünk április 4-én emléktábla leleplezésével a Kiss János altábornagy utca 55. számú ház falán.

Az állíttató a Bárdos Lajos Társaság és a XII. kerületi önkormányzat volt. Közreműködött a Bárdos Lajos nevét viselő zeneiskola vegyes kara, *Falvy Zoltán,* a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetének igazgatója, aki az avató beszédet tartotta, *Lukin László* karnagy és Szőnyi Erzsébet, az emléktábla-állítás fő szervezője, segítője. Önkormányzatunkat Wildner Gábor alpolgármester képviselte, aki leleplezte az emléktáblát és rövid beszédben méltatta a sokasodó, megjelölt helyek szerepét kerületünkben, a lokálpatriotizmus kialakulásában, a múlt megbecsülésében.

Gonda Attila

KONCERT

A XII. kerületi Kulturális Közalapítvány és a Városmajori Jézus Szíve Plébánia következő koncertjét

május 24-én szombaton este 19.00 órakor a Városmajori Templomban rendezik.

A koncert célja: az Apor Vilmos szobor felállításának támogatása

A koncert nem belépődíjas: a közreműködő művészek a honoráriumukról való lemondással, a koncert közönsége pedig a padokon elhelyezett borítékokba tett adományukkal járulhatnak hozzá a nemes cél megvalósításához. Mindenkit szeretettel hívnak és várnak a Rendezők.

MŰSOR

Palestrina: Surrexit Christus; *Szőnyi Erzsébet:* Canticum Sponsea; *KubiNek:* Gloria; *Vivaldi:* d-moll concerto, lassú tétele; *C. Franck:* Panis Angelicus; *Mozart:* Laudate domine; *Kodály:* Triók; *Albinoni:* Adagio; *Farkas Ferenc:* Assumpta est, Stabat Mater; *Haydn:* B-dúr vonós kvartett op. 76/4.

Közreműködnek: *Musica Nostra kórus,* művészeti vezető: Mindszenty Zsuzsa. *Amarillys kvartett,* tagjai: Csikós Hajnalka, Müller Mónika hegedű, Kubovics Andrea brácsa, Fodor Ágnes cselló, Karosi Bálint orgona, Szabó Gábor trombita, Pászthy Júlia ének, Fülöp Zsuzsanna ének, Tátrai Vilmos hegedű.

A távoli Norvégiáról viszonylag kevés ismerettel rendelkezünk. Tudjuk, hogy kiváló hajósok a vikingektől, a Déli Sarkot felfedező Amundsenen keresztül az óceánon papiruszhajón átkelt Heyerdahlig.

Beszélgetés Bjorn Frode Ostern nagykövettel

Az átlagos norvég életét éltem

Bjorn Frode Osternnel, Norvégia budapesti nagykövetével beszélgetünk a követségen lévő irodájában életéről, rólunk, a politikát kivéve mindenről.

– Hogyan élt Norvégiában?

– Az átlag norvég életét éltem. Tanultam, majd dolgoztam, sportoltam, pontosabban hódoltam a természetnek. Érettségi után a Kereskedelmi Főiskolára kerültem, majd két évig a Tengerészeti Akadémián tanultam, ezután közgazdasági egyetemet végeztem. Fiatalságom egybeesett az európai nagy nyitással, amikor mi a kontinenst, a kontinens pedig bennünket ismert meg. Így mentem Brüsszelbe franciát tanulni. Első diplomáciai állomáshelyem 1965-ben Párizsba szólított. Itt említeném meg, hogy – nem politikai, hanem érzelmi alapon – 1956 magyar küzdelmei ránk, diákokra óriási hatással voltak. Nem akartuk elhinni, hogy egy nép így tud küzdeni szabadságáért, csak akkor döbbentünk rá, amikor a hazám által befogadott magyarokkal találkoztunk.

– Itt hogy telnek napjai?

– Dolgozom. Számomra nagyon fontos az egészséges életmód, így a lehetőségek szerint eleget teszek a követelményeknek. Nagyon kellemes környezetben élünk, tudomásom szerint kerületünket – hadd nevezzem így – a főváros tüdejének is nevezik. Itt jó a levegő, sok a sétálási lehetőség, szépek a hegyek, sok a gondozott kert, egyes sétáinkon örömmel gyönyörködünk abban a sok szép virágban melyet a kertek tulajdonosai oly művészien ültettek, gondoznak. Télen a Sváb-hegyen, Dobogókőn síelek. Örömmel vettem észre, hogy a jelzések azonosak a hazaiakkal. Ebben az évben Oslóban élő barátaim irigyeltek, mert itt több volt a hó, mint ott. Sokat járok fürödni. Izlandon is teljesítettem szolgálatot, ott a gejzírek vizében fürödtem, itt a páratlan gyógyfürdőkben. Szeretem a Gellértet, a Széchenyibe viszem vendégeimet, mert a közönsége tanít, szórakoztat. Nyáron az Olimpiába járok, ott már más a légkör. Szólni kell az étkezésről. Magyar szakácsunk van, az itteni ízeket főzi így ismertem meg a vörös- és fokhagyma ízét. Mi is főzünk, a két ízt már keverjük, de így szeretjük valóban. Nagyon szeretem a történelmet, itt tobzódhatunk benne, büszkék lehetnek elődeikre. Szeretnék szólni az irodalmukról, több könyvet lefordítottak nyelvünkre. Szólnék a két ország kapcsolatáról. Ma nem a politikairól, a gazdaságiról, hanem az emberiről. Közel kétszázötven diák tanul itt különböző orvosi egyetemeken, barátokra, otthonra találtak.

– Mit vinne innen magával?

– Sokat, el is fér sok minden hazámban, mert a köztudatban kicsi, de a déli pontjától a legtávolabbi északi pontig húzott sugarú körbe Franciaország éppúgy elfér, mint Magyarország, hatalmas terület. Hogy mit vinnék, illetve mit viszek? Népművészeti tárgyakat, bőrből, textíliából. Nagyon szeretném elvinni a gyógyfürdők valamelyikét. Jó lenne otthon majd nyugdíjasként megmártózni.

– Mondana valamit a családjáról?

– Nejem itt él. Három gyermekünk van, ketten Norvégiában élnek, egyik fiam Egyiptomban tanul. Elégedett ember vagyok, azt csinálom, amit szeretek.

Matthaeidesz Konrád

Emlékkiállítás

Boczföldi János festőművésznek (1931–1984), a Budai Képzőművészek Egyesülésének alapító tagjának nyílt emlékkiállítása április 25-én a Jókai Klubban. Boczföldi János 1931. április 23-án született Budapesten. Első jelentős sikerét 1947-ben plakátversenyen aratta. 1951–54 között a XII. kerületi Tanács keretében működött „Márffy Ödön Képzőművészeti Szabadiskola" hallgatójaként szerzett végbizonyítványt. 1954-től a Budai Képzőművészek Egyesülésének állandó kiállítója. 1958-tól a híres Tokaji Művésztelepen dolgozott. A Képzőművészeti Alap 1963-ban vette fel tagjai sorába. Több pályázat nyertese volt az 1970–1980-ig terjedő időszakban. A MOM Művelődési Központ számos gyűjteményes kiállítását résztvevő volt. A kiállítás május 16-ig naponta 10–21 óráig megtekinthető.

Kínai festőművész kiállítása

Május 21-én 18 órakor nyílik a Jókai Klubban Gao Xuchai kínai festőművész kiállítása. Meghívott vendégek: Göncz Árpád köztársasági elnök és Chen Guoyan, a Kínai Népköztársaság rendkívüli meghatalmazott nagykövete. A kiállítás megtekinthető június 7-ig, naponta 10-től 21 óráig.

zeumban nagyon ötletesen ren-

ATLAS INGATLAN SERVICE KFT.

STÍLUS AZ INGATLANPIACON

Miért bízná magát csak számítógépre, ha szakemberek is foglalkozhatnak Önnel?

– ha Ön szerint is szakmai hozzáértést igényel egy ingatlan értékesítése,
– ha Önnek is kevés a napi 24 óra,
– ha színvonalas, jól szervezett szolgáltatást igényel,

bízza ránk fővárosi ingatlanának eladását!

Felajánljuk Önnek szakértelmünket, üzleti tapasztalatainkat, jogi hátterünket.

ATLAS INGATLAN SERVICE KFT.
1065 Budapest, Podmaniczky u. 2.
Tel.: 302-0306, (06)30/497-271
Tel./fax: 131-0185

HAUSMANN Immobilier
Ingatlaniroda 1124 Budapest, Pagony u. 17.

Igényes külföldi bérlők és vállalatok részére hosszú távú

LAKÁSKIADÁS

Irodánk speciális, ingatlantulajdonosoknak előnyös ajánlata a

VAGYONKEZELÉSI MEGÁLLAPODÁS

A kényelmén túl a kedvezőbb adózás, az elérhető legmagasabb nettó jövedelem lehetőségét kínáljuk.
Közvetítési díj nincs!

Tel.: 156-1295/06-60 315-804

Telekbérlet

A XII. kerületben, évről-évre hosszabbítható, esetleg többéves lehetőséggel bérelhetők 500–600 négyszögöles üdülő-, illetve hobbitelkek.
A többnyire csendes telekingatlanok egy része alapvető közműellátottsággal rendelkezik, ill. felépítményes. Érdeklődni lehet a 275-5101 számú telefonon.

Nádbútor

Indonéz *Rattan* bútorok nagy választékával várjuk a kedves érdeklődőket.

Nyitva tartás: hétfőtől-péntekig 10.00-18.00-ig

1013 Budapest, Krisztina körút 51-53.

Telefon: 175-0167

A BUDAI ZÖLDÖVEZET Bt.

új helyen és új telefonszámon várja régi és új ügyfeleit.

Keresünk–kínálunk készpénzes vevőinknek építési telkeket, családi házakat, lakásokat értékesítésre és bérbeadásra.

1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 6.
Telefon: 200-1044 9–17 óráig ● 06-30 330-379

Kala és Társa
Ingatlanforgalmazó Kft.
1024 Budapest, Keleti Károly u. 31.
Alapítva: 1991

Lakó- és kereskedelmi **INGATLANOK**
● ADÁSVÉTEL
● BÉRBEADÁS
● BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
Teljes körű jogi ügyintézés ● Adótanácsadás
Állandóan megújuló **DIPLOMÁCIAI** illetve

HIRDETÉSEK ● APRÓHIRDETÉSEK ● APRÓHIRDETÉSEK ● APRÓ

SZOLGÁLTATÁS

LAKATOS: hevederzár, biztonsági és elektromos zár, ablak- és erkélyajtózár, postaládazár, olajfék szerelése, ablak- és ajtórács készítése, kapu és garázsajtó javítása, kulcsmásolás. Telefon: 15-65-777, Műhely: 213-7146.

ARANYOZÁS! Képkeretek, faragott órák, csillárok, falikarok, aranyozott kisbútorok, szobrok készítése és javítása. Régiségek vétele-eladása! Bp. XII., Órbánhegyi út 36/B. Telefon: 213-8382.

TV-JAVÍTÁS a helyszínen is, garanciával! Távirányító-javítás. Tv-video szerviz. Telefon: 249-3678.

VILLANYSZERELÉS, tervezés, kivitelezés komplett családi házak, társasházak, ipari berendezések, biztonsági berendezések, kaputelefonok szerelése, érintésvédelmi mérések. Herbst György, Bp. XII., Szendrő u. 48. Tel./fax: 275-4692, 06-20-292-227.

HŰTŐGÉPSZAKSZERVIZ a területen! Lehel, külföldi hűtőgépek javítása 25 éves gyakorlattal. Várhidi, telefon: 2500-921.

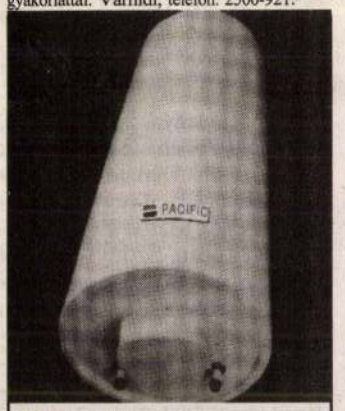

Már 25 éve Villanybojler Szerviz francia Pacific és Hajdúsági bojlerek árusítása, felszerelés, javítás, vízkőtelenítés. A francia bojlerekre 8 év garancia. GALLIA TECHNIK Kft. Tel./fax: 246-4347 és 06-23-42-22-62, 06-30-42-52-12.

LEHEL hűtőgépek szervize. Lehel-Bosch, Zanussi-Lehel fagyasztók, hűtők javítása. Tel.: 420-8883.

ZÖLDKÁRTYA. Környezetvédelmi felülvizsgálat. Minden négyütemű benzines gépkocsinál. Straub Autószerviz 1121 Budapest, Ágnes u. 36. Telefon: 395-1814.

AUTOMATAMOSÓGÉP-JAVÍTÁS szerviz Budán. Energomat, Minimat, Energolux „NDK" típusok. Időpont-egyeztetés: 395-3357.

ÉPÜLET-VILLANYSZERELÉST, villanybojler vízkőtelenítést, villanytűzhelyek, hőtárolós kályhák, kaputelefonok elektromos javítását, érintésvédelmi, villámvédelmi felülvizsgálást vállalok. Telefon: 214-4920.

MIKROHULLÁMÚ sütők javítása és sugárzásmérése. Sági Pál 155-6377, Istenhegyi út 27/B.

MINDEN típusú kerti gép és Tomos típusú motorcsónak javítása. Budapest XII., Kakukk u. 22., Czibi István. Telefon: 395-2302.

HŰTŐGÉPJAVÍTÓ gyorsszolgálat. Fagyasztók, hűtőgépek helyszíni javítása garanciával szombat, vasárnap is. Telefon: 420-4659, rádiótelefon: 06-30-422-946.

FAKIVÁGÁST, gallyazást, veszélyes kerti fák lebontását itt és vidéken vállaljuk. Gond Ferenc. Telefon: 3198-165.

GÉPKOCSI gyorsjavítása. A Hungária Biztosítóval szerződésben álló műhelyemben az alábbiakkal állunk a rendelkezésére: kárfelvétel-ügyintézés; alkatrészek beszerzése; acryl-metál színkeverés; lakatosmunkák; fényezés a kiváló Herberts Standox technológia szerint. Telefon: 319-6720, Lehoczky Dániel. Bp. XII., Jagelló út 52.

ANTENNASZERELÉS az Ön által kért időpontban, hétvégeken is. AM-MIKRO-földi-műholdas adások vétele. Tv- videoja-

NÁDSZÖVETŰ, valamint gyékénybevonatú székek, bútorok javítását vállaljuk. Telefon: 275-8875.

DUGULÁSELHÁRÍTÁS! Telefon: 319-0039.

DUGULÁSELHÁRÍTÁS! Falbontás nélkül, garanciával, ünnepnapokon is! 6-22 óráig. Telefon: 319-0039.

BETÖRÉSVÉDELEM, lakatosmunkák, zárszerelés, ablakrácsok, kerítések, kapuk. Telefon: 06-30-545-238, 176-0294.

AUTOMATA mosógépek, villanybojlerek javítását, vízkőtelenítését, felszerelését, anódvizsgálatát vállalom. Telefon: 06-20-391-076, 1731-931 vagy 246-2095.

REDŐNY, reluxa, szalagfüggöny, harmonikaajtó, szúnyogháló készítése-javítása, garanciával. Telefon: 213-2033.

TELEVÍZIÓ-videó javítását bízza szakemberre. Hibaelhárítás 4 órán belül. Hívja a 06-20-393-610 vagy a 201-7903-as telefonszámot. Füleki László. 1011 Szilágyi Dezső tér 6.

SZŐNYEG-, kárpit- ablaktisztítás, napi, nagytakarítás. Szőnyegtisztítógép kölcsönzése házhoz szállítással. Telefon: 166-5552.

ANTENNA: (Beltéri, műhold, AM-micro) gyorsszerviz. Telefon: 183-5679.

TUMAY Bringa-Gitár szaküzlet és szerviz. Kerékpárok, hangszerek és alkatrészek. GT márkabolt. Szolid árak, garanciával. Szombat-vasárnap is. Budapest, XII., Hunyadiejtő 21. Telefon: 274-4071.

VILLANYSZERELÉST vállalok azonnali kezdéssel. Hibaelhárítás, hálózatszerelés. Hanusi mester, telefon: 06-30-50-70-09, 06-23-372-321.

VÍZ-GÁZ-központi fűtés-csatorna tervezése-kivitelezése, csőtörések műszeres bemérése, elhárítása. Telefon: 1768-108, 06-60-313-638.

SZÍNES TV-videomagnó-kamera szerviz; parabolaantenna, lakásriasztó, kaputelefon szerelés. XII. kerület, Böszörményi út 4. Telefon: 212-0104, Nyitva: 10-18 óráig.

AUTOMATA MOSÓGÉP szervize. Hajdú-Minimat-Energomat stb. „NDK" típusok. Telefon: 22-758-66.

MOSÓGÉPSZERVIZ: -javítás, felújítás nyugati típusoknál is, garanciával. Telefon: 175-0278, 06-20-534-440.

AUTÓSZERELÉS, karosszériajavítás, fényezés, kipufogóhegesztések, biztosítós munkák. 1125 Budapest, Zirzen Janka u. 31. Telefon: 200-1974.

LADA és Opel személygépkocsik szerelőműhelye, szerviz, vizsgáztatás. Telefon: 395-5382, cím: 1121 Budapest, Költő u. 26/D.

HAJDÚSÁGI automata mosógépek és bojlerek javítása, tisztítása, egyes mosógépeknél víz-megtakarítási átalakítás 246-4683.

REDŐNY, reluxa, harmonikaajtó, szalagfüggöny, napellenző, szúnyogháló, függönykarnis készítése, javítása. Telefon: 1564-840, 06-30-544-894.

ÁLLATELEDELBOLT XII., Városkúti köz 2/C (szolárium és fodrászat mellett) gazdag választékkal várja az állatbarátokat H–P 14-19 és Szo.: 8-12 óráig. Házhoz szállítás – egyéni igények kielégítése.

RESTAURÁTOR antik bútorok javítását, faragások pótlását vállalja. Fizethet romos bútorokkal is. Pálos, Zalai u. 5/C. Telefon: 1760-194.

ZONGORA, pianínó vétel-eladás, javítás, hangolás, felújítás. Telefon: 202-0305 Zongoraszakszerviz.

HEGYMÁSZÓTECHNIKA! Festés, vakolás, panelszigetelés, veszélytelenítés, bádogosmunka. Fakivágás-gallyazás. Telefon: 188-9920, 06-30-426-500.

VÁLLALKOZUNK: társasházak, lakások, tetők, homlokzatok átalakítására, felújítására, épületasztalos, lakatos, szigetelési, festési, gépészeti, villanyszerelési, szakipari munkák elvégzésére kedvező áron. Telefon: 06-30-421-694; 06-26-341-962.

MINDENFÉLE tavaszi kerti munkát, fa-

MÁRVÁNYFELÚJÍTÁS, -javítás, -csiszolás, -fényesítés, rendszeres karbantartás. Martin Kft. Telefon: 155-06-95.

SZŐNYEGPADLÓ és kárpit speciális tisztítása. Márványfényesítés, karbantartás. Tel./fax: 285-0199, mobil: 06-20-293-554.

SZOBAFESTÉS, mázolás, tapétázás. Külső részek festése, kerítésmázolás, fóliatakarással, árkedvezménnyel, vállalok közületeknek is. Telefon: 395-5489.

PARKETTACSISZOLÁS, -lakkozás, szőnyeg-, PVC-, parafaburkolatok szakszerű készítése. Munkafelvétel: 405-7434 és 30/411-169.

VÍZSZERELÉS, DUGULÁSELHÁRÍTÁS! Csőrepedések elhárítása, csapok, WC-tartályok javítása, fürdőszobák felújítása, külső-belső duguláselhárítás, lefolyók tisztítása, javítása, földben lévő vezetékek cseréje is. Sürgős esetben este és hétvégén is. Lelkes Ferenc, vízszerelőmester. Telefon: 202-7197, 06-30-329-055.

ÁCSMUNKÁK, parkettázás, padlástérbeépítés, előtető-, korlát-, lépcsőkészítés. Telefon: 397-1625, 17 órától.

MI A SZÖSZ? Mindenféle gyermekholmi bizományi vétele-eladása. Németvölgyi út 14. Telefon: 213-7422.

ADATRÖGZÍTÉST, szövegszerkesztést, kiadványok, dolgozatok évkönyvek számítógépes kidolgozását vállalom magyar, német, francia és angol nyelven. Telefon: 3167-174.

KÖNYVELÉS, adóbevallás, bérszámfejtés vállalkozók, bt-k, társasházak részére. Telefon: 246-1815.

LAKATOSMUNKÁK: kerítés, rács, kapu, lépcső, erkélybeépítés. Telefon: 420-7469; 06-60-413-132.

DÍSZAKVÁRIUM: tervezés, kivitelezés teljes berendezéssel. Telefon: 420-7469; 06-60-413-132.

KONTÉNERES szállítás. Sóder, homok. Telefon: 246-1963.

Kétkerék Kerékpár

BOLT: XII., RÁCZ ALADÁR ÚT 35. **Javítás – Felújítás.** Nyitva tartás: H–P 15.00-19.00-ig, szombat: 8.00-13.00-ig. A hirdetés bemutatójának 10% kedvezmény.

DUGULÁSELHÁRÍTÁS! Budai Csatornatisztító Gyorsszolgálat. Mosogatók, fürdőszobai lefolyóvezetékek, WC-k, csatornatisztítás, zsírtalanítás. Biztonságos technológia, falbontás nélkül. Kiszállási díj, pihenőnap, áfa nincs. Sürgősségi telefon: 230-2230. Előrendelés: – 10%; telefon: 180-6568; 06-20-413-592.

LAPOSTETŐ-SZIGETELÉS, zöldtetők készítése, 10 év garancia, 30 év élettartam, gyors, pontos munka, rövid határidő, referenciák. Bábolnaszig, telefon: 06-34-369-676.

TÖRÖTT, hiányos porcelán, kerámia javítása. Munkanapon de. 10-11-ig, du. 18-19-ig. Telefon: 1552-506.

KÉT hölgy (építész-üzletkötő) segít budai, zöldövezeti ingatlanok eladásában. Telefon: 275-1084; 176-4404.

PORSZÍVÓK, automata mosógépek javítása garanciával. Telefon: 302-4613; 06-30-427-743.

FESTÉS, mázolás, tapétázás, parkettázás, szőnyegpadló-lerakás. Telefon: 205-9669, este.

Tavasszal folytatják

Kulturális negyed a Ferencvárosban

(Munkatársunktól)

Néhány héten belül, amint azt az időjárás lehetővé teszi, újra szabadtéri programokkal jelentkezik a IX. kerületi kulturális negyed.

Az ötletet évekkel ezelőtt az a törekvés adta, amely a Kosztolányi Kulturális Központot és a vele egy épületben található Pinceszínházat egyesíti. Bár a két intézmény azóta sem közös fennhatóság alatt működik, a kulturális centrum gondolatát valóra váltották a művelődési ház munkatársai.

A helyszín a Török Pál utca, amelyet első lépésként – az önkormányzat hozzájárulásával – sétálóutcává alakítottak. Erre azért volt szükség, mert az utcában parkoló autók szinte minden helyet elvettek.

A színházzal, illetve a kulturális központtal szemben a művelődési ház gazdasági irodái találhatók. Ezek alatt pincét nyitottak, ahol különféle klubfoglalkozásokat tartanak. Kulturális célokra megnyitották a Kálvin tér 9. szám alatti műemléképület udvarát. Ennek szomszédságában „Figyelő szemek" elnevezéssel az Intervideo művész videotékát létesítette.

Az utcában található a „Tradíció" ezoterikus könyvesbolt, amely csak a profiljába vágó kiadványokat árul, ami szervesen kapcsolódik a kulturális központ legkedveltebb programjához, a transzcendens szabadegyetemhez.

A Kosztolányiban egyébként hetedik éve működik a Rolling Stones Klub, s három évtizedes fennállásra tekinthet vissza a Benkó Klub. A Benkó Dixieland mindvégig hű maradt a művelődési házhoz, annak idején ugyanis ennek egyik klubjában kezdték...

A kulturális negyed tavaly ősszel szervezte a sétálóutca első szabadtéri programjait. A rendezvénysorozatot novemberben a rossz idő szakította félbe. Terveik szerint nemsokára folytatják...

CIKKÜNK NYOMÁN

Új színház a Köztársaság téren?

A Zöld Köztársaság ökológiai csoport két éve 850 aláírást gyűjtött – néhány óra alatt – a Köztársaság tér beépítése ellen. 1991. november 15-én, a Föld Napján óriási tüntetés fogadta az Erkel Színháznál a beépítésért lobbyző illetékeseket, ők azután úgy megriadtak, hogy nyomban megtagadták az eleddig mindenfelé propagált terveiket.

Csécsei Béla – Józsefváros új polgármestere – a Népszabadság március 9-i számában újra azt állította, hogy nyoma sincs a kerület irataiban a remélt japán beruházókkal való kapcsolatfelvételnek.

Nem hiszünk Csécsei Bélának. Nemcsak azért, mert a tüntetésünk előtti két lakossági fórumon is ellenkezés fogadta a beépítés „nem létező tervét", hanem azért is, mert a polgármesternek emlékeznie kell a 850 tiltakozó aláírásra, a tömegdemonstrációra, a levelekre, amelyeket minden képviselő-testületi tag kézhez kapott.

Egy-egy hasonló ökológiai megmozdulás másutt, mondjuk Japánban, nemcsak útját állta volna egy közpark fölháborító beépítési szándékának, hanem a vevő még a szerződéskötés után is elállna ettől, nehogy szembe kelljen szállnia a zöldek tiltakozásával.

A Köztársaság tér tőszomszédságában a Rákóczi út fuldoklik az ólompárában és a benzingőzben. A teret magát kilenc iskola, óvoda, bölcsőde gyermekei látogatják. Az évtizedes korú, óriáslombú fák egy korty oxigént jelentenek a súlyosan szennyezett környék népességének.

Ezt a közparkot változtatná most betonsivataggá a vadkapitalizmus őrjítő mohósága. És ehhez újabb trójai faló az Erkel Színház elbontásának és újjáépítésének bizarr terve. Alig néhány éve óriási költséggel újították föl a színházat. Most lerombolnák?

Az Erkel mellett csakugyan üresen maradt egy márvánnyal borított térség, az '56-os elrombolt emlékszoborkert. Ha ez bántja az illetékeseket, ültessenek helyére bokrokat, fákat, de ne tervezzenek oda mélygarázst, vagy betontemetőket. Egyetlen dalszínház kulturális csődje sem gyógyítható meg úgy, hogy milliárdok kidobásával újat építünk helyette. A közpark felére eltervezett egyszintes autóparkoló sem szolgálhat lélegeztetőként a meglévő 750 fa helyett.

Ennyit a főváros illetékeseinek és *Utó Endrének* is meg kell értenie, ha a lakosságért és nem a lakosság ellen akarnak politizálni.

Lelkes István
(A Zöld Köztársaság ökológiai csoport nevében)

Ők tudják mi a szerelem című játékának április 15-i bemutatójával köszönti a Nemzeti Színház Hubay Miklóst, a drámaíró 75. születésnapja alkalmából. A Várszínház Refektóriumában műsorra tűzött darab két főszerepét Tolnay Klári és Sinkovits Imre alakítják. További szereplők: Hámori Ildikó, Fülöp Zsigmond, Juhász Judit és Pápai Erzsi.

Postás triciklin, libával

Nézzünk bizakodva a múltba! A századelőn minden Andrássy úti bérház ilyen lehetett: megvolt még az összes stukkó, kovácsoltvas dísz, ólomüveg ablak, az ember már a lépcsőházban hanyatt esett a pompa láttán. Ha pedig a háziúr első emeleti lakásába tévedt, jólesően bolyonghatott a faburkolatos, kazettás mennyezetű szobákban, a velencei tükrök és kristálycsillárok alatt.

Ma már elképzelni sem könnyű ezeket a lakásokat: legtöbbjük felismerhetetlen, bonyolult alaprajzú lukak tömegévé társbérletesült, a hajdani ebédlők faburkolata fürdőszobák és spájzok falán díszeleg. Népi demokratikus mázli, hogy az Andrássy út 3. első emeletére a Postamúzeum költözött: a lakás kevéssé visszafogott pompája remekül harmonizál a századforduló királyi postájának relikviáival. Akkortájt a katonás egyenruhába bújtatott snájdig postások Csonka-féle motorral gépesített triciklin cikáztak a városszerte pirosló mives postaládák között, majd – néhány évtizeddel később – elegáns automobilra kaptak. A csomagos postás pedig masszív kiskocsin szállította a ládákat, bödönöket, s az izgatottan nézelődő tyúkokat, libákat. A századelő a modernizáció lázában telt. Egyre több család áldotta Puskás Tivadar nevét, hiszen esténként, a kályha mellett békés egyetértésben hallgathatták Blaha Lujzát és Jókai Mórt a telefonhírmondón. Megjelent a csőposta, a postáskisasszonyok a morzetávíró idegőrlő kopogásáról áttérhettek a Hughes-féle betűíró mókás zongorabillentyűire, s a pesti utcákon feltűnt az első bélyegárusító automata. A járókelő – amennyiben lemondott a postáskisasszonnyal való kokettálás csábító lehetőségéről – tíz fillér bedobása ellenében magyar királyi bélyeghez jutott. S ha mégsem, elég volt követnie az akkurátus feliratot: „Ha a bélyeg nem jön ki, a gomb megnyomandó".

N. K. J.

Pesti folkhétvége

Budapest Folk '93 elnevezéssel zenei fesztivál lesz március 27–28-án, a Budapest Sportcsarnokban.

A Táncházi Kamara ez évben kapott először lehetőséget arra, hogy az immár hagyományos táncháztalálkozóhoz kapcsolódva megrendezze az I. budapesti folkfesztivált, „Átváltozások" címmel.

A folkhétvége első napján neves hazai és külföldi együttesek és előadóművészek – többek között az Egyszólam, az Ökrös, Vujicsics, Hegedős, Téka, Zsarátnok együttes, Sebestyén Márta, Szörényi Levente – lépnek fel. A második napon – a XII. országos táncháztalálkozón – eredeti táncokat tanulhatnak a résztvevők.

A kamarakoncerteken zeneiskolások és amatőr zenekarok, valamint szólisták is szerepelnek.

Újabb vita: kié lesz a Hunnia mozi?

Az utóbbi években jelentősen átalakult a Nagykörút képe: sorra nyíltak meg különféle új szórakozóhelyek, művészmozik a város szívében. A régi filmszínházak új arculatot nyertek, az ART-hálózathoz tartozó mozikat átalakították, külsőleg rendkívül tetszetőssé, programjaikban pedig színvonalassá váltak.

Jó példa erre a Wesselényi utca sarkán lévő egykori Zrínyi mozi, amely ma a Hunnia nevet viseli. Sikeres, jó mozi ez, kevés kommersz filmmel és sok rangos művészi alkotással. Népszerűségét nem utolsó sorban kellemes és szolid kávézójának köszönheti, ahol rendszeresen vetítenek avantgárd filmeket is. Az évek során kialakult a törzsközönség, hiszen a Hunniában gyakran vannak filmsorozatokkal egybekötött előadások; ilyen volt tavaly az elmúlt negyven év filmhíradóiból álló sorozat is, amelyek után neves írók, köztük *Dalos György* és *Eörsi István* kommentálták a látottakat.

Annak ellenére, hogy jól prosperáló és kedvelt hely a Hunnia, úgy tűnik hamarosan becsukhatja a „boltot" az üzemeltető Hunnia Filmstúdió. Az ok egyszerű: a Zsidó Hitközség szemet vetett az épületre; szeretnék ha visszakapnák a két világháború között az ő tulajdonukban álló ház alsó emeleteit – vagyis a mai mozit.

A Fővárosi Önkormányzat jelenleg is tárgyal az érintett felekkel; de a megegyezés nem könnyű, hiszen a város által felvetett csereingatlan lehetőségét a hitközség elutasította, mivel – állítják – számukra szükséges, hogy a Zsidó Kulturális Egyesület épülete a mostani filmszínház helyén legyen. A Hunnia Filmstúdió vezetője, *Simó Sándor* hajlandó elfogadni egy másik ingatlant, ám szeretné, ha azt a több mint nyolcmillió forintot, amelyet a mozi felújításába fektetett, valamilyen formában megtérítse az önkormányzat. Egyelőre nem lehet tudni hogyan végződik a tortúra; de sajnos valószínű, hogy megint egy jó hellyel kevesebb lesz a városban.

Névai Gábor Dániel

Rajzóra a Bocskai Galériában

(Munkatársunktól)

Két évvel ezelőtt még csak az iskola ügyes kezű tanulói által rajzolt képeket állították ki az aulában, ma már azonban komoly amatőr képzőművészeti alkotások is láthatók a Bocskai István Általános Iskola Galériájában. A kiállításokért felelős pedagógus, ifjabb *Holakovszki István* büszkén állítja: a tárlat anyagát háromhetenként cserélik.

A kiállított képek és szobrok egyrészt a gyerekek munkái, másrészt a képző- és iparművészeti főiskola hallgatóinak alkotásai. Egy év óta pedig bárki előtt nyitva állnak a tárlatok: délelőtt más általános iskolák diákjai látogatnak át kihelyezett rajzórára, délutánonként pedig a nagyközönséget várják. Érdeklődőkben nincs is hiány, így a Bocskai Galéria szombaton is, vasárnap is nyitva tart.

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

Kőkorszak rendel!

Nem akartam a Jurta Színházbeli E-klubba menni. A múlt heti Randevú cikk után sem készülök diszkóriporternek, csak előfordul, hogy olyannyira megoldatlan az ember éjszakája, hogy az E-klubba is elvetődik, ha hallja, hogy a hely egyéves fennállását ünnepli és lesz pezsgő is.

Mégis majdnem visszafordultam, amikor befelé tartva a kidobófiúk éppen az egyik renitens vendég haját markolva-vonszolva tették dolgukat. Odabenn is sűrűn cirkáltak állandó adrenalin túltengésben a túlizmoltak. Bár könnyű lehet bánniuk a fiúkkal, mert szinte mindenkinek jól markolható hosszúságú a haja.

A nagyteremben előbb Guns'n'Roses-imitátor együttes aratott sikert. Utána ugyanott a diszkózenére kevesebben, fönt egy kisebb táncparketten a rockra többen ropták. (A menü: Guns'n'Roses, Deep Purple, Sex Action; jó tanács: ne érdeklődj az ismeretlen számok előadói után, mert rögtön visszakérdeznek – miért nem tetszik?)

Éjjel kettő körül a bár előtt végre kiosztották a beígért pezsgőt is. A beindultságban senki nem nézett fölfelé, pedig a szabályos nyolcszögletű, hatvan négyzetméteres galéria mestermunka. Egyetlen oszlop tartja középen – mutatták készítői –, a többi kis oszlop dísz csupán a könyöklőknek és a „barlangot" formázó deszkáknak, amelyeket a megrendelők rángatva teszteltek, mert ha leszedhetők, leszedik azokat és akkor veszélyesebbek lehetnek egy baseballütőnél, s még lebunkóznak vele valakit. Az utasítás így szólt: a vendég csak magában tehessen kárt.

A hangulat különben óriási volt. És jók voltak a metálos lányok – sőt a Metál Lady is – szegecses bőrdzsekikben vagy anélkül, kis pántos mellemelőkben vállon tetkóval vagy anélkül, de gyakran a metálos lányok sem oldhatják meg az ember éjszakáját és egyedül megy haza.

S. B. P.

AHICO
ELSŐ AMERIKAI-MAGYAR BIZTOSÍTÓ RT.
fő részvényese az
AMERICAN INTERNATIONAL GROUP (AIG)
a világ egyik vezető nemzetközi biztosítási társasága.
A világ több, mint 130 országában - köztük Magyarországon is - nyújt ügyfeleinek különféle biztosítási és pénzügyi szolgáltatásokat.
Ismerkedjen meg Ön is szolgáltatásainkkal!
VAGYON-, FELELŐSSÉG- ÉS EGYÉB BIZTOSÍTÁSOK
(tűz- és elemi káreseményekre szóló biztosítás, általános felelősségbiztosítás belföldi szállítmánybiztosítás, géptörés-biztosítás, nemzetközi szállítmánybiztosítás, termékfelelősség-biztosítás)
ÉLET-, NYUGDÍJ-, BALESETBIZTOSÍTÁSOK
egyéni és csoportformában is.
A világ bármely részén érvényes
CSOPORTOS UTAZÁSI BIZTOSÍTÁSOK
RÉSZLETES FELVILÁGOSÍTÁS:
Vállalati biztosítások: Tiborszky Péter 267-1091
Élet-biztosítások: Szűts György 267-1075
Baleset- és csoport-biztosítások: Balogh Gábor 267-1075
SZOLGÁLTATÁSOK AMERIKAI SZÍNVONALON
AHICO
1083 Budapest, Szigetvári u. 7.

A világ minden nyelvén oktató
BERLITZ
a 114. iskolaévben már 3 budapesti helyszínen vájra Önt.
NYISSON ÖN IS A VILÁG FELÉ!
Iskoláink:
1052 Budapest, Váci u. 11/B
Tel./fax: 266-3344
1066 Budapest, Teréz krt. 4.
Tel./fax: 142-9534
1052 Budapest, Semmelweis u. 2.
Tel./fax: 137-0014
35779 LJ
BERLITZ

MALÉV Hungarian Airlines
PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
A MALÉV Rt. pályázatot hirdet
Jogi osztályvezető(vezető jogtanácsos)
munkakör betöltésére. A Jogi Osztály vezetője közvetlenül a vezérigazgató alárendeltségébe tartozik.
1. A munkakör betöltésének feltételei:
• ügyvédi, jogtanácsosi szakvizsga,
• tárgyalóképes angol nyelvtudás (az olasz nyelvtudással is rendelkezőket előnyben részesítjük).
2. A pályázatnak - amelyet 3 magyar és 3 angol nyelvű példányban kell benyújtani - tartalmaznia kell a pályázó személyi adatait, szakmai önéletrajzát és az irányítandó terület tevékenységével kapcsolatos elképzeléseit.
3. A pályázat benyújtásának határideje: 1993. március 30.
4. A pályázat elbírálásának határideje: 1993. április 20.
5. A munkakör 1993. május 1-el tölthető be.
6. A pályázatot dr. Maurer Péter Humán Központ vezetőhöz (Ferihegy I. Terminál, Főépület I. emelet 115. alatt személyesen, vagy a 1367 Budapest, 5. Pf. 122. címre postán) kell benyújtani.
7. Bérezés: megegyezés szerint.
A pályázók nevét és a pályázatok tartalmát bizalmasan kezeljük.
PRP

TÁRLATOLGATÓ

AQUINCUMI MÚZEUM (III., Szentendrei út 139.): Antik és modern mozaikok az Aquincumi Múzeumban.

BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47.): márc. 31-ig: „Nézzétek, milyen szép az élet!" Füle Mihály festőgrafikus életmű-kiállítása.

BUDATÉTÉNYI GALÉRIA (XXII., Nagytétényi út 35.): ápr. 12-ig: „Életünk tárgyai – Tárgyaink csendéletei" c. kiállítás.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Szent Imre tér 3.): Németh Miklós festőművész kiállítása

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA (V., Váci u. 25.): márc. 21-ig: Csiszár Elek festőművész kiállítása.

EGYETEMI SZÍNPAD (V., Szerb u. 21–23.): „TÁNC" – Kelényi Krisztián Tódor kiállítása

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.): márc. 28-ig: Polgár Csaba textilművész kiállítása; márc. 28-ig: VIII. Esztergomi Fotóbiennálé; Színezett fotográfiák.

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB (VII., Kertész u. 36.): ápr. 1-ig: Szőnyei György festőművész kiállítása.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112.): ápr. 12-ig: „Napkatonák". Garamvölgyi Béla festőművész kiállítása.

GAÁL IMRE GALÉRIA (XX., Kossuth Lajos u. 39.): márc. 31-ig: Kő Pál szobrászművész és Péterfy Gizella festőművész kiállításai.

GOETHE INTÉZET (VI., Andrássy út 24.): márc. 26-ig: Kalmár János–Peter Panyoczki–Jörg Spamer: „Babylon-Projekt".

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.): márc. 31-ig: Megbékéléseink. Az ART-MA Művészeti Alapítvány és a múzeum közös képzőművészeti kiállítása.

HUNNIA MOZI (VII., Erzsébet krt. 26): Mindennap du. 2 órától éjfélig Kathona Endre keramikusművész kiállítása.

KNOLL GALÉRIA (VI., Liszt Ferenc tér 10.): ápr. 10-ig: Narelle Jubelin és Johanna Kandl (Ausztrália, Ausztria) kiállításai.

KRESZ GÉZA MENTŐMÚZEUM (V., Markó u. 22.): TITANIC emléksarok.

LÁGYMÁNYOSI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XI., Körösy u. 17.): Marx Tamás „Búvár fotók". Fux Paulus festőművész kiállítása.

LEGÚJABBKORI TÖRTÉNETI MÚZEUM (Budavári Palota „A" ép.): Emlékek és dokumentumok 1848/49-ből (ápr. 13-ig); World Press Photo 1992.; Sajtófotók 1992. (április 18-ig); Veszélyeztetett fajok; Yoko Ono installációja (május 10-ig).

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Városliget, Vajdahunyadvár): márc. 21-től: „Találkozás a természettel". Természetfotókiállítás. Válogatás az év legszebb természetfotóiból. A Nimród fotóklub és a Magyar Mezőgazdasági Múzeum közös kiállítása.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Dísz tér 17.): Modern magyar éremművészet I.; A magyar művészet századai a múzeumi gyűjtés tükrében.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM kiállítása a Magyar Nemzeti Múzeumban: Az 1992. évi Magyar–Izlandi expedíció. Fotókiállítás.

NYUGAT EMLÉKMÚZEUM (XII., Városmajor u. 48/B): A Nyugat könyvművészete.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA (III., Kiskorona út 7.): márc. 28-ig: Csontó Lajos kiállítása.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR KIÁLLÍTÓTERME (Budavári Palota F. ép): Arcok-tájak-sorsok: Pethő Bertalan és Móser Zoltán fotókiállítása (márc. 28-ig).

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi Mihály u. 16.): Illyés Gyula emlékkiállítás. A költő halála után... (Petőfi-legendák). Arany János.

STÚDIÓ GALÉRIA (V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.): márc. 28-ig: „Gallery by Night".

TÖLGYFA GALÉRIA (II., Henger u. 2.): „Erdély – az erdőn túli föld" – Mikko Avolainen finn fotóművész és író kiállítása.

BULI VAN

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VIII., Almássy tér 3.): 21-én 9 órától: Biofórum; Vitalij Salajev íriszdiagnoszta. 21-én 17: Izraeli táncház. 22-én 19: Rockzenekarok klubja: Trouble Makers, Street.

BILIÁRD FÉL 10 JAZZ KÁVÉZÓ (VIII., Mária u. 48.): 19-én: Halper László és a Starting Points. 20-án: Kőszegi Force. 21-én: Zeus – görög est. 22-én: Gadó–Juhász duó. Koncertek 20 órától.

EÖTVÖS KLUB (V., Károlyi Mihály u. 9.): 19-én MIX klub. 19 óra: Képviselő Funk jazzformáció. 20 óra: Nyeső Mária, Fekete Csilla és barátai. 22-én: Takáts Tamás Dirty Blues Band, koncertek 20 órától.

FEKETE LYUK (VII., Golgota u. 3): 19-én: Pompadour. 20-án: Kortársak & Perfect Name. 21-én 17: Dark klub.

FMK (Andrássy út 112.): 18-án 21: Tér-Idő. 22: Sonia és a Sápadtarcúak.

HOLD (XIII., Hegedűs Gy. u. 7.): 19-én: DRUMS. 20-án: Sweetings Sevina.

JAZZ CAFÉ (V. Balassi Bálint u. 25.): 19-én: Garaguly trió. 20-án: Golden Era Jazz. 21-én: Sunday's Standards. 22-én: Berkes–Tot duó. Koncertek 20 órától.

JÓKAI KLUB (XII., Hollós u. 5.): 19-én 19.30: Vidámpark, vendég: Laza Panel.

KOSZTOLÁNYI KULTURÁLIS KÖZPONT (IX., Török P. u. 3.): 19–21-ig: Budapesti diákszínjátszó fesztivál.

KÖZGÁZ D.C. (IX., Fővám tér 8.): 19-én 20.30–03-ig: Non-Stop Funky & Soul Disco (D.J.: Szeles Tibor), Mozi – Dől a lé (am.), Twin Peaks – Tűz jöjj velem (am.). Teaház – Salátabár – Jégkrémbár – Koktélbár.

KÖZGÁZ JAZZ KLUB (IX., Kinizsi u. 2.): 19-én 20: Dresch Mihály együttese.

LÁGYMÁNYOSI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XI., Körösy u. 17.): 19-én 19: Zsarátnok táncház. 20-án 19: Kispál és a Borz – A Problémák könyve.

MADE INN (Andrássy út 112.): 19-én: Bajonett. 20-án: Gerendás Péter Társaság. 21-én: Aeropolis (görög est). Koncertek 21 órától.

Budapesten van néhány hely, ahol lehet élő latin zenét hallgatni, azonban többnyire lerobbant külvárosi művelődési házakban vagy presszókban, meglehetősen kelet-európai körülmények között amatőr magyar zenekarok próbálkoznak az egyre divatosabb stílussal. Az elhanyagolt klubok nem igazán inspirálják a műfaj kedvelőit, pedig igen sokan vannak, akik szeretik ezt a zenét.

Néhány hónapja nyílt meg az első nívósabb latin szórakozóhely Pesten, a Franklin Trocadero Music Café, amely a körúti Berlin étterem mellett található. Az éjszakai kávéház mindennap élőzenét kínál, általában spanyol zenekarok szórakoztatják a közönséget. A kétszintes belső tér modern nyugati kávéházakra emlékeztet; szépek a bútorok és igényes a belső tér egésze is. Nemcsak délamerikai zenét szoktak játszani a Trocaderóban; a tulajdonosok „avantgárd latin táncklubként" határozták meg a hely jellegét, s ebbe belefér a funky-jazz, a latin diszkó, és havonta egyszer egy divatbemutató is.

Az egyik alapító szerint az éjszakai kávéház közönsége „civilizált", (értsd: nem rombol) és nagyrészt huszonévesekből, valamint a Budapesten akkreditált spanyol nyelvű országok követségeinek munkatársaiból kerül ki. Nem olcsó a Trocadero, hiszen kétszáz forint a belépő, de nem is drága más éjszakai helyekhez képest. A sör száztíz, az üdítő ötven és a helyi specialitás, az empanane szendvics százhúsz forintba kerül. Ezek az árak még „elviselhetők" és az atmoszféra kellemes.

Tavasztól délutáni kávéházként is üzemelni fog a most csak este kilenctől hajnalig nyitva tartó klub.

N. G. D.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰV. HÁZ (II., Marczibányi tér 5/A): 19-én 20 óra: Jazzklub (Brass Age együttes) 21-én 10: Zsidó kultúra napja – Hóra táncház, Klezmer mulató stb.

MERLIN JAZZ KLUB (V., Gerlóczy u. 4.): 19–21: Bernard Maseli (PL) & Trio Midnight. Koncertek 22 órától.

ÓBUDAI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (III., San Marco u. 81.): 21-én 16: Szandi + Viki klub, sztárvendég: Éva Neoton.

PATAKY MŰV. KÖZPONT (XI., Szent László tér 7–14.): 20-án 19: Gerendás Péter Társaság.

PETŐFI CSARNOK: 19-én 20–22: „Asztrál évek" – A Tranz-Danz színház bemutatója. 20-án 13.30–17.30: Michael Jackson klub, 18–02: Depeche Mode Fan Club + Techno EBM. 21-én 17–21: New Kids On the Block, 18–22: Blue System klub.

PICASSO POINT KLUB (VI., Hajós u. 31.): 19–20-án: Jazz Connection.

PICCADILY PUB (V., Vámház krt. 2.): műsorok szerdától szombatig: 21–03: 20-án: Extázis fázis (Piccadily házibuli).

RÁTKAI KLUB (VI., Gorkij fasor 38.): 19-én: Studio Jazz Club: Fogarasi J., Jávori V., Lattmann B., Tornóczky F., Kósa Zs.

SOTE KLUB (Nagyvárad tér 4.): 20-án 22.30: FLM + PIERROT. Mozi: 20.30: Eszelős szívatás, 0.30: Dől a lé. Pódiumon: Hevesi Tamás.

SZFMH (XI., Fehérvári út 47.): 19-én 19: After Crying-koncert. 20-án 19: Tengs-Lengs Rythm & Blues koncert.

TILOS AZ Á (VII., Mikszáth tér 2.): 19-én: Litha (A). 20-án: Süvöltő. 21-án: Tavaszi áldozat: Scivias – Pórfi, hallgassuk együtt: Stravinsky: Le Sacre du printemps. 22-én: Villa Negro.

TŰZFÖLD (XIII., Rozsnyai u. 3.): 20-án: ef. Zámbó Happy Dead Band, Takáts Tamás Dirty Blues Band, S Modell.

ÚJ VÁR KLUB (XI., Irinyi u. 42.): 19-én: Deák Bill Blues Band. Péntek-szombat 20 órától. Casino, Biliárd, Salátabár, Filmvetítés.

YBL CLUB (VIII., Mária u. 7.): 20-án 18: Dániel Annah és a Fogarasi–Lattmann–Jávori trió. Előzenekar: Lequartett.

HANGVERSENYEK

BARTÓK EMLÉKHÁZ (II., Csalán u. 29.): 19-én 18: Bartók Vonósnégyes – Beethoven: B-dúr vonósnégyes op. 18/6, Esz-dúr vonósnégyes op. 74 (Beethoven vonósnégyesek).

KONGRESSZUSI KÖZPONT (XII., Jagelló út 1–3.): 21-én 19.30: Liszt Ferenc Kamarazenekar, hangversenymester: Rolla János, km: Maurice André (trombita). (F)-Back: D-dúr szvit BWV. 1068, Haydn: Trombitaverseny Hob. VII. e:1, Mozart: Postakürtszerenád K. 320, Marcello: Trombitaverseny.

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ (VI., Andrássy út 22.): 22-én 19.30: A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekarának hangversenye, vez.: Erich Bergel, km: Frankl Péter (zongora)–Beethoven: Egmont nyitány, 5. zongoraverseny, VI. szimfónia (Beethoven b. 4).

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Városliget, Vajdahunyadvár): Népzenei hangversenyek: 21-én 11: BKE Prelude Kamarakórus. Vezető: Kabdebó Sándor és Kabdebó Vera.

MTA ZENETUDOMÁNYI INTÉZET ZENETÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Táncsics M. u. 7.): 22-én 19.30: Musica Profana Kamaraegyüttes – Francia barokk est: Boismortier, Corette, Marais, Duval, Hottetere, Bousset, Lambert, Chedeville művei.

ÓBUDAI TÁRSASKÖR (III., Kiskorona u. 7.): 19-én 19.30: Hamari Júlia és tanítványa, Korondi Andrea (ének), hangversenye, km: a Budapesti Vonósok – Pergolesi, Bach, Vivaldi, Handel művei (Mester és Tanítványa/2). 22-én 19.30: Fenyves Loránd és Erika Raum (hegedű) (CAN), hangversenye, km: a Liszt Ferenc és az Erkel Ferenc kamarazenekar – Mozart: A-dúr hegedűverseny K. 219, Sinfonia Concertante K. 364 (Mester és Tanítványa/3).

VÁRSZÍNHÁZ (I., Várszínház u. 1–3.): 20-án 19.30: A Keller Vonósnégyes hangversenye. Bartók: III. vonósnégyes, Ravel: Vonósnégyes, Csajkovszkij: Souvenir de Florence (a Refektóriumban).

ZENEAKADÉMIA: (VI., Liszt Ferenc tér 8.): 19-én 19.30: Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium Szimfonikus Zenekara és Énekkara, km: Horváth Eszter (oboa), Tószegi Bernát (klarinét), Tallián Dániel (fagott), Zinner János (kürt), Szabó Rozália és Szimicsevics Judit (fuvola). Mozart: Esz-dúr sinfonia concertante, Doppler: d-moll kettősverseny fuvolára, Soproni József: Missa Choralis, 20-án 19.30: Erkel Ferenc kamarazenekar, műv. vez.: Áldor Lili. Britten: Simple Symphony, Rossini: G-dúr szonáta no. 1., Csajkovszkij: Vonósszerenád.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

a Budapest Főváros XIII. Kerületi Polgármesteri Hivatala nyilvános, titkos, egyfordulós

VERSENYTÁRGYALÁST HIRDET

az alábbi üres telkeken megvalósuló

vállalkozói lakások *építésére*

AZ ÉPÍTÉSI INGATLANOK ADATAI

Bp. XIII. ker., Szt. László u. 78.
Hrsz.: 27071
Terület: 3416 m²
Beépítés: egyedi beépítés, fszt. + 2 emelet + tetőtér
Kódszám: LP. XIII. 02/93.

Bp. XIII. ker., Reitter F. u. 73/B
Hrsz.: 27074/2
Terület: 528 m²
Beépítés: RRT szerint, fszt. + 2 emelet + tetőtér
Kódszám: LP. XIII. 03/93.

Bp. XIII. ker., Reitter F. u. 75.
Hrsz.: 27075
Terület: 1311 m²
Beépítés: RRT szerint, fszt. + 2 emelet + tetőtér
Kódszám: LP. XIII. 04/93.

A vállalkozói versenytárgyalás célja, olyan tőkeerős – a telkek értékének megfelelő bankgaranciával rendelkező – vállalkozók megkeresése, akik az építkezést saját forrásból finanszírozzák.
Az ajánlattételhez szükséges kiírás 10 000 Ft + áfáról szóló csekk ellenében 1993. március 15-től munkanapokon 9.00–13.00 óráig átvehető a XIII. ker. Polgármesteri Hivatal Ingatlan- és Vagyonhasznosítási Irodáján (Bp. XIII. ker., Frangepán u. 44/A, I. em.).
A fenti összeget – pályázott ingatlanonként – az OTP Pest-Budai Ig. 218-98969 – a XIII. ker. Önkormányzat letéti számlája: 548-513000-0653 sz. számlája javára kell előzetesen befizetni, mely összeg nem igényelhető vissza.
A csekken a kódszámot fel kell tüntetni.

Az ajánlatokat külön-külön, zárt csomagban, a kódszám feltüntetésével, a fent megadott címre kell benyújtani:

1993. május 14-én 9.00 óráig.

Az ajánlatok felbontásának időpontja 1993. május 14. 10.00 óra, helye: az Ingatlan- és Vagyonhasznosítási Iroda tárgyalója.
Az eredményhirdetés időpontja: 1993. június 3., 10.00 óra, helye: Ingatlan- és Vagyonhasznosítási Iroda tárgyalója.

36352 KK

Egy autó, amelyik 200.000 forinttal többet ér az áránál. Golf Európa.

A Volkswagen ismét meglepte Európát. A Golf Európa olyan 1.6 literes, katalizátoros motorral, háromféle színben készülő négyajtós modell, amely alapáron tartalmazza a következő extrákat: metálfényezés, elektromos tolótető, központi zár, zöld színű hővédő üvegezés, 185/60-as gumik, fordulatszámmérő, pollenszűrő, állítható magasságú vezetőülés, osztottan dönthető üléstámlák. Egy hasonló felszereltségű Golf több mint 200.000 Ft-tal kerülne többe, mint a Golf Európa. Ez a jelentős kedvezmény a Golf Európa ajándéka Európának. És immáron nálunk is kapható. Jó utat Európa!
Golf Európa. Ára: 1.598.000 Ft.

Óbudai Autójavító Kft.
1033 Budapest, Mozaik u. 1-3.
Tel.: 168-9490, 250-0222*
Fax: 168-9482

Importőr: Porsche Hungaria

Volkswagen.
Biztos lehet benne.

Bocskay György betűrajzoló XVII. k.

Magyar Iparművészet, 1902

V. évf. 2. sz. 73-76. o.
különfélék. - Czakó: Bocskay György
betűi.

MDK

Bocskay György XVI.sz.vége

A bécsi múzeumban őrzik Bocskay cs. titkárnak, és kalligrafusnak rendkivül érdekes irásminta könyvét. Nem jelent meg repr.-ban

Genthon István: Magyar művészeti...

A Műgyűjtő, 1930. 5.sz. 137.l.

MDK

Bocskay

Cs.L.: Betűtörténet. Magyar Grafika, 1928. 1-2. l.

Bocskay György

Írásminta-könyvét (1572) a bécsi könyvtár-ban őrzik.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

Boeskay György

egyik írásműve Innsbruckban, Miksa síremlékén találjuk.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

14 l.

magiron

Bocskay György

Címerfestő.

Bocskai armálisai nemcsak a címerkép művészi kivitele, hanem a kezdőbetűk díszes stilizálása, valamint a szöveg első sorait egymástól elválasztó csipkeszerű díszítések lehelletkönnyűsége és szindísze által is kiválnak a többiek körül. (Rudolf idejében működik)

Áldásy Antal:
Címertan. Bp. 1923.
56, 57. l.

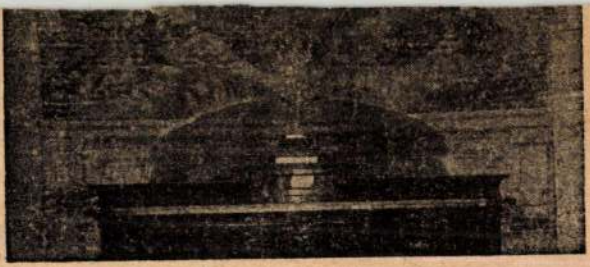

A FŐOLTÁR-FRESKÓ A KIBONTÁS UTÁN.

számítottak volna arra, hogy Maulbertsch e remekműve egykor újra napvilágra kerül. Érdekes megemlíteni, hogy a téglafal fugáiból kiszivárgott és a freskóra tapadt mészhabarcs oly szabályos alakot öltött, hogy a felületes szemlélő, különösen, ha csak fényképről látja a falképet, könnyen azt hihette: ezeken a részeken a freskónak csak roncsai maradtak meg. Csak a helyszínen, s ott is közvetlen közelről lehetett látni, hogy a habarcsréteg alatt a falkép összefüggő egész, majdnem sértetlen.

A kibontott falkép restaurálását a Műemlékek Orsz. Bizottsága Kákay Szabó Györgyre, a Szépművészeti Múzeum főkonzervátorára bízta, aki feladatának minden tekintetben a leg-

<Bocskai Gábor egeresi siremléke>

Herepei János: < >
és mestere. 8-r 1 k
23 l. Kolozsvár
1947.

Gent (956)

rtani, akkor s ü r g ő s res-

szorul.

Részemről a legmelegebben ajánlom és

kérem, hogy a templom restaurálása a

ból fedeztessék. Ezt indokolja az egy-

teljesen vagyontalansága és Somorja köz-

s anyagi helyzete. A község különben sem

lezhető ily nagy arányu munka teljesi-

Mégegyszer kérem Nagyméltoságodat kegyes-

gre oda hatni, hogy a restaurálás az or-

apból fedeztessék.

azafias üdvözlettel alázatos szolgája:

Reininger J. Károly

bizottsági tag.

Bocskay György

Böheim V.: A Habsburgház mükincsei. M. Mükincsek II. K. Bp. 1898. 16. l. 39. l. (Kerpel)

Czakó F. A könyvnyomtatás és könyvdiszítés iparmüvészete. Bp. 1902. 3, 8. l. — U. a. Bocskay György betűi. M. I. 1902: 73-76. l. —

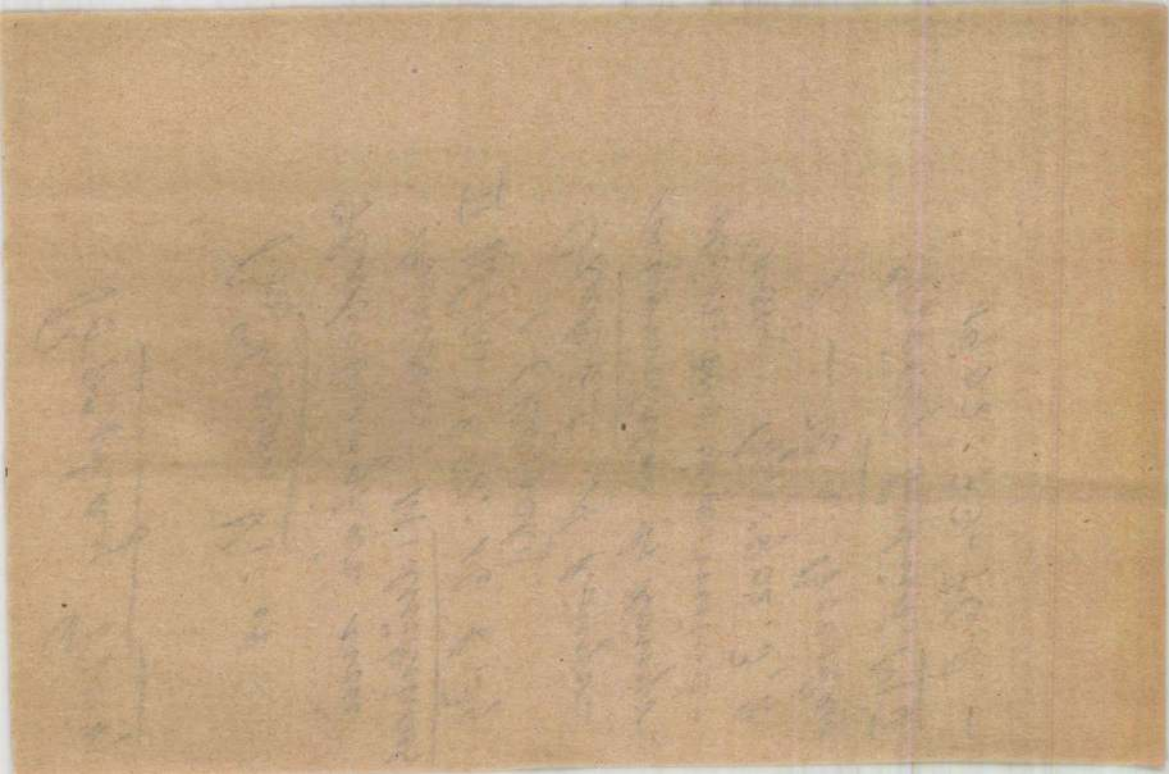

séges nyugalommal áll vizet szürcsölő juhai között a juhász. Az eltikkadt juhok plasztikus tömegbe verődve szorongnak egymás hátán. Maga a kút a legtipikusabb alföldi kút. Fölfogás, érzés s kivitel tekintetében egyaránt a nagy tehetség bélyegét árulta el a tragikus véget ért művész pályamunkája. Nagy Kálmánt a bizottság megbízta a kút-terv nagyban való kivitelével. A múlt hetekben egy kis juhocskát vásárolt kéz alatt, a négylábú modell azonban száj- és körömfájásban szenvedett. A veszedelmes betegség a folytonos érintkezés által átragadt a művészre, a ki rosszkedvű, lehangolt lett s le kellett feküdnie s a méreg mindjobban elterjedt ereiben. Beszállították a klinikára, megoperálták — hasztalan volt minden fáradozás, minden gondozás. A szerencsétlen művész kiszenvedett egyik fővárosi kórházban. Beszentelésére megjelent az Orsz. m. kir. iparművészeti iskola tanári testülete, a mely benne volt tanítványát gyászolja. A megboldogult földi maradványait február hó 26-án hantolták el Kis-Kún-Halason.

BETLEN GYULA, DAMKÓ JÓZSEF ÉS PETRIDES JÁNOS szobrászművészeinknek sikerült kisplasztikai munkáit mutatjuk be a 86. és 87. lapon. Betlen jelenleg Párisban folytatja tanúlmányait, a melyeket az Országos iparművészeti iskolán megkezdett. Damkó utóbb Strobl Alajosnak volt tanítványa, az Erzsébet-szobor-pályázaton is résztvett, pályamunkáját a jury megvásárolta. Petrides János az ungvári áll. agyagipari szakiskolának tanára, a kinek sikerült terrakotta szobrocskái a legutóbbi karácsonyi kiállításon általános tetszést arattak.

TIFFANY LAJOS KÁROLY, a híres Tiffany és társa világhírű aranyműves cég főnöke, kilencven éves korában meghalt New-Yorkban. Az elhunyt apja pamutszövő volt, a ki New-Yorkba ment szerencsét próbálni. Szép vagyont hagyott fiára, a ki díszmű-árú-üzletet alapított és oly ügyesen vezette, hogy 1874-ben már egy nagy arany- és ezüst-ékszergyárat szerelt föl. Az amerikai polgárháború alatt fegyvergyártással is foglalkozott. A cégnek nagy raktárai vannak az európai világvárosokban és szép ékszereivel, híres drágaköveivel már több kiállításon nyert díjat. Újabban a cég különösen ragyogó üvegedényeket gyártott, a melyeket sokfelé utánoznak, de a minőket eddig még senki sem tudott készíteni. Művei különben Budapesten az iparművészeti kiállításról is ismeretesek. Az elhunyt Tiffany egyetlen fiút hagyott hátra, a ki jeles festő Amerikában.

GENFI IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁNAK INTÉRIŐRJE, a melylyel az iskola az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítása elnyerte a grand prix-et, a művészi nevelés csoportjának egyik legérdekesebb s legbecsesebb objektuma volt. A jónevű iskola L. Bécheral-Gaillard igazgató minden ízében modern szellemű vezetése alatt áll, a kinek szivességéből közölhetjük a gyönyörű intarziamunkákkal diszített szobának képét.

HELYREIGAZÍTÁS. Múlt számunk külföldi rovatában (32.) George de Feureről azt mondottuk, hogy legújabb nagy munkája a párisi Konss-féle vendéglő belső díszítése és felszerelése. Erre vonatkozólag Berlinből Möhring Brunó építész úr avval a felvilágosítással szolgál nekünk egy magyar barátja révén, hogy a párisi Konss-féle vendéglő belső berendezését tulajdonképen ő tervezte, s George de Feure a vendéglő számára csupán dekorativ képeket festett. Szivesen igazítjuk helyre tévedésünket s örülünk, hogy Möhring úr nevét olyan jeles alkotással kapcsolatban ismerhettük meg.

BOCSKAY GYÖRGY BETŰI. Jelen számunk nyomdászati díszét képező zsinórfonatos kezdőbetűk egy XVI. századbeli magyar kalligrafus művész mintái után készültek, a kit a maga korában ugyanolyan tisztelettel és fizetéssel honoráltak, mint a szobrász és képíró mestereket. Sőt fennmaradt kodexeit még ma is a legnagyobb alkotások rangjára becsülik. Kettejét a bécsi császári kincstárban őrzik heliotrop, áttetsző zománcz, gránáttal és aranyozott ezüst veretekkel diszített kötésben; egy harmadikért meg nem régiben adott a frankfurti Goldschmidt Bécsben Milde Albert udvari lakatosnak nyolcezer koronát. Pedig azoknak a foliánsoknak merev lapjai csak formulákat, címeket, ajánló versikéket vagy leföljebb zsoltárokat, imádságokat és ismeretes emlékmondatokat tartalmaznak. A formai rész-

1902. évf.

szel szemben tehát a tartalom lényegtelen. A kiállítás az, a mely becsessé teszi ezeket a műveket és a reneszánsz legszebb kalligráfiai emlékévé avatja.

Készítőjük magyar ember. A bécsi udvarnak kedvelt művésze, nálunk azonban kevéssé ismeretes. Teljes neve címével együtt több helyen fel van jegyezve a saját kezével irott műveken, úgy szintén királyának monogrammját is beleszőtte a három kötetbe összehalmozott művészi alkotásokba, a kinek a gyűjteménye számára — úgy látszik — direkt megrendelésre készítette volt a mester gazdag tehetségről tanuskodó szépirási mintakönyveit.

A frankfurti kéziratos mű 118-ik oldalán a következő jelzés áll: „Georgius Bochkay a Razynia sacratissimi ac potentissimi Principis et domini Ferdinandi Romanorum Imperatoris semper Augusti ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatie Croa. et Sclavonie etc. Regis Scriba atq. Aulicus in perpetuam Artis scribendi memoriam Viennae scripsit.“ Ugyanott később: „Georgius Bochkai de Razinia, Hungarus, qui supra manu propria scripsit Vienne . . . Anno MDLXII.“

BOCSKAY BETŰSKÖNYVÉBŐL. XVI. SZÁZAD.

Ezek szerint a feljegyzések szerint tehát Bocskay György a kódexek írója, a ki mint „magyar secretárius“ először I. Ferdinánd, majd pedig II. Miksa és II. Rudolf mellett működött, többnyire Bécsben élt s fő műveit 1561—62 körül alkotta. Bocskay György abból a híres Bocskay családból való, mely fejedelmet is adott már a hazának, csakhogy a horvátországi birtokról elnevezett razinai ágból (Razinát ma Rassinia vagy Rasinjának hívják). A razinai vár Bocskay János és Péter tulajdona volt. János maradék nélkül halt el, tehát szépíró művészünk valószínűleg a Péter ágazatából származik; született Körmenden és István fejedelem nagyatyjának nevére, Györgyre kereszteltetett. (Böheim Vendel a Magyar Műkincsekben, II. 39., tévesen Istvánnak nevezi, valamint az évszámban is nagyot hibázik, az 1575-ben meghalt Bocskayról azt állítja, hogy java munkásságát 1607-től 1609-ig fejtette ki.)

A királyi ház udvari számadó könyveiben több ízben előfordúl Bocskay neve, a számára kiutalványozott tételekkel kapcsolatban. Igy onnét megtudjuk, hogy 1565-ben, továbbá 1567, 1568, 1570-ben 100 forintnyi rendes fizetést húzott. S mint utolsó pénzösszeg, a mely az ő nevéhez fűződik, szerepel még az 1575. április 8-ikán jelzett temetési költségen kívül az a 285 forint 55 krajcár, a melyet az udvar 1577. szept. 5-én Hans Maistetter bécsi kereskedőre bízott, hogy a magyar secretarius örököseinek kezeihez juttassa. Maistetter azonban nemsokára maga is meghalt s Adam Altensteig igyekezett utána a felsőbb parancsot végrehajtani, azonban fáradozása nem járt sikerrel, mert Bocskay örökösei nem voltak kifürkészhetők.

A pénzügyi arhivumokban is szerepel Bocskay. 1565 és 1570 között 24 fekete márványtáblát felirással lát el, az insbrucki I. Miksa siremlék Colin-féle domborművei számára. Sokáig húzódott az ügy, részben Bocskay hanyagsága és részben sok baja folytán, végre mikor elkészült a 24 helyett 40 epitafium, vizen szállították gyapjú közé pakolva, minthogy annak tulajdonsága — az udvari jelentés szerint — „gar prüchig“ volt. A szépen sikerült munkáért 200 tallért kapott Bocskay az esztergomi érsek hagyatékából. A félig-meddig könnyüvérű ember azonban sokat volt pénz szükében. Egyik levelében, melyet a királyhoz írt 1567-ben, maga panaszolja, hogy sok keresete ellenére 30 éves szolgálata alatt egy házacskát sem tudott megragasztani. Későn házasodott, az udvar ajándékokkal tüntette ki az alkalommal, a király egy főherceggel képviseltette magát esküvőjén, úgy látszik azonban, választása nem volt szerencsés, mert az anyagi gondok mellett családi bajok is sokat gyötörték.

Ránk maradt főművei az általa készített pompás nemeslevelek és betűskönyvek, melyeknek miniatür díszei részben a németalföldi Hoefnageltől valók. Ezúttal csak betűskönyveiről mondunk el egyet s mást, mintegy lapunk iniciáléjainak magyarázatául.

Bocskay betűit a pergament lapokra többnyire fekete, arany és ezüst festékkel vetette, elvétve előfordúl még az élénkebb kék és vörös szín, [továbbá a

BOCSKAY GYÖRGY INICIÁLÉI. XVI. SZÁZAD.

betűknek fekete alapon fehérrel való ábrázolása is. Az alap rendesen fehér és nem egyszer át van szőve arany arabeszkekkel Balth. Sylvius modorában. Arabeszkek fejlécek formájában is igen gyakran diszítik az oldalakat, a kezdőbetűk pedig kivétel nélkül gazdag ornamentikával vannak megkomponálva, arany és ezüstnek bőséges pazarlásával. A tulajdonképeni szöveg nem más, mint az akkori idők betűtípusbeli formakincseinek sorakoztatása. Tehát nem kizárólagosan Bocskay-féle tervezetek, hanem a XVI. századbeli spanyol, franczia, német és olasz kalligráfiai alkotások gyűjteménye. Bocskay járatos volt korának e nemű irodalmában, könyvei azonban tökéletesebbek mint mintái. Csak a leghíresebb írásmintakönyveket kell erre vonatkozólag egybevetnünk a Bocskayfélékkel, hogy ez utóbbinak jelessége nyilvánvalóvá váljék. Fanti „Theoria et practica de modo scribendi (1514)“, Tagliente „Thesauro de scrittori (1530)“, Giov. Palatino (1540), a ferrarai minorita Fra Vespasiano (1554), a nürnbergi Johann Neudörfer vagy Wolfg. Fugger gyűjteményes műveiben a betűtípusok oly művészi érzéstől nincsenek áthatva, mint a Bocskay könyveiben. Bocskaynál a betűk szerkezetén át a reneszánsz szellemétől áthatott készséget látjuk felcsillámlani.

Korának leghasználtabb tipusaiból állította egybe íráskönyveit. A római, illetőleg latin írásmódból feldolgozta a kapitális uncial-írást; a közönségesebb fajták közűl, melyeknek gyűjtő neve cancellaresca, a lettera antica, moderna, cursiva, formata, commune, trattirata, spagnola, továbbá a jegyzői (notaresca) és kereskedői (mercantile) alakzatokat. Mintái közül a fraktur, azaz gótikus típushoz tartoznak a lettera bollatica, a cortigani, az oklevélíráshoz használatos hosszú nyúlványos és farkincás imperiale, a rezgős vonalakból álló ragnara, tagliata, a tükörírásos lettera mancina, fiammenga és egy igen szép törtvonalas lettera francesca nevezetű. Nagyon kellemes típus az antico betűi közt az a zsinórfonatos is, melyet mostantól kezdve e lap kezdőbetűnek használni fog. *Czakó.*

A MŰVÉSZIES GYERMEKKÉPESKÖNYVEK. A nyomdászatban mindinkább jelentkeznek a modern iparművészet eszméi. A könyvelőállításnál ma már a demokratizált művészet elve a legfontosabb. S az újabb gyermekképeskönyvek is e jegyben fogantatnak; megtaláljuk bennök az alkalmazkodó művészetet az illusztráció és könyvdísz alakjában, a mely a szórakoztatás mellett a gyermeki szem előtt legpompásabb széprenevelő eszköz, észrevétlenül szeretteti meg a művészetet s egy nemes élvezet csiráját lopja be a fogékony szívekbe.

Külföldön ennek az ügynek sok a lelkes harcosa. Angolok, franciák már egy generációt neveltek fel művészies gyermekképeskönyvvel. A németek is most tanácskoznak és szerveznek vándorkiállításokat azzal a célzattal, hogy a művészetet bevezessék a gyermek életébe. Nálunk, sajnos, néhány kisérletet leszámítva, majdnem semmi sem történt még az irányban.

Az elsőség dicsősége az angolokat illeti. Mindnyájan ismerjük Walter Crane-nek negyven esztendős munkásságát. Az Iparművészeti Múzeumban rendezett kiállítása kapcsán lapunkban is bőven foglalkoztunk vele. Flora's Feast és „A floral fantasy“ című alkotásainál szebbet még nem csináltak gyermekek számára. Közismert mesékhez készített rajzai is vonalban úgy mint színben a lehető legközvetlenebbül szólnak bármily egyszerű lélekhez. A Fitzroy-pictures mesterei, élükön Heywood Sumnerrel, nem kevésbbé értékes műveket alkottak. Az örökké vidám Randolph Caldecott is jóbarátja a gyermekeknek. Kate Greenaway-t, a kinek népszerűsége egykor igen nagy volt, művészi szempontból már másodrangú erőnek kell értékelnünk. „Under the window“ című könyve még leginkább ment édeskés modorától.

A franciák az angolok nyomán indultak. Nem lehet azonban azt mondani, hogy utánzók, mert nemzeti felfogásukat itt is érvényre tudták juttatni. Boutet de Monvel, Rivière és Job képei elegánsak, értelmesek a maguk egyszerűségében s mindamellett éreztetik, hogy francia gyermekek számára készültek. Igaz, hogy az általuk választott tárgyakat, mint Monvel Jeanne d'Arc-ját, Le Grand Napoléon des petits enfants-ját vagy Job Mots historiques du pays de France-ját, nem is lehet másként csak nemzeti szellemben felfogni. Monvel és Job históríkus és epikus, Rivière ellenben az egyéni hangulatok embere, lirikus lapjai már az érettebb ifjúság számára valók. La marche à l'étoile, L'enfant prodigue című legendáiban és misztériumaiban fölcsillámlik a japánok

BOCSKAY
GYÖRGY
BETŰI 1572-BŐL.

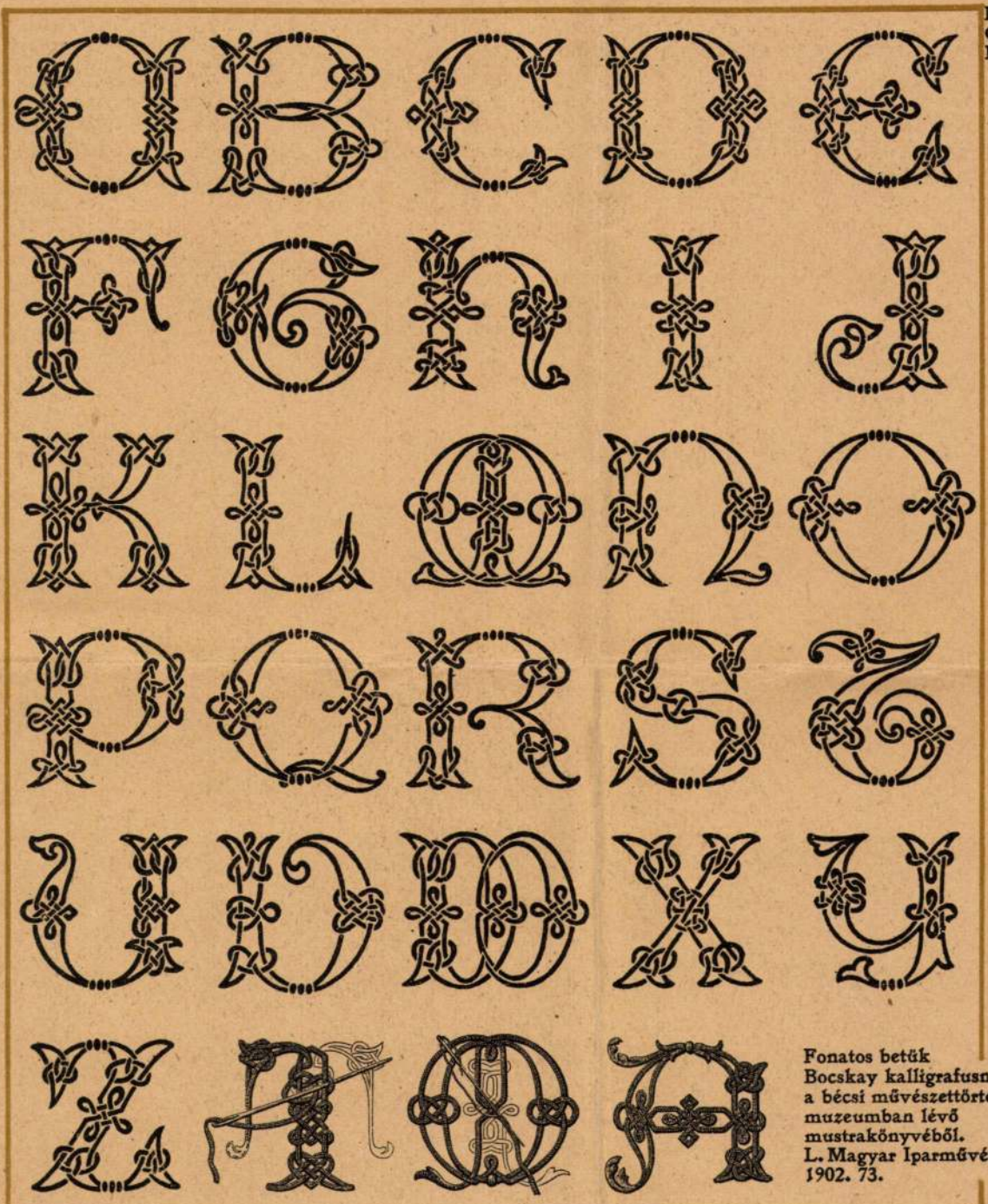

Fonatos betük
Bocskay kalligrafusnak
a bécsi művészettörténeti
muzeumban lévő
mustrakönyvéből.
L. Magyar Iparművészet
1902. 73.

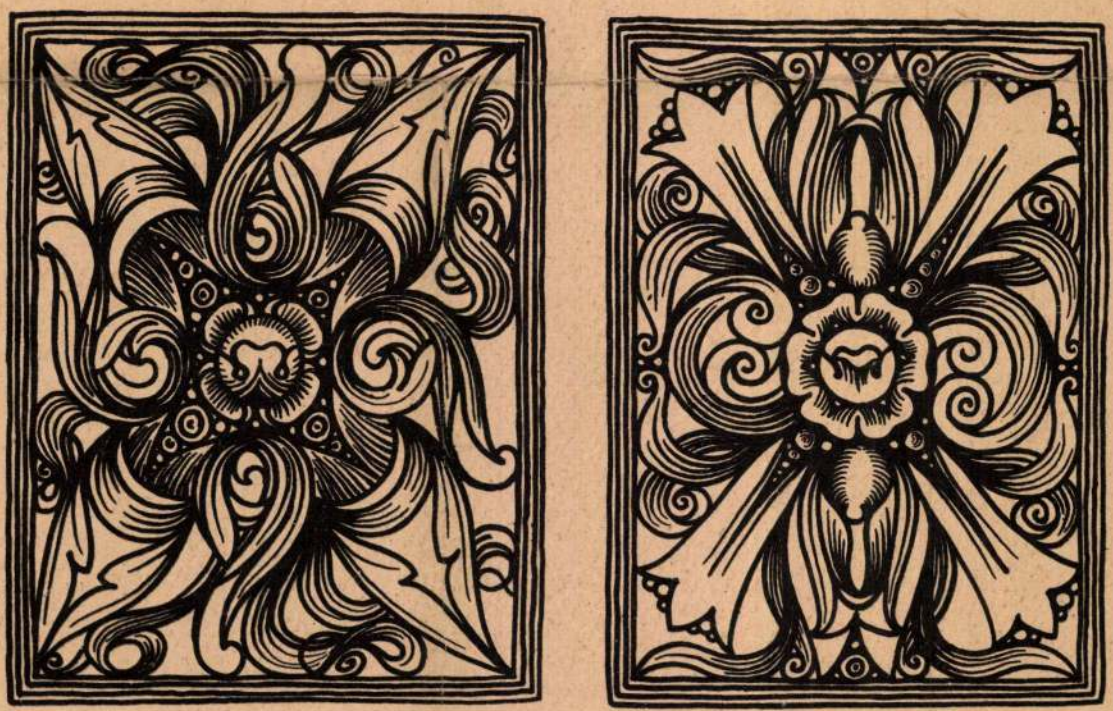

Részletek
a daróci templom
menyezetéről.

Bocskay György

1.

Divald Magyarművészet.

247. l.

felmerült jövedelmet jelentett

hagyott uj vizszolgáltatási sza-

beszedett közcsőépitési hozzájá-

§.alapján a 8 %-os jövedelmező -

egváltása /6o.821.79 P/. A lak -

?vel több bevételt eredményeztek.

l származó bevételek jelentős mér-

ezelésü gazdálkodásra való áttérés

lönféle jövedelmeket csupán három

tt lakásokért /16.o2o.-P/, Nyomás-

o.- P/ tételekre. Az áttekinthető-

ljes tagoltságukban mutatjuk ki,

szétosztás és az előirányzattal

oi kimutatást közöljük.

Bocskay György

XVI. sz.

cód

Divaldi Magyarország.

130. l.

Divald Kornél

Morszag muvészeti emlékei. Bp.

1927

130. l.

Bocskay György

Kalligrafus

XVI. sz.

Fenti atyja volt Bocskay István fejedelemnek, ő maga I. Ferdinándnál udvari titkár, aki armálisok és egyéb kiratyi oklevelek díszítésével is foglalkozott

Erdélyi Pál

Balassa Bálint
1551–1594. M. Tört
Élétr. Bp. 1899. 248 f.

Bocskai György

betűrajzoló

Erdő

Kós Károly: Erdély

Kultúrtörténeti vázlat. Kolozsvár

1934. 68. l

T. 1667.

főkötő, vörös pettyes mousselin
ké fejék chenilleből, flanel
al és fodrocskákkal diszitve. A
alóval. Felirata:

y divatlap X-dik számához
RLY ÉS KUZMIK divattárából

und Pest 1865.
15én 1865.

.5 cm.

BOCSKAY *György* betűrajzoló, * Körmend (?) 1510 körül, † Bécs 1575. I. Ferdinánd és II. Miksa alatt 1537-től udvari titkár volt s főleg nemesi oklevelek kiállításával foglalkozott. Korának egyik legkiválóbb kalligráfusa volt. Főműve egy pompás írásmintakönyv, melyet Hoefnagel György festővel egyetemben Rudolf trónörökös részére készített.

E. G. I 121 l

Lobkowitz-féle metszetgyűjtemény

IV. 242

Bocskay György

vód

Magyar Grafika

1928. 1. l. (Betű-
történet.)

e Ambra, Koralle és Baustein-groteszk betűiből,
díszítményeiből szedve

Bocskay György

XVI. n.

cród

Löwy II. 47. l.

III. 27. l.

Löwy S. – Novák L.

Betűnüvészet.

II. k. Bp. 1926. 47. l.

– III. k. Bp. 1926. 27. l.

A me lékszentélyek kelet fel
szentély diadalive, mert, mint
szerinti beosztás rövidebb bolt
tileg tervezett négyszöges és e
jó diadalivét egyszerüen nyugat
fennálló mellékszentélyek pedig
belső, az apszishoz közvetlenü
egybe esik az apszisz középteng
lagos egyszerü, még román izlés
gelye a mellékhajó tengelyével
felé el van ~~tolva~~ tolódva és pá
nem követi az apsziszpárkányt.

Az építőmunka folyamatosságá
lékszentélyekben látható egysze
a második szakaszban is alkal
készült részein
végén lévő hevederiv alátámaszt
a főhajó délkeleti külső sarkán
sére.

Bocskay György

razinyai XVI. sz

l. kalligrafus

Magy. Herald. és

Gen. Tars. jub-

kiáll. kat. Bp.

Bp. 1933

35. l

(1589 és 1593. készült)

~~A B. [illegible] tulaj~~

(kiállított)

~~domított címer~~

(A két armális levél

kalligrafiája) (nem (B. munv.)

(lehet)

Kiszombor h. n. VI. 315.

Bocskay György

betű irónimvész
XVI. n

iród

Nádai 90. l.

Nádai P.: Az ipar-
tumvészet Magyarország.
Bp. 1921. 90. l.

KARDOS GÁBOR KERÉKPÁR- ÉS LEGGYÁR
UJPEST, CSENGERI-UTCA 3. — TELEFON: 942-12.

Lerakatok: **Ujpesten, Árpád-ut 98.** Telefon: 956—81.
Budapesten, VIII., Rökk Szilárd-u. 6. VII., Wesselényi-u. 50.
Telefon: 370—05. Telefon: 344—58.
V., Báthory-utca 15. V., Csáky-utca 31. II., Margit-körut 48.
Telefon: 113—40. Telefon: 924—06. Telefon: 579—94.
XIV., Bosnyák-tér 16.

Bpest pest, 193 6. VIII. 5

ELISMERVÉNY

Ngs ifj. Szentiványi urnak

Bpest

mely szerint a mai napon fizetett 1. P fill.,

azaz Egypengő — pengőt

b. számlája javára köszönettel felvettem.

Kiváló tisztelettel

KARDOS GÁBOR.

felvevő.

„Attila"-nyomda, Ujpest.

Bocskay György

cred

Nádai Pál: Régi magyar díszbetűk. Magyar Grafika.

1925. 193. l.

Műszaki Vállalat Rt.

falvak, fűrésztelepek, malmok és gazdaságok villanyvilágítással való felszere-
lést. Villanymótorok, dinamók, transzformátorok ujonnan való tekercselését.
ısági gépek szakszerü javitása, valamint bármilyen mechanikai munkát
inamók és transzformátorok bármilyen Voltra állandóan raktáron.

¶ SZATMÁRNÉMETI

Szedte: Lombár László

Bocskay György

l. Novák 500

39. c.

Novák L.: Nyomdászatunk 500 esztendeje. Bp. 1940

39. l.

Bocskay György

XVI. z.

l.

Pekár diszítő

51; 52. l

Pekár K.: A m.
diszítő motivum –
Okról Bp. 1906.
51, 52. l –

Bocskay (Bochkay)

György

kalligrafus 1564

irod.

Magyarmivelödtört

III. 1051 l.

1361. POHÁR, fuvott üveg, oldalán szines r
auf der Wandung Rosengirlande und Leier.

diszü keretben, zöldes grisaille-kép: az anyai szeretet
5 k. — Glas, auf der Wandung grünliches Grisaillebild,
m 1825.

gyszöges empire-keretben szines Kothgasser-modoru jele-
nour conduit par l'annitié". Bécs, 1825 k. — Glas, mit
Vien, um 1825. Illusztr. XXXV. tábl.

ros, testén medaillonban relief-arany csókolódzó galamb-
ffen, mit Taubenpaar in Goldrelief. Böhmisch, um 1835.

üveg, arany-ezüst virágos diszitéssel. Cseh, 1840 k. —
, mit Blumendekor in Gold und Silber. Böhmisch, um

boru indás ezüst diszitéssel és szines madarakkal. Cseh,
it reliefierte Silberranken und farbige Vögel. Böhmisch,

, csipkés szélü talppal, hordóalaku, pirosas testén dom-
s diszités. Cseh, 1840 k. — Glas mit Fuss, geschliffen,
gold-silber Dekor. Böhmisch, um 1840.

eg, kelyhén szines alakokkal. Cseh, XIX. sz. — Pokal,
Figuren. Böhmisch, XIX. Jh.

ga köszörült üveg, tojásdad testén kerek medaillonba
lve. Cseh, 1835 k. — Glas mit Fuss, rot-weiss-gelb, ge-
zen. Böhmisch, um 1835.

üveg, szines és arany diszitéssel és karcolt rajzu arany
al). Cseh, 1835 k. — Pokal, geschliffenes, blaues Über-
lekor. Böhmisch, um 1835.

Bocskay György

népiró

l.

Sikmükincseink

. 126. l.

Siklóssy László:

Mükincseink vándorutja Béisbe. Bp. 1919. 126. l.

~~2153. Ph. K. Schalhas:~~

2153. Tájék folyóval.

A folyótól ||| szelt vidék e
hátra kanyarodik, ~~egy~~ halászó eszkö
leségével, ki || hátán batyut czipe
kik közül az egyik balra halad keze
fordul a hajlik előre és néz a viz
lák mellett, fellobogózott || dereg
álló hajóssal. Az égbolt felhőzött.

Vászon, méretei 59.5 : 79.3 cm.
Vétetett C. J. Wawrától 1902: V.
C. Mechetti gyüjteményéből.

Elszámoltatott 1902: XI. 14-én.
Az elszámolást elfogadta 1903:

904: IV. 26.

Vét. C. J. Wawra.

Bocskay György

l. Ev. Calligrafus

A Mübarát

1921. 297. l.

Siklóssy László

Bocskay György.

A Mübarát

1921. ~~[illegible]~~

297–303

l.

Padisz Árpád, tanító IX. 56.

Bocskay György

MAG

Itt van mingyárt a magyar írott betű nagy mestereinek, a XVI. századi *Bocskay Györgynek* kalligráfiája. Honnan vette zsinórfonatú betűit a bécsi udvar címeres okleveleinek, nemesi armálisainak szépírás-mestere? Czakó Elemér szerint Hoefnageltől valók betűmintakönyveinek széldíszei. Betűi az olasz hatást mutatják, de sok az eredeti is bennük.

véig, mindenféle anyag és technika hatással volt a betűmetszőkre. Egy nemzetközi embléma-tan baglyai, hárfái, földgömbjei és virágkosarai szólnak hozzánk. De a legkedvesebb a nyelvük mégis akkor, mikor a hazai hangok szólalnak meg egy-egy ovális, vagy hatszögű keretben. Egy kis szüreti vigasság, egy lugas a vidéki kúriában, egy kakas, amint magot keres és egy tót atyafi, aki csöndesen pipálva üldögél a padon s a kis pólyás babáját dajkálja ölében. Kétszáz év minden művészi iránya végigcikázik ezen a mintakönyvön.

De két századig szinte eltűnnek ezek a betűk. És egyszerre csak újra felötlenek a francia betűöntödékben a tizennyolcadik század közepén.

Zsebkönyv és naptár (1807) a francia és német almanachok jellegzetes, kacskaringós betűivel és görögös jelképével

Ex Bibl. Com. F. Széchényi.

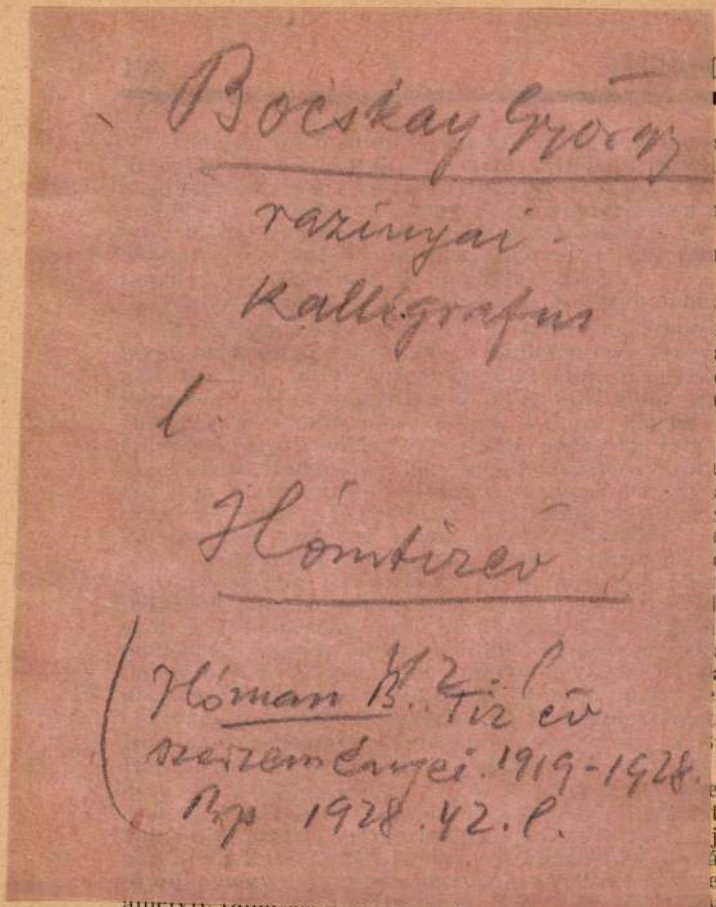

Bocskay György

razinyai

kallégrafus

l.

Hómtizév

Hóman B. Tizév

szerzem Eugei. 1919-1928.

Bp 1928. 42. l.

amelyre tanácsos a belépés [illegible]

már a jelentkezéskor kifizetni, mert a jegyek egész h

san már elővételben mind elkelnek. A különvonatom

menettérti díja is a jelentkezéskor előre fizetendő.

Akik nem a különvonaton óhajtanak a refo

világgyűlésre utazni, azok augusztus hó 10-ig az

Gyűlési Irodánál (Debrecen, Kollégium) történt s

[illegible] jelentkezésükkel és az 1 P 50 fill. jelentke

Ü L Ö N F É L É K

formátusok világgyűlése Debrecenben. Ez év augusz-szonharmadikán a világon szétszórva élő magyar ítusság testvéri találkozóra gyűl össze Debrecenben. ás szerint hárommillió kétszázezer magyar reformá-ket fognak képviselni azok, akik ezen a ritka és ı segedelmével reméljük —, gazdag áldásokat árasztó vetelen részt fognak venni.

magyar reformátusok világgyűlésének különös színt get ad az, hogy Debrecenben lesz megtartva. Debre-nagyar református világközpontja, a magyar kál-ıs négyszázados, örökifjú szelleme. Ezt a szellemet izálja a jubiláló négyszázesztendős Kollégium, a lelki, i, erkölcsi kincseknek ez a kiapadhatatlan forrása. lebreceni magyar református világgyűlés nagyszabású máris kibontakoztak. Amerikából, Kanadából, ıból és Argentinából már elindultak a református ok, hogy a magyar reformátusságnak ezen a párat-zép és felemelő napján láthassák a világ minden összesereglett hatalmas református sereget.

ncs magyar református, aki ne vágynék életében b egyszer bemenni abba a debreceni református mplomba, amelynek tornyában a Rákóczi öreg ha-vogatja a hívőket és hivogat a Nagytemplom megett éves Kollégium is, amelynek anyakönyvében 30,000 diáknak a neve van bejegyezve. Ebben a Kollé-ın szórta szét nemes lelkét Méliusz Juhász Péter, ar református egyház nagy megszervezője, itt tanult Miklós Magyarország kormányzója, ez volt Csoko-éz Mihály híres iskolája, s ki tudná elsorolni a magyar lemnek és irodalomnak száz- és száz nagy alakját, ez a híres Kollégium táplált és melengetett kebelén. kimagasló fellegvára volt ez az iskola nemcsak mánynak, hanem a magyar nemzet szabadságszerete-is. Fiai százával meneteltek II. Rákóczi Ferenc alatt, s az 1848—49-i szabadságharc idején minden lható debreceni diák ott küzdött a magyar nép

Bocskay György

Szentkúty Pál:

Régi harai nyomdák mutakönyvei.

Bp. 1940. 9. l.

A kiadmány hiteléül.

kezelő.

zágos Bizottsága.

Budapest.

Bocskay György, betűrajzoló és szépíró; szül. 1520 körül Körmenden, megh. 1575-ben Bécsben. 1537-ben, I. Ferdinánd uralkodása idejében állott az udvar szolgálatába, s főleg nemesi levelek kiállításával foglalkozott. Munkásságát nagy becsben tartották s a művész címe »magyar secretarius« volt. 1564—67-ig 40 márványtáblára készített feliratokat, melyeket az innsbrucki I. Miksa síremlék Colin-féle dombormüvei számára rendeltek meg nála. E művéért 200 tallért kapott. Az udvari számadáskönyvekből tudjuk, hogy 1565, 1567, 1568 és 1570-ben 100 frt rendes fizetése volt. Legnevezetesebb műve egy pompás írásminta könyv, melyet Houfnagel György festővel egyetemben I. Rudolf számára készített, s mely jelenleg az osztrák császári ház gyűjteményeiben Bécsben van. B., bár elég tekintélyes fizetése volt, aránylag szegénységben élt, aminek költekező természete volt az oka. Meglehetősen későn nősült (1564) s házassága alkalmából I. Miksa elrendelte, hogy egy aranyozott ivóedényt, valamint egy írást nyújtsanak át neki, nemkülönben, hogy egy, az udvarhoz tartozó előkelő úr jelenljék meg az esküvőjén. Családi élete nem volt boldog s csakhamar családi bajokkal is küzdött.

B. betűit a pergament lapokra többnyire fekete, arany és ezüst festékkel rajzolta, elvétve azonban előfordul még a kék és vörös, továbbá a betűknek fekete alapon fehérrel való ábrázolása. Arabeszkek fejléczek formájában is igen gyakran díszítik az oldalakat, s a kezdőbetűk gazdag ornamentikával vannak komponálva.

Böheim Wendel: A Habsburgház műkincsei. *Magyar Műkincsek.* Budapest, 1898. II. 16. l. — *Csakó Elemér:* A könyvnyomtatás és könyvdiszités iparművészete. Budapest, 1902. 3, 8. l. — *U. az:* Bocskay György betűi. *Magyar Iparművészet.* 1902. 73—76. l. — *Dísziő Művészet.* 1914. 1. sz. — *Mihalik József:* A Kassai Múzeum gyűjteményeinek leíró lajstroma. Kassa, 1903. 34. l. — *Varju Elemér:* Egy diszes armalis a XVII. századból. *Magyar Iparművészet.* 1902. 229—231. l. (képpel).

Bocskay György

betűrajzoló és szépíró

L.

Szendrey - Szentiványi

216. l.

Bocskay György

Bocskay *György*, betűrajzoló, *1510 körül, †1575. Bécsben udvari titkár volt s az udvar nemesi oklevelek díszes kiállításával foglalkoztatta. Eredeti ékes, bonyolult vonalvezetésű betűi bizonyos mértékben a „huszárkötés" stílusára emlékeztetnek. Főműve a Rudolf főherceg számára készített írásmintakönyv.

Uj Idők Lex. IV. K. 968-l.

AZ O.M. KIR.

KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA ÉVKÖNYVE

Bocskay György

lásd

Va Hö Ernstgyűjt.

43. l.

H

122. Virágzó fák 20,000.000

HERMAN LIPÓT

123. Szerelmes pár 1,250.000
124. Aranykor 1.000,000
125. Pásztor és nimfa 1,250.000
126. Fürdö Venus 8,000.000
127. Viharfelhök a Balatonon 12,000.000
128. Ádám és Éva 1,250.000
129. Madárfészek 1,000.000
129/a. Nászút 1,250.000

BASCH ANDOR

130. Tengerpart 4,000.000

Bocskay György

l.

Varju 1929

83. l.

Varju E. A M. Nemz.
Muzeum Tört. Osztálya
Vezető a kiállított
gyűjtemények ben.
Bp. 1929.

18900.

---

000. 60000. 123556 25

40. 1100.

Bocskay István

kalligrafus

1

Vallo Ernst gyűjt

43. 1.

)e a kormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
lyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
viselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
zdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
lasági megélhetést veszélyezteti.
ıa eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

us zászlaját a fővárosban!

rályért, Hazáért"

Bocskay Gyöngyi

Kalligrafus

XVI. 2

l.

Ernst-Muzeumaukcioja II

214 l.

NYOMTATVÁNY.

30.122. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

Bocskay

betűfestő

vrod

z

Dalmübarátok

90. l.

A MŰBARÁTOK KÖRE MŰKÖDÉSE 1910 – 1914.

Bocskay György

1537 - 1575

l.

Voit Pál

Régi magyar Olvasó

Bp. é. n. 152. l.

ottság!

ber 17én 137 sz. alatti, kedvezményes élelmi
llátásomra vonatkozólag a tekintetes
kérvényemre, tisztelettel kérem a tekin-
ezen a Nagyméltóságú Ministeriumban
m alatt iktatott kérvényem elintézését
assék. –
1919. év October havában édes anyám
val, közös háztartásunk megszüntével
e 1920. év folytán, személyem ellátására

Bocskay György

1 1

MAGYAR MUVESZET

1933. 212

Végh Gyula: A M.
Heraldikai és Genealogiai Társaság pub.
kiállítása az Iparművészeti Múzeumban.

MM. 1933 212. l.

LIM 1933 SIA 4

Koranak egyik legnagyobb
beturapolo muvesze volt.
~~Rudolf Korály~~

1564 nősült, ha ausága alkalmából I. Miksa elrendelte, hogy egy aranyozott ivóedényt, valamint egy írást nyújtsanak át neki, s hogy, az udvarhoz tartozó nemes úr jelenjen meg az iskűvőjén. Felesége és gyermekei utóbb körmenden éltek, kiket hat időnként látogathatok meg, ha a Bécsből való távozásra engedélyt kapott.

Jellemző a bécsi udvarra hogy temetése~~re~~ költségeire ~~1564~~ 1575. ap. 8-án a művés hatalekos ~~[illegible]~~ fizetését utalvanyozták.

~~Feleségoszg. mérei az 1500 as~~
~~években~~ Formenden ellek, F
~~1562. egy~~ vásproba könyvet
készített I. Ferdinánd
számára 37 folio oldalon
a F. Ferdinánd (1567) megbízta
~~1565~~ I. Miksa német
császár (innsbrucki sírcsuléke
nar Colin-fele) számára ~~egy~~ készült, fehér
márvány tab-
lácskára ~~készített és arany-~~
~~ajozott~~ a feliratokat. étesse
és aranyozza meg. Mühe-
rem kiánya, és ~~meg~~ hiva-
sali elfoglaltsága ~~mi~~ miatt
e munkával csak 1568. ké-
szült el. A táblák munka-
dijat, Oláh Miklos esztergo-
mi primás hagyatékából
fizettek. ki. A másik felét
(nem kapta meg.
a bécsi udvar fukarsága miatt)

F Miksa idő [illegible]
[illegible]
a [illegible]

Felét

Boczkay György, belü-
rajzoló és szépíró; szubetett
1510 k. ~~Körmenden~~, mh.
1575 ápr. Béczben. Második uno-
katestvére volt Boczkay István
erdélyi fejedelemnek. Fia-
talságát külföldi egyetemeken
s művészek műhelyében
töltötte. Mint a Boczkay
család sarja került ~~a cza-~~
~~szár~~ ~~udvarába~~ hol. Utóbb
Miksa császár „consiliarius
secretariusa", tiszkára
lett. ~~Munkászi képességét~~ magyar
~~is hasznosította~~.

1562. I. Ferdinand ~~szám-~~
ára egy iráspróba könyvet
készitett. Az Udvari Szá-
madenkönyvekből tudjuk
hogy ez fizetése 100 ft volt,
~~amit az~~

F 1530-as években
I. Ferdinand

F 32 folio oldalon

a XVI. sarazadbeli spanyol
francia, német és olasz kalli-
grafiak gyűjteménye. A
könyv drága kötésben az
előbb említekkel együtt a
becsi udvarsi ~~gyűjtemény~~-
könyvtárban volt Sajat
terveretei közül kivál-
nak Zsinostonatos inci-
alei, ~~melyek a jelen szá-~~
~~zad elején nálunk egy~~
~~ideig igen kedvellek~~

hol ~~[illegible]~~ nemes ~~[illegible]~~ ö-
levelek kiällitaiemal is
foglalkozott ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Er dekesek és finomak
Zsinorfonatos iniciá-
lei, melyek a jelen
tzárad elején nálunk
egen kedvéltek voltak.

8-rét alakú 114 pergament lapot
írt

Fönnüve egy pompás
írásmintakönyv melyet
Houlmagel György festő-
~~[illegible]~~ vel körösen ~~alko-~~
~~tott~~ Rudolf trónörökös
számára alkotott.
A könyv az akkori betü-
típusainak sorozata.
Nem csupán Boeshay-
féle tervezetek, hanem

Bocskay György

XVI. 4.

lásd

Berkovits-Eszirat

Bocskay György razinai, betűrajzoló

és szépíró sz. 1510 k. + 1575.

Beisben, 1537-től I. Ferdinánd és II. Miksa

~~és II. Rudolf~~ alatt udvari tit-

kár volt) (évi szárfonat fizetésel-

~~Királyok sorrend-~~

~~jét ellenőrizni~~) ~~a titkári~~ Hivatalos teen-

dői mellett főleg nemesi levelek

kiállításával foglalkozott. Korá-

nak egyik legkiválóbb kalligra-

fusa. ~~volt. 1562 egy 32 folio oldalas~~

~~írásminta könyvet ír I. Ferdinánd~~

~~számára~~ Fiumuve egy pompás

írásminta könyv, melyet

Hoefnagel György festővel egyetem-

ben ~~II.~~ Rudolf ~~magyar~~, a későbbi

magyar király számára kiszített.

~~s mely~~ 1565-7. az ~~innsbrucki~~

~~I. Miksa nemet császár~~ ~~innsbrucki~~

innsbrucki I. Miksa síremlék

Colin-féle domborumvei szá-

mára 40 márvány táblára kiszí-

fordítv

tett feliratskat, amely munkája ért 200 tallért kapott. ~~[illegible]~~ ~~vánál titkári~~

1564. nősült s bázasága alkalmából a király ehrendelte, hogy egy aranyozott ivóedényt valamit egy írást nyújtsanak át neki nemkülönben, hogy egy nemes úr jelenjék meg az eskűvője.

(Siklóssy ~~[illegible]~~ L., A Mühárát 1921. 297–303. l.)

Petőfi levelei IX. 135.

ségtelenül az előbbi vezetett. Ha a késő gótikus korban még egymás mellett haladtak is, a reneszánsz idején Magyarország járt elől. Hamarább és teljesebben tette magáévá az Olaszországból érkező tanítást, mint Ausztria, amely mindvégig idegenül állott az új stíllel szemben, ezzel is bizonyítva, hogy nem volt több Németország művészeti provinciájánál. Nálunk a kifejlődést külső okok gátolták meg, amelyek osztrák földön ismeretlenek voltak. A bécsi reneszánsz mégis satnya és vidékies, egész fejlődésével nem ér fel a miénkhez, amely pedig alig pár évtizedre terjedt.

A török hódoltság Ausztria javára billentette a mérleget. A nemzeti királyság megszüntével s művészeti főhelyeink munkaképtelenségével a hangsúly nyugat felé tolódott. A Habsburg-család centralisztikus törekvései Bécset választották székhelyül s az osztrák fővárosban virágzó művészet irányadóvá vált. De amíg ez az átcsoportosítás megtörtént, elmult a reneszánsz tulajdonképeni delelőkora s az a művészet, amely a bécsi udvarban virágzott ki, az olasz manierizmus korában kezdte bontogatni szárnyait. Nem osztrák, hanem Habsburg-udvari, dinasztikus művészet ez, mesterei egyik országból a másikba vándoroltak, mert csak az udvarok napsütésében tudtak alkotni. Közöttük a legnevezetesebbek távolról jöttek, Milánóból, mint Abondió, vagy Németalföldről, mint Bartholomeus Spranger. II. Rudolf császár korában éri delelőpontját ez a fülledt pompájú, modoros és cikornyás habarcsművészet, a ritkasággyüjtemények kora, amely lassan helyt ad a barokízlés térfoglalásának. Mit kerestek volna az élet-halálharcot

Mohács művészetünk fejlődésében éppoly tragikus határjelző, mint történelmünkben. A román és gótikus stíl virágzásának hazánkban még mi sem állt útjába, de már a frissen bontakozó reneszánsz kiérését — amely a Mátyás halála utáni időkre esett volna — a félhold uralma megakadályozta. A török hódoltság következtében művészeink letévedtek a nyugati nagy stíláramlatok országútjáról, ami nem csoda, hiszen magukra maradtak oly uralom közepette, amelynek műveltségi foka lényegesen a miénk alatt állott. A nemzeti királyság jogara alatt virágzó gazdag és hatalmas ország néhány évtized alatt elvesztette centrumát s vele együtt a centrum felé áramló nyugati kapcsolatokat. A Felvidék és Erdély energiáit a művészetnél fontosabb tennivalók kötötték le. A friss folyóvíz zavaros, állott mocsárrá változott, mi sem emlékeztetett az egykori, szélesmedrű áramlásra.

Mohácsig Magyarország és Ausztria közötti versenyben két-

FORRÁSOK.

Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen der Allerhöchsten Kaiserhauses. I—XXXV. kötet. Bécs, 1880—1921.

Quellen zur Geschichte der Stadt Wien. I. rész, 1—9. kötet, 1895—1921, II. rész 1—5. kötet, 1898—1921, III. rész 1—3. kötet, 1898—1921, Bécs.

Die Rechnungen der Kirchmeisteramtes von St. Stephan zu Wien (Dr. Karl Uhlirz). Bécs, 1902.

Archiv für Kunde Österreichischer Geschichtsquellen, XXVII. évf. Bécs, 1861.

Copey-Buch der Gemainen Stat Wienn. Herausgegeben von Dr. H. Zeibig. Fontes Rerum Austriacarum. II. rész, 7. kötet. Bécs, 1853.

A kisebb források s a felhasznált irodalom felsorolását lásd a jegyzetekben.

JEGYZETEK.

A megjegyzés nélkül közölt arab számok a *Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen des Allerhöchsten Kaiserhauses* illető oklevélkivonatának számát, az utánuk zárójelbe tett rómaiak pedig az évkönyv kötetét jelzik, amelyben az megjelent. A *Quellen zur Geschichte der Stadt Wien* című kiadványt egyszerűen Quellen-nel jelöljük, az utána következő római szám a sorozat (Abteilung) száma, az arab pedig a köteté, végül a gondolatjel utáni arab szám az oklevélkivonat száma.

[1] Romanische Portale in Niederösterreich. Jahrbuch des Kunsthistorischen Institutes der k. k. Zentralkommission. IX. kötet. Bécs, 1915. 1—105. l.

[2] Pleidell Ambrus: A nyugatra irányuló magyar külkereskedelem a középkorban. Budapest, 1925. 4. l.

[3] Bécs, Iparművészeti Múzeum.

[4] Quellen I. 3. — 2873.

[5] Quellen I. 3. — 2900.

[6] Quellen II. 1. — 36.

[7] Quellen II. 1. — 43.

[8] Quellen II. 1. — 48a.

[9] Quellen I. 2. — 2149.

[10] 12.735. (XVI.) és Quellen II. 1. — 622.

[11] Quellen II. 2. — 1910, 1943, 2017, 2184, 2373, 2425, 2051.

[12] Quellen I. 3. — 3243.

[13] Quellen II. 1. — 796. és III. 1. — 373.

északi és déli végében a házak osztálytermei vannak, megfelelő mellékhelyiségekkel egyetemben. Ily nagyarányú épület díszítésénél mindenkor nagy szerep jut a szobrászatnak, festészetnek és az iparművészetnek.

A gót stílus alapos ismerője nem tervezhette az épületet máskép, mint a középkor eme remek stílusában. E világraszóló alkotással Steindl mester örök emléket emelt, hazájának és a magyar alkotó tehetségnek pedig messzeterjedő hírt és dicsőséget szerzett. Ma a nagy mű készen áll; alkotója örök pihenőre térhetett.

Csányi Károly.

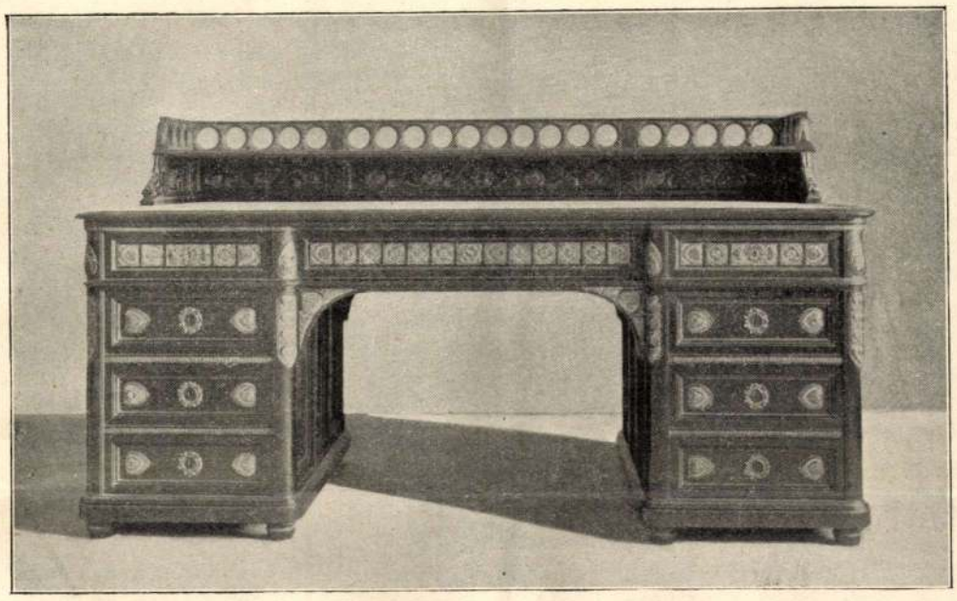

MINISTERELNÖKI IRÓASZTAL

KÉSZÍTETTE THÉK ENDRE
AZ EOZIN-BERAKÁSOKAT A ZSOLNAI-GYÁR

EGY DÍSZES ARMÁLIS A XVII. SZÁZADBÓL.

Az 1848 előtti időkben alig volt becsesebb oklevele a magyar embernek, mint az armális, a nemeslevél. Az a hártyalap, a mely tanúságot tett arról, hogy tulajdonosa, vagy elődei felvétettek a nemesség sorába, szerencsés birtokosát az összes emberi jogok részesévé tette; nem csoda tehát, hogy a kinek már birtokában volt az armális levél, féltő gonddal őrzötte, a ki pedig még nem juthatott hozzá, az vágyainak netovábbját látta benne.

Jórészt a címeres-nemeslevelek nagy közjogi fontosságának tulajdoníthatjuk, hogy a XV. század eleje óta a (mióta a festett címerábrás armálisok osztogatása közönségessé vált) ezek voltak az összes oklevelek között a legdíszesebbek. Mindenesetre ott ékeskedett rajtuk a fejedelem által adományozott címer, tarka színekkel festve, s nem ritkán díszítette első soraikat a drága felrakott arany, széleiket a kor ízlésének megfelelő festett keret. Különösen a XVI. század elején, a mikor a rohamosan terjedő könyvnyomtatás a miniátorok, kaligrafusok nagy részét megfosztotta keresetétől, gyakoriak a nagy pompával kiállított e fajta oklevelek; egyik-másik elsőrendű művész kezéből került ki s valódi műremek.

Magyar Iparművészet
1902.

Ezek a festett széldiszű oklevelek iparművészeti szempontból is megérdemlik a figyelmet. Ránk magyarokra természetesen azok birnak különös érdekkel, a melyek még nemzeti királyaink kancelláriáiból származnak. Ezekről, ha azt nem is, hogy művészük várbeli magyar volt, de azt mindenesetre tudjuk, hogy itthon készültek. Már a Habsburg-házból eredt királyok armálisai kevésbbé fontosak, bár tagadhatatlan, hogy a kancellária íródeákjai, festői között a XVI—XVII. században magyarok is akadtak. E kor legkiválóbb író-művésze, Bocskai György, is magyar volt s az udvar szolgálatában állott; Rudolf és II. Mátyás nem egy remekbe készült armálisa az ő kezéből került ki. De ha másért nem, úgy azért kell figyelmet fordítani a Bécsben és Prágában készült magyar díszoklevelekre, mert hatásuk a hazai hasonló termékekre, sőt a magyar diszítmény fejlődésére kétségbe nem vonható.

Ezuttal nincs módunkban olvasóinkat három-négy század ékes armálisainak hosszú sorozatán végig vezetni; csupán egy festett keretű hazai armálist mutatunk be s a melyet *Szivák* Imre, orsz. képviselő adományozott az orsz. iparművészeti múzemnak. Ez főleg azért kelti fel érdeklődésünket, mert kerete nem az udvari kancelláriában készült, hanem itthon, utólag lett az oklevélre ráfestve.

E címerlevelet bizonyos *Litteráti Mátyás* győri származású veszprémmegyei lakos és általa neje, Margit asszony, valamint fivére, Litteráti Mihály nyerte II. Mátyás királytól 1619 február kilencedikén, meg nem nevezett érdemek és szolgálatok jutalmául. A sablonos szövegű oklevél a szokott modorban van kiállítva; elére, a magyar kancellária gyakorlatnak megfelelően oda van festve a címerkép, gyakorlott festő elnagyolt munkája. A címer (kékben zöld talajon ülő (!) ezüst egyszarvú; sisakdísz a koronából kinövő pajzsalak, kék, stilizált liliomot tartva) magyar, birodalmi és cseh jelvényekkel és két imperátor (Rudolf és Mátyás?) alakjával díszített kapuzat alatt áll és egyszerű arany vonallal van bekerítve.

Rendkívüli érdeket kölcsönöz az oklevélnek, hogy a címeren kívül egy majdnem ugyanakkora, a címerrel semmi összefüggésben nem álló kép van a baloldali mintegy tíz centiméternyi szélére festve. Ez a címerábrával egy keretbe foglalt kép, a mint színeiből s a festés modorából megállapítható, ugyanazon kancelláriai festő munkája, a kitől a címer származik. Rajta középütt az atyaisten trónon ülő alakja látható, a mint a trón emelvénye előtt térdelő, egy angyal által támogatott, csupán rongyolt ingbe s vörös nadrágba öltözött, nyilván magát Litteráti Mátyást ábrázoló alak felé jogart, koronát s arany nyakláncot nyújt. A kép alatt „*et de pulvere suscitans pauperem*“ felirat magyarázza azt, a mit a kép maga is elég érthetően elmond, hogy az új nemest Isten a porból emelte fel.

Tudomásunk szerint heraldikánkban Litteráti Mátyás címereslevele páratlanúl áll. Magában a címerben, vagy a telamonokban, a címert környező alakokban gyakran lehet a címerszerzőre vonatkozásokat találni; sőt azok a címerek sem ritkák, a melyekben az adományos arcképe vagy alakja fordúl elő, de arra ez egyen kívül még nem ismerünk példát, hogy valaki armálisára *külön képen* még saját magát is ráfestette volna a királyi kancellária festője által. Rendkívüli körülmények lehettek azok, a melyek megengedték a szokástól való ilyen eltérést s csak sajnálnunk lehet, hogy a szűkszavú oklevél ezekről és a címerszerző élete körülményeiről mélyen hallgat.

E képen kívül az armális pompáját emelni van hivatva az aranynyal írt és tollal rajzolt díszítményekkel ékített első sor, a király nevével (hihetőleg Bocskai György munkája) s a két rövidebb szélet, valamint az alsó felhajtást borító festett virágok.

A szélrajzok virágait a mellékelt színes tábla felényire kisebbítve mutatja be. Az alsó szélen a táblánkon felül látható három virágon s az alsó sorban középre festett iriszen kívül még egy levelekből képezett keret van, a mely az oklevél kihirdetési záradékát fogja körül. Jobbról négy virágszál van, sárga rózsa, valami piros bogyós galyacska, a tábla második sorában elsőnek álló szegfű s egy kékszinű virág, a melyet legjobban a buzavirághoz hasonlíthatnánk. A bal szélre, miután felét a címer mellé festett kép foglalja el, csak egy a táblán utolsónak festett virág jutott, ez azonban elég különös, mert rózsaágon ülő stilizált gránátalmából s valami kék virágocskából van összeállítva.

Egy pillantás az oklevélre meggyőz arról, hogy a szélek díszítése nem annak a keze munkája, a kitől a címer s a kép származnak. Ha ezt a színek halványabb volta, elütő árnyalatai, a durvább ecset-

VIRÁGOK LITTERÁTI MÁTYÁS 1619. ÉVI CÍMERLEVELÉN.

kezelés nem mutatná eléggé, bizonyítja a kihirdetés körül festett keret, a mely szemmel láthatólag utólag van az írás köré alkalmazva. E körülmény magyarázatát abban kereshetjük, hogy Litteráti uram bizonyosan nem tudván megfizetni még egy díszes keret költségeit is a kancellária festőjének, utólagosan vagy maga festette armálisára a virágokat, vagy valamely környékebeli piktorral készíttette el az oklevél tökéletes kidíszítésére szolgáló keretet. A festő a természetet másolta, már a mennyire tőle tellett s csak egy virágszálnál tért el tőle, a hol t. i. gránátalmát akart alkalmazni. Hihető, hogy az egyszerű vidéki művész ilyen egzotikus gyümölcsöt soha sem látott s nem is volt tisztában mi ez, gyümölcs-e, vagy virág? Egyébként virágai elég jól sikerültek, az irisz, a sárga rózsa s a szegfű különösen természethűek.

Tévednénk, ha azt hinnők, hogy oklevelünk ezen naturalisztikus díszítményeit tekintve egyedül álló, vagy a ritkábbak közé tartozó jelenség. Az a szokás, hogy az armálisok széleit természethű virágokkal díszítsék, nálunk igen régi keletű. A legkorábbi példákat rá II. Lajos király díszes címerlevelei szolgáltatják; I. Ferdinánd idejében eltünnek az ilyen díszű oklevelek, hogy aztán Rudolf s II. Mátyás alatt talán a kancellária magyar kaligrafusának befolyására újból divatba jőjjenek. A XVII. század közepe óta a Habsburgok armálisairól végképen elmarad a hasonló ízlésű keret, ellenben nem ritka egész a század végéig az erdélyi fejedelmekéin.

Szabad legyen itt, az oklevelek miniált díszítményei kapcsán rá mutatnunk arra a sajátos körülményre, hogy míg a magyarság a teksztil termékeken a növényi díszítményt a felismerhetetlenségig elstilizálja, addig ott, a hol a díszítés ecsettel történik, tehát első sorban a miniaturában, aztán a festett bútoron s a mázos agyagműveken a természetes alakításhoz ragaszkodik.

E két irányzat közűl kétségtelenül a természetességre való törekvés felel meg jobban a magyarság jellemének. Az ú. n. „magyar motivumok", eltekintve a valóban eredeti törzsökös alakítású szűr- és bunda díszítményektől, idegenből átültetett termékek, valójában nem egyebek, mint a késői reneszánsz-díszítmény elemek, ügyetlen másolók kezén elfajulva. Ennek nyomait a XVII. század előtti időkben hiába keressük. Ellenben a XIV. század óta ki lehet mutatni, hogy a magyarság díszítményében a természetességre nagy hajlandósággal bírt. A csukárdi plébános, István fia Henrik, 1377-ben készült remek misekönyvének széldíszein nagy hűséggel festett természetes virágszálakban gyönyörködhetünk, akkor, a mikor közvetlen nyugati szomszédaink, a kik pedig könyvírásban, festésben mestereink voltak, még igen messze állnak a gót ízlésből való kibontakozástól.

Varjú Elemér.

KÜLÖNFÉLÉK.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE A TORINÓI KIÁLLÍTÁS MAGYAR OSZTÁLYÁRÓL. Folyóiratunk legutóbbi számában (V. évfolyam, 3. szám, 173. oldal) egy sorozatát adtuk már a külföldi lapoknak rólunk szóló véleményéből. Ezuttal is folytatjuk a birálatok és ismertetések közlését és pedig kezdjük a napisajtóval.

Kedves szomszédaink, az osztrákok részéről ért bennünket a leghevesebb támadás, melynek háttere tisztán politikai természetű. Mindjárt a megnyitás után a „Wiener Allgemeine Zeitung" (VI. 6.) hosszabb cikkben foglalkozik velünk. Megütközik azon, hogy a magyar kormány attól tette függővé részvételét a turini kiállításon, hogy a magyar iparművészeti termékek csoportja ne legyen együtt, sőt még a közelében sem az osztrákok kiállításának. „Úgy látszik, hogy Magyarország sokat tart arra — mondja — hogy a turini kiállítás látogatóinak ne is jusson eszükbe, hogy Magyarország és Ausztria egy államot alkot. Mindamellett, végzi a „Wiener Allgemeine Zeitung", a kiállítás látogatói csakis azt az impressziót nyerhetik, hogy a magyar kiállítás az osztrákoknak csak egy fiókja, mert egész műipari termelése hű utánzata az osztráknak, melytől csakis kezdetlegességével tér el."

Ezzel szemben az olasz lapok kelnek védelmünkre. Köztök első sorban is a római Tribuna, Olaszország egyik nagy, tekintélyes lapja. Nem a mi föladatunk — mondja a nevezett lap — kimutatni, hogy miért akarják a magyarok önállóságukat az osztrákokkal szemben a turini kiállításon is érvényre juttatni, ez olyan

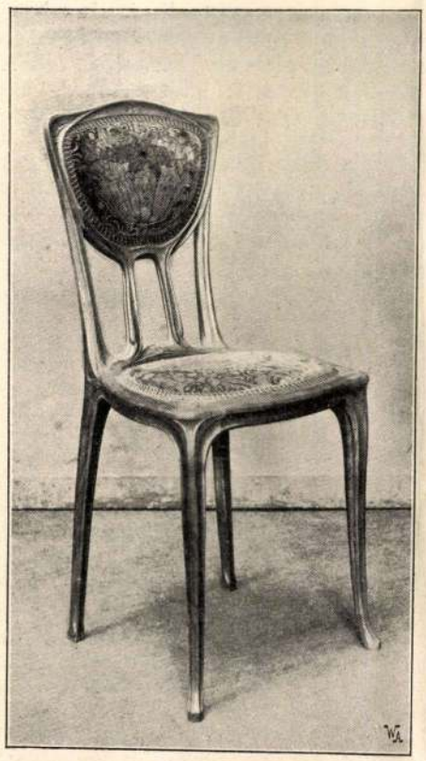

SZALONSZÉK
DE FEURE.
L'ART NOUVEAU BING
PÁRIS. *Torinói kiállitás.*

kérdés, a melyet e két országnak egymás közt kell elvégeznie, mindazáltal kötelességünknek tartjuk a bécsi ujság hibás birálatát kijavítani, miután a *magyar kiállítás egészen önálló, és disztingvált benyomást gyakorol a szemlélőre az osztrákokéval szemben.* Ezt legközelebbi számunk artisztikai szerkesztője fogja részletesen tárgyalni és bebizonyítani.

És csakugyan a Tribuna legközelebbi számában kifejti „A magyar szeparatizmus" címen, hogy a bécsi lapok panasza Magyarország külön szerepléséről a torinoi kiállitáson jogosulatlan, mert a magyar kiállítás tényleg a magyar szellem s a magyar iparművészet önállóságáról és eredetiségéről tanuskodik. A magyar iparművészet nem hasonlít semmi más népéhez s közös vonása a többiekkel csak annyi van benne, a mennyi a mai közös európai milieunél természetes.

Üveg, mozaik, ércmunka, szövet, rajz és relief, mind egységes benyomást kelt, mely mindig hasonló önmagához, mindig különböző a többiektől. És a mi másutt kiszámított utánzás volna, az itt az ösztön kifejezése és az őszinteség iránti rokonszenvet kelti fel.

Így, ámbár nagy vonalakban nem mindig érik el az egyensúlyt, kisebb arányú kompoziciókban szeretetreméltók. Róth mozaikjaiból, Wiesinger ötvösművei s még inkább Huber zománcos ékszereiből oly varázs árad ki, melynek nehéz ellentállni. Sovánka üvegei, Rappaport zománcai sokkal inkább szólnak képzetünkhöz, mint sok korrektebb dolog; és míg Mirkovszky égetett bársonyai, melyek csiszoltaknak látszanak, a birás vágyát keltik fel a szemlélőben, addig az irizáló keramikák, melyeknek titkát Giorgio da Gubbiotól leste el Zsolnay, megjelenésökben nemzetiekké váltak, s harmonizálnak a szőnyegekkel, melyek elfeledtetik a perzsákat, s az ércmunkákkal, melyek dekorativ motivumaikkal ennek az egész termékeny iránynak fő organikus vonalát képviselik.

Zsolnay mintegy az egész magyar dekorativ mozgalomnak magyarázata és szintézise. Ez is új: legfölebb 10 vagy 12 éves. Ez is néhány kiválóbb szellem kezdeményezéséből eredt; de inkább késznek találta követésére a közszellemet és a kormányt, mint egyebütt. Így az Iparművészeti Társulatnak, melynek lelke Ráth és Györgyi, megfelel az Iparművészeti iskola; így a mozgalom, amily széles, olyan folytonos. És a míg mondható, hogy e Társulatból — mely nem számlál többet nyolc esztendőnél — indul ki közvetlenül vagy közvetve a jelen termelés nagyobb része, az Iskola is bemutatja határozott életrevalóságát egy szűk, de jelentős gyűjteményben, mely oly gyakorlati érzékről tanúskodik, hogy a mi hasonirányú iskoláink számára ugyanazt óhajthatnók.

A mi ma még hiányzik a magyar iparművészetnél, azt is bizonyára meg fogja szerezni holnap; így például több eredetiséget fog adni a könyvkötéseknek, melyeknek izléses technikai tökéletessége Gottermayert dicséri; a színek nagyobb kedvességét az üvegablakoknak, szép falszőnyegeinek nagyobb változatosságot. Ez annál inkább várható, mert művészeinek erőteljes csapata komoly feladatoknak szenteli magát, Wiegandtól, Hortitól, Faragótól kezdve — kik ezeket a harmonikus interieuröket teremtették — Damkó, Wartha, Telcs-ig; mindnyájan a művészetet az élet egy formájának tekintik, az összes szociális osztályokhoz for-

Bocskay István

Művével szerepel a
szegedi Képzőművészeti
Egyesület nagy Tárlatán.

Szegedi Uj Nemzedék 1934. XI. 18.

Borskay József

1909/10 - 1912/13

Felsőpzőműiskola

1932-33. 69. l.

Bocskay István
fejedelem
ikonograf.

Archeje Rusz K.
fametszete
repr.
Nag Magyhép
II. r. 65. l.

HELYSÉG

ESZTERGOM

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Sz

KOR

X

ŐRZÉSI HELYISÉG

Keresztény Muzeum.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Magdolna.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉSI

FÉNYKÉP, RAJZ

Bocskay István

fejedelem

ikonográf.

Zimmermann

W. P. metszete (?)

1605

után repr.

Szederkényi

III. 15. l.

9/.

ek kielégítése kedveért,
i kellene továbbá az am-
hitheatrumnak legalább
gy legépebb állapotban
alálandó czikkelyét vagy-
s cuneusát egészen épite-
i, és oly állapotba helyez-
i, minőben az sértetlen
használati korában fen-
llott.

Ez nem sok költségbe
kerülne, mivel egyrészt
meglevő kövek az alsó

Breskai István fejedelem
ikonograf

l.

Asztfört Erd

193. C.

M. N. Museum
tört. arch.

Bocskay István
fejedelem
ikonograf.

Arckepe, korabeli
rezm. repr.

Mika Sándor
Weiss Mihály
M. Tört. Elektr.
Bp. 1893. 71 l.

Eltekintve attól, hogy másod
nadék, valamin a társadarabok diszi
század első felére, az aracsi kő köré
ismert motivum keveredéséből állt elő
közvetitett szallagfonadék, a szőlőt
redik itt e két müvészetben ismeretel

6. Az eddig ismertetett motiv
tozata az a kis töredék, amelyet a Sz
Csak egy levél maradt épen, azonban ez
a veszprémi köveken még oly határózott
puhultabb változatával van dolgunk /27

7. Tudomásunk szerint publikál
bazilika u.n. mintatermében őriznek.
széles, tömör szürkésmészkő tömb

Bocskay István
ikonográfiája

Hankis 66.1

s tengereiben fürdik »észak, kelet s dél hűnyó csillaga«. Lajos megköti a földbirtokot, hogy az mindig ugyanoly erős katonaságot állítson s ne kerülhessen idegen kézre ; a birtokok összessége, az ország területe most már jogilag is világosan körülírt fogalmazást kap a Szent Korona tanában, ebben a különös és megható s mégis politikailag is oly valós hatású felfogásban. Eszerint a Szent Korona a király és a nemzet, azaz a föld birtokosainak összessége. A Szent Korona teste minden jog forrása. Ezzel végkép el volt zárva az út akár a zsarnokság, akár a multtal szakító anarchia előtt. A Szent Korona fénylett és hatott, intett és összetartott, s ragyogását ma sem tudták elhomályosítani azok az új elméletek, amelyekkel egyik-másik szomszédállam ellensúlyozni akarta a Duna-medence népeinek történelmi és vérbeli összefüggését.

Míg atyja észak felé építette a jövő útjait, Lajos keletre és

megírva

Bocskay István

festő Szegeden

részt vett az alábbi

tárlaton

Délmagyarország

1937. dec. 5.

(v.: Szegedi képzőmű-

vészek kiállítása a

muzeumban)

Inhalt der 16. Lieferung

48 Seiten Text, 8 Doppeltafeln und 47 Abbildungen im Text.

Tafeln:

Die Fontana di Trevi in Rom.
Partie aus dem Salon der Prinzessin de Rohan im Hôtel Soubise in Paris.
Das Rathaus in Wien.
Die Haupttreppe der Großen Oper in Paris.
Portalpartie der Fassade des Hospicio in Madrid.
Das Treppenhaus des Palazzo Madama in Turin.
Die Communs am Neuen Palais bei Potsdam.
Das Reichstags-Gebäude in Berlin.

Text.

Vierter Band, Seite 1—48.

Bocskay István

Szeged 9. 10. 4.

Tápéi fürfür, of.
Tápéi utca, of.

Szeged 1938/6.

Gegründet 1875.

Gegründet 1872.

Franz Schuster

Steinmetzmeister und Steinbruchbesitzer

GROSS-HÖFLEIN.

GYE.

Nagy Höfling 1/IV 909.

sz. bizottsága
Budapest.

mich anbei
Quittung zu

Cl. 11

Bocskay István

szegedi festő

Of Tiszai töltés télen
Tiszai áradás
Téli táj

Szeged 1937

SCHULEK JÁNOS

Müépitész.

A Müemlékek Orszá

Hivatkozás

október hó 20. 384/1933 sz.

Salamontoronyban létesitendő

ségeire 500 pengő összeget e

jelentem, hogy az erre vonat

vannak, s hogy néhány hét mu

Erre való

a visegrádi belépő jegyekből

utólagos elszámolás kötelez

utaljon ki. Budapest, 1928.

letéből: Dr. Tihamér Lajos s

A hivatal

Tetszerint

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

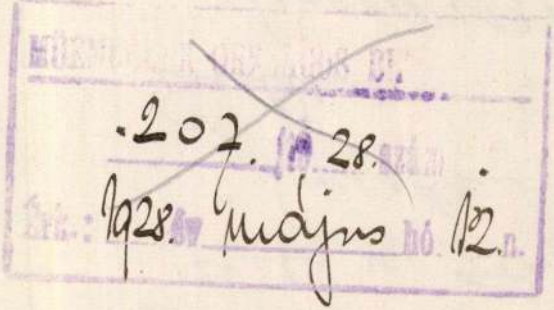
207. 28.
1928. május 12.

Bocskay István

1896/97 – 1898/99

Ferkéjszőmagisbérk

1932-33. 69. l.

Bocskay István

szül. Nyitra 1875 dec. 26. Rk
1896/97 II. é. rajtjel

szül. Baja (Bács m.) 1875
dec. 16. (rajták iránt)
1897/98 I. III. é. rajtjel

1897/98 II. "
(szül. Baja)

1898/99. I. II. 4 é. rajtjel
(szül. Baja).

Messinai provincia V. 203, 204.

Bocskay István

Havasi táj c. Épe a szegedi kultur-palotában

Erod

NémedySzeged 41 g. l.

Boiskai János, építész

L. Sipos György

– Neskrisholák

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

31.

83/5

Bocskai János, [építész]

Tervező. (heged)

Groni István: A lakótelepek 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febr. 16.

Boskori János
iparmunkás
53 éves
(szívgyengeség)
+1945 III. 18
Farkasréti temető

Halotti főkönyv
303 folyósz.

Dr Bocskay József

rajztanár 1913

Ki tud róla?

vétel

t. templom helyreállításáhe
tól érkezett posta utján. 13,200

22 Február 9-én

Nagrandlelius
a Mosz.
műventője

Bocskay István, rajzbarát

Sem annak, sem az utána következőnek nem adta oda a nevét. Fölszámolódott becsülete, fölszámolódott állása, fölszámolódott befolyása, elítélve, félreállítva, de az Isten előtt nagyon is megbecsülve lépett át a túlsó partokra 1957. október 11-én.

Jópár tanítóval voltam együtt, aki a szegedi tanítóképzőből került ki. Tapasztaltam, hogy akik innen kikerültek, azoknak nagy része nagyon becsületes ember, nagyon mélyen hívő a maga vallásában, és nagyon komolyan magyar volt, s ennek a népnek a fölemeléséért dolgozott. Akikkel együtt tanítottam tanyai iskolákban, nagyon mély benyomást tettek rám, és nagyon éreztem, hogy Becker Vendelnek érdemes volt élni, érdemes volt a szegedi tanítóképzőt fönntartani, érdemes volt úgy élni, ahogyan élt.

Az, hogy itt most ilyen szép számban vagyunk együtt, azt hiszem, azt bizonyítja, hogy sokan emlékeznek még Becker Vendelre halála után 35 esztendővel is, s az ő munkáját most kezdik igazán értékelni, amikor ugyanolyan feladatai volnának a magyar tanítónak, mint akkor, fölemelni a magyar népet magyarságában, megerősíteni a hitében, előrébb vinni a műveltségében.

Én azt kérem, tegyünk meg mindent, hogy a magyar néptanító kiérdemelje a tanítói méltóságot, hogy tanítónak lenni újra hivatás legyen, a magyar jövőnek biztosítása legyen újra, olyan fölnevelt ifjúsággal, amelyiknek van magyarságtudata és van hite.

Ezt meg tudjuk tenni szavunkkal, szavazatainkkal, közéleti tevékenységgel, mert hiszen ha Becker Vendel nyomába lépünk, Szegednek és a magyar népnek javára és hasznára leszünk.

Ezekkel a gondolatokkal szerettem volna visszaemlékezni rá. Leplezzük le ezt az emléktáblát, ami majd őt fogja hirdetni, azt, hogy ki volt ő.

S talán itt, az épület előtt, az emléktábla előtt elhaladva újra és újra visszaemlékezünk reá, és kötelességünknek tartjuk majd, hogy az ő elkezdett irányát továbbfejlesszük.

Bocskay István

Baján született 1875. december 26-án. Édesapja Bocskay Kristóf a Szegedi Kir. Kath. Tanítóképző Intézetben szerezte meg népiskolai tanítói oklevelét 1864-ben, majd pár év tanítóskodás után egyike volt azoknak a tanítóknak, akiket br. Eötvös József miniszter külföldre küldött, hogy az ottani népoktatás és tanítóképzés ügyét tanulmányozzák. Hazatérve, a bajai tanítóképzőben a gyakorlóiskola vezetője lett. Gyermekeit maga tanította, és így Bocskay István édesapja tanítói és nevelői hatása alatt állt. Ez a

A Szegedi Királyi Katholikus Tanítóképző Intézet Emlékkönyve 1844-1994. Összeállította és szerkesztette Csillik László és Gács József. Szeged. 1994.

hatás érvényesült akkor is, amikor a bajai tanítóképző növendéke lett, ahol 1895-ben szerzett népiskolai tanítói oklevelet.

Beiratkozott a M. Kir. Országos Rajztanárképzőbe. 1900-ban tanítóképző intézetekre képesített rajztanárként hagyta el a főiskolát.

Első állomása a szabadkai községi polgári fiúiskola volt. 1902-ben a székelykeresztúri M. Kir. Állami Tanítóképző Intézethez helyezték át. Közben tornatanításra is képesítette magát. A tornatanítás terén elért eredményeiről az akkori kerületi és országos tornaversenyek krónikái tanúskodnak.

1905-ben a temesvári állami tanítóképzőhöz került. A rajzoláson kívül a tornát és a kézimunkát is tanította. Tevékeny szerep jutott neki a délvidéki tanítók továbbképző tanfolyamain. A Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesületének — amelynek ő is tagja volt —, Temesváron tartott vándorgyűlése alkalmával a tanítóképző intézeti rajztanításról tartott előadást és tanmenetszerű rajzkiállítást rendezett, amelynek keretében hitelesen igazolta tanári eljárását. Később a kézimunka és a rajztanítás anyagából állandó kiállítást rendezett, amely lassanként az összes délvidéki tanítónak állandó tanulmányi helyévé vált.

Az évek során összegyűjtött szertári anyaga, kiállítása a háborúban elpusztult, tudatlanok prédája lett, ő maga és családja hontalanná vált.

A csanádi püspökség kérelmére 1919 szeptemberében a Szegedi Kir. Kath. Tanítóképző Intézethez helyezték át. A kezdeti nehézségek és mostoha körülmények után itt is igen tevékenyen teremtette meg a rajz, a kézimunka és a szépírás feltételeit, s igen eredményesen vezette szegedi növendékeit is, miközben egy ideig testnevelést is tanított. 1925-től 1936-ig az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület tanárelnöke volt.

37 évi szolgálat után, amelyből 17 esztendőt a szegedi képzőben töltött, 1936-ban vonult nyugállományba. Úgy tudjuk, hogy nem sokkal a második világháború kitörése előtt halt meg.

Egyik tanítványa, az 1933-ban végzettt Papp Zoltán írja Bocskay Istvánról: „Csodálatos rajztanár volt. A valóságot, a természetet, az életet hozta be rajztermünkbe egy-egy virággal, vagy érdekes használati tárggyal. Máskor bennünket vitt ki a természetbe, a ligetbe, ahol előrajzolás nélkül kívánta meg tőlünk egy-egy őszi ág, fa lefestését, Mi sárgászöldnek festettük.

— Ó, hát mit fest maga? Ezt az előtte lévő faágat? Hát nem látja benne a természet haldoklását? Hol van már az élet zöld színe! Kibuggyan mögüle az elmúlás vérző pirosa... Milyen csodálatos is a természet! A zöld kiegészítő színe a piros!

S járt egyik rajztáblától a másikig, javított, irányított, kinyitotta szemünket a szép megpillantására, a szépség megtalálásának örömére."

Bocskai korunája

Révai XXI. 162. l.

Bocskay koronája

Bocskay koronája. Ahmed török szultán által 1605-ben *Bocskay* Istvánnak küldött, aranyból készült, magas alakú, drágakövekkel és gyöngyökkel díszített korona, melyet a szultán azért küldött, hogy vele Bocskayt magyar királlyá koronázzák. Most a bécsi volt udvari kincstárban őrzik.

Uj Idők Lex. IV. k. 969 l.

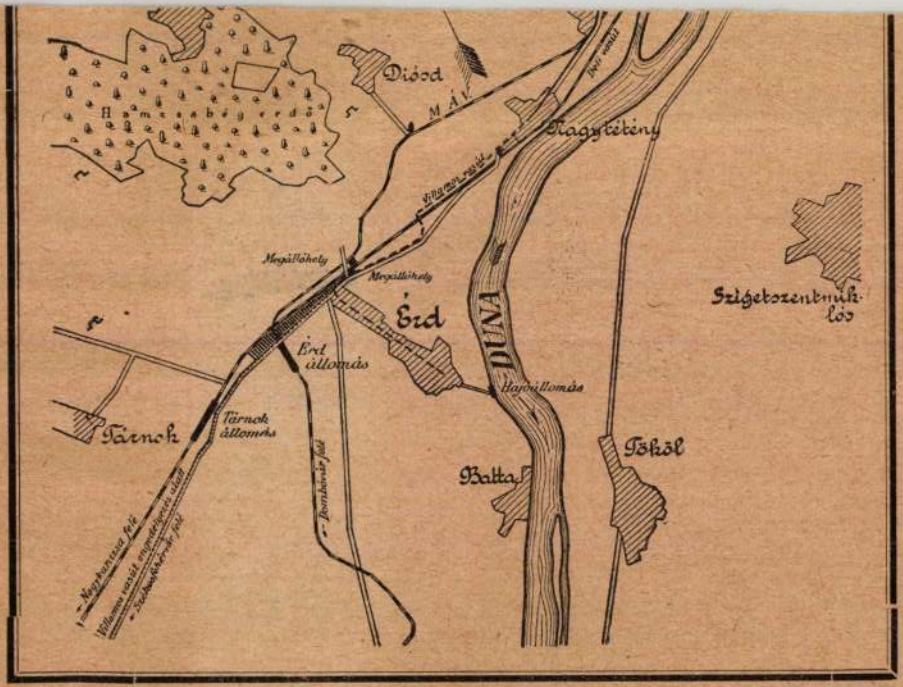
Diósd
MÁV
Nagytétény
Megállóhely
Megállóhely
Érd
Érd állomás
DUNA
Hajóállomás
Tárnok
Tárnok állomás
Batta
Tököl
Szigetszentmiklós
Dombóvár felé
Negyhanusa felé
Villamos vasút engedélyezés alatt
Szabadkhérvár felé

Az ut

Sz

20

Bocskay Koronája

Boldizsár Kálmán:

Bocskay Koronája.
Debrecen, 1925. 8r
1 képpel

(1343; lélektani szerelmi regény prózában); *Corbaccio* v. *Labirinto d'amore* (1355; szatira prózában a nők ellen); *Trattatello in laude di Dante* (1360); *Commento sopra la Commedia* (az Inferno XVII. énekeig terjed). Főműve, a *Decamerone* (1348—1353) c. keretes novellagyüjtemény, a renesszánsz előfutárja (100 novella, melyet tíz napon át, tíz személy elbeszél egymásnak). Első olasz kiadása: Venezia, 1470. Legjobb magyar teljes fordítása: *Révay Józseftől* (Budapest, 1929, 3 kötet). Művei (latinul): *Bucolicum carmen, De genealogiis deorum gentilium, De casibus virorum illustrium, De claris mulieribus, De montibus, silvis, fontibus* ... Művei számos kiadást értek; fordításban különösen a Decamerone terjedt el. ZAMBRA A.

Boccardo *Gerolamo*, olasz nemzetgazdasági író, szül. 1829 márc. 16-án Genovában, megh. 1904 márc. 20-án Rómában. 1862-ben a nemzetgazdaságtan tanára a genovai egyetemen, 1877-ben szenátor. Főműve: *Trattato teorico-pratico di economia politica* (1853, 3 kötet). Történelemmel és természettudománnyal is foglalkozott: *Antichità romane e greche; Corso di storia universale; La natura e l'uomo; Fisica del globo* stb. ZAMBRA A.

A Bocskay-család lovascímere 1414-ből

Boccati (ejtsd: *bokkáti*) *Giovanni, da Camerino*, olasz festő, szül. 1420 körül Camerinóban, megh. 1480 után. Perugiában élt és kora legkiválóbb umbriai mesterei közé tartozott. Korai főműve az igen áhítatos, de némileg vidékiesen tarka és kemény Madonna a rózsalugasban, szentek között (1447, Perugia, képtár). Egyéb képei közül kiemelendő az orvietói Palazzo Pietrangeli kápolnája számára készült Madonna szentekkel (1473), amely ma a budapesti Szépművészeti Múzeumban van. ÉBER L.

Bocche di Cattaro (ejtsd: *bokke di kàttàro*) v. *Bocca di Cattaro*, az Adriai tengernek fjordszerű öble Déldalmáciában, jelenleg Jugoszlávia kitünő természetes hadikikötője. Az öböl két egymással párhuzamos, rövid keresztvölgyekkel összekötött hosszantivölgy beszakadása útján keletkezett. Legnagyobb mélysége 42 m. Környéke magas karsztvidék. KÉZ A.

Boccherini *Luigi*, olasz gordonkaművész és zeneköltő, szül. 1743 febr. 19-én Luccában, meghalt 1805 máj. 28-án Madridban. Rómában tanult, majd hangversenykörutra ment, bejárta Francia- és Spanyolországot; 1769-ben Madridban telepedett le, ahol a király udvari karmestere lett. Műveit formaszépségük, gazdag figurációdísz és meglepő dinamikai változatosság jellemzik. Irt 91 vonósnégyest, 125 vonósötöst, 54 vonós triót, 16 szextettet, 20 szimfóniát, 4 gordonkaversenyt, egyházi kompozíciókat és egy szerenádot. SIKLÓS A.

Bocfölde, kisközség Zala vm. zalaegerszegi j.-ában, (1920) 814 lak. Vasúti megállóhelye, postai ügynöksége van, u. t. Bak.

Boche (franc., ejtsd: *bos*), ezzel a szóval szidalmazták a franciák a világháború alatt a németeket. Tolvajnyelven nehézkes vagy erkölcstelen embert jelent.

Bócher, a *bachur* szó közkeletű alakja.

Bochia, a most Romániához tartozó *Boklya* régi biharvm.-i község mai neve.

Bochkor *Károly*, egyetemi tanár, szül. 1847-ben Csiksomlyón, megh. 1918 máj. 8-án. A budapesti egyetemen 1877-től több mint 40 éven át az államszámviteltan tanára volt. Egy ízben országgyűlési képviselőnek választották. Főmunkája: *A gazdasági számtartás rendszere* (Államszámviteltan; 6. kiadása 1906-ban jelent meg). TEGHZE-GERBER F.

Bocholt, ÉNy-westfaliai város Münster kerületben, (1919) 24.934 lak., az Aa folyó mellett, a holland határ közelében. Sok különböző iskolája, gyapot- és vasipara van. 834-ben már a münsteri püspök székhelye volt. KÉZ A.

Bochum, Németország egyik legrohamosabban fejlődött gyárvárosa a westfaliai iparvidéken, 1800-ban még 2000, 1924-ben 156.307 lak. Kialakulását a szomszédságában levő nagy kőszén- és vastelepeknek köszönheti. Belső részei nagyon szűken, de díszesen épültek. Sok iskolája, szociális intézménye van. Itt vannak a nagy bányavállalatok központi épületei.

Gutenberg Lex VI. K.

A nehéz vas- és acéliparon kívül virágzó villanyáru-, dohány-, tapéta-, kémiai és szövőipara. Környékével villamosvasutak kötik össze. 1321-ben kapott városi jogokat. KÉZ A.

Bočicau, a most Romániához tartozó *Nagybocskó* régi ugocsavm.-i község mai neve.

Bocig, a most Romániához tartozó *Bokszeg* régi aradvm.-i község mai neve.

Bock *Hieronymus* (latin néven *Tragus;* 1498—1554), botanikus, aki pap, tanító és orvos volt. A botanika legrégibb német művelői közé tartozik. Nevezetes munkája az 1539-ben megjelent *New Kreuterbuch* (8. kiad., 1630.). TUZSON J.

Bock *Karl Alfred*, norvég utazó és brüsszeli konzul, szül. 1849 szept. 17-én Kristiansandban. 1878-tól kezdve beutazta zoológiai és etnográfiai gyüjtések és tanulmányok végett Szumatrát, déli Borneót és a szabad maláji népek területét (Laos). Művei: *Reis in Oost- en Zuid-Borneo* (1881—1887, 2 rész atlasszal), *Headhunters of Borneo* (1881, németül 1882), *Temples and Elephants.* Through Upper Siam and Lao (1884, németül 1885), *En Nordmands opdagelsesreiser* (1884), *Orientalske Eventyr* (1885). SOÓS L.

Boeksdorf, a most Ausztriához tartozó *Baksafalva* község Vas vm. elszakított részében.

Bocoa *Aubl.*, a *Leguminosae* (Hüvelyesek) családba tartozó *Inocarpus* Forst. (lásd ott). PALIK P.

Boconád, nagyközség Heves vm. hevesi j.-ában, (1920) 2091 lak. Hitelszövetkezete, posta és táviróhivatala van.

Bocoşniţa, a most Romániához tartozó *Bokos* régi krassó-szörényvm.-i község mai neve.

Bocs, most *Baciu* néven Romániához tartozó község a régi Kolozs vm.-ben.

Bócsa, nagyközség Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm. kiskőrösi j.-ában, (1920) 2833 lak. Határában a Templomhegy körül a török idők előtt *Tázlár* község állott. Környékén régi sáncok maradványai, sok régi sír található. Postája van, u. t. Soltvadkert. P. ORMÓS J.

Boçşa montana, a most Romániához tartozó *Boksánbánya* régi krassó-szörényvm.-i község mai neve.

Bocsánatkérés, a régi büntetőjogokban a becsületsértés miatt kiszabható büntetés egyik neme volt és alkalmazása esetén a sértő nyilvánosan bocsánatot kért, vagy a sértést visszavonta és elismerte a sértett becsületességét. Nálunk a sértő a bíróság előtt tette meg ezt a sértett megkövetését jelentő és a bíróság által meghatározott szövegű nyilatkozatot és annak megtartására kötelezte magát. Megszegése esetén büntetést szabtak ki ellene. A bíróság előtti megkövetés a feltételes elítélés régi magyar alakja. SÁRDORFI D.

Bocsánatos bűnök, ellentétben a halálos bűnnel, azok a kisebb bűnök, melyek által a bűnös nem veszti el a megszentelő malasztot, a lelki élet alapját, tehát nem örökkévaló, hanem csak ideiglenes büntetést érdemel s amelyek alól könnyebben nyerhet bocsánatot. A halálos bűnhöz teljes tudatosság, az akarat tökéletes beleegyezése és súlyos dolog kívántatik, ha tehát e három kellék közül egy is hiányzik, csak bocsánatos bűnről lehet szó. A magában véve bocsánatos bűn azonban halálos bűnné lehet, ha az illető súlyosan bűnös célból követi el. HUSZÁR E.

Bocsár *(Bočar)*, most Jugoszláviához tartozó község a régi Torontál vm.-ben.

Bocsárd, most *Bočar* néven Csehszlovákiához tartozó község Abaúj-Torna vm. elcsatolt részében.

Bocsárlapujtő, Nógrád és Hont e. egyesített vm.-k. salgótarjáni j.-ában (Nógrád vm.), Karancsapátfalva (1920) 424 és Lapujtő (1920) 1498 lakosú, 1930-ban egyesített községek neve. Posta- és táviróhivatala van. P. ORMÓS J.

Boçşa română, a most Romániához tartozó *Várboksán* régi krassó-szörényvm.-i község mai neve.

Boçşa română, a most Romániához tartozó *Oláhkbaksa* régi szilágyvm.-i község mai neve.

Boçşiţa, a most Romániához tartozó *Magyarbaksa* régi szilágyvm.-i község mai neve.

Bocska, kisközség Zala vm. nagykanizsai j.-ában, (1920) 488 lak. U. p. Magyarszerdahely, u. t. Újudvar.

Bocskaihegy, most *Merhakovec* néven Jugoszláviához tartozó község a Zala vm. elcsatolt részében.

Bocskay-család, a Baksa nemzetségből származó kihalt család, melyet gyakran összezavarnak a Gut-Keled nemzetségből származó Bacskai családdal. A monda szerint Mick bántól származik. Okmányilag igazolható őse *Simon*, kinek *Dénes* nevű fiától származik a XVI. század közepén kihalt Agócsy-család és az 1672-ben kihalt Bocskay-család. A Bocskay-család kismarjai ágából származik *István*, ki 1598 március 29-én bárságot kapott; a razinai ág a horvátországi Razinán székelt; *Gergely* ágából *Miklós* (megh. 1621) 1608-ban kapott bárságot, ága *István* nevű fiában kihalt (1672). Valószínűleg a közös ős, *Dénes* fivére volt az az *István*, aki 1414-ben címeres levelet kapott. Címere: fekete lovon ülő páncélos vitéz. *(Színes kép 274. o.)* DARÓCZY Z.

Bocskay *István (Bocskói* és *Kismarjai)*, erdélyi fejedelem, szül. 1557-ben Kolozsvárott, megh. 1606 dec. 29-én Kassán. Apja B. György, anyja Sulyok Krisztina. Mint Báthory Zsigmond nagybátyja, ő is híve volt a Rudolffal való szövetkezésnek, részt vett az erdélyi ellenzék vérbefojtásában s a kivégzett Kendy Sándor birtokait magának adományoztatta. Midőn a szövetkezés balul ütött ki, Báthory Zsigmond lemondása után Báthory Endre Bocs-

Bocskay István. Caymox Balthazár egykorú metszete után. (Orsz. Képtár)

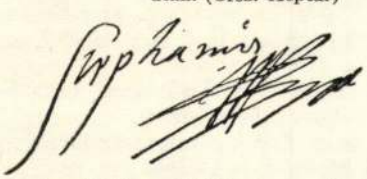

kayt a Báthory Boldizsár megöletésében való részesség miatt javaitól megfosztotta. (Ezeket Bocskay csak Báthory Endre halála után kapta vissza.) 1599-től fogva egyideig Prágában, mint Rudolfnak az erdélyi ügyekben tanácsadója szolgált, később visszatért hazájába s Bethlen Gáborral lépett összeköttetésbe Erdély felszabadítása céljából. Ebben az időben történt a kassai templom karhatalommal való visszavétele s a 22. t.-c. alkotmányellenes beiktatása. Bocskay kézrekerített levelei miatt Belgiojoso császári vezér haddal támadt ellene, mire ő is fegyvert fogott. Zászlóbontásának kettős célja volt: véget akart vetni a 15 év óta tartó török háborúnak és biztosítani az alkotmányt és a vallásszabadságot. Fegyvereit szerencse kísérte. Kassától Pozsonyig az egész Felvidéket elfoglalta. Az erdélyi rendek 1605 február 21-én Nyárádszeredán, a magyarok április 20-án Szerencsen Magyarország és Erdély fejedelmévé kiáltották ki, I. Ahmed szultán pedig koronát küldött neki, melyet mint ajándékot elfogadott, de a királyi címet visszautasította. Midőn hajdúi már Bécs közelében jártak, Mátyás főherceg vette kezébe az ügyeket s a száműzetéséből visszahívott Illésházy Istvánt bízta meg a tárgyalások megkezdésével, melyek hosszas alkudozások után 1606 június 23-án a bécsi békekötésben nyertek befejezést. Bocskay még azt is keresztül vitte, hogy Rudolf és a szultán is 1606 november 11-én 20 évre békét kötöttek egymással a Zsitva folyó torkolatánál. Bocskaynak az volt a meggyőződése — s ezt mint végrendeletét hagyta hátra —, hogy «mindaddig, míg a magyar korona ott fenn, nálunknál erősebb nemzetnél, a németnél leszen, szükséges és hasznos egy magyar fejedelmet Erdélyben fentartani». Halálát mérgezésnek tulajdonították s ezzel kancellárját, Kátay Mihályt gyanúsították, akit a hajdúk a kassai piacon felkoncoltak. Holló Barnabástól készített budapesti szobra az Andrássy út köröndjén van elhelyezve.

Irodalom. Bocskayval és korával *Károlyi Árpád* tanulmányai foglalkoznak legrészletesebben: A 22-ik artikulus, (1889). A vallásszabadság kérdése a korponai gyűlésen (1894). A korponai országgyűlés (1896). A kiegyezés ügye a kassai országgyűlésen (1899). Bocskai és a bécsi béke (1907). TAKÁTS GY.

Bocskay koronája, csúcsos, tiaraszerű, keleti. ízlésű korona, favázra erősített aranylemezekből, niellós díszítéssel borítva, 70 rubinttal, ugyanannyi smaragddal, hét topázzal, gyöngyökkel és türkizekkel kirakva. Magassága 235 mm., súlya 1.88 kg. Ahmet szultán készíttette Bocskay István fejedelem számára; átnyujtotta Lala Mehemed nagyvezér 1605 november 10-én a Rákoson. Bocskay végrendeletében az ország tárházára hagyta; az 1609. évi XX. t.-c. elrendelte, hogy a nádor megőrzésre a királynak adja át. Azóta a bécsi császári kincstárban őrizik, bár sohasem szűnt meg rá a magyar állam tulajdonjoga. VARJÚ E.

Bocskay István koronája a bécsi császári kincstárban

Bocskó, most *Bocičau* néven Romániához tartozó község a régi Ugocsa vm.-ben.

Bocskorosgombák *(Volvaria)*, a nem fehérspórás lemezesbélésű gombák közé tartoznak, spóraporuk húsvöröses színénél fogva. Spórájuk síma. A növekvő gombát fehér burok veszi körül, amely később szétszakad s alsó fele a rendesen gumóalakú tönköt veszi körül. A burok felső része letörlődik a kalapról. Gyűrű vagy gallér sincs a tönkön s ezáltal a hüvelyestönkű galócáktól (Amanita) lényegesen különböznek is. Kalapjuk púpos, vékonyhúsú, a legtöbb fajnál fehéres. Lemezeik sűrűn állók, a kis gombán piszkosfehérek, az éretten rózsaszínen át húsvörösre változnak. Tönkjük tömött, lefelé egyenletesen vastagodó, aljuk pedig duzzadt. Középeurópában kb. 30 fajuk fordul elő. A bocskorosgombák között több súlyos mérgezést okozó faj van. Megemlítjük a következőket: 1. *Kormos bocskorosgomba. (V. gloiocephala* Cand.). Kalapja sötétvagy világosabb szürke. Nyálkás. Harangalakú, majd szétterülő, 10 cm-ig nő. Tönkje sárgásbarna, síma; alól calatos bocskora van. 10—15 cm. magas. *Mérges.* Ősszel teremkertek, udvarok táján, legelőn. 2. *Közönséges bocskorosgomba (V. speciosa* Fr.) Kalapja fehér, közepe felé szürkésbarna. Széles lemezei fehéresek, majd húsvörösek. Tönkje fehér, 16 cm magas. Nem annyira mérges, mint a kormos bocskorosgomba. 3. *Óriás bocskorosgomba (V. bombycina Schff.).* Vastaghúsú, nagy gomba, megnő 25 cm-ig is. Fehér vagy fehér és barnás, világos-sárgás-zöldes selymes pikkelyekkel borított. Élő és korhadó lombos fák törzsein nő nyáron és ősszel. *Ehető.* 4. *Élősködő bocskorosgomba.* Korhadó gombákat nő ki. Ritka. SZEMERE L.

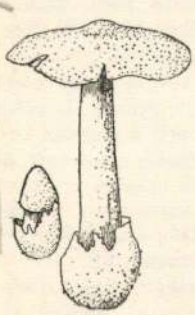

Kormos bocskorosgomba (Volvaria gloiocephala Cand.)

Boczonádi Szabó *Imre, idősb*, méhész, szül. 1847 nov. 9-én Kiskunfélegyházán. Énekesnek készült, de néhány év mulva betegsége miatt családi birtokára ment s a méhészetnek élt. Róla neveztek el egy általa szerkesztett nagyméretű kaptárt és két kisebbet. 1904-ben szaklapot indított *Méhészet* címen, részben saját kaptárainak ismertetése érdekében. KOPPÁNY J.

Bod, a most Romániához tartozó *Botfalu* régi brassóvm.-i község mai neve.

Bod, jelenleg *Bzince* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Nyitra vm.-ben.

Bod-család *(Albisi* és *Felsőcsernátoni)*, mely az Őrlőcz székely nem Bod ágának tartja fenn emlékét. Miklós és Bálint 1602-ben Albison, Pál 1614-ben Felsőcsernátonban birtokos. Nevezetes tagja Péter (1712—1769), író, ref. lelkész. SZILÁGYI L.

Bod *Péter (Felsőcsernátoni)*, ref. lelkész, történetíró, szül. 1712 febr. 22-én Csernátonban (Háromszék vm.), megh. 1769 márc. 3-án Magyarigenben. Nagyenyeden tanult Telekiné Bethlen Kata támogatásával, Leiden egyetemén 3 évet töltött, 1743-tól Hévizen, 1749-től Magyarigenben volt lelkész. 56 munkát írt. Főbbek: *Kőszíklán épült ház* (1738); *Szentírás értelmére vezérlő magyar Lexikon* (1746); *A Szt. Bibliának históriája* (1748); *Az Isten vitézkedő Anyaszentegyházának rövid Históriája* (1760); *Szt. Hilarius vagy szívetvidámító dolgok* (1760); *Szt. Heortokrates* (ünnepek históriája, 1761); *Synopsis Juris Connubialis* (1763); *Judiciaria fori ecclesiastici Praxis* (1764); *Smyrnai szent Polikárpus* (Erdélyi ref. püspökök, 1766); *Magyar Athenás* (1767); *Erdélyi Féniks* (1767); *Historia unitariorum in Transilvania* (1776); *Historia Hungarorum Ecclesiastica* (Rauwenhoff és Prins kiadása, Leiden, I. kötet 1888, II. 1890, III. 1899). Több munkája maradt kéziratban. Igy *A székelyföld leírása.* Életrajzai közül említendő: *Mikó Imre*: Bod Péter élete és munkái (Pest, 1862); *Pruzsinszky Pál*: Bod Péter és kiválóbb egyházi munkái (Bp., 1913); *Révész Imre*: Bod Péter mint történetíró (1916). HEGYALJAI KISS G.

Boda, kisközség Baranya vm. szentlőrinci j.-ában, (1920) 623 lak. U. p. Nagybicsérd, u. t. Szentlőrinc.

Bod'a, a most Csehszlovákiához tartozó *Bogya* régi komáromvm.-i község.

Bodafalu, most *Bodice* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Liptó vm.-ben.

Bodajk, kisközség Fejér vm. móri j.-ában, (1920) 1907 lak. Vasútállomása, posta- és távíróhivatala, iparegylete van. 20°-os meszes, földes forrásainak vize tóban gyűlik össze. A tó vizét gyógyfürdőnek használják. Búcsújáróhely. Kálváriájának kápolnája állítólag Szt. István korában is fennállt. Kapucinus temploma és kolostora 1741-ben épült. 1051-ben a község határában verték szét III. Henrik német császár hadait. P. ORMÓS J.

Bodani, a most Jugoszláviához tartozó *Bogyán* régi bács-bodrogvm.-i község mai neve.

Bódé, kisk. Veszprém vm. devecseri j.-ában, (1920) 585 lak. U. p. és u. t. Ajka.

Bode *Johann Elert*, német csillagász, szül. 1747 jan. 19-én Hamburgban, megh. 1826 nov. 23-án Berlinben. 1772-ben a berlini akadémia

MTA Művészetörténeti Kutató Csoport
1014 Budapest I. ker.
Úri u. 62.

Kérem, szíveskedjenek közölni:

a./ dr. vitéz Nagy Zoltán /sz. 1908/ múzeumigazgató, művészeti író halálozási idejét. /Egyik ismert, de ritka munkája: Új magyar művészet. Bp. 1941./

Szóbeli közlés szerint 5-6 évvel ezelőtt halt meg.

b./ Bocskay István /szül. 1875/ szegedi rajztanár, kiállító művész halálozási idejét. Szegedi forrásokban nem találtam.
Mellékelem az archívum számára életrajzi vázlatát.

Fogadják a könyvtáruk részére a mellékelt kötetet.

Szeged, 2001. február 6.

Tisztelettel:

Dr. Apró Ferenc
6725 Szeged, Szt. Ferenc u. 16.
62/44-33-28

meg. Legszebb alkotásai közé a «Dybe Strenge» tartozik, melynek keretében Bethoven szimfoniájára írt gyönyörű verseket. Mostani ünnepeltetése alkalmával kijelentette, szeretné még egyszer Magyarországot látni, s a mint csak teheti, Budapestre jön.

Dr. Rajcsányi Gyula.

HOGY TEREM A LONDONI DIVAT.

A sötétzölddel kárpitozott Viktória-fogat puha gördüléssel kanyarodik be a Piccadilly sarkánál az Albemarte-streetbe, hogy ott álljon meg egy aranybetűs, nagy fehér palota előtt. Az ám, ha ott állhatna meg! Csakhogy a bejárat környéke már el van lepve hasonlóan fényes fogatokkal. A legszerencsésebb közelségbe az a vörös automobil jutott, a melyben épen most áll föl egy szürke moleskin «motor coat»-ba, automobil-bundába öltözött alak. Úgy látszik, a régi mesék, a melyekben úgy szokott lenni, hogy mikor valaki egy ilyen szörnyeteg állatbőrt ledobva, új alakban áll elénk, az mindig a herczeg, — ezek a mesék most úgy változnak át, hogy a herczegnőt pillantjuk meg. Ez esetben épen a southerlandi herczegnőt. A mesékben azért dobják le az állatbőr-bundát, hogy ők mutassák meg díszruhájukat, de itt most a herczegnő ellenkezőleg azért jön, hogy neki mutassanak ruhákat. Már minthogy az új modellek terveit, mielőtt azok még közbirtokká lennének.

Csakhogy nagyot változott a divat megalakulásának a menete azóta, mióta egy-egy nagy szabókirály ráparancsolhatott az egész világra, hogy: «Ez lesz a divat». Most úgy áll a dolog, hogy nekik is meg kell kérdezniök a «society leader»-nek nevezett hölgyektől, hogy: «Ez lesz-e a divat?» S ebben a kicsike kis tényben talán több van, mint első pillanatra látszik. Benne van az, hogy a régente fönnállott uniformis-szerü öltözködés ma már helyet enged az egyéniség szerint való ruházkodásnak, a mi nélkül művészi szép hatás nem képzelhető. S benne van az is, hogy ha a hölgyek — mint az sokszor történik — figyelemreméltóan tudják megkorrigálni egy-egy egész szezon divatjának tervét, akkor csakugyan terjed az esztetikai nevelés. Hja, hiába, a Ruskin országában vagyunk, a ki mindenkinek kötelességévé tette, hogy a jóizlés révén mindenki valósítson meg maga körül annyi szépet, a mennyit csak tud.

Az például teljesen a hölgyek jóizlésétől eredő itélet volt, hogy mikor látták egyik ruhaszabónál a hátul hosszú lebbenyben végződő directoire ruhaderekakat, de ugyanakkor a leghiresebb kabátszabónál a rövid téli felsőkabátokat, kimondták, hogy szép ez is meg az is, de együtt rettenetes, mert micsoda vonalat adna az, ha a directoire derék lebbenye pl. egy arasznyira kilátszanék a rövid felső kabát alul. És így a direktoire terveknek el kellett tünniök, mert hiába, a rövid kabát megint csak legyőzte a — nem az egészen hosszút, azt nem, mert az szép, sokaknak gyönyörüen is illik, és «Three quarters» néven ma is sok készül belőle, hanem azt a boldogtalan formát, a melynek a széle körülbelül egy arasznyira volt a térd fölött, úgy hogy épen ketté vágta az alakot. S ha a magas, nyulánk angol nő is fél tőle, mint olyantól, a mi rettentően megrövidíti az alakját, az átlag alacsonyabb termetű magyar hölgyek is utasítsák vissza határozottan. A londoni nagy szabók közül az egyik a rajongással felkapott *hyacinth blue* (jácint-kék) posztóból készített egy gyönyörü téliruhát a czárné számára hermelinnel, egy másikat meg homokszinű posztóból vidrapréммel. De hát mindakettő épen azt a szerencsétlen hosszuságu kabátot mutatta. És a czárné nem feledve el, hogy Nagy Péter trónján ül, a ki a tekintélyét azzal a történetileg ismert ténynyel érvényesítette, hogy országában az összes hosszu kabátokat körülnyiratta, ugyanezt tette a czárné is; visszaküldte, hogy nyirják körül rövidre. Hiába, a czárok és czárnék akár mit nyirbálnak meg, népjogokat, duma-határozatokat vagy téli jaquette-eket, az mindig forradalmat támaszt. Hát forradalmat támasztott a czárné parancsa is, az igaz, hogy csak a divatvilágban s ennek az ártalmatlan forradalomnak tűnél és ollónál gonoszabb szúró-vágó fegyvere nem is volt. A rövid kabát azonban győzött.

És mint annak idején Marlborough herczegről mondták, mikor egyre szebbnek és szebbnek látták, hogy: «a győzelem szépíti» a nagy hadvezért, hát úgy látszik, ezt a mindig népszerű ruhadarabot, a bolerót is a győzelem szépitette meg, mert igazán oly tetszetős alakban áll elénk, mint talán soha.

. . . Ott benn, a hova a fogatok, automobilok tulajdonosai besiettek, ezalatt már folyik a munka. Mint mondtam, a mai kor «nagy szabója», a grand couturier nem *parancsol*, csak *javosol* stilusokat, szineket, diszitési módot. S mennél kitünőbb művésze a maga szakmájának, annál több engedményt tesz az egyéniségnek s ha például egy-egy régi stilust elevenit föl, nagyon jól tudja, hogy azt egészen úgy lehetetlen volna föltámasztani, a hogy azelőtt használták. Akárcsak a reincarnatio tana mondja: a mi föltámadva új létet nyer, annak tökéletesebb formát kell öltenie. Nos, az *empire* stílus támadt föl ilyen módosított, de határozottan előnyösebbé lett alakban. A régi és a mai empire divat között az a különbség, hogy míg amaz a hátrészen is, az előrészen is teljesen elálló, egyenesen lefüggő alakot mutatott, addig a mostani empire ruha hátrésze s még az oldal is gyönyörűen simul az alakhoz (bár nem egész feszességgel; épen csak követi az alak vonalait) mindössze az előrész omlik

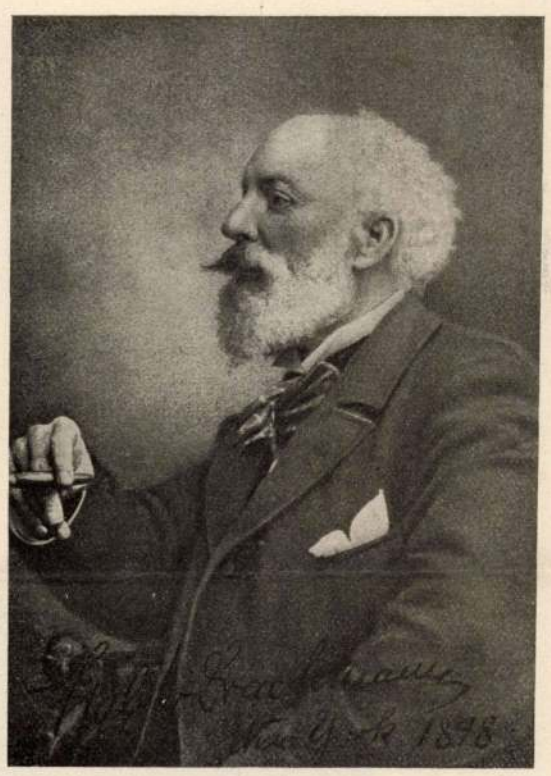

HOLGER DRACHMANN.

lazán, függőlegesen. Ez aztán persze azt eredményezi, hogy a mai empire két jó vonást egyesit: nem rejti el az alak karcsuságát, szépségét, s a magasságot pedig növeli. A régi szabású empire csak magas alaknak illett jól, mert a megszélesített derék rövidítette az alakot; de a mai szabású empiret középtermetü nő is királynői méltósággal viselheti.

Az idei londoni divat számára ezt a jelentékenyen megjavított empire divatot az teremtette meg, a kit London udvari körei is, művésznő és mágnásvilága is jobban megszeretett ma már Worthnál és Redfernnél is, mert finom izlése soha sem «gyári», hanem mindig «egyéni» ruhákat alkot s a kinek ez a diadala a magyarság diadala is, mert az Albemarte-street nagy fehér palotájának divatterme *Viola* felirással honfitársunké, Viola Ferenczé. Tőle tudtam ki a «Vasárnapi Ujság» olvasói számára, hogy a tél folyamán mit várhatunk a divattól.

A ki pedig önök közül estélyen, hangversenyen teljesen «up to date» akar lenni és az empire ruha segitségével teszi magát még szebbé, annak hadd áruljam el azt is, hogy semmiféle laza redőkben lefüggő empire ruha nem lehet szép, ha megengedjük, hogy lenn, az aljánál összeessék. Ez egyszerre valami olyan tökéletlen, lompos (a legszigorubban elitélő angol szóval élve: «dowdy») jelleget ad neki, mintha valaki fürdőköpenyben szaladt volna el az estélyre. Minden nő, ha csak talán nem georgiai, a kikről azt mondják, hogy «annyi csipője sincs, mint egy gyiknak» óvakodjék attól, hogy ruhája a csipőn szélesebb vonalat mutasson, mint lenn. Akkor vége az alak előkelőségének. Ki kell tágulnia a ruha vonalának lenn a szegélynél, szét kell terülnie, mint a virágkehelynek. Ha mondjuk, egy divatos empire ruha valami nagyon könnyü kelméből, csipkéből, muszlinból van, akkor az alatta levő selyem aljat rakják meg huzott bodrokkal oly gazdagon, hogy könnyü aljnak, azon nyugodva, szét *kell* terülnie. A legszebb modellek egyike volt egy narczisz-sárga selyem alj; e fölé átlátszó, csontszinü csipke empir öltöny borult; a csipke lenn a szélénél nagy virágu mintát mutatott; ezek a virágok a csipkén mind domboruan kiálló relief-fé voltak téve sárga bársonynyal vagy selyemmel, a kivágást is egy sárga bársony és sárga selyemszalagból könnyedén sodrott «Torsade» körítette. S ha meggondoljuk, hogy ez a gyönyörű ruha, a melyet egy «court dressmaker» ablakában lehetett látni, átalakitása volt egy tavaly még feszes sárga selyemruhának, azt hiszem, nem egy szorgalmas és ügyes asszonynak jut eszébe, hogy érdemes lenne ilyen próbát tenni, kivált mivel idő is elég van még a farsangig arra, hogy a csipkét maguk is átvarrják ugynevezett relief-munka segitségével.

A kiknek viszont az idén kell új estélyi ruha, annak lehetetlen jobbat tennie, mint hogy bársonyt vegyen. És hogy még a londoni divatot kormányzó divatkirálynék között is akad, a ki —

LAPP CSECSEMŐ AZ ANYJÁVAL.

LAPP MÁTKAPÁR.

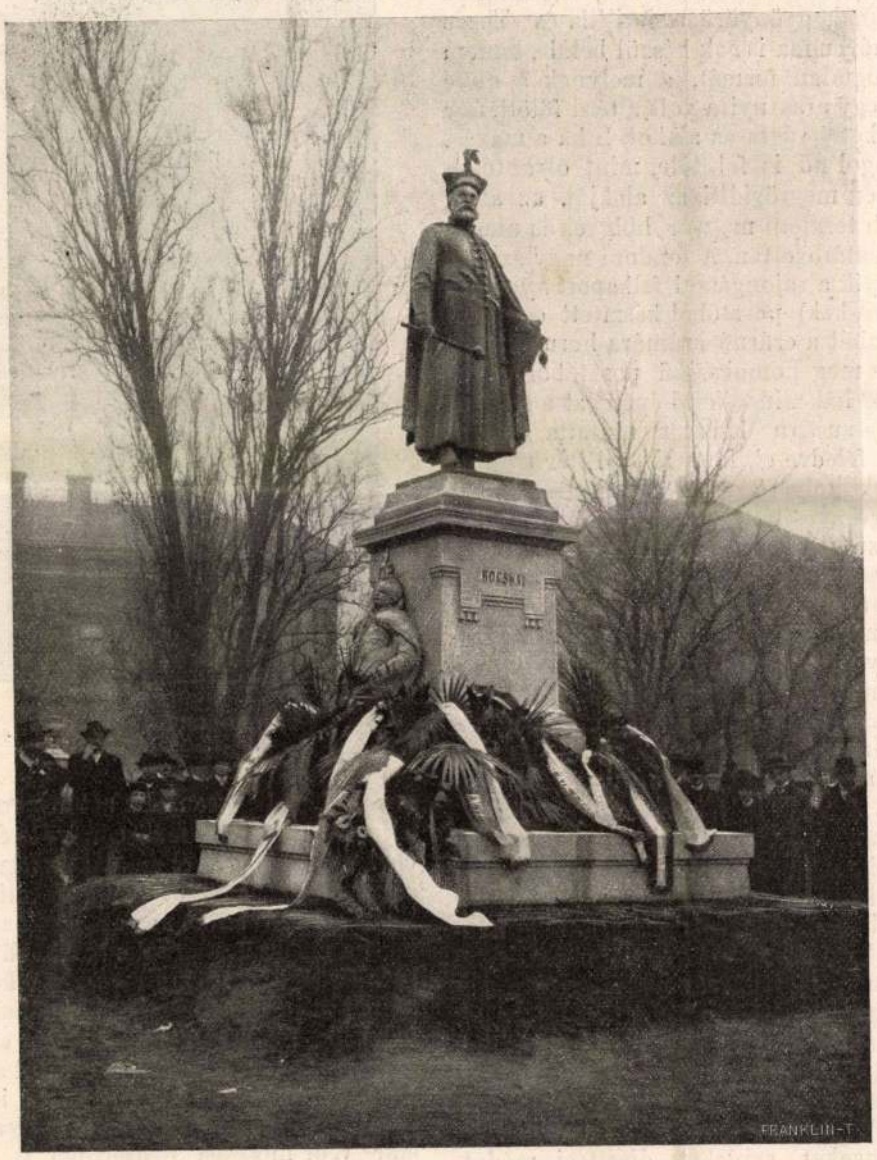

BOCSKAI ISTVÁN SZOBRA DEBRECZENBEN.

már a maga módja szerint persze! — takarékoskodik, annak bizonyítására megemlítem azt a gyönyörű amethist szinű corduroy bársony ruhát, a mely ugy készült, hogy négyféleképen lehet hordani. Képzeljenek egy ujjatlan és kivágott hamvaslila bársony empire öltönyt, a mely hátul és oldalt az alakhoz simul, de elől simán omlik le. Ha báli alkalomra viselik, akkor rövid kis empire ballon ujj jön bele fehér csipkéből hamvaslila bársonyszalaggal szorítva a karhoz, kivágás közé csak egy csik ugyanebből a csipkéből; kisebb estélyekre könyökig érő ujja van és csak igen kissé kivágott vállrésze ezüsthimzésű hamvaslila selyemgazeból, — másik ugyanilyen betét és ujj fekete gyöngyös tüllből, a melybe hamvaslila szalag van füzve; — a negyedik betét végre valóságos komoly, csaknem szigoru ruhává alakítja, mert ez igen magas állógallérral készült betét a legsötétebb lilaszin nehéz, fénytelen selyemből; az ujja keztyüként simuló lovagujj s csakis a két amethist és zománczgombbal megerősített kis tüll nyakkendő csokor visz világosabb tonust az egészbe. A fekete tollas háromszögletü marquise-kalappal, prémboával gyönyörű látogató «casino» ruha.

Azt kérdezik önök, hogy ha a szabóknak előbb meg kell vitatniok legelőkelőbb rendelöikkel, hogy mi is legyen hát a divat, akkor óriási koczkázattal jár a sok drága anyagot felszabdalni. Meg a sok munka! — Jaj, csak hogy a titkok titkai, a modellek modelljei leggyakrabban csak — papiroson vannak ám bemutatva. Rajzban, illetőleg fedett képben. Az igaz, ugy megcsinálva, hogy ahhoz aztán nem kell magyarázat egy szó sem. Nem csoda, ha a rajzolóknak 20 forinttól 80 forintig is fizetnek egy-egy ilyen «sketch»-ért, a min az alak talán egy lábnyi, mert azok a képek foglalják magukban az egész jövő szezon tudnivalóit, hogy pl milyen anyagokat szabad egyesíteni, milyen új árnyalatai lesznek a zöldnek, a barnának, a vörösnek. Azokról nem csak a szabás körvonalait látni, hanem az is fel van tüntetve a hajszál ecsetnek, parányi rajztollnak segítségével, hogy melyik anyag tüll, melyik áttört selyem-muszlin és miféle aranyhimzés, zsinórozás van a ruhán.

Képzelhetni, milyen hét pecsét alatt tartják ezeket! Azok a nagy divatlapok, a melyeket megszoktunk orakulumnak nézni, azok a maguk képeit csak akkor kapják meg a nagy szabóktól, mikor ezek már végeztek vele.

Ilyenkor kerülnek aztán a minták azokba az óriási áruházakba, a hol szintén igazán előkelő vásárló tömeg jár s csakugyan elsőrendű dolgokat kapnak; a különbség csak az, hogy azok a czégek, bármennyire kitünők is, természetesen már nem az alkotói, hanem a követői a divatnak, a melyet az a néhány czég állapitott meg.

De hát ráér-e a londoni divathölgy mindent megnézni a nagy áruházakban, a hol kalap, télikabát, bluz, utczai ruha, szinházi köpeny, mind, mind megtalható; — tekintve azt, hogy tizenegy előtt nem igen mehet boltokba, egy óra körül meg már lunch ideje van, tehát haza kell menni. Az első állitás igaz, hogy lunch ideje van, de haza menni nem kell, mert hiszen minden nagy áruháznak megvan a maga ebédlő és teázó terme, a hol 3—400 ember kényelmesen elfér. Még pedig olyan jól fölszerelt vendéglőik vannak, hogy az egyik közülök egy és ugyanazon szezonban lett hires az ott kapható szinházi köpenyekről és — a csirkepástétomáról; — a másiknak a hirét a mesteri csinált virágok és a — nyelvgalantine teremtették meg. Azt csak úgy mellesleg mondom, hogy pl. az egyik legnagyobb butorkereskedő, Maple áruházában még csak fizetni sem kell a kitünő teából, vajaskenyérből és mazsolás süteményből álló uzsonnáért: az már kijár azoknak, a kiket a butorválogatás ott ért uzsonna-idő táján. De hát ezt ruhanemű áruház nem tehetné meg, mert egy pár keztyüt vagy kézelőt venni könnyen beszaladna valaki az ingyen tea kedvéért, de már kanapét vagy kredenczet nem vesz az ember érte. Nagy költséget ró ezekre a nagy áruházakra az is, hogy a 70—80, gyakran még több kiszolgáló kisasszony, a ki a készruha osztályban van, mind uszályos, nehéz fekete selyemben jár s ez mind a czég tulajdona. Többen tették már azt a megjegyzést, hogy ugyan minek az a fényüzés a bolti kisasszonyoknak? Higyjék el, ki van az számitva jól. Mondjuk, hogy D. grófné, M. báróné odaül a próbálóterem pamlagára s felkéri a kisasszonyt, hogy próbálja fel a kedvéért például azt a chinchilla prémes ezüstbrokát bélésü fekete bársony «restaurant coat»-ot, vagy azt a tearózsaszín selyemre tett irlandi csipke szinházi belépőt; — hát ugyan nem ábrándulna-e ki belőle menten, ha a bolti kisasszony valami kis rövid szürke, barna loden-ruhára próbálná? Mig igy az egész kép tetszetős s a vevő magát is olyan sugár, deli alaknak képzeli el a ruhában, köpenyben, még ha épen a magassága 4—5 hüvelykkel kisebb, a derékbősége meg ugyanannyival nagyobb is, mint a bolti kisasszonyé, a kinél a czégtulajdonosnak abba is beleszólása van, hogy végzi-e a mindennapi szépségápoló testgyakorlást és hogyan táplálkozik?

A megvarrott, megvett és fölvett mintaruháknak aztán a közönség előtti megjelenése történik a Hyde Parkban, ha pl. kocsizó diszkabátról, kalapról van szó; — ha estélyi, szinházi ruháról, akkor annak nem lehet jobb kiállitási helye, mint a Savoy Hotel ebédlőterme, a hova csak frakkos és estélyi ruhás alakok mennek ebédelni; — ha pedig utczai ruha az új darab, akkor tizenkettő és négy közt a Regent Street és Bond Street környékén látja meg a legtöbb hozzáértő. Nos, a mit mindezeken a helyeken látni, ma abból megállapithatjuk, hogy — nagy szélsőségek lesznek. Szigoruan egyszerű «tailor made» utczai ruhák és — csaknem jelmezszerű, — a régi képekre emlékeztető alkalmi öltözetek. Övig sem érő bolerók és bokáig sem érő redingote-ok. S igy alakult divat mindig jót jelent, mert mindenki megtalálja a neki valót.

Gineverné Győry Ilona.

A DEBRECZENI BOCSKAI-SZOBOR LELEPLEZÉSE. — Jelfy Gyula fényképei.

Boosbai János születésnapjára

Párbajtőrvívó hölgyek sikere

Kiválóan szerepeltek a magyar vívónők az Angliában rendezett párbajtőr Világ Kupa-viadalon. A négy fős küldöttségből (*Horváth Marianna, Király Hajnalka, Szalay Gyöngyi, Hormay Adrien*) hárman is bejutottak a nyolcas döntőbe. Sőt, az elődöntőben is három magyarért lehetett szorítani. A legjobb négy között Király Hajnalka, a BHSE vívója klubtársától, Hormay Adrientől kapott ki 15-8-ra. Szalay Gyöngyi (Tapolca) a végső győztes német *Claudia Bokeltől* szenvedett 15-14-es vereséget.

Az ukrán Dinamo Kijev nyerte a férfi párbajtőr vívó Bajnokcsapatok Európa Kupáját. A kijevi együttes a döntőben az olasz Fiamme Oro Romát verte 45-43-ra. A magyar bajnok Honvéd-Kim (*Fábián László, Kulcsár Krisztián, Szikrai István*) nem jutott be a nyolcas döntőbe.

● Két helyszínen, Stockholmban és Gävlében megkezdődött az 59. jégkorong világbajnokság. Eredmények, A-csoport: Franciaország–Németország 4-0, Oroszország–Olaszország 4-2. B-csoport: Svédország–Norvégia 5-0.

● A Hungarian Lottó Ladies Open elnevezésű, 75 ezer dollár összdíjazású női tenisztorna selejtezőiben négy magyar versenyző (Mandula Petra, Ferenczi Tímea, Nagy Kyra, Gáspár Petra) jutott túl a második fordulón.

● Világcsúcsot állított föl a női huszonnégyórás úszásban az ausztrál *Susie Maroney*. A versenyző a sydney-i Carss Park uszoda ötven méteres medencéjében 93,6 kilométert teljesített, hatszáz méterrel megjavította honfitársa, *Melissa Cunningham* korábbi rekordját.

● Párizsban a 32-es döntővel véget ért a női öttusázók Világ Kupa-versenye. A magyarok közül Füri Csilla szerepelt a legjobban, aki a második helyen végzett.

● Belgrádban, a félmaratoni futóversenyen a férfiaknál Kadlót Zoltán 1:03:54 órás teljesítménnyel győzött.

● A Bundesliga 27. fordulójában a Bayern München otthonában 2-1-re verte a listavezető Dortmundot, a Werder Bremen pedig 2-2-t játszott a Kaiserslauternnel. Az állás: 1. Dortmund 39 pont, 2. Bremen 39, 3. Freiburg 37, 4. Kaiserslautern 37, Mönchengladbach 36, 6. Bayern 35.

● Bukarestben a Kárpát Kupa férfi kézilabdatornán Magyarország 27-23-ra verte Románia B együttesét és a harmadik helyen végzett.

● A Feldkirchben lebonyolított ritmikus sportgimnasztika Európa Kupa harmadik selejtezőviadalán Fráter Viktória az összetett versenyben a 12. helyen végzett.

Vízilabda Szuper Kupa, első mérkőzés

Vasas, ne hagyd magad!

Ami az idei vízilabda BEK-sorozatban nem sikerült, még a Szuper Kupa-győztes UTE csapatának sem, az a Vasas együttesének igen: legyőzte a spanyol Catalunya együttesét. Pedig a spanyolok már 5-3-ra is vezettek, azonban a piroskékek erősíteni tudtak, s így kétgólos előnnyel utazhatnak Barcelonába, a visszavágóra.

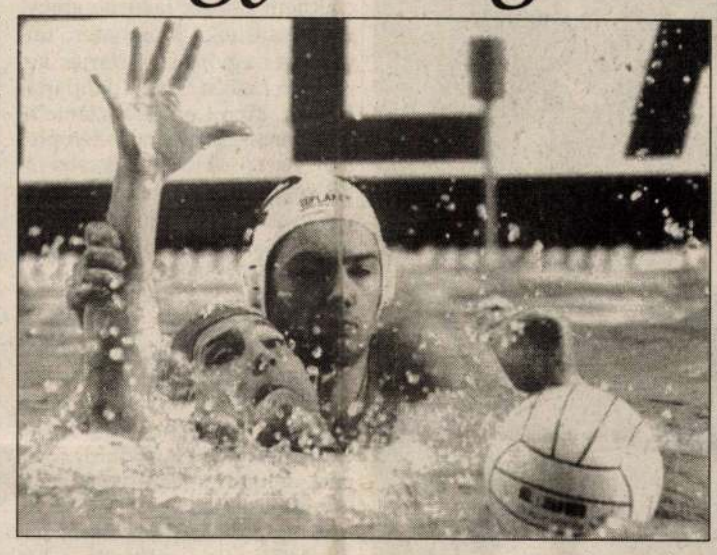

FOTÓ: VAJDA JÓZSEF

Berezvai (fehér sapkában) Arevalót nyüstöli

Sikerül-e visszavágni a spanyoloknak? Az ellenfél, a CN Catalunya két győzelemmel hódította el az UTE elől a BEK-serleget, míg az FTC szintén kétszer kikapott a CN Barcelonától a LEN-kupa fináléjában. A négy kupadöntő-mérkőzésen tehát a magyaroknak még nem sikerült megverniük a spanyolokat. A KEK-győztes Vasas azonban nem volt esélytelen a világ legjobb klubcsapata ellen, ugyanis a piros-kékek vezetnek a világ legjobbnak tartott nemzeti bajnokságában.

Szenzációsan kezdett a *Somossy-legénység, Varga* és *Tóth* góljaival vezetést szereztek, azonban sajnos gyorsan kiderült, hogy a Catalunya nem szerencsével lett BEK-győztes. A katalánokat nem zavarta meg a Vasas sikeres rajtja, kiegyenlítettek. Sőt, a második negyedben azt láthattuk, hogy Tóthék nem tudnak mit kezdeni a spanyolfallal, a vendégek remekül védekeztek, helyzeteiket pedig sorra kihasználták, s így a félidőben 5-3-ra vezettek.

A folytatásban a vendégek elkövették azt a hibát, hogy ugyan továbbra is jól védekeztek, viszont támadásaikba már több hiba becsúszott. Három percnyi gólnélküliség után a katalánok kétszer is pontatlanul passzoltak. Megingásukat szerencsére *Váriék* kihasználták, fordítani tudtak, s 6-5-re vezettek a befejező negyed előtt. Egy spanyol és egy magyar kapufa után Varga Tamás négyméteresből növelte az előnyt. A kapusok percei következtek, de aztán Vargának sikerült a világklasszis *Rollant* is leráznia és hanyagul bepöckölte csapata nyolcadik gólját az üres kapuba. Az izgalmas hajrában mindkét együttesnek adódott még lehetősége, végül *Neire* talált a kitűnően védő *Kósz* kapujába, s így 8-6 lett a végeredmény.

„Szép volt fiúk!" – köszönte meg a lelkes közönség a Vasasnak a bravúros győzelmet. A BEK-győztes ellen a két gól nem nagy előny, de reménytkeltő...

Vasas-Plaket–CN Catalunya 8-6 (2-2, 1-3, 3-0, 2-1). Komjádi uszoda, 3000 néző, v.: Papazian (francia), Afanasziev (orosz).

Legjobb góldobók: Varga 3, illetve Arevalo 2. **(s)**

Kinn a vízből

Somossy József, a Vasas edzője: – A jó kezdés után a második negyedben megtorpantunk. Gyáván, félszegen játszottunk, ez nem az igazi Vasas volt. Szerencsére volt még hátra fél óra, hogy megmutassuk mit is tudunk valójában. A bírók az utolsó negyedben úgy fújtak, mintha azt a blamát szerették volna elkerülni, hogy a BEK-győztes három góllal kikap tőlünk.

Gyarmati Dezső, olimpiai bajnok: – Három gólos előnnyel jobb lett volna fordulni. De mindeképpen elégedett vagyok, hiszen amikor a spanyolok vezettek két góllal, még a minimális győzelem is távolinak tűnt.

Kósz Zoltán, a Vasas kapusa: – A nagy lövőnek kikiáltott spanyol játékosok, mint például Garcia, nem tudták eltalálni a kaput, nálunk viszont mind a jó lövők, mind pedig a kiegészítő emberek hozták a formájukat. Iszonyúan fegyelmezetten játszottunk, s ez remélhetőleg ugyanígy lesz a visszavágón is. **(fejes)**

Halál a körgyorson

Miért pont ő? Ilyen fiatalon és értelmetlenül nem szoktak elmenni. A nézők, épségben, egészségben jutnak haza általában, aztán lefürödnek, vacsoráznak és elbeszélik élményeiket. A 18 éves jászfénysarui lány már nem mond senkinek semmit...

A MOL-Salgó rali szombati nyitónapján, az első gyorsasági szakaszon több súlyos baleset történt. A 64-es rajtszámú Lada borulását követően hárman is megsérültek. A 18 éves jászfénysarui lány a kórházba szállítás után a műtőasztalon életét vesztette. A másik két sérültön is műtétet hajtottak végre a salgótarjáni kórházban, közülük az egyiket már a fővárosba, az Idegsebészeti Klinikára szállították. Információink szerint állapotuk kielégítő. De történt ezen kívül még több, további sérülés is.

Ki a hibás, ki a felelős? A versenyző – a versenyzők, biztos nem. Ők zárt pályán harcolnak a tized-, század-, ezredmásodpercekkel. Akkor talán a nézők? Igen, bármennyire is furcsa ezt kimondani, ők. Pontosabban azok, akik rendre a külső íveken állnak, akik minden figyelmeztetés ellenére nem tartják be a szabályokat, akik kezüket és lábukat lógatják a száguldó versenyautók elé, akik átfutkosnak az úton, s a túloldalról integetve ünnepeltetik magukat... Mindezek tükrében a szombaton történtek már benne voltak a pakliban. A kérdés csupán annyi volt, mikor történik meg a baleset. Sajnos, bármi is történt, még ez sem változtatott semmin. A nézők a rali további időtartama alatt szintén felelőtlenül viselkedtek.

A kisterenyei körversenyen tehát meghalt egy ember. Fiatalon, értelmetlenül – s a jelek szerint még figyelmeztetni sem tudta társait, hogy ne csináljátok tovább. A lány is rossz helyen állt, ott ahol nem lett volna szabad. Mondhatnánk, a halál kapujában. De nem mehetünk el szó nélkül a rendezés mellett sem. A 22. alkalommal megrendezett Salgó ralin eddig még soha nem tapasztalt hiányosságok, fegyelmezetlenségek voltak tapasztalhatók. A rendezők ezúttal nem jól vagy rosszul vizsgáztak, hanem levizsgáztak. Az említett kisterenyei szakaszon is az inkább fiatalokból verbuvált pályabírói, illetőleg rendfenntartói stáb háttal a pályának, sörözgetéssel múlatta az időt. Több versenyző is panaszolta, hogy más helyeken szintén ittas sportbírókkal találkoztak, az időellenőrző állomásokon. A rendőrök jobbára azzal töltötték az időt, hogy feljelentő cédulákat dugdostak az autók ablaktörlője alá. Visszatérve Kisterenyére, fenn, a dombok oldalán néhány öreg róka, az autósportot, a versenyeket évtizedek óta követő személyiség halkan csak ennyit jegyzett meg: „Felelőtlen, részeg állatok!". Sajnos, ennél hívebben a helyzetet nem is lehetett volna kifejezni.

Noha gyászolunk, mégis, azt mondjuk, éljen a rali! Néhány, hangsúlyozzuk ismét: felelőtlen ember nem ronthatja el százak, ezrek, tízezrek szórakozását, az autósportba vetett hitét.

❄

Mert kitűnő versenyt, jó csatát láthattunk a hét végén Salgótarjánban és környékén. Azok a sportemberek mentették meg a teljes beárnyékolástól ezt a kétnapos eseményt, akik valóban az életükkel játszanak. Végül is az *Érdi, Varga* páros diadalmaskodott. Igaz, ehhez az is kellett, hogy ifj. *Tóth* és *Ferjáncz* kiállásra kényszerüljön. Az abszolút bajnoki cím védője *Ranga László* a negyedik gyorsasági szakaszon Szorospataknál árkolt be, miután új Fordjának trapéza kikönyökölt. Az autó kormányozhatatlanná vált. A nézők segítségével vették ki az árokból a Fordot, s több mint nyolc perces hátrányból, a 44. helyről eredt a mezőny után. Amit innentől kezdve bemutatott, az maga volt a csoda.

22. MOL-Salgó rali végeredménye. Abszolút sorrend: 1. Érdi, Varga (Érdi Rali Team) Mazda 323 GTR – 1:55:11 óra; 2. Ranga, Büki (MOL-Marlboro Rali Team) Ford Escort CW – 1:58:46; 3. Szeleczky, Tóth I. (Super Sarok Sport) Ford Escort CW – 1:59:38. **(petán)**

Holba megvédte címét

Visegrád és a budapesti Tabán között bonyolították le a Duna Mars Marathon futóversenyt, amely egyben az országos bajnokság is volt. *Holba Zoltán*, a BVSC atlétája haladt át elsőként a célvonalon, így sorrendben negyedszer nyert bajnoki aranyérmet.

– Szerencsére nem éreztem már az Achilles-ín-sérülésemet, így csak nyolc másodperccel maradtam el a tavalyi eredményemtől – nyilatkozta Holba Zoltán. – Békásmegyer és a Tabán között a rossz út, valamint az aszfaltból áradó forróság jelentette a legnagyobb nehézséget.

– *Idén milyen versenyeken áll még rajthoz?*

– Legalább négy maratonin szeretnék részt venni. Három hét múlva Münchenben állok rajthoz. Ezután azon a montreali versenyen akarok indulni, amelyen két évvel ezelőtt a második lettem. Ezenkívül decemberben Olaszországban is szeretném teljesíteni a negyvenkét kilométert.

A nők mezőnyében 2:22:59 időeredménnyel a székesfehérvári *Farkas Ágota* győzött. **(kassai)**

A Kazincbarcika már osztályozós helyen

A második vonalban

A labdarúgó NB II 22. fordulójában, a Nyugati csoportban mind a BKV Előre, mind a Siófok győzött, így az élen a helyzet változatlan. Ami a Keleti csoportot illeti: a toronymagas éllovas MTK együttese két pontot hagyott Hatvanban; a Kazincbarcika osztályozós helyre lépett előre, miután a második Salgótarján döntetlent játszott, a harmadik Kaba pedig vereséget szenvedett.

Keleti csoport: Nyíregyháza–Hódmezővásárhely 2-0, Salgótarján–Tiszakécske 0-0, Kazincbarcika–Gödöllő 3-1, Hatvan–MTK 1-1, III. ker. TVE–Miskolc 4-2, Tiszavasvári–Kaba 2-0, Diósgyőr–Hajdunánás 6-0, Szarvas–Balmazújváros 0-0.

Az élcsoport állása: 1. MTK 54 pont, 2. Kazincbarcika 39, 3. Salgótarján 37.

Nyugati csoport: Veszprém–Tatabánya 2-1, Dunaferr–Budafok 1-1, BKV Előre–Mohács 3-0, ESMTK–Haladás 0-2, Beremend–Siófok 0-2, Százhalombatta–Keszthely 1-1, Paks–Pécsi VSK 1-0, Baja–Matáv Sopron 1-2.

Az élcsoport állása: 1. BKV Előre 47, 2. Siófok 43, 3. Haladás 41.

A telitalálatos totószelvény

1. Dresden–Frankfurt	1-2	2
2. Bremen–Kaiserslautern	2-2	X
3. Bayern München–Dortmund	2-1	1
4. Freiburg–1860 München	1-1	X
5. Leverkusen–Duisburg	2-0	1
6. Schalke 04–Uerdingen	2-0	1
7. Bari–Brescia	3-0	1
8. Cagliari–Reggiana	4-2	1
9. Cremonese–Genoa	4-1	1
10. Juventus–Padova	0-1	2
11. Napoli–Foggia	2-1	1
12. Parma–Internazionale	3-0	1
13. Roma–Lazio	0-2	2
14. Sampdoria–Fiorentina	2-2	X

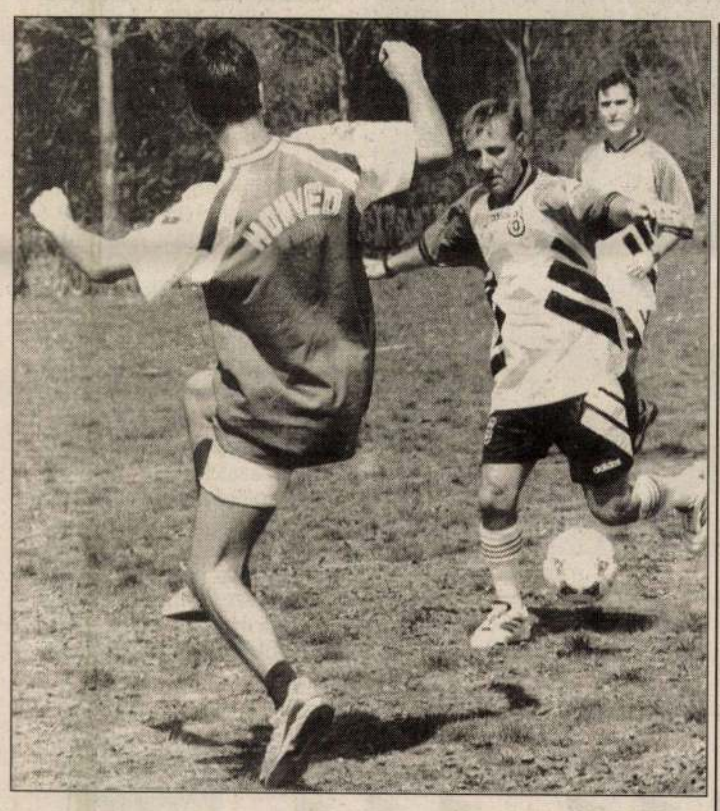

FOTÓ: VAJDA JÓZSEF

A tavasz, a sport és a mozgás jegyében rendezte a Westel Rádiótelefon Kft. az elmúlt szombaton a hajógyári szigeten az országos rádiósnapot, melynek keretében kispályás labdarúgótornát is tartottak. Felvételünkön Cseke Péter színművész teátrális mozdulatokkal próbálja kicselezni védőjét. A tornát az újságíró-válogatott nyerte a Westel és a színészek együttese előtt

Dallos hatodik

A világ legjobb díjlovaglói közül ugyan nem mindenki vett részt a Los Angelesben rendezett VK-finálén, de így is nagyon rangos mezőny gyűlt össze a döntőben. A zenés kűrben a tavaly világbajnokságot nyerő *Anky van Grunsven* végzett az élen, méghozzá szenzációs teljesítménnyel, amelyet a versenybírók száz ponttal jutalmaztak. A világ- és olimpiai bajnok, a díjlovaglás királynője *Nicole Uphoff* ugyan nem indult, de így is remekül szerepeltek a német lovasok. A hírügynökségi jelentés szerint *Dallos Gyula* lova jó formában versenyzett a kűrben, s csak egyes bírók alacsony pontja miatt szorult a magyar bajnok a hatodik helyre. Dallos ezért keserű szájízzel távozik az Angyalok Városából, pedig eredménye dicséretes, s a várakozásnak megfelelő, sőt a tavalyi világbajnokságon elért hetedik helyezéséhez képest egyel még előbbre is lépett.

A díjlovagló Világkupa végeredménye: 1. Anky van Grunsven (holland) Bonfire nevű lován 100 pont, 2. Theodorescu (német) TecRent nevű lován 95, 3. Rothenberger (holland) Bo nevű lován 90, ...6. Dallos (magyar) Aktion nevű lován 71.

Mészöly Kálmán ismét bizakodik:

„Most megcsíphetjük őket"

A szerdai, svédek elleni Európa-bajnoki selejtezőre készülő magyar labdarúgó-válogatott az elmúlt szombaton Mononon játszott edzőmérkőzést a helyi harmadosztályú együttes ellen. Mészöly Kálmán csapata 4-0-ás félidő után 8-0-ra győzött. Érthető, hogy a szövetségi kapitányt jó hangulatban találtuk tegnap délután.

– Akárcsak a svájciak elleni találkozó előtt, most is jó formában vannak a fiúk – kezdte érdeklődésünkre *Mészöly Kálmán*. – A svéd válogatott kétségkívül erősebb, a papírforma alapján idegenben is esélyesebb nálunk. A csapatot mégis képesnek tartom a bravúrra, nemcsak a pillanatnyi forma miatt, hanem azért is, mert a skandinávok kisebb hullámvölgyben vannak. Ha valamikor, most megcsíphetjük őket.

– *Az idegenlégiósok közül mindenki megérkezett?*

– Igen, utolsóként, szombaton éjszaka az osztrák Admira Wackerben futballozó *Klausz* csatlakozott a kerethez.

– *Hogyan alakul a program a hátralévő napokban?*

– Minden a régi menetrend szerint történik. Hétfőn délelőtt könnyű futás, délután 5 órakor edzés a BKV Előre pályáján. Kedden a *Népstadionban* gyakorol az együttes, szerda délelőtt pedig egy átmozgató tréningre kerül sor a Szabadság-hegyen.

– *Az eddig lejátszott mérkőzések alapján módosult a válogatott eredeti célkitűzése?*

– A selejtező előtt a svédek és a svájciak mögötti „szoros" harmadik helyezés volt a cél. Ez mostanra sem változott, a két csapat egyelőre még jobb nálunk. Ha viszont szerdán képesek leszünk a bravúrra, sokminden megtörténhet. Nem szabad azonban kihagyni a számításból a jól szereplő törököket sem.

Dr. Götzy Gyulától, a válogatott orvosától megtudtuk, hogy *Kiprich* sérülése szépen javul, a *Feyenoord* csatára valószínűleg ott lesz a kezdőcsapatban, *Lőrincz* és *Márton* azonban aligha léphet pályára a svédek ellen.

A *Dunai Antal* által irányított olimpiai válogatott az olimpiai selejtező mérkőzés színhelyén, *Debrecenben* készül a keddi – újabb – megmérettetésre. *Preisingerék* szombaton 9-1-re nyertek a *DVSC* tartalékcsapata ellen. *Lisztes* kisebb sérüléssel bajlódik, de keddre alighanem rendbe jön. Játékára hatalmas szükség lenne, ugyanis a magyar csapat három mérkőzés után kilenc ponttal a csoport élén áll. S ha most is diadalmaskodik...

(friedrich)

MOZAIK

FOTÓ: RÓZSAHEGYI TIBOR/MTI

A 700 éves Szent György lovagrend magisztrátusa a Szent István bazilikában avatási ünnepséget rendezett. Dr. Kahler Frigyes nagymester lovaggá üti az egyik jelöltet

Templomszentelés Hévízen

A törökdúlás óta nem volt katolikus temploma Hévíz legrégebbi, csaknem kétezer lakosú egregyi városrészének. Szombaton ünnepélyes egyházi szertartás keretében *Ladocsi Gáspár* dandártábornok, tábori püspök szentelte fel a városrész egyhajós templomát. Az új istenházát *Bocskai János* építészmérnök tervei alapján egy év alatt, 21 millió forint költséggel hozta tető alá *Kovács Ferenc* építési vállalkozása.

A kivitelezés költségeit régi egyházi ingatlanok eladásából, egyházközségi és más közadakozásokból fedezték. Az adományozók között van – egymillió forinttal – a Ferencvárosi Torna Club is, amelynek labdarúgócsapata délután jótékonysági mérkőzést játszott a hévízi gárdával.

A templomszentelés után Ladocsi Gáspár megáldotta a két világháború 28 helyi áldozatának emelt emlékművet, amelynek talapzatán koszorút helyeztek el az állami, egyházi és civil szervezetek, intézmények és az önkormányzat képviselői.

Heraklith® METEOROLÓGIA
HERAKLITH-VILLAS KFT

Ma még nyárias idő

°C 26 21 — Hazánk jelentős részén sok napsütésre, egyelőre még nyárias melegre számíthatunk. Számottevő felhősödés legfeljebb a késő délutáni óráktól várható délnyugaton, s ott, egy-két helyen zápor is előfordulhat. A délkeleti szél többfelé megélénkül. A kora délutáni maximum-hőmérséklet 21-26 fok között várható. Kedden, szerdán egy átvonuló hidegfront hatására gyakran lesz felhős az ég, záporok és néhány fokos lehűlés várható. — °C 23 19

délután — *A SZOMBATI ELŐREJELZÉS BEVÁLÁSA: JELES.* — este

I. Észak-Dunántúl:	III.Duna-Tisza köze:	IV. Északi-hegyvidék:
NAGYRÉSZT NAPOS 22°	DERÜLT, NAPOS 24°	DERÜLT, NAPOS 21°
II.Dél-Dunántúl:		**V.Tiszántúl:**
FELHŐS 25°	DATELSAT-Magánmeteorológia	DERÜLT, NAPOS 26°

Budapesten		Légszennyezettség (A nagyvárosok belvárosában)		
Várható:	24	CO:	15	
Átlagos:	18 °C	NO_2:	60	%
Rekord meleg:	29	SO_2:	5	~
Rekord hideg:	11			

Budapesten	
Napkelte:	5:40
Napnyugta:	19:45
Holdkelte:	3:04
Holdnyugta:	14:25

Európai nagyvárosok hőmérséklete(°C):

London:	9	Bécs:	21
Párizs:	11	Milánó:	13
Brüsszel:	9	Velence:	13
Genf:	8	Zágráb:	20
Berlin:	19	Prága:	23
München:	9	Pozsony:	24

Holdfázisok

Utolsó negyed	Újhold
ápr.22.	ápr.29.

VÉDJE MEG HÁZÁT AZ IDŐJÁRÁS VISZONTAGSÁGAI ELLEN! A KIVÁLÓ HŐ- ÉS HANGSZIGETELŐ HERATEKTA

HERAKLITH ÉPÍTŐLAPOK NÉLKÜLÖZHETETLENEK A KORSZERŰ ÉPÍTÉSZETBEN MŰSZAKI INFORMÁCIÓ: 92/362-057.

Lottónyeremények

A Szerencsejáték Rt. közlése szerint a 16. heti lottó és joker számsorsolások nyereményei a jövedelem-adó levonása után a következők:

Ötöslottó-nyerőszámok: **1, 4, 33, 67, 75.** 5 találatos sorsjegy nem volt. A 32 darab 4 találatosra egyenként 553 289 forintot fizetnek. A 3342 darab 3 találatosra 4415 forintot, a 2 találatosakra 181 forintot fizetnek. A következő hétre képzett 5 találatos – nettó – nyereményösszeg 100 000 000 forint.

Hatoslottó-nyerőszámok: **2, 28, 30, 36, 41, 44,** a pótszám: **14.** 6 és 5+1 találatos sorsjegy nem volt. A 26 darab 5 találatos nyereménye egyenként 136 682 forint. Az 1558 darab 4 találatosra 2281, a 3 találatosakra 210 forintot fizetnek. A következő hétre átvitt 6 találatos – nettó – nyereményösszeg 8 292 055 forint. Az 5+1 találatos – nettó – nyereményösszege pedig 2 369 159 forint.

A Joker-szám: **6 5 6 8 5.** A kisorsolt Joker-szám alapján telitalálatos sorsjegy nem volt. A következő hétre átvitt telitalálatos Joker – nettó – nyereményösszege 19 617 186 forint.

A korai lapzárta miatt az AustriaLotto nyerőszámait holnapi, keddi számunkban közöljük.

Elhunyt Náray Teri színművésznő életének 78. évében. A népszerű művésznőt szombaton szűk, családi körben kísérték utolsó útjára Tahiban, ahol az utóbbi időben lakott. A művésznő pályáját 1936-ban kezdte a Teréz körúti Színpadon, majd a Vígszínház, később a Petőfi Színház, az Ifjúsági Színház, a József Attila Színház tagja lett. Az utóbbi években nyugdíjasként játszott a Budapesti Kamaraszínház Forgószínpad című előadásában és a Radnóti Színházban Ibsen-drámában. Sok filmet forgatott, hangja gyakran szerepelt szinkronizált filmekben. Egri István színész-rendező özvegyének két leánya, Márta és Katalin is színésznő lett.

Hegyi posta

(NOSZTALGIA) Nem tudja eldönteni Szirányi János, a Magyar Rádió szocialista párti elnöke, hogy helyénvaló dolog-e Húsvéthétfőn egy órán keresztül munkásmozgalmi dalokat sugározni. „Nem hallottam a műsort – válaszolta a Magyar Nemzet munkatársának –, így nem tudom eldönteni, hogy valóban idegen volt-e a húsvét hangulatától, netán fricskázó, vidám, szatirikus, esetleges nosztalgiázó. Ennek ismeretében lehetne megítélni, hogy illett-e vagy sem az ünnephez." Az ember, persze, hajlana arra, hogy segítsen az elnök úrnak annak a súlyos ideológiai kérdésnek eldöntésében, hogy vajon a mozgalmi indulók idegenek-e a Húsvét hangulatától, esetleg valóban, vidáman fricskázó hangulatukkal, egyenesen oda illők. Arról nem is beszélve, hogy ha a „Vörös Csepel, vezesd a harcot", az „Ej, te bunkócska, te drága", vagy a „Munkásőrnek egy baja, egy baja" sikerrel ébreszti fel bennünk a nosztalgikus érzelmeket, akkor egy ilyen műsor úgy simul bele a feltámadás misztikumába, mint hajdan, dolgozó népünk kezébe a sarló és a kalapács. (Zengtük a dalt üde, mámoros ajakkal... avagy hova tűntek a munkáskórusok? – 1995. május 17., Kossuth rádió, 15.05.) Ez az eset is mutatja, hogy mennyire nehéz egy rádiós elnök dolga, mert „a műsorokat nem a rádióelnök ízlésének kell meghatároznia" ugyan, de a szakmai ízlés nem is nyilvánulhat meg hűbelebalázs módra, bemondásra, anélkül, hogy hallgatóként is elmélyülhetne egy-egy vitatott műsor megítélésében. Így az interjú olvasóit igen sajnálatosan kétségek között hagyja az elnök a munkásmozgalmi nosztalgiák húsvéti megjelenítését illetően. Illetve... dehogy! Hiszen, mint a válaszból kiolvasható, e dalok és indulók szatirikus vagy nosztalgikus megközelítésben igenis illenek az ünnephez.

Valószínűleg éppen ennek szellemében igyekeztek ezen a Húsvéton is jobb kedvre deríteni a „világnézetileg semleges" oktatási rendszerben nevelődő magyar ifjak bizonyos – fricskázó, vidám, szatirikus – csoportjai a körmenetek gyászos képű vonulóit. „Fel, támadunk!" Gondolván talán, hogy maguk a – felvonulók kérték? Bizony, széles a nosztalgia útja... indulótól indulatig.

Kocsis L. Mihály

● Egy búbos íbiszpár – a tojót Kínából „importálták" – jó úton halad afelé, hogy hamarosan fiókákat terelgessen. Első ízben fordult ugyanis elő 1982 óta, hogy az eredetileg Japánban honos búbos íbisz tojást rakott japán földön. Az eseménnyel fontosságához méltó helyen foglalkoztak a japán lapok, és a televízió képernyőjén is mindent maga mögé utasított az örömteli családi esemény. A Feng-Feng névre hallgató tojó a Sado íbiszmentő központba érkezett, és egy hétfői napon tojta a felbecsülhetetlen értékű három tojást az április 9-i párzás után.

● Immár a háziállatokat tizedelik azok a farkasok, amelyek egyre inkább kiszorulnak Vietnam középső részének erdőségeiből. Az erdők pusztulása Quang Tri tartományban oda vezetett, hogy a farkasok a táplálék utáni hajszában egyre közelebb kerültek a lakott területekhez és már a háziállatállományt sem kímélik. A fenevadak a vietnami mezőgazdaságban elterjedten igavonóként használt bivalyokra is ráfanyalodtak, de a teheneket és a kecskéket sem vetik meg.

Lenin élt, Lenin él, Lenin élni fog?

Lenin bebalzsamozott holtteste megfelelő kezeléssel szinte korlátlan ideig jó állapotban tartható – közölte a hét végén az egyik moszkvai kutatóintézet illetékese a kommunista vezető születésének 125. évfordulója alkalmával.

Lenin, azaz *Vlagyimir Iljics Uljanov* holttestét 1924-ben bekövetkezett halála után azonnal bebalzsamozták. Ezt követően a moszkvai Vörös téren építették fel – előbb fából, majd márványból – azt a mauzóleumot, ahol a bolsevik vezér holtteste ma is nyugszik.

A múmia állapotára egy tizenkét tagú csoport felügyel, s a kutatóintézet igaztatóhelyettese, *Jurij Gyenyiszov-Nyikolszkij* szerint havonta mintegy négyezer dollárt emészt fel a holttest „karbantartása". A kiadásokat egy alapítvány fedezi.

Lenin személye iránt az utóbbi években csökkent ugyan az érdeklődés, ám még ma is évente több mint százezer ember keresi fel azt a Moszka környéki kúriát, ahol Lenin utolsó éveit töltötte. A helyi múzeum 52 ezer emléktárgyat és feljegyzést őriz, s ide szállították át a korábban a Kremlben működő lakásmúzeum kiállítási anyagát is.

Beszélgetés Novák Ferenccel

Novák Ferenc néprajzkutató, a Honvéd Táncegyüttes vezetője lesz a Teleki Pál Baráti Kör holnapi rendezvényének vendége. A vetítéssel, előzenével és táncbemutatóval gazdagított beszélgetés témája: a tánc társadalmi szerepe a mezőségi Széken. A rendezvénynek a Kertészeti Egyetem klubja ad otthont (XI. kerület, Villányi út 29–35., főépület III. emelet). A kezdési időpont: április 25., 19 óra.

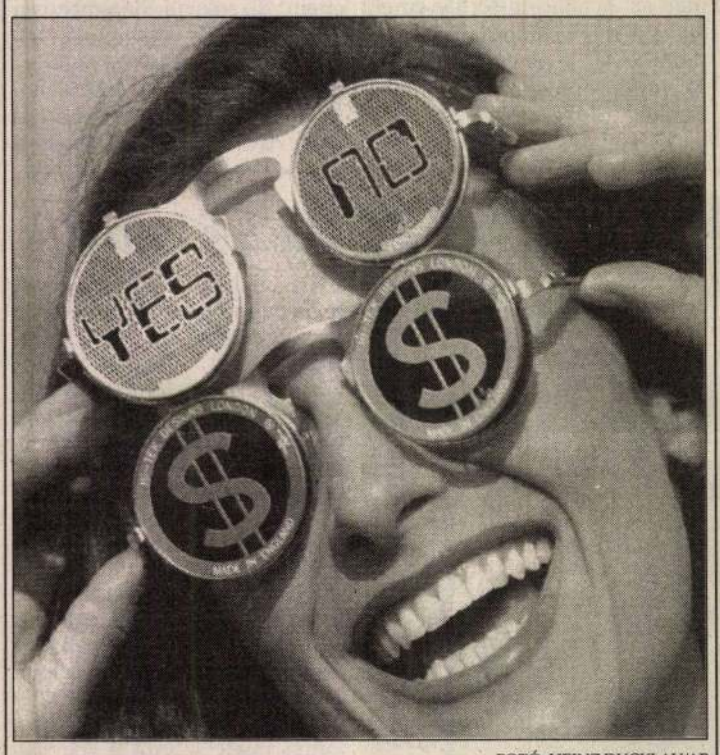

FOTÓ: HEINZ DUCKLAU/AP

Ezeket a bohókás napszemüvegeket – amelyek Alexander londoni művész műhelyéből kerültek ki – a kölni nemzetközi divatshow alkalmából mutatta be Brigitte, a modell

● Külföldi turisták az orosz űrhajózási ipar kiképzőtelepein újabban 3–5 napos alapvető űrhajóskiképzésben részesülhetnek. Az első száz hobbiűrhajós átszámítva mintegy 70 ezer schilling összegű tandíj ellenében már el is végezte az alapfokú kurzust. Az űrben érdekeltek az elméleti és gyakorlati oktatáson kívül egy órán keresztül, rakétastartot imitálva, óriási centrifugában rázathatják is magukat.

● Az idő sokkal gyorsabban telik a föld alatt éldegélve – legalábbis ezt állítja az az olasz hölgy, aki kilenc hónapot töltött el egy földalatti laboratóriumban. A 29 éves Cristina Lanzoni tavaly július 26-án ereszkedett a mélybe Olaszország középső vidékén, a Frasassi barlangrendszerben. Célja a teljes elszigeteltség okozta lélektani hatások vizsgálata volt. A 269. napon a kísérlet felszíni közreműködői – akikkel állandó számítógépes kapcsolatban állt – elárulták neki, hogy mennyi ideje van a mélyben. A hölgy nagyon megdöbbent: azt hitte, hogy még csak tavaly október 31-e van.

● Minden harmadik német kisgyermek azt hiszi, hogy a tehenek lila színűek. Ezt egy Bajorországban rendezett közvélemény-kutatás során állapították meg. A kampányt úgy szervezték meg, hogy szétosztottak 40 ezer úrlapot egy-egy tehén körvonalaival, s felkérték a gyermekeket, színezzék ki a teheneket. A gyermekek egyharmada lilára festette az állatokat. A közvélemény-kutatás vezetői, de általában mindenki bizonyosra veszi, hogy a gyermekeket a Milka svájci csokoládégyár hirdetése befolyásolta.

● A munkahelyi házasságkötés – írja statisztikai adatokra hivatkozva a Landstingsvarlden című svéd orvosi folyóirat – gyakoribb a kórházakban, mint bármely más munkahelyen. Az 1990 óta vezetett statisztika azt mutatja, hogy a svéd kórházi orvosok mintegy 20 százaléka kolléganőt vesz feleségül. A fogorvosoknál ez az arány 19 százalék. Őket követik a pedagógusok 18 és az újságírók 13 százalékkal. Ezzel szemben Svédországban az ügyvédek 11 és a könyvelők mindössze 6 százaléka köt házasságot azonos foglalkozásúval. A részletes adatokból az derül ki, hogy a svéd korházakban a leggyakrabban orvosok és ápolónők közt szövődik szerelem. Ehhez képest ritkán fordul elő, hogy orvosnő férfi ápolóhoz megy férjhez.

CITY TAXI 2-111-111 BUDAPEST — 2-111-111 — CITY TAXI 2-111-111 BUDAPEST — 2-111-111 — CITY TAXI 2-111-111 BUDAPEST

BOCSKAI MÚZEUM

HAJDÚSZOBOSZLÓ

BOCSKAI MÚZEUM
HAJDÚSZOBOSZLÓ

ÍRTA:

JUHÁSZ IMRE
GIMNÁZIUMI TANÁR,
A MÚZEUM VEZETŐJE

FÉNYKÉPEZTÉK:

SÜLI ANDOR

FITORI AMBRUS

ÉS

BENEDEK LÁSZLÓ

Borsodmegyei Nyomdaipari Vállalat,
Miskolc, Széchenyi utca 103. szám
Felelős vezető: Kárpáti György
4023 — 1959. V. — 3000 példány

ELŐSZÓ

E szerény múzeumi kiadvány célja, hogy egy rövid várostörténeti kitekintés keretében megismertesse olvasóját a helyi múzeum gyűjteményének egy-egy értékesebb emlékével. Fejlődő városunk fiatal múzeumának különös színt ad az a tény, hogy létrehozói a helyi gimnázium tanulói, élükön a történelmi szakkörrel.

Úgy érezzük, hogy pártunk és kormányunk szellemében járunk el, amikor erőnktől telhetően igyekszünk támogatni e nemes kezdeményezést, hiszen a múzeumi gyűjtőmunka szerves része ifjúságunk szocialista szellemű nevelésének, mely népünk valóban értékes, haladó hagyományait egybeforrasztja jelenünk nagy alkotásaival. E nagy és dicső történeti múlttal rendelkező hajdúság egy részének emlékeit feltáró s megőrző múzeum az iskolai oktató-nevelőmunka hatékonyabbá tételén kívül bizonyos szempontból népművelő, sőt ismeretterjesztő feladatot is teljesíthet. Erre városunk egyre növekvő idegenforgalma is sok lehetőséget nyújt. A múzeum jövőben végzendő munkájának fontos területe kell legyen városunk munkásmozgalmi emlékeinek, hagyományainak további feltárása, amivel társadalmi rendszerünk vezető osztályának, a munkásosztálynak tartozik.

Az elmondottakból következik, hogy 1958 júniusában a művelődési otthonban megnyitott Bocskai múzeum bizonyítéka és elválaszthatatlan része városunk kulturális fejlődésének. A múzeum létrehozásáért köszönet illeti a gyűjtésben kiemelkedő lelkes diákságot, akik Juhász Imre tanár vezetésével igen értékes munkát végeztek.

De köszönet és elismerés illeti e munkát támogató városi lakosságot is. Úgy hisszük, hogy a városi közvélemény és fürdővendégeink jogos kérésének teszünk eleget — legalább is részben — e kiadvány megjelentetésével.

VÁROSI TANÁCS MŰVELŐDÉSÜGYI
ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGA.

VÁROSTÖRTÉNET ÉS VÁROSTÖRTÉNETI TEREM

Hajdúszoboszló neve, híre, hazánk határain belül, sőt kívül sem ismeretlen. Nevét megsárgult könyvek lapjain kívül nagymúltú hortobágyi „pásztordinasztiák", országosan elterjedt palackozott gyógyvizek, dermesztő hidegben is megérlelt friss zöldségfélék és télen is élő virágok hirdetik. Hajdúszoboszló nagy nevének és páratlan vonzóerejének titka azonban mégsem ez, hanem világhíres gyógyfürdője, melynek gyógyító hatása ma már tíz- és százezrek tapasztalatában él.

Szoboszló és környéke a medence jellegű, hajdan végeláthatatlan mocsaras, füves, fás hortobágyi és sárréti táj, valamint a futóhomokos nyírségi térszín közé ékelődik. Az ország különböző múzeumaiban őrzött régészeti leletek tanúbizonysága szerint a város helyén már az időszámítás előtti harmadik évezredben is éltek emberek. Erről a helyi múzeum régészeti gyűjteménye is tanúskodik.

A mai Hajdúszoboszló elődjének eredete az Árpádok korába nyúlik vissza. Első telepesei — feltevések szerint — szlávok voltak, amit a szláv személynévből eredő Szoboszló elnevezés is sejtet. A feudális Szoboszló és környéke az Árpádok korában királyi birtok volt. E kort felváltó szá-

A város és környékének régészeti leleteiből

zadokban a Debreceni Dósán kívül, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás voltak leghíresebb birtokosai. Azonban az erős központi hatalom összeomlását követő XVI. század folyamán Szoboszló népe valósággal felőrlődött a rettegett félhold elleni egyenlőtlen küzdelemben.

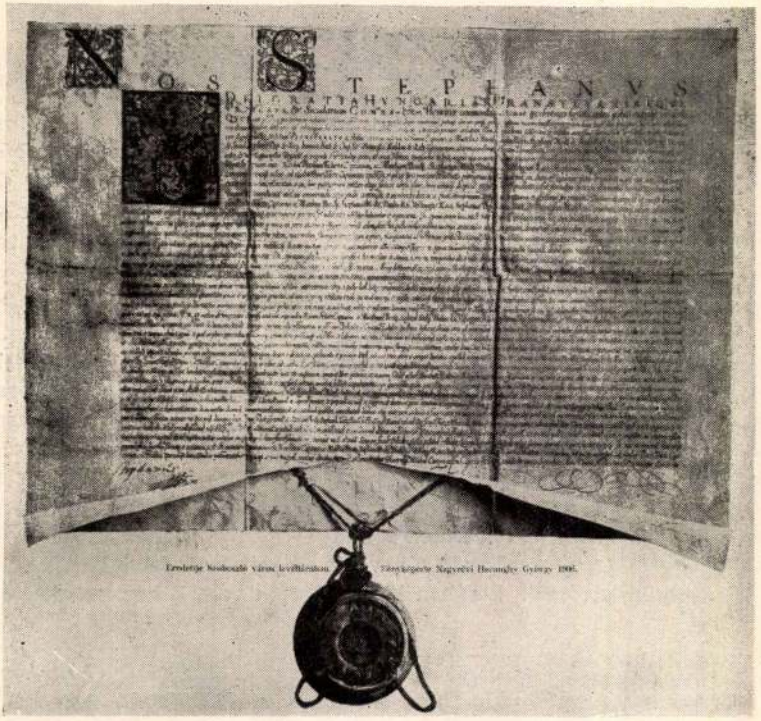

A szoboszlói lovashajdúkat letelepítő oklevél 1606-ból

Az elpusztított települést Bocskai István 700 lovashajdúja népesítette be, az 1606. szeptember 2-án kelt adománylevélre hivatkozva. Ez az okmány a lovashajdúk megjutalmazásán kívül, Bocskai végakaratát is kifejezi, mely szerint a hajdúk: *„... a hazát hűségesen szolgálni minden vonakodás nélkül tartoznak és köteleztetnek ...”* A helység fejlődésének új szakaszát megnyitó telepítés történetét és a korabeli viszonyokat a múzeum Bocskai- és hajdú-emlékei dokumentálják.

A múzeum felbecsülhetetlen értékű nemzeti kincse a híres fecskefarkú, arany-ezüst hímzéses zöldselyem zászló, amit a nagyfejedelem ado-

mányozott a lovashajdúknak. Csak elismerés illetheti a várost, hogy a történelem nagy viharaiban is megőrizte ezt az egyetlen ránkmaradt Bocskai relikviát.

A zászló egyik oldalán a lovashajdúk (tigris) és a császári csapatok (lovag) küzdelmét láthatjuk. A zászló másik oldalának közepén tigris emelkedik ki a koronából. A hajdúkat jelképező győztes tigris a némettől elvett pajzsot és zászlót tartja.

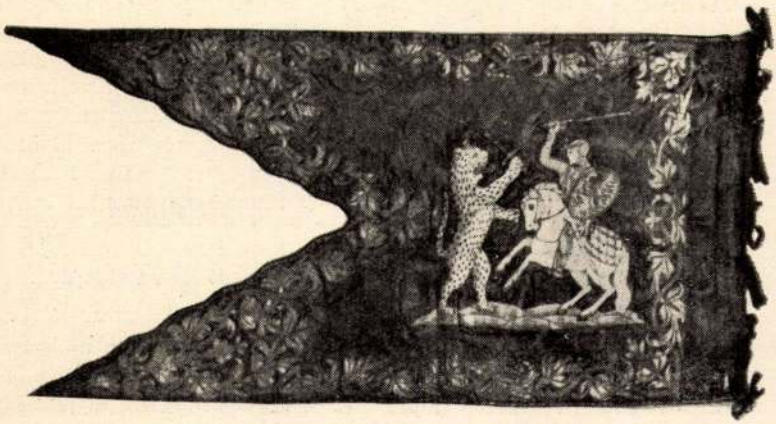

A hajdúk Bocskai zászlója

Bocskai letelepült népe ama korábban megvetett és etnikájában is vegyes összetételű hajdú társadalmi réteg, amely kisemmizetten is történelmünk pozitív formálójává nemesült. A török által százszor megalázott s otthonukból elűzött délszláv és magyar jobbágyokból verbuválódott hajdúság fő életeleme: a csatározás, a fékezhetetlenség, sőt a rablás lett. Így igen természetes, hogy nehéz volt őket megrendszabályozni. Jellemző, hogy az egyik erdélyi fejedelem — aki ugyan rokonszenvezett a hajdúkkal —, arra kéri a hajdúk főkapitányát, hogy a rend megteremtése érdekében: *„naponta tízet, tizenhatot akasztasson is fel közülük"*.

A hajdúk életmódjából következett településük katonai, várszerű jellege. A hármas tagozódású védelmi gyűrűn legbelül találjuk a templomerődöt, ahová a végveszély idején húzódott a lakosság. A templomerőd: a templomot védelmi célból körülvevő fal, bástyákkal és lőrésekkel megerősítve. Alaprajzát Beck Pál 1783-ban készített térképe tünteti fel. A református templomtól nyugatra ma is látható az erőd mintegy 20 méteres maradványa. E falak körül halt hősi halált Szoboszló férfi lakossága az 1660-as török Szejdi-járás idején, amikor a pusztuló város lángjai

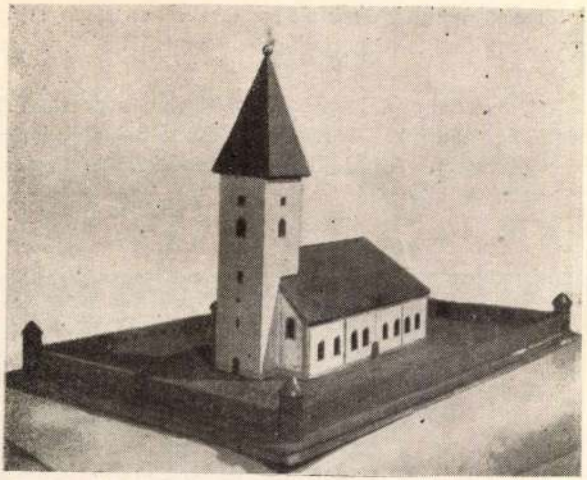

A templomerőd kicsinyített mása XVIII. századi leírás alapján

Debrecenig is ellátszottak. E templomerőd kicsinyített mása a múzeumban látható.

A város azonban rövidesen talpra állt. A halászattal, földműveléssel, de főleg állattenyésztéssel foglalkozó lakosság a XVIII—XIX. század fordulóján differenciálódott, s az árutermelés nyomán kisebb tőkét halmozott fel. A gazdasági és társadalmi változás viszont az osztályharc erősödését vonta maga után. Megnyilatkozását az 1820-as évek elején Dóró István mozgalmában szemlélhetjük, melynek rúgója: az igazságos földosztás, valamint számos gazdasági és politikai igény kielégítetlensége volt. A célkitűzésben előremutató mozgalmat azonban elfojtották. Vezetőit súlyos börtönbüntetésre ítélték.

A Dóró-mozgalom a feudalizmus országosan jelentkező válságát helyileg tükrözte. Ismeretes, hogy a válság 1848-hoz vezetett. A szabadságért és európai haladásért vívott gigászi küzdelemből a Hajdúkerület városai között Szoboszló sem kímélte erejét. A Kossuth táborában küzdő szoboszlói zászlóalj példásan teljesítette Bocskai István végakaratát. Bocskai zászlója ott lobogott a szabadságharc csatái fölött is: „*... melly időben* — a késői hajdúnemzedék újból — *Magyar honunk 1000 éves alkotmánya s szabadságáért Ausztria ellen élet-halálra küzdött.*" Ezt bizonyítja a zászló történetére vonatkozó 1849. évi dokumentum is.

A szabadságharc idején a város lakosságának nem mindennapi élményt jelentett, hogy Kossuthot két ízben láthatta vendégül. A „*millió karú és ezerajkú nép*" a heroikus küzdelem vezetőjét a város díszpolgá-

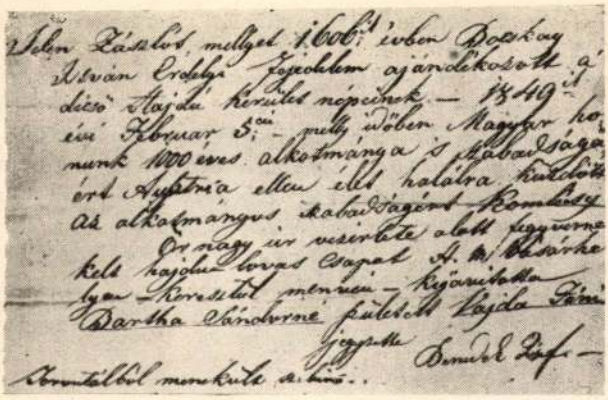

rává választotta, s a szabadságharc elbukása után hazánkra nehezedő önkény sem tudta megsemmisíteni a mély gyökeret vert Kossuth-kultuszt. A Kossuth-hű város megrendítő szavakkal hívja gyászra az élőket 1894 márciusában, amikor ezt írja a múzeumban őrzött gyászjelentésben: *„Gyászold meg magyar! Soha méltóbbat nem gyászoltál, mert soha senki nem tett annyit a magyar nemzetért, mint a mennyit Kossuth Lajos tett!"*

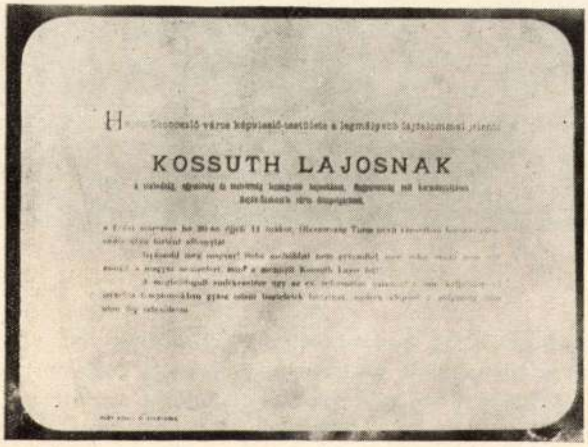
KOSSUTH LAJOSNAK

Gyászjelentés Kossuth Lajos halála alkalmából

A kiegyezést követő években immár rendezett tanácsú várossá lett Hajdúszoboszló is a kapitalisztikus fejlődés útját járta. Ez pénzintézetek alakításában, gőzmalmok építésében, ecetgyár, majd téglaégetők létesíté-

sében mérhető le. Azonban a fejlődés ellenére a termelési viszony jellege továbbra is kisipari maradt.

A gyenge ipari fejlődést a lassan erősödő polgárság fokozatos közéleti tevékenysége, a paraszti városkép módosulása, s a művelődés színeződése követte. A századfordulótól viharos közgyűlésekkel, élénkülő sajtóval s növekvő számú egylettel találkozunk. Élénkül a piaci forgalom is. Ettől az időtől kezdve a város néhány utcája lassan elveszti falusi jellegét, s az úgynevezett régimódi házak helyét téglából készült, magas, az utca felé zárkózott házak váltják fel. A múlt században épült a kompozita áloszlopokkal díszített városi tanács épülete és a polgári iskola is. A korábbi partikuláris oktatás évszázados hagyományaira épülő polgári iskola kezdetben nehezen hódított a Kálvin szellemén nevelkedett hajdúutódok között.

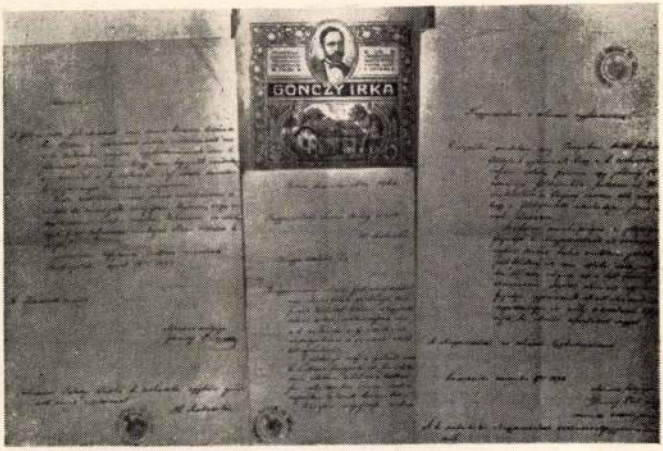

Gönczy Pál leveleiből

A partikuláris iskola padjaiból indult el Gönczy Pál, városunk szülötte, a magyar népoktatás úttörője és szervezője. Zeleméri iskolájában a mának is példaként szolgáló gyakorlati képzést vezette be. Sokoldalú munkásságának — népiskolai törvények, tankönyvírás, térkép és szemléltető ábrák készítése — elvi forrása: a haza- és népszeretet egysége volt. Feltétlen hazaszeretete és szülőföld-szeretete tükröződik 1870-ben írt leveléből is, melyben a szoboszlói iskolának küldött földgömbbel kapcsolatban azt írja, hogy fogadják: „*... hálás emlékem jeléül szülőföldem és azon iskola iránt, melyben bölcsőm ringott és a hol szerény ismereteim legelső elemeit nyertem*". Szülőháza a Fürst Sándor utcában, 1910-ben leleplezett

szobra a műemléknek nyilvánított középkori eredetű ref. templom mellett ma is áll. Félszázados és haladó körvonalú pedagógiai tevékenységének méltó megbecsülését jelenti, hogy a mai általános iskolát róla nevezik el.

Ugyancsak hajdúszoboszlói származású Hőgyes Endre, *„a magyar Pasteur"*. Ő a Pasteur-féle veszettség elleni oltás tökéletesítésével és az oltóanyag készítésének egyszerűsítésével a nemzetközi tudományos élet elismert alakja lett. A *„mindig halkszavú"* Hőgyes Endrének mint embernek, mint tudósnak egy angol írótól átvett, állandóan visszatérő jelszava: *„A könnyű dolgok a felszínen úsznak, de az igazgyöngyökért a mélybe kell leszállni."* Ez az elmélyülő munkastílus jellemezte egész életművét. Emlékét szívébe zárta a róla elnevezett helyi gimnázium. Szoboszló volt szűkebb hazája Kenézy Gyulának is, aki a nőgyógyászatban szerzett érdemeket. Városunk nagyjainak emlékét a múzeum is igyekszik ápolni.

Hajdúszoboszló XX. századi történetének egyik legmesszebbható és határain messze túlmutató eseménye a gyógyfürdő létesítése volt. Ennek lehetőségét a föld belsejéből feltörő nagymennyiségű gyógyhatású víz vetette meg. A gyógyfürdő vizét három konyhasós, jódos és brómos 73—78 C fokos hőforrás szolgáltatja. Európában mint melegvizű sósfürdő, egyedülálló. Kiválóan alkalmas csúz, rheuma, köszvény, ischiás és sok más betegség gyógyítására. A gyógyulni vagy pihenni vágyó vendégeket kád- és medencefürdők, továbbá strandfürdő várja. A csónakázó tóval mintegy negyven kat. hold a fürdő területe. Nagy vendégforgalom idején tizenkét-tizennégyezer fürdőzőt is képes befogadni.

A gyógyfürdő létesítése döntően szabta meg a város további fejlődésének irányát. Ez a fejlődési irány a fürdőváros képének, életmódjának és szellemének fokozatos kibontakozása, amely máig sem zárult le, sőt napjainkban nyer merész távlatot. A fürdővel erősödött a város ipari jellege. Ezt dokumentálja a villanytelepen kívül a gyógyvízpalackozó és a földgáztermelő vállalat létesítése. Nagymértékben növekszik az áruforgalom és az idegenforgalom is. Ez utóbbi például 1957-ben az 1931. évinek több mint hétszerese volt. A felszabadulást követő években rendkívül megnövekedett a beutalt dolgozók száma. Ez rendszerünk demokratizmusát hangsúlyozza. Az idegenforgalom nyomán megnövekedett élelmiszerkereslet pedig a mezőgazdaság fejlődését sarkallja. A fürdő fejlesztésével párhuzamosan épült ki és fejlődik a szórakozó és üdülőhálózat. Városunkban jelenleg 12 nagyobb üdülő áll a vendégek rendelkezésére. Ez évben veszi kezdetét a 300 férőhelyes, modern SZOT-üdülő építése.

Minden új létesítménnyel tovább változik a régi városkép. A hajdani szőlőskertek és legelők helyén újabb és újabb épületek, csinos parkok teszik Hajdúszoboszlót minden szempontból igazi fürdővárossá. A város és fürdő távlati fejlesztésének tervét a múzeum is szemlélteti.

A város rohamos fejlődése egész népünk érdeke és a külföldi üdül-

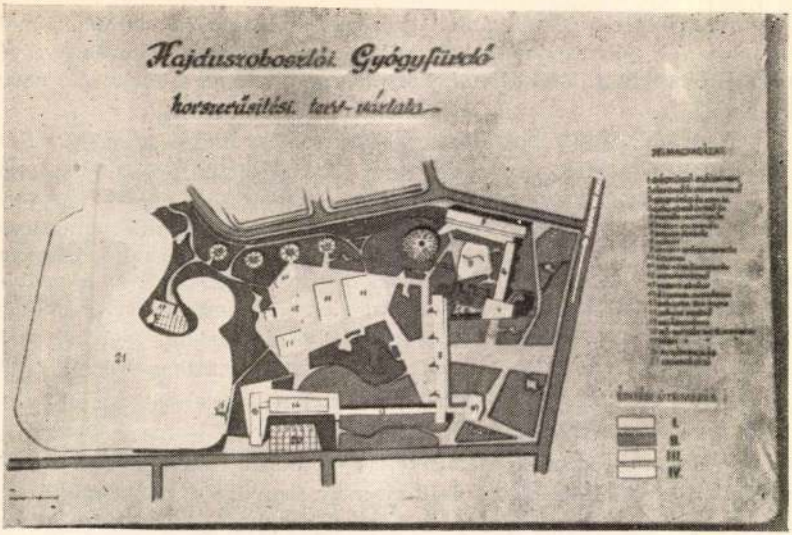

A fürdő fejlesztésének távlati terve

tetés is megköveteli, hogy végrehajtsuk a fürdőfejlesztés valóban grandiózus távlati tervét. A terv megvalósítása azt eredményezi majd, hogy fürdőnk szépségének és méreteinek nagyszerűsége arányba kerül világhírnevével.

A felszabadulás után kibontakozó szocialista átalakulás merőben új távlatát nyitotta meg a város fejlődésének. A város fejlődő ipari profilja és a munkalehetőség biztosítása szempontjából különösen jelentős a ládagyár létesítése, ahol 1957 óta már bútorok gyártása is folyik. Hajdúszoboszló szocialista jövőjének fürdő melletti fontos útjelzője a már országos, sőt európai hírnévnek örvendő Kossuth Tsz hajtató kertészete. A melegvizet hasznosító, mintegy hatezer négyzetméter alapterületű üvegházzal rendelkező kertészet virágokat és főleg korai zöldségféléket termeszt. Termékeit a hazai nagyvárosokon kívül Bécsbe és Brüsszelbe is szállítják. A város határát tizenhat kilométeren átszelő Keleti-főcsatorna a kertgazdálkodás felé hajló földművelés és belterjes állattenyésztés lehetőségét rejtegeti a termelőszövetkezetek és az egyetemi tangazdaság számára.

A városban levő mezőgazdasági és ipari üzemek a gimnáziumi oktatás új távlatait is biztosítják. Hajdúszoboszlón jól működő és hagyományápoló gimnázium, országosan elismert mezőgazdasági szakiskola és Micsurin-állomás, kiválóan felszerelt, modern gyógypedagógiai intézet és három általános iskola működik. A kétmillió forintos beruházással épült művelődési otthonban a zenekar, könyvtár és a fiatal múzeum nyert

elhelyezést. Mindez a többi művelődési intézménnyel, a kulturált vendéglátással, nyugodt pihenési lehetőséggel együtt, a fokozódó idegenforgalom igényeit igyekszik kielégíteni.

NÉPRAJZI TEREM

Néprajzi szempontból városunk népe a nagykunokhoz áll legközelebb, mivel nagyrészt kunsági eredetű is. A szoboszlói hajdúnak is jellegzetes ismertető jegye a legtöbbször közepes, erős termet, kerek fej, markáns arcél, továbbá a haj-, szem- és a bőr barna színezete. Jellemét tekintve, zárkózott és kevés szóval él a szoboszlói ember. Korábbi életmódjában a pásztorkodás foglalta el a fő helyet és ez formálta leghatékonyabban

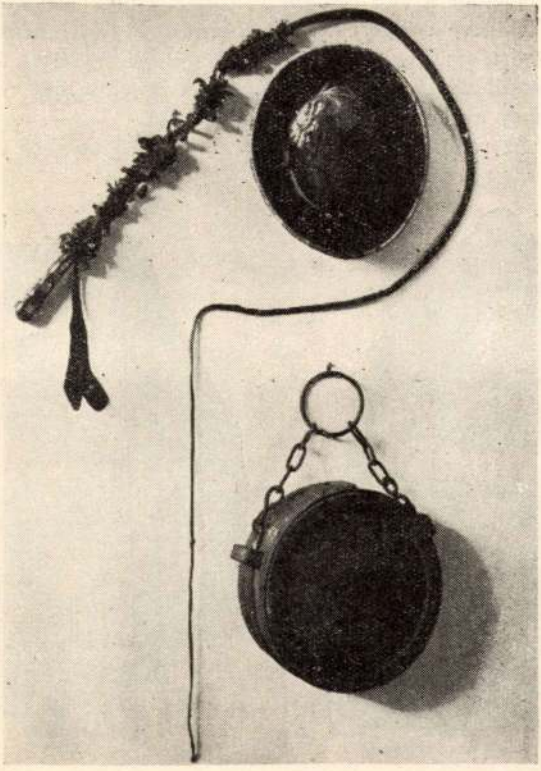

Pásztoremlékek

egész életét. Így tehát nem csoda, hogy a pásztorélet nagy hagyománnyal rendelkezik városunkban. Hajdúszoboszlón nagymúltú „pásztordinasztiák" voltak és vannak, mint például: a Farkas-, Bujdosó-, Vári-, Török- és a Kovács-család. Ezek a családok nem annyira a környékbeli legelőkön, hanem a messze földön híres Hortobágyon éltek és életmódjukkal bámulatba ejtették az utazókat. A pásztorok emlékeit a múzeum pásztorfala mutatja be.

Az emlékek közül igen érdekes a csobolyó, mely a pásztorember ivóedénye volt. A pásztoralkotások legszebbike a díszes nyelű karikás ostor, mely szoboszlói pásztor kezét dícséri.

Az úgynevezett hajdúviselet több darabja, mint például a kisbunda, nálunk sem ismeretlen. Az idősebb asszonyoknál használt kisbunda juhbőrből készült, gallérszerű, gazdagon hímzett ruhadarab. A századfordulói polgárosuló paraszt és asszonya, ha tehette, öltözködésében mindig igyekezett lépést tartani a kor ízlésével. Ruhadarabjai általában színesek, s anyagukat tekintve igényesek. Különösen érdekes és jellemző az eljegyzéskor kapott értékes jegykendő, amit egész életen át féltve őrzött az asszony. Megbecsülésében férje iránti hűséget látja, s még ma sem ritka az a kérés, hogy a kendővel együtt temessék el.

A hajdúház rendszerint fehérre meszelt, apró ablakos épület, mely-

Kisbunda a századfordulóról

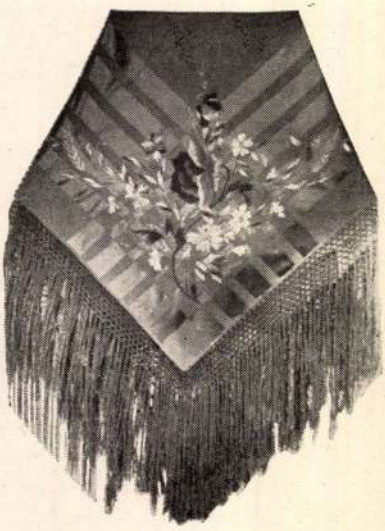

Jegykendő a századfordulóról

nek jellemzője a búzás hombárral ellátott íves tornác. Külső érdekessége még a csapott tetőhomlok, vagyis a pinklisvégű és nádfedeles tetőszerkezet. A hajdúház belülről sem volt dísztelen. A legtöbbször hármas beosztású, s a gerendás mennyezettel és boglyakemencével ellátott hajdúház igen érdekes helyisége a pitvar. A bolthajtásos és szabadkéményes pitvart díszítő, gyakran kézifestésű tányérok, tálak a szoboszlói paraszt ízlését, sőt hazafias szellemét tükrözik A színes tányérok száma gyakran a jómód fokmérője volt a parasztember számára. E tányérokat azonban csak nagyobb vendégség idején használták. Tányérokkal díszített pitvart ma már csak egy-két helyen találunk, mert számukat erősen „megtizedelte" a XX. század.

Tányér a múlt századból

Már évtizedek óta városunkban él és folytatja alkotó munkáját Kepes Ágnes, a magyar kerámiaművészet egyik országosan ismert neves művelője. Kepes Ágnes Pátzay Pál szobrászművész tanítványa. Neve, alkotása már a háború előtt is ismert volt. Az 1950-es évek elején Budapesten, 1955-ben pedig a Déri múzeumban mutatkozott be Debrecen igényes közönségének. Kepes Ágnes művészetében a finoman hajló körvonalak, s kellemes színek harmóniája tükröződik.

Városunk múzeumában — mivel a tervek szerint tájmúzeum lesz — a nemes tradíciókat hasznosító híres nádudvari fazekasok alkotásai is láthatók. A közönséges lágyra gyúrt agyagból forgókorongon megformált és folyami kavics segítségével díszített, majd kiégetett vázák a magyar népművészet eredetiségének bizonyítékai. A nádudvari alkotások ma már szinte világszerte ismertek.

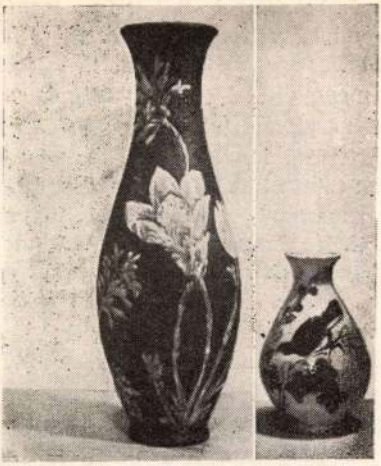

Kepes Ágnes színes zománcú vázáiból

A nádudvari fazekasok munkáiból

HAJDÚSZOBOSZLÓ

MŰEMLÉKI TÉRKÉPE

MŰEMLÉK

MŰEMLÉK JELLEGŰ

REPTÉR
ÁLMOS U.
BÖSZÖRMÉNYI U.
LÓVAS U.
CSONAKÁZÓ TÓ
GYÓGYFÜRDŐ
JÓKAI SOR
KERTÉSZET
HŐFORRÁS TÉR
WESSELÉNYI U.
ATTILA U.
ARPÁD U.
ADAM U.
KOSSUTH U.
FÖLDVÁRI U.
RÁKÓCZI U.
BERCSÉNYI U.
TÚRY U.
KÁDÁR U.
PETŐFI U.
LEHEL U.
V. ÁLLOMÁS
TOKAJI U.
GALÓCZI SOR
SZOVÁTI U.
SOMOGYI B. U.
TÖRÖK U.
BOCSKAI U.
KÖSELYÉR
BAUCSI U.
SKULTÉTY U.
HENDELÉNY U.
DOZSA GY. U.
HOSÓK TERE
DIMITROV U.
KOSSUTH U.
LUTHER U.
BANYÁSZ U.
VÖRÖSHADSEREG U.
MARX TÉR
KOLCSEY U.
SZAMUELLY U.
JÓZSEF ATTILA U.
SZUHAI U.
FÜRST S. U.
MÓRICZ ZS. U.
KENÉZY U.
SZÉCHENYI U.
SZALAI U.
FEHÉR U.
HAJNAL U.
BÉKÉSI U.
KOLYÁT A. U.
UJVÁRI U.
GÉPÜJSOR KELETI SOR
MALOM SOR

1
KÁLVIN TÉR

2
KÁLVIN TÉR

3
BOCSKAI U.

4
SZOVÁTI U. 11.

5
TÖRÖK U. 2.

6
MARX TÉR 8.

7
KENÉZY U. 21.

8
FÜRST S. U. 22.

K. Tiner.

ÁRA 3 FORINT

ÜZENET AMERIKÁBA.

Krisztián György mozdonyvezető petrozsényi születésü, aki 10—12 éve kivándorolt Délamerikába közölje lakcimét. Gáll Ferenc Alsódabas, Pest megye.

Palkó György, Monesscu, Pa, aki régebben Amerikába költözött, tudassa cimét keresztfiával, aki szeretné soraival fölkeresni. Cim: Sipos János Budapest X., Auguszta Menekült Telep. — Gyulafehérvári-utca 1.

KI TUD RÓLA?

Sepsikőrispataki Bedő Ferenc, volt 82. gyalogezredbeli hadnagyról, aki tud valamit, értesitse Téglás Sándort, Budapest, VI. Rózsa-u. 78. sz. alatt.

Nyárádszentbenedekről menekült Nagy Jolán, h. tanitónőről értesitést kér, Farkas Benedek, Budapest, VI., Dalnok-u. 18. sz. alá.

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Egy székely előfizető. *(Kalocsa).* Érdekes levelét köszönjük. Aktuális tudósitásait máskor is szivesen vennők.

Gróf H. F. (Miskolcz) Lapunk érdekében tett szives fáradozásait és szives értesitését hálásan köszönjük. Továbbra is kérjük jóakaratu pártfogását.

Háromy Viktor (Sümeg) Közbenjárásukra a máv.-val szemben fennálló tartozása ügyében a budapesti menekültügyi kirendeltséghez (Eötvös-utca 11 6. II) az Országos Menekültügyi Hivatal leiratot küldött. Szíveskedjék ezügyben emlitett kirendeltségnél érdeklődni az elintézés módjáról.

F. J. (Budapest—Erzsébetfalva) *„Levél Kolozsvárra"* cimü verse egészen kezdetleges. Elrontja azt a bizalmat, melyet a másik sikerültebb kis dala keltett. Ne siessen a hangulatai megirásával. Élje át őket, mert *csak* átérezni nem elég. A megirásnál pedig nagyobb gonddal legyen a ritmus iránt és képekben, jelenetekben igyekezzék kihozni a mondanivalóját, *nem leirásban.* Egyiket kivételesen közöljük. Azért kivételesen, mert jobbat várunk.

B. (Budapest) *„A görgényi patak partján."* Nem közölhető. Próbáljon talán egy-két versszakos kis népdalfélét irni.

Gy. B. János. (Békéscsaba) 49 számu gyüjtőive alapján hireink között megemlékeztünk a könyvéről, de előfizetőket természetesen nem gyüjthetünk

N. K. „Az oláh laposkerék" cimü cikkét sajnálatomra nem használhatjuk. Általánosan tudott dolgok igen vontatottan illetve terjengősen megirva.

K. J.-né (Miskolcz) Eljön az idő, mikor megszenvedett martirságáért megfizetünk. Sok az adósságunk és sok lesz a kamatja. Köszönjük szives levelét. Többi levélre később válaszolunk.

HIRDETÉSEK

LEVELEZÉSEK — NYILT-TÉR

Apróhirdetéseket, üzleti hirdetéseket, üzeneteket Erdélybe és Amerikába, „Ki tud róla?" rovatba fölvesz:

KIADÓHIVATAL: X., Pongrác-ut, Auguszta-telep, Telefon: József 93—41.

OTTHON TITKÁRSÁG: VI., Nagy János-utca 27., I. Telefon: 87—74.

BOCSKAY-NYOMDA, VII., Jósika-utca 7. Telefon: József 81—10. — Telefonhivásra megyünk.

Biharkeresztesre megérk. kiutasitottak névsora.
1921 julius 25.

Kiss Elek rendőr, 6 cstg. Nagyvárad—Sarkad
Viczián Elekné alezredes neje, Nagyvárad—Budapest
Kapros János állomás előlj., 4 cstg. Nagyvárad-Debrecen
Steinka János áll felv., 2 cstg. Nagyvárad—Mátészalka
Dr. Szokoly Tamás ügyvéd, Nagyvárad—Abaujszántó
Szeitz Károly tisztviselő, 1 cstg. Nagyvárad—Szajol
Erdélyi István főkalauz, 5 cstg. Msziget Debrecen
Vásarhelyi István földbirtokos, 9 cstg Bhunyad—Gyoma
Szendrey Ida tanitónő, 1 cstg. Sepsiszentgyörgy-Miskolc
Székely Malvin tanárnő, 1 cstg. Sepsiszentgyörgy-Szajol
Dr. Müller Géza árv. ülnök, 2 cstg. Nagyenyed—Szajol
Imre Sándor máv. felügyelő, 4 cstg Kolozsvár—Szajol
Dr. Jeney Aladár kir. ügv., 4 cstg. Kolozsvár—Mátyásföld
Császár Lujza vaarónő, 1 cstg. Kolozsvár Szajol
Dr. Schreiber Miklós kir. közj., 5 cstg. Kolozsvár-Bpest
Vörös Gyula főkalauz, 3 cstg. Segesvár—Szajol
Kovács István pályaőr, 4 cstg. Egeres—Szajol
Gombos József pt. táv. alt., 1 cstg. Medgyes—Szajol
özv. Valentin Ödönné 1 cstg. Kolozsvár—Budapest
Lőrincz Józsefné háztart., 1 cstg. Nagyvárad-Püspöklad
Kiss Gáborné háztart., 1 cstg. Nagyvárad—Gyoma
Kiss Rózsika tanitónő, Nagyvárad—Szajol
Kiss István tanfelügyelő, 2 cstg. Nagyvárad—Szajol
Dr. Perényi József kegy. r. tan., Kolozsvár—Budapest
Feri Jánosné háztart., 1 cstg. Zsomboly—Budapest

1921. julius 26.

Dávid Józsefné háztart., Csikszerda—Szajol
Balázs Béla árvaszéki ülnök, 2 cstg. Csikszereda—Szajol
Buza Károly irodatiszt, 5 cstg. Msziget—Orosháza
Barcsai Ede kocsivizsg., 1 cstg. Szatmár Debrecen
Szemesei János kocsivizsg., 5 cstg. Szatmár—Debrecen
Dr. Báthory Oszkárné 3 cstg. Nagyvárad—Szajol
Szőke Lajos törvsz. biró, 3 cstg. Nagyvárad—Budapest
Müller János kalauz 2 cstg. Nagyvárad—Rakamaz
Papp Sándor von.fék. 2 cstg. Nagyvárad—Biharkeresztes

1921. julius 28.

Bekő Antal máv. főrakt., 5 cstg. Szatmár—Hböszörmény
Baka Mihály m. rajzoló, 2 cstg. Nvárad—Biharkeresztes
özv. Nagy Mihályné háztart., 2 cstg. Nvárad—Komádi
Jalaszter Istvánné házt., 1 cstg. Nvárad—Szombathely
Graisz Ottó gazd. isk. ig. tan., 1 cstg. Torda—Szajol

Hidasnémetire megérkezett kiutasitottak névsora.

1921. julius 23—24.

özv. Imre Ernőné nyug., 3 cstg. Kassa—Gödöllő
Broda Márton gépészkovács, 3 cstg. Kassa—Garadna

1921. julius 26—27.

Beszedits Rezső molnár, 4 cstg. Hernádcsány—Budaörs
Juhász József áll. pénzt. főtan. 6 cstg Rózsahegy—Bpest
Rázgha Gusztávné házt., Iglóról—Miskolcra

Lökösházára megérkezett kiutasitottak névsora.

1921. julius 24.

Zsigmond László munkás, 1 cstg. Lugos—Szajol
Reischel Frigyes bankhiv., 3 cstg. „ „
Frana Emilia háztart. „ „
Kállert Katalin háztart. „ „
Puched Józsefné háztart. „ „
Sütsing Mária háztart. „ „
Reitter Rudolf főszolgabiró, 1 cstg. „ „
Bocskay Kálmán épitész, 1 cstg. „ „
Frauk Zoltán birósági végr., 3 cstg. Lugos—Csepreg
özv. Feschler Vilmosné, Lugos—Szajol
Podhradszky Kornél főszolg., 1 cstg. Lugos-Szfehérvár
Madarász Albertné háztart., Erdőszentgyörgy-Pilisvöröv.
Szántó György vasutas, 1 cstg. Mvásárhely—Keszthely
Pallos Ida post. kez., Marosvásárhely—Szajol
Zuska Mihály 5 cstg. Temesvár—Szolnok
Kalocsai Imre vasutas, 2 cstg. Temesgyarmat-Nyiregyh.
Bányai István vasutas, 1 cstg. Temesgyarmat-Nyiregyh.
özv. Orbók Istvánné háztart., Lugos—Szajol
Szalapesk Henrikné háztart., Temesvár—Szajol
Ripcsó Katalin háztart., Temesvár—Szajol
Balogh József munkás, 5 cstg. Marosvásárhely—Szajol
Dobocsi Lujza háztart., 2 cstg. Marosvásárhely-Debrecen
Gyenge Biró István tanitó, 4 cstg. Nyárádfő—Debrecen
Buzogány Róza háztart., 3 cstg. Nyárádfő—Debrecen
Pető Benjámin lakatos, 3 cstg. Mvásárhely—Jászberény
Miki Albert vasutas, 3 cstg. Marosvásárhely—Kecskemét
özv. Merkovszky Andrásné háztart., Mvásárhely-Kecsk.
Szekeres Mátyás pénzbesz., 4 cstg. Mvásárhely-Kaposvár
Sipos Zsigmondné háztart., 1 cstg. Mvásárhely—Szajol
Viszt Béla irnok, 5 cstg. Szászrégen—Szajol
Arnyász János bányász, 4 cstg. Petrozsény—Gyöngyös
Reisch Péterné háztart., Nagyszentpéter—Budapest
Nagy Jenő mérnök, 1 cstg. Marosvásárhely—Szajol
Majoros Antalné háztart., Lugos—Mezőtur
Soltész Lőrincz pék, 1 cstg. Lugos—Sajószentpéter
Ruska János vasutas, 5 cstg. Lugos Békésföldvár
Tunk József vasutas, 1 cstg. Lugos—Szajol
Fábián Imréné háztart., 1 cstg Lugos—Békéscsaba
Kiss Istvánné háztart., 1 cstg. Lugos—Fótkomlós
Gemcsi Mihályné vasutas, 2 cstg. Lugos—Hódmezőv.
Takács András vasutas, 3 cstg. Lugos-Hódmezővásárh.
Német István vasutas, 5 cstg. Lugos—Kiskunhalas
Málnai János vasutas, 6 cstg. Lugos—Kiskunhalas
König István pt. ellenőr, Lugos—Szeged
Dékány József vasutas, Lugos—Orosháza
Varga Mihály postás, 6 cstg. Lugos—Szeged
Lehoczky János vasutas, 1 cstg. Felkenyér—Tótkomlós
Gyurinai István vasutas, 1 cstg. Lugos—Vésztő
Kiss László vasutas 3 cstg. „ „
Biró Lajos vasutas, 1 cstg. „ „
Szikszai Károly vasutas, 3 cstg. „ „
özv. Gartner Zoltánné házt. 2 cstg. Lugos—Szfehérvár
özv. Hartrampf Károlyné házt., 2 cstg. „ „

1921. julius 26.

Király Balázs bognár, 3 cstg. Arad—Törökszentmiklós
Répási Ferencné háztart. 3 cstg. Lugos—Kalocsa
Komáromi István vasutas, 2 cstg. Temesvár—Keszthely
Harmati László b. pénzt., 3 cstg. Petrozsény—Nmányok
Sörger Adolf lakatos, 2 cstg. Petrozsény—Bánhorvát
Bobka József lakatos, 2 cstg. Arad—Mór
Rátkai Erzsébet háztart., Arad—Mór
Both Tamás vasutas, 2 cstg. Piski—Pápa
Marocsik András vasutas, 8 cstg. Arad—Sz.-fehérvár
Toth Péter vasutas, 2 cstg. Piski—Kisujszálás
özv. Orosz Dezsőné házt. 3 cstg. Temesvár—Szajol
Székely József vasutas, 1 cstg. Kiskapu—Szajol
Vajda Béla vasutas, 1 cstg. Marossztincze—Tsztmihály
Kocsis Árpádné háztart., Déva—Szekszárd
Kormert Károly á. pénzt. 3 cstg. Marosillye—Debrecen
Mlinkó Eleonora pt. kiadó, Bánlak—Szajol
György Jánosné háztart., 6 cstg. Kbecskerek—Kecskemét
Boros Károlyné háztart., Temesvár—Szajol
Hégl Sándorné háztart., 1 cstg Temesvár—Szajol
Horváth Mihály vasutas, 1 cstg. Temesvár—Soltvadkert
Balás János vasutas, 4 cstg. Temesvár—Szajol
Toth Sándor vasutas, 6 cstg. Arad—Békésföldvár
Degrell Lipót banktisztv., 2 cstg. Temesvár—Budapest
özv. Kafka Jánosné házt., 2 cstg. Temesvár—Göd
Neuhorn Bertalan pt. s. ell., „ „
özv. Abt Ferencné házt Temesvár—Szajol
Takács Pálné háztart., 1 cstg. Arad—Szolnok
Bertoldi Sándor bányász, 2 cstg. Petrozsény—Tatabánya
Demeter Antal „ 3 „ „ „
Wagner Sámuel „ 4 „ „ „
Gyenge Pál „ 6 „ „ „
Veress Dávid „ 3 „ „ „
Varis János „ 6 „ „ „
Todor László „ 4 „ „ „
Sztojka Demeter „ 3 „ „ „
Krupa Antal „ 8 „ „ „
Farkas Ferenc „ 5 „ „ „
Stág Antal vasutas, 8 cstg. Karánsebes—Kaposvár
Gyökér Istvánné házt. 1 cstg. Déva—Szajol
özv. Papp Árpádné háztart., Hátszeg—Alsódabas
Toth Károly vasutas, 2 cstg. Piski—Hajduszoboszló
Danó Mihály lakatos, 2 cstg. Piski—Kaposvár
Kéri Sándorné háztart. 2 cstg. Máriaradna—Bonyhád
özv. Horváth Józsefné háztart., Arad—Szajol
Kalocsai Vendel vasutas, 4 cstg. Piski—Debreczen
Olári Margit háztart., Máriaradna—Békéscsaba
Ritohnovszky János tanuló, Temesvár—Abony
Dr. Mészáros Eda tanár, 2 cstg. Temesvár—Ujdombovár
Rátkay Antal vasutas, 3 cstg. Poklisa—Törökszmiklós
Kiss Sz. vasutas, 1 cstg, Milosvaodvas—Gyékényes
Nezich Vendel művez. 1 cstg. „ „
Sneider János bányász, 6 cstg. Petrozsény—Tatabánya
Bajza Pál máv. főell., 5 cstg. Temesvár—Szajol
Tari Mihályné házt. 3 cstg. Vadász—Szajol
Sindlberger Alajos vasutas, Arad—Szajol
Tabajdy Lenke tanitónő, Kisjenő—Bicske
Széchenyi Imre asztalos, 1 cstg. Temesvár—Szajol
Oláh Dénes cipész, 3 cstg. Mvásárhely—Szajol
Csikos Imre vasutas 4 cstg. Temesvár—Szeged
Todor Miklós máv. hiv., 2 cstg. „ „
Szijj Ferenc erdőőr, 2 cstg. Arad—Hódmezővásárhely
özv. Lechner Arnoldné házt., Kisjenő—Grác

Szegedre megérkezett kiutasitottak névsora.

1921 julius 23.

Fáth János hordár, 1 cstg. Fiume—Szomoja
özv. Nelecsényi Ferencné Belatincs—Budapest
Filipovics Ujubeg földbirtokos, Szarajevo—Budapest
Börcsök Miklósné háztart., 1 cstg. Kiszombor—Szeged
Andrasovics Zsalkó kertész, Szabadka—Igazolás alatt
Haluska Antal p. ü., főtiszt, 4 cstg. Zenta—Szeged
Kerekes Béla vasuti fékező, 1 cstg. Szabadka—Fülöpsz.
Bálint Jánosné háztart., 5 cstg Ujvidék—Szeged
Körmendi Károlyné háztart., Ujvidék—Tököl
Vass Sándorné háztart., Alsótebe—Győr
Földesi István tanár, Óbecse—Turkeve
ifj. Kugler Sándor tanuló, Nagybecskerek—Budapest

1921. julius 25.

Terbe Miklósné háztart., Antalfalva. Igazolás alatt
Bajgál Ferenc kovács s. Konp. Visszautasitva
Isepy Dezső népf. őrnagy 2 cstg. Szabadka—Budapest
Hötlinger János pincér Ujvidék. Visszautasitva
Nagy Lajos földmives, 1 cstg. Szabadka. Ig. elj. alatt
Wéber Lajos telekkönyvvez., Zombor. Visszautasitva
Lőrincz Rozália háztart, Zenta—Szeged

1921. julius 26.

Fisbach István máv. hiv., Barcs—Budapest
Kisbér Ernő pt. alkalmazott, „ „
Paisczél Zoltán jásrábiró, 1 cstg. Topolya—Makó
Hajós János pt. táv. ell., 4 cstg. Pancsova—Szeged
Farkas Györgyné házt. Törökkanizsa—Szeged
Papp György asztalos s., 1 cstg. Versecz—Igazoltatás a.
Kanyó Jenőné főhdgy. neje, Torzsa—Szeged
Romoda Iván tanuló, Zombor—Budapest
Ertl Márta pt. táv. kiadó, Fiume—Budapest
Ertl Károly máv. főkocsi m., 5 cstg. Fiume—Budapest
Müller Jánosné házt. Torzsa—Kalocsa
Jedáne Jakab pt. altiszt, Apatin—Szeged
Glück Lajos kőfaragó és földbirtokos Tkanizsa—Makó
Labauer István tisztv., Törökkanizsa—Budapest
Dr Hidvégy Miksa ügyvéd, 5 cstg. Csáktornya ügye v.
Kosa J. pt. táv. ell. 6 cstg. Bácskossuthfalva—Rszmihály

Szobra megérkezett kiutasitottak névsora.
1921. julius 25.

Gyurcsovics I.-né házt., 2 cstg. Érsekujvár—Dkeszialag
Tóth Máténé háztart., 4 cstg Privigyéről—Dunakeszialag
Salance Pál kovács, 3 cstg. Perbetéről—Dunakeszialag
Pohfkovics Gusztáv pt. főfel., Pozsonysztgyörgy—Bpest
Szőrfy Lajosné háztart., 1 cstg. Szegedről—Hmvásárhely

Szolnokra megérkezett kiutasitottak névsora.
1921 julius 22—26.

Abay Ferenc iparisk. művez., 5 cstg. Arad—Budapest
Ádám Károly banktisztv., 2 cstg. Segesvár—Rákospalota
Dr. Ács Jenő kir. jbiró, 2 cstg. Nagyenyed—Budapest
Bakos Pál főmozd. vez., 2 cstg. Arad—Keszthely
Bencze Géza máv. főell., 5 cstg. M.-Vásárh.—Bp-Kelenf.
Dr. Barta Gyula ügyvéd, 2 cstg. Nagyvárad—Budapest
Özv. Balogh Ákosné házt., 2 cstg. M.-Vásárhely—Bpest
Bozsó Antal fékező, 6 cstg. Arad—Szolnok
Dr. Bányi Gézáné mgz., 4 cstg. Nagyv.—Dunak.-Alag
Binder Józsefné háztartb., 1 cstg. Temesvár—Budapest
Bodó Jánosné házt., 2 cstg. Meggyes—Budapest
Bardócz Zsigm. pü. dijn., 4 cstg. Beszterce—Kecskem.
Bencsik István szállodai p., 4 cstg. Temesvár—Gödöllő
Borbély János fékező, 4 cstg. Piski—Jászapáti
Bognár Károly főkalauz, 2 cstg. Liebling—Szekszárd
Biró Miklósné házt., Kisszentmiklós—Szombathely
Butoros István bányász, 16 cstg. Petrozsény—Felsőgalla
Bartha Kálmán bányász, 2 cstg. Vulkán—Felsőgalla
Csekne Károly bányász, 6 cstg. Petrozsény—Felsőgalla
Cser István bányász, 3 cstg. Petrozsény—Nagymándok
Czetka Lajos fékező, 4 cstg. Piski—Mezőkövesd
Dobránszky Emilia házt., 1 cstg. Kőrösbánya—Budapest
Eicher György főmérnök, 4 cstg. Hátszeg—Dkszi—Alag
Fodor Gyula ig.-tan., 7 cstg. Szilágyzsonyva—Kaposvár
Faliznyó Endre máv. irod. kez., 4 cstg. Temesv.—Szoln.
Fekete Mihály kalauz, 3 cstg. Piski—Pápa
Fekete Sándor mozd. vez., 5 cstg. Piski—Kaposvár
Fábry Rezső százados, 2 cstg. Torda—Budapest
Grisz László bankfőell., 3 cstg. Mvásárhely—Kőbánya
Gyepesi György fékező, 3 cstg. Mvásárhely—Budapest
Gyertyánffy Ernő tanár, 3 cstg. Brassó—Budapest
Graf Lajos máv. hiv., 4 cstg. Nagyenyed—Szolnok
Gura János fő. moz. vez., 3 cstg Piski—Albertirsa
Gulyás András máv. lakatos, Piski—Kaposvár
Hübler András vill. szer., 2 cstg. Temesvár—Budapest
Hölzel Rezső máv. ir. kez., 4 cstg. Arad—Szolnok
Özv. Hódos Sándorné mgzó, 2 cstg. Nagyvárad—Bpest
Hoffer Gyula főkalauz, 3 cstg. Temesvár—Budapest
Havasi Pál mozd. vez., 2 cstg. Piski—Kaposvár
Horber Mátyás bányász, 7 cstg. Petrozsény—Felsőgalla
Hajdu János „ 12 „ „ „
Jancsó Károly pü. főbiztos, 6 cstg. Brassó—Kaposvár
Imrédy Vilmosné házt., 5 cstg. Nagybocskó—Kispest
Koó Pál vál. kez., 5 cstg. Arad—Ujszász
Johanyák Márton bányász, 11 cstg. Petrozs.—Felsőgalla
Jeney Aladárné házt., 7 cstg. Kolozsvár—Budapest
Kranczky Kálmán ársz. ülnök, 4 cstg. Nvárad—Bpest
Kozocsa Mihály pü. titk., 5 cstg. Mvásárhely—Nagytétény
Kuklicz István magz., 3 cstg. Temesvár—Budapest
Kunerth Mátyás mozd. vez., 2 cstg. Arad—Rpalota
özv. Köpl Józsefné magz., 2 cstg. Brassó—Budapest

Komlódi Pál málházó 5 cstg. Arad—Rákoshegy
Kováli Mihály kalauz, 5 cstg. Piski—Miskolcz
Kucserik János bányász, 3 cstg. Petrozsény—Felsőgalla
Koppandi Árpád bányász, 2 cstg. „ „
Leitner Elek min. tan., 2 cstg. Kolozsvár—Budapest
Ladányi Aladár bir. ir. főtiszt, 6 cstg. Nenyed—Tapolcza
Magony Mihály fékező, 2 cstg. Arad—Szolnok
Morvay Tibor szöv. ell., 6 cstg, Temesvár—Budapest
Molnár István p. t. altiszt, 7 cstg. Magyes—Szolnok
Molnár István p. t. ellenőr, 4 cstg. Brassó—Kaposvár
Mihálka János tvsz. tiszt., 4 cstg. Msziget—Balassagy.
Madevvics Ferenc bányász, 12 cstg. Petrozsény—Fgalla
Mihálovics Gusztav mozd. vez., 2 cstg. Piski—Szolnok
Dr. Nagy Mihály ügyvéd, 3 cstg. Halmi—Budapest
Neumann János bank. ell., 4 cstg. Brassó—Szeged
Orbán Ferenc bányász, 9 cstg. Vulkán—Felsőgalla
Páll Rezső máv. hiv., 1 cstg. Mvásárhely—Kőbánya
Perjesi Mihály tvszk. elnök, 1 cstg. Zilah—Miskolc
Papp Ferenc bányász, 7 cstg. Petrozsény—Felsőgalla
Pongrácz Jakab bányász, 10 cstg. „ „
Rammer Béla hirlapiró, 3 cstg. Temesvár—Budapest
Rebercsek Lajos bányász, 3 cstg. Petrozsény—Bánhorv.
Soderbeck János bank tisztv. 3 cstg. Nvárad—Budapest
Sapka Gyula mozd. vez., 5 cstg. Brassó—Győr
Sweiber Miklós kir. közjegyző, 5 cstg. Kolozsv.—Bpest
Szabados Ferencné házt., 4 cstg. Temesvár—Kőbánya
Szlovacsek Ferenc gépész, 2 cstg. Petrozsény—Bánhorv.
Szabó Péter keresk. alk., 5 cstg. Temesvár—Félegyháza
Tormai Rezső főbiró, 1 cstg. Kürtös—Kispest
özv. Prilef Sándorné házt., 2 cstg. Vajdahunyad—Kispest
Török Gábor máv. ird. kez., 5 cstg. Marosludas—Ntétény
Till Ernő bank hiv., 5 cstg. Brassó—Szeged
Tamási Ida pt. ell., 1 cstg. Temesvár—Budapest
Tisza Kálmánné házt., 5 cstg. Msziget—Kispest
Tamási Miksa máv. ell., 4 cstg. Piski—Pápa
Veres József kazánkovács, 3 cstg. Piski—Komárom
özv. Vass Jánosné házt., 3 cstg. Betlehem—Budapest
özv. Verler Nándorné házt., 3 cstg. Temesvár—Monor
Zajzon Zoltán áll. pénz. főt., 4 cstg. Brassó—Kisztmikl.
Zsdanszky László pt. főtan., 6 cstg. Nvárad—Budapest
Zsima József bányász, 2 cstg. Petrozsény—Felsőgalla

—

Országos Menekültügyi Hivatal délmagyarországi főosztálya, Budapest, VI., Nagy János utca 27. 4436/921. szám.

Hirdetmény. Az Országos Menekültügyi Hivatal keletmagyarországi főosztálya által:

Páliffy János	névre	10682.	törzsk.	szám alatt
Imreh Jenő	„	7760.	„	„ „
Jakab Ferenc	„	12578.	„	„ „
Kiss Ferenc	„	9697.	„	„ „
Almay Ferenc	„	1142.	„	„ „
Berkovits Gyula	„	5610.	„	„ „
Kiss József	„	6190.	„	„ „
Sipos János	„	13667.	„	„ „
Jecsics Ferencné	„	10735.	„	„ „
Bálint Józsefné	„	5095.	„	„ „
erdősi Bitter E	„	7228.	„	„ „
Szőts Amália	„	2219.	„	„ „
Szilveszter Péter	„	9203.	„	„ „
özv. Bedecs F.-né	„	3661.	„	„ „
Bernáth István	„	17338.	„	„ „
Linkner Sándor	„	10267.	„	„ „
Lautmann Leó	„	13478.	„	„ „

kiállitott igazolókönyvek elvesztek. Ha a fenti nevekre kiállitott igazolókönyveket megtalálják, azokat az O. M. H. keletmagyarországi főosztályához (Budapest, VI., Nagy János-utca 27.) szolgáltassák be.

—

Országos Menekültügyi Hivatal, délmagyarországi főosztálya, Budapest, VI., Nagy János-utca 27. 4461/921. szám.

Hirdetmény. Schindler Gyula cipészsegéd 99. dél törzsk. sz. a. törzskönyvezett szabadkai menekült igazolókönyvét ismeretlen módon és körülmények között elvesztette. Felhivom mindazokat, kik fenti igazolókönyvet megtalálják, főosztályomhoz VI., Nagy János-utca 27. II. 5. haladéktalanul szolgáltassák be, ellenesetben 30. nap elteltével semmisnek nyilvánitom.

Budapest, 1921. augusztus 4.

—

Országos Menekültügyi Hivatal keletmagyarországi főosztálya, Budapest, VI., Nagy János-utca 27. 4353/921. szám.

Hirdetmény. Az Országos Menekültügyi Hivatal északmagyarországi főosztálya által Herceg Péter névre 1232/E. törzskönyvi szám alatt kiállitott igazolókönyv elveszett. Ha a fenti névre kiállitott igazolókönyvet megtalálják, azt az O. M. H. északmagyarországi főosztályához VI., Nagy János-utca 27. szolgáltassák be.

Budapest, 1921. julius 28.

—

Országos Menekültügyi Hivatal délmagyarországi főosztálya, Budapest, VI., Nagy János-utca 27. 4350/921. szám.

Hirdetmény. Illés József munkás 6990/Dél. törzskönyvi szám alatt nyilvántartott mohácsi (Baranya m.) menekült igazolókönyvét ismeretlen módon és körülmények között elvesztette. Felhivom mindazokat, kik a fenti igazolókönyvet megtalálják, főosztályomhoz VI., Nagy János-utca 27. II. 5. ajtó, haladéktalanul szolgáltassák be, ellenesetben 30. nap eltelte után semmisnek nyilvánitom.

Budapest, 1921. julius 28.

—

Országos Menekültügyi Hivatal északmagyarországt főosztálya Budapest, V., Nagy János-utca 27. 4420/921. szám.

Hirdetmény. Az O. M. H. északmagyarországi főosztályánál Kiss Lajos névre 289/E. törzskönyvi sz. alatt kiállitott igazolókönyv elveszett. Ha a fenti névre kiállitott igazolványt megtalálják, azt az O. M. H.é szakmagyarországi főosztályához VI., Nagy János-utca 27. szolgáltassák be.

Budapest, 1921. augusztus 1.

Fűszer, csemege kereskedő segéd nőtlen, menekült állást keres; helyben vagy vidéken. — Cimet a kiadóhivatalba kérek.

Fővárosi Serfőző Részvénytársaság Kőbánya.

Ajánlja elismert kiváló minőségü Mátyás király-, Nádor-, Király- és bak-söreit.

A FŐVÁROS EGYIK LEGNAGYOBB ÉTTERME!

ERDÉLYI VENDÉGLŐ

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Kitünő erdélyi konyha! Kolozsvári, marosvásárhelyi és szamosujvári különlegességek! Menekültek alapitása.

Erdélyi személyzet. Kolozsvári szakácsnő!

Kedvezményes előfizetési rendszer!

Vezérigazgató: dr. Somodi András, volt kolozsvári közélelmezési tanácsnok.

Az étterem vezetői: Csiky Béla az O. M. H. közélelmezési osztályának volt vezetője és Walber Károly a kolozsvári New-York kávéház és étterem volt vezető főalkalmazottja.

Makulatur papir,
3 métermázsa olcsón eladó
Cim a Kiadóhivatalban.

Már szeptemberben megjelenik

AZ ERDÉLYIEK KALENDÁRIUMA

1922-ik nagy képes kiadása.

Bolti ára --- --- --- --- --- 25 K

Ára: előfizetőknek és Otthon-tagoknak --- --- --- --- --- --- 20 K
Portó --- --- --- --- --- --- --- --- 4 K

Tartalma még dúsabb és változatosabb, mint a mult évben.

A pénz beküldése ellenében megrendeléseket már most is elfogadunk!

KIADÓHIVATAL

Kiadóhivatalunkban kaphatók:

Költemények, alkalmi szindarabok stb.

Végvári: **Zu Hilfe.** Német müfordités, Jekel Pétertől --- --- --- --- --- --- --- 15 K
P. Horváth Emil: **Mikes,** egy bujdosó élete, 6 képben (2. kiadás) --- --- --- --- --- --- 20 K
Szilágyi Béla: **Meghalt az Isten,** melodráma --- --- --- --- --- --- --- --- 10 K
Székely Gyöngyök, versfüzet --- --- --- --- --- 15 K
Mit sir a Hargita? versfüzet --- --- --- --- --- 30 K
Székely könnyek, (3. kiadás) --- --- --- --- 32 K

Dalok, zenemüvek:

Murgács Kálmán: **Irredenta dalok** (csupán szöveg) --- --- --- --- --- --- --- --- 15 K
15 legszebb irredenta dalai négyes férfikarra, I. füzet --- --- --- --- --- --- --- --- --- 30 K
II. füzet --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 30 K
III. füzet --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 30 K
Szilágyi Béla székely főhgy: **Legszebb irredenta dalai,** I. füzet --- --- --- --- --- --- 30 K
II. füzet --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 30 K

Kaphatók az **ERDÉLYI HIREK** kiadóhivatalában a pénz (5 korona portóval) előzetes beküldése mellett.

Felelős szerkesztő: MÁRKY ISTVÁN
Kiadja az Erdélyi Hirek Lapkiadó Társaság

„Bocskay"-nyomda Budapest, VII., Jósika-utca 7. Telefon: József 81—10.

Népies Irodalmi Társaság kiadványai

Eddig megjelentek:

Magyar nyelven.

— Uj Románia földbirtokpolitikája Erdélyben **(Sebess Dénes dr.)** --- 200 K
A román irredentista mozgalmak története **(Jancsó Benedek dr.)** --- 200 K
— A magyar—román békeszerződés magyarázata --- --- --- --- --- --- 10 K
— Az amerikai Unitárius Egyházi Bizottság jelentése Erdélynek a román uralom alatti helyzetéről 15 K
— A Református Presbiteri Világszövetség jelentése Erdélynek a román uralom alatti helyzetéről --- --- --- 30 K
— Az erdélyi történelmi egyházak és Románia --- --- --- --- --- --- --- --- 30 K
— Az erdélyi róm. kath. egyházmegye és a román impérium --- --- --- --- 15 K
— Ha megmozdul az erdélyi föld **(Kiss Menyhért** versei) --- --- --- 40 K
— Szolgaföldön nem nyughatnak! (Hazafias versgyüjtemény) --- --- 10 K
— Szeretlek Erdély, **B. Molnár Mária** versei --- --- --- --- --- --- --- --- --- 30 K
— A magyar földbirtok balkanizálása 80 K
— Az erdélyi román földbirtoktörvények hiteles szövege magyar nyelven 40 K

ERDÉLYI MAGYAROK KÖNYVESHÁZA
(12 füzetben)

1. Csaba Királyfi II-ik kiadás --- --- --- 5 K
2. Székely nóták I. --- --- --- --- --- --- 5 „
3. Bálványos vár --- --- --- --- --- --- 5 „
4. Szent Anna tava --- --- --- --- --- 5 „
5. Székely népballadák I. --- --- --- --- 5 „
6. Két történet a régi székely világból 5 „
7. Székely népmesék I. --- --- --- --- 5 „
8. Székely népballadák II. --- --- --- --- 5 „
9. Székely népmesék II. --- --- --- --- 5 „
10. Gábor Áron, az ágyuöntő székely II-ik kiadás --- --- --- --- --- --- 5 „
11. Székely nóták II. --- --- --- --- --- --- 5 „
12. A kolozsvári biró és egyéb mondák 5 „

Az „Én Könyvem" sorozat.
Szerkeszti: BENEDEK ELEK.

1. **Gyulai Pál:** Szilágyi és Hajmási 3 K
2. **Benedek Elek:** Történet három juharfáról --- --- --- --- --- --- 3 „
3. **Kovács József dr.:** Jó rét, jó legelő, jó állatnevelő --- --- --- --- --- --- 3 „
4. **Benedek Elek:** Igazságos Mátyás király --- --- --- --- --- --- --- --- 3 „
5. **Dr. Tüdős Kálmán:** Jó egészség 3 „
6. **Jókai Mór:** Uti levelek Erdélyből 3 „
7. **Benedek Elek:** Krisztus palástja 3 „
8. **Dr. Tüdős Kálmán:** A fertőző betegségekről --- --- --- --- --- --- 3 „

Angol nyelven:

Pictures of Transylvania (Erdély képekben, diszkiadás Apponyi előszavával) **(Makoldy)** --- --- --- --- 30 K
There is no czech culture in Upper Hungary (Felvidék képekben, diszkiadás) **(Makoldy)** --- --- --- --- --- 30 „
— Transylvania under the rule of Roumania (Report of the American Unitarian Comission --- --- --- --- 30 „
— Report of the Presbiterian Commission to visit central Europe --- 30 „
— The Historical Churches of Transylvania an Roumania --- --- --- --- --- 30 „
— „Recrudescunt vulnera" Religions Persecution in Transylvania. (Transylvanian News) --- --- --- --- --- --- 5 „
— The Hungarian Peace Treaty --- --- 40 „

Francia nyelven:

— Transylvanie sous le regime Roumain. Rapport de la Commission Unitaire Americaine --- --- --- --- 30 K
— Les Droits de Liberte sous le Regime des Roumains (Nouvelles de Transylvanie) --- --- --- --- --- 5 „
— Pourquoi y a-t-il tout d'habitans de vagon? --- --- --- --- --- --- --- 5 „
— La Hongrie Cartes 43 et notions (43 térkép szöveggel) --- --- --- --- 20 „
— La Balkanisation de la propriété fonciere en Hongrie --- --- --- --- 40 „

Olasz nyelven:

— Le ruine della nostra kultura (Novelle della Transilvania) --- --- --- 5 K

Német nyelven:

— Urkunden siebenbürgisch—sächsischer Politik (Siebenbürgische Nachrichten --- --- --- --- --- --- --- 5 K

A felsorolt müvek minden könyvkereskedésben is kaphatók, de a feltüntetett árak előzetes beküldése esetén portómentesen küldi meg a

„Népies Irodalmi Társaság"
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 55. II. em. 2
és az
„Erdélyi Hirek" kiadóhivatala
Budapest, X. ker., Pongrác-ut, Auguszta (Menekült-Telep)

megírva

Bocskói József

keramikus

l. u.

MAGYAR IPARMUVESZET

1937, 21. l

Műveivel részt vett az Iparmův. társ. 1936. és 1937. karácsonyi kiállításán és 1937. amsterdami kiállításán.

magyar Iparmüvészet.

1937. 38, 247. l.

Bocskay László

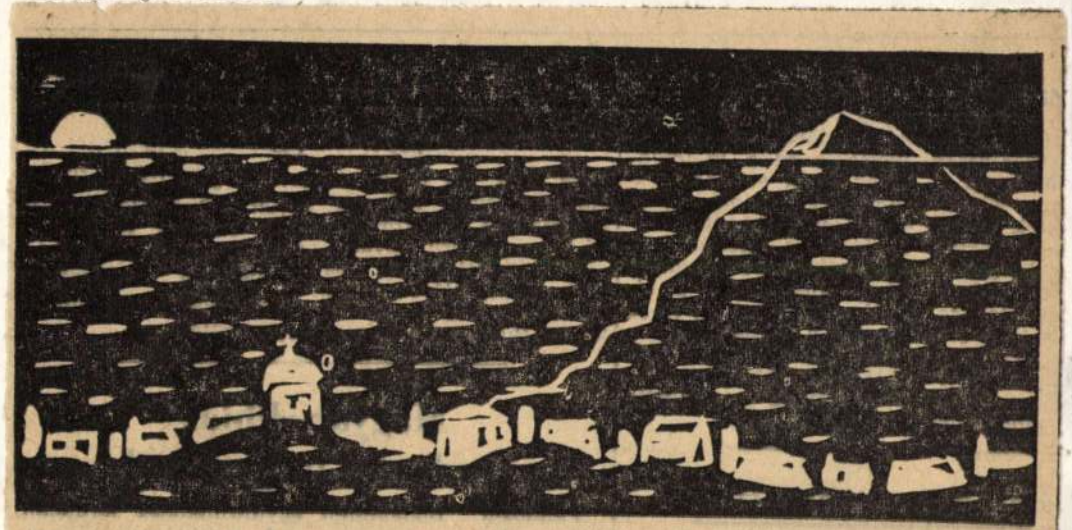

Rocskay László: Éjjel

Népszava, 1978. febr. 11./6. oldal.

BOCSKAY VINCE

szobrász

Bocskay Vince szobrairól közöl reprodukciókat az
IGAZ SZÓ XXXI.évf. 4.sz. 1983 áprilisi száma a 303. és 331. oldalakon.

BOCSKAY Vince *112, 115, 129*
Szováta, 1949. december 16.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

BOCSKAY VINCE
szobrász

A Korunk Galériában Szilágyi Zoltán grafikáiból és Bocskay Vince szovátai szobrászmüvész müveiből nyilt kiállitás 1984 május 26.-án. /rövid hir/

Korunk, XLIII.évf.5.sz. 1984 május hátsó boritólapon.

BOCSKAY VINCE

szobrászművész

Győrffi Kálmán:
Nézzünk meg egy portrét. -
Müteremlátogatás Bocskay Vincénél.

Igaz Szó, XXXI.évf. 1983. 4.sz. április,
339-342.old., képekkel.

Bocskay Vincze, szobrászművész

„Anyaság" c. /repr./ a Korunk Galéria anyagából.

Korunk, 1984. 7.

Bocskay Vince, szobrászművész

Chikán Bálint: Várlat egy csoportképhez (1) Körkép a romániai magyar képzőművészekről.

9 Bocskay Vince: Emberi fej, terrakotta, 26 × 27 × 27 cm, 1985 (fotó Stefanovits Péter)

Művészet, 1987. július, 4-old.

Bocskai Vince, szobrász

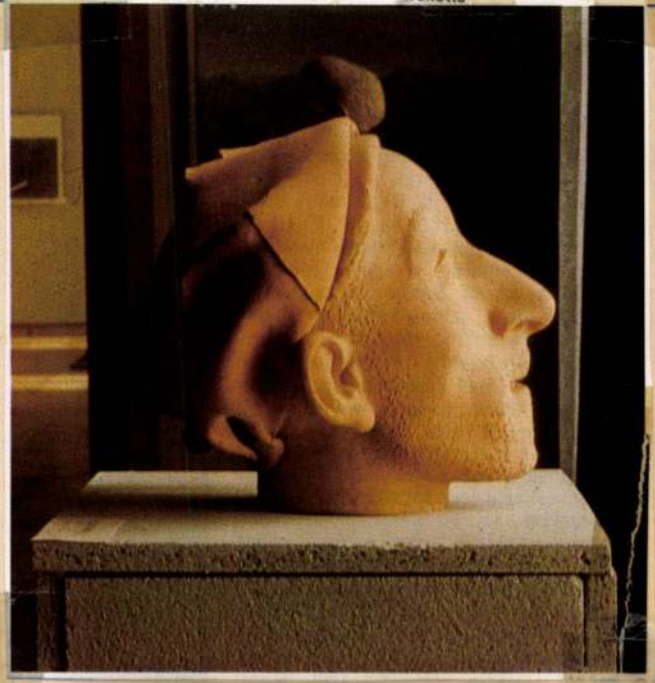

Művészet, 1982. jál.
76. old.

Bocskai Vince, grafikus

Bocskai Vince: Önarckép

Bocsk

Élet

7.

XX VIII/35

ismerősök, ismeretlenek, és mindenkihez van jó szava, mindenki előcsalogathat egy-egy morzsát emlékeinek gazdag tárházából. Jelenleg emlékiratain dolgozik. Szívből kívánjuk, hogy ezt az értékes kordokumentumot jó erőben és egészségben fejezhesse be.

Vezér Erzsébet

(második, átdolgozott és bővített kiadás)

Alpár Gitta, Eggerth Márta, Németh Mária, Réthy Eszter, Anday Piroska, Basilides Mária, Antes György, Pataky Kálmán, Székelyhidy Ferenc, Takáts Mihály, Kálmán Oszkár, Ney Dávid stb.

Archív felvételek

LPX 12 640—42

A MAGYAR OPERASZÍNPAD CSILLAGAI – 4.

Ágay Karola, Házy Erzsébet, László Margit, Komlóssy Erzsébet, Ilosfalvy Róbert, Kónya Sándor, Réti József, Melis György, Radnai György, Bódy József stb.

Archív felvételek

BOCSKAI Vince

György Albert és Baróti Ádám figurativ bronz szobraikkal nem a Brancusi féle tojásh
ősmotivumhoz, hanem az archaikusan redukált emberi testhez, mint művészettörténeti
alaphoz nyulnak vissza. A terrakotta plasztika gazdag lehetőségeit Bocskai Vince
két érzékeny, pszichologiai jellemzést adó portréja érzékeltette. Ezek a művész
nagyszerű emberismeretéről, mintázási készségéről tettek tanubizonyságot.

Irja:

Chikán Ádám. Médium. Képzőművészeti kiállitás Sepsiszentgyörgyön. = Jelenkor,
1983/1. 85-86.p.

Bocskai Vince

Bocskai Vince: Turbános fej (égetett agyag, 26X26X24 cm)

BOCSKAI VINCE
1949. december 6-án született Erdélyben, Szovátán. Képzőművészeti tanulmányait Marosvásárhelyen kezdte, majd a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola szobrászati karán fejezte be 1974-ben Kolozsvárott.
Jelenleg rajztanár Szovátán.
1977-től Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen, Csíkszeredában, Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen, Kolozsvárott, Gyergyószentmiklóson, Budapesten és Nyíregyházán mutatta be munkáit.

BOCSKAI Vince probran

Bocskai Vince,

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 AUG 3

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Bocskai Vince: Önarckép

tikai ingatagságával.

Fejtő Ferenc ma elismert agysága a francia szellemi letnek. II. Józsefről írt könyve emrég jelent meg új kiadás-an, franciául. Hosszú évekig a egnagyobb francia hírügynök-ég, az AFP (Agence France Presse) munkatársa volt. Így rthető, hogy az esszéista he-yett sokáig a politikai publi-ista lépett előtérbe pályáján.) maga azonban máig is a zép Szó körüli munkásságát ecsüli a legtöbbre, s ebben tel-es mértékben egyetérthetünk ele. Heine-könyvének egyik ejezetét jogos büszkeséggel így ajánlja Szép Szó körüli volt tár-ainak: „Mi is csináltunk vala-nit egy hitvány időben."

Születésnapján nemcsak kitű-nő esszéistát, József Attila ba-rátját és a Szép Szó utolsó szer-esztőjét köszöntjük, hanem izt a kedves, segítőkész embert s, aki nyílt szívvel, meleg ba-rátsággal fogad minden Párizs-ba vetődő magyart. Mert sokan, újabban egyre többen keresik fel Fejtőt, kortársak, fiatalok, smerősök, ismeretlenek, és min-denkihez van jó szava, minden-ki előcsalogathat egy-egy mor-zsát emlékeinek gazdag tárhá-zából. Jelenleg emlékiratain dolgozik. Szívből kívánjuk, hogy ezt az értékes kordokumentu-mot jó erőben és egészségben fejezhesse be.

Vezér Erzsébet

Almaviva ... RÉTI JÓZSEF (tenor)
Bartolono ... KATONA LAJOS (basszus)
Rosina ..... LÁSZLÓ MARGIT (szoprán)
Figaro ..... MELIS GYÖRGY (bariton)
Basilio ..... SZÉKELY MIHÁLY (basszus)
A Földényi Kórus
A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara
vezényel: LAMBERTO GARDELLI
Magyar nyelven
LPX 12 625—27
Mono

A MAGYAR OPERASZÍNPAD CSILLAGAI – 1.

(második, átdolgozott és bővített kiadás)
Alpár Gitta, Eggerth Márta, Németh Mária, Réthy Eszter, Anday Piroska, Basilides Mária, Antheş György, Pataky Kálmán, Székelyhidy Ferenc, Takáts Mihály, Kálmán Oszkár, Ney Dávid stb.
Archív felvételek
LPX 12 640—42

A MAGYAR OPERASZÍNPAD CSILLAGAI – 4.

Ágay Karola, Házy Erzsébet, László Margit, Komlóssy Erzsébet, Ilosfalvy Róbert, Kónya Sándor, Réti József, Melis György, Radnai György, Bódy József stb.
Archív felvételek

1021

Elkésett tudósítás

(A kovásznai Nyári Tárlat '81 bezárása után)

Az idén nyolcadik ízben megrendezett kovásznai Nyári Tárlaton az érdeklődők 11 megye 77 művészének 95 alkotását tekinthették meg. A számok így önmagukban nem túlságosan beszédesek. Egy tárlat értékét nem a résztvevők és a kiállított művek száma szavatolja. Itt azonban mégis számít ez. Nyolc éve körvonalazódott a terv: egybefogni, közös szereplésre késztetni magyar, román és német művészeket, akik országunk képzőművészetét reprezentálják a nemzetközileg is mindinkább ismert fürdővárosban. Rendezési, szervezési nehézségek gátolják meg azt, hogy a tárlat valamilyen profilt, egyediséget kapjon, s ezáltal az ország képzőművészeti életének valóban eseményévé váljék. Nincsenek intézményesített keretek sem a szervezésre, sem a művek szállítására. Az akció — bár a megyei Művelődési Bizottság és a Képzőművészek Szövetsége Megyei Fiókja támogatja — majdnem önkéntesnek tűnik.

Az anyag az idén nem tükrözte teljes keresztmetszetében hazai képzőművészeti életünket. Elsősorban a középnemzedék stílusa érvényesült, ők adták meg a tárlat jellegét. Bár Baász Imre egy, az elmúlt évben adott interjújában kifogásolta, hogy nem él ennek a kiállításnak a lehetőségével a fiatalság, az a generáció, melynek leginkább meg kellene ragadnia minden alkalmat a szereplésre, a hangja, felfogása, elképzelései megszólaltatására, mégsem történt változás. Csak elvétve jelentkeztek néhányan, s érthetetlen okból még azok is elmaradtak, akik eddig hoztak bizonyos színeket Váradról, Brassóból, Bukarestből. Ennek az elmaradásnak a következménye, hogy a tárlat jellege inkább „klasszikus", hagyományos. Pár évvel ezelőtt a kolozsvári Maniu Nicolae révén Kovásznán is láthattunk hiperrealista alkotásokat. A grafika új törekvéseit Baász Imre munkái mellett évek óta elsősorban szintén a kolozsváriak próbálták megízleltetni. Az idén elmaradtak ők is, s velük pár színfolt. Annak köszönhetően, hogy különböző vidékek más és más felfogású művészei szerepelnek, nem egyhangú a kiállítás. S nem is rossz. Az átlagszínvonal jó. Kevés vidéki város akad az országban, ahol ehhez hasonló rangos kiállítást rendeznek. A különböző törekvések így, közvetlen „szomszédságba" kerülve fölerősítik egymást. Épp csak nem esemény a kiállítás. Inkább megállapodottság, semmint szellemi izgalom jellemzi. Nem hatol a mélybe, nem mozgatja meg különösen a fantáziákat. Egyszerűen csak jó. De nem hoz lázba. Erős a „középmezőny", hiányoznak viszont a „rendbontó", a nyugtalanító művek. Még a néhány gyengébb kép sem túlságosan bosszantó...

Érdemes-e folytatni, ha...? Ha a helyi értelmiség nem érzi magáénak — egyszerűen nem veszi észre. Ha nem érzi magáénak az az intézmény sem, amely otthont ad a tárlatnak, ha nem gondoskodik arról, hogy a közönség plakátok, reklámok útján vegyen tudomást a létezéséről. Ha a következmény napi nyolc-tíz látogató, pangás, részvétlenség.

Nem vesz tudomást a kiállításról a hazai sajtó sem. Még a helyi, megyei lapban sem jelent meg róla az idén kritika. Egy-egy színházunk újabb bemutatóján képviselteti magát az ország szellemi élete, cikkeket közölnek róla mondhatni az összes lapok. Valami ilyesmit vártunk, amikor elindítottuk a rendezvénysorozatot. Hogy eseménynek tekintsék, hogy figyeljenek fel rá. Lehetséges lett volna, hiszen a hazai képzőművészeti élet decentralizált, csak az országos biennálékon találkoznak az egész ország művészei, de a vidék olyan kis szerepet kap azokon, hogy aki látni akarja, hol tartunk, annak végig kell járnia a megyék külön-külön rendezvényeit. Kovásznán nyolc év óta rendszeresen 75—100 művész állít ki, volt olyan rendezvényünk, amikor itt volt képzőművészeink színe-java, s reményünk lehetett arra, hogy azok, akik hiányoznak, szintén jelentkezni fognak előbb-utóbb. De megakadályozta ezt az észrevételenség, a sajtó közönye. Az, hogy a képzőművészet eseményeiről való tudósításnak nincsenek keretei. Egyszerűen nem jut hely erre. Vagy ha igen, csak véletlenül, rendszertelenül. De ez már nemcsak ennek a kiállításnak a problémája, hanem általában a romániai magyar képzőművészeti kritikáé, illetőleg a képzőművészethez való országos viszonyulásunké.

Hosszúra nyúlna a hiányzók névsora... Miért maradtak távol? Van, aki írásban mentette ki magát, és előrejelezte, hogy a jövő évi kiállításon majd itt lesz. De a többség — minden bizonnyal — azért nem volt jelen, mert nem érezte azt a vonzást, ösztönző erőt, amely részvételre késztette volna.

Nyolc évig több-kevesebb erőfeszítéssel sikerült fenntartani a kovásznai tárlatot. A jövő nem kecsegtet. Ekkora rendezvényhez csak akkor érdemes ragaszkodni, ha az jelentős, hat nemcsak arra a néhány emberre, aki véletlenül odavetődik, hanem közönsége is van, hatással van az alkotók tevékenységére is, alkalmat ad nekik arra, hogy saját munkáikat a társaikéval összevethessék, hogy tájékoztassa őket a hazai képzőművészet mozdulatairól, főbb törekvéseiről. Egyszóval: ha beleáramlik valamiképpen szellemi életünk nagy folyamába.

Ha nem, akkor értelmetlen a további igyekezet.

GAZDA JÓZSEF

A festészeti anyag 8 megye 33 művészének alkotásaiból állt össze. Tízen Hargita megyéből (Benkő Éva, Borsos Gábor, Boér Lenk Ilona, Búzás András, Ipó László, Kántor József, Keller Kornélia, Horea Moldovan, Maszelka János, Nagy Péter), kilencen Kovászna megyéből (Bardóczy Magda, Hervai Zoltán, Kiss Béla, Kosztándi Jenő, Kosztándi B. Katalin, Miklóssy Mária, Péter János, Plugor Sándor, Vinceffy László), öten Kolozsvárról (Heim András, Norbert Károly, Pallos Jutta, Veress Pál, Vernes András), hárman Nagybányáról (Madarassy György, Madarassyné Vincze Edit, Turcza László), hárman Szatmárról (Major Ildikó, Paulovics László, Petkes József), Dévaról és Brassóból egy-egy képzőművész (Major Ildikó, illetve Eftimie Modilcă) küldtek munkát. Néhány kiváló alkotás biztosította a viszonylag jó színvonalat.

Miután éveken keresztül a grafika volt a nyári tárlat legerősebb részlege, az idén erőtlenebb a megszokottnál. A 25 művész megyék szerint a következőképpen oszlik meg: Kovászna hét (Boncz Borbála, Olimpiu Bandalac, Baász Imre, Fazakas Gyula, Hervai Katalin, Nagy Lajos, Sárosi Gyula), Hargita három (Karancsi Sándor, Mérey András, Márkos András), Bukarest három (Anghel Iancu Costel, Dan Mihălțeanu, Paraschiu Cristian Eugen), Hunyad négy (Mircea Bitcă, Mátyás József, Sütő Éva, Tellmann József), Szatmár három (Erdős I. Pál, Gnandt István, Muhi Sándor), Kolozsvár egy (Kusztos Endre), Nagybánya egy (Szántó András), Nagyvárad egy (Bunuș Ioan). A súlypontot a Kovászna megyei művészek jelentik.

A szobrászat mindig szerényebben szerepelt, hiszen ez az a műfaj, melyben legtöbb gondot okoz a művek szállítása. Ezt figyelembe véve nem tekinthető kudarcnak, hogy Hargita megyét öt (Adorjáni Endre, Bakos Erzsébet, Bodó Levente, Ferencz Ernő, Vinczeffy Sándor), Szatmárt és Kolozsvárt két-két (Domokos Lehel, György Albert, illetve Paul Eugeniu, Károly Sándor), Buzăut, Nagybányát és Kovásznа megyét egy-egy művész (Rodica Panaitescu, Traian Moldovan és Petrovics István) képviseli.

A dekoratív művészet termében a textil dominál (Károly Gyöngyi, G. Olosz Ella, Rácz Magda, Crăciun Iudita és Gheorghe, Mureșan Sbîrcea Ileana művei). A faliszőnyegek és drapériák mellett egy-egy kerámia (Kudelász Eduárd) és üveg (Gheorghe Ștefan Crăciun) látható.

Boecskay Vince

„A harcot becsületesen fel kell venni..."

Beszélgetés Bocskay Vince szobrászművésszel

Új ház épül a Fő utca 172. számú telek utcafrontján. Ahogy az építési szabályrendelet előírja, emeletes. Szovátа város központi területén ma már csak ilyeneket szabad építeni. A régi, földszintes fészek, amelyik vagy öt évtizeddel ezelőtt egy még régibb helyére nőtt, tisztes szerénységgel húzódik meg az udvarban. Egyszerű paraszthаz volt az a legrégibb, ebben élt és dolgozott a századforduló előtti és utáni években Petelei István. Az ő idejében nagy volt ez a telek, kerttel együtt egy holdat is kitett, de nagyobbik részét a modern idők fejlődése felfalta, a városrendezők az egykori kert gyümölcsfáinak helyére többemeletes tömbházakat ültettek.

Egy levelében Petelei 1894. december 11-én értesíti Jakab Ödönt arról, hogy Szovátára szándékszik költözni. „Én vettem Szovátán egy fészket — írja. — Ne félj, szegényes székely házikó. Én ott lakom nyáron. Csak 3 szobám lesz, de ott neked is van helyed. Megátkozlak és cudar fickónak tartalak, ha oda nem jössz. Isteni szép a hava körülötte. Olyan fenséges szépet az Isten nem teremtett többet, olyan vidéket..."

Aki nyugalomra, jó levegőre, csöndes visszavonultságra vágyott, mindezt valóban megtalálhatta az akkori Szovátán. Petelei a régi „székely házikón" nem sokat változtatott, csak éppen lakályosabbá tette, de már ottlakásának első évében, 1895-ben remek székelykaput állított fel a ház elé. Ő maga is szeretett asztaloskodni, faragással foglalkozni, és így feltehető, hogy saját kapuját ő maga díszítette. A több mint három méter magas kapu fölött felirat hirdette: „Isten segedelmével építette e kis kaput Petelei István párjával, Korbuly Zsuzsikával." A kiskapun pedig ez a szöveg olvasható: „Vándor, e kis kapu nem akar kizárni, csak azt mutatja, merre kell bejárni."

Hova lett Petelei István tulipános, szőlőleveles székelykapuja? Mi történt vele?

Kérdésünkre a leghitelesebb választ Bocskay Vince szobrászművész adhatja, aki születése óta a Petelei-telken lakik, s így annak leghűségesebb őrizője.

— Édesapám, akit szintén Bocskay Vincének hívtak, és tavaly hunyt el, a harmincas évek elején vásárolta meg a Petelei-házat. Nemrégiben a családi iratok között kutatva rábukkantam egy kb. 1936-ban készült fényképre, amely a házat és az előtte álló székelykaput ábrázolja. Ez az egyetlen hiteles bizonyíték arra, milyen volt a Petelei István szovátai szállása. Édesapám a ház hátulsó részében asztalos műhelyt rendezett be — műasztalos és faragó mesterséget folytatott, és a Bernády-villán látható bevésések tanúsága szerint egyike volt azoknak a faszobrászoknak, akik a villa messze híres faragásait alkották — az utca felé eső részében pedig családjával lakott. Később a házat teljesen átépítette, úgyhogy a régi Petelei-ház eltűnt. A díszes kapu egyetemi éveimben még helyén állt, de egy viharos éjszakán hosszú évtizedek alatt elkorhadt alapzatát a szélvész kidöntötte. A marosvásárhelyi múzeum gyorsan értesült a történtekről, megbízottai kiszálltak hozzánk, s a kaput átvették megőrzésre. Utoljára Marosvásárhelyen a régi Tholdalagi-házban működő Néprajzi Múzeumban láttam, darabokra szedve. Kérdezősködésemre azt a választ kaptam, hogy másképpen nem tudják elhelyezni a múzeumban. Magam is beláttam, hogy ennek a több mint három méter magas építménynek a felállítására ott nincs hely, de véleményem szerint megérdemelné, hogy megfelelő helyet keressenek számára, újra összeállítsák, konzerválják és teljes szépségében mutassák be a közönségnek. Igen alkalmas lenne valahol egy olyanforma elhelyezés, mint ahogy Sejke-fürdőn az Orbán Balázs sírjához vezető bejárón a székelykapukat felállították.

●

Bocskay Vincéről el kell mondanunk, hogy a fiatal szobrásznemzedék egyik tehetséges tagja, alig harminckét éves, és a marosvásárhelyi Művészeti Líceum elvégzése után a kolozsvári Ion Andreescu' Képzőművészeti Főiskolára iratkozott be, és tehetségével már főiskolás korában kitűnt. 1971-ben, harmadéves korában, részt vett a képzőművészeti főiskolások országos fesztiválja alkalmából Kolozsvár-Napocán rendezett kiállításon, majd még szintén főiskolai hallgatóként 1973-ban a Iași-ban rendezett hasonló kiállításon. 1974-ben a szovátai líceumba nevezik ki rajztanárnak, ahol jelenleg is működik. Azóta minden évben szerepel valamelyik kiállításon, rendszeres részvevője a Marosvásárhelyen évenként megtartott őszi tárlatoknak, 1976-ban a tanügyi káderek országos kiállításán Bukarestben és a parajdi alkotótábor kiállításán voltak munkái. 1977-ben egyéni kiállítással szerepelt Székelyudvarhelyen, Csíkszeredában és Sepsiszentgyörgyön, majd csoportkiállítással Marosvásárhelyen, az 1981-es évben eddig a marosvásárhelyi megyei ifjúsági szalonon és a Kolozsváron rendezett Megéneklünk, Románia megyék közötti szakaszán vett részt.

— Amint látjuk, élete állandó szorgos munka. Művészi pályafutásában nem gátolja, hogy vidéken él, és nem élvezheti a nagyvárosok által nyújtott előnyöket?

— Ellenkezőleg. Nagyon jól érzem itt magam. Meggyőződésem, hogy a lényeget tekintve számomra nem jár hátránnyal a vidéki élet. Igaz ugyan, hogy egy nagyvárosban több látni- és hallanivaló akad, de elmélyült munka végzésére alkalmasabbnak tekintem a csöndes vidéket. Bár az is felhozható, hogy a nagyvárosban talán hamarabb válhatik „befutott művésszé" az ember, vidékre pedig nagyon nehezen jut el a babér. De nem ez a fontos, hanem az a lelki öröm, amelyet egy-egy általam is sikeresnek talált megvalósításom szerez. Máskülönben, akiben nincs elég lelkierő, és akiből hiányzik a művészetébe vetett hit, az elsüllyed előbb-utóbb, akár nagyvárosban, akár vidéken él.

— Mi az Ön hitvallása?

— Mindenekelőtt hiszek a művészet szépségében és embert formáló erejében. Azt szeretném, ha munkáimat szemlélve, az emberek önmagukat lássák, fenségesen és elesetten, délcegen és sután, tiszta lélekkel és aljasul. Dédelgetni vagy szidni, mulattatni vagy elszomorítani nem akarom őket. Célom csupán az, hogy érezzék az életet a maga meztelen valóságában, és annak hitében cselekedjenek.

— A nemzetiségi lét jelent-e különösebb feladatokat vagy kötöttségeket, esetleg célkitűzéseket a mai fiatal művész, mint például az Ön számára is?

— Bármilyen nemzetiségű is az alkotóművész, az a kötelessége, hogy elsősorban népét szolgálja, mert csak ezen keresztül szolgálhatja az emberiséget. Nemzetiségnek lenni máskülönben már önmagában feladat, mondhatnám úgy is, felelősség. Felelős vagyok azért, hogy az embereknek a világról, amelynek élnek, hamis elképzelésektől mentes képet nyújtsak. Különösen fontos feladat hárul a nemzetiségi helyzetben élő és alkotó művészekre, mert mindent el kell követniök népük és annak kultúrája fennmaradásáért. Úgy, ahogy egyik versében kedvenc költőm, Dsida Jenő mondja: „A harcot becsületesen fel kell venni, / az úton becsületesen végig kell menni, / a szerepet becsületesen el kell játszani..."

— Még azt mondja meg, milyen érzés Petelei István telkén lakni?

— Itt születtem. Egyébként mehettem volna nagyobb városba, de én Szovátára tértem vissza, mert ahhoz az emberfajtához tartozom, akit nagyon vonz a szülőföld. Legfőbb tervem és vágyam a jövőre nézve, hogy minél többet dolgozhassam békében. Ehhez azonban mindenekelőtt fel kellene építeni az új házban a műtermemet, mert ma nincs hol zavartalanul dolgoznom. Sajnos, az építkezés főleg anyagi okok miatt nagyon lassan halad. De ha egyszer elkészülünk vele, felvetem majd a szovátaiaknak azt a régi óhaját, hogy emléktáblával jelöljek meg Petelei István egykori telkét. Meggyőződésem, hogy nagyon-nagyon megérdemelné.

ARVAY ÁRPÁD

PÁLL LAJOS rajza

1981 DEC 4
A HÉT
MAGYAR HIRDETŐ
Sajtótájékoztató

Örökségünk számbavételéhez

A tudománytörténet iránti érdeklődés kitűnik a hazai és nemzetközi kongresszusok egyre növekvő számából, a tudomány fejlődését kutató tudósok munkáiból, tanulmányaiból, összefoglaló vagy részleteket feltáró cikkeiből. A tudománytörténet szorosan összefügg a gazdasági és társadalmi élet történetével, az élet fejlődésével. Eredményeit mai életünkben is fel kell használnunk, új törekvéseinket a múlt és a jelen ismeretére, a múlt tanulságaira kell alapoznunk.

Habár egyes tudósok Erdélyben magányosan, teljes visszavonultságban dolgoztak, a magányból levelezéssel, másokkal való kapcsolattal igyekeztek kitörni. Könyveket gyűjtöttek és könyvtárakhoz fordultak segítségért, de a XVIII. században felismerték azt is, hogy szükség van tudományos társaságokra. Iskolák, akadémiák, egyetemek, tudományos társaságok, könyvtárak és múzeumok, napjainkban pedig kutatóintézetek, laboratóriumok nélkül a tudományos munka alapvető feltételei hiányoznak. Természetes, hogy Ágoston Hugó az erdélyi magyar tudományosság történetéről szóló cikkében (*Európára nyíló ablak*, A Hét, 1981/35. sz.) az iskolák és az írásbeliség kezdeteiből indul ki. A középkori Erdélynek még nem volt egyeteme; főiskolái, akadémiái a XVI. században és a XVII. század elején létesültek János Zsigmond, majd Báthori István és végül (1622) Bethlen Gábor fejedelem kezdeményezésére és rendelkezései szerint. A szellemi és tudományos élet központja átmenetileg Kolozsvár, majd a fejedelmi székhely, Gyulafehérvár lett. A gyulafehérvári akadémia, amelynek kezdetben neves külföldi professzorai voltak, a fejedelmi könyvtár szomszédságában és nyomda felállításával lett igazán a tudomány otthona. Filozófiai és teológiai disszertációk hangzottak el benne, de a tudomány enciklopédikus, a természet és ember világát egyaránt áttekintő törekvéseit már kezdettől fogva olyan tudósok képviselték, mint Bisterfeld, Alstedius és utánuk tanítványuk, Apáczai Csere János.

Nagyvárad, Kolozsvár, Gyulafehérvár és Marosvásárhely humanista irodalmi és tudományos központok is voltak, ahonnan az értelmiség, a tanulni vágyó ifjúság a nyugati egyetemekre rajzott ki, s az erdélyi tudományos törekvéseknek, a magyar nyelvnek külföldön is megbecsülést szerzett. Történészek és filológusok szereznek hírnevet az erdélyi tudományosságnak, mint például Laskai Csókás Péter, aki az 1585-ben kiadott tíznyelvű Calepinus-szótár magyar részének a szerkesztője volt. Wittenbergben pedig *De homine* (Az emberről) címmel jelent meg kétkötetes munkája, amelyben részletes anatómiai leírások vannak. Az erdélyi tudósok ekkor még egymástól elválaszthatatlanul művelik a filológiát és a természettudományokat vagy pedig — mint Szamosközy István vagy Bojti Veres Gáspár — egészen a történelmi munkának szentelik az életüket, a jelen és a közelmúlt emlékezetre méltó dolgait, nagy tetteit akarják megörökíteni tanulságul a kortársak és az utókor számára. Az erdélyi élet állandó szorongattatásai, a nagyhatalmak között vergődő kis fejedelemség súlyos problémái és a latin klasszikusok eleven öröksége szükségessé, természetessé tette a történelemmel való foglalkozást.

Bethlen Gábor gyulafehérvári akadémiájának törvényei és szervezete időtállónak mutatkozott, és a népből származó erdélyi értelmiségnek olyan iskolájává fejlődött, amely munkára serkentett, és mindig új célokat mutatott a tanároknak, s a velük együtt dolgozó ifjúság tudományos törekvéseinek. Filozófiát, teológiát tanultak benne elsősorban, és a latin klasszikusokat olvasták, magyarázták. De a filozófia keretében helyet kapott a fizika, valamint később a természettudományok más ágai is. Az általános latin nyelvű oktatás mellett szükséges volt a magyar nyelv használata is. A Comenius *Januája* a természet és az ember világáról egyszerre adott latin és magyar nyelvű ismereteket. A filozófiai és a teológiai tanfolyamhoz 1792-ben járult a jogi oktatás, amikor az enyedi kollégiumban felállították a jogi katedrát is, s így Mohai Károllyal hétre szaporodott a professzorok száma. A tanítás magas színvonalával és sokoldalúságával az enyedi kollégium a többi kollégium előtt járt. Leginkább a reformkorban, amikor egyszerre három akadémikus tanított a kollégiumban (Hegedűs Sámuel, Köteles Sámuel és Szász Károly), és Szász Károly irányításával politikai iskola lett a jog tanítása.

A matematikának és a fizikának, valamint a természettudományoknak már a XVIII. században olyan tudós professzoral voltak itt, mint Vásárhelyi Tőke István, Kováts József és a múzeumszervező Benkő Ferenc, az első magyar ásványtan szerzője. És amikor az elmaradott erdélyi állapotok miatt az ifjúság a matematikának még nem sok hasznát látta, akkor a karteziánus s a XVIII. század közepétől fogva a wolffiánus filozófiát kezdte nagy buzgalommal tanulni.

Könyvtáraink a XVIII. században a külföldön járt diákok és a főurak adományaiból gazdagodtak. Az 1658-ban feldúlt gyulafehérvári fejedelmi könyvtárnak az enyedi kollégiumi könyvtár lett az örököse. A XVIII. század második felében már mintegy ötezer munkával rendelkezett. Ezek között a teológiai és filozófiai munkákon, a klasszikusokon kívül képviselve voltak a természettudományok is. Árva Bethlen Kata a *Magyar tékával* gazdagítja a könyvtárat, Zágoni Gábor hagyatékából s a *Borosnyai tékából* létesülhet később a *Medica téka*, amelyben Linné összes munkái megvoltak első kiadásban. Nem hiányoztak ebből a könyvtárból Bacon, Descartes, Baumeister, Leibnitz, Spinoza, Kepler, Newton, a holland, továbbá a bázeli és az olasz híres orvosok, természettudósok munkái, a korszak legjobb szótárai, a keleti nyelvek nyelvtanai, a történelmi és politikai munkák sem. Ennek a folyton gyarapodó könyvtárnak 1850 után csak kis töredékeit tudja összeszedni Mihályi Károly, de a Bethlen Gábor könyvtárából Enyeden semmi sem maradt meg. A XIX. század második felében a protestáns értelmiség áldozatkészségéből, legfőképpen pedig gróf Mikó Imre páratlan gazdagságú adományából született újjá az enyedi kollégiumi könyvtár.

Az erdélyi értelmiséginek a XVIII.—XIX. században főként a holland, a német és a svájci egyetemekkel voltak szoros kapcsolatai. Utrecht, Leiden valamint Bázel, Frankfurt, Göttinga, továbbá Bécs, Krakkó és Berlin egyetemeiről nemcsak könyvekkel, hanem új törekvésekkel, gondolatokkal tértek haza a külföldre peregrináló erdélyi diákok. Ott láthatta meg már Vásárhelyi Tőke István a külföldi tudományos társaságok jelentőségét. Ugyancsak Hollandiából hozza haza Bod Péter a tudományos társaságok létesítésének a gondolatát. Ezeknek szükségességét Magyarigenben, tudományos központoktól távol, különösképpen érezhette. 1756. szeptember 20-án Ráday Gedeonhoz írt levelében egy egész korszak erdélyi írástudóinak a vágyát fejezte ki, és ezzel előkészítette Aranka György törekvéseit. Megható ugyanakkor számunkra az is, hogyan panaszolja el a magyar nyelv romlását egy olyan korszakban, amikor a latin és a német hatás nagyon erős volt a magyar nyelvben.

Bod Péter az anyanyelvű tudományosságnak volt a buzgó művelője; az Apáczai Csere János és a Pápai Páriz Ferenc nyomdokaiban járt. *Magyar Athenas*át (1767) méltán tartjuk a magyar irodalomtörténetet előkészítő munkának. (Arról azonban nem tudunk, hogy Bod Péter természettudós lett volna, mint ahogy ezt Ágoston Hugó írja. A Jancsó Elemértől felsorolt 21 nyomtatásban megjelent és 15 kéziratban maradt munkája jórészt történelmi jellegű. Csak egy elveszett kézirat alapján — *Füves kert* — sejthetjük, hogy a botanika őt is érdekelte, mint számos erdélyi tudós kortársát). Ennél azonban fontosabb rámutatnunk egy latin és magyar másolatokban évtizedekig közkézen forgott munkájára, a *Brevis Valachorum Transylvaniam incolentium historiára*, amelyet legutóbb Köllő Károly ismertetett és kiemelt a feledésből. Bod Péter jól ismerte a román nép életét, a történetét a vallási unió kezdetétől (1698) 1764 májusáig áttekintette. A múlt század végén kőnyomatos levonatban sokszorosított kéziratát mint nélkülözhetetlen forrásmunkát használták fel azután a román történészek. Ehhez hasonlóan az Erdélyi Iskola tagjai gyakran használtak fel magyar történelmi forrásmunkát, s így tudománytörténetünkben hangsúlyoznunk kell a magyar és román vagy pedig magyar és szász történészek egymással való kapcsolatait, sőt egymásra való hatását is.

A latin nyelv segítségével az erdélyi tudósok munkái a XVIII. században és a XIX. század első felében külföldön is ismertté válhattak. Benkő József külföldön is ismert botanikus és történész volt, munkássága a XVIII. századi polihisztorságnak egyik jellemző példája. *Transsilvaniá*ját kiegészítette a kéziratban maradt *Transsilvania specialis*, valamint a Linné rendszerét követő *Flora Transsilvanica*. Benkő József az ásványi kincsek, a borvizek kiaknázására gondolt, mint valamivel később a felvilágosodás korának tanárai, orvosai, tudósai, így például Fridvalszky János, Benkő Ferenc, Nyulas Ferenc és Gyarmathi Sámuel.

Gyarmathi Sámuel tudományos munkássága különösképpen kiemelkedik kortársai köréből. A Göttingában kiadott *Affinitas-szal* (1799) az összehasonlító nyelvészet úttörője lett, de emellett a természettudományok Erdélyben való gyakorlati felhasználása (például a burgonya elterjesztése) is foglalkoztatta. Állandó összeköttetésben volt Benkő Ferenccel, az enyedi múzeummal, valamint Aranka Györgygyel és az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társasággal.

A felvilágosodás korának erdélyi orvosai, a kolozsvári Orvos-Sebészeti Intézet felállítása után (1775), a XVIII. század végén utat törtek nálunk a tudomány újabb eszméinek és eredményeinek. Érdeklődésük kiterjedt az egész emberi életre, dietetikát írtak, mint például Mátyus István és Nyulas Ferenc a közé[illegible] ménye[illegible] állítás[illegible] niel.

Spielmann József (*A közjó szolgálatában*) ismertette áttekintően és a részletekre is kitérve.

Az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság tagjainak érdeklődése nemcsak a nyelv és nyelvművelés, hanem a természettudományokra, azoknak gyakorlati alkalmazására, valamint Erdély történelmére is kiterjedt. Tudomány- és irodalompártoló főurak mellett tudósok, valamint a korabeli értelmiség legműveltebb tagjai vettek részt a munkában. Tudományos életet akartak teremteni Erdélyben, könyvtárat és múzeumot szervezni, s így azokkal a törekvésekkel találkozunk itt, amelyeket ugyan elnémíthatott az abszolutizmus, de a reformokban újjáéledtek és néhány évtizedes késéssel megvalósultak.

Az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság működése csak 1808-ig tartott, Döbrentei Gábor az 1810-es években sikertelenül próbálta felújítani, de a tudományos törekvések ezzel nem aludtak el. 1814-ben megindult az első erdélyi magyar folyóirat, az *Erdélyi Múzeum*. Ugyanezekben az években Köteles Sámuel Marosvásárhelyt magyarul adja elő a logikát, a politikát és a statisztikát, amely már Kővári László *Erdély statisztikájá*t készíti elő. Politikai nevelést is adott az ifjúságnak, akárcsak fiatalabb tanártársa, Szász Károly, aki bécsi tanulmányai idején Bolyai Jánossal az euklideszi XI. axioma „megbizonyíthatóságáról" vitatkozott. A fiatal Szász Károlyt azonban inkább érdekelte az erdélyi jogtörténet és a politika, valamint egy új nemzedék nevelésének nehéz feladatai. Mint Kemény Zsigmond írta, „gondolkodásra szoktatá tanítványait és fennkölt érzésekre". Bolyai Farkas szerint pedig „csaknem minden múzsák egyesült lángja" égett a lelkében.

A feladatok sokasága és változatossága nevelt Erdélyben polihisztorokat, akik között Brassai Sámuelt szoktuk utolsónak tartani. A tudomány művelői számára már az 1830-as években egyre világosabbá lett az, hogy szakmai egyesületekbe kell tömörülniük. Erre 1838-ban a kolozsvári magyar orvosok tették meg a kezdeményező lépést orvosi egyesületet szervezve. 1846-ban ezt követte a Kolozsvári Nevelői Kör megalakulása, amely Pestalozzi eszméit népszerűsítette, és emellett elősegítette az ifjúsági és tankönyvirodalom kifejlődését Erdélyben.

Szólnunk kell végül röviden a legsajátosabb erdélyi tudományágról, a honismereti irodalomról, amelynek legkiemelkedőbb művelője Orbán Balázs volt. A *Székelyföld leírását*, tévedései ellenére, ma is felhasználhatják a történészek, művészettörténészek, régészek és nem utolsósorban a néprajzosok. Az erdélyi útleírások már a XIX. század elején is tele vannak néprajzi megfigyelésekkel, a rendszeres néprajzi kutatások azonban csak a század vége felé kezdődtek el Hermann Antalnak és tanítványainak vagy kortársainak munkájával. Az erdélyi múlt és az egész erdélyi élet megismerését szolgálta évszázadokon keresztül a történetírás, a krónikákkal és emlékiratokkal együtt. Művelői között udvari történetírókat, levéltárosokat, vidéki tanárokat, könyvtárosokat találunk a kolozsvári egyetem felállítása előtt és részben még azután is. Bod Pétertől Kővári Lászlón, Jakab Eleken, Szilágyi Sándoron és másokon át hosszú az út a kolozsvári egyetemig, ahol Márki Sándor a nagy népi társadalmi mozgalmakra nyitotta fel hallgatóinak a szemét.

Az önismeretet szolgáló nemzetiségi történetírásnak azonban számolnia kell a vidéki történészek sokszor kevésbé megbecsült és nehéz körülmények között folyó munkájával is. A múlt század végén a megyei egyesületek adtak lendületet a vidéki kutatók munkájának, és a megyei történelmi társaságok évkönyveiben vagy pedig a megyei monográfiákban jelentek meg, például a Kádár József és Herepey Károly értékes munkái.

Az erdélyi tudományos élet történetében nagy célok kitűzésével, a mostoha viszonyokkal szembeszálló energiával, kitartással, a nép és hazaszeretet szép példáival találkozunk. Sokoldalúsága mellett az élet gyakorlati követelményeivel való szoros összefüggését, az elmélet és a gyakorlat egységét kell hangsúlyoznunk mindazoknak a munkásságában, akiktől ma is a legtöbbet tanulhatunk. Az anyanyelv és hagyományaink megbecsülésének a gondolata együtt jelentkezik benne az élet új céljaival, feladataival, s a feladatok öntudatos vállalásával. A jelent és a jövőt építő munkában ezért tartottuk szükségesnek ezt a visszatekintést, Ágoston Hugó tanulságos tudománytörténeti vázlatának a kiegészítését.

VITA ZSIGMOND

FÓRUM

Ilyen autó?... Érdekes hírt olvastam **A Hét** 46/1981. számában, mely szerint a magyar származású Horváth István az ausztráliai Brisbane városban egy maga tervezte hidrogén meghajtású autót mutatott be. Eddig minden rendben is lenne, hiszen az energiaválság jelei egyre gyakrabban mutatkoznak, s új energiaforrások keresése szinte mindennapi téma.

Mint kiderül azonban, a Horváth István tervezte autó vízből állítja elő a szükséges üzemanyagot, a hidrogént, s ezt termonukleáris reakcióban használják fel, mely egy 25 centiméter átmérőjű acéledényben játszódik le, egy különleges gyújtógyertya indítására. Álljunk meg azonban egy pillanatra, s nézzük meg, mit ír a Kriterion Kiadó gondozásában megjelent **Kémiai Kislexikon** a magfúzióról

A termonukleáris reakció rendkívül magas (több százezer vagy több millió fokos) hőmérsékleten a hidrogénatommagok héliumatommagokká való átalakulása. A magfúzió során nagy mennyiségű energia szabadul fel, 1 gramm hélium szintézise annyi energiát termel, mint 25 ezer tonna kőszén elégetése.

Ezek után kissé nehezen tudom elképzelni, hogyan sikerült Horváth Istvánnak a magfúzióhoz szükséges körülményeket egy 25 centiméter átmérőjű acéledényben megvalósítani. De gondolom, a hiba nem itt van, hiszen ebben az esetben szerintem nem lehet szó egy termonukleáris atommáglyáról, és a cikk még tartalmaz egy-két enyhén szólva nehezen értelmezhető jelenséget.

Kacsáról lenne szó, vagy csak egy tévesen fordított hír átvételéről? — nehéz eldönteni. Tény az, hogy az ismertetés alapján számomra kissé nehezen képzelhető el annak a bizonyos személygépkocsinak a működése.

FODOR LAJOS
Marosvásárhely

Kazánokról olvastam A Hét 45. számában. Olvassuk, hogy... cím alatt. Nem bocsátkozhatom részletekbe, csupán megjegyezném, hogy a 30—60 atm. nyomású kazánok már közepes nyomásúak. Úgy vélem, hogy nem túlhevített, hanem telített gőz atomenergetikai előállításáról van szó. Ebben az esetben a gőznyomás és az előállítási hőfok összetartozó értékek, mert 30 atmoszféránál a víz 232,76 Celsius foknál forr, míg 40 atmoszféránál 249,18 foknál. Érdekes a kazánfal-vastagságról közölt adat is. Úgy gondolom, hogy a gőzdóm falvastagságáról van szó. Ez pedig nemcsak a gőznyomásnak, de az átmérőnek is függvénye. Ismertem olyan dómot, ahol 140 atmoszféránál a falvastagság 93 mm volt. No, ez csak amolyan szőrszálhasogatás. Fő a ragaszkodás lapjukhoz.

TUZSON GÁBOR
Nagyvárad

Néhány megjegyzést szeretnék fűzni Mihálka György **Milyen nyelv a lingua franca** című cikkéhez (A Hét, 47. sz.). Az emberiség nyelvi megosztása sok meg nem értés forrása, ezért érdemelnek tiszteletet azok, akik a kérdés megoldásán fáradoznak, így a nemzetközi nyelvek megalkotói is. Szerintem a cikkíró igazságtalanul sorolja az eszperantót az idó vagy az occidentál mellé, mert míg ez utóbbiak nem lépték át a kísérletezés határát, az eszperantót ma a Föld mintegy tizenöt millió lakója beszéli. Lehet-e az eszperantóról azt állítani, hogy „a természetes nyelvek tökéletlen pótléka" vagy hogy „primitív keverék"? Aligha, hiszen ezen a nyelven már megszólalt Shakespeare és Tolsztoj, Dante és Madách. Japánban számos doktori értekezést eszperantó nyelven írnak. Nem tudom, ki lehet az a nyelvész, aki szerint csak az tanulja meg könnyen az eszperantót, aki már tud franciául, angolul, németül, spanyolul stb. Én megfelelő tankönyv és átfogó szótár nélkül is tizenkét nap alatt tanultam meg olyan szinten, hogy már irodalmi szövegeket is minden erőfeszítés nélkül olvastam.

Tanárként tanúsítom, hogy sajnos a végzős diákok döntő többsége 4—8 évi tanulás után sem sajátít el egy idegen nyelvet, még elemi szinten sem. Kétéves eszperantó oktatás viszont bőségesen elegendő lenne a társalgási szint elérésére. Ehhez elegendő 150—200 szógyök és a 16 alapszabály elsajátítása. Minden szógyökből ugyanis könnyűszerrel képezhető további 6—7 szó. Az eszperantó rendkívül logikus nyelv, és kitűnően fejleszti az alkotókészséget.

ZUBRECZKY GYÖRGY
Birlad

BOCSKAY VINCE

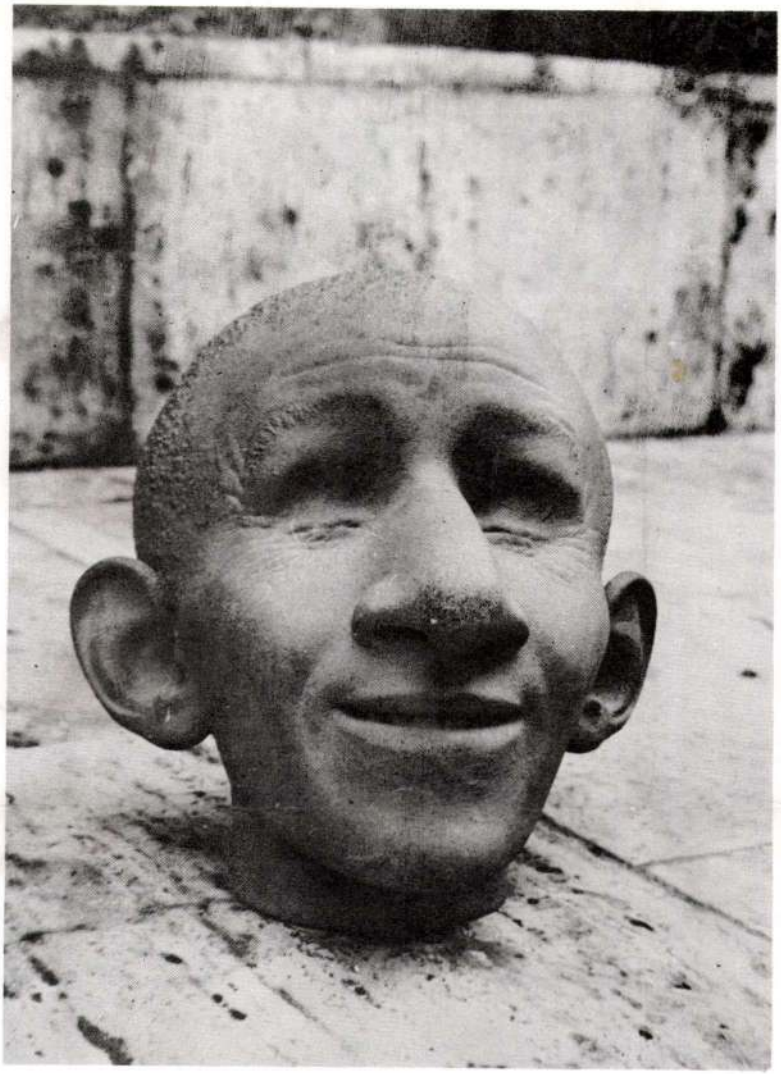

Bocskay Vince

1949. december 16-án született Szovátán. 1974-ben végezte a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolát. Egyéni tárlatai: Székelyudvarhely, Marosvásárhely, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Kolozsvár stb. 1974—1984 között rendszeresen részt vett megyei kiállításokon.

Kiállított munkái:

1. ***Fintor.*** *Terrakotta. 22×23×24 cm. A művész tulajdona.*

Romániai magyar művészek kiállítása

1990. B.T.M.

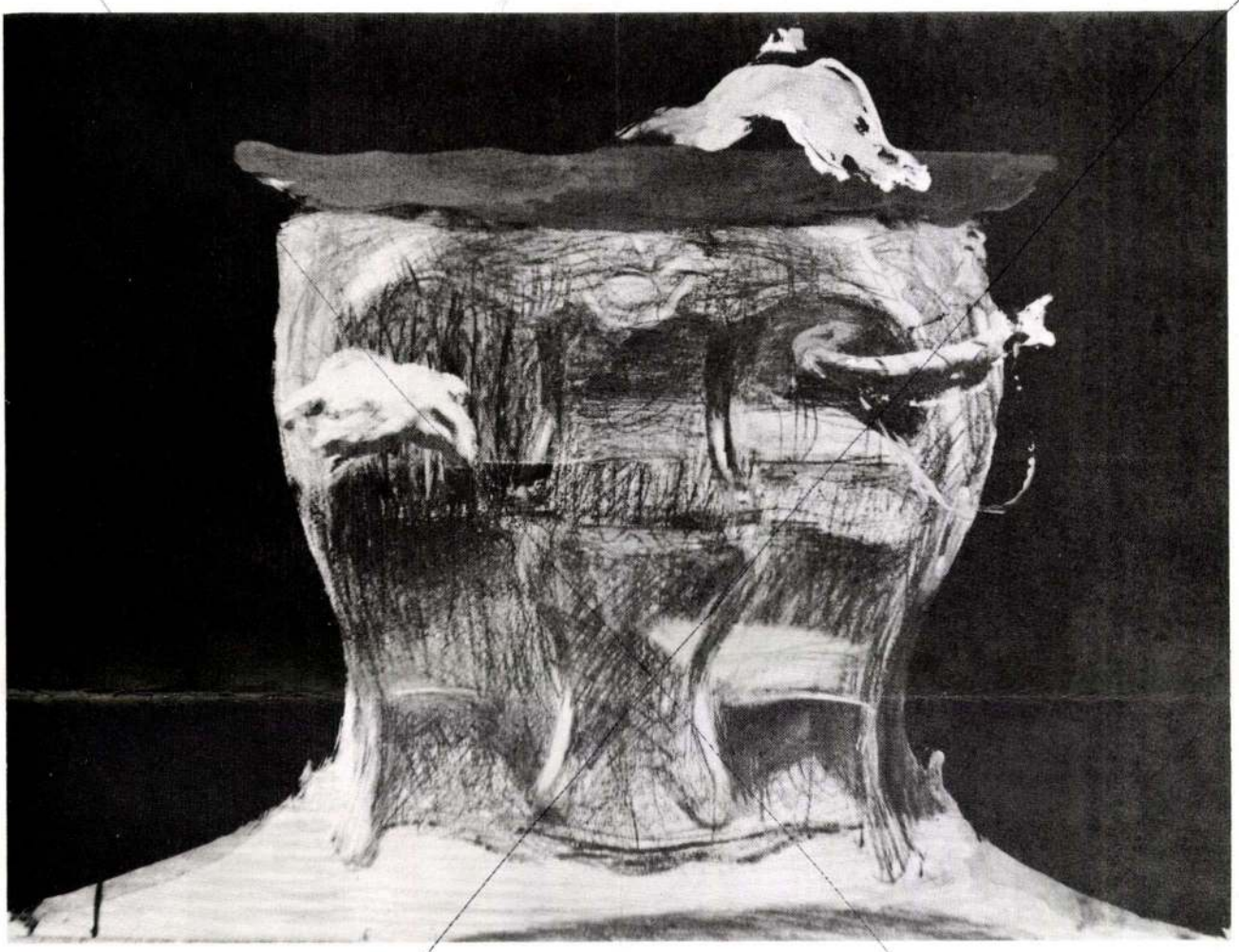

Bob József

1958. május 18-án született Marosvásárhelyen. 1982-ben elvégezte a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola festészeti szakát. A marosvásárhelyi Nemzeti Színház díszlettervezője.

Kiállított munkái:

1. **Barokk akvárium.** *Tempera, ceruzarajz. 61 × 80 cm. A művész tulajdona.*

BOCSKAI VINCE szül.

Bocskai Vince szovátai művész készítette Márton Áron szobrát

FOTÓ: MTI – MOLNÁR EDIT

M. Hírlap 2007. szept. 12. 1. oldal

Az állami autópálya-kezelő részvényeinek eladásával is folytatódhat az állami vagyon magánosítása

tikáért felelős miniszter, egy tagot pedig az agrárpolitikáért felelős miniszter javasolhatja a kormányfőnek. Az új törvényszöveg szerint ha a NVT valamely tagja le kíván mondani tisztségéről, a lemondást írásban kell közölnie a köztársasági elnökkel. A megbízatást a köztársasági elnök – a miniszterelnök javaslatára – felmentéssel szüntetheti meg.

Az állami vagyonról szóló törvény létjogosultságát a Pénzügyminisztérium azzal indokolta, hogy javuljon az állami vagyonnal való gazdálkodás hatékonysága, átláthatósága, s megteremtődjenek a hosszú távú vagyongazdálkodás optimális feltételei.

A vagyontörvény és az egységes vagyonkataszter létrehozását az Állami Számvevőszék évek óta szorgalmazta. Mindennek ellenére ma senki sem tudja megmondani, mekkora a teljes, még meglévő állami vagyon nagysága.

A most elfogadott vagyontörvény felemás, mert a tartós állami tulajdonban maradó vagyontárgyak körének szűkítésével lehetőséget ad a maradék közvagyon ellenőrizetlen értékesítésére, az Országgyűlésnek ugyanis továbbra sem lesz semmi-

Eltűnt az állami vagyon harmada

A legfrissebb nyilvántartás szerint az állami vagyon értéke nettó 4599 milliárd forintot tesz ki. Ebből az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zrt.-hez rendelt vagyon 818 milliárd forint, a szaktárcákhoz, minisztériumokhoz rendelt vagyon összege nettó 292 milliárd forint, az állam kincstári vagyona pedig 2880 milliárd forint – tájékoztatta lapunkat az Állami Számvevőszék. A szervezet felhívta azonban a figyelmet arra, hogy jelenleg senki sem tudja megmondani, mekkora a még meglévő teljes nemzeti vagyon értéke, a fenti adatokban nincs ugyanis benne az önkormányzatoknál lévő, az alapítványoknál, közalapítványoknál kezelt, az Akadémiánál, illetve a Nemzeti Földalapnál nyilvántartott állami vagyon értéke, pedig ezek összessége adhatná csak ki a valós nemzeti vagyon értékét.

Az mindenesetre tény, hogy napjainkig eltűnt az állami vagyon egyharmada, s ennek 15 százaléka „nem számszerűsíthető hiány". Az 1990 óta elvesztett vagyon 10-15 százalékáért a piaci érték változása és a rossz gazdálkodás a felelős, míg a fennmaradó rész okai között szerepel a balkáni háború, az államháztartás beszorított pozíciója, az eladási kényszer, illetve az érték alatti tudatos eladás.

Az ÁSZ Fejlesztési és Módszertani Intézete által kiadott A magyarországi privatizáció tanulságai című tanulmányból az is kiderül, hogy a hazai privatizáció csak a vétel és eladás folyamatát jelentette, s nem szolgált társadalompolitikai, kulturális célokat: azaz bármit eladtunk, ha volt rá vevő.

Az ÁSZ kulcskérdésnek tartja az állami szerepvállalás újragondolását, mert az állami tulajdon átrendezését szakmai és nem politikai szempontok alapján kell végrehajtani. ■

MSZP-s belviták

A nyár elején a szocialista frakcióban is vita folyt arról, hogy mely állami társaságok privatizációját engedjék. Úgy tudjuk, a képviselők Podolák György gazdasági bizottsági alelnök vezetésével küzdöttek több cégért, hogy továbbra is a tartós állami tulajdonban maradó intézmények között maradjon. Így menekültek meg többek között az erdőgazdaságok és a két tiszai vízi erőművet működtető energetikai kft. is. Nem volt egyetértés a koalícióban a Szerencsejáték Zrt. és a Magyar Posta privatizációjáról sem, s késhegyig menő vitát folytattak egyes szocialista képviselők a szabad demokratákkal a bábolnai és a mezőhegyesi ménes eladásáról is. Kritikus pont volt az új vagyonkezelő szervezethez kerülő Nemzeti Földalap vezetésének kérdése. Az MSZP-ben végül belenyugodtak, hogy az egyik vezetőt az agrárminiszter jelölheti, s ő felügyeli majd az alap működését. ■

Én nem látok más alternatívát

Bocskai Vince szobrászművész alkotásai már nem csupán az ország más tájain, szülővárosában is láthatóak. Az új Bălcescu szobortól nem messze Petőfi Sándor konokságot, erőt, kitartást sugalló szobra is díszíti már a szovátai fürdőtelepet. Ennek másolata készült el a műteremben a Szovátával testvérváros Százhalombatta 1848-as parkja számára.

Kitűnő eredménnyel végzett egyetemi tanulmányai nyomán Bocskai Vince válogathatott a lehetőségekben. A hazatérést választotta.

— Sohasem bántad meg?

— Esküszöm, hogy nem. Kinézek az ablakon, és nem látok más alternatívát. Pedig utolsó éven döntöttem így. Addig úgy éreztem, hogy bárhova, csak haza nem. Hatodéven rájöttem, hogy ennek nincs értelme. Most, ha Kolozsvárra megyek, a Feleken beereszkedve elfog a nosztalgia, de egy nap elég Kolozsvárból.

Fölösleges kérdezni, hogy min dolgozik most, hisz a Petőfi-fej mellett a műtermi állványon ott az 50 centiméteres makett-figura, amely a Bernády pályázatra készült. A művész kicsit elfordítja, ahogy állnia kellene, ha győztesen kerül ki a pályázaton. Mintha vár[illegible] egykori polgármestere a macskaköveken a főtér, a Tanácsház felé indulna. agyagmakettből valósággal megszúr szigorú tekintete, ahogy az alkotó elképzelte: „aki szembenéz vele, az erő menjen ki a lábából".

Szobrok között még egy utolsó kérdés:

— A legkedvesebb?

— Nem a legutolsó. Van egy munkám, mutat a Turbános fejre, amit úgy tartok, hogy azt kellene minden egyes alkalommal fölülmúlni vagy azon a szinten maradni legalább. Nem sikerül mindig, de igyekszem.

Rengeteg tervem van, a megrendelt térszobrok mellett, amolyan lelkem szerinti alkotások...

Mit kívánhatnánk Bocskai Vincének? Hogy a sok időt igénybe vevő rajztanárkodás mellett, elkészüljenek a félbemaradt művek, tervei megvalósuljanak.

BOCSKAI Vince

— NÉGY H

(A kerekasztal-beszélgetés első részét pénteki lapszámunkban olvashatták)

A zsenge-gyenge hidat kell erősíteni

5. — Úgy gondolom, hogy az eddigi, jobbára egyfrontos harcról a többfrontos küzdelemre kell berendezkedniük. Bármerre nézünk ugyanis, minden politikai alakulatban vannak legjobb esetben is RMDSZ-ellenes tendenciák. Hogyan lehet erre megfelelően felkészülni?

Markó Béla: Nem egészen fogalmaznék így. Az eltöltött két és fél esztendő elegendő tapasztalatot jelent számunkra, hogy felkészüljünk arra, ami következik. hiszen zömmel ugyanazok a személyek alkotják a parlamentet. A többfrontos harcról azt mondanám, hogy az RMDSZ programja a nemzetiségi kérdésben olyan, amellyel román partnereink nem fognak teljes egészében egyetérteni. Ezzel számolnunk kell. Nem szabad illúziókat táplálnunk, hiszen ilyen tekintetben a román ellenzékkel is csak egy adott pontig tudunk együtt haladni. Állandó vitáink, konfrontáció, esetleg konfliktusaink lesznek, ez számomra nyilvánvaló. Hosszú időnek kell még eltelnie, amíg a minket közvetlenül érintő kérdésekben legalább a román ellenzékkel konszenzusra tudunk jutni.

Frunda György: Véleményem szerint nem több frontról van szó. Arról van szó, hogy létezik a xenofóbia, az intolerancia, a magyarellenesség, s a tűz, a nyomás azért irányul elsősorban reánk, mert az RMDSZ a legerősebb és igényeit a leghatározottabban megfogalmazó érdekképviselet. Xenofóbok, magyar- német- vagy más-ellenesek minden parlamenti csoportban találhatók, és ők alkotnak közös frontot. Ellenük kell küzdenünk. Szerintem már kialakult egy zsenge-gyenge híd, román kollégáink egy része, a fiatalok és főleg az ellenzékből felismerték, hogy a magyar probléma egy diverzió. A hatalmon lévő erőknek a diverziója, amely eddig jól működött. Fel kell készülnünk, hogy mihelyt például gazdasági természetű gondok adódnak, nyomban a már ismert elterelő műveletbe kezdenek. Egyetértek Markó Bélával, hogy az ellenzékkel sem juthatunk közös nevezőre, nem is kell. Túl sokat kérnénk egymástól, hiszen hosszú évtizedek alatt rögződött görcsökről van szó. Elvekben kell megegyezni hogy elfo-

előállhat
vención b
Kerel
den párt
majd ér
szélye sz
vatív, sz
parlamen
ző, amel
készteti a
Borb
hettek, h
litizálunk
tásában
gének, n
mú polit
tudja m
az RMDS
amíg eg
Ebbe be
gond, ha
pasztaltuk
az elvekr
Frund
alkotóeler
ját, saját
közös os
Tehát me
ción belül
zelítésben
szövetséget
mert a m
Konvenció
ha nem i
következő
igérik, am
erők ne
meggyőzzé
megteremt

Vezér
csopo

MDK

Bocskói József

Kerámiákkal vett részt a Szép Otthon kiall.

Cikk: A mi kiállitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

Bocskor István
építész.

Szül. Nagysink 1898.

Oklevelet nyert 1923.

Műegyetem 4. c.

M.D.K.

Bocskor Judit

A Pécsi Nemzeti Szinház bemutatóelőadásához, Gosztonyi János: Kaumbusz c. drámájához tervezett kosztümöket.

Demeter Imre: Drámaavatás Pécsett. Szinház és Mozi. Bp. 1956. ápr. 27. IX. évf. 17. sz. 5. l.

M.D.K.

Bocskor Judit

Tervezett jelmezeket Lippenszky István és Bárdosi Németh János: „Békétlen szerelem" c. daljátékához. A kosztümöket a kritika megdicséri. Pécsi Nemzeti Szinház előadása.

Demeter Imre: Két magyar bemutató Pécsett. c. Szinház és Mozi. Bp. 1956. márc. 9. IX. évf. 10. sz. 6. l.

MDK

Bocskor Judit

Iparm. Főisk. Szimpadtervező főtanszak I. éves hallgatók munkaközössége. Jelmez tervei a Bánk bánhoz.

Ifjusági képzőm. és iparm. kiáll. M. Szal. 1950. jún 7 I.

Bocskay Vince szobrán

BICSKE

NÉPÚJSÁG
MARCUSVÁSÁRHELY

92. jul. 31.

Napról napra

SZOBORAVATÁS SZOVÁTÁN. A helyi RMDSZ szervezésében 1992. augusztus hó 2-án a helyi vallásfelekezetek részvételével, leleplezzük PETŐFI SÁNDOR mellszobrát. A szobrot BOCSKAY VINCE szovátai szobrászművész készítette és ajándékozta szülővárosának. Az avatási ünnepségre a fürdőtelepi parkban kerül sor, ökumenikus istentisztelet keretében, déli 12 órai kezdettel. Szívesen látnak minden érdeklődőt.

, nb - nemzetségveli, plb -

da vm

n) 102
hwyz, Obrudbana, Obruth) Abrud,
ehér vm

usi) 120

Ø Bócsy Gyula
építész.

Szül. Miskolc. 1902.
Oklevelet szert 1927.

Névjegyzmüegyetem 4. C

[illegible]

BOCSKAY Vince szobrász

Halász Péter: Átadták a
városnak Berinkey György
szobrát = Honismeret, 1995/1.
83-84. ill

A pályázási feltételek, valamint a forma
található a szerkesztőségben, valamint
gán (MKM, Budapest V., Szalay u. 10–
Pf. 1., tel.: 111-7046). A pályázat ang
koordinátornak a British Council irodá
Benczúr u. 26.).

A pályázatok benyújt

1995. június 3

Magyar Ösztöndíj Bizottság
Irodája

BOCSKAY Vince

BORGHIDA István: Pózok és „emberek" Bocskay Vince szobrászatában. Folyam, 1990. 2.sz. 78 - 82. p. ill.

XXXIII. (1984.) ÉVFOLYAM 10. SZÁM

Közlöny

démia Hivatalos Lapja

BUDAPEST, 1984. AUGUSZTUS 13.

LOM

z egyes kutatói munkakörökben dolgozók határozott
idejű munkaviszonyban történő foglalkoztatásáról,
a kutatóintézeti vezetők megbízási rendjéről..... 155

Magyar Tudományos Akadémia 1984. évi közgyűlésén
hozott határozat végleges szövegének megállapítása-

MDK

Bocskói József

kerámia munkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Bocskói József MDK

keramikus

Az Iparművészeti Tára. Karácsonyi Vására, kiáll.
Magyar Iparművészet 1937. 247.o.

Magyar föld – román politika

Ebben az évszázadban immár negyedik alkalommal csúszik ki az erdélyi magyarság talpa alól az ősi föld.

Először a századfordulón, amikor a román bankok jó érzékkel sorra vásárolták fel a tönkrement magyar dzsentrik birtokait, tudván jó előre, akié a föld, azé lesz egyszer az országrész is. A román történetírás által annyiszor és azóta is szidott kiegyezés korabeli *magyar állam az erdélyi románok megélhetési lehetőségeit*, gazdasági fejlődését nem akadályozta, sőt *támogatta*.

A jeles történész, *Bíró Sándor* adatok sorával bizonyította, hogy a román határőrközségek százötvenezer román parasztjának birtokügyeit, a Királyföldhöz tartozó román községek anyagi dolgait, a román mezőgazdaság fejlesztését, a román bankoknak nyújtott visszleszámítási hiteleit stb. *a magyar állam jóindulatúan kezelte*, és ezzel *elősegítette a románság gyarapodását*.

Önfelszámoló szabadelvűség

A századforduló magyar állama lényegében nem tett különbséget az erdélyi román és magyar paraszt között. A románok nemzetiségi alapon működő pénzintézeteikkel – Aradon működött például a második legnagyobb erdélyi román bank, a Victoria, holott lakosságának csak alig 15 százaléka volt román! – és más gazdasági szervezeteikkel – egyletek, kaszinók stb. – anyagi segítséget és fejlődési lehetőségeket nyújtottak *csak románoknak*.

Ezenkívül a jogegyenlőség és szabadelvű rendszer alapján a román nemzetiség részére a magyar államtól is megkövetelték és megkapták a nekik járó anyagi előnyöket. *Az erdélyi magyar parasztságnak* a románokhoz hasonló nemzeti alapon működő *pénzintézetei nem voltak*.

A magyar földműves anyagi támogatást sem az államtól, sem a magánegyesületektől nem kapott. Az erdélyi román szervezetek azonban számon tartották népük helyzetét és a vegyes lakosságú területeken a kisebbségben élő szórványaikat sem hagyták magukra. A vegyes lakosságú vidékeken élő magyar parasztság, az értelmiség, a földbirtokosok és a székelyek magyarságuk révén *semmi támogatásra nem számíthattak a magyar államtól*, az ugyanis gazdasági téren a teljes szabadelvűség alapján állt. Az erdélyi románok ezt használták ki.

Az erdélyi románság gyarapodását tehát a korabeli magyar állam és társadalom jóakaratú hozzájárulásával mozdították elő. Ezt az is bizonyította, hogy a századfordulóra 309 vegyes lakosságú, magyar–román falu teljesen elrománosodott. Ez időben a székelyek tömegesen vándoroltak ki az elszegényedés elől Amerikába. *Az erdélyi magyar parasztság megsegítésére földreformra lett volna szükség*, de ettől a korabeli kormányok egyszerűen irtóztak.

Az említett okok miatt már a múlt század végétől sok ezer hold föld csúszott ki az erdélyi magyarság talpa alól. Erre rádöbbenve a harmadik *Wekerle*-kormány 1917-ben Erdélyben (és a Felvidéken) rendeletben korlátozta az ingatlanforgalmat. A román parasztok számára ugyan nem tiltotta meg a főleg román bankok által támogatott földvásárlást, de bürokratikus módon megnehezítette.

Románná tenni mindent

Az első világháborút követően az impériumváltozás során immár másodszor, több ezer hold föld került ki az erdélyi magyarság kezéből. Az ekkor román uralom alá került kétmilliós erdélyi magyarság helyzetét mindenekelőtt a földbirtokreform változtatta meg, melynek fő célja az erdélyi románság előnybe hozása, illetve a magyarság gazdasági visszaszorítása volt. A román állam számára ami ennél is fontosabb, az újonnan szerzett 103 ezer négyzetkilométernyi területű Erdély, a Partium és a Bánság minél teljesebb birtokbavétele. Nem véletlenül jelentette ki 1921-ben az egyik román szenátor: *„Ha azt akarjuk, hogy ezeknek a területeknek eredeti román karaktere legyen, ha minden ízében románná akarjuk tenni, akkor tulajdonába kell adnunk a földet."*

Erdélyben az 1921. évi földreformmal kereken 242 ezer román, s alig 46 ezer magyar kapott földet. A román állam a két világháború között a székelyek közös birtokait is igyekezett megnyirbálni. Hosszú évekig tartott a vita például a *Csiki Magánjavak* ügyében, mert a román földbirtoktörvény a közösségi célú közbirtokokat is kisajátítás alá vette. A földreform folyamán a szántóterületek, valamint az erdők, legelők nagyobb részét, 56,7 százalékát a román községek kapták újfajta közbirtokok létesítésére.

A román földbirtokreformmal az erdélyi magyar parasztság a korábbinál jóval rosszabb anyagi körülmények közé került. Ennek következtében a Székelyföldről a két háború között mintegy százezer magyar vándorolt át Romániába, vagyis a „Regátba", vagy az erdélyi nagyvárosokban keresett munkát. Emellett pedig legalább ötvenezer magyar vándorolt ki a harmincas években Nyugatra, elsősorban az Egyesült Államokba.

Széki népviselet, amit a román sovinizmus nehezen visel el ZOLTÁN FERENC FELVÉTELE

Kiközösítés

Az erdélyi magyarság földvesztése, immár harmadszorra, a második világháború után is folytatódott, amelyen az 1945. március 23-án törvénybe iktatott földreform sem javított. Ez előírta az ötven hektárt meghaladó földbirtokok, valamint a volt fasiszták, háborús bűnösök és mindazok földjeinek kisajátítását, akik 1944. augusztus 23., a román kiugrás után Romániával hadiállapotban levő országokba – elsősorban Magyarországra – menekültek. Erdélyben és a Bánság megyéiben a magyar paraszt alig több mint egy hektár földterületet kapott. Mindez alig javított a magyarság helyzetén. És 1949 telétől pedig megkezdték a termelőszövetkezetek erőszakos szervezését. Az intézkedéseknek kisebbségellenes tartalmuk is volt. Elsősorban Erdélyre (valamint a bolgár lakta Dobrudzsára) koncentrálódtak, ahol a nagyobb birtokok aránya meghaladta az országos átlagot. A termelőszövetkezetekbe kényszerített parasztság csak a pár száz négyszögöles háztáji gazdaságaiban tudta megőrizni önállóságának nyomait.

A Ceausescu-rendszer 1989-es bukása után a bukaresti kormányzat lépéseket tett a föld privatizációjára. De hogyan? Ezt később, egy következő írásban elemezzük.

Gyergyói Levente

Új szobor Marosvásárhelyen

Marosvásárhely önkormányzata tavaly írta ki a pályázatot a város egykori polgármesterét, Bernády Györgyöt megörökítő szoborra. A pályázatot *Bocskai Vince* 45 éves szovátai szobrászművész nyerte el. Vele beszélgetünk lakásával egybeépült műtermében a készülő szoborról és a többi munkájáról.

– Most, hogy Kolozsvárott a Mátyás-szobor ellen ilyen hisztérikusan ellenséges hangulat alakult ki, alig hihető, hogy Vásárhelyre készül ez a szobor. Vajon föl is állítják?

– Remélem, hogy igen. Legalábbis eddig minden remény megvan rá, készen vannak az engedélyek. Döbbenetes a Mátyás király szobra körüli helyzet, természetesen ez ellen minden törvényes eszközzel protestálunk.

Bernády György 1864-ben született. Nagyformátumú, nagy tekintélyű politikus volt, több ízben betöltötte Vásárhelyen a polgármesteri posztot. Először a múlt század végén választották meg, akkor az első világháborúig, később, a 20-as évek közepétől szinte 1938-ban bekövetkezett haláláig állt a város élén. Végül is az ő polgármestersége alatt vált igazán várossá Marosvásárhely. Nemcsak a magyar szecesszió legjelentősebb építészeti és iparművészeti együttesének, a Kultúrpalotának az építését szorgalmazta, de a nevéhez fűződnek az „aprómunkák" is, mint például a városi út- és csatornahálózat kiépítése. Mint a Magyar Párt vezéralakja, a románság érdekeit is képviselte a parlamentben. Számos jelenlegi román politikus példát vehetne róla.

– Eddig mégsem állítottak szobrot az emlékének...

– Nem sokkal halála után kitört a második világháború, s aztán az ötvenes évektől erről nemigen lehetett szó.

– Most is látható a városban néhány helyen persely azzal a felirattal, hogy adakozzanak a Bernády-szobor javára. Közadakozásból készül?

– Itt minden magyar köztéri szobor részben vagy teljesen közadakozásból készül. A szobrot Vásárhelyen, a Vártemplom alatti Bernády-téren állítják majd föl. Itt egészen másként mennek az ilyen ügyek, mint Magyarországon.

– Tiszteletdíj?

– Talán kapok majd valamit, de még ez sincs végérvényesen tisztázva. Itt az ember örül, hogy kap munkát, s néha ingyen is szívesen dolgozik. Két éve közadakozásból állítottuk föl itt, Szovátán a Petőfi-szobromat, ezt is majdnem ingyen csináltam. Végül is a testvérvárosunk, Százhalombatta nyújtott anyagi segítséget.

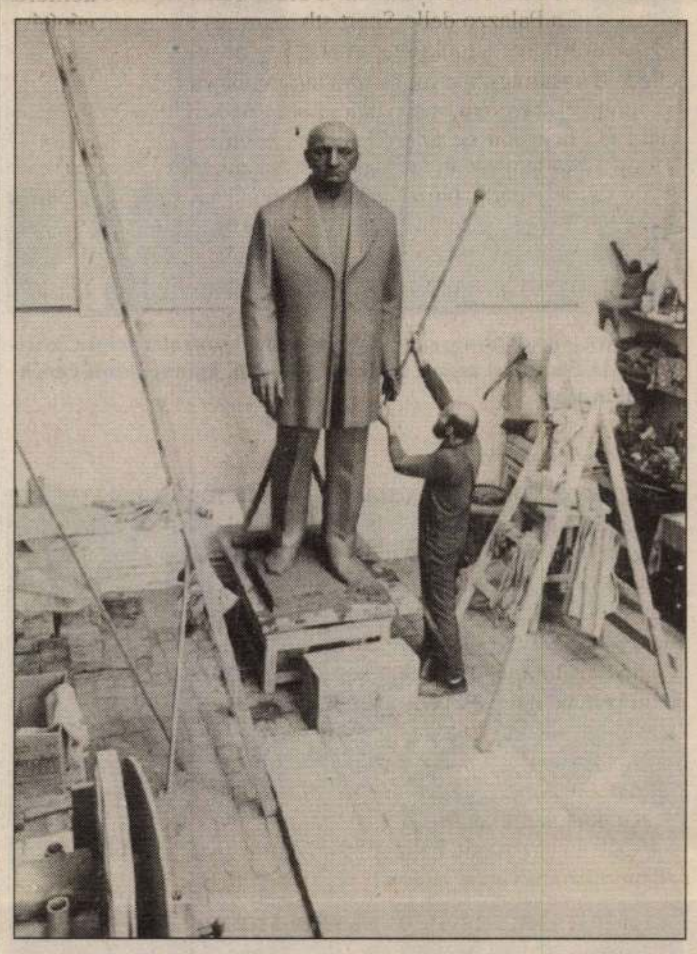

A műteremben már elkészült Marosvásárhely első polgármesterének szobra KÚTVÖLGYI MIHÁLY FELVÉTELE

– Régóta itt áll a műteremben Mikes Kelemen szobra. Ezt nem állítják föl valahová?

– Három éve, szintén egy pályázaton nyertem a Mikes-szobrommal. Talán most az ősszel Zágonban fölállítják, de ahogy már említettem, itt nemigen lehet előre tervezni. Kevés a megbízás, ezért nagyobb szobrokat hiába is álmodik az ember.

Elképzeléseim azért akadnak: domborművek az erdélyi történelem nagy alakjairól. Itt a „hely szelleme" kötelezi az embert. Nemcsak tágabb értelemben, de konkrétan is, hiszen engem még elkergetni sem lehetne innen.

Cs. Kovács Károly

Bocskai Vince szobra

Nemzetközi Palotajátékok 1994

A palió zászlózsonglőrei itt is sikert arattak

A Szent György-lovagrend nagymestere a spanyolországi Castellon de la Plama lovassága által Visegrádnak ajándékozott emléktáblát avatja

Cseh vitézek párviadala

A középkor nemes hagyományai keltek életre VISEGRÁDON, a XIV. századi Magyarország fővárosában. A hagyományőrző játékok színhelye a hajdani királyi palota bajvívótere volt, amelyet pár évvel ezelőtt tártak fel a régészek.

Ebben a hitelesen helyreállított környezetben naponként három-négyezer vendég szemlélhette meg a díszes királyi menet bevonulását és a mindvégig izgalmas küzdelmek részleteit. Az első nap újszerű eseménye a lovagi ötpróba volt, melynek ügyességi számaiban úszás, terepfutás, kötélmászás, falra futás és íjászat szerepelt. A viadalon olimpiai bajnok is részt vett, de a győztesnek járó díjat, egy gyönyörű hátaslovat egy amatőr vitte el.

Ilyen színes mezőny és népes kavalkád csak Károly Róbert és Nagy Lajos király korában szerepelt a küzdőtéren. A magyar honfoglalás századát Kassai Lajos egyedülálló lovasíjász-bemutatója keltette életre, aki ősi, maga gyártotta reflexíjával – hat másodperc alatt – három célpontot talált el tökéletes biztonsággal. A visegrádi alapítású Szent György-lovagrend lovasai dr. Magyar Gábor csapatkapitány vezetésével szolgáltattak fergeteges bemutatót. Az 1326-ban alapított Szent György-lovagrend bajvívói visszavarázsolták a lovagi párviadal izgalmait.

A palotajátékok rendezvényeire számos külföldi küldöttség érkezett Visegrádra. Köztük is a legdíszesebb kosztümökben vonultak fel Castellon de la Plamából a spanyol Hódítás Rendjének Lovagjai. Ezt a lovagrendet IV. Béla király testvérhúga, Árpád-házi Jolán a XIII. század közepén alapította, aki Aragóniai Jakabhoz ment feleségül Spanyolországba. Újra láthatta a közönség az olaszországi Faenzából a Rione Verde lovagjait, akik színes zászlóbemutatóval és a palióval, a legnehezebb lovas ügyességi számmal szerepeltek. A cseh vitézek vértesei Fridlantból, a lengyel lovagok pedig Varsóból és Golubból érkeztek. Különlegességnek számított a belgiumi gólyalábasok bemutatója, akik XIV. századi kosztümben mutatták be évszázadok óta megőrzött produkciójukat.

A királyi palotán kívül a középkori vásárok hangulatát felidéző igazi vásári sokadalom volt. Eredeti történelmi helyszíneken, az Alsóvár lakótornyának udvarán és a Fellegvárban régi fegyvereket és ostromszereket láthatott a nagyszámú közönség. A kicsinyek szórakoztatásáról Gyermekszínház és Képmutogató Színház gondoskodott.

Halasy-Nagy Endre

A legapróbb apródok köszöntik Ludas Királyt

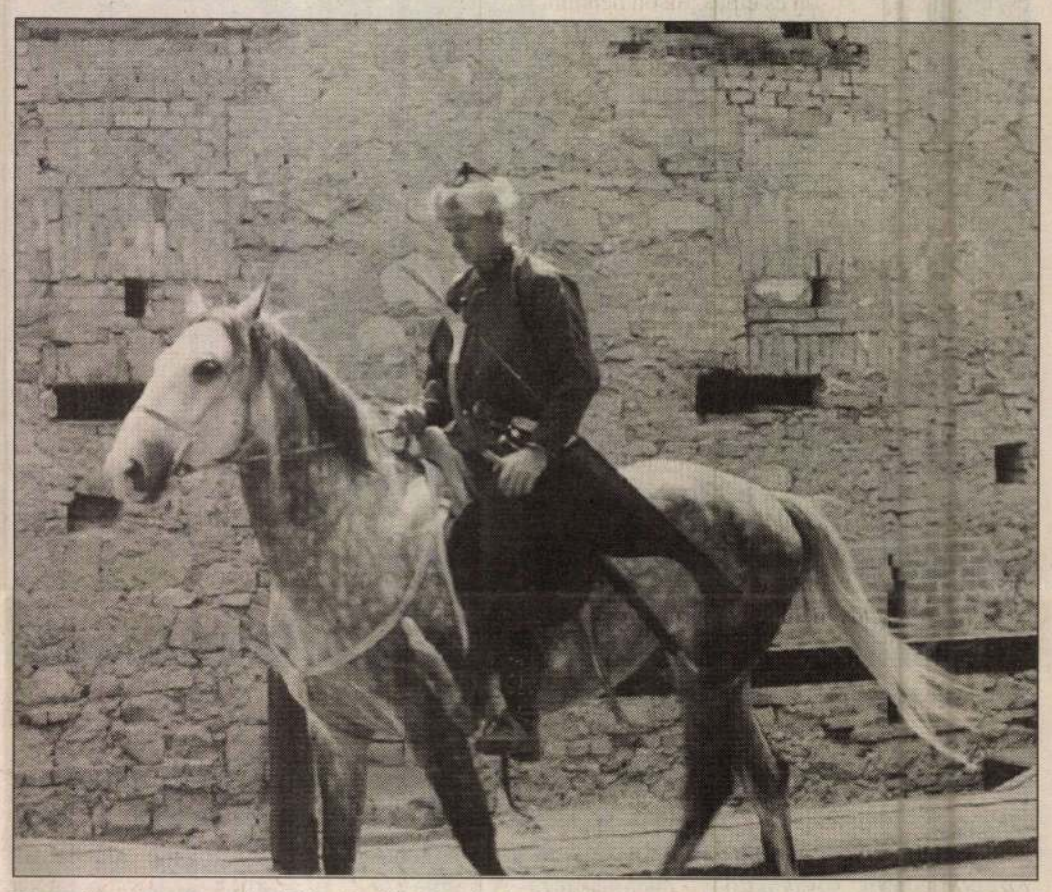

Nem eldugott múzeumi tárlók töredék leletei sejtetik, hogy milyen lehetett, hanem a látható-tapintható valóság: ilyen volt a honfoglalás magyar harcosa

Nemcsak a lovasok, de az erdők-mezők talpasai is ott voltak a felvonuláson

A SZERZŐ ÉS TÓTH TIBOR FELVÉTELEI

KARAMBOLOS ÉS HASZNÁLT AUTÓK!
20–25 karambolos, jó állapotú, használt autó állandó kínálata!
Kérje listánkat!
Popp Gépjármű-kereskedő GmbH Garching bei München.
NSZK Schleisheimerstrasse 57. Tel.: 0049/89/3262281. Fax: 0049/89/3261985

Bocskai Vince /Szováta,1949.dec.16. -- /: szobrász. -- Sz:Bocskai Vince asztalosmester,Boros Irén htb. F:Kiss Margit tisztviselő. -- 1968/74: a Kv-i Ion Andreescu Képzőműv. Főiskola szobrászati szakán szerzett okl. 1974-től rajztanár Szovátán. 1976/81: a parajdi alkotótáborban dolgozott,a volt sóbányában, ahol nagyméretű domborműveket faragott. Kiállításokon terrakotta kisszobraival jelentkezett. Portrészobrait a kifinomult mintázás és a "groteszk realizmus" jellemzi /Savanarola/. Részt vett a MAMŰ /Marosvásárhelyi Műhely/ csoportkiállításain. Egyéni tárlatai:1987:Gyergyószentmiklós, 199o: Budapest,Nyíregyháza /mindkét alkalommal Kákonyi Csillával közösen/. 1991:Nicolae Bălcescuról mintázott mellszobrát avatták föl Szovátán /bronz/.

C.Ro. -- 3295 Sovata,Str.Principală Nr.172. -- T.954/78-995.

Balázs Imre:Hélykereső fiatalok Szovátán. Uj Élet 198o/18.

BOCSKAY VINCE

Látogatóban — székely szobrászoknál

Gyulán több mint másfél hónappal ezelőtt határoztak Apor Vilmos vértanúhalált halt győri püspök, egykori gyulai plébános egész alakos szobrának a felállításáról. A Gyulán felszentelt győri püspök ősei a Székelyföldről, Háromszék vármegyéből valók, ő maga pedig a festői fekvésű szász városban, Segesváron született, rokonai jelenleg is élnek Erdélyben. A székely származású főpap a pásztorok és hívek pásztora volt. Védte az elnyomottakat, segítette a rászorulókat. Szót emelt mindennemű zsarnokság ellen és saját testével, életáldozatával védte a női méltóságot. A szoborbizottság úgy döntött: a gyökerekig kell visszamenni Apor Vilmos alakjának megmintázásánál. Ezért négy erdélyi művész zártkörű, meghívásos pályáztatása mellett határoztak. Banner Zoltán művészettörténész javaslatára Ercsey Ferenc és Dóczy András csíkszeredai, Petrovits István sepsiszentgyörgyi és Bocskay Vince szovátai szobrászművészek kaptak meghívást a szoborterv elkészítésére. A négy székely szobrászt otthonukban kerestük fel.

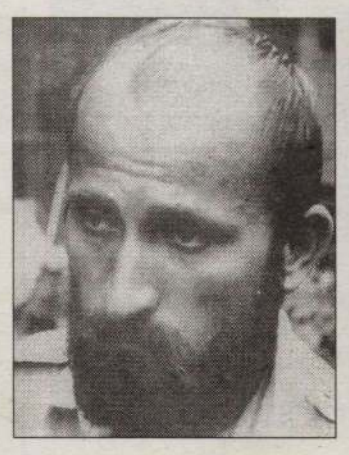

Bocskay Vince 1946. december 16-án született Erdélyben, Szovátán. Képzőművészeti tanulmányait Marosvásárhelyen kezdte. A kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola szobrászati karán szerzett diplomát 1974-ben. A szülővárosa iránti szeretete hazahívta, 1974-től a szovátai általános iskolában rajzot, 1993-tól a székelyudvarhelyi Palló Imre Zene- és Képzőművészeti Szakközépiskolában szobrászatot és festészetet tanít

Dóczy András Csíkzsögödön született 1951. március 22-én. Középiskolai tanulmányait Csíkszeredán, a jelenlegi Márton Áron Gimnáziumban végezte. 1972-ben jutott be a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola szobrászati szakára. Itt diplomavizsgázott 1976-ban. Utána nyolc évig vidéki iskolákban tanított, majd kerámia és szobrászati szakkört vezetett Csíkszeredában. 1981 óta szabadfoglalkozású kőfaragó és szobrász. Vállalkozóként síremlék-készítéssel is foglalkozik

Ercsey Ferenc 1956. július 3-án született Szászrégenben. Középiskoláit Marosvásárhelyen a Zene- és Képzőművészeti Líceumban végezte, 1975-ben érettségizett. 1980-ban jutott be a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola szobrászati szakára, ahol 1984-ben kapott diplomát. Rövid, pár hónapos bukaresti kitérő után Csíkszeredába költözött, azóta ott él és dolgozik. 1990-től a helyi Zene- és Képzőművészeti Líceum képzőművészeti szakán szobrászatot és rajzot tanít

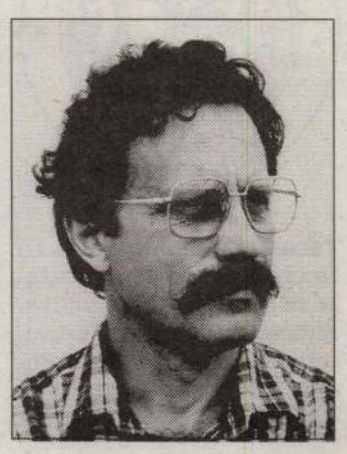

Petrovits István 1945. május 20-án született a Kovászna megyei Sepsiszentgyörgyön. A vásárhelyi Zene- és Képzőművészeti Szakközépiskolában szerzett érettségije után, 1966-tól két éven át műépítészetet tanult, majd 1968-ban felvették a bukaresti Nicolae Grigorescu Képzőművészeti Főiskola szobrászati szakára, ahol 1974-ben diplomavizsgázott. Azóta szülővárosában él családjával. Több mint húsz éve tanárként dolgozik a sepsiszentgyörgyi Zene- és Képzőművészeti Szakközépiskolában

„Csíkország" fővárosában, a Hargita megyei Csíkszeredában a szokásos köd és hideg fogadott. Nem úgy Ercsey Ferenc műtermében, ahol kellemes meleg és a tölgyfa fűrészpor savanykás illata úszott a levegőben.

Csíkországi fenyvesek közt

— A Hargita alján az ember együtt él a havasok szótlanságával, az égre törő csúcsok méltóságosságával — mondja, miközben tölt a boroskancsóból. Majd feláll és dob a vaskályhában szunnyadó parázsra. A lángok tovább perlekednek a fahasábokkal. Cigarettára gyújt és hosszasan fújja ki tüdejéből a Carpati olcsó, keserű füstjét.

— Azt tudjuk, hogy sok munkája áll erdélyi tereken, de vannak-e szobrai Magyarországon? — szegezzük Ercsey Ferencnek a kérdést.

— Igen. A Zala megyei Keménfa község határában helyezték el a két művésztársammal közösen készített világháborús emlékművet, Rédicsen a község központjában áll az „Esőváró" című munkám. A zalabaksai katolikus templom 14 stációja is az én alkotásom.

— Itthon dolgozik?

— Általában, de alkotótáborokba is eljárok. Többször voltam a gyergyószárhegyi művésztelepen. Ott csak kőből dolgoztam, különben a három főanyag — fa, fém és a kő — mindenikét használom. Munkáimmal, kisplasztikáimmal megyei, országos és külföldi tárlatokon vettem részt. A szobrászat mellett festészettel és grafikával is foglalkozom.

— Kik voltak a mesterei?

— Középiskolában nagy hatással volt rám Nagy Pál festőművész, de a szobrászat igazi titkait, szeretetét Hunyadi László, a székelyudvarhelyi Orbán Balázs-szobor készítője oltotta belém. Főiskolai tanáraim közül Vetró Arthúr és Korondi Jenő szobrászművészeket mondhatom mestereimnek, és sokat köszönhetek a szászrégeni Baróthy Ádámnak is.

— Mit jelent Önnek a gyulaiak felkérése?

— Apor Vilmosnak, a szociális problémákra is érzékenyen reagáló, tiszta életvitelű, ám fáradhatatlan munkásságú főpap személyiségének megmintázása úgy szakmailag, mint szellemileg komoly és megtisztelő munkát jelent számomra, amit teljes odaadással lehet csak elvégezni.

A Csíki-Havasok titkolództak, koronájukat sűrű, tejfehér köd borította, amikor elköszöntünk Ercsey Ferenctől. A székely búcsújáróhely, Csíksomlyó templomának harangja délutáni ájtatosságra hívta a szerzeteseket, hívőket. A Márton Áron Gimnázium kapujánál mankóra támaszkodó öreg koldusasszony nyújtotta felénk elaszott, lilára dermedt kezét. Senki sem figyelt rá. Dóczy András portáján hatalmas termetű fehér juhászkutya ugrik elénk. Vicsorít, elővillanak hófehér fogai. A gazda parancsoló szavára farkát csóválva odébb áll. A szobrászt kőfaragás közben, az udvaron találtuk. Érkezésünkre megállt a véső a kezében, beinvitált és hellyel kínált bennünket. A kőpor alig hallhatóan sercegett lépteink alatt.

— Eljár alkotótáborokba? — kérdeztük Dóczy Andrástól.

— Kevés alkotótáborban vettem részt, az autodidakta továbbképzés híve vagyok. Többnyire saját műhelyemben dolgozok. Rendszeresen részt veszek kiállításokon, egyéni tárlatom egy volt, 1976-ban Csíkszeredában. A szobrászat klasszikus anyagaival dolgozok.

— Köztéri szobrok...

— Egész alakos, életnagyságnál nagyobb fehérmárvány Madonna-szobrom áll Monospetriben (Bihar m.). A csík-taplocai világháborús emlékművet fényezett andezitből faragtam, Tótteleken szintén világháborús emlékművet és oltárasztalt véstem, valamint több neves közéleti személyiség — Nagy Imre festőművész, Gyenge Imre szobrászművész — síremlékét készítettem el az elmúlt két évtized alatt. Jelenleg a csíkszentdomokosi születésű Márton Áron püspök egész alakos szobrán dolgozom.

— Kiket tart mestereinek?

— Bátorított és szakmai elhivatottságra ösztönzött Nagy Imre zsögödi festőművész biztatása és baráti közelsége. A főiskolai tanáraim közül nagy segítséget nyújtott Korondi Jenő, Vetró Arthúr és Kós András szobrászművészek szaktudása, buzdítása.

— Mekkora kihívásnak tekinti Apor Vilmos megmintázását?

— A vértanúhalált halt győri püspök megszemélyesítése komoly feladat elé állít, hiszen jeles egyházi és közéleti személyiségről van szó. A téma vonzó, mert az együttérző, gondoskodó, mindenét szétosztó Apor Vilmos nemcsak származásában, de szívében is mindig megmaradt székelynek, emléke ma is elevenen él a köztudatban.

A Székely Múzeum városában

Utunk a Székely Múzeum városába, a Kovászna megyei Sepsiszentgyörgyre vezetett. útközben megkóstoltuk a tusnádi „borvizet" és elgyönyörködtünk a Csukás-tó őszi látványában. A lombjuktól megkopaszított bükkerdők egyhangúságát csak a fenyők elő-elővillanó haragoszöld foltjai törték meg. Petrovits Istvánt könnyen megtaláltuk. A művészeti líceumból hazatérő művész tanár barátságosan fogadott bennünket. A kora délutáni napsütésben együtt sétáltunk át a negyedórányi járásra lévő nyolcadik emeleti műterembe. Ahogy megérkeztünk, Petrovits pipázni kezdett. Kérdéseinkre székelyes tömörséggel, válaszolt.

— Hogyan lett szobrász?

— Gyerekkoromat Kökösben töltöttem, az ott szerzett élményanyag egy életre szóló nyomot hagyott bennem. Ezen a tájon az ember együtt él a havasok titokzatosságával. E titokzatosság mögött évszázados bölcsességek, kultúrtörténeti értékek húzódnak meg, ezek táplálják művészetemet. Tanáraim Nagy Pál, Hunyadi László, Izsák Márton, Ioan Murnu Luchian és Paul Vasilescu szobrászművészek voltak.

— Tiszteli, szereti a természetet...

— Igen, úgy érzem, az alkotótáborok szabad légköre is erősített ebben. Nemcsak művészi munkásságom kiteljesedését, de életre szóló barátságokat is hozott számomra. Több hazai és külföldi alkotótáborban, köztük a tokajiban, brünniben (Csehszlovákia), zalaegerszegiben vettem részt.

— Úgy látom szívesen merít a múltból...

— Igen, a történelmi és művelődéstörténeti identitástudatot ragadom meg, közel 15 éve magyar kultúrszemélyiségeket mintázok meg. Portrét, emlékplakettet készítettem Mikó Imréről, Adyról, Bethlen Gáborról, Kós Károlyról, Berde Mózesről és Mikes Kelemenről is. Első egyéni kiállításom a bukaresti Petőfi Sándor Művelődési Központban volt. Munkáim Romániában, Magyarországon és Ausztriában egyaránt megtalálhatók.

— Mit jelent Önnek Apor Vilmos alakjának megformázása?

— Az Apor család leszármazottait személyesen ismerem, a Szent László-herma kapcsán jártam Győrben, ott láttam Apor Vilmos szarkofágját, Balogfai Farkas Sándor alkotását. Az arisztokrata székely család leszármazottja, a mindenkin segítő, szent életű főpásztor alakja mindenáron megérdemel egy monumentális alkotást.

Sóvidéki találkozás

A gyógyfürdőiről híres üdülővárost, a Maros megye keleti szélén meghúzódó Szovátát Székelyudvarhely, Farkaslaka, Korond, Parajd útvonalon közelítettük meg. A Szejke-borvíz ízével szánkban, Orbán Balázs székelykapuinak emlékezetével érkeztünk meg a Sóvidékre. Érkezésünk hírére Bocskay Vince művész tanár a Zene- és Képzőművészeti Szakközépiskolából „robogott" haza idős keleti márkájú személyautóján. Műtermes lakásában a székely népművészet remekei, gyapjúcsergék és szőttesek melegsége ölelt körül bennünket. Korondi kerámia vázában szalmavirág, az asztalon iratok. A falakon emlékplakettek és festmények sokasága. Eddigi pályafutásáról kérdeztük.

— Munkáimmal 1977-től Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen, Kézdivásárhelyen, Csíkszeredában, Gyergyószentmiklóson szerepeltem. Külföldi kiállításon Budapesten, Nyíregyházán, Százhalombattán vettem részt, dolgoztam a bakonyi alkotótáborban és a parajdi művésztelepen.

— Tanárai közül kikre emlékszik legszívesebben?

— Piskolti Gábor és Nagy Pál marosvásárhelyi festőművészekre, Hunyadi László, Kós András, Löwith Egon kolozsvári szobrászművészekre.

— Román és magyar közéleti személyiségeket kelt életre. Hol állnak alkotásai?

— Nicolae Balcescu-, és Petőfi Sándor-mellszobrot készítettem Szovátára, Bernády György, Marosvásárhely egykori polgármesterének egész alakos bronzszobrát Marosvásárhelyre. Idén állították fel világháborús emlékművemet Szovátán.

— Mit szól az anyaországi felkéréshez?

— Apor Vilmos nemcsak a magyar, de a világegyház kiemelkedő egyénisége is. A húsvét ünnepének utolsó óráiban eltávozott főpásztor alakjának életre keltése úgy szakmailag mint szellemileg igen komoly kihívás számomra, aminek csak teljes odaadással szabad eleget tenni.

Lehet ebédelni — törte meg a hirtelen beállt csendet Bocskayné. Távozásunk előtt megtapasztaltuk a messze földön híres székely vendégszeretetet: paszulylevest kanalaztunk.

Öreg délutánba fordult már az idő. A megbágyadt őszi napsugarak rozsdaszínűre festették a Kalonda-tető bükköse alatt elterülő avarszőnyeget, amikor megpillantottuk Tamási Áron szülőfaluját, Farkaslakát. Kisvártatva feltűnt a horizonton a székelyudvarhelyi katolikus nagytemplom és szomszédságában a több mint négyszáz éves római katolikus főgimnázium. A Székelyföld szívébe érkeztünk. Apor Vilmos szülőföldjére.

Both Imre

Bocskay Vince: Bernády György — Marosvásárhely (Románia, Maros megye)

Dóczy András: Madonna — Monospetri (Románia, Bihar megye)

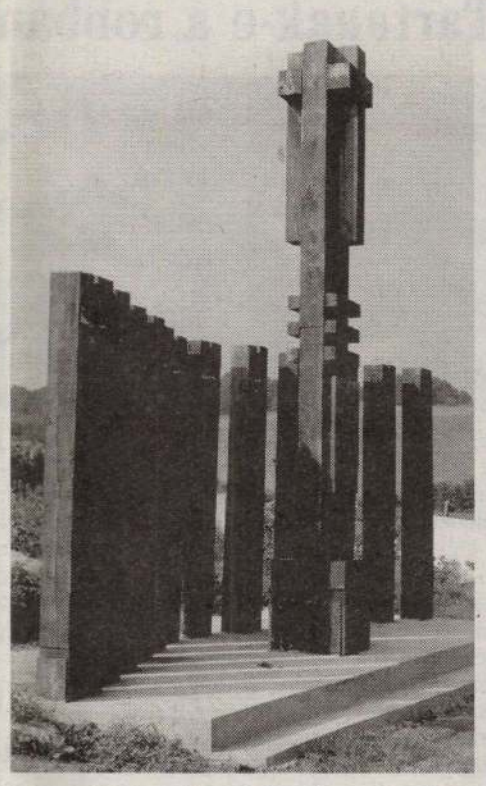

Ercsey Ferenc: Világháborús emlékmű — Keménfa (Magyarország, Zala megye)

Petrovits István: Szt. László — Nagyváradi Római Katolikus Püspökség (Románia, Bihar megye)

Tűzoltói támogatás. (i) Ecsegfalva a szarvasi és a szeghalmi tűzoltósághoz tartozik, ugyanakkor a községbeli tűzesetkor elsőként a kisújszállási önkéntes tűzoltókat riasztják. Most a kisújszállási tűzoltó-egyesület a jövő évre vonatkozóan támogatási kérelemmel fordult az ecsegfalvi önkormányzathoz. A képviselő-testület úgy döntött, hogy a község mintegy 100-120 ezer forinttal (az önkormányzati pénz mérséklése céljából a támogatók körébe megpróbálják bevonni a helyi nagyobb vállalkozókat is) támogatja a kisújszállási egyesületet.

Van meleg víz! (gh) A battonyai My Land Kft. ügyvezetője, *Zsilka Mihály* a közelmúltban arról tájékoztatta a város önkormányzatát, hogy sikerült működőképessé tenni a strandfürdőt ellátó termálkutat. A vállalkozó a melegvizes medencét jövő tavasztól kívánja a fürdőzők rendelkezésére bocsátani. A képviselő-testület tudomásul vette a tájékoztatást, és továbbra is érvényesnek ismerte el a vállalkozóval hosszú távra (15 évre) megkötött szerződést.

Vállalkozói klub. (cs) A Békés Megyéért Vállalkozásfejlesztési Alapítvány orosházi alirodája kezdeményezésére megalakult a városban a vállalkozói klub. A jövőben ez a közösség szeretne segíteni azoknak a magánzóknak, akik most ismerkednek a vállalkozói szférával, szívesen megosztanák gyakorlati tapasztalataikat másokkal, vagy segítséget, tanácsot remélnek bizonyos kérdésekben. A gazdasági szervezetek mellett meghívást kaptak a kultúra és az egészségügy területén dolgozók is a csütörtöki találkozóra. Az alapítvány a más városokban már működő klubok mintájára és tapasztalataira alapozva kívánja segíteni az orosháziakat.

Garancia Biztosító jövőre is változatlan díjjal

Az év vége felé közeledve riadtan kapkodja fejét a polgár, mi mennyivel lesz drágább jövőre, miért, mennyivel kell többet fizetnie.
A Garancia Biztosító Rt. ezúttal jó hírrel szolgálhat, hiszen az a több mint százezer ügyfél, aki tavaly az év vége előtt kötött Épület-, Lakásbérlemény-, illetve Ingóságbiztosítási (ELI) szerződést a társasággal, legalább e tekintetben nyugodtan alhat.
A biztosító ugyanis – üzletpolitikai megfontolásból – vidéki ügyfeleinek 1997. december 31-ig változatlan díj mellett emeli meg a biztosított vagyontárgyakra kár esetére vállalt kockázatát. Ugyfelünk kiválaszthatja a biztosítandó ingóságok körét, a kockázati tényezőket, valamint azt, hogy milyen időközönként, és milyen módon kívánja rendezni számláját.
Emellett, ha az OTP Bank Rt-nél vezetett lakossági folyószámlájáról utaltatja át az esedékes díjat, 5 százalékos kedvezményben részesül. Az érdeklődőket üzletkötőink felkeresik, és személyes megbeszélésen javasolják a számukra legmegfelelőbb feltételeket.

Garancia Biztosító elérhető és megfizethető!
x/

Bármilyen típusú keleti vagy nyugati autóhoz beszerezhető itt alkatrész

FOTÓ: SUCH TAMÁS

Az Autó-Brill már nemcsak a Fiathoz kötődik

Alkatrészcentrumot hoztak létre

Autós utcává változott Békéscsabán a Bartók Béla útról nyíló Vozárik utca, köszönhetően az Autó-Brill Kft.-nek. Az utca elején nemrégiben keleti-nyugati általános alkatrészüzlet kezdte meg működését, mellette sorjázik a Fiat szalon és szerviz — az Autó-Brill e márka megyei képviselete —, a Standox autófesték-szaküzlet, valamint a Fiat alkatrészbolt. Mogyorós Gyulát, az Autó-Brill Kft. ügyvezető igazgatóját a profilbővítésről kérdeztük.

— A több lábon állás fontos pillérei a Fiathoz kötődő szolgáltatások mellett az említett üzletek — kezdte. — Az új autók értékesítési piaca ingadozhat, de a már futó gépkocsikhoz mindig kellenek alkatrészek, különböző felszerelések, tartozékok, autóápolási cikkek. Ezeket az autóalkatrész-centrumban bármilyen típusú keleti, illetve nyugati autóhoz azonnal vagy a legrövidebb időn belül biztosítjuk.

— *Miként tudják mindezt megvalósítani?*

— Számtalan nagykereskedelmi partnerrel számítógépes, on-line kapcsolatban állunk, így ha a raktárban nincs is a keresett termék, másnap reggelre már leérkezik. Egyébként a keleti-nyugati alkatrészüzletben 15 millió, a Fiat alkatrészüzletünkben pedig 20 millió forintos azonnali raktárkészlettel is rendelkezünk. A viszonteladók, javítók kedvezményekben részesülnek, és telepeikre napi kiszállítást is vállalunk. Mindenkire vonatkozóan állandó akciókat is szervezünk. A „nyugati" részben például ez év végéig tart a vízpumpa-akció, és aki ilyen terméket vásárol, egy liter tömény fagyálló folyadékot is kap díjmentesen. Szólnék még a Standox autófesték-boltról is, ahol bármilyen színárnyalatot azonnal kikeverünk, mennyiségtől függetlenül.

Ny. L.

Tvr-hét
... a hét minden napjára!

Témáiban is színes, naprakész családi műsormagazin.

A hét sztárja:
Faye Dunaway

Pálos Zsuzsa,
a szinkron fekete bárányа

Isabelle Adjani
otthagyta Párizst

Szegény gazdag lány

Tracy Bingham a Baywatchban

TVR-HÉT PUZZLE: HIHETETLEN! KERESSÜK KÉT ÚJ KIA SEPHIA SZEMÉLYAUTÓ NYERTESEIT!

Megkérdeztük olvasóinkat

Tartanak-e a robbantásos merényletektől?

Frankó Mátyásné, 66 éves, szarvasi nyugdíjas:

— Nem tartok tőle. Oka kell lennie, ha valaki áldozatul esik ilyen támadásnak. Úgy gondolom, bosszú állhat a háttérben. Célpontja bizonyosan nem én leszek. Szomorú azonban, hogy az utcán jártukban, keltükben vétlen emberek is áldozatul eshetnek robbantásnak. Mifelénk még nem történt semmilyen merénylet, ám azt, hogy lesz-e és mikor, senki nem tudhatja. Kimegyünk az utcára és nem tudjuk, mikor durran valami.

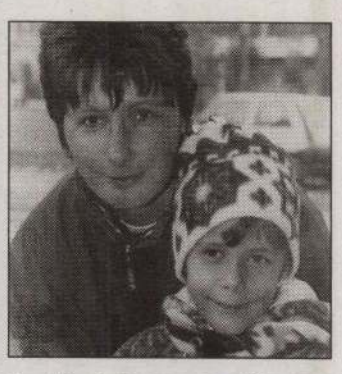

Paulikné Cserenyecz Éva, 31 éves szarvasi óvónő:

— Sok mindenkit, szinte válogatás nélkül beengedünk az országba. Közel a határ, ezért lehet okunk a nyugtalanságra. A támadás külföldiek ellen is irányulhat, esetleg pénzemberek figyelmeztetésére szánják. Indíték lehet a szegénység is, ezért a pénzintézetek, főleg a bankok és posták környékén nem kizárt, hogy valaki a napi ügyintézés közben lesz vétlen áldozata egy ilyen akciónak.

Polyák László, 48 éves, szarvasi sofőr:

— Robbantásoktól errefelé nem kell tartanunk. Köztünk nem élnek olyanok, akik afféle körökben mozognak, hogy tartaniuk kellene ilyen leszámolástól. Ém magam egyszerű alkalmazott vagyok, járom az országot, de eddig soha sem elszenvedője, sem szemtanúja nem voltan ilyen merényletnek. Ez persze nem jelenti azt, hogy a mindennapi életben nem lehetünk gyanútlan áldozatai ilyen akciónak.

Szirony Dániel, 18 éves szarvasi tanuló:

— Egyértelmű, hogy bandaháború áll a robbantások mögött. A budapesti maffia az erősebb, az mozgatja a történéseket. A vidéki maffia gyengébb. Ami a legszomorúbb, hogy a robbantásoknak vétlen áldozata is lehet. Szerintem a gengszter ügyeljen arra, hogy ártatlan emberek ne essenek áldozatul a cselekménynek. A hatóságok dolga lenne, hogy a robbantások kivédésére külön elhárító osztagot szervezzenek.

—r—

FOTÓ: LEHOCZKY PÉTER

Olvasóink írják

Az itt közölt vélemények nem okvetlenül azonosak a szerkesztőségével. Az olvasói leveleket a szerzők előzetes hozzájárulása nélkül, mondanivalójuk tiszteletben tartásával, rövidítve jelentetjük meg.

Nem baj, ha nem jó, csak nyugati legyen

Egyik nagyvárosi cipőboltunk kirakatában kirakatrendezői ötletként (mert nemcsak színházi rendezői ötletek vannak!) egy öreg rádiót pillantottam meg a Nyugatról behozott ormótlan, nehézkes (árban viszont 11 ezer forint körüli!) cipők között. Ez az öreg rádió ér itt a legtöbbet! — kiáltottam fel, mire barátnőm kissé meglepődve kérdően nézett rám. Miért? Elmesélem.

Szüleim még 1954-ben használtan vettek egy kétgombos „néprádiót", ami a Kossuthot, a Petőfit, Újvidéket fogta. Ez a még ma is meglevő kisrádió muzeális darab, kisebb javításokkal közel 40 évig szolgálta a két jó öreget. Teltek az évek, és 1973-ban vettem egy Videoton világvevős készüléket, ami mind a mai napig kifogástalanul üzemel, pedig nem kevesebb, mint 23 év járt el fölötte is. 1990 táján a Rákosi-korszak néprádiója, valamin „megsértődhetett", mert véglegesen elnémult. 1992-ben betévedtem egy japán szaküzletbe, ahonnan egy Concert Boy nevű — nyugatmajmolós — asztali rádióval ajándékoztam meg szüleimet. Egy-két hónap után már igénybe kellett venni a garanciális javítást, de a nyugati csodát így sem sokáig élveztük, mert néhány héttel ezelőtt Concert Boy-unk egyik napról a másikra elhallgatott. A szerelő közölte velünk, hogy a készülék javíthatatlan, és végleg ki lehet selejtezni. Vagyis négyéves pályafutása volt a külföldről behozott rádiónak.

Költői kérdést teszek fel: ezért érdemes volt a magyar munkásokat kirúgni a gyárakból, hogy nyugati termékek árasszák el az országot? Még slusszpoénként hozzáteszem, hogy a szerelő elvitte a 40 évig szolgáló néprádiót, mert — mint mondta — nem reménytelen a dolog: meg tudja szólaltatni ezt az „ócska, lenézett, kiszuperált magyar gyártmányt".

Szász Mihály, Szeged

Ellentmondásos rendszerek

Nem szokványosan, hanem minden bevezető nélkül, kérdések felvetésével kezdem írásom. Vajon a magyar nép akarta-e a negyvenes évek végén az egypártrendszer bevezetését a többpártrendszer helyett? Vajon a népakarat döntött-e el azt, hogy évtizedekig a szovjet szuronyok árnyékában éljünk? Vajon a nép döntötte-e úgy, hogy március 15. helyett november 7. legyen piros betűs ünnep? Vajon az egykori Leninváros polgárai szabad elhatározásból mondtak-e le településük eredeti nevéről? Vajon miden gyermek önként lett kisdobos, úttörő, később KISZ-tag?

Még nagyon sok hasonló kérdést lehetne feltenni. Ha gondolatban válaszolunk a kérdésekre, akkor kirajzolódik előttünk egy ránk erőltetett, diktatórikus rendszer képe. A sors iróniája és fintora az, hogy a „szörnyűséges" rendszer nem is volt olyan szörnyűséges és elviselhetetlen (legalábbis a hatvanas évek közepétől). Már csak azért sem, mert a széles tömegek számára biztosított egyfajta szolid, szerény szociális biztonságot. Ennek ellenére az előző rendszer megbukott, mert halálra volt ítélve, talán már a megszületése pillanatában. Ma már tudjuk, hogy csak a demokrácia, többpártrendszer, jogállamiság keretei között jutunk el Európába. A sors másik különös fintora, hogy a szabadságot elhozó új világ sem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Nőttön nő a munkanélküliség, szegénység, létbizonytalanság. Eddig nem látott méreteket ölt korunk aktuális jelensége, a kusza, szövevényes hálóval befont, nehezen ellenőrizhető, kidolgozható gazdasági bűncselekmények összefonódásos, korrupciós alapon működő hálózati rendszere. A kisember gyakran mondogatja: az sem volt jó, de ez sem. A kommunizmussal szemben már nincsenek, a kapitalizmussal szemben még nincsenek illúzióik. Talán idővel.

Endrédi Károly, Kötegyán

Hadigondozottak figyelmébe

A Magyar Hadigondozottak Országos Nemzeti Szövetsége (MAHONSZ) értesíti az ország minden hadigondozottját, volt hadiárvákat, hogy az 1994. évi XLV. hadigondozási törvény részleges módosítása előreláthatólag 1997. január 1-jei hatállyal megtörténik. Ahhoz, hogy az egyösszegű térítés ügyében és más hadigondozási ügyekben a változásokról időben megfelelő tájékoztatást adhassunk, tanácsot, jogsegélyt nyújthassunk azoknak is, akik érdekképviseleti nyilvántartásainkban nem szerepelnek, kérjük, hogy az érintettek haladéktalanul jelentkezzenek személyesen vagy írásban a Honvédelmi Minisztérium támogatásával működő MAHONSZ ügyintéző irodáján, 1134 Budapest XIII. ker., Gidófalvy L. u. 1/b., illetve telefonon a 06-1 332-250/7892 melléken. Írásban választ, tájékoztatót, tanácsot csak azoknak tudnak küldeni, akik felülbélyegzett, megcímzett válaszborítékot küldenek az iroda címére.

Művészet

BOCSKAY Vince szobrán

Forum 2. 1990 április

BORGHIDA ISTVÁN

Pózok és „emberek" Bocskay Vince szobrászatában

Nyolc-kilenc éve talán, hogy kisebb társaságban üldögéltünk Szentendrén Borghida Istvánnal, a kolozsvári Képzőművészeti Főiskola művészettörténész professzorával, vidáman borozgatva a Határcsárda teraszán. Nagy tervei voltak, áttelepülni készült, s aztán jött a haláláról szóló értesítés.

Európéer figura volt, bár szívéhez természetesen az erdélyi képzőművészet állt közel (de hát miért zárná ez ki az európaiságot?). Nemzedékeket tanított jó két évtizeden át. Szerepe némiképp Barcsay Jenő pedagógusi „státuszához" hasonlítható. Sem egyiküknél, sem másikuknál nem tudok olyan tanítványról, aki ne mesterként szólt volna róluk.

Itt közölt tanulmányát kemény időkben írta volt növendékéről, a Szovátán élő s (sajnos az utóbbi időben keveset) dolgozó Bocskay Vincéről. A kéziratot az MTA Művészettörténeti Kutatócsoportja bocsátotta rendelkezésünkre. Köszönet érte Tímár Árpád művészettörténésznek. (-hann-)

Államvizsga-dolgozatának védésekor a bizottság egyik tagja feltette a kérdést: „Miért éppen Nérót választotta tárgyául?" „Mert vannak korszakok, amikor ez a téma időszerűvé válik, amikor nem csak a pozitív hősöknek kell emléket állítani!"

A diktátor témája válságos korokban éppoly gyakori, mint ahogy a filozófiában ilyenkor előtérbe tolulnak az etikai kérdések. Bocskay Vince esetében az a meglepő, hogy mindjárt pályakezdéskor választja három diplomamunkája egyikének tárgyául. Munkája hosszú hagyománysorhoz csatlakozik: Európa legkorábbi politikai karikatúrái között tartanak számon egy Néró-fejet. Pompeji egyik épületének falára karcolták időszámításunk hatvanadik éve körül. A fej tudatos torzítása világosan vall arról, hogy az ismeretlen római polgár kétségbe vonta Néró tekintélyét, és ezzel esztelen diktatúráját is megkérdőjelezte.

A diktatúrát nem kedveli, nem kedvelheti a nép, legfeljebb ideig-óráig kerül hatása alá. Az igazi művészet azonban még ennyire sem, hiszen lételeme a szabadság, melyet a parancsuralom mindig korlátoz és veszélyeztet. A diktátorok viszont mindig istenítetik magukat, a történelmi kornak és adottságainak megfelelő módon. És minél kíméletlenebb, korruptabb a teljhatalmuk, annál kevélyebben követelik meg a babérkoszorúzást a művészettől is.

Bocskay *Nérója* nem kariktúra. Szobor a javából. Kurta, köpcös, derék nélküli, tehát csöppet sem hajlékony férfialak aktban, aki testi valójának kicsinységét hatalmának nagyságával igyekszik ellensúlyozni. Az ókori görög-római istenek kormánypálcát tartó, magasztos pózában, méltósága tudatában, fontoskodó figura; minél komolyabban veszi szánalmas szerepét, annál nevetségesebbé válik. Tragikusan groteszk; nem érzi saját groteszkségét, nézői annál inkább érzékelik a helyzet tragikumát.

A görök isteneket és hősöket gyakran aktban, úgynevezett hősi aktban ábrázolták. Az ókor klasszikus művészetéből merítő klasszicisták a 18. és 19. század for-

dulóján buzgón utánozták magasztos stílusú mintaképeiket, persze csak a külsőségekig jutva el, mint minden utánzásnál; kevés meggyőző erővel és erkölcsi hitellel. Kitűnő példa erre Canova szobra Napóleon Bonapartéról, amely az apró termetű császárt istenként, aktban, kezében hosszú kormánypálcával ábrázolja. Az akt nem volt meglepő az ókorban – hellenisztikus kori királyokat is ábrázoltak hasonlóan – ám a napóleoni udvar szemforgatói bizonyára alig leplezett rosszallással szemlélték a császár álpátoszos megdicsőülését.

Napjainkban* mindinkább szaporodnak a hasonló tárgyú, szatirikus vagy tragikus hangú megfogalmazások. A román származású Victor Brauner *K. úr különös háza* (1934, Breton Gyűjtemény, Párizs) című képének síkját hatszor négy egyenlő négyzetes mezőre osztotta; mindegyikben egy tekintélyes külsejű, terebélyesedő férfiú, többnyire aktban, olykor nyakában vagy vállán s a mellén keresztbe futó széles rendjelszalaggal, s azon fityegő érmekkel. Manzu kisméretű bronza, a *Tábornok* enyhén pocakosodó férfit ábrázol aktban, hájfején az első világháborúból ismert tüskés német vaskalap; a kontrasztokból a hatalom s a porosz militarizmus kíméletlen karikatúrája kerekedik ki.

A századunkban burjánzó diktatúrák és diktátorok drámaíróink számos értékes alkotását sugallták. Ilyen Sütő András több színpadi műve, Székely János: Caligula helytartója, Kincses Elemér: Ég a nap Seneca felett. Ez a légkör vihette Bocskayt is témaválasztása, a „herétlen héroszok" felé. Néró, aki néhány évi józan uralkodás után fokozatosan magához ragad minden hatalmat, kíméletlenül állítja félre barátait, munkatársait, támogatóit – Burrust, Britannicust, Petroniust, Senecát stb. –, beteges önteltséggel ünnepelteti magát mindenfelé, miközben a birodalom tartópillérei roskadoznak. Néró tehát több egy zsarnoknál: maga az önkényuralom jelképe. Ezt a jelképet Bocskay nagyon is jellegzetesen mintázta meg, induló voltát meghazudtolóan kifejező és jól összefogott formákban.

Bocskay még abban az évben a témakör újabb változatát valósítja meg. A gunyorosan eszményített Néró után az *Uralkodó* szuggesztíven fenyegető. Néró megjátssza az ünnepélyes és nyájas vezetőt, az Uralkodó megszállott, kemény, kegyetlen; kényszerképzetes pózban parancsol, ellentmondást nem tűrően, miközben magasztos elhivatottságának hamis tudatában magasra emeli a fejét; mintha nem is a földön állna, s csak magasabb sugallatokra hallgatna. Néró nevetséges, de egyúttal ijesztő is. Kicsi és pöffeszkedő, és gonoszságában monumentális. Mindkét szoborból szenzoriálisan árad az élveteg, hájas hús rengésének érzete, a hatalmas szobrászi tömegek (volumenek) belső, feszítő erején keresztül. Lehet, hogy a két megformálás egy és ugyanannak a magatartásnak két vetülete?!

Megszállottként fogott második diplomamunkájához: a *Dialógus* címűhöz. Ez is, mint minden munkája, lélekrajzi jellegű. Egy bonyolult lélektani kérdést keresett, amelyet kifejthet a szobrászat eszközeivel; így talált rá a fiatal leányanya, még csaknem gyermekanya témájára. Kétségtelen, hogy a munka tartalmi és formai elgondolásában egyaránt Kós András elmélyült, külsőségmentes, nagyon kevés eszközre szorítkozó szobrászatának hatása érzik (erre utal a cím is), jóllehet Bocs-

* Borghida írása a 80-as évek legelején született.

kay nem volt Kós növendéke. Találkozásuk alkati hasonlóságot jelez: etikai magatartásuk rokonságát, akárcsak törekvésüket a megjelenítés puritán egyszerűségére. Míg Kós érett asszonyt ábrázolt félalakban, előrehaladott állapotban, aki átszellemült, befelé forduló tekintettel tartja kezét születendő gyermeke felett – Bocskay még csaknem gyermekleányt faragott egész alakban, arcán a durcásság és az átszellemültség, az öröm és a keserűség különös keverékével.

Bocskaynak ez a munkája tisztelgés is a nagyra becsült mester előtt, akinek hatása azonban nem maradt tartós az önállóságra törő, tehetséges fiatal szobrásznál.

Harmadik diplomamunkájaként egy két évvel korábban készült fejet mutatott be (*Klára,* 1972). Karcsú nyakú leányka, őzikés finomságú, tiszta tekintetű, rácsodálkozását a világra enyhén szétnyíló ajkai is hangsúlyozzák. Történetesen a modell neve is Klára volt, művészünknek azonban elsősorban a név eredeti latin jelentése, a „világos, tiszta, ragyogó" adta az indítékot.

Főiskolai hallgatóként készítette *Magány* című szobrát. Heverőn ülő, nyújtózkodó, kövér, formátlan asszonyt ábrázol. Kompozíciója a kerti ágy vízszintes és az asszimetrikusan elhelyezett ülő asszony függőleges vonalára épül. Az alak merev karokkal nyújtózkodik, ez valamilyen derűt visz a nehézkes testű asszony mozdulatába; az arcon is halk mosoly ül, élveteg elégedettség a világgal. Milyen magány ez: örömteli? Olyasvalakié, aki annyira beleszokott az egyedüllétbe, hogy már nem lázad ellene, nem igyekszik változtatni rajta? Belesüppedt, ellenállás nélkül? Örvend a pihentető álomnak, és annak, hogy a lét, pusztán egziszenciális valósága folytán újabb kellemes órákat ígér: már ujjong az egyedüllétnek? Egyébként ez Bocskay első groteszk hangvételű munkája.

A groteszk, olykor fájdalmasan groteszk szemléletet fejleszti tovább egész sor, 1975 után készült kerámiaművében. A *Csillagjóst* (1976) alapos életmegfigyelés, lélektani elemzés jellemzi. Finom, fájdalmas humorral, jó plasztikai érzékkel nyúl a figurához a művész. Különös, kedves, torz figura ez, szomorú, butácska és romlatlan; a formák puffadtak, a mozdulat sután esetlen. A *Danae* oldalt dől, karjait maga elé kapja, megjátszott védekezéssel, hogy leplezze készülő odaadását. A *Mozsár* (1978) nem konyhai használatra: emberek összezúzására készült. Úgy másfél tucatnyian szoronganak benne kétségbeesetten: emberek, akik nem élhetnek tovább, holott nem akarnak meghalni. Az ötlet abszurd, tehát valóságos. Mindennapunk ismert valósága – mindenfelé. Ötletvázlatok ezek, amelyekhez a művész később még visszatér.

A *Fantázia* vagy *Várván* (1978) címében Beckett színművére utal. Hat, lomhán egymást követő, fölfelé fejlődő és keskenyedő, csőszerű alakzat, sziromszerűen visszahajló párkányokkal: nyilván a fejlődésre utal. Első pillanatban növénynek tűnik. Az alsó hajtások elöregedett, repedezett, szétfolyó formái azonban női has és emlők képzetét keltik, hogy felfelé mind frissebb, fiatalabb rétegek következzenek, egymásból kinövő nemzedékek sugallata. Folyton új születik, pusztul a régi, de akire várnak, az nem jön el soha, mint Godot.

Humanista emberféltés sugallta a *Mártírt*: fehér gipszből kialakított emberi szív ez, amelyet sárgás natúrszínű kenderspárgával kötöztek át meg át. A gúzsba

kötött érzelmek jelképe: eleven szabadságunkat csomaggá alázták, talán polcra tették, iktatószámmal, porosodó akták közé (1979).

Az *Ablak* (1978) című terrakotta szobornál három félalak támaszkodik az architekturális keret párkányára. Kényelmesen könyökölnek, bámészkodnak, mintha nem is tudnának a drapériáról, amely fejüket eltakarja. Boldogok. Néznek, de nem látnak. Számukra ennyi a világ. Így nem is adódhatnak összeütközéseik a csak sejtett, vagy tudomásul sem vett világgal. Testesen és elégedetten vészelnek át minden időszakot. Ha valaki fellibbentené ezt a függönyt, bizonyára gyorsan visszabújnának mögé. A mű felfogásába szürrealista elemek vegyülnek, ám mondanivalója a világról nagyon is reális.

Bocskay ez utóbbi művének kerete enyhén emlékeztet egy nála szokatlanul nagy méretű munkára, amelyet Parajdon a sóbánya falába faragott. A 170x540x19 cm-es domborművet az 1976-77 és 78-as év nyarán készítette, a Hargita megyei KISZ-bizottság által kezdeményezett nyári alkotótábor keretében. Őt, élettől duzzadó, erőteljes testalkatú, sommásan mintázott, félalakos nő álldogál, üldögél, kezére támaszkodik vagy könyököl kényelmesen, időtlen nyugalommal egy oszlopos tornácon, mint a mitológiai párkák. Zavartalanul nézelődnek, „páholyból figyelik" az idő múlását. Százhetven méterre a föld alatt, megtehetik.

Bocskai arcképszobrai nagyjából két csoportra oszthatók: vonzó és ellenszenves fejekre. Előbbi csoportba tartozik az *Anyám*. Finom, melegmosolyú, középkorú, fejkendős asszonyt ábrázol, lágyan egymásba olvadó, kivezetett formákkal, a felületen apró utalásokkal a részletekre. Felfogását összegező realizmusnak nevezhetnénk.

Visszataszító jellemet sugall viszont a *Fej*. Szokatlan eljárással készült: tésztaszerűen kinyújtott, s nagyjából fejformára alakított agyaglapon a részletelemeket – szem, orr, száj – Bocskay belülről nyomta ki, végül lezárta a koponyatető: csak a füleket ragasztotta. A kinyomásos eljárással tetszés szerint repeszthette az agyagot. A repesztés nála az avíttot, a visszahúzót, a halódót jelképezi.

Savonarola című szobrán (1980) a képzőművészeti és irodalmi művek tömegét megsemmisítttető, vakbuzgó domonkos rendi szerzetest ábrázolja, aki purifikáló fanatizmusában végül is a lesben álló franciákat hívta hazája ellen. Bocskay a taszító érzelmek, a szenvedélyes elítélés kifejezése érdekében nyúlt az abszurd morbid válfajához. Ez a befelé, lázálmaiba forduló, hosszú nyakú, csontvázsovány, görbe orrú, kajla fülű fantom mintha bűzt és rothadást lehelne ritka fogai közül. Csak a szerzetesi csuha szobrászi megmunkálása marad vonzó. Ennél élesebben nem is karikírozhatta volna modelljét a művész. Más kérdés, hogy a kifejezésnek ez a végletes formája nem lépi-e egy fokkal túl azt a határt, amelyen belül a művészi meggyőződés még meggyőződés marad?! Cocteau szavaival: „Tudni kell, meddig lehet túl messzire menni." Ez már a szélső határvonal.

Az *Emberfej* (1980) Bocskay legújabb és legjelentősebb műve. Két szóba foglalva: megrendítően emberi. A Nérónál megfogalmazottal nyilvánvalóan azonos kérdés felvetése, ellentétes szemszögből. Ilyen értelemben összevethetjük az Uralkodóval, vagy akár a Savonarolával is. Néró a hatalom, a rossz, az esztelen elnyomás jelképe: az Emberfej a mindennapok kiszolgáltatott emberét képviseli, akivel

bármi megeshet – büntetlenül. Innen a kérdő, fájdalmasan ijedt tekintet: hát ez is megtörténhet, hát senki sem tesz ellene semmit?!

A mű, érzelmi mélysége folytán első pillantásra megkapó; alátámasztja ezt az arc kifejezésének gazdagsága, emberi mélysége is. Vonzó maga az alak: a középkori szobrok és festmények nagy kifejezőerejét, s egyben elragadó naivitását idézi. A középkor képzetét kelti a hullámos sipka is, de elsősorban a lélektani megjelenítés. A szobrászi eszközök rendkívül takarékosak: a fej függőleges tengelye enyhén oldalt dől, ez éltessé teszi; az arc formái lágyan omlanak egymásba, mégis határozottak és reálisak. A felületek egyszerűségét a csaknem jelzésnyire stilizált szemöldök és szakáll díszíti, gazdagítja.

Kemény ember az, aki, mindjárt induláskor a diktátor alakját választja tárgyául, és tovább feszegeti a parancsuralom témáját azóta is – rendületlenül. Modelljeihez etikusan közelít, erkölcsi erővel és erkölcsi alapállásból; ez emeli a művész (és vonzó modellje) méltóságát; ezért megsemmisítő a becstelenekre.

A szovátai születésű Bocskay ragaszkodik szülőfalujához, annak nyugalmához, még az olyan viszonylag kis város, mint Marosvásárhely is zavarja. Szűkszavú, komoly, meggondolt, lassú érlelésű, van benne valami a falusi ember és a bölcs rendíthetetlen nyugalmából. Magas termetű, finom arcélű, szürkéskék szeme áthatható és szomorú tekintetű.

Mintha már túlságosan is sokat látott volna.

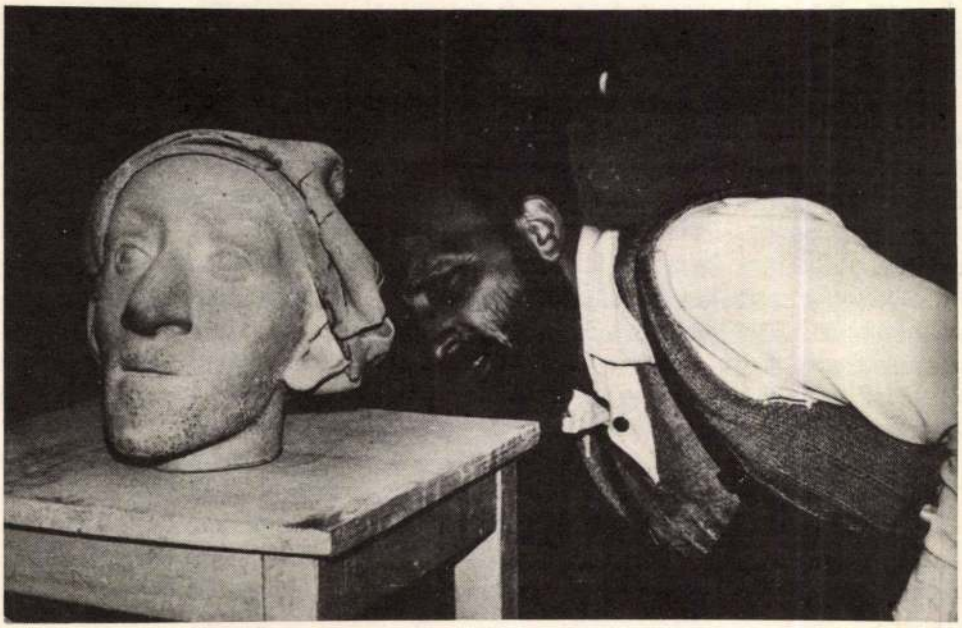

Borsbay Vince verbai

TÁJOLÓ

MEGALAKULT a szlovákiai magyar professzorok klubja, amely független, informális szerveződésként a soraiba várja a felvidéki, magát magyarnak vagy magyarnak is valló egyetemi tanárokat, docenseket és tudományok doktorait. A tömörülés célja, hogy a Szlovákiában dolgozó magas képesítésű szakemberek kapcsolatba lépjenek egymással tudományos és felsőoktatási vitafórumot teremtve számukra, hozzájáruljon a magyar egyetemisták és doktoranduszok gyors előrehaladásához, az ottani 600 ezer lelket számláló magyar nemzeti közösség elitképzéséhez.

ÓVODÁT NYITOTT Nagyszőlősön a Kárpátalján tevékenykedő ferences misszió, amelynek működtetéséhez – hiába lát el közfeladatot – semmiféle pénzbeli támogatást nem kap az ukrán államtól, mivel egyházi oktatási intézménynek számít. A ferencesek bíznak abban, hogy a „családok a családért" mozgalom keretében talál-

Losonc városa hétszázötven éves

Fiókáit vérével tápláló főnixmadár

E hét végén ünnepli nyolcvanadik születésnapját Vigh Károly történész, lapunk régi munkatársa, akit ezen írásának közlésével köszöntünk.

A történelmi Magyarország városai közül kevés dicsekedhet olyan gazdag hagyományokkal, mint a Nógrád megye északi tájain fekvő Losonc, amely a közelmúltban ünnepelhette fennállásának 750. évfordulóját. Jómagam mint e város szülötte, szomorúan állapíthattam meg az elmúlt évtizedekben, hogy az anyaország már alig emlékszik vissza azokra a Trianonban elszakított, magyar múlttal rendelkező településekre, amelyek beírták a nevüket a nemzet, az ezeréves haza történelmébe. Losoncnak ezen a téren kiemelkedő szerep jutott.

A történelmi Nógrád vármegye legnagyobb részét Árpád fejedelmi nemzetsége foglalta

Amikor Bethlen Gábor fegyvert fogott a magyar alkotmány és a vallásszabadság védelmére, egész Nógrád megyében sor a Habsburg-ház trónfosztására. Habár a szerencsétlen kimenetelű trencséni csata után lealkonyodott a kuruc szabadságharcnak, Losonc városa Rákóczi tántoríthatatlan híveiről lett ismert. Köztük a *Bulyovszkyak*, a *Jeszenszkyek*, a

régiségekről – amelyeknek egy része nagy hányattatás után került a Nemzeti Múzeumba –, az ezt feldolgozó *Kolba* Judit muzeológus joggal állapította meg, hogy ez a losonci leletanyag a XVI–XVII. század fordulójának má-

tályban élő *Hubay* Jenő a helybeli Vigadóban tartja hangversenyeit. A komáromi születésű *Lehár* Ferencnek is fontos állomása lesz Losonc, ahová fiatalon került mint a helybeli katonazenekar karmestere. Amikor 1894-ben egy afférja miatt távoznia kellett a városból, a búcsúzó Lehárnak a losonci hölgyek ajándékul egy karnagyi pálcát adtak, kis aranyozott lanttal díszítve, rajta az alábbi szöveggel: *„Ifjú Lehár Ferencnek Losoncz város hölgyei"*. – A zenei nagyságokat sorolva nem feledkezhetünk meg Losonc szülöttéről, *Serly* Lajosról, az operett- és dalszerzőről, akinek Tibor fia *Kodály* egyik tanítványa volt. Amerikába kerülve, megismerkedvén *Bartók* Bélával, a zeneszerző halálos betegsége miatt ő fejezte be a művész III. zongoraversenyét.

A városnak azonban nem

A Magyar Örökség kitüntetettjei

A kolozsvári Bolyai Tudományegyetem öngyilkosságba kergetett professzorai: Szabédi László, Csendes Zoltán

(Folytatás az 1. oldalról)

Fél évezredes államszervezési tapasztalatok után a Buda várából álnok módon kitessékelt magyar királyi udvar gyulafehérvári berendezkedése során kultúrateremtési feladatokkal is szembesült. Attól kezdve, hogy János Zsigmond az általa tervbe vett tudományegyetemre rektornak Petrus *Ramust*, anyanyelven nevezve Pierre de la *Remée-t* kívánta meghívni, valamennyi, az erdélyi magyarság élére álló és felelősen gondolkodó férfiú elsőrendű feladatának tekintette az értelmiségi-utánpótlás legmagasabb szintű intézményeinek létrehozását és zavartalan működésének biztosítását. *Báthory* István erdélyi fejedelem és lengyel király tudós jezsuitákra bízta, hogy a kolozsvári tudományegyetemen babérkoszorús, mesteri és doktori címmel ékesítsék legkiválóbb tanítványaikat. *Bethlen* Gábor a kor legjelesebb európai szaktekintélyeit, Martin *Opitzot* és Johannes *Alstedet* hívta Gyulafehérvárott fundált kollégiuma élére. Ez az iskola *I. Rákóczi* György uralkodási idején is megőrizte vezető szerepét az erdélyi oktatás kis világában, és tanáraira a fejedelem fia nevelésén túl fontos

magyar egyetemét. Ennek megmaradását biztosította századunk magyar történelme legvéresebb hónapjaiban – 1944 végén, 1945 elején – három kiváló tudós professzor, *Búza* László, *Haynal* Imre és *Mikolczy* Dezső kolozsvári helytállása.

Manapság nem öncélú historizálás kedvéért kell felidézni a Bolyai Tudományegyetem létrejöttének előzményeit.

és magyarságot megváltó és megtartó eszmerendszert vél felismerni, s 1948-tól a Bolyai Tudományegyetemen a diákság legjobbjai nem csak a nagyszerűen előadó esztétikaprofesszort, hanem a példaembert tisztelik benne. Amikor a megváltónak ígérkező elmélet és politikai gyakorlat a maga meztelen, zsarnoki mivoltában tárulkozik fel előtte, s a történ-

A 12 évvel fiatalabb Csendes Zoltán még tizenhét napig viaskodott a sátáni hatalommal: kétségbeesetten igyekezett valamit megmenteni az erdélyi magyarság nevelési lehetőségeiből. Ereje végül is csak arra maradt, hogy maga fecskendezte testébe a megnyugvást ígérő mérget.

Őt is a hagyományaira büszke erdélyi iskola indította útjára: *Apáczai Csere* János kolozsvári református kollégiumában nevelkedett, és ahol mi, kisebbek, tanároknak kijáró tisztelettel néztünk fel az 1943-ban érettségiző diákra. A budapesti és temesvári műegyetemen elektromérnöki pályára készült, közben beiratkozott a Bolyai Tudományegyetemre is, és hamarosan a statisztikatudomány doktoraként egyetemi hallgatóból egyetemi oktató lett. Tehetsége híre hamarosan a fővárosba is eljutott, kinevezték a bukaresti Központi Statisztikai Hivatal igazgatójává, és rábízták a Statisztikai Főiskola megszervezését, illetőleg vezetését. Szülővárosába 1954-ben tért vissza. A Bolyai közgazdaságtudományi karának professzoraként tanított és látott el dékáni majd prorektori feladatokat. A szakmájában

NAPLÓ

WEÖRES SÁNDOR-emléktáblát lepleztek le szombaton a Vas megyei Csöngén a költő születésének 85. évfordulója alkalmából. A szülőházon elhelyezett emléktáblánál Pomogáts Béla, a Magyar Írószövetség elnöke mondott beszédet.

APOR VILMOS bronzszobrát, a szovátai Bocskay Vince alkotását a hét végén felszentelési ünnepség keretében állították fel Gyulán. A szoborszertartáson részt vett Gyulay Endre szegedcsanádi püspök, Tempfli József nagyváradi püspök, valamint Tőkés László királyhágó-melléki református püspök a testvéregyházak képviseletében. Népes erdélyi zarándokcsoport is ellátogatott ez alkalomból Gyulára. Apor Vilmos szülővárosából, Segesvárról jöttek tisztelegni a mártírhalált halt és nemrégiben boldoggá avatott katolikus főpap emléke előtt abba a városba, ahol negyed században át tevékenykedett Apor Vilmos.

Bocskay Vince kobrák

Margó

A helyzet violinkulcsa

Ismert dalénekestől kaptam levelet a minap, idézek belőle.

„1996-ban Sárközy Erika úgy nyilatkozott, hogy a Petőfi rádió fiatalos lendületét szinte kettészeli a Jó ebédhez szól a nóta című műsor. Megdöbbentett ez a vélemény. Hiszen ebben az országban nem csak az ő ízlésünk íze szerint formálható fiatalok élnek... Ezeket a nótákat ránk hagyták elődeink az édes anyanyelvünkkel együtt. Az elmúlt évszázad ebben a vonatkozásban sem tagadta meg önmagát – ez a század miért nem vállalja ezt az örökséget? Fiataljainkat fokozatosan belevezették már a hetvenes évektől az angolszász és káló (néger) zenei irányba, ezzel is labilissá téve öntudatukat és identitásukat. Jómagam tanítom a magyar dalokat, és azt tapasztalom, hogy hihetetlen a tájékozatlanság ezen a vonalon. Amit ötven évig belehazudtak az emberek lelkébe, az elképesztő. Hiszem, hogy aki magyarul dalol, az úgy is gondolkodik. Egy nemzet pedig nem maradhat néma..."

Hát persze, hogy nem! De nem is néma ez a nemzet, tisztelt Levélíró, éppencsak nem jut el a hangja mindenhová. Olvasói levelek egész sora a tanú rá itt, az íróasztalfiókomban, mennyire torkig van az ország a rádióból örökkön-örökké kifelé dübörgő pléhzenével. Csak hát mit lehet itt tenni?

Ebben a pillanatban semmit. Szigorú és tudatos zenei szerkesztők döntenek arról, mit fogyasszon a magyar hallgató, mit ne. Tombol az igénytelen gépzene, a rágógumisláger, végeláthatatlanul döng a monoton basszusgitár – akiben volt még egy csipetnyi a magyar dallamvilágból, az is elsüllyed az anglomán nihilben. Sárdy János, Sebestyén Márta ma ugyanúgy indexen van a Magyar Rádióban, mint teszem azt Szörényi Levente vagy a Tolcsvay testvérek...

„Úgy érezzük – folytatja Ön levelében –, hogy most, 1997-ben emigrációban élünk Magyarországon. Csak szét kell nézni: alig van magyar felirat az üzleteken... Rossz úton járunk..."

Igen.

Pilhál György

Vilmos herceg csókja

Nyilvánosságra ugyan még nem hozták, de már részletesen beszámoltak arról a fényképről, amelyen a brit trónörökös fia, az ifjú *Vilmos herceg* látható, amint éppen megcsókolja kis barátnőjét.

A brit felső tízezer csemetéinek estélyeit szervező *Justin Etzin* elmondta: sikerült megörökíteni a pillanatot, amikor *Károly herceg* 15 esztendős fia barátnőjével összebújva csókolózik. A fotót birtokló Etzin egyébként ígéretet tett *Lady Dianának*, Vilmos édesanyjának, hogy nem adja el a negatívot a sajtónak. Sőt, kötelezte magát, hogy mindaddig páncélszekrényben elzárva tartja azt, amíg Vilmos 90 esztendős nem lesz.

Az AFP az újabb „dinasztikus" fotóval kapcsolatban emlékeztetett arra, a bulvársajtónak óriási összegért sikerült megszereznie, majd leközölnie azokat a fényképeket, amelyeken Diana hercegnő és *Dodi Al Fayed* egyiptomi filmproducer „csókjelenete" látható.

FOTÓ: MTI

Ítéletidő tombol Tajpejben, ahol a Winnie nevű tájfun okozta földcsuszamlás áldozatai után kutatnak a mentőalakulatok

Ózonvédelem

A globális felmelegedéssel és a tengerek vízszintjének emelkedésével foglalkozó óceániai környezetvédelmi program hétfőn megnyitotta harmadik ülésszakát a Franciaországhoz tartozó új-kaledóniai Nouméában – jelentette az AFP.

A péntekig tartó tanácskozáson a dél-csendes-óceáni térség [illegible] környezetvédel- [illegible] nem [illegible] munkához, mond- [illegible] gazdája "takarékosságból" [illegible] (*Mádi* [illegible] pékinas, amiért a [illegible]-narrator [illegible] keverednek mind az [illegible]-mesélő-

Leptospirózis Dél-Ukrajnában

Száztizenöten kaptak a hét végéig leptospirózist a dél-ukrajnai Mikolajiv megyében, s négy beteg életveszélyes állapotban van. A patkányok vizelete által terjesztett és súlyos esetben halált okozó fertőző betegségnek az orvostudomány még nem ismeri 100 százalékos ellenszerét. A Fekete-tenger partján elterülő Mikolajiv megyében eddig 13 településen [illegible] a fertőzést.

teket támadja meg. A Nyugat-Európában és Magyarországon is többnyire csak az orvosi szakkönyvekben előforduló betegség legsúlyosabb esetben agyhártyagyulladáshoz vezet.

Az Egészségügyi Világszervezet (WTO) statisztikái szerint világviszonylatban a leptospirózisos fertőzések fele a beteg halálával végződik. A legtöbb fertőzés Ázsiában történik. Dél-Ukrajnában [illegible] el a bronzszobrot.

Vall a halálosztó egyiptomi ápolónő

Nyugalomra vágyott

Az egyiptomi ügyészség elrendelte *Aida Noreddin Abu Zeid* 32 éves ápolónő vizsgálati fogságba helyezését, miután igazolódni látszik a gyanú: a nővér egy év alatt mintegy 30 beteget küldött a másvilágra az alexandriai közkórházban.

A Reuter biztonsági forrásokra hivatkozó beszámolója szerint az ügyészek egyelőre 7 áldozat halálának körülményeit vizsgálják ki a 45 napos vizsgálati fogság ideje alatt, de a nővér lelkét – saját bevallása szerint – további 22 beteg halála terheli. Az ápolónő elmondta a nyomozóknak, hogy légzési nehézséget okozó vegyszert adott be a sikeresen megműtött betegeknek. (A korábbi beszámolók szerint halálos adagú altatóval végzett áldozataival.)

A gyilkos nővér két [illegible] a Szovátán élő szobrászművészre szavazott, így ő készítheti

Orosz légiszalon

Baleset a megnyitó előtt

A Moszkva melletti Zsukovszkijban, a bikovói repülőtér tőszomszédságában ma nyíló nemzetközi légiszalont már tegnap beárnyékolta egy baleset: a bemutató területén, a negyedik számú leszállópályára zuhant egy orosz Be–103-as típusú kisrepülőgép.

Az ötszemélyes hidroplán pilótája életét vesztette. Egyelőre nem ismeretes, hogy a helyi idő szerint déltájban, a Be–103-as próbarepülése során történt katasztrófát mi okozta.

[illegible] gyelmet a tiokzatos epizódra. A Hondrika tőlésvonal magyar ere-

Honfoglalás utáni védőfal

Magyar lelet Székelyföldön

Tudósítónktól:

Néhány héttel ezelőtt az erdélyi Háromszéken, a Rétyi nyír elnevezésű üdülőhely közelében nemzetközi régészeti tábort szervezett az Európai Idő című lap. A cél: tisztázni az övezetben húzódó, a Háromszéki-medencét átszelő, Homárka elnevezésű töltésvonal eredetét. A védelmi rendszer részét képező töltésvonal keletkezését némelyik romániai régészkutató a rómaiaknak tulajdonította. Ezt azonban cáfolta a kolozsvári *Ferenczi István* régészprofesszor, aki szerint a Homárka nem római, hanem magyar.

A romániai és magyarországi fiatalok részvételével lezajlott régészeti tábor megfeszített munkája nagyon eredményesnek bizonyult a Ferenczi-elmélet szempontjából: a földrétegmetszetek tanúsága szerint kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy magyar építményről, védelmi töltésvonalról van szó, amit körülbelül ezer évvel ezelőtt emeltek Erdélyben, Székelyföldön hont alapító őseink. Az ásatásokat irányító és a kutatás eredményeinek következtetéseit megfogalmazó Ferenczi István régészprofesszor így vall a kutatás eredményeiről:

– A Homárka keletkezésének, építésének idejét egyelőre nem tudom pontosan felbecsülni. Meggyőző bizonyítékokkal nem rendelkezem, de úgy vélem, az első töltésvonal közvetlenül vagy nem sokkal a honfoglalás után létesült. Összefüggést látok a Homárka feltárt szakasza és a Brassó környéki, illetve nyugat-háromszéki egykori besenyő települések között, a besenyők betelepítése egy határvédelmi stratégia részét képezte az őseink számára. A Homárkát különben már Orbán Balázs is említi a Székelyföld leírása első kötetében, ő az első, aki ábrázolja a töltésvonal irányát és felhívja a kutatók fi-

Nemzetközi Művésztelep Békésen

Mintegy harminc hazai és külföldi vendég vett részt a vasárnapig tartó, immár ötödik alkalommal megrendezett békési Nemzetközi Művésztelepen, a Csuta Galéria és Alkotóházban. A táborban készült munkákból pedig a zárónapon nyílt kiállítás a Jantyik Mátyás Múzeum békési galériájában. A művészek pályáját és alkotásaikat *Jókai Anna* Kossuth-díjas írónő méltatta. A 130 festmény, grafika, szobor, kerámia és iparművészeti alkotás szeptember 30-ig tekinthető meg.

Címervita Romániában

Erdélyi román kutatók és történészek tisztázták a kolozsvári Stirea című napilapban a nemrég kialakult címervitát. A város szélsőséges polgármestere ugyanis a magyar főkonzulátus épületére kitűzött magyar zászló címerével kapcsolatban vádaskodott, állítva, hogy az az Erdély feletti uralmat szimbolizálja. A Stirea cikke rámutat: a főkonzulátus zászlajának címere nem azonos az egykori Nagy-Magyarország címerével, a rajta található kettős kereszt hármashalma nem a Tátrát, a Mátrát, vagy a Kárpátokat jelképezi, hanem a Golgotát. Ugyanebben a lapban jelent meg az a művelődéstörténeti adalék, mely szerint magyar művész alkotta meg *I. Ferdinánd* király felkérésére Nagy-Románia címerét. *Kopeczy Sebestyén József* több mint egy hónapot töltött a román királyi udvarban, s a sinaiai Peles-kastélyban alkotta meg azt a címert, amely Nagy-Románia nemzeti jelképe lett.

X. Zenei Ifjúsági Találkozó

Az idén tizedik alkalommal rendezik meg Békéscsabán a Zenei Ifjúsági Találkozót, a Zenitet. Vasárnap este a városháza udvarán az ünnepélyes megnyitó után szlovák és román zenekarok bemutatkozásával kezdődött meg az Atlantisz-Yamaha Fúvószenekari Verseny, amelynek eredményhirdetését ma ugyanitt, éjfélkor tartják. A versenyre érkezett hazai és külföldi fúvószenekarok az augusztus 20-i gálaműsorig a város különböző pontjain térzenével szórakoztatják a zene kedvelőit. A Békéscsabai Ifjúsági Házban szaxofonkurzusokon mélyíthetik el tudományukat e hangszer ifjú mesterei.

Apor Vilmos-szobor Gyulán

Bocskay Vince szovátai szobrászművész nyerte az egykori gyulai plébános, az 1945-ben Győrött püspökként mártírhalált halt, s az idén ősszel Rómában szentté avatandó *Apor Vilmos* egész alakos szobrának elkészítésére kiírt meghívásos pályázatot. Az Apor Emlékbizottság gyulai csoportja által fölkért négy székely alkotó terveit és fejmintáit a nyáron a gyulaiak is megtekinthették, azokat a szervezők kiállították a belvárosi nagytemplomban. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, a szeged–csanádi püspökség, a helyi plébánia, a városi önkormányzat és az emlékbizottság képviselőiből álló szakmai bírálóbizottság

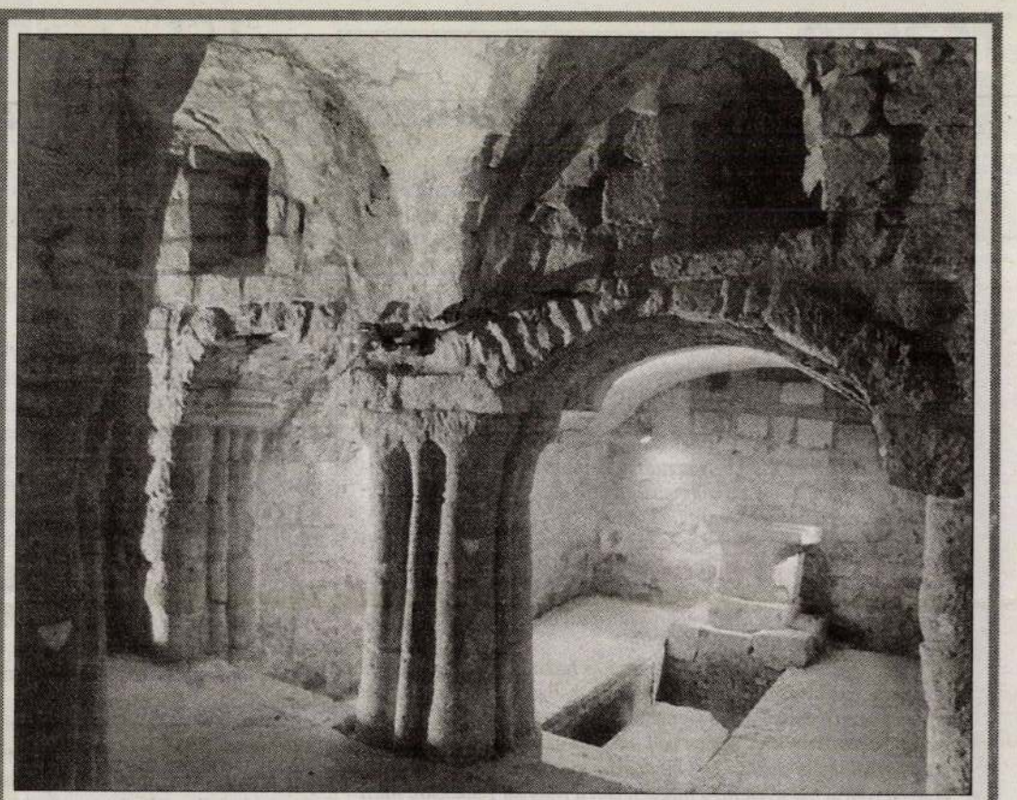

FELDEBRŐ

Hullámhossz

Tréfacsináló vagy szabadsághős?

„Breughel festményeivel és azzal a borzalommal rokon, amelyet a XVI. század nagy festői és írói fejeztek ki: hogy az élet nagyszerű és nincs semmi értelme." Szerb Antal A világirodalom története című szabálytalan remeklésének esszéisztikus, szubjektív irodalmi térképén imigyen helyezi el a *Thyl Ulenspiegel* című regényt, melynek dramatizált változatából hétfőn és csütörtökön ismétlést hallhatunk délelőtt tíz órai kezdettel a Bartók rádió jóvoltából. *Liska Dénes* átiratában, *Molnár Mihály* rendezésében tíz fejezetre (kalandra) tagolta *Puskás Károly* szerkesztő a francia-belga származású, magát flamandnak valló, Münchenben született *Charles de Coster* gigantikus prózaeposzának rádiójátékra hangolt szemelvényeit.

Különböző „idősíkok" és nemzeti sajátosságok

egy braunschweigi parasztfiú, népkönyvek pikareszk alakja, a mi Csalóka Péterünk alakmása. Vidám, csalafinta tréfacsináló, kapzsi kereskedő, fukar nagygazdák réme. Eredeti, népkönyvbeli alakmása a XIV. században élt, ezerháromszázegynéhányban született Kneitlingenben, a szászok országában. Élete mulatságosan kezdődött, háromszor keresztelték meg. Minthogy Kneitlingenben pap nem volt, Amblenbe kellett átvinni. Keresztanyja az első keresztelés után jócskán a söröskorsó fenekére nézett, a hazafelé úton patakba ejtette. Otthon pedig harmadszorra is alá kellett merítkeznie, hogy lemossák róla a békanyálat. Felnőttként egyszer pénzcsörgéssel fizet a vendéglősnek, ki föl akarja számolni neki a pecsenye illatát, máskor a holdfénybe szórja a lisztet mint

...világ minden, a gyerekek szellemi fejlődésével, ismeretszerzésével kapcsolatos feladatot legszívesebben kizárólag az ő vállukra tenne. Karácsony Károlyné igazgató-helyettes keserű megfogalmazása szerint a családok jelentős része nagyjából azt várja el az iskolától, hogy „konyhakész" gyerekeket küldjön nekik haza, akikkel már nem kell együtt tanulni, olvasni, tán még a kérdéseikre sem kell felelni.

Régen rossz, ha minden, amit a társadalom az olvasásért tenni tud, nem több, mint egy új vizsga bevezetése.

Egyáltalán: a tanítók úgy látják, nemcsak az olvasással van baj, hanem már a beszéddel is. Temérdek kisiskolás kénytelen logopédushoz járni, ami nem lehet véletlen: hiszen egyre ritkábban látni, hogy egy felnőtt a buszon vagy a villamoson elmélyülten beszélget, esetleg szorzótáblát gyakorol a vele utazó gyerekkel. (Ugyanezeket a „keveset beszéltetett" gyerekeket ráadásul már az óvodában, de legkésőbb az alsó tagozaton megzavarja egy idegen nyelv hangzókészlete. Bár minden szaktanár tisztában van azzal, hogy nem anyanyelvi környezetben teljesen fölösleges ilyen kicsi korban egy idegen nyelvet erőltetni, de ez az elvárás.

A pedagógusok a felnőttek hajszoltságával magyarázzák azt is, hogy mind több az olyan kisfiú és kislány, aki a tanárok sarkában loholva mesél örömeiről és bánatáról mindaddig, amíg végül be nem csukódik előtte a tanári ajtaja. Ágfalvai Mihályné tanítónő tapasztalata szerint a hétfői első órát bármilyen tantárgynak szenteli is az órarend, garantáltan meséléssel telik.

nyúl majd a könyvhöz. Aki viszont készen kapja a videóról a képeket, annak később már nem lesz türelme elképzelni a maga képeit az olvasott szöveg mellé – véli Rigler Andrásné tanító. Nem véletlen – mondja –, hogy a gyerekek körében annyira népszerűek a színes ismeretterjesztő könyvek. A szövegük meglehetősen silány ugyan, de a képeik első osztályúak. Ráadásul a tankönyvek sem sokkal jobbak. Némelyiknek egyenesen szörnyű a nyelvezete, a tankönyv-liberalizáció pedig legfeljebb annyit eredményezett, hogy egy rossz könyv helyett sok rossz közül lehet választani.

Weisz Sándorné könyvtáros a polcokat mutatja: messziről látni, hogy a tanuláshoz szükséges szakkönyveket az elmúlt évek során rongyosra olvasták, a mesekönyvek némelyike viszont érintetlen. Ritka dolog, hogy „csak úgy" olvasgatni térnek be a könyvtárba a gyerekek. Igaz, az is megtörtént, hogy szinte egymás kezéből tépték ki Lázár Ervin egyik kötetét: ehhez a csodához annyi kellett, hogy a tanító néni az órán a legizgalmasabb ponton hagyja abba a felolvasást.

– Legfőbb ideje lenne megszabadulni a régi beidegződésektől. Ilyen például a vállogatás nélkül mindenkire ráerőltetett kötelező olvasmány – mondja Molnár Andrea tanító, aki szerint a tananyag egyszerűen nem tud lépést tartani a világ változásával. A lakótelepi gyerekek otthon már rég számítógépet használnak, az iskolában meg arról szól az olvasmány, hogy egy hópihécske berepül a városba, és ott

harminc évvel ezelőtti tantervírók ízlése diktálja, hanem például az osztálytársaik ajánlják nekik mint remek olvasmányt.

Mindez persze csak a kezdet lehet, az iskola jó esetben is legfeljebb elindíthatja a gyerekeket az olvasás útján. Rabi Ferencné igazgató bevallja: magyartanárként nagyon keveset tud tenni a gyerekekért. Heti két irodalomórán képtelenség megszerettetni, egyáltalán végigvenni például a teljes XX. századi irodalmat. Ennyi óra mellett még arra sincs alkalom, hogy akár évente egyszer minden gyerek feleljen: csak azért, hogy megmutathassa, tud értelmesen, összefogottan mások előtt beszélni.

– Sok szempontból persze az egész iskolarendszerű oktatás válsága mutatkozik meg abban, hogy egyszer csak kiderült, a gyerekek nem tudnak rendesen olvasni – mondja Jávorszky Ágnes tanító. A kényszer menetrendszerű haladást, kötelező értékelést ró a pedagógusokra, miközben ők pontosan tudják, hogy minden gyerek a maga tempójában fejlődik. De nemhogy egyéni oktatásra, még a nagy nehezen megszerzett tudás elmélyítésére, a rendszeres ismétlésre sincs idő. Az iskola már régóta csak úszik az árral, kétségbeesetten igyekszik megfelelni a rendületlenül növekvő elvárásoknak – anyagot tanít tehát, nem gyereket.

Az általános iskola a legtöbb nebuló számára csak ugródeszka. Alap, amelyre épít további tanulmányai során; akkor például, amikor – akár már három év múlva – megkapja az érettségin a szövegértési feladatsort. A tanítók és tanárok abban egyetértenek: régen rossz, ha minden, amit a társadalom az olvasásért a harmadik évezred elején tenni tud, nem több, mint egy új vizsga bevezetése.

N. Kósa Judit

Szobor az emberkatedrálisról

Kortársai a lelkiismeret apostolának és „emberkatedrálisnak" nevezték azt a Márton Áront, aki 1938 és 1980 között gyulafehérvári püspök volt, és akit a kolozsvári Szent Mihály székesegyházban szenteltek föl. Aki föl merte emelni szavát a zsidóüldözés ellen, s akit a magyarság jogainak követeléséért hatévi börtönre és tizenegy évi házi őrizetre ítéltek.

E jeles személyiség tiszteletére a kolozsvári Szent Mihály egyház tanácsa tavaly szoborbizottságot alakított, amely meghívásos alapon pályázatot hirdetett. A jeligés pályázatra a bizottság tizenkét erdélyi magyar szobrászt kért föl, akik közül nyolcan készítettek szobrot a már életében legendássá vált egyházi személyiségről. Az alkotásokat február 15-én egy szintén nyolctagú (helyi politikusokból és képzőművészekből álló) zsűri bírálta el, élén dr. Czirják Árpád érseki helynök-plébánossal. Az első helyet és a vele járó 16 millió lejjel (mintegy 138 ezer forint) járó összeget Bocskai Vince szovátai művész nyerte el, akinek bronzból öntött háromméteres szobrát a Szent Mihály-székesegyház templomkertjében helyezik el.

– Márton Áron a hit, az erkölcs és a becsületesség jelképe – ezért szerettük volna, ha időtálló alkotásban marad fönn az alakja – mutatott rá Székely György, a Szent Mihály-plébánia főgondnoka, a bírálóbizottság tagja. A döntés nehéz volt: a szobrokat megszámoztuk, és titkos szavazást tartottunk. A nyertes szobor mindössze egy szavazattal kapott többet, mint a második helyezett. Ez is jelzi talán, hogy a művészek milyen komolyan vették a feladatot.

A szobor felállításához a városi tanács beleegyezése szükségeltetik, ezért Székely György még nem tudta megmondani, mikorra várható az esemény.

Kolozsvár, 2002. március

Demény Péter

osztályvezetője igazolja. A nagyvonalú elszámolás menete a következő: a Happy End benyújta a számláját, amelyhez azonban nem csatol semmiféle bizonylatot a felmerült költségekről. A teljesítést igazoló formalevelet az osztály vezetője rendre igazolja, anélkül, hogy konkrét számviteli elszámolást kérne. Ilyesminek még akkor sem látja szükségét, ha a Happy End túllépi a rendezvényre szánt keretet.

Tűzijáték a rokontól

Az ÁSZ-vizsgálat megállapításai nem érhették váratlanul az Országimázs Központ vezetőjét, hiszen a számvevőkkel egybehangzó megállapításokat tett a MeH ellenőrzési főosztálya is. Mint írták, a központ munkatársai „nem megfelelő gondossággal jártak el a Happy End Kft.-vel kötött eseti szerződések megkötésekor, valamint a teljesítések igazolásakor. A teljesítések igazolását a vizsgált pénzügyi kifizetések többségénél nem tudták dokumentumokkal alátámasztani".

Mindezek után bármilyen érdekes lett volna, sem az ÁSZ, sem a MeH ellenőrzési főosztálya nem vizsgálhatta a közpénzek Happy Enden túli útját, mert az már magáncégek közti kapcsolat.

A közpénzek további útjának vizsgálatához pedig sok esetben elég lett volna felkeresni a főváros II. kerületében található Ervin utca 7. számot, a hagyományos Happy End-bázist. Kialakult gyakorlat, hogy a 20 százalékos vállalkozói díjért dolgozó cég az ugyanide bejegyzett D. K. Waltsont bízza meg a médiakampányok lebonyolításával. A címazonosságot véletlennek vélők tájékoztatására: a D. K. Waltson két tulajdonosa Wermer András, a kormányfő informális médiatanácsadója, Ervin utca 7. szám alatti lakos és Káel Csaba, a Bánk bánfilm és az ezüsthajós produkciók rendezője. Wermer és Káel alapítói a Happy End Kft.-nek, amelyet 1991 decemberében hoztak létre. A Fidesz kampányában több ciklus óta részt vevő cégből Wermer és Káel formálisan 1996 végén kiszállt ugyan, és a Happy Endet papíron Csépányi Dóra irányítja.

A Happy End bízta meg a D. K. Waltsont a Széchenyi-terv és a nagy vihart kavaró, sokak szerint kizárólag kormányzati propagandát szolgáló Országgyűlési Beszámoló különböző médiumokban történő megjelenítésével. Miután ezen a ponton már „magáncégek közötti kapcsolatról" van szó, így nem lehet tudni, hogy a Széchenyi-terv népszerűsítésére szánt 223 millióból milyen jutalék járt a Wermer-vállcéget von be a korbe a Happy End, amely rokoni vagy baráti szálakkal kötődik Wermerhez és Káelhez. A közpénzek útjának átláthatatlanságát a cégek titoktartási kötelezettsége garantálja. Az adófizetők forintjainak felhasználásáról szóló hallgatási fogadalmat írásban is rögzítik. Példa erre a Happy End és – a korábban Káel Csaba által vezetett – Ezüsthajó közti, a 2000. augusztus 20-i ünnepek megszervezésére kötött főválallkozói szerződés 5.5. pontja. Ebben az áll: az Ezüsthajó kötelezettséget vállal arra, hogy a Happy End „kérésére betekintést enged megbízó és kizárólag megbízó számára a jelen szerződés teljesítésével kapcsolatosan felmerült költségeiről és alvállalkozói díjakról". Tehát az ellenőrzésre kizárólag a Happy End jogosult. A megbízatás egyébként 304 millió forintról szólt.

Bevett gyakorlat, hogy az ünnepségek szervezéséért a Happy End a legnagyobb összeget az Ezüsthajónak fizeti. Erre egy példa: a 2000. decemberi ünnepségek szervezéséért két részletben 152 millióról szóló számlát adott az Ezüsthajó a Happy Endnek. Majd már az új év első napján ismét számlát küldött az Álomalapítás elnevezésű szilveszteri rendezvények szervezéséért 168 milliós összegről.

Az Ezüsthajó szervezte a 2000. augusztus 20-i budapesti rendezvényeket. Emlékezetes: formabontó módon nem a Gellért-hegyről, hanem a Dunáról lőtték a magasba a tűzijáték rakétáit. Az égi látványosságot 33 év után nem a balatonfűzfői magyar cég, hanem egy amerikai vállalkozás adta. A váltást Tóth István Zoltán azzal indokolta akkoriban, hogy ez a Happy End Kft. döntése volt, hiszen a négyéves pályázattal a cég jogot nyert arra is, hogy kiválassza a partnereit. Tóth a korábbi kétszeresére becsülte a „dunai tűzijáték" költségeit.

A tűzijátékért 2000-ben az Ezüsthajó 130 millió forintot utalt át a Go Ahead Inc. nevű cégnek. A vállalkozás igazgatója Fogaras Anna, Wermer András feleségének édesanyja. (A Happy End 1991-es létrehozásakor a cég egymillió forint törzstőkéjének zömét Fogaras Anna svájci vállalkozása, a Kira Reisen AG biztosította.)

A Go Ahead cégbírósági papírokból kiolvasható washingtoni címe: Pennsylvania Avenue 2020. Washingtoni tudósítónk, Horváth Gábor szerint ezt a címet ebben a városban senki ne keresse. Ilyen épület ugyanis nincs. A Fehér Háztól alig néhány saroknyira lévő George Washington Egyetem bevásárlóközpontjának (Pennsylvania Avenue 2000) hátsó frontján azonban van egy, nem a sugárútra nyíló FedEx-fiók. Tudósítónk

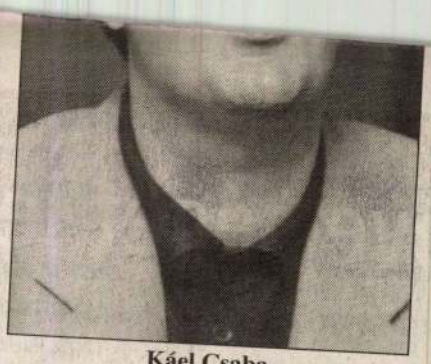

Káel Csaba

megtudta, ennek a postai szolgáltatásokat nyújtó irodának a címe a 2020-as szám. A 778-as lakosztályról – amelyet a magyar cégbírósági papírokon telephelyként jelölnek meg – az eladó készségesen megmondta: azon a 778-as postafiókot kell érteni. Arról nem szolgált felvilágosítással, hogy a postafiókot még mindig a Go Ahead Inc. bérli-e, s ha igen, mikor vitték el utoljára a beérkezett leveleket.

(Tudósítónk rábukkant egy Go Ahead Inc. néven bejegyzett cégre, amely a New York állambeli Schenectadyben működik. Az egyik kereskedelmi céginformációs szolgálattól kapott adatok szerint az 1982-ben alapított egyszemélyes vállalkozás tulajdonosa, egyetlen alkalmazottja és egyben ügyvezetője két évtizede változatlanul bizonyos Robert Iovinella. A cég alapvető tevékenysége: audiovizuális produkciók előállítása, videoszoftver és -hardver forgalmazása. A megadott telefonszámon egy üzenetrögzítő működött, amelynek szövege azt valószínűsíti, hogy valós vállalkozásról van szó. A cégadatok között semmilyen adat nincs, amely magyar kapcsolatra utalna, arra, hogy ennek a Go Ahead Inc.-nek bármilyen köze lenne a washingtoni postaládához.)

Lapkiadó bérnyomdában

A Magyarországon felbukkant, meglehetősen rejtélyes Go Ahead Inc. hazánkban nincs bejegyezve, ám rendelkezik magyarországi érdekeltséggel, egyetlen részvény híján ugyanis százszázalékos tulajdonosa a Dominium '64 nevű cégnek. Ezért a hazai cégbíróságon található Go Ahead Inc.-es papírok ehhez a céghez kapcsolódnak, rajtuk Fogaras aláírás szerepel, ő ad megbízást arra, hogy az állítólagos tengerentúli vállalkozást ki képviselje a Dominium '64 közgyűlésein. A képviselők között olyan személy is található, akinek neve az érdekeltségi körhöz tartozó más vállalkozásokban is fellelhető.

BORGHIDA ISTVÁN

Folyam 1990/2.

Pózok és „emberek" Bocskay Vince szobrászatában

Nyolc-kilenc éve talán, hogy kisebb társaságban üldögéltünk Szentendrén Borghida Istvánnal, a kolozsvári Képzőművészeti Főiskola művészettörténész professzorával, vidáman borozgatva a Határcsárda teraszán. Nagy tervei voltak, áttelepülni készült, s aztán jött a haláláról szóló értesítés.

Európéer figura volt, bár szívéhez természetesen az erdélyi képzőművészet állt közel (de hát miért zárná ez ki az európaiságot?). Nemzedékeket tanított jó két évtizeden át. Szerepe némiképp Barcsay Jenő pedagógusi „státuszához" hasonlítható. Sem egyiküknél, sem másikuknál nem tudok olyan tanítványról, aki ne mesterként szólt volna róluk.

Itt közölt tanulmányát kemény időkben írta volt növendékéről, a Szovátán élő s (sajnos az utóbbi időben keveset) dolgozó Bocskay Vincéről. A kéziratot az MTA Művészettörténeti Kutatócsoportja bocsátotta rendelkezésünkre. Köszönet érte Tímár Árpád művészettörténésznek. (-hann-)

Államvizsga-dolgozatának védésekor a bizottság egyik tagja feltette a kérdést: „Miért éppen Nérót választotta tárgyául?" „Mert vannak korszakok, amikor ez a téma időszerűvé válik, amikor nem csak a pozitív hősöknek kell emléket állítani!"

A diktátor témája válságos korokban éppoly gyakori, mint ahogy a filozófiában ilyenkor előtérbe tolulnak az etikai kérdések. Bocskay Vince esetében az a meglepő, hogy mindjárt pályakezdéskor választja három diplomamunkája egyikének tárgyául. Munkája hosszú hagyománysorhoz csatlakozik: Európa legkorábbi politikai karikatúrái között tartanak számon egy Néró-fejet. Pompeji egyik épületének falára karcolták időszámításunk hatvanadik éve körül. A fej tudatos torzítása világosan vall arról, hogy az ismeretlen római polgár kétségbe vonta Néró tekintélyét, és ezzel esztelen diktatúráját is megkérdőjelezte.

A diktatúrát nem kedveli, nem kedvelheti a nép, legfeljebb ideig-óráig kerül hatása alá. Az igazi művészet azonban még ennyire sem, hiszen lételeme a szabadság, melyet a parancsuralom mindig korlátoz és veszélyeztet. A diktátorok viszont mindig istenítteti magukat, a történelmi kornak és adottságainak megfelelő módon. És minél kíméletlenebb, korruptabb a teljhatalmuk, annál kevélyebben követelik meg a babérkoszorúzást a művészettől is.

Bocskay *Nérója* nem kariktúra. Szobor a javából. Kurta, köpcös, derék nélküli, tehát csöppet sem hajlékony férfialak aktban, aki testi valójának kicsinységét hatalmának nagyságával igyekszik ellensúlyozni. Az ókori görög-római istenek kormánypálcát tartó, magasztos pózában, méltósága tudatában, fontoskodó figura; minél komolyabban veszi szánalmas szerepét, annál nevetségesebbé válik. Tragikusan groteszk; nem érzi saját groteszkségét, nézői annál inkább érzékelik a helyzet tragikumát.

A görök isteneket és hősöket gyakran aktban, úgynevezett hősi aktban ábrázolták. Az ókor klasszikus művészetéből merítő klasszicisták a 18. és 19. század for-

dulóján buzgón utánozták magasztos stílusú mintaképeiket, persze csak a külsőségekig jutva el, mint minden utánzásnál; kevés meggyőző erővel és erkölcsi hitellel. Kitűnő példa erre Canova szobra Napóleon Bonapartéról, amely az apró termetű császárt istenként, aktban, kezében hosszú kormánypálcával ábrázolja. Az akt nem volt meglepő az ókorban – hellenisztikus kori királyokat is ábrázoltak hasonlóan – ám a napóleoni udvar szemforgatói bizonyára alig leplezett rosszallással szemlélték a császár álpátoszos megdicsőülését.

Napjainkban* mindinkább szaporodnak a hasonló tárgyú, szatirikus vagy tragikus hangú megfogalmazások. A román származású Victor Brauner *K. úr különös háza* (1934, Breton Gyűjtemény, Párizs) című képének síkját hatszor négy egyenlő négyzetes mezőre osztotta; mindegyikben egy tekintélyes külsejű, terebélyesedő férfiú, többnyire aktban, olykor nyakában vagy vállán s a mellén keresztbe futó széles rendjelszalaggal, s azon fityegő érmekkel. Manzu kisméretű bronza, a *Tábornok* enyhén pocakosodó férfit ábrázol aktban, hájfején az első világháborúból ismert tüskés német vaskalap; a kontrasztokból a hatalom s a porosz militarizmus kíméletlen karikatúrája kerekedik ki.

A századunkban burjánzó diktatúrák és diktátorok drámaíróink számos értékes alkotását sugallták. Ilyen Sütő András több színpadi műve, Székely János: Caligula helytartója, Kincses Elemér: Ég a nap Seneca felett. Ez a légkör vihette Bocskayt is témaválasztása, a „herétlen héroszok" felé. Néró, aki néhány évi józan uralkodás után fokozatosan magához ragad minden hatalmat, kíméletlenül áll fel barátait, munkatársait, támogatóit – Burrust, Britannicust, Petroniust, Senecát stb. –, beteges önteltséggel ünnepelteti magát mindenfelé, miközben a birodalom tartópillérei roskadoznak. Néró tehát több egy zsarnoknál: maga az önkényuralom jelképe. Ezt a jelképet Bocskay nagyon is jellegzetesen mintázta meg, induló voltát meghazudtolóan kifejező és jól összefogott formákban.

Bocskay még abban az évben a témakör újabb változatát valósítja meg. A gunyorosan eszményített Néró után az *Uralkodó* szuggesztíven fenyegető. Néró megjátssza az ünnepélyes és nyájas vezetőt, az Uralkodó megszállott, kemény, kegyetlen; kényszerképzetes pózban parancsol, ellentmondást nem tűrően, miközben magasztos elhivatottságának hamis tudatában magasra emeli a fejét; mintha nem is a földön állna, s csak magasabb sugallatokra hallgatna. Néró nevetséges, de egyúttal ijesztő is. Kicsi és pöffeszkedő, és gonoszságában monumentális. Mindkét szoborból szenzoriálisan árad az élveteg, hájas hús rengésének érzete, a hatalmas szobrászi tömegek (volumenek) belső, feszítő erején keresztül. Lehet, hogy a két megformálás egy és ugyanannak a magatartásnak két vetülete?!

Megszállottként fogott második diplomamunkájához: a *Dialógus* című höz. Ez is, mint minden munkája, lélekrajzi jellegű. Egy bonyolult lélektani kérdést keresett, amelyet kifejthet a szobrászat eszközeivel; így talált rá a fiatal leányanya, még csaknem gyermekanya témájára. Kétségtelen, hogy a munka tartalmi és formai elgondolásában egyaránt Kós András elmélyült, külsőségmentes, nagyon kevés eszközre szorítkozó szobrászatának hatása érzik (erre utal a cím is), jóllehet Bocs-

* Borghida írása a 80-as évek legelején született.

kay nem volt Kós növendéke. Találkozásuk alkati hasonlóságot jelez: etikai magatartásuk rokonságát, akárcsak törekvésüket a megjelenítés puritán egyszerűségére. Míg Kós érett asszonyt ábrázolt félalakban, előrehaladott állapotban, aki átszellemült, befelé forduló tekintettel tartja kezét születendő gyermeke felett – Bocskay még csaknem gyermekleányt faragott egész alakban, arcán a durcásság és az átszellemültség, az öröm és a keserűség különös keverékével.

Bocskaynak ez a munkája tisztelgés is a nagyra becsült mester előtt, akinek hatása azonban nem maradt tartós az önállóságra törő, tehetséges fiatal szobrásznál.

Harmadik diplomamunkájaként egy két évvel korábban készült fejet mutatott be (*Klára*, 1972). Karcsú nyakú leányka, őzikés finomságú, tiszta tekintetű, rácsodálkozását a világra enyhén szétnyíló ajkai is hangsúlyozzák. Történetesen a modell neve is Klára volt, művészünknek azonban elsősorban a név eredeti latin jelentése, a „világos, tiszta, ragyogó" adta az indítékot.

Főiskolai hallgatóként készítette *Magány* című szobrát. Heverőn ülő, nyújtózkodó, kövér, formátlan asszonyt ábrázol. Kompozíciója a kerti ágy vízszintes és az asszimetrikusan elhelyezett ülő asszony függőleges vonalára épül. Az alak merev karokkal nyújtózkodik, ez valamilyen derűt visz a nehézkes testű asszony mozdulatába; az arcon is halk mosoly ül, élveteg elégedettség a világgal. Milyen magány ez: örömteli? Olyasvalakié, aki annyira beleszokott az egyedüllétbe, hogy már nem lázad ellene, nem igyekszik változtatni rajta? Belesüppedt, ellenállás nélkül? Örvend a pihentető álomnak, és annak, hogy a lét, pusztán egziszenciális valósága folytán újabb kellemes órákat ígér: már ujjong az egyedüllétnek? Egyébként ez Bocskay első groteszk hangvételű munkája.

A groteszk, olykor fájdalmasan groteszk szemléletet fejleszti tovább egész sor, 1975 után készült kerámiaművében. A *Csillagjóst* (1976) alapos életmegfigyelés, lélektani elemzés jellemzi. Finom, fájdalmas humorral, jó plasztikai érzékkel nyúl a figurához a művész. Különös, kedves, torz figura ez, szomorú, butácska és romlatlan; a formák puffadtak, a mozdulat sután esetlen. A *Danae* oldalt dől, karjait maga elé kapja, megjátszott védekezéssel, hogy leplezze készülő odaadását. A *Mozsár* (1978) nem konyhai használatra: emberek összezúzására készült. Úgy másféltucatnyian szoronganak benne kétségbeesetten: emberek, akik nem élhetnek tovább, holott nem akarnak meghalni. Az ötlet abszurd, tehát valóságos. Mindennapunk ismert valósága – mindenfelé. Ötletvázlatok ezek, amelyekhez a művész később még visszatér.

A *Fantázia* vagy *Várván* (1978) címében Beckett színművére utal. Hat, lomhán egymást követő, fölfelé fejlődő és keskenyedő, csőszerű alakzat, sziromszerűen visszahajló párkányokkal: nyilván a fejlődésre utal. Első pillanatban növénynek tűnik. Az alsó hajtások előregedett, repedezett, szétfolyó formái azonban női has és emlők képzetét keltik, hogy felfelé mind frissebb, fiatalabb rétegek következzenek, egymásból kinövő nemzedékek sugallata. Folyton új születik, pusztul a régi, de akire várnak, az nem jön el soha, mint Godot.

Humanista emberféltés sugallta a *Mártírt*: fehér gipszből kialakított emberi szív ez, amelyet sárgás natúrszínű kenderspárgával kötöztek át meg át. A gúzsba

kötött érzelmek jelképe: eleven szabadságunkat csomaggá alázták, talán polcra tették, iktatószámmal, porosodó akták közé (1979).

Az *Ablak* (1978) című terrakotta szobornál három félalak támaszkodik az architekturális keret párkányára. Kényelmesen könyökölnek, bámészkodnak, mintha nem is tudnának a drapériáról, amely fejüket eltakarja. Boldogok. Néznek, de nem látnak. Számukra ennyi a világ. Így nem is adódhatnak összeütközéseik a csak sejtett, vagy tudomásul sem vett világgal. Testesen és elégedetten vészelnek át minden időszakot. Ha valaki fellibbentené ezt a függönyt, bizonyára gyorsan visszabújnának mögé. A mű felfogásába szürrealista elemek vegyülnek, ám mondanivalója a világról nagyon is reális.

Bocskay ez utóbbi művének kerete enyhén emlékeztet egy nála szokatlanul nagy méretű munkára, amelyet Parajdon a sóbánya falába faragott. A 170x540x19 cm-es domborművet az 1976-77 és 78-as év nyarán készítette, a Hargita megyei KISZ-bizottság által kezdeményezett nyári alkotótábor keretében. Őt, élettől duzzadó, erőteljes testalkatú, sommásan mintázott, félalakos nő álldogál, üldögél, kezére támaszkodik vagy könyököl kényelmesen, időtlen nyugalommal egy oszlopos tornácon, mint a mitológiai párkák. Zavartalanul nézelődnek, „páholyból figyelik" az idő múlását. Százhetven méterre a föld alatt, megtehetik.

Bocskai arcképszobrai nagyjából két csoportra oszthatók: vonzó és ellenszenves fejekre. Előbbi csoportba tartozik az *Anyám*. Finom, melegmosolyú, középkorú, fejkendős asszonyt ábrázol, lágyan egymásba olvadó, kivezetett formákkal, a felületen apró utalásokkal a részletekre. Felfogását összegező realizmusnak nevezhetnénk.

Visszataszító jellemet sugall viszont a *Fej*. Szokatlan eljárással készült: tésztaszerűen kinyújtott, s nagyjából fejformára alakított agyaglapon a részletelemeket – szem, orr, száj – Bocskay belülről nyomta ki, végül lezárta a koponyatetőt: csak a füleket ragasztotta. A kinyomásos eljárással tetszés szerint repeszthette az agyagot. A repesztés nála az avíttot, a visszahúzót, a halódót jelképezi.

Savonarola című szobrán (1980) a képzőművészeti és irodalmi művek tömegét megsemmisíttető, vakbuzgó domonkos rendi szerzetest ábrázolja, aki purifikáló fanatizmusában végül is a lesben álló franciákat hívta hazája ellen. Bocskay a taszító érzelmek, a szenvedélyes elítélés kifejezése érdekében nyúlt az abszurd morbid válfajához. Ez a befelé, lázálmaiba forduló, hosszú nyakú, csontvázsovány, görbe orrú, kajla fülű fantom mintha bűzt és rothadást lehelne ritka fogai közül. Csak a szerzetesi csuha szobrászi megmunkálása marad vonzó. Ennél élesebben nem is karikírozhatta volna modelljét a művész. Más kérdés, hogy a kifejezésnek ez a végletes formája nem lépi-e egy fokkal túl azt a határt, amelyen belül a művészi meggyőződés még meggyőződés marad?! Cocteau szavaival: „Tudni kell, meddig lehet túl messzire menni." Ez már a szélső határvonal.

Az *Emberfej* (1980) Bocskay legújabb és legjelentősebb műve. Két szóba foglalva: megrendítően emberi. A Nérónál megfogalmazottal nyilvánvalóan azonos kérdés felvetése, ellentétes szemszögből. Ilyen értelemben összevethetjük az Uralkodóval, vagy akár a Savonarolával is. Néró a hatalom, a rossz, az esztelen elnyomás jelképe: az Emberfej a mindennapok kiszolgáltatott emberét képviseli, akivel

bármi megeshet – büntetlenül. Innen a kérdő, fájdalmasan ijedt tekintet: hát ez is megtörténhet, hát senki sem tesz ellene semmit?!

A mű, érzelmi mélysége folytán első pillantásra megkapó; alátámasztja ezt az arc kifejezésének gazdagsága, emberi mélysége is. Vonzó maga az alak: a középkori szobrok és festmények nagy kifejezőerejét, s egyben elragadó naivitását idézi. A középkor képzetét kelti a hullámos sipka is, de elsősorban a lélektani megjelenítés. A szobrászi eszközök rendkívül takarékosak: a fej függőleges tengelye enyhén oldalt dől, ez éltessé teszi; az arc formái lágyan omlanak egymásba, mégis határozottak és reálisak. A felületek egyszerűségét a csaknem jelzésnyire stilizált szemöldök és szakáll díszíti, gazdagítja.

Kemény ember az, aki, mindjárt induláskor a diktátor alakját választja tárgyául, és tovább feszegeti a parancsuralom témáját azóta is – rendületlenül. Modelljeihez etikusan közelít, erkölcsi erővel és erkölcsi alapállásból; ez emeli a művész (és vonzó modellje) méltóságát; ezért megsemmisítő a becstelenekre.

A szovátai születésű Bocskay ragaszkodik szülőfalujához, annak nyugalmához, még az olyan viszonylag kis város, mint Marosvásárhely is zavarja. Szűkszavú, komoly, meggondolt, lassú érlelésű, van benne valami a falusi ember és a bölcs rendíthetetlen nyugalmából. Magas termetű, finom arcélű, szürkéskék szeme áthatható és szomorú tekintetű.

Mintha már túlságosan is sokat látott volna.

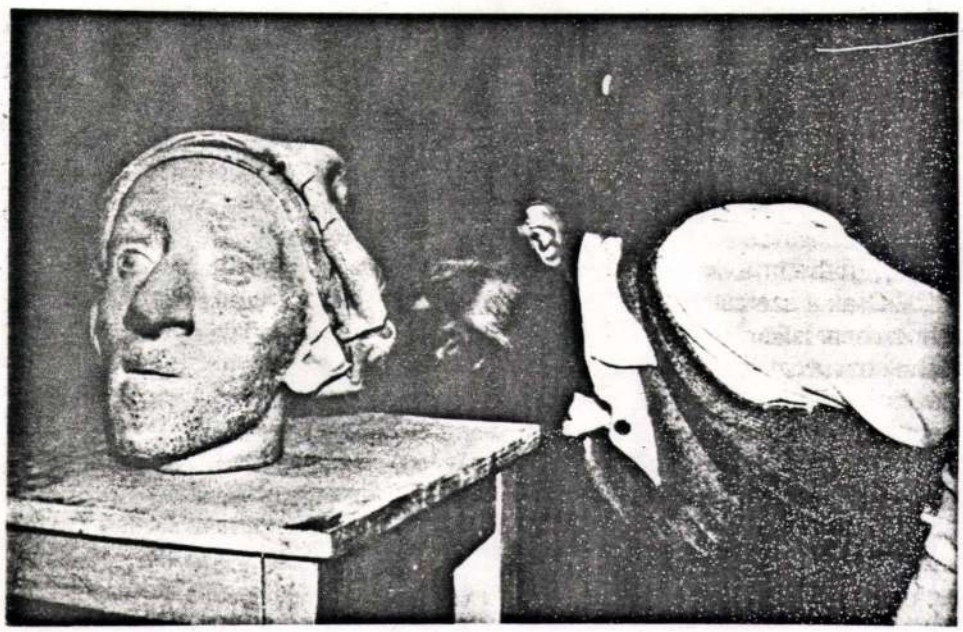

Bocskay

Vince

Szobrász